

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

PROTOKOLL

OVER

FORHANDLINGENE PÅ DET 17DE LANDSMØTE I OSLO 1932

VED ERLING LIAN OG ALFRED AAKERMANN

OSLO 1932 — ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Arbeiderbevegelsens
Arkiv
og
Bibliotek

331.81 (481)2

Ar 17L

3x

Saksregister.

<i>Landsmøtets åpning</i>	1
Johs. M. P. Ødegaards åpningstale	1
Gjestenes hilseener	5
<i>Navneoprop</i>	11
<i>Fullmaktene</i>	15
Valgordningen til landsmøtet	18
Komitéene settes i virksomhet	26
<i>Vedtagelse av dagsorden og forretningsorden</i>	21
Konstituering	23
Den ekskluderte veiarbeiderforening i Høyanger	25
Kommunistpressen får ikke adgang	27
Hilsen fra Sovjet-Unionens grovarbeidere	61
Forandring i dagsorden	154
<i>Behandling av beretningene</i>	25
Beretningen for 1931 tas først	25, 169
Bergverksindustrien — Sulitjelma	31, 46, 56
Dørene lukkes	41
Beretningen for 1928	65
Beretningen for 1929	65, 111
Revisjonutvalgets bemerkninger	65
«—» (fortsatt)	68, 170
Konflikten ved Hovedbanen	69, 78
Tarifforhandlingene for bergverksindustrien	83
A/S Sydvaranger	88, 99
Oslo kommune og avdeling 102	106
Reglementsrevisjonen ved statens anlegg	112, 144
<i>Voteringer ved navneoprop</i>	82, 215, 254
<i>Hungermarsjen søker økonomisk støtte</i>	136
<i>Redaksjonskomitéens innstilling i anledning av forslaget om forsikringskassen</i>	165
<i>Votering over beretningen for 4 års perioden</i>	175
<i>Regnskapene</i>	176
<i>Forslag til forandringer i forbundets lover</i>	177, 184
Utvidelse av forretningsutvalg og hovedstyre	139
<i>Innstilling fra redaksjonskomitéen om lovenes § 17 (forsikringskassen)</i>	194
<i>De internasjonale forbindelser</i>	195
<i>Forsikringskassen (Lovenes § 17)</i>	216
<i>Avdelingenes lover</i>	221
<i>Forbundslovens § 5 (kontingentfrie medlemmer)</i>	222
<i>Forskjellige forslag:</i>	
Ansettelse av tillitsmann for veiarbeiderne	129
Høyanger Veiarbeiderforenings eksklusjon	223
Statistikk	224
Ludv. Antonsens sak	225
Anleggsarbeidernes hjemstavnsrett	225
Organiseringen av Statsbanenes sesong- og ekstraarbeidere	227
Grube- og hyttearbeidere	230
N. A. F. og Landsorganisasjonen	231
Kommunenes monopol på anleggsarbeide	232
Overenskomst eller reglement	235
Fagarbeiderne og tarifforhandlingene	237
<i>Forslag fra budjettkomitéen (Andragender)</i>	239
<i>Kontingentens størrelse</i>	245
<i>Lønninger, kontorhjelp, diett m. v.</i>	247
<i>Muntlig beretning for 1932</i>	256
<i>Valgene</i>	267, 270
Forbundsstyret	273
Representantskapet (tidligere hovedstyret)	274
<i>Landsmøtets avslutning</i>	275

Person- og taleregister.

Ahlstrand, A., 63, 168, 170, 176, 181, 182, 222, 241.	Jensen, Johanne, 8.
Andersen, Frithjof, 208.	Jensen, Rolf, 21, 25, 27, 28, 41, 52, 64, 110, 111, 117, 148, 187, 188, 189, 192, 205, 212, 223, 225, 242, 273.
Andersen, Nils, 244.	Johansen, Alfr. N., 144, 219, 269.
Antonsen, A., 219, 246, 253.	Johansen, Fritjof, 22, 24, 48, 77, 103, 136, 147, 163, 176, 178, 229, 269.
Bakken, Lars, 30, 64, 103, 105, 114, 138, 144, 209, 227, 243.	Johansen, Lorentz, 218, 270.
Bakken, Nils, 81, 217, 227.	Johansen, Tilly, 244.
Beck, Ole, 44, 54, 60, 128, 138, 139, 143, 267, 268, 270, 273, 274.	Jupskås, H. O., 147, 251.
Bekkevold, Birger, 143.	Karlsen, Albert, 44, 108, 113, 144, 148, 190, 224, 226, 236.
Benjaminsen, Nils, 54, 84, 183, 255.	Karlsen, Konrad, 29, 60, 63, 79, 102, 119, 129, 150, 154, 165, 166, 169, 180, 186, 188, 195, 214, 218, 223, 239, 240, 244, 246, 253, 271, 273.
Bergundhaugen, L., 18, 118, 135, 217, 234, 236, 250.	Kleveland, Idar A., 137, 179.
Bergseth, Malfred, 275.	Kvernbo, Oskar, 24, 137, 155, 181, 269.
Berlid, Johan, 22, 225, 236.	Kvikstad, Jacob, 237, 270.
Brandt, Alfred, 22, 23, 43, 54, 61, 64, 87, 133, 269.	Larsen, Aanon, 114, 148, 176, 189, 217, 254, 255.
Borgen, Arthur, 30, 110, 138, 184, 189, 217, 227, 244, 252, 264.	Lie, Arthur, 25, 220.
Botten, Konrad, 55, 114, 117, 121, 271.	Limstrand, Marius, 183, 191.
Bottenvand, Karl, 43, 45, 63, 104, 136, 167, 177, 182, 194, 203, 212, 217, 227, 232, 237, 241, 249, 253, 255, 269, 270, 271.	Lorentzen, Marselius, 28, 48, 193, 216.
Edvardsen, Edmund, 135.	Lund, Hans, 121.
Edvardsen, Karl, 65, 76, 80, 247, 250.	Løgavlen, Ingv., 46, 49, 55, 56, 60, 78, 84, 87, 100, 103, 133, 137, 163, 178, 182, 184, 186, 188, 202, 217, 239, 240, 242, 245, 246, 247, 248, 250, 255, 264, 265.
Endresen, Arne, 21, 23.	Mattson, Edward, 9.
Erikson, F. G., 90, 102, 167, 179, 219, 234, 241.	Merli, Magnus, 23, 270.
Fagerlien, Johan, 228, 230.	Misvær, Oskar, 24, 50, 55.
Fineide, Karlsen, Johan., 48.	Moen, Hans, 16, 17, 21, 23, 25, 27, 28, 29, 31, 32, 48, 55, 63, 64, 65, 80, 81, 100, 104, 105, 108, 136, 143, 145, 150, 154, 175, 178, 182, 193, 204, 210, 231, 235, 265, 269, 271.
Fossum, Ragnar, 31, 115, 148, 188, 248.	Moan, Peder O., 23, 113, 118, 148, 179, 181, 203, 223, 249.
Gautestad, O. P., 230, 238.	Moljord, Kristian, 26, 28, 33, 51, 56, 85, 182, 184, 211, 214.
Gjøranson, A., 182, 186.	Mortensen, 223.
Hagen, Jacob, 23, 117, 136, 144, 188, 216, 255.	Nagel, Einar, 23, 115, 118, 148.
Hansen, Anton, 122.	Negaard, Ole, 151, 155, 181, 216, 271.
Hansen, Johan W., 122.	Nicolaysen, Anna, 168.
Hansen, Trygve, 31, 50, 106, 110, 111, 151, 189.	Nielsen, Hans, 276.
Haugen, A., 230.	Nielsen, Robert, 213.
Hemli, Edvard, 24, 26, 29, 138, 266, 269.	Nilsen, Alfred M., 18, 23, 25, 27, 29, 30, 49, 64, 65, 67, 69, 72, 79, 81, 82, 85, 88, 101, 104, 109, 120, 129, 135, 142, 146, 170, 171, 173, 174, 176, 183, 184, 185, 190, 193, 218, 242, 252, 272.
Henriksen, Chr., 24, 25, 28, 41, 53, 54, 55, 64, 78, 80, 81, 88, 106, 108, 111, 115, 121, 122, 149, 151, 153, 154, 165, 176, 183, 193, 194, 224, 226, 227, 229, 234, 258, 266, 271.	
Hersleb, Jørgen, 29, 109, 110, 137, 144, 188, 206, 217, 219, 220, 244, 250.	
Hestnes, M., 25, 136, 188, 193, 219, 264.	
Hogstrøm, Oscar, 276.	
Ingebregtsen, Julie, 168.	

Nordahl, Viktor, 174.
Nordvik, Ole, 216, 254.
Nygren, Aksel, 23, 24, 30, 65, 135, 143,
166, 169, 176, 180, 194, 222, 246.
Næss, Nic., 11.
Olsen, Halvard, 5, 37, 52.
Oshaug, Sig., 17, 50, 91, 103, 105, 168,
179, 183, 185, 192, 193, 219, 221, 230,
241.
Pedersen, Manberg, 47, 55, 87, 235.
Rekve, Andr., 185, 187.
Rødaas, Harald, 181, 194.
Røste, Hans, 51, 54, 66, 67, 76, 79, 81,
92, 119, 164, 174, 182, 185, 200, 224,
229, 235.
Røttereng, Johan, 168, 216, 227, 249.
Simonsen, Simon, 17, 64, 87, 147, 169,
180, 185, 217, 231, 253.
Sletten, Olaf, 137.
Stavrum, Olaf, 151, 185, 246.
Søder, C. J., 7.
Svaba, Mikal, 22, 61, 139, 252.

Sundt, Lauritz, 155, 180.
Skjølberg, Johan, 181.
Thorsen, Simen, 225.
Thorstensen, Thv., 25, 133, 179.
Togstad, Johannes, 31, 42, 88, 177, 224.
Tunshelle, Bottolv, 64, 120, 143, 233, 251,
255, 256.
Viken, Petter, 216, 219.
Volan, Elias, 45, 51, 105, 149, 164, 165,
206.
Westgaard, Sigvart, 117, 136, 186, 244,
249, 253.
Ødegård, Johs. M. P., 1, 11, 15, 16, 17,
21, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 39, 46, 53,
55, 61, 64, 65, 67, 85, 92, 100, 104,
107, 109, 111, 129, 134, 142, 143, 144,
145, 167, 178, 182, 185, 186, 187, 188,
189, 190, 191, 192, 194, 196, 208, 210,
212, 214, 215, 221, 222, 223, 224, 225,
231, 233, 236, 237, 238, 241, 247, 251,
256, 265, 266, 272, 273, 275, 276.

Landsmøtets åpning.

Søndag den 12 juni 1932 klokken 12 middag samledes representantene til Norsk Arbeidsmandsforbunds 17. ordinære landsmøte i Arbeidersamfundets store sal i Torvgaten 14, Oslo.

Efter at landsmøtet var fotografert av Eyolfssons Efterf. slo forbundets formann, *Johs. M. P. Ødegaard* til lyd og uttalte:

Ærede representanter og gjester!

I det jeg på hovedstyrets vegne har det ærefulle oppdrag å ønske de fremmøtte representanter og gjester velkommen til Norsk Arbeidsmandsforbunds 17. ordinære landsmøte vil jeg med nogen ord først nevne og minnes nogen av den norske arbeiderbevegelses menn som siden vårt siste landsmøte er gått bort. (Forsamlingen reiser sig.)

Christian Holterman Knudsen avgikk ved døden den 22 april 1929 i en alder av 84 år. Hans navn er vel kanskje mere enn nogen annens kjent av både gammel og ung, og hans virke har satt så dype merker etter sig i bevegelsen at de ikke vil slettes ut.

Det var reisningen av Arbeidernes Klasseorganisasjon som var hans store livsverk, og han hadde den store glede i sitt liv å se, at det grodde og vokste over alt i landet. Han sviktet aldri sine idéaler, interessen var like levende i de siste år i den høie alder, som i manndommens kraftigste arbeidsår.

Det var han som tok fatt på arbeidet med å skape en virkelig fagorganisasjon i pakt med tidens krav og allerede i 1876 reiste han spørsmålet om å samle fagforeningene rundt om i landet til landsomfattende forbund, og han så også nødvendigheten av at arbeiderne, uansett fag, samledes i en felles organisasjon og han var formann i den første fellesorganisasjon, den første lokale samorganisasjon i Oslo, så tidlig som i 1883.

Alltid arbeidsvillig, alltid besjelet av urokkelig tro på arbeiderklassens gjennomførelse av sin sak, og han sviktet aldri.

Holterman Knudsens mangeårige kampfelle, Carl Jeppesen, avgikk ved døden den 27 januar 1929. Hans navn og virke er kjent i hver krok i vårt land. Den ildnende agitator, glimrende skribent og dikter. Det han talte og skrev åndet av glød og satte begeistring i de mange tusener som hørte hans taler, leste hans artikler og sang de flammende sanger.

Jeppesens navn vil for alltid være knyttet til den såkalte fyrstikkarbeiderstreik i 1889. Det er ikke godt for oss å forstå de vanske-

ligheter man den gang hadde i en faglig konflikt. Det var personforfølgelsens dager, og Jeppesen blev ikke spart, hverken for hån eller andre ulemper, men han og begeistringens overvandt de personlige forfølgelser.

Dernæst vil jeg nevne Rich. Hansen, som avgikk ved døden den 30 september 1931.

I denne forsamling er han den mest personlig kjente, og den som har stått Norsk Arbeidsmannsforbund nærmest ved sin stilling som tillitsmann i vel 20 år.

Det er ingen som har hatt så meget arbeide, har vist mere interesse og utholdenhet for Norsk Arbeidsmannsforbunds interesser som nettop ham.

Det var de ufaglærte arbeidere han vilde samle inn i fagorganisasjonen, og det lykkedes ham i den grad, at Norsk Arbeidsmannsforbund i mange år var det største og sterkeste forbund i vårt land. Det blev til en stormtropp, som skulde bryte vei i det mest uveisomme lenne, og det var manganen hård tårn å ta. Alltid var Rich. Hansen parat til å gå i striden og han bar manganen seier hjem. Det vil føre for langt ved denne anledning å gå nærmere inn på de enkelte ting. Vi som nu lever og er midt oppe i striden hedrer disse menns minne best ved å fortsette deres arbeide i deres ånd og med samme tro og interesse.

Jeg må ennu nevne, at en av de representanter som var på vårt siste landsmøte og valgtes inn som medlem av hovedstyret, Kristen Aarthon, avgikk ved døden i januar 1930. Aarthon var av den yngre generasjon i fagbevegelsen, men viste straks forholdene artet sig sådan at han kom i berøring med fagorganisasjonen, å være i besiddelse av interesse og forståelse av dens nødvendighet og utførte et solid arbeide for organisasjonen. Hans deltagelse i hovedstyret blev av kort varighet. Han deltok kun i et møte etter sitt valg og organisasjonen har i ham mistet et trofast og pålitelig medlem.

Mannefallet har vært stort. De gamle veteraner er rykket bort. Den yngre generasjon er berøvet nogen av sine samtidige klassefeller som man håpet meget av. De var tro på sin post. Vi takker dem for sin store innsats.

Jeg vil også benytte anledningen til å nevne en som er særlig godt kjent av mange i denne forsamling, og en trofast kampfelle, formannen i Dansk Arbeidsmannsforbund, M. C. Lyngsies, som avgikk ved døden den 31 desember 1931.

Lyngsies navn var godt kjent i Norge, og var en av våre trofaste venner i de mange vanskelige situasjoner og vilde alltid yde den hjelp og støtte han personlig rådet over, og likeledes gjennom den organisasjon han representerte. Det var den uredde kampfelle, vek ikke tilbake for våpengnyet. Vi er ham megen takk skyldig.

De menn jeg her har nevnt har vært banebrytere i den skandinaviske bevegelse. De har vist oss et godt eksempel, som det er vår plikt å følge.

Vi takker for deres innsats og lyser fred over deres minne. (Forsamlingen påhørte denne del av formannens tale stående.)

Og formannen fortsatte:

Det er nu hengått 4 år siden vi sist var samlet her til landsmøte. Tidens forhold har vært av den beskaffenhet, at det måtte være så.

Det er 4 år under følelsen av økede vanskeligheter med stigende arbeidsløshet og dermed følgende ulemper. Vi er kommet inn i den store krise som hele den kapitalistiske verden er herjet av og virkningene for oss er ikke mindre enn for alle andre.

I over 10 år har denne tilstand vart, og man har sett frem til det ene nye år etter det annet i forhåpning om bedring av tidene, men de har heller blitt værre enn bedre.

Med de dårlige økonomiske tider følger reaksjon. Det borgerlige samfund hvesser alle sine våpen og setter dem mot arbeiderklassen. Justis, politiet og lovgivningsmakten har sammensverget sig med den organiserte arbeidskjøper og de legger alle godviljen til for å bryte arbeiderklassen ned og dukke den under isen.

Det er mange begivenheter som har forefalt i de forløpne 4 år, men jeg skal ikke gå i detaljer, vil bare peke på siste års storkamp. Den var vel forberedt fra arbeidsgivernes side, og de trodde, at nu var tiden inne til et avgjørende slag mot fagorganisasjonen. Lovgivning, justis, politi og alle andre onde makter var mobilisert, alt lå til rette for en stor aksjon mot den organiserte arbeiderklasse og intet middel blev spart. Men det viste sig at de hadde regnet feil. Det var ikke tatt med i beregningen den godt utviklede samhörighet og solidaritet som rekker inn i hver en krok og langt ut over landegrensene. I stedet for å se en smadret fagorganisasjon fikk de etter kampen se en fagorganisasjon i vekst like levende som før, mere stålsatt og prøvet enn nogensinde tidligere. Lockouten hadde således på et meget vesentlig punkt ikke ført til sin hensikt.

Ved lockoutens avslutning var medlemstallet større enn før lockouten, og det øker for hver dag. Den var en vekker som viste arbeiderne, at organisasjonen var uomgjengelig nødvendig, og at intet annet forsvarsmiddel er holdbart.

Arbeidskjøperne går alltid til kamp med det forsett å tilbakeerobre de fordeler som arbeiderne gjennom sine kamper har erobret. Det har også i nogen grad lykkedes, når man ser hen til den stilling man stod i i 1920, da man var på toppen av høikonjunkturen. Man har ikke maktet å beholde denne stilling, men det er ikke organisasjonens og de organiserte arbeideres skyld, men skyldes de store krefter, det internasjonale økonomiske sammenbrudd.

På tross herav, står vi her i landet ved siden av våre skandinaviske klassefeller, på et høiere nivå enn den store verden forøvrig. De små lands arbeiderklasse har vist, at de på mange måter hevder sig med de store land. Dette gjelder lønns- og arbeidsvilkårene og tillike kulturelt, og organisasjonen har ikke medvirket lite til å høine arbeidernes kulturelle nivå.

Arbeidskjøperne tar i sin kamp videre sikte på å svekke organisasjonens samhold. Den får støtte også heri av alle reaksjonære krefter, og man har i den senere tid sett, at arbeidsgiverne på forskjellige steder tar fatt på organiseringen av arbeiderne etter sitt hode, og disse organi-

sasjoner kaller man «frie» organisasjoner. Det er selvsagt den mest ufrie organisasjon og har ikke vist særlig levedyktighet, og de må selvsagt også bekjempes.

Helt siden 1923 har Arbeidsmannsforbundet vært under den skjebne, at det har mistet mange medlemmer. Disse medlemmer er ikke tapt for organisasjonen, men de er tapt for forbundet grunnet omorganiseringen.

Man har selvsagt også vært undergitt den almindelige depresjons skjebne, og av den grunn som andre organisasjoner mistet medlemmer og stagnert i nyorganiseringen. Men i den forløpne periode siden siste landsmøte har det vært vekst og fremgang.

1928 var medlemstallet 5 165.

1929 var det steget til 7 209 medlemmer. I 1930, da fikk man ytterligere påkjennig av arbeidsledighet, og man hadde da en liten synkning på knapt 100 medlemmer til 7 123 medlemmer.

I 1931 har vi atter hatt fremgang og medlemstallet var 7950. Det vokser fremdeles så det nu ved utgangen av mai 1932 var 8 909 medlemmer, og tilgangen vedvarer og øker for hver dag.

Årsaken hertil er at veiarbeiderne i vårt forbund for alvor har fanget interessen og forståelsen av organisasjonen.

Den tilvekst vi har hatt i 1931—32 skyldes for en del også den ting, at en del hundre veiarbeidere som var tilsluttet Skog- og Landarbeiderforbundet er overført til Arbeidsmannsforbundet.

Tilveksten siden 1928 og til nu viser sig å være vel 70 pct. og det er vel neppe nogen enkelt organisasjon som kan opvise større tilvekst.

Vi har ennå en stor brakmark. Det er ennå mangel på uorganisert, men med fortsatt arbeide og fortsatt interesse vil vi nok tilslutt rekke frem, og Norsk Arbeidsmannsforbund vil atter komme op i rekke av de store forbund her i landet.

Veiarbeiderne er den nye tilvekst, og det er med tilfretshet vi noterer den voksende interesse innen denne gruppe arbeidere. — Det er også den gruppe arbeidere som idag står på de laveste lønns- og arbeidsvilkår, og den gruppe som hittil har måttet finne sig i uten videre å bli diktert betingelsene og vilkårene ensidig fra sin arbeidsgiver. — Veiarbeiderne har nu tatt kampen op mot sin arbeidsgiver og i disse dager pågår almindelig lønnskamp ved veivesenet i 7 av landets fylker. Konflikten har allerede vart i flere uker og de som deltar i kampen har fått en sterk påkjennig, men hittil er det intet tegn som tyder på svikt i rekkene.

Dette landsmøte vil således sitte sammen til sine forhandlinger under en pågående konflikt som man ikke tidligere har hatt, idet det er første gang man har konflikt med veivesenet her i landet av noget omfang.

Veikonflikten er nu den mest aktuelle sak forbundet har å arbeide med. Det er ingen givet på dette tidspunkt å ha nogen bestemt formening om dens utfall, men et er sikkert at alle er innstilt på om nødvendig å føre kampen til den bitre ende.

I de begivenhetsrike tider vi lever under i disse dager er det mas-

sevis av momenter som det kunde være fristende å komme inn på ved en sådan anledning som åpningen av et landsmøte. Dette gjelder såvel det internasjonale forhold som det nasjonale, men jeg skal allikevel ikke gå nærmere inn herpå. Vil blott nevne, at jeg har følelsen av en voksende interesse fra alle innen den store verdens arbeiderklasse, for å komme i nærmere kontakt med hverandre, idet man forstår nu bedre enn før at ingen er sig selv nok.

I de skandinaviske land har samholdstanken alltid vært den store, og man har omgått hverandre som et folk, som brødre, og hjulpet hverandre etter beste evne i alle situasjoner.

Et strålende bevis herpå er den hjelp som de svenske og danske kamerater ydet oss her i Norge under storlockouten 1931. Det er ingen overdrivelse å si, at uten denne hjelp hadde man ikke rukket de resultater som opnåddes. Derfor kamerater fra broderlandene retter vi vår hjerteligste takk til dere for den store hjelp.

Jeg hilser dere representanter og gjester atter velkommen og vil uttale det håp at vi alle etter beste evne vil søke å fremme organisasjonens interesser, styrke og dyktiggjøre den til fortsatt arbeide for felles store sak.

Med disse ord erklærer jeg Norsk Arbeidsmannsforbunds 17. ordinære landsmøte for åpnet. (Klubben falt.)

Formannen fortsetter så videre: Vi har i år i likhet med tidligere år innbudt representanter for de broderorganisasjoner vi samarbeider med. Fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon møter formannen, *Halvard Olsen*, fra Norsk Bygningsarbeiderbund, *M. Bergseth*, fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, *Halfdan Jønsson*, *Nic. Næss* og *Ivan Bjerkmann*, fra Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, *P. Vestad* og *Alb. Karlsen*, fra Dansk Arbeidsmannsforbund, *Andreas Nilsen*, *Hans Nielsen* og *Westerskov*, fra Kvinnelig Arbeiderforbund, Danmark, fru *Anna Hansen* og fru *Johanne Jensen*. Det er første gang vi således har egne representanter fra de kvinnelige danske arbeidere på vårt landsmøte. (Livlig bifall.) Fra Svenska Grov- og Fabrikarbeterforbundet, *C. J. Söder* og *Oscar Hogström* og fra Svenska Gruveindustriarbeterforbundet, *Edward Mattson* og *J. O. Jernberg*.

Vi har også innbudt det russiske grubeforbund. Som bekjent består det en gjensidighetsoverenskomst mellom vårt forbund og det russiske. Men vi har ingen beskjed mottatt. Også *Grubeinternasjonalen* har vi innbudt, men de skriver tilbake på vår innbydelse at de betrakter oss for uttrådt og at de således ikke kan la sig representere. *Grov- og Fabrikinternasjonalen* er også innbudt og hvorav vi er medlem. Herfra har vi fått en skrivelse hvori de beklager at de ikke kan sende nogen representant, men ønsker landsmøtet de beste resultater av forhandlingene.

Våre gjester ønsker å hilse på landsmøtet og jeg gir ordet til Landsorganisasjonens formann, *Halvard Olsen*.

Gjestens hilsningstaler.

Halvard Olsen: Klassefeller! Jeg skal få hilse dere fra sekretariatet og takke for innbydelsen. Som deres formann gir uttrykk for i sin åpningstale lever vi nu i hele den kapitalistiske verden i en krise-

tilstand som i særlig grad går ut over arbeiderklassen og dens organisasjoner. Alle disse kriser søkes veltet over på arbeiderklassen og man søker å fravriste arbeiderklassen de fordeler den har erobret — av sociale goder og de lønns- og arbeidsforhold som er opnådd. Vi ser det tydeligst her i landet. Ennu idag har vi i så frisk erindring kampen ifjor mot Arbeidsgiverforeningen og reaksjonens fremstøt. Det var en større og langvarigere konflikt enn nogensinde her i landet. 86 000 arbeidere blev efter arbeidsgivernes egne opgaver kastet ut i uvirksomhet og kampen pågikk helt op til 6 måneder for de fleste av disse arbeidere. Og når man samtidig vet at tusener av arbeidskamerater allerede er i ledighet og har gått arbeidsløs i lange tider, så forstår man nok også de vanskeligheter arbeiderklassen hadde å kjempe med. Nogen tall viser hvad lockouten betydde for fagorganisasjonen. Med det fattige bidrag som man fikk, utbetalte Landsorganisasjonen og forbundene mellom 21—22 millioner kroner. Med andre ord: store tall. Det betød 20 000 kroner pr. dag å skaffe tilveie for ikke helt å sulte ihjel. Og når man så samtidig vet at vi hadde en likvid kapital på 10 millioner kroner; så forstår man også de vanskeligheter man hadde. Når vi kunde utbetale mer enn det dobbelte skyldes det dem som stod i arbeide og som betalte ekstrakontingent til Landsorganisasjonen og forbundene. Men det var ikke bare det. Vi fikk også storartet hjelp fra våre venner i nabolandene. Hvad Landsorganisasjonen angår skyldes det den danske og svenske landsorganisasjon i første rekke. De satte oss i stand til å utholde arbeidsgivernes angrep. Det samme gjelder forbundene. De fikk fra sine internasjonale forbindelser; men først og fremst fra de skandinaviske forbindelser. Det var efter kampens avblåsning og det vil vel også skje her, reist kritikk mot den måte kampen blev ført på. Men jeg går ut fra at den blir saklig ført og at man diskuterer den ut fra den særlige situasjon vi da stod oppe i. Da resultatet forelå var det forsåvidt nederlag, som det blev lønnsnedslag. Men det var ikke det som var hovedsaken for arbeidsgiverne. Hovedsaken var å slå fagorganisasjonen ned; fordi de vet at den er det eneste og sterke bolverk mot kapitalismen og er den makt som kan hindre reaksjonen i å reise hodet i dette land. Å slå fagorganisasjonen ned var deres opgave og det skjedde under intimt samarbeide iallfall med de skandinaviske arbeidsgiverforeninger. Derfor blev kampen så langvarig og hårdnakket. Det var ikke en økonomisk kamp i første rekke. Men en politisk kamp, som ennu ikke er slutt. Når derfor solidariteten fikk slikt uttrykk som den gjorde i denne kamp var det fordi man forstod at det gjaldt organisasjonens væren eller ikke væren. Det er så at både vi og andre land, kan opvise store kamper tidligere. Sverige hadde en storkamp i 1909, vi i 1921. Begge mistet vi dengang mange medlemmer og det var nederlag for organisasjonen. Den svenske organisasjon bygget imidlertid videre og blev ennu sterkere siden. Vi gikk ned fra 145 000 medlemmer til 83 000 medlemmer efter kampen i 1921. Visstnok kan man si at mange av disse var konjunkturmedlemmer, som kom til organisasjonen da det var lett å være organisert. De kom så å si til dekket bord og var med en gang delaktig i

fruktene av organisasjonens arbeide. Men da kampen kom bestod de ikke prøven og de falt fra. Efter den store påkjenning ifjor, så vi imidlertid at Landsorganisasjonen vokste og nu er nærmere det medlems-tall vi hadde tidligere. Da forstår man også at innholdet i organisasjonen nu er sterkere enn tidligere. Vi er nu passert de 144 000 medlemmer. Under slike forhold tror jeg vi med fortrøstning kan bygge videre og se fremtiden i møte med tro på fagorganisasjonens evne til å føre arbeiderklassen fremad. Fagorganisasjonen har vist at den har bestått illprøven og da må man se på kampen ifjor som en kamp der konsoliderte arbeiderklassen i dette land og at det ikke vil lykkes for motparten å slå den ned. Det er det sterkeste bolverk vi har, og det er derfor heller ikke rart at arbeidsgiverne nettop går så kraftig til verks mot fagorganisasjonen — også politisk. Vi ser den nuværende regjering, — den mest reaksjonære regjering landet har hatt, vil søke å binde og baste de fagorganiserte på alle måter. Det ligger nu på trappene nye lovforslag for å hindre fagorganisasjonens utvikling, forsøk på vedlover å baste og binde organisasjonen slik at den ikke kan klare å gjennomføre de fagorganisertes krav. Men jeg våger den påstand at intet reaksjonært fremstøt, hverken fra regjeringens eller fra arbeidsgivernes side skal lykkes. Det er bare de fagorganiserte selv som kan bestemme om liv eller død for fagorganisasjonen. Så lenge de vil at den skal leve, vil det ikke lykkes for nogen makt å slå organisasjonen ned. Vi må imidlertid være på vakt for det som skjer, ikke bare utenlands, men også innenfor rekkene, slik at ikke motparten får nogen sprengkile inn i organisasjonen. Vi kan se fortrøstningsfullt på fremtiden så fremt vi holder sammen og jeg går ut fra at selv om vi er uenige i mange spørsmål innad, at dog vårt syn er bestemt av solidariteten og samholdets ånd, så ikke motparten kan skyte-nogen bresje i våre rekker. Idet jeg på ny takker for innbydelsen, håper jeg at også dette landsmøte vil være med i dette oppbygningsarbeide, slik at vi også på det internasjonale område kan styrke vår organisasjon og kampfront. (Bifall.)

C. J. Söder: Kamerater! På Svenska Grov- och Fabriksarbetareförbundet hilser jeg landsmøtet og takker for den vennlige innbydelse. Vårt forbund har, tror jeg, hver gang de har hatt landsmøte, hatt anledning til å sende representanter hertil. Det har for det meste vært Janne Jönsson som har vært her, enkelte ganger andre. Jeg overbringer en hjertelig hilsen fra Janne Jönsson til deltagerne her. Han satte alltid stor pris på å kunne være til stede her. Når han ikke lenger er det, er det fordi han nu har trukket sig tilbake fra aktivt organisationsarbeide og nu nyter sitt velfortjente otium. Det er første gang jeg er her og det samme er tilfelle med min kollega Hogström. Vi er derfor særlig glade over å kunne få være til stede her. Vi beundrer deres land, deres vakre by og vi er i første hånd interessert i deres organisationsarbeide. Vi har jo hatt anledning til på nært hold å følge deres storkamp ifjor og har også kunnet bistå noget med støtte. Det har vært oss en glede å kunne gi dere en solidarisk og åpen hånd. Deres kamp er vår kamp. Det kan kanskje være av interesse for dere å høre litt om svenske forhold og vårt forbunds virksomhet. Sverige er jo blitt særlig

kjent i det siste omkring Kreuger-affærene. Dette er en herre som har gjort sitt land meget bekjent, men på en sørgelig måte. Den svenske arbeiderklasse lider under den elendighet denne svinler har etterlatt sig, men dessverre ikke bare vi, også andre lands arbeidere lider nu under følgene av Kreugers sammenbrudd. I vårt land står fyrstikkarbeiderne ennå i vårt forbund. Og det var jo innen denne industri Kreuger først eksperimenterte. Her arbeides det nu bare 3 dager, men mange hundrede fyrstikkarbeidere er arbeidsløse. Lignende forhold har vi på mange andre områder. Hvad vårt forbund angår, så har vi som dere hatt gleden av å kunne notere fremgang i medlemsrekkene også i disse krisetider, selv om det ikke er skjedd i den aller seneste tid. Vi har imidlertid den opfatning at vårt medlemstall er stabilisert. I 1931 øket vi med 2 300 medlemmer og forbundet tilførtes 50 nye avdelinger på helt nye jomfruelige områder. Det samlede medlemstall er over 64 000 medlemmer. Omkring 32 procent av medlemmene er arbeidsløse. Det varierer noget til de forskjellige tider. Foregående år fikk vi i stand avtaler på 235 plasser i landet omfattende mellom 12—13 000 medlemmer. I understøttelse er utbetalt over $\frac{1}{4}$ million kroner. Selv om vi er kommet langt i organisasjonens oppbygging hadde vi allikevel ifjor 2 kamper om organisasjonsretten. Det ene sted pågikk den 3 uker, det annet sted har den pågått ca. 9 måneder og pågår fremdeles. Arbeiderne kastes her ut av sine boliger og er utsatt for et veldig press fra arbeidsgivernes side. Vi hadde ifjor 707 avtaler omfattende 61 000 organiserte og 4 000 uorganiserte. I inneværende år har vi hatt meget besværlige konflikter og de har sikkert sett avisenes meddelelser herom. Den opsiktsvekkende konflikt innen papirindustrien og cellulosen kjenner de nok til. Den har vært ført av Papirindustriarbeiderforbundet og det vil nok ennå ta lang tid før den blir tilendebragt. Arbeiderne er påtvunget denne konflikt. Samme forhold har vi hos oss i et par industrier. Vi opnådde å få prolongasjon uten reduksjon i en rekke industrier. Men det mislyktes på flere steder som f. eks. i porselensindustrien, hvor kampen pågikk i flere måneder. Vi klarte å beholde timelønningene, men fikk 7 percents reduksjon på akkordsatsene. Vi fører for nærværende kamp innen småglass- og krystalindustrien, men det er en industri som snart er forsvunnet hos oss. Konflikten har pågått flere måneder. Vi har i år hatt konflikter som hittil har kostet oss 900 000 kroner, og vi vet ennå ikke hvad det til slutt vil ha kostet. Våre faglige organisasjoner er til for å søke å bevare de vunne fordeler og presse arbeidsgiverne fra å gå til lønnsreduksjoner. Hittil kan vi si at på tross av årets nedgang, så ligger reallønnen slik at den ikke er gått ned. Men man vet jo ikke hvad neste år bærer i sitt skjød. Vi har allerede nu fått signaler om at neste år skal vi få kamp. Det er arbeidsgivernes opfatning, så det som er skjedd i år, er bare et forspill for det som kommer. Ja, mine venner. Det var bare disse opplysninger jeg vilde få lov å gi. Jeg vil ønske dere et godt resultat med forhandlingene. (Bifall.)

Johanne Jensen: På Dansk Arbeidsmannsforbunds og Kvindelig Arbeiderforbunds vegne vil jeg takke for innbydelsen til deres landsmøte. Som deres formann sa, er det første gang vi kvinner har hatt an-

ledning til å være representert på deres forbunds landsmøte. Vi håper at deres forhandlinger og de beslutninger som blir tatt, må bli til gagn for deres forbund og medlemmer. Held og lykke med landsmøtets arbeide. (Livlig bifall.)

Edward Mattson: Kamerater: Jeg ber om så vel på egne som min kollegas vegne å få takke for innbydelsen til deres kongress. Jeg har også i oppdrag å overbringe Svenska Gruvindustriarbeidareförbundets hilsen og lykkønskning til deres kongress. Den store konflikt som de her i Norge hadde å utkjempe ifjor og i hvilken konflikt også de norske grubearbeidere var sterkt engagert, fulgte vi i Sverige med stor interesse, vel vitende om at en seier eller et nederlag for det ene lands arbeidere vilde innvirke i samme retning i andre land. Slik som arbeidsbetingelsene og forholdene lå an i den såkalte civiliserte verden var man klar over at det ikke var nogen lett oppgave for de norske arbeidere, fagforbundene og Landsorganisasjonen — i en tid som denne — just å kunne by den organisatoriske motstand, som var nødvendig for å vise arbeidsgivernes lønnsreduksjonskrav tilbake og deres lockoutmakeri. Den store konflikt drog jo også lenge ut. Hele 5 måneder og for papirindustrien nære 6 måneder. Om resultatet av denne storkamp har jeg ikke nogen mulighet for direkte å kunne uttale mig. Men etter hvad Ødegård og Halvard Olsen uttalte må man kunne si at det lykkedes dere stort sett å slå tilbake det attack arbeidsgiverne rettet mot de fagorganiserte arbeidere. Jeg tror man kan vove å si at de norske arbeidere gikk ut av kampen med ubrutt samhold. Og vi som ellers har stått på nokså nært hold av deres forhold, har kunnet merke tro og begeistring innen den norske arbeiderklasse for organisasjonen og dens virksomhet. Den lille hjelp vi kunne gi, var bare en enkel hjelp av solidaritet med takk for deres tidligere givne beviser på solidaritetshandlinger overfor oss, særlig i 1928. Det er også et av den internasjonale arbeiderbevegelses vakreste moralbegreper, at når et lands arbeiderklasse trenger støtte, så trer de andre land til. Det er solidaritet i handling. Jeg ber også om i all korthet å få gi en redegjørelse for vårt forbunds vedkommende. Verdensdepresjonen nådde oss med år 1931s inngang. Den svenske grubeindustri hadde dog allerede i 1930 begynt å merke depresjonen. De svenske smågruber begynte nemlig med å permittere mange av sine arbeidere. I november 1930 rammedes eksportgrubene i Grängesberg så man fikk 5 dagers arbeidsuke. Og senere har man stadig gått til arbeidstidsbegrensning, først til 4 dager og slik etter hvert så vi idag i eksportgrubene som i smågrubene har en arbeidstid av 3 dager og i mange tilfelle av 2 dager. Den eneste industri, som merkelig eller eiendommelig nok, ikke har vært rammet av krisen er kobber- og sinkindustrien. De 900 mann som er beskjeftiget der arbeider noget så nær normalt. Men ellers virker depresjonen overalt. Ved Grängesberg, som produserer 95 procent av landets jernmalm, eksportertes i 1929 9 540 millioner tonn malm, i 1930 var det sunket til 7 950 mill. og i 1931 til 3 530 mill. tonn. Arbeiderantallet innen grubeindustrien er under normale forhold 10 800 mann. Av disse var 7 800 organiserte i vårt forbund. I 1931 hadde vi en økning av medlemstallet på 1217

medlemmer. Meget av dette kom som følge av gjennomførelsen av industriforbundsformen, derved at en rekke arbeidere bl. a. blev overført oss fra svensk jern- og metallarbeiderforbund. Vi fikk således 500 medlemmer derfra. 700 var helt nye i organisasjonen. Av de øvrige malmgrubearbeidere finnes 2400 organisert i den syndikalistiske organisasjon og omkring 500 trearbeidere og elektrikere tilhører direkte Landsorganisasjonen. I Norrbotten har forholdene dessverre vært slik at man må si at samarbeidet ikke har vært godt. Man vilde ikke bøie sig for Landsorganisasjonens og forbundets lover, og man hadde intet annet å gjøre enn å kreve lojalitet for organisasjonens beslutninger. Sørgelig nok separerte disse arbeidere sig fra forbundet og dermed fra den øvrige arbeiderklasse. Omtrent halvparten som var gode organisasjonsfolk reorganiserte imidlertid forbundets avdeling, således at vi idag fremdeles har avdeling på stedet selv om medlemstallet er redusert med omkring en halvpart. De øvrige medlemmer som separerte sig, vil vel forhåpentlig ved nærmere overveielse komme til den erkjennelse at det er uriktig å stå utenfor den samlede fagorganisasjon. Og når de opdager sitt mistak vil de nok gå tilbake til sitt gamle forbund. Min opfatning og erfaring er den at gruppeseparatisme og sektseparatisme i det hele tatt *aldri* skjenker nogen varig tilfredsstillelse. Hvad det gjelder om er en *enig* arbeiderklasse, et ubrytelig samhold, hvis man *vil* kapitalismens avskaffelse og *vil* over i en bedre samfundsordning. Arbeidsledigheten var for vårt forbunds vedkommende i 1930 13 procent, i 1931 steg den til gjennomsnittlig 25 procent. Og i de fire første måneder i år er den steget ytterligere til 53 procent. Heri er også medregnet de mange som har kontingentfrihet. Den totale arbeidsledighet er 35 procent; men regner vi med dem som arbeider på innskrenket tid og de som er fritatt for kontingent har vi 53 procent ledige. Ved eksportgrubene i Norrbotten var gjennomsnittsførtjenesten i 1931 omkring 2.50 kr. pr. time. I eksportgrubene i Grängesberg omkring 1.80 og ved smågrubene i Mellem-Sverige gjennomsnittlig fra 1.05—1.32 pr. time. Man må da være oppmerksom på at mellom 80—90 procent av alt grubearbeide utføres på akkord. Minstelønningene varierer fra 0.70—0.75—1.00 i Mellem-Sverige og i Norrbotten mellom 71 og 81 øre for underjordsarbeide. For overjordsarbeide er den i Mellem-Sverige 63—70 og 93 øre og i Norrbotten 1.63—1.70. Nogen omfattende tariffbevegelse har vi ikke hatt siden 1930. For inneværende år blev tariffen prolongert for Norrbotten. Men i år utløper de kollektive avtaler for grubene i Mellem-Sverige. Hvorvidt de vil bli op sagt vet jeg ikke. Om de internasjonale forhold kunde det ha vært interessant å si noget; men det blir kanskje anledning til det senere i dagsordenen. Jeg skal naturligvis ikke gå inn på de spørsmål som deres kongress skal behandle; men jeg forstår at det viktigste de har fore er å granske siste kongressperiode og så hvad der videre skal gjøres i fremtiden. Det er et omfattende arbeide som her foreligger og det er å håpe at resultatet av deres forhandlinger bringer et godt resultat. Det allerviktigste er dog å planere arbeidet for fremtiden. Og det må gjøres ut fra fagorganisasjonens stigende betydning og de

mange oppgaver og krav som stilles til den alt eftersom kapitalismen mer og mer nærmer sig sammenbruddet. Vi må engagere oss om større oppgaver enn hittil. Den kapitalistiske samfundsordning viser alt klarere enn nogensinde at den klarer det ikke. Den har komplett umuliggjort sig selv og kan ikke anwise nogen vei ut av elendigheten. Det er derfor at fagorganisasjonen nu har større betydning for medlemmene enn nogensinde tidligere. Aldri har arbeiderorganisasjonene hatt større anledning til fremme av positive forslag og positive tiltak til en socialistisk produksjonsordning. Situasjonen har aldri vært så kritisk som nu og den må arbeiderorganisasjonene utnytte. Det er mitt håp at denne kongress med alvor vil ta fatt på disse spørsmål og jeg vil håpe at dere kan finne løsningen av en del praktiske tiltak og også at man teoretisk kan utforme de saker som fremtiden legger på organisasjonene. Det er ikke gjort på en dag; men hvad de vedtar gir et uttrykk for hvad Norsk Arbeidsmandsforbunds medlemmer mener. Med disse forhåpninger en hjertelig hilsen fra de svenske grubearbeidere og jeg håper at deres beslutninger vil styrke forbundet og norsk arbeiderbevegelse og dermed den internasjonale arbeiderbevegelse. (Bifall.)

Nic. Næss: Kamerater! Som gammelt medlem av Arbeidsmannsforbundet er det mig en stor glede og ære å kunne få være til stede her ved deres landsmøte. Jeg vil samtidig overbringe en hilsen fra Skog- og Landarbeiderforbundet, Bygningsarbeiderforbundet og Kjemisk Industriarbeiderforbund. Mange av disse forbunds medlemmer har stått i Arbeidsmannsforbundet og der fått sin første prøvelse som organisasjonsfolk. Men fordi om vi ikke lenger er der, så har vi ikke glemt vårt ophav. Det er vel også derfor de har ment at vi burde innbys. Jeg kan forsikre dere om at det samarbeide som er oss imellem vil fortsette og ytterligere styrkes. Jeg håper at den konflikt de nu har gående, vil bli ført til et heldig resultat for de medlemmer som omfattes av den. Det er med veiarbeidernes kamp, som det er med skog- og landarbeidernes kamp at det her gjelder en kamp om selve organisasjonsretten og avtaleretten. Vi håper det må lykkes dere å føre kampen til et godt resultat. Det skal ikke skorte på støtte i denne kamp. Tillykke med landsmøtet og lykke og held for forbundets videre arbeide, det forbund vi alle elsker og har kjært. Hjertelig takk for innbydelsen. (Bifall.)

Johs. M. P. Ødegård: Jeg vil rette en hjertelig takk for de gode ønsker og hilsninger som er bragt oss og jeg vil be våre gjester om, når de kommer tilbake til sine respektive organisasjoner å overbringe vår hilsen og vår takk. (Livlig bifall.)

Navneoprop.

Følgende representanter var til stede:

Oslo Vask- og Rengjøringskvinnens Forening: Julie Ingebregtsen, Anna Nicolaysen og Borgh. Tharaldsen.

Flått Grubearbeiderforening: Georg Nicolaysen og O. J. Omland.

Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening: Frithjof Johansen, Oskar Kvernbo og Karl Edvardsen.

Stord Arbeiderforening: Andreas Rekve og Ingv. Holte.

Foldal Grubearbeiderforening: Ole Beck og Einar Messelt.
 Malmo Grubearbeiderforening: Olav Stavrum og Thorleif Mihle.
 Sandnes Grubearbeiderforening: A. Gjöranson og N. Benjaminsen.
 Giken Grubearbeiderforening: Karl Bottenvand og Alfr. Brandt.
 Avdeling 102, Oslo: Jørgen Hersleb, Alfr. N. Johansen og Trygve Hansen.

Løkkens Grubearbeiderforening: Emil Hellmann, John Fossdalen, Einar Schei og Johan Røttereng.

Grønvollfoss Arbeidsmannsforening: Anders Haugen og Olaf Holm.
 Myrdal Arbeidsmannsforening: Peder Monge.
 Gjerstad Jernbanearbeiderforening: Aksel Nygren.
 Grubearbeidernes Fagforening: Ole P. Bonde.
 Øisletta Jernbanearbeiderforening: Peder O. Moan.
 Valberg Arbeiderforening: Johannes Dørdahl.
 Sulitjelma Jernbanearbeiderforening: Jacob Kvikstad.
 Aalen Grubearbeiderforening: Anders Myren.
 Sør-Trøndelag Veiarbeiderforening: Jon Nergaard.
 Knaben Grubearbeiderforening: Theodor Josdal.
 Myra Jernbanearbeiderforening: Rasmus Aslesen.
 Herefoss Anleggsarbeiderforening: Aanon Larsen.
 Inn-Trøndelag Veiarbeiderforening: John Solberg.
 Sauda Anleggsarbeiderforening: Rolf Jensen.
 Fellingfors Jernbanearbeiderforening: Alfr. Andersen.
 Grovane Anleggsarbeiderforening: Simen Thorsen.
 Moripen Jernbanearbeiderforening: Jørgen Sundt.
 Nordens Klippe: Sigurd Oshaug.
 Notodden og Omegns Arbeidsmannsforening: Johan Fagerlien.
 Svean Arbeidsmannsforening: Alfred Stensbak.
 Jakobsbakkens Grubearbeiderforening: Manberg Pedersen.
 Evje Nikkelverks Arbeiderforening: O. P. Gautestad.
 Sanddøla Jernbanearbeiderforening: Johan Skjølberg.
 Eidsvoll Arbeidsmannsforening: Edvard Hemlie.
 Utkjerr Anleggsarbeiderforening: Tilly Johansen.
 Konsmo Jernbanearbeiderforening: Einar Nagel.
 Bærum Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening: B. Petersen.
 Bjørkåsen Grubearbeiderforening: Marius Limstrand.
 Gartland Jernbanearbeiderforening: Lars Bakken.
 Ø. Årdal Arbeiderforening: Edv. Hjelle.
 Mo Arbeiderforening: Ole Jamtlil.
 Nordlyset Arbeiderforening: Alsing Moen.
 Tredal Anleggsarbeiderforening: Arthur W. Eck.
 Skjerka Anleggsarbeiderforening: Lauritz Sundt.
 Hynnekleiv Jernbanearbeiderforening: Johan Berlid.
 Kristiansund og Omegns Arbeidsmannsforening: Idar A. Kleve-
 land.
 Vossebanens Anleggsarbeiderforening: Hans Moen.
 Mofjellets Grubearbeiderforening: Munan Pedersen.
 Sulitjelma Hyttarbeiderforening: Sandberg Setsaa.

Drangdalens Anleggsarbeiderforening: Arne Endresen.
 Granvin Jernbanearbeiderforening: Hans Lund.
 Fiskumfoss Jernbanearbeiderforening: Martin Illøkken.
 Mosby Arbeiderforening: Mikal Svaba.
 Longyearbyens Arbeiderforening: Ole Negaard.
 Nesodden Arbeidsmannsforening: Arthur Borgen.
 Hanken Grubearbeiderforening: Harald E. Rødaas.
 Orkanger Arbeidsmannsforening: Louis Jensen.
 Skedsmo Arbeidsmannsforening: Magnus Merli.
 Asker Arbeidsmannsforening: Nils Andersen.
 Østfold Veiarbeiderforening: Einar Vinaas.
 Brødsjø Jernbanearbeiderforening, Gjerstad Anleggsarbeiderforening og Jomås Grubearbeiderforening: Anders Brovold.
 Robudal Jernbanearbeiderforening og Bjorvatten Jernbanearbeiderforening: Haldor Johansen.
 Vinnholmen Jernbanearbeiderforening og Koltjern Jernbanearbeiderforening: Peder Gylland.
 Landekil Jernbanearbeiderforening og Skrerros Jernbanearbeiderforening: Kristen Mortensen.
 Laudal Jernbanearbeiderforening og Øyslebø Jernbanearbeiderforening: Johan Berg.
 Vest-Agder Riksveivokterforening, Tvedestrand og Omegns Veiarbeiderforening og Kvinnesdal-Fjotl. Veiarbeiderforening: Tønnes Moi.
 Farsund og Omegns Veiarbeiderforening, Veiarbeiderforeningen Tofteland bro og Lyngdal Veiarbeiderforening: Knut Hartmark.
 Lysaker Avdeling, Drammen—Randsfjordbanens linje-ekstra-arbeiderforening, Tunhøvd Anleggsarbeiderforening, Øvre Sandsvær Arbeidsmannsforening og Lier og Røkens Jernbanearbeiderforening: Johan W. Hansen.
 Vrengen Veiarbeiderforening, Nøtterøy Arbeidsmannsforening, Larvik Arbeidsmannsforening og Nordre Vestfold Veiarbeiderforening: Konrad Karlsen.
 Bergkvam Jernbanearbeiderforening og Framfjord Arbeiderforening: Bottolv Tunshelle.
 Flåm Jernbanearbeiderforening og Porsmyr Arbeidsmannsforening: Magnar Kristiansen.
 Ranumslettens Anleggsarbeiderforening og Rena Jernbanearbeiderforening: Jacob Hagen.
 Namsos Jernbanearbeiderforening og Skage Jernbanearbeiderforening: Sigvart Westgaard.
 Øksendal Jernbanearbeiderforening og Vasselv Jernbanearbeiderforening: Bernhard Reines.
 Seem Jernbanearbeiderforening, Aune Jernbanearbeiderforening og Trangfoss Jernbanearbeiderforening: Ragnar Fossum.
 Laksfors Jernbanearbeiderforening og Svenningdal Jernbanearbeiderforening: Ingebrigt Aasgaard.
 Rossvold Jernbanearbeiderforening og Namdalens Veivokterforening: Alberg Antonsen.

Kolvreid Veiarbeiderforening og Namdalens Veiarbeiderforening: Georg Grongstad.

Drag Feltpatarbeiderforening og Kraftanleggets Arbeiderforening: Jørgen Gjerstad.

Sulitjelma Bygningsarbeiderforening og Furulund Grubearbeiderforening: Edmund Edvardsen.

Fagerli Grubearbeiderforening og Sagmo Grubearbeiderforening: Oskar Misvær.

Fineide Arbeiderforening og Sjønstå Arbeidsmannsforening: J. Karlsen Fineide.

Skongseng Arbeidsmannsforening og Bosmo Arbeidsmannsforening: Marselius Lorentzen.

Grubernes Arbeidsmannsforening, Ofotbanens Arbeiderforening og Sallangens Arbeidsmannsforening: F. G. Erikson.

Rausand Grubearbeiderforening og Sunndalens Arbeidsmannsforening: Iver O. Brekken.

Klevan Arbeiderforening og Ottadalens Veiarbeiderforening: Paul Fredriksen.

Hyttarbeidernes Fagforening, Røros, Røros avd. av N. A. F., N. A. F.s avdeling 49, Røsten Arbeidsmannsforening og Løten Veivokterforening: Petter Viken.

Degernes Grubearbeiderforening og Sarpsborg Arbeidsmannsforening: Hans Andresen. (Ikke møtt.)

Grytten Veiarbeiderforening og Vistdalsheia arbeiderforening: Ole Wenge.

Follo Veiarbeiderforening og Ytre Rælingen Veiarbeiderforening: Thorv. Thorstensen.

Kongsberg og Omegns Linjeforening og Sølvverkets Arbeiderforening, Kongsberg, Aksel Grimnes.

Vigsnes Grubearbeiderforening og Rånåsfoss Gruppe: Anders Olafsen.

Østfold Fylkes Veivesens Maskinførerforening og Øsfold Veivokterforening: Olaf Sletten.

Våler Veiarbeiderforening og Hole Veiarbeiderforening: Lorentz Johannesen.

Lillestrøm Arbeidsmannsforening og Nattvaktmennenes Forening, Oslo: Karl Pedersen.

Vignes Broarbeiderforening og Nord- og Sør-Odal Veivesenforening: Kristian Slåtsveen.

Stange Veiarbeiderforening og Hamar Redsk.arbeiderforening: M. Hestnes.

Toten og Vardal Veivesenforening, Hadeland Veivokterforening og Grue og Brandval Veivokterforening: Ole Nordvik.

Elverum Veivokterforening, Trysil Veiarbeiderforening og Trysil Veivokterforening: Martin Trovåg.

Foldal Veiarbeiderforening, Aamot Veivokterforening og Alvdal Arbeidsmannsforening: Nils Bekken. (Ikke møtt.)

Ullensaker Veiarbeiderforening og Vinger og Eidskog Veivokterforening: Oskar Hansen.

Nannestad Veivokterforening, Våler Veivokterforening, Furnes og Ringsaker Veiarbeiderforening: Birger Bekkevold.

Av *hovedstyret* møtte:

Johs. M. P. Ødegård, formann, Chr. Henriksen, næstformann, Hans Røste, Viktor Nordahl, Nils Bakken, Konrad Botten, Simon Simonsen, Kristian Moljord, L. Bergundhaugen, Arthur Lie, Johannes Togstad, Ingv. Løgavlen og H. O. Jupskås.

Kasserer: A. Ahlstrand.

Revisjonsutvalget: Alfr. M. Nilsen.

Innbudte:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon: Halvard Olsen.

Norsk Bygningsarbeiderforbund: M. Bergseth.

Norsk Kjemisk Industriarb.forbund: Halfdan Jønsson, I. Bjerkmann og Nic. Næss.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: P. Vestad og Alb. Karlsen.

Dansk Arbejdsmandsforbund: Andreas Nilsen, Hans Nielsen og Westerskov.

Kvindelig Arbejderforbund, Danmark: Fru Anna Hansen og fru Johanne Jensen.

Svenska Grov- och Fabriksarbetareförbundet: C. J. Søder og Oscar Hogström.

Svenska Gruvindustriarbetareförbundet: Edward Mattson og J. O. Jernberg.

Fullmaktskomiteens innstilling.

Johs. M. P. Ødegård refererte følgende innstilling fra den av hovedstyret nedsatte fullmaktskomité:

«Den av hovedstyret valgte fullmaktskomité har gjennomgått de innkomne fullmakter og vil bemerke følgende:

Fra Nordens Klippe er innsendt 2 fullmakter nemlig for Hilmar Jensen og Sigurd Oshaug. Da Hilmar Jensen er valgt ved at en mann som ikke er medlem av forbundet, har deltatt i avstemningen og stemt på ham, kan fullmakten for ham, efter komitéens mening, ikke godkjennes.

Fullmakten for Sigurd Oshaug innstilles derfor til godkjennelse.

Fra Sundalens Arbeidsmannsforening forelå fullmakt for Edv. Dahl. Da Dahl var valgt til det i 1931 berammede landsmøte og foreningen ikke har foretatt det påbudte nyvalg av representant, innstilles fullmakten forkastet.

Fra denne valgkrets innstilles derimot fullmakten fra Rausand Grubearbeiderforening, Ivar O. Brekken, til godkjennelse.

For øvrig innstilles fullmaktene til godkjennelse.

Nils Bakken. S. Simonsen. H. O. Jupskås.

Denne innstilling er vedtatt av hovedstyret.

Hans Moen: Med hensyn til fullmakten fra Kirkenes, så sier fullmaktskomitéen at den er forkastet, fordi at en mann som ikke tilhørte foreningen har vært med og stemt. Men man vet da ikke hvor han har stemt. Avstemningen var hemmelig. Men for det annet er det det å si, at han tilhørte forbundet. Han var medlem av Arbeidsmandsforbundet til 1921, da han gikk over til Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet. Men i februar 1931 kom han tilbake og gikk inn i «Nordens Klippe» igjen. I lovene står det jo også at man skal overføre sitt medlemskap. Det heter således:

«Medlemmer fra andre forbund innen Landsorganisasjonen som får beskjeftigelse i de virksomheter, som i henhold til industriforbundsformen sorterer under Arbeidsmandsforbundet, skal straks overføre sitt medlemskap til forbundet.»

Men det heter også videre:

«Overføring av medlemskap som i punkt 1 anført, kommer ikke til anvendelse overfor spesialarbeidere og montører som arbeider for et verksted.»

Det kan imidlertid konstateres at vedkommende medlem allerede i februar måned fikk overflyttet sitt medlemskap til Arbeidsmandsforbundet gjennom «Nordens Klippe». Jeg kan ikke forstå at man vil godta Oshaug, som blev valgt i juni på et i all hast innkalt møte. Det som her ligger til grunn er det at den som først blev valgt tilhører den revolusjonære opposisjon i forbundet og derfor vil man ikke ha ham. Om ikke kortet er innsendt fra avdelingen til hovedkassereren, kan ikke det bebreides vedkommende medlem, men kassereren i «Nordens Klippe». Han har deltatt i alle avdelingens møter, siden han kom inn i «Nordens Klippe». Jeg vil foreslå følgende:

1. Landsmøtet godkjenner «Nordens Klippe»s første valg av representanter til landsmøtet — Hilmar Jensen og Godfred Hølvold. Hølvold som er til stede, inntar sete som representant på landsmøtet.

2. «Nordens Klippe»s annet valg på Sigurd Oshaug som representant godkjennes ikke.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg vil straks ta avstand fra den insinuasjon som lå i Moens uttalelser om at vi skulde ha tatt den slags hensyn ved denne enkle fullmakt som han sa. Steen, som det gjelder, er til dags dato ikke innregistrert som medlem av forbundet. Det er opplyst oss at han har vært her sørpå, har vært i arbeide og stått i Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet og så senere reist tilbake til Kirkenes, hvor han er arbeidsledig. Han har ikke hatt tilknytning til forbundet siden han blev arbeidsløs. Når det blev foretatt nytt valg, var det fordi det var stemmelikhet og valget blev foretatt ved loddtrekning. Når det blev stemmelikhet, så var det fordi en mann stemte som ikke hadde adgang dertil. Men det er klart at man ingen steder kan la nogen være til stede og delta i valg eller møter som ikke er medlem. Jeg oprettholder derfor komitéens innstilling.

Hans Moen: Vedkommende har fått medlemsbok av avdelingen og har betalt merker. Allerede i desember måned søkte han om optagelse i avdelingen og blev inntatt i februar. Han hadde da arbeide. Hvorfor

det gikk så sent, må skyldes kassereren på stedet. Vi har mange medlemmer som er arbeidsledige og som er inntatt i forbundet mens de var det. Formannen arbeidet i Sagbruksindustrien, men har stått hos oss. Jeg fastholder mitt forslag. Valget i juni måned skjedde ikke på reelt grunnlag.

Sig. Oshaug: For det første sies det at Steen var organisert, da han drog sørpå. Ja, han stod i Transportarbeiderforbundet og gikk så inn i Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet. Da han kom tilbake, vilde han gå inn i «Nordens Klippe». Det var i desember, Steen vilde gå inn. Skulde han imidlertid gå inn noget sted, måtte det være i Transportarbeiderforbundets avdeling. Vi sa derfor ifra at han ikke kunde komme inn og dessuten hadde han ikke sin medlemsbok i orden. Siden kom han igjen og jeg var da også imot. Det gikk imidlertid så langt at formannen gikk til utstedelse av medlemsbok og at man så skulde melde av til forbundet. Feilen er at vi ikke medsendte hans kort til forbundet med opgjøret. Vi sendte en skrivelse til forbundet herom, men den finnes ikke. Vi telegraferte til forbundet med forespørsel om fullmaktene var i orden, dertil svarte forbundet at *nytt* valg måtte foretas. Styrets flertall besluttet da å fastholde valget og at man skulde telegrafere til forbundet om at man fastholdt det foretatte valg. Det kom da atter nytt telegram fra forbundet, hvor det fastholdt at nytt valg måtte bli å foreta. Formannen i «Nordens Klippe» og samorganisasjonens formann påla da at det blev holdt nytt møte. Men hver gang møteplakat blev opplått, blev den nedrevet av avdelingens egne styremedlemmer, deriblandt sekretæren. Så blev det innrykket en annonse om møtet i stedets avis. Flertallet i styret vilde ikke møte. De gav blanke pokker i det hele. Møtet kom da imidlertid i stand og her blev det først foretatt en votering om hvorvidt møtet skulde holdes. Det blev vedtatt med 26 mot 14 stemmer. Ved valget var det så 23 stemmer for Oshaug og 6 på Steen og 9 undlot å stemme. De fulgte styreflertallets opfordring om ikke å stemme. Vi har ikke inntatt arbeidere som er arbeidsledig. Formannen i avdelingen var med i konflikten og gikk inn i forbundet i god tid før den. Siden har han riktignok fått annet arbeide, men man har utsatt spørsmålet om denne og andres overførelse til andre forbund, for å se, om de ikke atter igjen kunde få arbeide ved bergverkene.

Johs. M. P. Ødegård: Ingen ting av det som her er fremkommet, har endret min opfatning. Steens medlemskap er ennå ikke i orden. Det siste medlemsmøte i avdelingen var helt lovlig innkalt og møtet besluttet selv at man skulde fortsette og foreta de valg som forbundet påla.

Simon Simonsen: Vi undersøkte ikke hvilken opfatning de valgte representanter hadde. Det fremgikk av fullmaktene at det var stemmelikhet, og det blev videre meddelt oss at det var gitt adgang for en mann å stemme, som ikke var medlem av forbundet. Det kan da ikke være riktig å tillate utenforstående å stemme og være med på avgjørelser som bare tilligger medlemmene.

Hans Moen: Feilen er at kortet ikke er innsendt av avdelingen til kassereren i forbundet. Men skal da det gå ut over dette medlem. Det

hender da ofte at kortene ikke blir innsendt med en gang. Vedkommende hadde jobb i desember og det var da han søkte om optagelse i avdelingen. Vi har for øvrig medlemmer som ikke strengt tatt tilhører vårt forbund. Formannen i avdelingen tilhører nu sagbruksindustrien.

Alfred M. Nilsen: Det later til at Hans Moen har god kjennskap til forholdene på Kirkenes. Jeg var der senest i mai måned i år og jeg vil påstå at jeg har studert forholdene meget inngående. Jeg tør også forsikre at det forsåvidt ikke var nogen grunn til ikke å la denne mann det her gjelder, komme til landsmøtet og få stå til ansvar for sine handlinger. Jeg vilde ikke være i hans sted. Det er imidlertid ingen tvil om at hans medlemskap ikke er i orden.

L. Bergundhaugen: Vi har ikke sett på mannens personlige opfatning og standpunkt, men saklig behandlet denne fullmakt som de øvrige. Vi kjenner heller ikke alle personer. Det tror jeg neppe fullmaktskomitéen heller gjør. Det er derfor helt uriktig å søke å lage agitasjon her. Moen bør avholde sig fra det.

Votering: Ved voteringen blev fullmaktskomitéens innstilling vedtatt mot 18 stemmer, som blev avgitt for Hans Moens forslag.

Valgordningen til landsmøtet.

I juni måned 1931 hadde forretningsutvalget i anledning valg av representanter til landsmøtet utsendt følgende:

Med nærværende oversendes fortegnelse over de foreninger som ifølge forbundsloven har adgang til å sende representanter til landsmøtet og antall representanter foreningene har rett til å velge, samt den opsatte dagsorden.

Beregningen av forbundets medlemstall er foretatt i henhold til innbetalingene og rapportene for månedene januar, februar og mars 1931.

Angående valg av representanter til landsmøtet bestemmer forbundslovens § 10, punkt 2, følgende:

Valg av representanter til landsmøtet foregår efter følgende regler: 1 representant for det første fylte 40-tall og siden 1 for hvert fylt 100-tall medlemmer. Mindre foreninger kan i fellesskap med andre mindre foreninger velge en representant, så fremt det samlede medlems-tall når op i 40.

Hvor valg i fellesskap blir nødvendig, blir valget å foreta på medlemsmøte.

Avdelingene må for å ha rett til representasjon på landsmøtet, ha vært tilsluttet forbundet i minst 3 måneder før landsmøtets innkallelse.

Under henvisning til foranstående skal foreningene velge representanter i overensstemmelse med følgende tabell:

Foreninger med rett til mer enn 1 representant:

Avd. nr.	Foreningens navn	Antall medl. repr.	Avd. nr.	Foreningens navn	Antall medl. repr.		
5.	Oslo Vask- og Rengj.kv. forening	250	3	70.	Sandnes Grubearb.f.	163	2
21.	Oslo og Omegns Anleggsarb.forening	265	3	75.	Gikens Grubearb.f.	174	2
34.	Stord Arbeiderforening	178	2	92.	Bjørkåsen Grubearb.f. ..	140	2
43.	Sanda Anleggsarb.f.	153	2	102.	N. A. F.s avd. 102, Oslo ..	300	3
51.	Foldal Grubearb.f.	213	2	111.	Løkkens Grubearb.f.	421	4
				142.	Longyearbyens Arb.f.	190	2

Foreninger med rett til 1 representant:

Avd. nr.	Foreningens navn	Antall medl. repr.	Avd. nr.	Foreningens navn	Antall medl. repr.		
1.	Myrdal Jernbanearb.f. ...	45	1	69.	Malmö Grubearb.for.	110	1
2.	Ranumsløttens Anl.arb.f. .	48	1	73.	Jakobsbakkens Grubearbeiderfor.	93	1
4.	Gjerstad Jernb.arb.f.	95	1	77.	Evje Nikkelverk Arb.for.	77	1
7.	Flått Grubearb.f.	122	1	83.	Sanddøla Jernb.arb.for. ..	58	1
8.	Grubearb. Fagf., Røros ..	87	1	84.	Eidsvoll Arb.mannsfor. ..	113	1
10.	Vigsnes Grubearb.f.	40	1	85.	Utkjerr Anl.arb.for.	42	1
12.	Øisletta Jernbanearb.f. ..	40	1	91.	Bærum Sten-, Jord- og Cementarb.for.	47	1
16.	Valberg Arb.forening	99	1	94.	Drammen og Omegns Jernbanearb.for.	40	1
17.	Flåm Jernbanearb.f.	40	1	95.	Gartland Jernb.arb.for ..	70	1
20.	Sulitjelma Jernarb.f.	83	1	98.	Ø. Aardal Jernb.arb.for...	65	1
23.	Ålen Grubearb.f.	83	1	100.	Båsmo Arb.mannsfor.	49	1
25.	Sør-Trøndelag Veiarb.f. ..	80	1	101.	Mo Arbeiderfor.	40	1
32.	Knaben Arb.forening	92	1	103.	«Nordlyset» Arb.for.	71	1
33.	Myra Jernbanearb.f.	61	1	106.	Tredal Anl.arb.for.	116	1
35.	Herrefoss Anl.arb.for. ...	60	1	115.	Hynnekleiv Jernb.arb.f. ..	50	1
38.	Inntrøndelag Veiarb.for. .	51	1	119.	Vossebanens Anl.arb.for. .	65	1
39.	Rossvold Jernb.arb.for ..	43	1	120.	Gjerpen Arb.mannsfor. ..	42	1
42.	Sølvverksarb.s Fagfor. ..	49	1	128.	Sulitjelma Hyttearb.for. .	50	1
47.	Fellingfors Jernb.arb.f. ..	56	1	129.	Drangsdalens Anl.arb.f. ..	74	1
48.	Grovane Anl.arb.for	40	1	130.	Granvin Jernb.arbfor. ...	54	1
50.	Moripen Jernb.arb.for. ..	47	1	134.	Fiskumfoss Jernb.arb.f. ..	61	1
53.	Nordens Klippe	50	1	141.	Mosby Jernbanearb.for. ..	99	1
54.	Indre Ryfylke Veiarb.f. ..	55	1	146.	Hanken Grubearb.for.	68	1
57.	Notodden og Omegns Arbeidsmannsfor.	103	1	147.	Orkanger Anl.arb.for.	65	1
61.	Skreros Jernb.arb.for. ...	48	1				
62.	Svean Arb.mannsfor.	45	1				

Foreninger som i fellesskap har rett til 1 representant

Avd. nr.	Foreningens navn	Antall medl. repr.	Avd. nr.	Foreningens navn	Antall medl. repr.
3.	Brødsjø Jernbanearb.f.	16	18.	Seem Jernbanearb.f.	32
15.	Landekil —	34	28.	Rena —	15
58.	Robudal Jernbanearb.f.	28	11.	Øksendal Jernbanearb.f.	37
56.	Konsmo —	35	6.	Vasselv —	22
113.	Vinholmen Jernb.arb.f.	34	37.	Namsos Jernbanearb.f.	34
30.	Koltjern —	18	112.	Skage —	13
118.	Bjørvatn Jernbanearb.f.	36	40.	Laksfors Jernbanearb.f.	33
131.	Jomås —	14	56.	Svenningdal —	34
139.	Laudal Jernbanearb.f.	24	104.	Kolvereid Veiarb.f.	20
140.	Øyslebø —	19	114.	Namdalens Veiarb.f.	25
144.	Aanasira Veiarb.f.	20	121.	Namdalens Veivokterf.	13
99.	Birkeland—Hynnekleiv Veiarb.forening	22	26.	Drag Feltpatarb.for.	28
105.	Setesdalens Veiarb.f.	18	44.	Grubernes Arb.m.for.	24
46.	Agnefest—Bryggeså Veiarb.forening	5	19.	Sulitjelma Bygn.arb.f.	17
55.	Vest-Agder Riksveivokterforening	9	66.	Furulund Arb.for., Sulitj.	30
59.	Farsund og Omegns Veiarbeiderforening	9	71.	Fagerli —	32
93.	Tvedestrand og Omegns Veiarb.forening	19	78.	Sagmo Grubearb.for.	36
109.	Vigeland—Snig Veiarb.f.	8	79.	Fineide Arb.for.	33
72.	Kvinnesdal—Fjotland Veiarb.forening	18	123.	Sjønsta Arb.mannsf.	20
74.	Veiarbeidernes Forening, Toffeland Bro	15	96.	Skongseng Arb.m.f.	15
86.	Kvinnesheia Veiarb.f.	10	125.	Mofjellets Grubearb.for.	30
108.	Skjerka Anleggsarb.f.	30	132.	Kraftanleggets Arb.for.	7
81.	Gjerstad Anleggsarb.f.	19	97.	Sallangens Arb.m.for.	3
133.	Arendal—Evje Veiarb.f.	5	14.	Rausand Grubearb.for.	34
60.	Lysaker Avdeling	3	117.	Kristiansund og Omegns Arb.mannsforb.	18
13.	Drmn.—Randsfj.banens Linje-ekstraarb.forening	5	88.	Sunndalens Arb.for.	25
22.	Tunhøvd Anleggsarb.f.	8	116.	Klevan —	29
27.	Øvre Sandsvær Arb.m.f.	14	41.	Røros Avdeling	6
87.	Lyngdal Veiarb.f.	16	49.	Aalens Grubearb.for.	7
110.	Lier og Røkens Jernb.-arb.forening	4	82.	Alvdal Arb.mannsforb.	14
137.	Vrengen Veiarb.forening	27	64.	Røsten —	7
67.	Nøtterøy Arb.m.f.	8	36.	Ottadalens Veiarb.forb.	34
63.	Larvik Arb.m.f.	5	24.	Bergkvam Jernb.arb.for.	36
148.	Nordre Vestfold Arb.f.	7	45.	Tunes—Tregereid Veiarbeiderforening	8
			107.	Porsmyr Arb.for.	18
			138.	Framfjord —	22
			135.	Degernes Grubearb.for.	22
			136.	Sarpsborg Arb.mannsf.	25
			122.	Grytten Veiarb.for.	35
			143.	Vistdalsheiens Arb.f.	23

For de foreninger som velger representant i fellesskap vil den som får de fleste stemmer bli representant og den som får de næst fleste stemmer blir varamann.

Husk endelig på å anføre antall stemmer på fullmaktsblanketten.

De foreninger som alene velger en eller flere representanter må også velge varamann for det tilfelle den valgte representant får forfall. Både representantenes og varamennenes navn anføres på fullmaktsblanketten.»

Dagsorden.

Følgende dagsorden blev referert:

1. Landsmøtets konstituering.
 - a) Fullmaktenes godkjenning.
 - b) Vedtagelse av forretningsorden og dagsorden.
 - c) Valg av ordstyrere og sekretærer.
 - d) Valg av komitéer:
 1. Budgettkomité.
 2. Valgkomité.
 3. Redaksjonskomité.
2. Beretning og regnskap.
3. Forslag til forandringer i forbundets lover.
4. De internasjonale forbindelser.
5. Forslag angående lønn for forbundets tillitsmenn.
6. Forslag angående diét og godtgjørelse for arbeidstap.
7. Forskjellige forslag.
8. Andragender.
9. Vedtagelse av budgett.
10. Valg.

Hans Moen: Det er et spørsmål, som jeg ikke ser opsatt på dagsorden og som burde være behandlet. Det er *krigsfaren og fascismen*. Vi ser hvordan fascismen optrer særlig overfor skog- og landarbeiderne og også overfor oss. Jeg vil foreslå:

1. Etter dagsordenens punkt 4 — de internasjonale forbindelser — optas som punkt 5: *Krigsfaren og fascismen*.
2. Den revolusjonære opposisjon på landsmøtet får innleder i punkt 4 — de internasjonale forbindelser — og i punkt 5 — krigsfaren og fascismen.

Arne Endresen: Jeg vil anbefale at man stemmer over den dagsorden, som er opsatt og som er behandlet av avdelingene.

Johs. M. P. Ødegård: Det av Moen reiste spørsmål er jo også et internasjonalt spørsmål og kjenner jeg Moen rett vil han nok kunne komme inn på disse spørsmål som dagsordenen nu foreligger. Hvad angår innleder så skal man ikke erkjenne at landsmøtet ikke skulde være kompetent til å ta stilling til de saker som foreligger. Jeg vil anbefale den foreliggende dagsorden.

Rolf Jensen: Spørsmålet om selve krigsfaren og også fascismen er et av de største problemer arbeiderklassen står overfor og som derfor bør behandles. Det er mulig at det kan behandles under punkt 4. Men det er mest betryggende å behandle det som eget punkt. Jeg vil derfor anbefale Moens forslag og jeg har ikke forstått det således at vi skulde utenom landsmøtet for å få innledere i disse spørsmål.

Johs. M. P. Ødegård: Dagsordenen er behandlet i avdelingene og i det ligger representantenes mandat. Det går derfor ikke an å gå videre. Jeg vil anbefale at man vedtar den opsatte dagsorden.

Votering: Den opsatte dagsorden blev vedtatt mot 21 stemmer, som blev avgitt for Hans Moens forslag.

Forretningsorden.

Følgende forretningsorden referertes:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Dog har arbeiderpressens representanter adgang. Likeledes har medlemmer av forbundet adgang til galleriet som tilhørere, undtagen når en sak besluttet behandlet for lukkede dører.

Representanter må forevise adgangskort og tilhørere medlemsbok ved inngangen.

2. Til å lede møtet velges 2 ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokollen velges 4 sekretærer.
3. Møtene holdes fra 9—1 formiddag og 3—7 eftermiddag.
4. Ingen har rett til å få ordet mer enn 3 ganger i samme sak. Undtagen for innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter 1. og 5 minutter 2. og 3. gang.

Ordstyreren har for øvrig, når han finner det påkrevet, rett til å stille forslag om ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsordenen gis ingen ordet mer enn 1 gang og høist 2 minutter til hver sak.

Talerne skal tale fra den dertil bestemte plass i salen.

5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet på den forening han representerer. Intet nytt forslag kan optas etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere.

Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsorden opførte saker, kan ikke behandles.

6. Alle beslutninger avgjøres med almindelig flertall. I tvilstilfelle eller når 20 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneoprop.
7. I protokollen innføres kun forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger.
8. Protokollen opleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets slutning.

Alfr. Brandt foreslo taletiden 1. gang satt til 20 minutter.

Frithjof Johansen optok Mosby Jernbanearbeiderforenings forslag til forretningsordenen sålydende:

«Innledningsforedragene skal holdes fra den dertil bestemte plass. Deltagerne i diskusjonen forøvrig kan tale fra sin plass i salen, hvis han ønsker det.»

Motivering:

«Da det kan være flere som har mindre gode talegaver og er lite scenevant, men allikevel kan ha noget godt å si, vil det være en fordel for disse at de får tale fra sine plasser.»

Johan Berlid foreslo at arbeidstiden nedsattes fra 8 til 7 timer pr. dag. Han foreslo møte tiden satt fra 9—1 og 3—6.

Mikal Scaba: Forslaget om at alle innledningsforedrag holdes fra en dertil bestemt plass, mens kortere innleggsreplikker holdes fra de plasser man har i salen, vil jeg anbefale. Det er lettere og vil være

en hjelp for dem av oss, som ikke er vant til å stå på talerstolen.

Arne Endresen: Den greieste ordningen er at alle taler fra en bestemt plass. Da kan vi innrette oss derefter alle sammen, slik at vi alle har nytte av det.

Afred M. Nilsen: Landsmøtets generalsekretær har ikke anledning til å forlange ordet. Men jeg er sikker på at også for ham er den mest praktiske ordning den at alle taler fra en bestemt plass. Derved vil alle bli hørt og oppfattet. Jeg tror det er det beste.

Einar Nagel: Jeg vil anbefale at man iallfall under beretningen får 15 minutter til første gangs innlegg. Man vil ikke komme langt med 10 minutter og vi har flere ting under beretningen, som man vil komme inn på. Jeg vil foreslå 15 minutter første gang under beretningen.

Aksel Nygren: Landsmøtet må også være opmerksom på utgiftene og at man ikke har råd til å koste på representantene alt for lang taletid. Vi møter så mange her at det den ene ikke fremfører kan en annen gjøre. Vi må begrense oss og da må det være nok med det som foreslås i forretningsordenen.

Magnus Merli: Jeg vil støtte forslaget om 7 timers dag her på landsmøtet. Det må være mer enn nok. Vi får rasjonalisere på ordflommen. (Munterhet.)

Hans Moen: Landsmøtet er kommet for å behandle sakene inngående og på 10 minutter kan man ikke få sagt meget. Jeg er enig med Alfred M. Nilsen at man bør tale fra en plass og jeg vil anbefale det.

Alfred Brandt: Jeg kan trekke mitt forslag tilbake og gå over til 15 minutter for første gangs innlegg.

Votering: Overenstemmende med forretningsutvalgets forslag til forretningsordenen blev arbeidstiden satt fra 9—1 og 3—7. Berlis forslag falt.

Nagels forslag om 15 minutters taletid første gang under beretningen blev vedtatt med 54 mot 48 stemmer.

Dermed blev forretningsordenen i sin helhet vedtatt, som referert.

Konstituering.

Formannen refererte følgende innstilling fra hovedstyret på dirigent:

Kristian Moljord, Konrad Botten og Magnus Merli.

Jacob Hagen foreslo Peder O. Moan istedetfor Merli.

Johs. M. P. Ødegård: Vi behandlet i hovedstyret også forslag om Moan, men vi erindret hans sterke vegring ved siste landsmøte og blev derfor enige om å innstille de her 3 foreslåtte.

Peder O. Moan: Jeg vil også denne gang på det innstendigste henstille at man tar forslaget på mig tilbake.

Ødegård (til Hagen): Oprettholder du da forslaget?

Jacob Hagen: Nei, da vil jeg ta det tilbake.

Votering: Dermed blev hovedstyrets innstilling på dirigenter vedtatt.

Til sekretærer foreslo hovedstyret: H. O. Jupskaas, Ole P. Bonde, Lars Bakken og Johan Berlid.

Votering: Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Formannen: Jeg vil foreslå at valgkomitéen består av 9 representanter.

Votering: Forslaget blev vedtatt.

Formannen: Hovedstyret innstiller til medlemmer av valgkomitéen følgende:

Alfr. Brandt, Sulitjelma, Ole Beck, Foldal, O. J. Omland, Evje, Oskar Kvernbo, Oslo, Alfr. Andersen, Nordlandsbanen, Aksel Nygren, Sørlandsbanen, Thorvald Thorstensen, veiarbeidernes sydlige distrikter, John Nergaard, veiarbeidernes nordlige distrikter og Anders Haugen, private anlegg.

Oskar Kvernbo foreslo Karl Edvardsen i sitt sted.

Aksel Nygren foreslo Einar Nagel i sitt sted.

Oskar Misvær foreslo Johan Karlsen, Fineide.

Votering: Voteringen blev foretatt på den måte at de representanter som vilde ha en eller annen forandring i den av hovedstyret fremlagte innstilling viste dette ved *håndsoprekning*. Dermed blev innstillingen vedtatt med stort flertall.

Frithjof Johansen: Kvernbo har jo bestemt vegret sig. Og det må man da ta hensyn til.

Chr. Henriksen: Kvernbo har ikke mindre tid enn oss andre. Han må ta landsmøtets gjøremål som andre.

Johs. M. P. Ødegård: Når det er protestert mot den foretatte votering så får vi votere på nytt og over hver enkelt.

Ny votering blev så foretatt av formannen. Resultatet var at hovedstyrets innstilling på ny blev vedtatt.

Budgettkomitéens antall medlemmer blev satt til 5.

Til *budgettkomité* forslo hovedstyret:

Ingv. Løgavlen, Vestfold, Ole Nordvik, Opland, Johan Røttereng, Trøndelag, Magnar Kristiansen, Vestlandet, Edm. Edvardsen, Nord-Norge.

Votering: Innstillingen blev vedtatt.

Redaksjonskomitéen besluttet valg med 5 medlemmer.

Hovedstyret innstillet til *redaksjonskomité:*

Simon Simonsen, Evje, Konrad Karlsen, Vestfold, Kristen Mortensen, Sørlandsbanen, Peter Viken, Røros, Marius Limstrand, Nord-Norge.

Johs. M. P. Ødegård: Som man vil ha sett av dagsordenen har hovedstyret foreslått at der burde nedsettes en redaksjonskomité bl. a. til behandling av § 17 — forsikringskassen — på grunn av den delte opfatning som er kommet til syne ved de innsendte forslag. Men det er også nødvendig i andre saker å ha denne komité.

Edvard Hemli: Jeg er ikke enig i denne innstilling. Jeg vil foreslå følgende: Hans Moen, Marius Limstrand, Ingvald Holte, J. Røttereng og Simon Simonsen.

Johs. M. P. Ødegård: Når det gjelder en spesiell sak, som blir oversendt redaksjonskomitéen, bør den kunde suppleres.

Thv. Thorstensen: Er Alfred M. Nilsen valgbar?

Dirigenten (Ødegård): Ja, han møter som representant.

Thv. Thorstensen: Jeg vil da foreslå Alfred M. Nilsen istedenfor Limstrand.

Arne Endresen anbefalte hovedstyrets innstilling.

Alfred M. Nilsen: Jeg er ikke i tvil om at hovedstyret har funnet de best skikkede og jeg vil anbefale innstillingen. For mig personlig er det også vanskelig å påta mig noget komitéarbeide og bli bundet derav. Jeg må henstille at man ikke opprettholder det forslag.

M. Hestnes: Hovedstyret skulde kjenne personene og det innstiller vel de best skikkede. Jeg vil anbefale innstillingen.

Thv. Thorstensen: Alle kjenner jo Alfred M. Nilsen og vet at han burde være med i denne komité. Men når han vegrer sig så bestemt skal jeg ta mitt forslag tilbake.

Votering: Hovedstyrets innstilling blev vedtatt med stort flertall. Hemlis forslag falt.

Dermed var landsmøtet konstituert og formannen henstillet til de valgte dirigenter og sekretærer å dele arbeidet sig i mellom.

Beretningen for 1931 besluttet først behandlet.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg vil foreslå at beretningen for 1931 optas først til behandling.

Arthur Lie: Jeg mener ikke det er riktig å behandle beretningen for 1931 først. Jeg mener vi bør gå frem med beretningene etter tur.

Votering: Ødegårds forslag blev vedtatt.

Den ekskluderte veiarbeiderforening i Høyanger.

Rolf Jensen: Foreligger det andragende fra den ekskluderte veiarbeideravdeling i Høyanger om å få være til stede under beretningen?

Johs. M. P. Ødegård: Ja, og det var min mening å opta det spørsmål i morgen.

Rolf Jensen: Jeg vil da foreslå: Landsmøtet gir Høyanger Veiarbeiderforening anledning til med en representant å være til stede på landsmøtet under behandlingen av beretningen.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg vil foreslå at dette utsettes. Hvis man skal vedta et forslag som det som nu er foreslått, må man ta hele den sak op allerede nu. Jeg kan heller ikke forstå at det er en nødvendighet for denne avdeling å være til stede her. Jeg vil foreslå spørsmålet utsatt.

Hans Moen: Skal vi få en representant fra denne avdeling til stede, må det besluttet idag. Ellers kan ikke avdelingen få sendt nogen mann hertil tidsnok.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg kan ikke innse nødvendigheten av å innkalle en mann fra avdelingen her til landsmøtet. Saken blir ikke noget bedre ved det.

Chr. Henriksen: Organisasjonsmessig er forholdet mellom forbundet og denne avdeling oplagt. Det blir her å godkjenne og ta stand-

punkt til hovedstyrets beslutning. Vi har ingen organisasjon i Høyanger og ingen medlemmer.

Edvard Hemlie: Landsmøtet bør gi adgang for disse å sende en representant. Det kan være ubehagelig for ledelsen, men allikevel.

Johs. M. P. Ødegård: Nei, det er ikke behagelighetshensyn her. Vi har ingen medlemmer i Høyanger.

Votering: Ødegårds utsettelsesforslag blev vedtatt.

Komitéene settes i arbeide.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg vil foreslå følgende:

Ad valgkomitéen: Det under dagsordenens punkt 7 (forskjellige forslag), fra veiarbeidernes stedlige styre i Østfold (tilleggsdagsordenens side 11) oversendes valgkomitéen for utarbeidelse av innstilling.

Ad redaksjonskomitéen:

De under dagsordenens punkt 3 (lovendringer) foreliggende forslag til forandringer av forbundslovens paragraf 17 — *forsikringskassen* — oversendes redaksjonskomitéen til utarbeidelse av innstilling og utformning av paragrafens form.

Ad budgettkomitéen:

De under dagsordenens punkt 5 og 6 samt punkt 8 foreliggende forslag oversendes budgettkomitéen til utarbeidelse av innstilling.

Votering: Ødegårds forslag blev vedtatt.

Kristian Moljord foreslo navneoprop ved hvert formiddagsmøtes begynnelse.

Forslaget blev vedtatt.

Møtet hevet.

Formiddagsmøtet mandag 13 juni.

Dirigent *Kristian Moljord*.

Med *Kristian Moljord* som dirigent og *Bonde* og *Bakken* som sekretærer blev møtet satt presis klokken 9.

Navneoprop blev foretatt.

Protokollen fra åpningsmøtet optatt ved viceformannen *Chr. Henriksen*, blev referert og godkjent uten bemerkninger.

Johs. M. P. Ødegård: Før vi går over til dagsordenen vil jeg opplyse om at vi har mottatt en skrivelse fra Norsk Nærings og Nydelsesmiddelarbeiderforbunds avdeling i Ålesund om økonomisk støtte til hermetikkarbeiderne.

I den anledning vil jeg foreslå: Den ankomne skrivelse oversendes vedkommende forbund til uttalelse og til senere behandling på landsmøtet.

Votering: Ødegårds forslag blev enstemmig vedtatt.

Kommunistpressen får ikke adgang.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg er blitt anmodet om å få klarlagt hvem som skal ha adgang til landsmøtet av pressen, idet det hersker misforståelse på det punkt. Jeg vil foreslå at til landsmøtet har Det norske Arbeiderpartis presse adgang, ingen andre.

Rolf Jensen: Når det i den vedtatte forretningsorden står *arbeiderpressen*, så menes dermed også det kommunistiske partis presse. Det er også arbeiderpressen. Er ikke det klart så vil jeg foreslå at også kommunistpressen får adgang.

Johs. M. P. Ødegård: Husker jeg ikke feil, så var det også på forrige landsmøte slik at D. N. A.s presse hadde adgang. Ingen andre. De ganger det har vært representanter fra kommunistpressen har det vært tvilsomme referater og den har vært representert av så tvilsomme personer som Albin Eines, som like etter fagkongressen gikk over i borgerpressen.

Hans Moen: Jeg synes det er merkelig at man etter at forretningsorden er vedtatt om at arbeiderpressen har adgang, så kommer formannen og foreslår at den kommunistiske presse ikke skal ha adgang. Også denne presse tilhører arbeiderpressen og representerer en stor del av arbeiderklassen. Når formannen henviser til Eines som forlot Kommunistpartiet og gikk over i borgerskapet, så er det nok riktig. Vi har hatt flere av disse overløpere, som for øvrig idag står i organisasjonens ledelse. Nu, jeg vil ikke sammenligne Ødegård med Eines, men vi har ikke Eines-typen lenger i vår presse. Det er ikke lenger nogen gullgrube å være i kommunistpressen og det var der typer som Eines søkte. Men det er uriktig å ta det hensyn i den foreliggende sak. Jeg garanterer for at de som nu er her fra kommunistpressen ikke vil referere annet enn det som sies og forefaller her på landsmøtet. Og de vil ikke referere noget som kan skade organisasjonen.

Alfred M. Nilssen: Når spørsmålet er reist så skyldes det den kommunistiske presse selv. Vi har erfaring for tendensiøse referater fra det hold. Vi har ovenikjøpet sett at landsmøter har måttet ta avstand fra det. Det hendte således på forrige landsmøte i Norsk Kommuneforbund og *enstemmig* tok landsmøtet avstand fra kommunistpressens «referat». I år våget ikke en mann å stemme for kommunistpressens adgang til dette forbunds landsmøte. I de fleste andre landsmøter er man nu ferdig med dette spørsmål og det tas ikke mer op. Det er bare oss nu, som ennå ikke har tatt standpunkt. Det er så ømtålelige spørsmål fagorganisasjonen nu behandler, at det gjelder om at ikke vår presse skader de fagorganisertes interesser. Derfor ser man også at D. N. A.s presse har spesialister til å behandle disse ting, slik at referater og meddelelser alltid blir i overensstemmelse med fagorganisasjonens interesser. Vi må også i denne forbindelse se på kommunistpressens undergravende virksomhet. Den har *ikke* optrådt som *arbeider*-presse. Pine død om den har nei, i de senere år. Det går derfor ikke an å la denne presse være til stede. Det parti fagorganisasjonen og Landsorganisasjonen har samarbeide med er Det norske Arbeiderparti. Og derfor har andre forbund tatt det samme standpunkt at bare D. N. A.s presse får ad-

gang. Når det gjelder «Arbeiderbladet» så vil det i dette tilfelle bli mig som kommer til å referere, idet jeg jo blir på landsmøtet allikevel. Og jeg har ingen interesse av å referere tendensiøst eller feil fra forbundets landsmøte.

Kristian Moljord: På forrige landsmøte hadde kommunistpressen adgang og jeg hørte ikke nogen kritikk over de referater som da kom. Ut fra den omstendighet så forstår jeg heller ikke hvorfor de skal utelukkes denne gang.

Marselius Lorentzen: Den samme tendens som ved Landsorganisasjonens kongress viser sig nu. Man vil lage det om til *partimøter* istedenfor *faglige* landsmøter. De partier som arbeiderklassen støtter sig til bør få ha adgang her. Både D. A. A. og N. K. P. La oss dirigere partiene, ikke de oss.

Chr. Henriksen: Når forslaget er kommet, så er det av den enkle grunn at fagorganisasjonen ikke har tillit til Kommunistpartiet. Man har sett hvordan det har utnyttet situasjonene, ikke til gagn for fagorganisasjonen; men til skade for den. Man skal ikke binde nogen her på landsmøtet. Alle skal kunne fremme sine ting her, men før Kommunistpartiet får tilliten tilbake før bør heller ikke dets presse få adgang. De må selv gå i fronten her og søke å få arbeidernes tillit. Moen, Jensen og andre skal nok få si sin mening, men vi skal ha en presse som ikke gjør noget galt for fagorganisasjonen og dens interesser. Det er det vi må ta hensyn til. Det er ingen knebling, men en kjensgjerning som kommunistpressen selv har bragt det til. Vi skal ikke sitte her og behandle viktige saker, som så skal kunne komme ut i avisene *feilaktig* og *tendensiøst*. Jeg vil derfor anbefale Ødegårds forslag. Det er riktig som en faler sa, at det er fagorganisasjonen som skal dirigere partiet. Vi har samarbeide med D. N. A. og med dens presse kan vi derfor ha kontroll.

Hans Moen: Alfred M. Nilsen har i sannhet glemt sin fortid. Han er kommet på en hel annen hylde nu enn tidligere. Det er ikke mange årene siden du optrådte anderledes overfor den revolusjonære presse. Du er blitt gammel nu og har glemt din ungdom. Anderledes kan jeg ikke forklare din stillingtagen. Kommunistpressen har ikke villet skade fagorganisasjonen. Hvad annet har vi fremholdt enn at man skal stå i fagorganisasjonen. Men den har tillatt sig å kritisere ledernes måte å føre kampen på, den taktikk som har vært anvendt. Men kommunistpressen har ikke angrepet fagorganisasjonen som sådan. Alfred M. Nilsen og andre taler på vegne av dem som sitter i toppen for ledelsen. Jeg garanterer for at det som blir referert er i overensstemmelse med det som sies her på landsmøtet. Og man vil selvsagt ikke skrive om ting som f. eks. blir besluttet holdt for lukkede dører.

Rolf Jensen: Det blev sagt av Alfred M. Nilsen at kommunistpressen har utnyttet situasjonen eller sakene til skade for fagorganisasjonen. Han skulde dog være forsiktig. Vi vet at han i sin tid reiste rundt og beløi Arbeidsmandsforbundet og derved skadet forbundets interesser. Han skulde være mer forsiktig her. Jeg er enig i at det ikke bør utvikle sig til å bli *partilandsmøter* av våre *faglige* møter. Men hvem er det som vil ha det slik? Jo, nettop dem som bare vil

at det ene partis presse skal være til stede. For ikke å få det til politiske landsmøter bør begge partiers presse ha samme adgang.

Edvard Hemlie: Når Nilsen og Henriksen optrer så kraftig som de her gjør, er det ikke på vegne av arbeiderne, medlemmene. Kommunistpressen har ikke stillet sig på arbeidsskjøpernes side eller skadet fagorganisasjonen. Det skylder man iallfall å bevise. På forrige landsmøte hadde Kommunistpartiets presse adgang og det er ingen ennu som har sagt at det var forvrengte referater.

Alfred M. Nilsen: Det var ikke til å undgå at vi også her på vårt landsmøte fikk denne sak, som alle andre forbund har hatt den. Det er bare det at vi kommer så meget senere. Jeg har aldeles ikke glemt min fortid og jeg er ikke gammel du, Moen. Men Kommunistpartiet er aldeles ikke revolusjonært. Kommunistpartiet har trampet det under føtten og fullstendig ødelagt alt som hadde med revolusjonært å gjøre. Med sin opptreden har Kommunistpartiet virket kontrarevolusjonært, ikke revolusjonært. Det er saken det. Hvor meget har dere løiet i kommunistpressen, og slik at de måtte vite at det vilde skade organisasjonen. Det er det sannelig grunn til å spørre om. Jeg taler min *personlige* mening og ikke andres. Det vil jeg fortsette med. Så skal jeg ha reist rundt og beløiet Arbeidsmandsforbundet. Det er *løgn*. Jeg har reist rundt og behandlet sakene og fremlagt dem. Og jeg har kritisert. Det er så. Men jeg har da ikke gjort det på den klasseforræderiske måte, som kommunistpressen gjør. I Bergen har Kommunistpartiet hatt gående en konflikt i 3 år og som pågår ennu, og ved hjelp av streikebrytere. Er det da riktig her, hvor man vil ha rene linjer, å gi dette partis presse adgang. Jeg mener nei.

Jørgen Hersleb: Det er forbausende at formannen nu kommer med forslag om å kneble en del av pressen. I forretningsordenen igår blev det uten protest vedtatt at *arbeiderpressen* skulde ha adgang. Man burde jo da ha tatt dette op igår. Forretningsordenen er imidlertid vedtatt. Det er ikke vi som dirigerer partiene, men toppfigurene.

Johs. M. P. Ødegård: Hadde jeg vært opmerksom på at det var dissens om dette, så hadde jeg selvsagt reist det igår. Da det imidlertid kom forespørsler til mig igår og idag om forståelsen av det som var vedtatt, så fant jeg det rett og riktig å ta det op nu. Det er ikke saklige momenter som bringes frem i debatten her og den viser hvem som vil gjøre politikk og agitasjon av dette. Det viser sig også tydeligst når man må ty til personligheter. Da er man temmelig rennons på argumenter.

Hans Moen: Når Ødegård sier at det er dratt inn i debatten personlige ting, så er det en følge av at han først nevnte Eines. Da var det ikke til å undgå. Da du gikk ut av Arbeidsmandsforbundet, Alfred M. Nilsen, husker du da at du reiste rundt til anleggene og forsøkte å rive i stykker forbundet. Du nevner videre konflikten i Bergen. Ja vel. Men du vet hvordan den kom op og du vet at det er delte meninger om den, og at det er en politisk konflikt. Jeg vil ikke komme nærmere inn på det nu. Det blir kanskje anledning til det senere i dagsordenen. Den sak hører iallfall ikke hjemme i denne diskusjon.

Konrad Karlsen: Jeg synes det er beklagelig at de som møter her

fra Kommunistpartiet og fra den revolusjonære opposisjon ikke kan møte her uten å trekke debatten ned. Den kommunistiske presse tar intet hensyn til fagorganisasjonen. Vi vet også at vi ved fagkongressens beslutning er med på å betale til D. N. A.s presse. Derfor får vi holde oss til denne presse.

Alfred M. Nilsen: Nei, det skal ikke lykkes å blande kortene ved å være personlig. Jeg taler om Kommunistpartiet, ikke om personene. Men Moen behandler Nilsen. Da jeg trakk mig ut fra Arbeidsmandsforbundet skyldtes det aldeles ikke noen tapt konflikt. Men når jeg forsøkte å reise en ny bevegelse i den syndikalistiske retning var det nærmest fordi fagorganisasjonen på det tidspunkt holdt på å bli bolsjevikisk. Og det vilde jeg ikke være med på. Konflikten i «Arbeidet» har vært drøftet på mange møter med utredninger fra begge sider, men det er ingen tvil blandt de fagorganiserte om standpunktet til denne konflikt, når undtas kommunistene. Alle organisasjonsinstanser har tatt standpunkt for at det er en *faglig* konflikt, og tross det drives den fortsatt med streikebrytere. Det er et oplagt organisasjonsfiendtlig standpunkt Kommunistpartiet her har inntatt. Vi har også hatt anledning til å se det gode samarbeide mellom kommunistpressen og borgerpressen. Og så skulde vi som ikke kan ha tillit til denne presse gi den adgang. Da det i forretningsordenen stod *arbeiderpressen*, mente jeg for min del at det måtte bety D. N. A.s presse og intet annet.

Aksel Nygren: Jeg har fått uttrykkelig opfordring fra min avdeling om å være med på å forkorte debattene så meget som mulig. Pengene bør benyttes på annen måte enn til lange debatter om en sak som denne. Vi har i «Arbeidet» et tydelig bevis for hvad denne presse kan bringe det til. Vi har også mange andre beviser, Menstad, Dokka og borte på Vestlandet hvor kommunistpressen har optrådt i strid med fagorganisasjonens og medlemmenes interesser. Kommunistpartiets folk søker nu å sabotere landsmøtets tid og trekke sakene i langdrag.

Strek blev satt.

Arthur Borgen: Ja, kamerater, vi skal ikke laste de av Kommunistpartiets folk som forfekter sin mening og mener noget med det. Men jeg har ikke sett noget positivt fra det hold og har heller ikke sett at de har hatt noget positivt mål for sin optreden. Det er bare opposisjon for opposisjonens skyld og derfor ser vi også at de har den i sterk grad innen sine egne rekker. Denne opposisjon har jeg møtt mange steder, ikke bare i fagforeningen, men også i Kommunistpartiet. Vi har også hatt føling av at uvedkommende kommunister er kommet inn på medlemsmøtene for å lage rabalder og få møtene ødelagt. Jeg bebreider ikke de som forfekter sin mening, men de må mene noget positivt. Jeg vil råde forsamlingen til å vedta formannens forslag.

Lars Bakken: På tross av at Nilsen allerede igår hånte representantene for at de forlangte ordet for å få sitt navn i generalsekretærens protokoll, så gjør jeg det. Nu har vi diskutert dette spørsmål over en time og Ødegård vet hvad det koster forbundet. Når Nilsen sa at man kunde stole på hans referater, så vil jeg minne om episoden på fagkongressen,

da «Arbeiderbladet» fikk protester i anledning sitt referat under rasjonaliseringsdebatten og spesielt med hensyn til titelen over referatet. Såvidt jeg vet var det Nilsen som refererte. Jeg vil anbefale at landsmøtet vedtar Rolf Jensens forslag.

Trygve Hansen: Man må merke sig den måte Ødegård la denne sak an på. Den var personlig, og Alfred M. Nilsen nevner konflikten i Bergen for å kaste en ny brandfakkel inn på landsmøtet. Nu trekker man også frem et forslag som uthaler tiden og som koster forbundet mange penger. Linjen idag er klar. Først skal man nekte kommunistpressen. Det skal skje idag, men senere vil man nekte de revolusjonære arbeidere adgang til landsmøtene.

Ragnar Fossum: Når vi ute fra avdelingene skal ta standpunkt til dette så må vi se på det ut fra hvad man mener på *arbeidsplassen*. Jeg mener en vedtagelse av Ødegårds forslag vil skape kiv og strid inn på arbeidsplassene og det er uriktig av oss å være med på det. Den kommunistiske arbeiderbevegelse er oss ikke uvedkommende. Enig eller uenig med Kommunistpartiets presse, så bør den få samme adgang som på forrige landsmøte.

Votering: Ved alternativ votering mellom Ødegårds og Rolf Jensens forslag blev Ødegårds forslag vedtatt med 72 mot 49 stemmer, som blev avgitt for Jensens forslag.

Bergverksindustrien. — Sulitjelma.

Johannes Togstad: Jeg vil foreslå at vi behandler punktet om *bergverksindustrien* (fellesoverenskomsten — lockouten) i beretningen for 1931 og så tar beretningene fra 1928 og i rekkefølge.

Votering: Togstads forslag blev enstemmig vedtatt.

Man gikk derefter over til ovennevnte punkt i beretningen for 1931 — side 38—57.

Da ingen til å begynne med forlanger ordet, ber *Johs. M. P. Ødegård* om ordet til forretningsordenen og uttaler: Når ingen forlanger ordet, så kanskje man kunde gå videre og ta det som er særlig aktuelt — Sulitjelma?

Hans Moen (forlanger nu ordet): Når man skal behandle bergverksindustrien, så kan man vel ikke undgå å behandle lockouten i sin almindelighet, hvor bergverksindustrien også var med. 86 000 mann var ute i lockouten og vi har meget å lære av den. Det har da også innen organisasjonen vært delte meninger om den taktikk som var anvendt. I Arbeidsgiverforeningen gikk de frem på den måte at de satte ut de industrier, hvor en stans ikke gjorde så meget. Man vilde på den måte utsulte arbeiderklassen. Det er derfor den taktikk som Landsorganisasjonen slo inn på som jeg vil uttale mig litt nærmere om. Man måtte være opmerksom på en langvarig konflikt, hvis ikke Landsorganisasjonen samtidig var innstillet på å skjerpe kampen. Men det viste sig snart at man slo inn på den linje å holde kampen innenfor lockoutens ramme. Man vilde ikke kaste ut andre arbeidere, som jernbanen, sjøfolkene og de papirarbeidere som ennå holdt på. Vi har også på annen måte kritisert Landsorganisasjonens optreden. Skulde vi få en snarlig slutt på

lockouten, måtte man utvidet den til å omfatte andre industrier. Nu vil det kanskje invendes at det er umulig for oss å få jernbanefolkene ut, og at de har 3 måneders kontrakter. Men er det så at vi står på klassekampens grunn, så er det klart at også en opsigelse av jernbanens folk hadde vært en moralsk støtte for alle de arbeidere som var kastet ut i lockouten. Man burde ha skjerpet kampen og kastet andre grupper ut. Man skulde ha trodd at Landsorganisasjonen fra begynnelsen av hadde forstått at kampen vilde trekke ut og at den allerede på et meget tidlig tidspunkt hadde gjort det klart til sympatistreiker i de såkalte lovlige former. Således skulde man tidlig ha gått til opsigelse av jernbanefolkene og derved skjerpet kampen. Man besluttet å kreve lønnsforhøielse og forkortelse av arbeidstiden. Men allerede i begynnelsen ser vi at Landsorganisasjonens formann i avisene antyder den danske linje — lønnsreduksjoner. Derved viste man at fagorganisasjonen var på retrett. Og det utnyttet arbeidskjøperne. I gamle dager tilhørte Halvard Olsen og andre ledere fagopposisjonen. Da hadde de et ganske annet syn på fagorganisasjonens kamp og taktikk enn nu. (Taleren skal nu dokumentere en del ting). Jeg mangler mine briller

En stemme: De sitter her. (Munterhet.)

Hans Moen: Jeg kan sikkert ikke se med dem. (Ny munterhet.) (De riktige briller blir skaffet til veie.) Og Moen fortsetter: I en brosjyre i 1920 etter jernbanestriken sier Alfred Madsen: «Ved de langvarige forhandlinger, megling, avstemning og ny avstemning opnåddes å demonstrere for borgerskapet, at funksjonærene vilde være rimelige og var villige til å tøye sig langt. Man demonstrerte sin vilje til forsonlighet d. v. s. sin svakhet for makthaverne. Men det er ikke vilje til forsonlighet og til innrømmelser makthaverne respekterer. Viljen til makt, til kamp, til revolusjonære handlinger for å skade profittinteressene er det eneste kapitalistklassen har en smule respekt for. Ved næste korsvei må jernbanefolkene sørge for å slå både raskere og mere energisk til.» Og Tranmæl sier i sin brosjyre om *Revolusjonær fagbevegelse*, utgitt i 1920: «I spørsmålet om *kampmidler* er det visstnok ikke lenger nogen synderlig prinsipiell uenighet. Men meget mangler på at sympati- og masseaksjoner blir benyttet, når det er behov for utfoldelse av klassesolidaritet. Dette henger for en god del sammen med de bindende overenskomster som er en sterk hemsko for en hyppigere utnyttelse av sympatistreiken. I almindelighet er lønnskamper som trekker i langdrag et onde. De fordeler som opnåes, står ikke i rimelig forhold til ofrene. Og de streikende trettes ut og svekkes. Derfor har man interesse av å fremtvinge hurtige opgjør. Sympati- og masseaksjoner er det middel, som da i sterkere grad enn hittil må komme i anvendelse.» Det var opposisjonens synspunkt i 1920. Det var Halvard Olsens og også Tranmæls syn på tingene den gang. Etter at de er kommet i toppen for fagorganisasjonen er de blitt anderledes. Nu vil de ikke sette inn de krefter som kan utløse kampen. Istedenfor å skjerpe kampen, gir man dispensasjoner til arbeidsgiverne, så de fortsatt kan produsere. Hvad hadde reddet arbeiderklassen i 1931? Det var en masse-mobilisering av hele arbeiderklassen, sådan at samfundet stod overfor

den kjensgjerning at hele arbeiderklassen stod ute i kamp. Det er dette som vi fra den revolusjonære fagopposisjon har kritisert. Det er klart at en innstilling fra arbeidskjøpernes side om å tjene arbeiderklassens interesser kunde man ikke vente sig. Jeg har den opfatning av konflikten i 1931 at vi *økonomisk* har tapt, men ikke *moralsk*. Samholdet og solidariteten var det beste og hadde den vært utvidet, så hadde vi hatt en ennu sterkere front.

Kristian Moljord: Som bekjent var Sulitjelma med i konflikten ifjor, og vi kom i en særstilling idet vi fikk en overenskomst. Når det skjedde var det fordi bedriften måtte stanse, hvis den skulde igangsette på de vedtatte betingelser. Det var da flertall om å opta forhandlinger om en overenskomst og direktøren fremsatte et forslag til *kriseoverenskomst*. Det var da ikke lang tid igjen til lockoutens avslutning. Det blev imidlertid vedtatt en særoverenskomst og den lyder:

1.

De arbeidere som var fast ansatt ved verket ved lockoutens inn-treden, gjeninntas i arbeide, således at alle skal være inntatt senest 1 måned etter driftens gjenoptagelse.

2.

Særoverenskomsten gjelder til 1 mai 1932 med 1 måneds gjensidig opsigelse fra 1 april 1932.

Verket holdes i denne tid i full drift på den for lockouter gjeldende praksis og etter de almindelige bestemmelser i landsoverenskomsten og i arbeidsreglementet. Dog kan bolaget i dette tidsrum ikke stanse eller innskrenke driften på grunn av lave kobberpriser eller andre ugunstige konjunkturer.

3.

Gjennomsnittsfortjenesten blir ved en kobberpris av under 8.5 cent kr. 1.00 pr. time og skjer lønnsstigningen efter følgende skala:

Ved 9 cent gis	4 øres tillegg
« 9.5 « «	8 —«—
« 10 « «	12 —«—
« 10.5 « «	15 —«—
« 11 « «	20 —«—

pr. arbeidet time beregnet efter noteringen for elektrolytisk kobber.

Lønnsøkninger på grunn av prisstigningen reguleres kvartalsvis på basis av gjennomsnittsnotereringen for kvartalet og efterbetales pr. oparbeidet time i kvartalet.

4.

Resterende husleie eftergis for den tid arbeidsstansen har vart.

5.

Som minstelønn i akkord for voksne mannlige arbeidere anvendes kr. 0.70 i dagen og kr. 0.77 under dagen pr. time.

Trekk for diverse skal avgjøres ved forhandling.

Efterbetaling for denne tid som var forliste — har bestemt

Feriene skulde utbetales når det var oparbeidet for hver enkelt.

Denne overenskomst blev således opprettet og gjaldt til 1 mai. Samorganisasjonen kunde ikke forsvare å gå til opsigelse av plassene. Det blev imidlertid stort flertall for å opsi tariffen 1 april til utløp 1 mai. Det blev så krevet at formannen kom opover til de forhandlinger som i den anledning måtte komme istand. Da vi hadde opsagt tariffen, gikk verket til motaksjon og opsa arbeiderne til 1 mai. Direktøren slo op opsigelsen på verket. Vi sendte i den anledning følgende telegram:

Trygve Lie, Fagsekretariatet, Oslo.

Direktøren slo op følgende opslag her igår.

Da konjunktorene fremdeles stiller sig overordentlig vanskelig for vår bedrift, ser vi oss ikke istand til å fortsette driften etter særoverenskomstens utløp, 1 mai d. å., hvorfor vi herved ser oss nødsaget til å opsi samtlige våre arbeidere til fratredelse 1 mai.

Vi anser det som lockout fra verkets side. Deres mening om samme utbedes omgående.

Sulitjelma Samorganisasjon
Kristian Moljord.

Herpå svarte Lie: «Telegram mottatt og videresendt forbundet. Hvis hensikt med opsigelse er fremtvingelse av ny særoverenskomst, foreligger tariffstridig lockout. Hvis bedriften ikke krever særavtale, men stanser grunnet økonomiske spørsmål, foreligger ikke lockout.»

Som jeg sa, anmodet vi forbundets formann om å komme og han kom og vi hadde en konferanse med ham. Hovedstyret hadde ikke tatt standpunkt, men han vilde undersøke det når han kom tilbake til Oslo. Den 30 april hadde vi så en konferanse med bedriften, hvor følgende protokoll blev opsatt.

Forhandling med direktør Andr. Quale den 30 april 1932.

Til stede for Sulitjelma A/B Gruber: Direktør Quale, ing. Meidell, Hagen og Holst.

Til stede for Samorganisasjonen: Johs. M. P. Ødegård, Kr. Moljord, Josef Jensen, Oskar Misvær, Martin Olsen, Harald E. Rødaas, Sandberg Setsaa og Andor Jørgensen.

Ødegård åpnet forhandlingene ved å spørre om hvorledes verket hadde tenkt å ordne forholdene etter 1 mai. Om verket muligens hadde tenkt å kunne holde driften gående, og på hvilke vilkår. Hvis det siste var tilfelle, vilde Samorganisasjonen gjerne høre om verket hadde nogen ordning å foreslå.

Direktør Quale fremholdt at i tilfelle vi ønsket nogen forhandling, så måtte det første spørsmål bli om utsettelse av arbeidsstansen.

Enn videre mente direktøren som svar på Moljords forespørsel om det var definitiv stans eller ikke: at definitiv stans var det ikke under forutsetning av at man kom til en ordning utenom Riksmeglingsmannens forslag. Spørsmål om utsettelsesfristen blev derpå avgjort og føl-

gende form for denne blev man enig om: Ifølge møte mellem Sulitjelma Samorganisasjon og Sulitjelma A/B Gruber utsettes arbeidsstansen (særoverenskomsten prolongeres) til tirsdag den 12 mai.

Ødegård spurte så om verket hadde noget å fremlegge til en ordning. Quale sa at saken var grei fra verkets side, og hvorledes de hadde tenkt å ordne dette. De vilde foreslå prolongasjon av særoverenskomsten med en del forandringer.

Man gikk derpå over til å snakke litt om særoverenskomsten og de forandringer og tillegg som verket vilde ha. Under denne samtale meddelte direktøren at gjennomsnittsfortjenesten for alle mannlige arbeidere mellom 19 og 60 år, ligger for januar, februar og mars på kr. 1.056, minerere for januar, februar og mars ligger på kr. 1.30 pr. time, fordrere januar, februar og mars ligger på kr. 1.093 pr. time for akkordskift. Fordrene hadde 36 procent av arbeidstiden på dagarbeide, og gjennomsnittsfortjenesten blev for disse da kr. 1.057 pr. time.

Hytten tjener nu uten helligdagsprocent kr. 1.292 pr. time.

Direktøren hadde tenkt følgende tillegg med hensyn til timelønningene:

«Alle mannlige fast ansatte timelønnede erholder 5 øre pr. time i tillegg i sin betaling. Fordrere erholder også dette når de går på dagarbeide. Fordrere og linbanekjørere erholder 2 procent i tillegg på akkordsatsene. Dog således at ingen kommer over Riksmeglingsmannens forslag.»

De kvinnelige skeidere erholder 3 øres pålegg. Man kom likeledes inn på spørsmålet om produksjonens størrelse. Direktøren meddelte at produksjonen hadde vært normal med undtagelse for februars vedkommende, hvor den var større.

Angående Jernbaneforeningens og Elektrikerforeningens stilling til saken meddelte forhandlingskomitéen, at disse ikke hadde deltatt i Samorganisasjonens beslutning, og at direktøren måtte være opmerksom på det.

Direktøren sa at han skulde innkalle dem til en konferanse.

Forholdet mellem konjunktorene og kobbernoteringene blev nevnt, og dette skulde komme med på verkets forslag som forhandlingskomitéen skulde få om eftermiddagen.

I tilfelle det blev noget forslag og dette skulde forelegges medlemmene, så skulde verket få svar mandag eftermiddag den 9 mai.

Møtet hevet.

Hilmar Hansen.

Direktøren mente altså å komme til en ordning innen meglingsmannens forslag og efter Lies telegram mente vi det var lockoutgrunnlag. Vi blev imidlertid enige om et forslag til priser som vi skulde forlange og det blev ført forhandlinger med direktøren herom, men det var umulig å få nogen ordning. Han satte sig nærmest på det første forslag som også gikk ut på en overenskomst bare gjeldende 1 måned. Til slutt gikk han med på 3 måneder. Vi fant det ikke tilfredsstillende. Det vilde bare bli en utsettelse av kampen til en tid det var vanskelig for

oss å gjøre noget. Vi blev så enige om å vedta kriseoverenskomsten, men å si den op den 15 mai. 458 stemte for å si kriseoverenskomsten op den 15 mai, 157 var imot det. Kriseoverenskomsten lød:

1. Ved en kobbernotering av 8.5 cent N.-Y. og en dollarkurs av 5.35 norske kroner, betales efter bergverkstariffen av 7 september 1931 med pro rata heving eller senkning av lønningene ved høiere eller lavere kurs. Dette er således å forstå, at hvis dollarkursen gjennomsnittlig i en måned ligger over 5.35, vil Bergverkstariffen kunne tre i kraft ved en pro rata lavere kobberpris enn 8.5 cent og omvendt.

2. Når kobberprisen stiger over 6.5 cent og dollarkursen ikke er under 5.35 norske kroner, bestemmes motsvarende tillegg i arbeidernes lønninger efter gjeldende kurs og notering og blir altså gjenstand for nærmere overenskomst ved hvert månedsopgjør.

3. Samtlige mannlige faste timelønnede arbeidere mellem 19 og 60 år erholder på sin nuværende timelønn et tillegg av 5 — fem — øre pr. time. Det samme gjelder fordrere i gruben og linbanekjørere ved Sagmo og Jakobsbakken, når disse arbeider i gruben.

Herfra undtas dog hyttarbeiderne som erholder sin nuværende timelønn.

Dog er forutsetningen at ingen ved tillegget kommer over den lønn som skal betales i henhold til Bergverkstariffen av 7 september 1931.

Fordrere i gruben og linbanekjørere erholder 2 — to — procent tillegg på gjennomsnittsfortjenesten i akkord.

Skeidersker erholder 5 — fem — øres tillegg på sin nuværende timelønn.

Skeidegutter på Jakobsbakken erholder 3 — tre — øres tillegg på sin nuværende timelønn.

Tilleggene gjelder fra 1 mai 1932.

Imidlertid mottok vi så individuelle opsigelser, hvorom vi meddelte forbundet i følgende telegram:

Arbeidsmanden, Oslo.

Mottok igår følgende individuelle opsigelse. Fra Sulitjelma Aktiebolags Gruber, Sulitjelma, den 1 juni 1932. På grunn av de stadig forverrede konjunkturer, ser vi oss nødsaget til å innstille driften ved den av Sulitjelma Samorganisasjon opsagte særoverenskomsts utløp, hvorfor De herved opsiges til fratredelse 15 juni førstkommende ved den ordinære arbeidstids slutt.

Ærbødigst

p. p. Sulitjelma Aktiebolags Gruber
Vilhelm Sjøstedt. Carl A. Hansen.

Vi konfererte med direktøren om forståelsen av enkelte punkter i kriseoverenskomsten og spurte også om det var håp om at bedriften kunde fortsette. Det svarte han nei til. Og vi fikk opfatningen av at det var lønnspress eller forsøk på lønnspress, og at det var lockout-grunnlag. Vi sendte 9 mai følgende telegram til forbundet:

Arbeidsmanden, Oslo.

Forslaget til ny kriseoverenskomst vedtatt. Samtidig er det besluttet å si den op 15 mai til utløp 15 juni. Vi mener da automatisk å kunne gå over på landsoverenskomsten. I tilfelle verket går til opsigelse av arbeiderne 1 juni til fratredelse 15 juni vil vi anse det som lockout.

Forbundets stilling til spørsmålet lockout samt understøttelse i anledning samme utbedes omgående telegrafisk.

Sulitjelma samorganisasjon.

Den 16 mai sendte vi så forbundet følgende skrivelse:

«Som meddelt pr. telegram av 9 mai er kriseforslaget vedtatt og samtidig besluttet opsagt fra 16 mai med en måneds opsigelse.

Kriseforslaget som sådan er vedtatt med 530 mot 97 stemmer.

Opsigelsen er vedtatt med 458 mot 157 stemmer.

Nogen nærmere redegjørelse er vel ikke påkrevet da forbundets formann, som jo var her oppe, og deltok i forhandlingene, kjenner til saken.

Med solidarisk hilsen

for Sulitjelma Samorganisasjon,

Kristian Moljord. Hilmar Hansen.

Onsdag i denne uken kan det bli arbeidsstans ved Sulitjelma og det er da landsmøtets plikt å avgjøre om det er en lockout eller arbeidsnedleggelse som følge av arbeidsinnskrenkning. Vi mener det er en ny kamptaktikk fra arbeidsgivernes side for å tvinge arbeiderne til å vedta hvadsomhelst. Nu gjelder det Sulitjelma. Næste gang kan det være andre.

Beretningen for 1931 inneholdt om Sulitjelma følgende:

«Det viste sig ved en del bedrifter, særlig Dunderlands gruber og Stordø gruber, at det var vanskelig å komme i drift. Ved disse bedrifter var ikke arbeidet kommet i gang ved årets utgang.

Også på andre steder var det vanskelig, bl. a. Sulitjelma gruber. For å få arbeidet i gang blev det enighet mellem bedriften og arbeiderne om en «Kriseoverenskomst» med lavere lønnssetser, men som sikret samtlige arbeidere beskjeftigelse så lenge «Kriseavtalen» var gjeldende, til 1 mai 1932.»

Halvard Olsen: Hans Moen la beretningsdebatten på et bredt og sterkt personlig grunnlag. Jeg har ikke noget imot det for mitt vedkommende; men det kan bli timelange innlegg ved det, som har mindre interesse for representantene. Jeg skal ta det vesentlige. Først vil jeg gjøre opmerksom på fagkongressens beslutning ifjor. Det forelå meddelelse fra Arbeidsgiverforeningen om at alle tariffen var opsagt. Kongressen fattet en taktisk beslutning om forkortelse av arbeidstiden. Forutsetningen var at de forskjellige forbund skulde ha størst mulig frihet under forhandlingene til å opnå mest mulig. Det generelle var

arbeidstiden. Ut fra dette utformet også forbundene sine krav. Før utløpet av opsigelsene var der forsøkt forhandlinger mellom forbundene og mellom Landsorganisasjonen og Arbeidsgiverforeningen. Det var imidlertid mer proforma forhandlinger. Arbeidsgivernes krav var lønnsreduksjoner fra 15 prosent og helt op til 40 prosent. Jeg sa proformaforhandlinger og det var det, for arbeidsgiverne kunde ikke en gang vente den tid det gikk for at riksmeglingsmannen kunde få se på saken. De vilde ha generallockout for alle de bedrifter, hvor de hadde makt til å erklære det. Det var et par bedrifter som stod i Arbeidsgiverforeningen; men ikke blev opsagt. Det var de elektrokjemiske bedrifter og vaskeriene. Skulde de elektrokjemiske vært tatt med vilde de ha blitt stående også etter konflikten på grunn av konjunktorene. Disse bedrifter er jo internasjonale, og man var redd for at produksjonen her vilde bli overført til andre land. Man hadde handelsavtaler bl. a. med Sovjet-Russland; men den produksjon kunde lett overføres til Kanada og andre steder. Landsorganisasjonen og sekretariatet mente derfor at det vilde forverre situasjonen å ta disse ut. Og bakeriene! Hvem stod i kø utenfor brødbutikkene i 1921 under storlockouten? Det var arbeiderne, de som var i konflikt. De har ikke brød mer enn for dagen. Og de kan ikke omlegge sin spiseseddel som motparten. Vi fant derfor at hvis vi skulde ta bakeriene ut vilde det være en slik utfordring at det vilde så misnøie innen våre egne rekker. Så var det nevnt jernbane, transport og sjøfolkene. Men hvad skjedde? Det er gamle lurtoner, som vi kjenner så vel, at hvis man bare gikk til å stanse transporten vilde det hele være avgjort. Men hvad skjedde? Det stoppet op overalt også i jernbane og transport. Og den stans vilde ikke kunne bli mer effektiv om vi hadde tatt disse grupper ut. Jernbanevognene gikk tomme, når det ikke var varer å sende. For jernbanens vedkommende er det så at de ikke bare har 3 måneders opsigelse; men regjeringen hadde adgang til å forlenge det ytterligere 3 måneder. Vi måtte altså ha sagt dem op 6 måneder på forhånd. Av offentlige og kommunale funksjonærer har vi 40 000 og vi har ikke 15 000 av dem organisert og ikke alle i Landsorganisasjonen engang. Skal man kreve så meget av disse, når man selv efter 30 års organisasjonsarbeide kan ha sine tvil. Det vilde ha vært bluff å ta disse ut. Skulde man ha gått til utvidelse og erklært streik overalt hvor vi hadde medlemmer vilde nok konflikten blitt kortere, men jeg er heller ikke i tvil om resultatet da. Det vilde nok ikke blitt i overensstemmelse med det vi opnådde. Vi kunde kanskje ha spart penger. Men hvad vilde arbeiderne ha opnådd? Storstreiken i 1921 er ikke så langt undav at man skulde ha glemt den. Den pågikk i 14 dager og man tapte. Og det var efter en høikonjunktur, hvor man hadde mer rygrad. Men allikevel så vi at det raknet og at tusener av arbeidere ikke kom inn på arbeidsplassen. Vi vilde ha fått det samme nu. Vi kunde ha blitt den slagne part, som arbeidsgiverne kunde diktere betingelsene til som de lystet. Det blev vi ikke efter lockouten i 1931. Vi gikk ikke slagne ut av den kamp. Arbeidsgiverne visste nok at vi vilde bli de svake, hvis vi hadde kastet ut alle de andre arbeidere. Man trodde vi skulde opsi kommunearbeiderne i Oslo og Bergen og de

bygningsarbeidere som arbeidet hos kommunen. Virksomheten her i Oslo hjalp oss meget. «Skjærpe kampen; i stedet gav man dispensasjoner,» sa Hans Moen. Og det sier han til denne forsamling. Landsorganisasjonen gav ingen dispensasjoner. Det var streikeledelsen eller forbundene, som hadde med det. Men der er ikke gitt dispensasjoner. Det er *fabler* fra Moen, og de som hører med ham. Arbeidsgiverne så ikke med glede på den støtte de lockoutede fikk fra Sverige og Danmark. De vilde ha kampen effektiv. Det var en lockout. Skulde vi være med om å gjøre den effektiv for arbeidsgiverne? Ja, det minner mig om en historie under lockouten. Vi fikk nemlig et telegram sålydende: *Lockouten i vårt distrikt er effektiv. Med revolusjonær hilsen.* (Underskrift.) (Munterhet.) Ja, man kan få sig til å si meget og begrepene er ikke altid særlig klare. Det viste sig nu også, man kan si om taktikken hvad man vil, at resultatet er at medlemmene har fått større tro på organisasjonen enn de hadde det efter 1921. Man har sluttet med de store flaks og Landsorganisasjonen er styrket. Vi klarte ikke å få arbeidstiden ned; men det var vårt alvorlige program og vi har utenfra fått all anerkjennelse for den kamp vi førte. Om vi ikke maktet det så var det ikke vår skyld. Hvad angår Sulitjelma-affæren så vil vel Ødegård si noget derom. Og jeg skal foreløbig innskrenke mig hertil.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg skal ikke hefte bort tiden med å komme inn på Hans Moens uttalelser om lockouten i fjor. Men innskrenke mig til det spesielle tilfelle ved Sulitjelma. Det er riktig at det var så at bedriften sa at den ikke kunde komme igang på de betingelser, som var i meglingsmannens forslag og det er videre riktig at arbeiderne vedtok kriseoverenskomsten. Det var lavere satser enn meglingsforslaget; men det eneste gode var at så lenge kriseoverenskomsten gjaldt skulde bedriften holdes igang i den utstrekning, som før lockouten. Og alle arbeidere har vært beskjeftiget efter den tid. Forholdet i Sulitjelma er på grunn av de naturlige forhold særegent og det er bare den bedrift man har å holde sig til på stedet. Andre bedrifter er det ikke. Da jeg kom op til Sulitjelma forelå opsigelse av overenskomsten og opsigelse av plassene fra bedriftens side. Man drøftet situasjonen og var av den mening at når bedriften hadde gått til opsigelse av plassene var det for å fremtvinge en annen kriseoverenskomst, som var slettere enn landsoverenskomsten. Jeg var bekjent med at forholdene ikke var bedre i 1932 enn høsten 1931 ved Sulitjelma. Det var ovenikjøpet nedgang i prisene. I det møte som var holdt i Samorganisasjonen var det ingen som hadde innledet forhandlinger om hvordan det vilde se ut når kriseoverenskomsten var utløpet. Vi søkte så bedriften om forhandlinger og blev enige om utsettelse av arbeidsstansen til 12 mai. Ved konferanse blev vi så enige om hvordan vi skulde optre og vi spurte da som tidligere nevnt bedriften om den hadde noget forslag. Og det fikk vi som Moljord har redegjort for. Den forandring som var i år i motsetning til ifjor var at bedriften ikke kunde ha lengere tariff enn 3 måneder. Arbeiderne holdt på en måneds opsigelse og man vedtok det og besluttet å opsi den til utløp 15 juni — altså om 2 dager. Så vidt jeg kan forstå så har bedriften inntatt det standpunkt at den ikke kan gå

med på selv en kriseoverenskomst, som ligger lavere enn landstariffen for bergverkene. Det er en betydelig *forskjell* nu og fra lockoutens utløp ifjor. Nogen forhandlinger etter det at bedriften ikke kan holde det gående foreligger ikke. Og da foreligger det spørsmål om det er en lockout eller arbeidsnedleggelse. Jeg ser det slik som det var i Sulitjelma tidligere og også andre steder at man nedsetter arbeidstiden og innskrenker arbeidet. Det er også en kriseforanstaltning. I Sulitjelma gikk man med på en reduksjon av lønningene; men *alle* stod i arbeide. Forskjellen er altså den at samtlige arbeidere var i arbeide selv om arbeidsfortjenesten var mindre. Andre steder har arbeiderne måttet forlate arbeidet. Jeg kunde derfor heller ikke avgi bestemt uttalelse om det var lockout eller arbeidsstans. Fordi jeg var opmerksom på stillingen i bergverksindustrien her i landet og i andre land. Jeg er ennå ikke overbevist om at situasjonen kan oppfattes anderledes enn som når man ellers står overfor spørsmålet om arbeidsinnskrenkninger på andre arbeidsplasser, stor eller liten. Hvis arbeidet derfor kommer til å fortsette etter 15 juni kan ikke bedriften betale etter annet enn landsoverenskomsten i bergverksindustrien. De spørsmål som har foreligget og resultatet av forhandlingene har vært behandlet i forretningsutvalget og hovedstyret og i Landsorganisasjonens sekretariat. Sekretariatet og forretningsutvalget hadde også fellesmøte om dette og her blev vedtatt:

«Sekretariatet er enig i at når kriseoverenskomsten er utløpet trer overenskomsten for bergverkene i kraft automatisk. Om Sulitjelma går til hel eller delvis opsigelse fordi bedriften ikke kan fortsette virksomheten kan det ikke betraktes som lockout og derfor heller ikke gis understøttelse under stansen.»

Umiddelbart etter dette fellesmøte hadde vi nytt møte i forretningsutvalget og det blev fremlagt to forslag her. Røste foreslo:

«1. I anledning av spørsmålet om opprettelse av en såkalt kriseoverenskomst ang. lønns- og arbeidsvilkårene ved Sulitjelma gruber, vil forretningsutvalget henviser til at A/S Sulitjelma er medlem av B. V. L. tilsluttet Norsk Arbeidsgiverforening, og at den overenskomst som ved lockoutens avslutning i 1931 blev opprettet mellom Norsk Arbeidsmandsforbund, Arbeidernes fagl. Landsorganisasjon og B. V. L. og Norsk Arbeidsgiverforening også er gjeldende for Sulitjelma gruber.

Forretningsutvalget er av den opfatning at en særoverenskomst, som medfører forringelser av de lønns- og arbeidsvilkår, som er gjeldende i landsoverenskomsten, må ansees som tariffstridig og kan komme til å virke skadelig med hensyn til lønns- og arbeidsvilkårene ved de øvrige bergverk og for andre arbeidsgrupper av forbundet.

Forretningsutvalget kan derfor ikke gi sin tilslutning til nogen særoverenskomst for A/S Sulitjelma gruber med lønns- og arbeidsvilkår, som ligger under de, som er gjeldende i overenskomsten med B. V. L.

2. I henhold til de meddelelser, som foreligger fra Samorganisasjonen

i Sulitjelma ang. opsigelsen av den mellom arbeiderne og A/S Sulitjelma opprettede kriseoverenskomst, må den bebudede arbeidsstans ved Sulitjelma bli å anse som en aksjon fra selskapets side for å undgå de i landsoverenskomsten fastsatte lønns- og arbeidsvilkår.

De medlemmer, som omfattes av arbeidsstansen utbetales streikebidrag i henhold til forbundslovens bestemmelser.»

Jeg fremsatte et forslag som gikk ut på tilslutning til det forslag som var vedtatt i det fellesmøte vi hadde hatt. Ved voteringen delte utvalget sig slik at det var flertall om punkt 2 og premissene og flertall for mitt syn på punkt 2. Slik er altså gangen i dette. Nu er imidlertid stillingen den at landsmøtet får avgjøre om den arbeidsstans som inntreffer 15 juni er en lockout for å fremtvinge en ny kriseoverenskomst eller kommer under landstariffens satser eller om det er en arbeidsstans slik som det dessverre er blitt det mange andre steder. Som det har utviklet sig har jeg ikke kunnet forstå at det er lockout. Er det imidlertid så, så begår bedriften en ulovlig handling og er hjemfallen til tiltale for arbeidsretten og hvis vi får medhold der er bedriften økonomisk ansvarlig for de arbeidere som ikke er i beskjefligelse etter 15 juni. Det foreligger også en anmodning fra Sulitjelma om blokade:

«Samorganisasjonen krever at samtlige transportarbeidere opsies av forbundet samt all transport av kis til og fra Finneidet blokeres.»

Sulitjelma Samorganisasjon.

Det er vel så at de har nogen lagre igjen som de ønsker transportert ned til Finneide og videre til eksport. Man må da regne med at bedriften på sin side vil se det som en ulovlig handling og sandsynligvis vil innbringe det for Arbeidsretten. Landsmøtet får ta stilling; og hvis man er enig i mitt standpunkt må man allikevel ta stilling til spørsmålet om understøttelse i dette tilfelle og da nettop ut fra de særegne forhold på denne arbeidsplass. Det vil ikke bli et lockoutbidrag, men som en støtte, som et arbeidsledighetsbidrag. Vi har ingen arbeidsledighetskasse. Hadde vi nu hatt det vilde det vært nyttig ikke bare i dette tilfelle; men også for andre.

Dørene lukkes.

Chr. Henriksen (til forretningsordenen): Dette spørsmål er så viktig at bør behandles for lukkede dører og ikke gis referat til pressen. Jeg vil foreslå det.

Votering: Henriksens forslag blev enstemmig vedtatt.

Rolf Jensen: Kamerater! Arbeidsgivernes taktikk har vært den til å begynne med å skille ut de svakeste grupper for senere å ta de andre. Dette har vært den almindelige taktikk. Arbeidsgiverne har alene kunnet bestemme, hvem som skulde ut i lockouten og fagorganisasjonens stilling har vært den å holde flest mulig *utenfor*. Jeg kan ikke se nogen prinsipiell motsetning mellom arbeidsgiverne og Landsorganisasjonen i denne optreden. Man forveksler hos våre tillitsmenn

målet og midlene. Fagorganisasjonen er et *middel* i kampen mot målet. Når man stiller spørsmålet lovlig eller ulovlig kamp kan det ikke stilles som man her gjør. Da kan vi aldri gå ut i «ulovlige» konflikter. Vi kan ikke fastslå det prinsipp å holde oss vekk fra ulovlige konflikter. Vi har nettop seiret ved disse aksjoner. Målet må være ikke å føre slike kamper som kan svekke og utmatte arbeiderklassen. Men vi må sette mer inn, så arbeiderklassen er kampdyktig. Arbeiderne vil ikke i løpet av kort tid makte en slik ny kamp som den vi hadde ifjor. Når Halvard Olsen sa at arbeidsgiverne hadde makt til å bestemme hvem som skulde ut, så så vi at de ikke kastet sjøfolkene ut i konflikten. De hadde interesse av å holde kystfarten gående. Derfor burde de vært tatt med. Skal det bli almindelig og kotyme å bøie sig for konjunkturene så vil resultatet bli at alle byrder vil bli velte over på arbeiderklassen. Fordi om vi har krise tar ikke kapitalens profitt av. Den er tvertimot øket. Så er det spørsmålet Sulitjelma. Her må landsmøtet ta avstand fra alle kriseoverenskomster, fordi arbeidsgiverne på den måte kan komme vekk fra alle tariffavtaler. Direktøren kan bare si at han har intet imot å fortsette hvis bare arbeiderne vil gå under den fastsatte tariff. Når det eksisterer en tariff for bergverkene har man ikke noget med å be om et forslag fra bedriften. Det er utilbørlig å spørre om det. De har å rette sig efter landsoverenskomsten, som er inngått for bergverksindustrien. Det er derfor i dette tilfelle en lockout ved Sulitjelma. Jeg vil foreslå følgende:

«Landsmøtet godkjenner ikke at der avsluttes kriseoverenskomster eller andre avtaler mellom de enkelte foreninger eller forbundet og arbeidsgiverne, som inneholder dårligere betingelser enn de som er fastsatt i de ordinære tariff eller overenskomster.

Den i Sulitjelma foretatte opsigelse, fordi arbeiderne ikke lenger vil arbeide under den tidligere inngåtte kriseoverenskomst, blir å betrakte som lockout fra arbeidsgivernes side for å øve lønnspress.

Arbeiderne i Sulitjelma blir derfor å betrakte som lockoutet og utbetales ordinært streikebidrag i fall arbeidet i Sulitjelma ikke fortsettes på de betingelser landsoverenskomsten for bergverkene inneholder.»

Lars Bakken frafalt ordet.

Johannes Togstad: Når man skal bedømme tariffsituasjonen i almindelighet må man være enig med Halvard Olsen stort sett. Det er klart at det alltid kan herske uenighet om taktikken. Men jeg tror ikke den kritikk som har vært øvet mot Landsorganisasjonen for den taktikk som var anvendt ifjor har skadet organisasjonen, men støttet den. En av de ting det strides om fremdeles er hvorfor landsoverenskomsten først var så umulig å vedta, når man siden kunde vedta omtrent det samme forslag. Kriseavtalen i Sulitjelma er et spørsmål som er omstridt. Men det finnes vel ikke en plass hvor det er delte meninger om forbundet skal innlate sig på den linje, som i dette tilfelle, for å holde arbeidet i gang. Når man har gjort det, så har jeg bedømt det slik at det har vært en nødvendig situasjon å gå til den kriseavtale. Men det kan være å bemerke at Sulitjelma på sett og vis optok spør-

målet om kriseavtale på et nokså *tidlig* tidspunkt i og med storlockoutens avslutning. De burde ha avventet overenskomstens vedtagelse før de gikk inn for det. Jeg vil ikke påstå at det har hatt konsekvenser, men når man har møtt til forhandlinger med arbeidsgiverne har de alltid fremholdt de lave priser og også henvist til kriseavtalen i Sulitjelma. En ting som har vært diskutert og fremdeles diskuteres er også den innskrenkede arbeidstid. I de fleste grupper gjøres det. Det er som formannen sier i dette tilfelle en lønnsreduksjon, en minsket arbeidsinntekt for *samtlig* arbeidere. Men når man står overfor spørsmålet om en *kriseoverenskomst* eller en *innskrenket arbeidstid*, så er en kriseoverenskomst mer tvilsom. Ved innskrenket arbeidstid har man anledning til å holde overenskomsten. Som forholdene er innen bergverksindustrien er man tvungen til å godta betingelser, som vanskelig kan anerkjennes innen organisasjonen. Med hensyn til spørsmålet om å finne en ordning for Sulitjelma og medlemmene der, så gjelder det først og fremst å finne en avgjørelse som får minst mulige konsekvenser for oss andre. Man må videre finne en ordning til minst mulig skade for organisasjonen.

Karl Bottenvand: Den ekstraordinære situasjon i Sulitjelma har sin vesentlige årsak i forhalingen av lockouten ifjor. Det burde ha vært satt sterkere krefter inn for og fått den avsluttet tidligere. Transporten foregår vesentlig om sommeren og når bedriftsledelsen ser at det trekker i langdrag og at han ikke kan få nedtransportert siste vinters produksjon, så var det den vesentligste årsak til at forslag om en mindre tariffpris enn den av meglingsmannen antydende blev optatt. Ved å ta det på denne måte som her skjedd skremmer han sig til en ordning som for arbeiderne betyr mindre enn tilstrekkelig til å leve av. Arbeiderne finner ikke å kunne fortsette lenger med kriseoverenskomst. Da overenskomsten blev opsagt henvendte Samorganisasjonen sig til forbundet om en uttalelse, men vi fikk ikke det. Derimot kom Ødegård opover som observatør. Det er ingen definitiv arbeidsopsigelse sier direktøren. Vi kan fortsette med de priser som ligger under overenskomsten. Da skulde det være klart. Men i stedet går man til en ny kriseoverenskomst for 1 måned. Vi har imidlertid ikke kunnet få svar hverken fra forbundet eller Landsorganisasjonen. Da må landsmøtet si i fra og sette arbeiderne i stand til å tilbakevise dette angrep. Hva vil de andre arbeidere si, hvis de blir utsatt for det samme? Hvordan går det da med overenskomsten som man arbeider i 5 måneder for å få. Hva verdi blir det i den? Ingen. Taktikken fra oss må også legges om litt, når arbeidsgiverne har gjort det. Vi vil heller ikke svekke de øvrige arbeidere ved å vedta kriseavtaler. Vi vil tape ved Arbeidsretten, sier man. Ja, kanskje. Men på hvilken måte skulde direktør Quale da egentlig ha optrådt for at vi skulde få ham dømt? Han har lagt an på den måte at han ikke kan rammes av de borgerlige lover. Vi må imidlertid på tross av lovparagrafer føre kampen. Derfor må Sulitjelma støttes.

Alfr. Brandt: Saken er altså den at Sulitjelma er nektet å gå til opprettelse av ny kriseavtale, men samtidig er det ingen lockout. Det er avgjørelsen nu. Det er imidlertid intet som tyder på at det er en

arbeidsinnskrenkning ved Sulitjelma, men at det er et lønnspress. Stillingen er ikke verre for Sulitjelma enn andre gruber. Det er ingen virkelig arbeidsinnskrenkning, men forsøk på lønnspress som vi må møte med kamp. Det er heller ikke første gang. I 1919 fikk vi også melding om at Sulitjelma ikke kunde drives på grunn av konjunktorene. Vi fant oss ikke i det, men reiste utover. Det var arbeide å få andre steder den gang. Men så kom bergverksforhandlingene i 1920 og der kan de tro de la Sulitjelma til grunn. Slik skulde det gå også andre steder, hvis ikke arbeidsgivernes opfatning seiret. Og det slo de i bordet på. Får vi ikke støtte, får vi en ny Kirkenesaffære. Når dagen er slutt har ikke arbeiderne der noget mere til mat. Ingeniørene sier til folkene, kom til oss når det er slutt, så skal det nok bli en ordning. De er ute og fisker. Ingen vet idag om ikke Sulitjelma vil vedta en ny kriseoverenskomst.

Albert Karlsen: Dette landsmøte skulde ta bestemt avstand fra kriseavtaler er konklusjonen i Jensens forslag. Det vilde være en fare for vårt forbund. Andre forbund har det. Vi kan risikere å komme op i det forhold at de stedlige avdelinger kan komme til å opprette kriseavtaler og så måtte vi ekskludere disse. Vi har hos oss en rekke sideordnede bedrifter ved bergverkene, hvor vi har måttet gå med på kriseavtale for å holde det gående. Jeg vil derfor advare mot nogen beslutning her. Sulitjelmaaffæren har jeg ikke betingelse for å si noget om. Men det er klart at vi der må høre på dem som står midt oppe i det. Vi kan også i anleggsindustrien komme op i lignende forhold som dette. Sulitjelma må vi behandle isolert og ut fra de argumenter som arbeiderne der fremholder. Ledelsen av konflikten ifjor kan ikke kritiseres. Skulde Matros- og Fyrbøterunionen etter beslutning av Landsorganisasjonen satt sine folk inn i konflikten, er jeg redd for at vi vilde ha fått mange streikebrytere. Også når det gjaldt Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund vilde kanskje det samme vært tilfelle. Konklusjonen er at spørsmålet Sulitjelma må sees isolert og at vi ikke tar noget bestemt standpunkt idag om kriseavtaler.

Ole Beck: Sulitjelmaaffæren og bakgrunnen for den er at verdenskrisen er permanent og at grubeindustrien står vanskelig i det. Og særlig svovel- og kisgrubene. Når Sulitjelma gikk med på sveroverenskomst var det fordi de stod i en vanskelig stilling. De var gått over til kobber og prisen der var under halvparten av før krigen. Årsaken til Sulitjelmaaffæren er krisen, ikke undfallenhet etter lockouten. Stillingen ved en bedrift kan også bli slik at det er mindre tap ved å stoppe enn å holde det gående. Jeg tror at stillingen for Sulitjelma hvad kobberproduksjonen angår var at bedriften ikke hadde noget imot at arbeiderne opsa kriseavtalen. Det er sørgelig at man må vedta slike kriseavtaler. Men her valgte vi det minste onde. Mange har vært nødt til det og det kan nok komme til å skje herefter også. Det forbauser mig at man ifjor gikk med på kriseavtale, men i år vil man ikke. Men går til opsigelse. Og i år ligger krisen verre an enn ifjor. Det må da være å velge det *verste onde*. Jeg tror at den innvarslede arbeidsstans skyldes krisen. Men allikevel bør man overveie å støtte disse arbeidere.

Men lockout er det ikke. Mange andre arbeidere står i samme stilling i dette land, som Sulitjelma-arbeiderne. Skulde Arbeidsmandsforbundet støtte alle disse som sådan kom i arbeidsløshet, måtte vi ha eget seddeltrykkeri. Men jeg vil være med å støtte Sulitjelma.

Dirigenten (til en opplysning): Valgkomitéen har møte på forbunds-kontoret kl. 2 idag.

Elias Volan: Å opfatte opsigelsene ved Sulitjelma som lockout- varsel og hvis landsmøtet går inn for den linje og ut fra det støtter arbeiderne, så vil det neste skritt bli om vi skal *blokere* transporten fra bedriftens lagre og om vi skal blokere det arbeide som bedriften antagelig også fremdeles vil ha gående. Da kan Sulitjelma få organisasjonen dømt for blokaden og få organisasjonen dømt til erstatning. Det vil så vidt jeg forstår bli resultatet. La gå at opfatningen om maskert lockout er riktig, men det må vi rettslig få avgjort før fagorganisasjonen kan gå til blokade. Det vil medføre rettsansvar og erstatningsansvar å avgjøre det her at det er lockout og vi har ingen anelse om hvad det kan komme til å bety for organisasjonen. Det er den side av saken som er så stor og betenkelig at jeg kan ikke forstå at det finnes organisasjonsfolk som er så lettsindige. Men hensyn til storlockouten ifjor, så er det riktig hvad Albert Karlsen sa, at opsigelse av sjøfolkene vilde vært den største lettsindighet. Den skibsfart som blev drevet, var ikke lønnsom for selskapene. De hadde ikke meget å transportere da. Jeg tør påstå at det ikke fantes et ruteskib som den gang gikk med balanse. Men de gikk fordi de måtte opprettholde sin kontrakt med Staten i anledning statsstøten. Alt det arbeide som kunde holdes i gang, var man enige om skulde fortsette. Dette evindelige skrik om at sympatistreiken alltid vil øve et press for opnåelse av et godt resultat, er snakk. De husker typografenes og bygningsarbeidernes kamp mot voldgiftsloven i 1928. Da var man enig om at ingen andre enn disse skulde ut i denne kamp. Jeg tror at enhver skylder å bevise om en utvidelse av storlockouten vilde ha øvet nogen innflytelse. Det som det var debatt om, var om man skulde ta Vinmonopolet ut, fordi det gav Staten en ukentlig inntekt av 1 million kroner. Det var det dissens om. Det var den eneste gruppe som representerte en maktfaktor som kunde vært anvendt mot statssamfundet og klassesamfundet. Jeg vil advare mot at man betrakter Sulitjelma som lockout. Spørsmålet om støtte til Sulitjelma er en sak for sig som først forbundet og siden vi andre kan ordne.

Karl Bottenvand: Det gjør ikke mér inntrykk på mig de uttalelser som er falt og faller mot Sulitjelma i anledning kriseavtalen. Da Ødegård var hos oss, blev saken meget inngående behandlet og Ødegård var klar og grei i alt hvad han sa. Den svenske gjest sa også at den eneste industri det var bra i var kobberindustrien. Men er det da forskjell på prisen for kobber i Sverige og Norge? Det er ikke så at produksjonen hos oss er gått mer over til kobberproduksjon. Sulitjelma produserer mer kis enn kobber, men allikevel interesserte den uttalelse oss, som igår falt fra en av våre svenske gjester. Kistransporten foregår idag i tre skift og det produseres også meget sink. Jeg vil for øvrig ha uttalt at man har et visst ansvar for de organisasjonsmedlemmer man har på stedet.

Hvordan tror man det vil gå fagorganisasjonen i Sulitjelma, hvis man ikke hjelper?

Ingv. Løgavlen: Man kan mene hvad man vil, men en ting er det at Sulitjelma må og skal ha støtte slik som denne situasjon har utviklet sig. Hvordan denne støtte skal gis, kan det være forskjellige meninger om. Skal vi betrakte det som lockout, kan jeg ikke forstå annet enn at vi er kommet ut i et uføre. Men vi er også oppe i et uføre, hvis bedriftene skal kunne optrø på lignende måte andre steder og bare vet at arbeiderne blir understøttet. De har ingen risiko. Man må foreta bevilgninger i forbundet og Landsorganisasjonen og andre forbund til støtte for Sulitjelma-arbeiderne. Og de vil nok ikke få lite. Sulitjelma-arbeiderne har alltid støttet andre arbeidere. De har alltid vist sin solidaritet overfor andre. Derfor vil det bli øvet gjengjeld. Vi må støtte uten å si at det er lockout og jeg vil appellere til representantene om at man tenker over det og finner en form i flukt med det jeg har fremholdt.

Dirigenten: Redaksjonskomitéen har møte etter landsmøtets slutt nu.

Møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet mandag 13 juni.

Dirigent: *Magnus Merli.*

Protokollsekretærer Jupskås og Berlid.

Protokollen fra formiddagsmøtet referertes og godkjentes uten bemerkninger.

Sulitjelmaaffæren fortsetter.

Man fortsatte derefter debatten om Sulitjelma, kriseavtalen og forholdet idag under beretningen for 1931.

Johs. M. P. Ødegård: Det som foreligger i forbindelse med dette er for det første og det skal vi med en gang slå fast, at Sulitjelma Aktiebolag går inn under den almindelige bergverksindustri og i og med at kriseavtalen utløper, så går de automatisk inn under landsoverenskomsten for bergverksindustrien. Såvidt jeg forstod Moljord, har det vært gjort henvendelse til bedriften efter at opsigelsen er foretatt og bedriften ønsker heller ikke kriseavtale. Man står således ikke overfor kriseavtale nu og jeg tror ikke det er noget ønske om det heller efter de uttalelser vi også her har hørt. Saken avklares da noget og man står overfor det i Sulitjelma, som mange andre bedrifter har stått overfor: *arbeidsinnskrenkning*. Så var det Brandts uttalelser om stansen og hvad ingeniørene skulde ha sagt til folkene om at det skulde nok bli en råd. Inneholder uttalelsene det at arbeiderne kan skaffes arbeide ved Sulitjelma, så gjelder bergverksoverenskomsten. Og hvis ikke det skjer, så er bedriften økonomisk ansvarlig, og jeg er sikker på enstemmighet i

Arbeidsretten herom. *Ny Kirkenesaffære* tales det så videre om. Det oppfatter jeg således at det samme skulde skje i Sulitjelma som i Kirkenes i 1928, da arbeiderne gikk tilbake til bedriften og etablerte en såkalt *fri* organisasjon. Men forholdet er vesensforskjellig. I Kirkenes var det spørsmål om avtale i det hele tatt, i Sulitjelma er stillingen den, at der er overenskomsten ordnet. Man har den som ved de øvrige bergverker. Saken er at bedriften sier den ikke kan drive med de betingelser. Derfor er det umulig å komme opp i samme forhold her som i Kirkenes. Med hensyn til Rolf Jensens forslag om at kriseavtaler ikke skal kunne inngås, så har jeg forstått at ingen vil inn på den linje som det i dette tilfelle er slått inn på. Men hvis disse arbeidere ser det beste i å ta en slik, skal landsmøtet da si nei og føre oss opp i det forhold at vi må ta represalier overfor disse avdelinger? Jeg vil gjenta at slik som jeg forstår det også efter mitt besøk i Sulitjelma, så er det konjunktorene som er skyld i kriseavtalene både ifjor og i år. Det var riktig som Bottenvand sa, at det er ikke ubetydelig forskjell på stillingen i Sverige og her med hensyn til kobber og sink. Kobbermalmen i Sverige eksporteres i konsentrat, som inneholder en stor kobberprocent. For sinkens vedkommende er det samme forhold til stede. Det er sinkmalmen som tidligere har vært eksportert som råmalm, nu eksporteres konsentratet til Belgia og med høi procentgehalt. I Sulitjelma er sinken et mindre biprodukt og inneholder en forholdsvis ringere gehalt. De såkalte kobberverk Helsingborg og andre, de står stille. Der er det ingen drift. Jeg er enig med Løgavlen i at Jensens forslag, hvis det vedtas, vil være umulig å praktisere, idet det ikke kan vedtas alene. Man må da også stanse alt annet arbeide som Sulitjelma har interesse av som transport etc. Og da vil det få konsekvenser økonomisk. Og så må man anmelde bedriften for ulovlig lockout. Som sagt forstår jeg det slik at kriseavtale ikke foreligger. Det ønsker ikke arbeiderne og det inntrer da det forhold som dessverre er skjedd mange steder. Dunderlandsverket har stått siden lockouten brøt ut ifjor. Stord Gruber stod til mars måned i år akkurat med samme forhold.

Manberg Pedersen: Stillingen var alvorlig, så man kan ikke bebreide at man gjorde noget for å få arbeidet i gang. Det man kan bebreides, var at man innledet forhandlinger om kriseavtale før lockouten var bragt i orden. Nu er det imidlertid så at det er ting som forklarer denne kriseavtale, og det var at *alle* skulde være i arbeide og minstelønnsstansene blev de samme som i meglingsmannens forslag. Ved å ha arbeidet i gang, har også organisasjonen på stedet gått sin gang. Vi måtte jo nu si den op, da vi ikke var fornøid med den. Og en av hovedgrunnene var kanskje den at den ikke varte vinteren over. Hadde den det gjort, vilde den ikke vært opsagt. Vi hadde derfor intet annet å gjøre enn å forsøke. Nu er altså plassene opsagt og det blev fra Samorganisasjonens side fremholdt, at en kriseavtale måtte ha lengere varighet. Jeg tror heller ikke da at man vilde hatt noget imot en ny kriseavtale. Spørsmålet om det er lockout eller ikke er ikke godt å prosedere her. Lønnspress er det, med det er ikke dermed godt å si at det er konflikt. Man må imidlertid være opmerksom på de fortvilede forhold. 3 000 menne-

sker har vært avhengig av denne bedrift. Så ut fra det vil jeg be landsmøtet overveie spørsmålet om å støtte disse arbeidere. Men det må selvsagt sees ut fra forholdene ellers i landet.

Hans Moen: Disse kriseoverenskomster som arbeidsgiverne søker å få gjennomført er en ny form for lockout. De kan ikke lage lockout åpent, så sier de bare ifra at de ikke kan klare sig etter de tariffer man har i industrien. Går det derfor i Sulitjelma, så får vi det samme krav i bergverk ellers og i andre industrier. Mange har talt om de dårlige konjunkturer i kobber og at arbeidsgiverne ikke lenger kan drive. Jeg forstår dem som taler slik at vi skal ta støiten, at arbeiderne skal bære byrdene. Jeg kan ikke forstå annet enn at man må ta kampen i Sulitjelma. Det må ikke gjøres bare ved å gi arbeiderne i Sulitjelma understøttelse, men også stanse bedriftens andre gjøremål. Jeg har forstått flere — også tillitsmenn — slik at man må finne sig i kriseavtaler. Da får vi det samme op igjen som da vi ikke reiste aksjon mot nødsarbeidene. Det vil bevirke nedgang i lønn også for andre bergverk. Jeg vil anbefale Rolf Jensens forslag.

Johan Karlsen Fineide: Vi var forberedt på kritikk for denne kriseavtale og særlig fordi den blev opprettet på et tidlig stadium. Men det er opplyst her og vi visste det at hvis ikke en ordning kom tidlig istand, så vilde hele bedriften stå vinteren over. Derfor måtte man ta det så hurtig. Vi ser imidlertid saken anderledes både her og også oppe hos oss. Det var dem hos oss som mente at det var bluff av bedriften. Men det går da ikke an å drive hasard med 3—4 000 menneskeskjebner? Jeg kan ikke stemme for Jensens forslag. Vi kan i visse tilfelle måtte ta noget mindre, ta en chance for derved også å redde organisasjonen. Det er ikke alltid heldig å sette alt inn på et kort. Vi fikk fastslått at alle arbeidere som var ved bedriften før lockouten, skulde være i arbeid, hvordan konjunkturerne enn var, kriseavtalen skulde gjelde til våren. Nu er vi oppe i samme situasjon. Om 2 dager står vi foran slutt. Vi kan ikke tro at bedriften her bluffer. Vi kan da ikke se bort fra verdenskonjunkturerne heller. Det jeg vil henstille til landsmøtet er å yde disse arbeidere en støtte. I den kommune det her gjelder, er det ikke mange store skatteydere. Det er arbeiderne som betaler det vesentligste av budgettet og det vil derfor føre til elendighet, når nu bedriften stanser. En stortingsmann sa til mig at den støtte Staten vilde gi var grovt mel, sild og statspoliti. Grovt mel og sild går nok an å spise, men statspoliti er litt for vanskelig kost.

Marselius Lorentzen: Forbundet må være så elastisk som mulig og ta hensyn til arbeidsplassen og hvad ønskene der er. Man kan ikke se Sulitjelma som en almindelig arbeidsinnskrenkning, men som et taktisk trekk til nytt lønnspress. Det kan bli en ny Kirkenes-affære. Jeg kan ikke forstå forskjellen på kobber og sinklegeringer i Sverige og Norge. Sulitjelma er godt organisert — 95 procent. Selv om organisasjonen er sterk i Sulitjelma, er det ikke sikkert hvordan det vil bli senere, når driften har stått nogen tid. Jeg mener man må se på spørsmålet som en almindelig lønnskamp.

Frithjof Johansen: Jeg kjenner ikke forholdene i Sulitjelma, men

vi må gå ut fra at disses syn er riktig, og når de sier det er lockout, så må vi tro det. Ødegård er redd for å gi lockoutbidrag. Men vi må støtte her. Vi kan ikke ta hensyn til bedriftens lønnsomhet. Vi må ta arbeidernes interesser for oss og vi står i organisasjonen nettop for å hjelpe hverandre. Tillitsmennene har ansvaret for kassene, men vi er medlemmene. Jeg vil anbefale Rolf Jensens forslag.

Alfred M. Nilsen: Som dere vil ha sett av revisjonsutvalgets bemerkninger, så har vi ikke gjort nogen bemerkning til denne kriseavtale. Det er ikke det samme som vi ikke har behandlet saken og at vi også tenkte på konsekvensene ved å innlate oss på dette. Men vi forstod at stillingen var vanskelig i Sulitjelma og de mente formodentlig at de valgte det minste av to onder. Selv om det var betenkeligheter til stede, fant vi imidlertid ikke å fremkomme med nogen bemerkninger i den anledning. Det er klart at arbeiderne i Sulitjelma står i en vanskelig stilling og alt må gjøres for å hjelpe dem. Men måten hvorpå det skal gjøres, går det nok ikke an å avgjøre ved et benkeforslag. Når det er gått nogen tid, kan det hende at det har utviklet sig slik at det må handles raskt. Og da må man ikke stå bundet. Det har vært sagt at man var innstilt på kriseavtale, men jeg tror ikke det. Jeg kjenner til mange tilbud også i andre industrier, hvor arbeidsgiverne har tilbudt andre arbeidsbetingelser enn den gjeldende tariff. Så skal arbeidet holdes gående. Det er svart nei også i mange forbund og resultatet har vært stans og at arbeiderne har gått i arbeidsledighet i mange måneder. Den beslutning forretningsutvalget har vedtatt er gal. Man kan ikke på den ene side si at kriseavtale ikke må opprettes og på den annen side ikke ta konsekvensen derav. Men det forundrer mig ikke at forretningsutvalget har tatt det standpunkt. Jeg tror ikke det er klok taktikk å si at kriseavtale kan opprettes. Men vi kan nedstemme forslaget om at kriseavtaler ikke må opprettes, for så ligger det det i det, at hvis Sulitjelma får tilbud om en kriseavtale, så er det ingen grunn til å motsette sig den. Det er ikke selve kriseavtalen Sulitjelma er imot, men de vil ha en varighet på den. Organisasjonens ansvarlige instanser må se på saken på ny og følge den med den største oppmerksomhet og se hvordan det utvikler sig videre. Det er derfor ikke klok taktikk å binde sig til noget bestemt her. Men være parat i alle tilfelle.

Ingv. Løgvæn: Det sies at det er triks og man mener at det er planlagt fra arbeidsgiverhold på denne måte å komme vekk fra tariffen. Det kan være mulighet for at det er slik, men er det så vil nok organisasjonen være oppmerksom på det. Men vi kan ikke være blind for at det er en krise i bergverksindustrien. Jeg vil ikke kritisere Sulitjelma-arbeiderne, men det er andre forhold her som kan kritiseres. Det sies at det drives en storspekulasjon til eiendomsretten av disse gruber. Selskapet er overkapitalisert og firmaet har lyst til å likvidere for å komme vekk fra den største del av gjelden, og så skulde man være konkurransedyktig. De som har makten i samfundet idag skal være med og bære byrdene for det som skjer i Sulitjelma. De har i første rekke ansvaret. Og jeg tror jeg tør påstå at ingen av dere burde godkjenne den krisetilstand som er i Sulitjelma som en konflikt. Man kan ikke la følel-

sene dra av med sig i alle tilfelle. Arbeiderne har et stort hjerte. Men man har også andre hensyn å ta, nemlig *organisasjonens* interesser. Vi kan ikke gå lenger idag enn stort sett den linje Alfred M. Nilsen optrakk, og at organisasjonens forskjellige instanser er opmerksom på denne utvikling og støtter disse arbeidere når det trenges. Sulitjelma har hjulpet andre, de vil nok få støtte igjen når det trenges.

Trygve Hansen: Når saken er frembragt for landsmøtet, så er det fordi Sulitjelmaarbeiderne tror at denne situasjon kan bli gjeldende for hele industrien. Sulitjelmaarbeiderne har opsagt kriseavtalen, fordi de ikke kan finne sig i bedriftens lønnspress. Skal vi da skjære hånden av disse arbeidere? Det kan komme til å gjelde oss andre også. Her er vi ved det springende punkt. Skal vi si til Sulitjelma-arbeiderne at de ikke får støtte, hvis de går i konflikt? Det vil bety å gi dem fanden. Jeg vil anbefale Jensens forslag.

Sig Oshaug: Det er et gammelt ord som sier, at når man gir fanden lillefingeren, så vil han ta hele hånden. Det er visst det som er skjedd i Sulitjelma. Det kan være riktig i enkelte tilfelle å gå med på kriseavtaler, men det er ikke en heldig vei å slå inn på. Jeg frykter for at landsmøtets representanter ikke er opmerksomme på arbeidsgivernes nye taktikk. Hvis det får utvikle sig like fredelig som ved Sydvaranger også i Sulitjelma, så vil organisasjonen skades. Det var bortforklart også den gang, at det ikke var så farlig, men det viste sig at det har utviklet sig slik, at organisasjonen har lite å bety i Sydvaranger. Derfor må vi ikke få den utvikling i Sulitjelma. Vi må finne en måte å hjelpe disse arbeidere på. Jeg er ikke enig i forslaget om at landsmøtet skal vedta at kriseavtaler ikke kan opprettes. Men jeg vil også advare mot at man fastslår at det kan skje. Man må se på forholdene i de enkelte tilfelle. Men dette er arbeidsgivernes nye taktikk. Det gikk rolig også til å begynne med i Sydvaranger, men det gav til slutt organisasjonen dødsstøtet.

Oskar Misvær: Direktør Quale sa, og vi var sikker på det, at bedriften ikke kunde komme i gang med den almindelige bergverkstariff. Vi så derfor på spørsmålet ut fra de foreliggende forhold og vi mente at ved å ta en kriseavtale, vilde stillingen muligens avklares utover. Derfor mente vi det var riktig å ta dette skritt. Vi hadde organisasjonens godkjennelse på kriseavtalen. Da vi sa den op gav vi organisasjonen meddelelse derom, men fikk ikke nogen rede på om det var riktig eller ikke. Vi fikk da opsigelsen fra plassene ved plakatopslag. Og Ødegård var hos oss. Vi la frem vår opfatning, men fikk ikke hans opfatning. Nivået for noteringer og markedet er det samme i år som ifjor, hvis det ikke er noget høiere nu. Vi mener vi er noget snydt. Vi har ikke hørt Landsorganisasjonens og forbundets standpunkt. Nu høres det ut til at det er kommet, og det er at man ikke skal gi bidrag. Jeg har vært med på kriseavtale og kan ikke da stemme for Jensens forslag, hvis det ikke kan deles i to. Men organisasjonen må se til å hjelpe her. Avdelingen er representert med 900 medlemmer i forbundet, og det har, for å si det selv, vært gode organisasjonsfolk. Møtet kan fatte beslutning om at forbundet i en viss periode skal støtte arbeiderne.

Elias Volan er neste taler.

Bakken (til forretningsorden): Jeg ser ikke at Volan er opført i representantfortegnelsen, heller ikke blandt gjestene.

Volan: Jeg møter som sekretariatets representant.

Votering: Ved *voteringen* fikk Volan ordet med stort flertall.

Elias Volan: Ingen har imot det standpunkt at man skal hjelpe disse arbeidere som andre. Men det må gjøres slik at det også er en hjelp for arbeiderne. Det kan ikke være klokt å innrette sig slik, at man får økonomisk ansvar. Jeg har vært med på det en gang og det har kostet oss 30 000 kroner til en skarve malermester her i byen. Det vil jeg ikke være med på mere. Det vil her bli tale om et erstatningsansvar større enn Arbeidsmandsforbundet har økonomi til, og hvis Landsorganisasjonen blander sig op i det, vil det også ta alle dens penger. Og da blir det fagorganisasjonen som undestøtter *bedriften* og ikke arbeiderne som får understøttelse. Det forhold må da tillitsmennene si fra om. Det er vår plikt. Hvis ikke var vi ansvarsløse overfor organisasjonens medlemmer. Rolf Jensens forslag kan derfor ikke vedtas av noget landsmøte eller nogen organisasjon, som føler ansvar for kommende tider og som har ansvar for sine medlemmers interesser.

Kristian Moljord: Jeg vil atter gjøre representantene opmerksom på Samorganisasjonens redegjørelse til forbundet av dens opfatning og det forslag som blev vedtatt: «Direktørens hensikt med opsigelsen av plassene er uomtvistelig å få opprettet en kriseoverenskomst som mottrekk til vårt krav om overgang til Riksmeglingsmannens forslag (lands-overenskomsten). I tilfelle arbeidsstans, går vi ut fra som en selvfølge, at vi erholder understøttelse både fra forbundet og Landsorganisasjonen». Av dette fremgår det jo at Samorganisasjonen er av den absolute opfatning at verkets opsigelse kun er basert på å få i stand en særoverenskomst, som hvad lønninger angår ligger under landsoverenskomsten. Det er ikke tvil om at det er lønnspress. Sulitjelma venter nu landsmøtets avgjørelse i den ene eller annen retning. Etter 5 måneders lockout og siden mindre lønninger, så må man *forstå* stillingen. Den er *vanskelig*. Og jeg tror at landsmøtet forstår den. Jeg har forstått det sådan, at hvis man hadde fått kriseavtalen gjeldende vintere over, hadde man vedtatt den. Men bedriften vilde ikke gå med på mere enn 3 måneder, til august. Sommeren er den beste tid å ta kamp på. Jeg frykter for at bedriften, hvis 3 måneders kriseavtale var vedtatt, hadde fått et nytt strupetak på Sulitjelma-arbeiderne. På vinteren er det ikke oppørtunt å ta en kamp. Det kan være at vi kan få dommer, men vi kan ikke helt la oss innsnevre av den grunn, slik at vi til slutt intet har å si. Beck sa at han var forbauset eller forundret over at vi opsa kriseavtalen. Men når vi ikke hadde nogen garanti for at driften vilde fortsette, var det vel ikke så merkelig.

Hans Røste: Alfred M. Nilsen sa, at utvalgets beslutning var meningsløs og gal, fordi vi ikke hadde tatt konsekvensen av vårt standpunkt. Det var jeg som foreslo det som blev vedtatt. Når jeg tok dette standpunkt, så var det ut fra de forhold som forelå fra Sulitjelma — fra Samorganisasjonen som er fellesnevneren for Sulitjelma-arbeiderne.

De opplysninger vi der har fått må være korrekte. Kriseavtalen skulde aldri vært. Sulitjelma Aktiebolag var medlem av arbeidsgiversammenslutningen under lockouten og etter den og er det fremdeles. Landstariffen burde vært gjort gjeldende for Sulitjelma også fra den dag lockouten blev avsluttet. Når allikevel denne kriseavtale kom istand og arbeiderne derved kom over vinteren er det klart at de nu ikke har annet å gjøre enn å opsi den. Bedriftens *tydelige sprog* er å komme vekk fra landsoverenskomsten i bergverksindustrien. Den kan godta særoverenskomster. Landsoverenskomsten er dårlig nok som den er den. Det er den dårligste overenskomst som vi har. Hvis vi tolererer dette med kriseavtaler, vil arbeidsgiverne ellers komme også. Vi må derfor ikke bare støtte her, men også ta standpunkt til selve saken. Det går ikke an å fatte beslutninger som gir anledning til å komme vekk fra selve landsoverenskomsten, som er vedtatt av partene. Skal vi tolerere disse kriseavtaler, så frykter jeg for at hele forholdet med bergverkstariffen vil bli ødelagt etterhvert. Det kan nok også da komme andre og mindre bedrifter. Sulitjelma er ikke den fattigste bedrift. Skal det være slik at arbeidsgiverne kan undgå inngåtte avtaler på denne måte, så kommer vi op i et uholdbart forhold. Som ikke kan fortsette. Det kan være at Rolf Jensens forslag er noget uheldig forsåvidt det angår transporten. Men er det så at man mener det er konflikt, så må man jo også stanse det arbeide bedriften ønsker å fortsette med etter denne dag.

Rolf Jensen: Alfred M. Nilsen, Volan med flere har tydelig uttalt at anledningen til kriseavtaler skal stå åpen. Det må landsmøtet tydelig si ifra om, at den slags vil vi ikke ha, som underminerer de tariffer vi har og som i det lange løp vil skade organisasjonen. *Krise*-overenskomster er for å få lønnen ned og dårligere arbeidsbetingelser i det hele tatt. «Tidens Tegn» skrev i sin tid, at da gullkronen ikke kunde innføres, var det fordi arbeidsgiverne ikke var kraftige nok til å få arbeidermed lønninger ned. Det kunde være noget i det. Men så skal man la dem komme til på denne måte. Da Volan var formann for bygningsarbeidernes streikekomité, var han ikke redd for å fatte lettsindige beslutninger. Men nu når han er blitt renovatør i Landsorganisasjonen, så har pipen en annen lyd. Debatten her har ikke gitt noget bevis for at mitt forslag ikke er riktig. En del kamerater har bedt mig underhånden om å foreta en forandring, men jeg kan ikke det. Da de andre derved vil utlegge det anderledes og få en plattform som er uriktig.

Halvard Olsen: Landsorganisasjonen trenger ingen renovatør. Uttalelsen karakteriserer personen og den slags burde ikke tillates på et landsmøte. Da er det sandelig *fattig* med argumentasjonen. Saken fortoner sig ganske enkel for mig. Det er ingen tvist mellom Landsorganisasjonen og Arbeidsgiverforeningen eller mellom Bergverkenes Landsammenslutning og Arbeidsmandsforbundet om at det er *bergverksoverenskomsten* som *gjelder*. Det er ingen tvist om det. Det blev meddelt at bedriften ikke kunde komme i gang, og det blev så forhandlet om kriseavtale og organisasjonen blev spurt derom. Dertil svarte vi at *organisasjonen* ikke kunde vedta noget annet enn det som var inngått ved bergverksoverenskomsten. Men vilde arbeiderne på stedet gå med på

dette for å holde arbeidet i gang, så vilde vi ikke motsette oss det. Og det har vi ikke gjort i noget tilfelle. Vi vil ikke motsette oss det eller bekjempe det. Men vi er *ikke enig* i den slags kriseavtaler av den grunn. Hvordan vilde organisasjonen ha stått i opinionen, hvis man hadde latt arbeidet stanse, når bedriften tilbød å holde det hele i gang, hvis de fikk en ordning med arbeiderne. Vi har vært spurt i sekretariatet som i Arbeidsmandsforbundets foretningsutvalg om dette skulde være å betrakte som lockout. Når opsigelsene utløper, går Sulitjelma-arbeiderne automatisk inn under bergverksoverenskomsten. Bevirker det at bedriften derved *helt* eller *delvis* innstiller, så kan vi ikke derfor påberope oss at det er lockout. Vi kan ikke påta oss de konsekvenser. Da må vi si det i alle tilfelle, hvor det er spørsmål om arbeidsinnskrenkninger. Men det vil føre oss ut i forhold vi ingen rekkevidde har over. Det er imidlertid ingen tvil om at bergverkenes landstariff er gjeldende fra 15 juni ved Sulitjelma Aktiebolag.

Johs. M. P. Ødegård: Først vil jeg si til Frithjof Johansen at det er en misforståelse av ham å si at Volan og jeg ikke vil understøtte Sulitjelma-arbeiderne. Det har vi aldri sagt. Vi fremholder at i visse tilfelle må det være adgang til å inngå kriseavtaler ut fra de lokale forhold. Så sies det å være lockout. Men er det så, da er understøttelsen i orden, og da er det ikke nogen grunn til å spørre om understøttelse. Da skal man ha den. Men så er det dem som mener at hvordan det enu går, så må arbeiderne ha en understøttelse. Og videre spørres det om hvad man skal gjøre med de arbeidere ved Sulitjelma som kanskje kunde fortsette etter denne dag. Jeg vil fremme følgende forslag:

«Spørsmålet oversendes redaksjonskomitéen og budgettkomitéen for i fellesskap å utarbeide forslag i saken.»

Chr. Henriksen: Etter det forslag Ødegård nu har fremsatt, kunde jeg frafalt ordet. Men debatten har vist at man har vært inne på mange unødige momenter. Beck var riktig inne på saken. Vi har en økonomisk depresjon i landet og det må tas i betraktning. Hvad var forholdet i høst? Bedriften sa til *folkene*, ikke til forbundet, at de kunde ikke sette i gang. Men er det muligheter for at dere kan arbeide for noget rimeligere betaling, så kan vi kanskje fortsette. Og arbeiderne i Sulitjelma og bedriften forhandler om dette og jeg tror *ingen her* om de hadde sittet i foretningsutvalget kunde ha sagt *nei* til Sulitjelmaarbeiderne. De som satt i foretningsutvalget hadde følelsen av vanskelighetene. Hadde bedriften gått med på å binde sig til kriseavtalen til våren 1933 så var det blitt vedtatt. Men bedriften vilde ikke mer enn til august. Jensen burde være litt mer beskjeden. Jeg er ikke imot å behandle denne sak i redaksjons- og budgettkomitéen og vi må komme Sulitjelmaarbeiderne til hjelp. Jeg tror ikke det er nogen her, som ikke vil det. Men jeg vil gjøre representantene oppmerksom på forbundets stilling. En taler sa at vi kunde utligne ekstrakontingent. Han burde sett de bunkevis av protester vi hadde mot ekstrakontingenten under lockouten. Jeg tror som sagt at det er den økonomiske krise, som er det avgjørende her, når det gjelder Sulitjelma. Da vi hadde forhandlinger med Sulitjelma om smelteverket, så var de ikke så reaksjonære. De godtok en

tariff som var likeså god som ved andre smelteverk. Stord gruber stod helt til mars måned i år før den atter kom igang. Både her og ved Dunderlandsverket blev ikke kriseavtale tilbudt; men forholdene var stort sett de samme her som ved Sulitjelma. De vilde ikke sette igang etter den tariff de selv var bundet ved. Det vil være en *bjørnetjeneste* vi gjør Sulitjelma-arbeiderne å si at dette er en lockout. Vi må kunne finne frem til en støtte som organisasjonen har ære av og Sulitjelma-arbeiderne nytte av. Når det tales om *kriseavtalen*, så kan vi si at *det* har vi overalt i alle industrier forsåvidt som det er dårlige tariffer overalt. Jeg vil også slå fast at det er ingen uoverensstemmelse mellom arbeidernes og arbeidsgivernes organisasjoner om at bergverkstariffen er gjeldende for Sulitjelma etter 15 juni.

Nils Benjaminsen: Da lockouten var avsluttet ifjor og arbeidet skulde optas holdt det ikke på å komme igang, hvorfor man gikk til en kriseavtale. Den blev opprettet for 6 måneder og man tenkte at man i løpet av den tid kunde komme op i andre forhold. Vi har nu spurt om støtte og vi håper at man bevilger oss et beløp for noen måneder fremover.

Ole Beck: Jeg merket mig Rolf Jensens bemerkning om at vi på den annen side vil skape forvirring; men den adresserer jeg tilbake til Jensen og hans kolleger. Sulitjelma har siste år anlagt sin produksjon på kobber. Det er det vesentligste. Og ingen kan benekte at prisene på kobber er fortvilte. Jeg uttalte min forbauselse over at kriseavtalen blev opsagt i år. Jeg forstår det enda ikke etter de forklaringer jeg har fått. Jeg tror nok Sulitjelma arbeiderne har vært sig sitt ansvar fullt bevisst. Men det var en *invit* til selskapet om å stanse driften, nu å opsi kriseavtalen. De var ellers moralsk forpliktet til å holde igang. Røste sa noget om at kriseavtale overhodet ikke kunde diskuteres her på landsmøtet. Jeg forstår ikke da hvor vi skulde kunne diskutere det og særlig nu, når vi står overfor kjennsgjerningen om at det blir stans i driften. Hver mann i min avdeling vil yde sin støtte; men det går ikke an å si at det er lockout. Skal vi bestemme oss for at det er lockout, så må man også først si hvor vi skal få pengene fra. I Sulitjelma er det særegne forhold. Ødegårds forslag kan være all right, men vi kan ikke binde oss til nogen beslutning med hensyn til Sulitjelma idag. Jeg vil foreslå følgende:

«Landsmøtet kan ikke erkjenne at opsigelsene av arbeiderne i Sulitjelma i år er lockout, men vil allikevel på grunn av de særlige forhold i Sulitjelma bemyndige det kommende hovedstyre til etter forbundets økonomiske evne å understøtte de arbeidsløse medlemmer i Sulitjelma.»

Chr. Henriksen foreslo nu strek.

Votering: Henriksens forslag blev enstemmig vedtatt.

Alfred Brandt: Var Sulitjelma blitt nedlagt etter utløpet av en ordinær tariff er det klart at vi ikke kunde si det var lockout. Men i dette tilfelle har bedriften villet lønnspress. Vi bør derfor støtte. Penger må kunde skaffes nu som tidligere.

Hans Røste: Jeg mente det var uheldig å foreslå at man skulde

slå inn på kriseavtaler, når vi har landstariff som er vedtatt også av motparten. Jeg bygger på de opplysninger Samorganisasjonen har gitt.

Manberg Pedersen: Den nye kriseavtale har ikke den samme fordel som ifjor. Da hadde man garanti for at alle fikk arbeide. Det var ikke klart nu. Det var også en av de vesentligste årsaker til at den blev opsagt.

Klokken 5.30 var man endelig nådd frem til votering i denne sak, som hadde optatt det meste av formiddagens møte og ettermiddagsmøtet til nu.

Votering: Dirigenten foreslo at man først voterte over Ødegårds forslag.

Hans Moen: Hvis ikke det forslag vedtas vil jeg foreslå navneoprop ved de to neste forslag i denne sak.

Så gikk man til votering. Ødegårds forslag blev *vedtatt* med stort flertall. Dermed bortfalt de øvrige forslag.

Chr. Henriksen: Jeg vil henstille til redaksjonskomitéen og budgettkomitéen straks i kveld å behandle dette, så vi imorgen kan ta standpunkt.

Oskar Misvær: Jeg vil foreslå at Nils Benjaminsen tiltrer de to komitéer under denne saks behandling.

Votering: Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Oversendelse til budgettkomitéen.

Johs. M. P. Ødegård refererte skrivelse fra Ole A. Berg om at landsmøtet bevilget ham en økonomisk støtte og foreslo den oversendt budgettkomitéen.

Votering: Vedtatt enstemmig.

Ingv. Løggavlen: Jeg vil foreslå at landsmøtet heves klokken 6 av hensyn til de to komitéer som nu skal behandle den sak vi har avgjort.

Konrad Botten: Jeg vil foreslå at vi avbryter med en gang også av hensyn til de komitéer som skal i arbeide. Det er ikke riktig at de skal sitte langt utover kvelden.

Votering: Bottens forslag blev vedtatt og møtet blev avsluttet klokken 5.45.

Formiddagsmøtet tirsdag 14 juni.

Dirigent: *Konrad Botten.*

Navneoprop blev foretatt. 12 representanter var fraværende ved dette. De fleste kom dog innen navneopropet var tilendebragt og meldte sig hos sekretærene.

Protokollen fra ettermiddagsmøtet igår referertes og godkjentes uten bemerkninger.

Sulitjelmaaffæren tilbake fra felleskomitéen.

Ingv. Løggavlen: Ja, kamerater, den felleskomité som av landsmøtet blev supplert med Benjaminsen er blitt enige om å innstille følgende:

«1. Landsmøtet kan ikke betrakte de foretatte opsigelser i Sulitjelma for lockout.

2. De særegne og vanskelige forhold for arbeiderne i Sulitjelma gjør det imidlertid nødvendig at forbundet yder de ledige arbeidere den hjelp som er mulig.

Der bevilges derfor av forbundskassen kr. 20 000 som overlates Sulitjelma faglige Samorganisasjon til fordeling blandt medlemmene etter beste skjøn, idet man vil anbefale at pengene i første rekke anvendes der hvor det trenges mest.

Man går videre ut fra at det nye forretningsutvalg eller hovedstyre vil følge forholdenes utvikling med den største oppmerksomhet, eventuelt også ved å igangsette innsamlinger m. v. yder Sulitjelma-arbeiderne den støtte som er mulig.»

Saken blev jo diskutert faktisk hele gårdsdagen og skulde vel nu kunde gå hurtigere. Dette forslag er skjedd etter de alvorligste overveielser både innen komitéen og med tillitsmennene, spesielt kassereen. Økonomien er ikke så god. For Sulitjelmens egen skyld bør forslaget helst vedtas så enstemmig som mulig og de vil vinne sympati over hele landet, som vil få betydning når saken behandles rundt i avdelingene. Jeg vil slutte med å anbefale komitéens forslag.

Kristian Moljord: Jeg sa så meget igår at det skulde ikke være nødvendig å si mere. Men efter innstillingen nu, må jeg allikevel. Her må ennu være misforståelser til stede. Jeg sa igår at vi telegraferte til overrettssakfører Lie om saken og fikk følgende svar den 14 april: «Telegram mottatt og videresendt forbundet. Hvis hensikt med opsigelse er fremtvingelse av ny særavtale foreligger tariffstridig lockout. Hvis bedriften ikke krever særavtaler, men stanser grunnet økonomiske spørsmål foreligger ikke lockout. — Lie.»

Den 15 april svarer forbundet telegrafisk:

«Deres telegram til Lie oversendt forbundet og er vi bekjent med hans svar. Arbeidsgiverforeningen har ikke mottatt nogen underretning om den foretatte opsigelse av arbeiderne. Har Samorganisasjonen hatt nogen konferanse med bedriften efter opsigelsen. Arbeidsmannen.»

Den 17 april sendte Samorganisasjonen følgende brev til forbundet:

Norsk Arbeidsmandsforbund,
herr Johs. M. P. Ødegård.

Som forbundet allerede bekjent ved telegram til overrettssakfører Trygve Lie har Sulitjelma A/B Gruber sagt op samtlige arbeidere til fratredelse 1 mai d. å.

Samorganisasjonen behandlet situasjonen på møtet den 17 april d. å. Som svar på forbundets forespørsel pr. telegram om hvorvidt Samorganisasjonen har hatt noen konferanse med bedriften efter opsigelsen kan meddeles: at Samorganisasjonen ingen konferanse har hatt

med direktør Andr. Quale. I sakens anledning besluttet Samorganisasjonen å gi forbundet en redegjørelse av dens opfatning, og følgende forslag blev i den forbindelse fremsatt og enstemmig vedtatt:

«Direktørens hensikt med opsigelsen av plassene er uomtvistelig å få opprettet en kriseoverenskomst som mottrekk til vårt krav om overgang til Riksmeglingsmannes forslag (Landsoverenskomsten). I tilfelle arbeidsstans går vi ut fra som en selvfølge at vi erholder understøttelse, både fra forbundet og Landsorganisasjonen.»

Samorganisasjonen krever ennvidere at Ødegård kommer til Sulitjelma til den 24 april, eller så snart som mulig.

Av det ovenfor anførte vedtatte forslag fremgår det jo at Samorganisasjonen er av den absolutte opfatning at verkets opsigelse kun er basert på å få i stand en særavtale som hvad løninger angår ligger under landsoverenskomsten.

Da Samorganisasjonen mener at en bekreftelse på at vi får fullt bidrag i tilfelle en arbeidsstans er påkrevet å få så snart som mulig, samt om til hvilken tid Ødegård kan komme, ber vi om telegrafisk svar pr. omgående.

Samorganisasjonen har som ovenfor nevnt ikke hatt nogen konferanse med verket og akter heller ikke å be om nogen forhandling. Årsaken hertil er, at da vi sa op kriseoverenskomsten, mente vi å ha full adgang og rett til å gå over til Landsoverenskomsten, da den jo er vedtatt av begge parter. Direktøren mener selvfølgelig å forsøke å undgå dette (det er vår bestemte opfatning). Og for å legge størst mulig press på arbeiderne har han gått til å si op samtlige. Dermed har han jo tatt offensiven, og vi mener det er riktigst å la ham ha den — for å se hvad han vil foreta sig, når opsigelsen er ute. Vi regner nemlig som så: at er det alvor at verket tenker å legge ned bedriften, så er det ingen hjelp for oss å be om nogen forhandling. Er det motsatt tilfelle, hvad vi nu tror, nemlig for å presse oss under landsoverenskomsten, så blir det hans plikt å melde sig til oss når opsigelsen er omme.

Vi mener enn videre at hovedorganisasjonene bør sette alt inn på å få oss over på landsoverenskomsten, så vi slipper å være lønnstrykkere på de øvrige grubearbeidere i første rekke og de øvrige fagorganiserte arbeidere for øvrig.

Samorganisasjonen besluttet for øvrig å avvente forbundets svar.

Med solidarisk hilsen

Kristian Moljord.

Hilmar Hansen.

Den 23 april fikk vi så følgende telegram fra forbundet:

Ødegård kommer onsdag. Omtalegraferte angående stillingen i Sulitjelma og de videre forholdsregler vil bli drøftet sammen med Samorganisasjonen. — *Arbeidsmannen.*»

Med hensyn til Ødegård og hans deltagelse i Sulitjelma og konferansen der, har jeg referert det tidligere. Vi fikk ikke hans personlige

opfatning. Når Lie sier at hvis hensikten med opsigelse er fremtvinsgelse av ny særoverenskomst foreligger tariffstridig lockout, skulde saken være klar. Jeg har beviset her i hånd. Den 30 april talte vi med direktøren og da blev det ikke talt om at det skulde stanses på grunn av økonomi. Det var særlig overenskomsten det gjaldt. Jeg kan ikke forstå at lockout kan bortforklares i dette tilfelle, især når det som her er tale om en særoverenskomst. Da vi hadde behandlet særavtalen sendte vi følgende brevtelegram til Landsorganisasjonen:

Fagsekretariatet, Oslo.

Forslaget til ny kriseoverenskomst vedtatt. Samtidig er det besluttet å si den op 15 mai til utløp 15 juni. Vi mener da automatisk å kunne gå over på landsoverenskomsten. I tilfelle verket går til opsigelse av arbeiderne den 1 juni, vil vi anse det som lockout.

Sekretariatets stilling til spørsmålet lockout samt understøttelse i anledning samme utbedes omgående telegrafisk.

Nærmere redegjørelse angående situasjonen går vi ut fra at Arbeidsmandsforbundets formann, herr Ødegård, vil gi.

Sulitjelma Samorganisasjon.

Det blev sendt 9 mai umiddelbart etter Ødegårds tilbakereise. Vi sender også 16 mai følgende skrivelse til forbundet:

Norsk Arbeidsmandsforbund.

Herr Johs. M. P. Ødegård.

Som meddelt pr. telegram av 9 mai er kriseforslaget vedtatt og samtidig besluttet opsagt fra 16 mai med en måneds opsigelse.

Kriseforslaget som sådan er vedtatt med 530 mot 97 stemmer.

Opsigelsen er vedtatt med 458 mot 157 stemmer.

Nogen nærmere redegjørelse er vel ikke påkrevet, da forbundets formann — som jo var her oppe — og deltok i forhandlingene, kjenner til saken.

Med solidarisk hilsen

Sulitjelma Samorganisasjon.

Kristian Moljord.

Hilmar Hansen.

Vi ventet svar på vårt telegram til forbundet av 9 mai, som omtrent var likelydende det som vi samme dag sendte til Landsorganisasjonen, men vi hørte intet. Den 16 mai sendte iv derfor følgende telegram til forbundet:

Arbeidsmanden, Oslo.

Da vi ennu ikke har fått svar på telegram av 9 mai hvori meddeltes at krisetariffen var opsagt og krav om understøttelse, bes dette sendt omgående pr. telegram. Dog senest innen den 20 mai.

Sulitjelma Samorganisasjon.

Vi skulde nemlig ha møte i Samorganisasjonen den 20 mai. Vi sendte samtidig følgende telegram til Landsorganisasjonen:

Fagsekretariatet, Oslo.

Da vi ennu ikke har fått svar på telegram av 9 mai, hvori meddeltes at krisetariffen var opsagt og krav om understøttelse, bes dette sendt omgående pr. telegram. Dog senest innen den 20 mai.

Sulitjelma Samorganisasjon.

Til slutt fikk vi så svar. Fra *Landsorganisasjonen* den 18 mai. Det lød: «Deres telegram og opsigelse av prisoverenskomst oversendt Arbeidsmandsforbundet til uttalelse. — *Fagsekretariatet.*

Fra *forbundet* mottok vi den 19 mai følgende telegram:

Kr. Moljord, Giken, Sulitjelma.

Telegram av syttende mottatt. Saken behandlet i møte tiende og fortsatt behandling idag. Når svar ikke kan foreligge idag, skyldes det at møte tidligere ikke har kunnet holdes. Anser også samarbeide med Landsorganisasjonen nødvendig og dens avgjørelse vil neppe kunne foreligge inneværende uke. — *Arbeidsmannen.*

Det var stillingen da vi forlot Sulitjelma. Min personlige opfatning og også arbeidernes er, at det er lockout. Hvis arbeidsgiverne krever en særavtale, så er det *tariffstridig lockout*. Det er vår og Lies mening. Ut fra det må man se saken når man skal votere.

Rolf Jensen: Jeg synes at det forslag som er fremkommet ikke er akseptabelt. Jeg kan ikke ta ansvaret for det, men må opta mitt forslag fra igår. Jeg kan imidlertid gå over til at det voteres over det i 2 punkter — først over krisoverenskomster (særavtaler) i det hele tatt og så Sulitjelmaforholdet spesielt.

Forslaget lød:

Landsmøtet godkjenner ikke at det avsluttes kriseoverenskomster eller andre avtaler mellom de enkelte foreninger eller forbundet og arbeidsgiverne, som inneholder dårligere betingelser enn de som er fastsatt i de ordnede tariffen eller overenskomster.

Den i Sulitjelma foretatte opsigelse fordi arbeiderne ikke lenger vil arbeide under den tidligere inngåtte kriseoverenskomst, blir å betrakte som lockout fra arbeidsgivernes side for å øve lønnspress.

Arbeiderne i Sulitjelma blir derfor å betrakte som lockoutet og utbetales ordinært streikebidrag i fall arbeide i Sulitjelma ikke fortsettes på de betingelser landsoverenskomsten for bergverkene inneholder.

Chr. Henriksen: Kunde man fastslå at det var lockout, så var spørsmålet om understøttelse løst. Arbeiderne opsa kriseoverenskomsten og det blev intet foretatt fra arbeiderne eller bedriften utover det at Samorganisasjonen anmodet formannen om å komme til Sulitjelma. Og etter det blir arbeiderne og Samorganisasjonen enige om å søke bedriften for å finne en ordning. Lies telegram er ingen bekræftelse på at

det er lockout. Hvis man kan overbevise forsamlingen her at det foreligger tariffstridig lockout derved at bedriften krever særavtale, så er saken klar. Men det kan man ikke. Det typiske er også hvad Moljord sa igår, at hadde bedriften gått med på en lengere kriseavtale så hade spørsmålet vært løst. Det er uriktig å stå og si at Lies telegram her er en bekreftelse på lockoutforsøk fra bedriftens side. Forholdet har også gjentagne ganger vært behandlet i Landsorganisasjonen og sekretariatet kunde ikke se på det som lockout. Dette hadde selvsagt betydning når forretningsutvalget behandlet det, selv om vi stod anderledes i det. Og vi mente landsmøtet vilde behandle saken.

Ingv. Løgvæn: Etter den stilling Moljord har tatt her, er det nødvendig å få Lie hit. Jeg synes dog en så fornuftig mann som Moljord ikke bør spille på stortrommen her. Jeg er sikker på at Lie kommer til å si noget annet, hvis han kommer hit, enn det Moljord sier. Bedriften har gitt tilsagn om at en del av arbeiderne fortsatt vil få arbeide, og de vil bli betalt etter landsoverenskomsten. Bedriften har forberedt sig på lengere stans, men den må ha noen arbeidere så ikke det hele forgår. Sulitjelma har min anerkjennelse, men de må ikke spende buen for høit, så det blir misforståelser mellom dere og de øvrige arbeidere. Nettot derfor bør man gå med på forslaget.

Dirigenten (avbryter): Den i forretningsorden fastsatte taletid er ute.

Løgvæn: Jeg må få fortsette litt til. Jeg er en fille ordfører i denne sak. (Munterhet.) Og han *fortsetter:* Jeg synes de kunde ha gått med på dette solidaritetsbevis og de kan være forvissnet om at det vil bli mange solidariske håndslag fra hele arbeiderklassen, som vil vise sig her.

Konrad Karlsen: Saken har vist sig å ha to sider, ja i grunnen tre. Og den tredje er at det har vært umulig å få vite forbundets standpunkt. Jeg synes det er uriktig at man sier at man stod foran landsmøtet. Utvalget burde tidligere ha tatt standpunkt. Lockout eller ikke. Moljord sa igår, at han ikke hadde rede på kobberpriser og salgspriser. Er det derfor eller er det for å presse lønningene? Grubeindustrien har vært nødlidende i de siste år. Det samme som i Sulitjelma gjelder andre steder. Og da kan man ikke tale om at det er lockout. Jeg har bragt på det rene, at man ifjor ikke mente det var fortsatt lockout, men spørsmål om arbeidsledighet, og derfor gikk de med på særavtale. Derfor er det heller ikke i år mulig å si at det er lockout. Skulde vi fastslå det, så kanskje vi nettop gjorde Sulitjelma-arbeiderne den verste tjeneste. Der kommer vi inn i økonomisk ansvar. Hva skal man så gjøre? De særegne forhold gjør at vi mener en bevilgning må til og at forbundet følger sakens videre utvikling med den aller største interesse.

Ole Beck: Stillingen vedrørende Sulitjelma er klarlagt, likeledes årsaken til den. Kjensgjerningen kan ikke rokkes ved Moljords steilhet nu. Det kan ikke sies å være lockout. En annen ting er at vi alle er enige om at arbeiderne der skal støttes. Det vi kan være uenig i er formen for støtten. Den skal inneholde en realitet, slik at det virkelig er en hjelp. Det som foreligger fra komitéen har ikke den riktige form

etter min mening. Jeg er enig i første punkt, men jeg vil foreslå at man tar det punkt i mitt forslag som annet punkt som sier at man skal støtte etter forbundets økonomi.

Mikal Svaba: Jeg vil foreslå at man søker å få overrettssakfører Lie til stede og at saken utsettes til da.

Dirigenten foreslo strek. — Det blev vedtatt.

Jørgen Hersleb: Det er merkelig å høre at de som bor lengst vekk fra Sulitjelma og som står fjernt fra forholdene, de tror sig å kjenne forholdene bedre. Moljord fremlegger detaljert saken og etter Lies telegram er det tydelig at det må være lockout. Jeg kan ikke forstå annet. Når alle mann får individuell opsigelse her, så må det være lønnspress. Det passer ikke først å tale om at man spenner buen for høit og så senere hykle anerkjennelse og ros over Sulitjelma-arbeiderne. Becks forslag betyr rett og slett — *almisse*. De trenger ikke det. De skal ha den understøttelse de tilkommer etter forbundsloven. Jeg kan ikke være enig med komitéen, for det betinger bare 20 000 kroner og det vil ta lang tid før det neste beløp kommer. De er trengende alle sammen i Sulitjelma, ikke bare noen enkelte. Becks forslag inneholder også det at de skal betales som *arbeidsledige*. Hva innebærer det? Jo, at en lang rekke arbeidere da har krav på det samme. Det jeg kan stemme for, er Jønsens forslag, når det stemmes i 2 punkter.

Alfred Brandt: Jeg synes det er merkelig at man vil gi 20 000 kroner til 900 arbeidere. Det betyr vel 20 kroner pr. mann. Så meget finnes det ennu i Fauske fattigkasse. Vi er kommet for å få en prinsipiell avgjørelse av en sak av den største viktighet. Vi kan ikke merke at bedriften forbereder sig på lengere arbeidsstans. Nei, tvertimot. Det ser ut til at de forbereder større drift. Men de vil først ha lønningene ned. Når vi vedtok en ny kriseavtale, var det også for å få bevis for at det var lønnspress. Dette har betydning for alle.

Dirigenten: Overrettssakfører Lie er i retten og blir optatt der ennu en god tid.

Hilsen fra Sovjet-Unionens grovarbeidere.

Johs. M. P. Ødegård refererte telegram fra Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund, hvori takkes for innbydelsen til landsmøtet, men på grunn av forskjellige omstendigheter var det umulig for forbundet å sende nogen representant.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg vil foreslå at dirigentene og forbundets formann får bemyndigelse til å sende et takketelegram.

Enstemmig vedtatt.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg hadde ikke anledning til å høre de første innlegg her på grunn av arbeide på kontoret i dagmorges. Jeg har imidlertid fått den opfatning at man ikke forstår hvad som ligger i Lies telegram. Det heter deri: «Hvis hensikt med opsigelse er fremtvingelse av ny særoverenskomst, foreligger tariffstridig lockout. Hvis bedriften ikke krever særavtale, men stanser grunnet økonomiske spørsmål foreligger ikke lockout.» Hvordan var det så det forelå? Bedriften krevet

ikke ny særavtale. Arbeiderne opsa den. Jeg vil for å friske op erindringen referere den beslutning Samorganisasjonen fattet med 19 mot 6 stemmer:

Sulitjelma Samorganisasjons beslutning av 29 april 1932 vedtatt med 19 mot 6 stemmer:

«Samorganisasjonens forhandlingskomité sammen med forbundets formann, Ødegård optar forhandlinger om utsettelse av arbeidsstansen for muligens å finne en ordning av lønnspresspørsmålet, så stans kan undgås.»

Efter det henvendte vi oss til bedriften og det skjedde på den måte at vi anmodet om å få se det forslag eventuelt bedriften hadde. Jensen sa igår, at det var utilbørlig av mig å gjøre det. Jeg kan være enig i det, hvis det var mig alene som formet alt. Men det var forhandlingskomitéen som gjorde det, og jeg var medlem av den. Brandt sa, at «vi vedtok en ny kriseavtale for å få bevis for at det var lønnspress.» Det var opsiktsvekkende. Og nu kan jeg fortelle at jeg fikk ikke anledning til å være med i styrets konferanse før det kom i Samorganisasjonens møte. Først da hørte jeg forslaget. Ligger det en spesiell tilkjenne-givelse i Lies telegram av 14 april, så har det vært en ny kriseavtale siden da. Jeg mener man ikke bør gjøre forsøk på å bibringe den opfatning at man ikke vil eller ønsker å støtte Sulitjelma-arbeiderne. Det er nemlig ikke *sant*. Hovedorganisasjonene har ikke tatt standpunkt sier man videre. Men det var ikke anledning til det før efter at det var en full-bragt kjensgjerning fra arbeidernes side i Sulitjelma. Det er selvfølgelig vanskelig for forbund og Landsorganisasjonen å tilråde nogen arbeidere å inngå kriseavtale, all den stund der foreligger tariff: Det er ikke selve organisasjonen som har innledet forhandlinger om kriseavtaler. Det er skjedd på de lokale plasser. Såvidt jeg forstår Brandt, mener han at det er et skambud, når komitéen vil gi 20 000 kroner til Sulitjelma-arbeiderne. Skulde man ta Brandt bokstavelig, så er det kanskje for tidlig å ta standpunkt til bevilgning nu. Men jeg tar ham ikke så bokstavelig. Jeg føler også ansvar med de ting jeg har med å gjøre og ikke minst over forholdene i Sulitjelma. Hadde det vært mulig å få Lie til stede, så hadde det vært ønskelig, men han sitter i lagmannsretten og hans opgave der er den å søke å levere et forsvar for arbeidere som er under justisens forfølgelse. Men det kan jo være meget mulig at Lie kan komme senere, men man kan ikke si når. Det er et punkt i saken jeg ikke har rede på og det er hvorvidt og hvordan de konferanser som senere har vært ført mellom bedriften og arbeiderne og Samorganisasjonen. Jeg sa at jeg hadde oppfattet det som at det hadde vært konferanser, men at bedriften ikke hadde ytret noget om en ny kriseavtale. Det er av betydning å få den klarleggelse. Er det riktig som oppfattet av mig, så foreligger det ikke nogen ny kriseavtale eller ønske derom fra bedriften. Og da kan jeg ikke forstå annet enn at her foreligger det samme som beklageligvis er skjedd så mange andre steder i vårt land. Men man skal ikke nonchalant avvise den håndrekning som ligger i komitéens innstilling. Det er nemlig så at det er begrenset økonomisk evne til stede. Jensens forslag foreligger så vidt jeg

forstår nu i to punkter. Først særavtaler i sin almindelighet og så spørsmålet om det er lockout eller ikke. Men er det så skal da ikke Jensens videre forslag om annen forføining overfor bedriften gjøres.

En *stemme* (avbryter): Det følger av sig selv.

Ødegård (fortsetter): Men når landsmøtet nu er samlet da ser jeg ikke så liten antydning i at Jensen selv er enig i at det forslag først bringer ham vann over hodet og derefter kameratene. Jeg legger det i voteringen, at hvis man ikke voterer over dette punkt i Jensens forslag, så skal man stille sig avventende i den sak, hvad man videre skal gjøre med bedriften. Det legger jeg i det. Men man hjelper ikke bedriftens arbeidere med dette forslag, støtter dem ikke iallfall. Skulde man gjøre det, så burde Jensen forstått å være forsiktig. Jensen er lengst mulig vekk fra hele affæren. Han vet ikke annet enn det han har hørt her de siste dager. Moljord uttaler nu at direktøren har sagt, at han kunde neppe holde bedriften gående i vinter *selv* om de fikk særavtale. *Er det så ytterligere bevis behov?*

A. Ahlstrand: Stillingen for øieblikket er den at vi er i gjeld til utlandet med 173 200 kroner, til forsikringskassen 107 000 kroner og Landsorganisasjonen skylder vi 48 000 kroner. Kontingenten pr. uke dekker ikke til administrasjonen og forsikringsbidrag. Vi disponerer for øieblikket 100 000 kroner. Herav vil landsmøtet minst koste 50 000 kroner.

Alfred M. Nilsen frafalt.

Hans Moen: Halvard Olsen sa igår at sekretariatet hadde ikke villet motsette sig kriseavtale. Hvad blir da resultatet til slutt? Det er uriktig av Ødegård å si at Rolf Jensen ligger så langt vekk at han ikke har rede på saken. Det siste som direktøren skulde ha sagt, efter hvad det nu opplyses, er vel en kjent vending fra arbeidskjøpernes side. «Neppe drive» — det er for å gi arbeiderne en opfatning så de faller til fote. Opsigelsene i Sulitjelma er et angrep på organisasjonens arbeidere i Sulitjelma. Jeg vil anbefale at man vedtar Jensens forslag. Og det er klart, at sier man det er lockout, så må arbeiderne gå til *offensiv kamp*. Når det gjelder støtte her, så må man appellere til hele arbeiderklassen om *økonomisk og moralsk støtte*.

Karl Bottenvand: Jeg kjenner ikke til at det nogen gang har vært prosedert for å gå til kamp. Det skal man nu gjøre. Man slår op med dokumenter og med sakfører. Lie sier, at hvis det er krav om kriseavtale for å undgå den inngåtte tariff, da er det *tariffstridig*. Vi er ikke kommet hit for å be om almisser. Hvis jeg skal betraktes som arbeidsledig, har jeg ingen rett til dette bidrag. Og da vil jeg ikke ha det. Det er min personlige opfatning. Skal man ha bidrag skal det være på reelt grunnlag. Vi nekter å bli behandlet på denne måte.

Konrad Karlsen: Jeg vil rette litt på det jeg sa isted. Jeg var ikke opmerksom på at forretningsutvalget hadde tatt sitt standpunkt. Men for øvrig fastholder jeg hvad jeg sa. Konsekvensen av Jensens forslag må være at hvis det fastslåes at det er lockout, så må det også bli blokadet. Og da kan det bli en *evighetskonflikt*. Det har vært sagt at det kan oppfattes som almisse. Jeg våger å påstå at vi som er med på å gi

denne støtte, oppfatter det *ikke* så. Man bør ikke snakke over sig. Man mener også at forbundet og hovedstyret fortsatt skal bevilge.

Simon Simonsen: Er det regulær arbeidsstans eller lockout? Det er der meningene er delte. Og jeg vil si at det i komitéen ikke var mulig å få gehør for å opfatte det som lockout. Vi behandlet saken helt saklig. Men det var også vanskelig å fremme noget annet standpunkt. Men er det fremdeles tvil til stede, så bør saken utsettes til den juridiske konsulent får anledning til å komme til stede. Men er det ikke tvil, så er det heller ikke noget annet å stemme for enn komitéens forslag.

Votering: Derefter var man nådd frem til voteringen. *Hans Moen* forlangte *navneoprop* over Rolf Jensens forslag. 20 representanter sluttet sig hertil.

Det *votertes* da først over Svaba's forslag — *utsettelse* til den juridiske konsulent kunde komme til stede. — Det blev forkastet med 70 mot 47 stemmer.

Derefter votertes over felleskomitéens (redaksjons- og budgettkomitéen + Benjaminsens) forslag. Dette blev *vedtatt* med 78 mot 48 stemmer.

Dirigenten: Dermed bortfaller de øvrige forslag.

Bakken: Nei, Jensens forslag — 1. punkt — har ikke noget med de vedtatte forslag å bestille. Det gjelder jo særavtaler i sin almindelighet.

Hans Moen: Det er uriktig av landsmøtet å avvise første del av Jensens forslag. Det må der stemmes over.

Alfred M. Nilsen: Det er Sulitjelma vi har diskutert og det har vi tatt standpunkt til. Det annet som her foreligger er utenom saken.

Alfred Brandt: Når vi har diskutert over det prinsipielle i denne sak, må vi også få votere over det.

Chr. Henriksen: Jeg er enig med Nilsen, men man kan jo ta standpunkt til 1. punkt i Jensens forslag. Det øvrige kan man jo ikke nu stemme over.

Rolf Jensen: Det er bergverksindustrien i sin almindelighet vi har behandlet.

Dirigenten meddelte at han gikk over til *navneoprop* over 1. punkt i Jensens forslag.

Bottolv Tunshelle foreslo at det ikke blev votert over Jensens forslag.

Dette blev vedtatt med 75 mot 39 stemmer.

Johs. M. P. Ødegård: I forbindelse med det vi har behandlet, så er vi nu ferdig med punktet — *bergverksindustrien* — i beretningen for 1931.

Ingen ytret sig derimot.

Andragender.

Johs. M. P. Ødegård refererte et andragende fra *Norges Pionerforbund* om økonomisk støtte.

Likeledes referertes andragende om bevilgning til den av Oslo faglige Samorganisasjon oprettede feriekoloni.

Vi hadde tenkt å behandle det i forretningsutvalget, men når det nu først er kommet vil jeg foreslå det sendt budgettkomitéen.

Votering: Forslaget om oversendelse til budgettkomitéen blev vedtatt enstemmig.

Beretningen for 1928.

Derefter gikk man over til beretningen for 1928.

Flere *representanter* forespurte om det ikke fantes flere beretninger for 1928, da deres mapper ikke inneholdt denne.

Johs. M. P. Ødegård: Det er dessverre trykt for lite. Den gang beretningen for 1928 blev trykt, regnet man ikke på den sterke tilvekst. Vi har derfor idag ikke nok til alle representanter.

Derpå referertes punkt for punkt de forskjellige avsnitt i beretningen for 1928.

Under *anleggsvirksomheten* uttalte

Aksel Nygren: Vi vil her bare holde oss til det redaksjonelle nu, for senere å ta selve *anleggsvirksomheten* op efter at alle beretningene er behandlet og ved siden derav *konflikten ved Hovedbanen*.

Karl Edvardsen: Cirkulæret i 1928 gjaldt hele virksomheten ved Hovedbanen og jeg vil komme tilbake til det under beretningen for 1929. Jeg vil be representantene være opmerksom på det skrevne som ligger i mappene om denne sak.

Dermed var man ferdig med beretningen for 1928, uten ytterligere bemerkninger.

Hans Moen foreslo at man voterte over samtlige beretninger til slutt. — Dette blev vedtatt.

Beretningen for 1929.

Derefter gikk man over til *beretningen for 1929*.

Alfred M. Nilsen — formann i revisjonsutvalget (protokollkomité): Herunder bør vel protokollkomitéens bemerkninger efter hvert refereres. Revisjonsutvalget har siden forbundets landsmøte i 1928 bestått av O. M. Johansen, Adolf Lien og Alfr. M. Nilsen. I begynnelsen av 1931 flyttet O. M. Johansen sitt medlemskap over til et annet forbund og trådte dermed ut av revisjonsutvalget. I hans sted har varamannen, Minius Bråthen, deltatt i utvalget.

Revisjonsutvalget har i møter den 15 desember 1928, 6, 7, 8 og 9 august, 1 og 2 oktober og 1 november 1929, 5 januar, 27, 28, 29 og 30 august og 3 september 1930, 15, 19, 22 og 24 juni og 1, 2 og 6 juli 1931 gjennomgått forretningsutvalgets og hovedstyrets protokoller. Nedenfor anføres de bemerkninger revisjonsutvalget har funnet grunn til å fremkomme med og meddelelse om de henvendelser det har gjort til forretningsutvalget, idet det samtidig gjøres opmerksom på, at bemerkningene tidligere har vært forelagt forbundets hovedstyre.

Dirigenten: Jeg går ut fra at revisjonsutvalgets bemerkninger refereres efterhvert som vi skrider frem i beretningene.

Ingen ytret sig derimot.

Under *internasjonale forbindelser*.

Revisjonsutvalget bemerket til dette punkt:

Sak nr. B. 6/29, internasjonale forbindelser.

Sakens behandling i foretningsutvalgets møte 31 januar 1929.

Forretningsutvalgets protokoll fra nevnte møte vedrørende denne sak er sålydende:

«Foreligger utkast til motivering fra hovedstyrets flertall og mindretall angående forslag til overenskomst om gjensidig samarbeide mellom Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund.

Saken referertes:

I anledning spørsmålet om utsendelse av forslagene angående de fattede beslutninger om gjensidighetsoverenskomst med de russiske grubearbeiderforbund foreslo *Røste*:

Forslaget til motiveringer til gjensidighetsoverenskomst mellom vårt forbund og det russiske grubearbeiderforbund utsendes til forbundets avdelinger til uravstemning.

Innstillingen sendes hver forening i et antall av 7 eksemplarer.

Ødegård foreslo:

Saken forelegges foreningene på den måte at den under forhandlingene med Det russiske Grubearbeiderforbund førte protokoll og de under sakens behandling fremsatte forslag samt flertallets og mindretallets motivering tilsendes foreningene.

Røstes forslag blev vedtatt mot to stemmer, som blev avgitt for *Ødegårds* forslag.»

Revisjonsutvalget er av den opfatning at *Ødegårds* forslag burde vært vedtatt og at det burde vært gått frem på den måte som forslaget gir anvisning på. Når det gjelder en så viktig og her i landet omstridd sak som de internasjonale forbindelser, burde det vært gitt medlemmene anledning til å sette sig inn i sakens dokumenter og behandlingsmåte i den utstrekning som det var mulig. Det vilde i dette tilfelle best kunne skje ved å tilstille forbundets avdelinger protokollen fra forhandlingene mellom de to parter i sin helhet. Protokollen er ikke av større omfang enn at det lett vilde ha ladet sig gjøre. Man finner det derfor noget påfallende og helt uriktig at et forslag herom blev nedstemt i forretningsutvalget.

Av forretningsutvalgets protokoll for 23 desember 1929 fremgår, at det har besluttet ikke å la sig representere på Grubeinternasjonalens Eksekutivkomités møte den 3 januar 1930.

Revisjonsutvalget er av den opfatning at i dette tilfelle burde forbundet vært representert for å redegjøre for overenskomsten med det russiske grubearbeiderforbund, idet en undlatelse av å møte kunde se ut som om forbundet var like glad med opprettholdelsen av sitt medlemskap i Grubearbeiderinternasjonalen.»

Hans Røste: Når det gjelder dette spørsmål så kommer man inn på det i alle beretninger. Revisjonsutvalgets anmerkning gjelder den

måte saken blev utsendt på. Jeg foreslo innstillingen utsendt til *samtlig* styremedlemmer i samtlige avdelinger og det er mere enn hvad vi pleier å gjøre. Her fikk altså samtlige styremedlemmer sitt eksemplar av gjensidighetsoverenskomsten. Det forslag som det var strid om i gjensidighetsavtalen er medtatt i mindretallets synspunkt. Begge parter har stått likt. Spørsmålet om deltagelse i Grubeinternasjonalens eksekutivkomités møte i 1930 var 2 ganger fremme i utvalget. Det var enighet der om at man ikke burde møte. Den annen gang var *Ødegård* i Trondheim og han telegrafererte at vi burde sende en representant. Det var da ikke mange dagene igjen til Internasjonalens møte. Jeg for mitt vedkommende mente forøvrig fremdeles at vi ikke burde møte. Vi hadde ikke noget å gjøre der.

Alfred M. Nilsen: Jeg vil feste representantenes oppmerksomhet ved det som er referert her. Det var ikke med hensyn til antall eksemplarer; men hvor meget der skulde tas med av saken. Der foreslår *Ødegård* at den under forhandlingene med det russiske grubearbeiderforbund førte protokoll og de under sakens behandling fremsatte forslag foruten flertallets og mindretallets motivering skal omsendes til avdelingene. Men det er *det* flertallet ikke vil. Da får man den opfatning at flertallet er redd for at alle ting utsendes. Det kunde vært grunn til flere bemerkninger, men vi har ikke gjort det. Med hensyn til representasjonen på Grubeinternasjonalens eksekutivkomités møte, hvor hele *forbundets* stilling til den faktisk forelå, kunde det ikke ha skadet om man også i dette tilfelle hadde sendt representant. Vi får inntrykk av at flertallet var helt likegyldig med forbindelsen til Vest-Europas arbeidere. Det finner vi letsindig og derfor har vi bemerket det. Vi hadde ikke noget der å gjøre sier *Røste*. Jo, nettop. Vi hadde det og det er ikke forsvarlig at man optrer slik.

Hans Røste: Det er helt riktig at jeg mente, og de fleste andre var enige i det, at vi hadde ikke noget å gjøre på Grubeinternasjonalens møte på det tidspunkt, da vi hadde samarbeide med russerne. Grubeinternasjonalen vilde komme til etter sin tidligere beslutning også å ramme oss. Vi bad derfor også våre skandinaviske broderorganisasjoners representanter om å orientere Grubearbeiderinternasjonalen.

Johs. M. P. Ødegård: Når det gjelder spørsmålet eksekutivmøtet, var jeg til å begynne med i tvil om hvordan vi skulde stille oss. Men etter hvert blev jeg mere og mere klar over at det var nødvendig å sende representant, idet jeg også var oppmerksom på at det *norske spørsmål* vilde komme op. Og jeg mente da det var nødvendig å ha en representant for å søke å forhindre det som Grubeinternasjonalen vilde komme til å beslutte overfor Arbeidsmandsforbundet. Jeg hadde den opfatning, men det blev ikke utvalgets beslutning.

Dermed var man ferdig med punktet.

Ad representasjon ved utenlandske kongresser bemerket revisjonsutvalget:

«Ad representasjon ved utenlandske kongresser.

Forretningsutvalget har i møte den 3 januar 1929 valgt 2 representanter til Dansk Arbeidsmandsforbunds landsmøte, og i møte 24 mai har det valgt 2 representanter til Svensk Grubeindustriarbeiderforbunds kongress.

Revisjonsutvalget skal bemerke, at representasjonen til utenlandske kongresser av hensyn til forbundets økonomi bør innskrenkes til det minst mulige. Man finner, at i de foran nevnte tilfelle vilde det vært fullt tilstrekkelig å sende bare 1 representant til hvert møte. Utgiftene til den annen representant kunde godt vært spart uten at nogen interesser derved vilde vært skadelidende. Man henstiller at det for eftertiden forholdes i overensstemmelse hermed.

Foretningsutvalget blev tilskrevet om saken og det svarte i skrivelse av 4 november 1929 følgende: «Ad representasjon ved utenlandske kongresser.

Forretningsutvalget tiltrer revisjonsutvalgets opfatning i sin almindelighet. Dog kan det tenkes, at representasjonen i visse tilfelle særlig til organisasjoner man har samarbeide med, bør utvides til mere enn en representant. I sådanne tilfelle skal begrunnelsen herfor tilføres protokollen.»

Ingen forlangte ordet og landsmøtet gikk videre.

Under *anleggsvirksomheten* — Statens anlegg — hadde *revisjonsutvalget* gjort følgende anmerkning:

«Sak nr. A 2/1929, Statens anlegg.

Av forretningsutvalgets protokoll fra møtet 24 mai fremgår, at Riksmeglingsmanens henstilling i meglingsmøte 16 mai om fornyet avstemning er ekspedert uten først å være forelagt forretningsutvalget.

Revisjonsutvalget er av den opfatning at fremgangsmåten ikke er helt organisasjonsmessig og at tariff- eller meglingsforslag bør forelegges forretningsutvalget før de sendes avdelingene til avstemning. Like så eventuelle henstillinger fra meglingsmyndighetene om fornyet avstemning.

Man er dog opmerksom på at i nærværende tilfelle måtte det handles raskt og at forhandlingsutvalget var enig om å etterkomme henstillingen, og man forutsetter at forretningsutvalget ikke vilde eller godt kunde innta noget annet standpunkt enn forhandlingsutvalget. Allikevel må man dog henstille til forbundets tillitsmenn om å sørge for at lignende fremgangsmåte for eftertiden undgås. Det er da revisjonsutvalgets forutsetning, at forretningsutvalget også virkelig tar standpunkt til saken, når den blir forelagt.

Overensstemmende hermed blev forbundets tillitsmenn tilskrevet og ved skrivelse av 4 november 1929 mottok revisjonsutvalget følgende svar:

«Ad behandling av tarifforslag.

Som svar på revisjonsutvalgets skrivelse av 11 oktober til forbundets tillitsmenn angående nevnte sak skal meddeles, at tillitsmennene

delar fullt ut revisjonsutvalget opfatning av spørsmålet, og vil der selv sagt bli forholdt i overensstemmelse hermed.

Det kan imidlertid opstå sådanne situasjoner, at forretningsutvalgets sammenkallelse til behandling av saken vil medføre såvidt store forsinkelser, at man derved risikerer at medlemmene kan bli skadelidende. I sådanne tilfelle må det ansees som tillitsmennenes plikt å fremme saken på den måte som ansees mest formålstjenlig for medlemmenes interesser, hvilket vi også forutsetter er i overensstemmelse med revisjonsutvalgets opfatning.»

Alfred M. Nilsen: Jeg vil utover det som her foreligger få tilføie at det foreligger *ingen instruks* for revisjonsutvalget. Men vi har oppfattet det slik at vi skulde gjennomgå beslutninger og saker og påse at landsmøtets beslutninger blev fulgt. Vi har videre ment at revisjonsutvalget ikke skulde sette sig til med dette arbeide ved årets slutt, men at vi efter hvert skulde ha anledning til å påpeke de forhold vi mente var verd påtale. Det har vi gjort her og derfor ser man også hvad tillitsmennene svarer på revisjonsutvalgets anmerkning.

Dermed blev punktet om Statens anlegg vedtatt.

Under punktet — *Hovedbanen* — side 32 til 35 — i beretningen hadde *revisjonsutvalget* gjort følgende bemerkning:

Sak nr. A 17/29 (A 42/1928).

Hovedbanen.

Saken har fått sin avsluttende behandling i hovedstyrets møte den 26 januar 1930. Revisjonsutvalget har intet særlig å bemerke til den av hovedstyret fattede beslutning, men kan dog ikke undlate å peke på at denne sak, som i sin tid skapte vanskeligheter og ubehageligheter for forbundet, og de medlemmer som saken angikk, har fått en lite organisasjonsmessig behandling, likesom det forekommer revisjonsutvalget, at det mellem forbundet og vedkommende avdeling, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening — ikke har vært et samarbeide som en slik sak kunde gjøre påkrevet.

Den 9 mai 1928 tilskrev Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening forbundet og kort og godt meddelte, at den hadde besluttet å innrykke en blokadeannonse i arbeiderpressen om blokade av banestrekningen Oslo—Asker og Oslo—Lillestrøm på grunn av at det blev inntatt arbeidere efter en timelønn som lå under den almindelige timelønn. Skrivelsen inneholdt en avskrift av blokadeannonsen.

Det kan ikke sees at spørsmålet om blokade har vært forelagt forretningsutvalget til behandling, og blandt dokumentene forekommer det intet som vedrører denne sak, før 4 måneder efter at den nevnte meddelelse blev tilstillet forbundet. Den 12 september mottok imidlertid forbundet en skrivelse fra Norsk Jernbaneforbund, hvori dette beklaget sig over, at arbeide som utførtes av Jernbaneforbundets medlemmer var blokert. Det sistnevnte forbund krevde forholdet rettet.

Arbeidsmandsforbundet tilskrev nu Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening og bad om en nærmere forklaring eller eventuelt en personlig konferanse, da man ikke kjente til denne sak. Formodentlig har

det derefter vært konferert om saken, hvorunder foreningens vedkommende har satt forbundets ledelse inn i hvad saken gjaldt, for den 14 september tilskrev Arbeidsmandsforbundet Norsk Jernbaneforbund og bl. a. henstillet om at sistnevnte forbund måtte foreta det nødvendige for at blokaden kunde bli respektert. Men heller ikke da henvendelsen fra Jernbaneforbundet kom, blev denne behandlet av forretningsutvalget.

Av dokumentene fremgår videre at Jernbaneforbundet ikke var tilfreds med Arbeidsmandsforbundets svar, hvorfor det anmodet om at det måtte bli optatt forhandlinger mellom forbundene for å oppnå en organisasjonsmessig løsning. Den 20 oktober 1928 holdtes så en konferanse mellom representanter for Arbeidsmandsforbundet og Jernbaneforbundet, hvor det opstod tvistespørsmål mellom Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening og Oslo Distrikts Linjepersonales Forening blev behandlet. Det fremgår ikke av dokumentene hvorvidt noen representanter for de to nevnte foreninger deltok i konferansen. Av dokumentene fremgår det, at de som deltok enedes om å anse det foreliggende tvistespørsmål bragt ut av verden. På hvilken måte man hadde løst spørsmålet foreligger det intet om, og heller ikke kan det sees at Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening blev underrettet om det resultat man var kommet til, likesom resultatet heller ikke blev behandlet av forretningsutvalget.

Første gang saken forelå i forretningsutvalget var den 19 desember 1928, og da kun på den måte at det forelå andragende om understøttelse til et medlem som var blitt opsagt ved Hovedbanen, fordi han hadde nektet å utføre blokert arbeide.

Imidlertid utviklet denne sak sig mer og mer derhen, at det blev en skarp strid mellom Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening og Oslo Distriktslinjepersonales Forening. Etterhånden blev også en annen av Arbeidsmandsforbundets avdelinger — Strømmen Arbeidsmandsforening — trukket inn i striden, som tildels blev nokså ondartet. En del av det arbeide som av Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening var blokert, blev nemlig utført av et arbeidslag, hvorav de fleste deltagere var medlemmer av Jernbaneforbundet gjennom Oslo Distrikts Linjepersonales Forening og et par andre var medlemmer av Arbeidsmandsforbundet gjennom Strømmens Arbeidsmandsforening. Å behandle sakens videre forløp i alle detaljer vil føre for langt. Det får være nok å anmerke, at striden fortsatte til over midtsommer 1929, da den blev avgjort av Landsorganisasjonens sekretariat, som til å løse tvisten nedsatte en voldgiftsrett, hvis dom forelå den 25 juli 1929. Før det skjedde hadde det på ny vært forhandlinger mellom Arbeidsmandsforbundet og Jernbaneforbundet. Man var også den gang blitt enig om et forslag til løsning av tvisten. Forslaget blev imidlertid forkastet av Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening. Denne gang var imidlertid saken forelagt forretningsutvalget som dog ikke tok noget standpunkt til det forslag som forelå.

Som nevnt avsa den av sekretariatet nedsatte voldgiftsrett sin dom den 25 juli. Dommen gikk ut på at angjeldende medlemmer av Jernba-

neforbundet ikke kunde betraktes som blokadebrytere, da de gjennom sin organisasjon hadde fått opplyst at det intet var i veien for at arbeidet kunde utføres. Videre gikk dommen ut på, at blokadebeslutningen skulde tilbakekalles, likeså de av Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening foretatte arbeidsoppgaver. Og sluttelig blev de to interesserte forbund pålagt å søke inngått avtale med statsbanene om utførelse av akkordarbeide med ensartet forskuddslønn.

Denne voldgiftsdom blev behandlet av Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening den 2 august 1929. Foreningen besluttet enstemmig at den ikke vilde bøye sig for voldgiftsdommen, men vilde opprettholde blokaden ved Hovedbanen inntil saken var forelagt forbundets hovedstyre til uttalelse. Derefter blev voldgiftsdommen behandlet i forretningsutvalgets møte den 7 august 1929. Her foreslo forbundets formann — Ødegård — følgende: *«Efter den behandling saken har vært gjenstand for i organisasjonens instanser tas den av sekretariatet truffe avgjørelse til etterretning og blir arbeidet å gjenopta i overensstemmelse med den truffe avgjørelse.»*

Forretningsutvalgets medlem, Røste, foreslo: *Forretningsutvalget tiltrer foreningens standpunkt i saken.»*

Ved voteringen stemte Ødegård og Henriksen for Ødegårds forslag og Røste og Nordahl for Røstes forslag. Det 5. medlem av forretningsutvalget var fraværende, hvorfor det blev stemmelikhet og således i realiteten ingen avgjørelse.

Det skal bemerkes at da saken blev innbragt for sekretariatet, skjedde det ved en skrivelse til sekretariatet fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening, hvori foreningen gjør oppmerksom på *at konflikten ved Hovedbanen var blitt en sak mellom to forbund.*

Efter det som er opplyst viste det sig, at til tross for at foreningen enstemmig besluttet ikke å bøye sig for voldgiftsdommen, gikk dog foreningens medlemmer enkeltvis hen og optok det blokkerte arbeide.

Revisjonsutvalget skal bemerke, at når det på en arbeidsplass finnes flere organisasjoner tilsluttet Landsorganisasjonen, bør det være en fast regel at ikke den ene organisasjon går hen og iverksetter arbeidsstans eller blokade uten at dette skjer under medvirkning av og i samarbeide med de andre på samme arbeidsplass værende organisasjoner. Hadde det vært gjort, vilde man sannsynligvis ikke kommet op i den ubehagelige situasjon, som man kom op i ved Hovedbanen. Videre vil revisjonsutvalget gjøre oppmerksom på forbundslovens § 8, punkt 8, hvori det heter, at avdelingene bør i det hele tatt ved mindre som større stridigheter med arbeidsgiverne nøye overveie hvilke fremgangsmåter som skal anvendes og bør ikke undlate å innhente forretningsutvalgets råd og veiledning.

I det her omhandlede tilfelle mangler det meget på at den nevnte lovbestemmelse har vært etterlevet. Den rapport som Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening oversendte forbundet den 9 mai 1928 hadde ikke i nogensomhelst henseende karakteren av en forespørsel om hvordan man burde forholde sig, men var kort og godt en meddelelse om, at det og det hadde man foretatt. Til tross for dette mener dog revisjons-

utvalget at meddelelsen burde vært forelagt til behandling av forretningsutvalget, og det er et spørsmål om ikke foretningsutvalget på et forholdsvis tidlig tidspunkt burde ha sett nærmere på blokaden ved Hovedbanen og grepet inn med litt fastere hånd for å få bragt orden i tingene. Den mangel på samarbeide, som det har vært mellom forretningsutvalget og Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening i denne sak, forekommer revisjonsutvalget så meget merkeligere, fordi foreningen jo hele tiden har hatt representanter i forretningsutvalget, hvoriblandt foreningens formann. Når så en manglende organisasjonsmessig behandling av saken, et manglende samarbeide mellom de forskjellige organisasjoner på arbeidsplassen og mellom de forskjellige organisasjonsinstanser for øvrig, hadde bragt det dit hen at det blev en skarp og ubehagelig strid mellom de interesserte organisasjoner, og så sekretariatet sluttelig fant det mest hensiktsmessig å løse striden ved nedsettelse av en voldgiftsrett, så burde alle parter bøiet sig for den avgjørelse som derved var truffet. Det går anstendigvis ikke an at enkelte organisasjonsinstanser lager obstruksjon mot de på fullt organisasjonsmessig måte av organisasjonen lovlige instanser fattede avgjørelser.

Som nevnt foran har saken fått sin endelige avgjørelse i hovedstyrets møte den 26 januar 1930, hvor hovedstyret med 7 mot 6 stemmer vedtok følgende beslutning: *«Efter at saken av foreningen er innbragt for sekretariatet, erkjenner hovedstyret, at dette har rett til å treffe en endelig avgjørelse, men må dog uttale sin beklagelse over at saken for vårt forbunds vedkommende vil virke uheldig i organisasjonsmessig henseende. Tross dette må dog saken for vårt forbunds vedkommende ansees avgjort.»*

Revisjonsutvalget er enig i den av hovedstyret fattede beslutning, men vil ha presisert, at det bør være en plikt så vel for forbundets enkelte avdelinger som for de enkelte medlemmer av foretningsutvalget å påse, at den slags saker får en mer forsvarlig behandling.»

Alfred M. Nilsen (som har referert hele ovenstående): Dette var en kanskje lang og noget utførlig bemerkning, men det vil nok vise sig, at det har vært nødvendig.

En redegjørelse fra avdeling 21 om konflikten ved Hovedbanen.

Fra avdeling 21 — Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening forelå følgende:

Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening har i anledning konflikten ved Hovedbanen og det som står i forbindelse med denne besluttet å forelegge landsmøtet følgende redegjørelse:

Den av sekretariatet avsatte voldgiftsdom angående lockouten ved Hovedbanen blev behandlet på medlemsmøte 2 august 1929 og blev enstemmig forkastet. Møtet besluttet enn videre enstemmig å forelegge saken for forbundets hovedstyre og valgte følgende to mann til å forelegge og overvære hovedstyrets behandling av saken: Karl Edvardsen, Bernhard Tegnberg. Varamenn: Harald Stenberg og Johan Henriksen. Samtlige fra Hovedbanen.

I forbindelse med den såkalte voldgiftsdom utsendte sekretariatet også en meddelelse i «Arbeiderbladet», hvori gjordes oppmerksom på, at den av Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening bekjentgjorte blokade av anleggsarbeide ved Hovedbanen var helt i strid med den av sekretariatet, Norsk Arbeidsmandsforbund og Jernbaneforbundet truffne avgjørelse og at de organiserte arbeidere fritt kunde ta arbeide her, da nogen organisasjonsmessig blokade ikke forelå.

Angående samme sak mottok vi også en skrivelse fra Hovedbanens Jernbanearbeiderforening N. A. F., hvori meddeltes at de ved henvendelse til vårt forbund hadde fått tillatelse til å gjenopta arbeidet og meddelte enn videre at den således ikke kunde respektere vår forenings blokade.

På samme tid hevdet denne forening at det måtte være mere på sin plass å kreve den nuværende forbundsledelse fjernet.

Vår forening fant at de spørsmål som skrivelsen fra Hovedbanens Jernbanearbeiderforening berørte, var av så vidtrekkende betydning, at den besluttet å forelegge også denne for forbundets hovedstyre.

I anledning de organisasjonsskadelige og misvisende påstander som er fremkommet i anledning konflikten ved Hovedbanen, samt i og omkring den såkalt «voldgiftsrett», som den faglige ledelse har anvendt overfor vår forening, skal vi til orientering og i overensstemmelse med de faktiske forhold i korthet meddele følgende:

Som bekjent blev det fra 1 januar 1928 så vel ved Hovedbanen som ved statsbanene for øvrig foretatt en betydelig reduksjon av arbeidernes lønninger. Denne lønnsreduksjon blev også gjort gjeldende for de arbeidere, som er beskjeftiget med anlegg- og ombygningsarbeider ved Hovedbanen, når undtas St. Halvards broanlegg, hvor timelønnen efter en ukes konflikt blev fastsatt til kr. 1.25 pr. time, blev timelønnen for de øvrige arbeidere på strekningen Oslo—Lillestrøm (ved sirkulære fra hovedstyret for statsbanene) redusert fra 1.37½ til kr. 1.18¾ pr. time. Denne timelønn gjelder også som minstelønn i akkord. Enn videre skulde nyinntatte arbeidere kunne lønnes med kr. 0.90 pr. time og sesongarbeidere med kr. 0.75 pr. time. En sådan ordning med forskjellige lønnssetser måtte selvfølgelig vekke misnøie blandt arbeiderne, så meget mer som man her stod overfor den mulighet at det kunde inntas arbeidere efter redusert timelønn for derved å skape et grunnlag for ytterligere reduksjon av de øvrige arbeideres lønninger.

For å søke å hindre at timelønnen for anleggsarbeiderne skulde bli ytterligere redusert, besluttet foreningen å blokere alt anleggsarbeide ved Hovedbanen på strekningen Oslo—Lillestrøm, som ikke betaltes med ordinær timelønn. Meddelelse om denne beslutning blev sendt til forbundet vedlagt den første blokadeannonse inntatt i «Norges Kommunistblad» og «Arbeiderbladet». Til tross for at blokaden således var tilstrekkelig bekjentgjort, var det et arbeidslag på 9 mann som tok arbeide på en vei, som Hovedbanen anla ved Strømmen efter en forskuddsbetaling av 90 øre pr. time og således ca. 27 øre pr. time under den forskudds- og minstelønn som er gjeldende for arbeidere ved Hovedbanen. Det blev oplyst at 7 av disse arbeidere er medlemmer av Jernbanefor-

bundet (Linjepersonalets Forening, Oslo distrikt). De to øvrige stod tilsluttet Arbeidsmandsforbundet (Strømmens Arbeidsmandsforening).

Ved henvendelse til nevnte arbeidslag meddelte disse, til vår forenings representanter, at de hadde fått skrivelse fra Linjepersonalets Forening og Jernbaneforbundet om å fortsette arbeidet. Strømmen Arbeidsmandsforening N. A. F. meddelte også i en artikkel i «Akershus Arbeiderblad, at den hadde mottatt skrivelse fra vårt forbund om å fortsette arbeidet.

I samme artikkel meddelte foreningen at forbundets viceformann, Kr. Henriksen, ved sitt nærvær på Strømmen skal ha uttalt, at forbundet ikke hadde fått meddelelse fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening om at arbeidet var blokert, og heller ikke var det noget grunnlag for blokaden ved Hovedbanen og at den ikke var godkjent av forbundet (dette til tross for at reduksjonen i minstelønnen i foreliggende tilfelle utgjorde ca. 27 øre pr. time). Disse påstander er ikke blitt dementert til tross for at vår forening har anmodet vedkommende om en redegjørelse i anledning disse uttalelser, som vi finner meget skadelige. Foreningen har imidlertid til enhver tid holdt forbundet underrettet om de beslutninger som er fattet angående denne blokade og det forhold som har vært til stede ved Hovedbanen. Enhver påstand om at foreningen ikke har gitt forbundet meddelelse om at arbeidet var blokert og at den iverksatte blokade ikke er organisasjonsmessig behandlet fra vår side, savner således ethvert grunnlag.

Vi har derimot ikke mottatt noget svar fra forbundet på våre skrivelser angående denne blokade og så vidt oss bekjent er disse heller ikke forelagt forretningsutvalget til behandling. Det må således bli forbundets tillitsmenn som etter vår mening ikke har behandlet saken på en organisasjonsmessig og forsvarlig måte.

Det kan i denne forbindelse også ha sin interesse å opplyse, at vår forenings blokade ikke omfattet ekstraarbeidet ved avdelingen, men kun det anleggsarbeide som pågikk på strekningen Oslo—Lillestrøm. Det er heller ikke opprettet nogen tariff for dette anlegg, så man i foreliggende tilfelle ikke kan påberope sig nogen «ulovlig» konflikt. Vår forenings medlemmer blev lockoutet av jernbanen fordi de nektet å arbeide sammen med de arbeidslag som hadde utført blokert arbeide. Fra jernbanens side hevdes, at nevnte lag ikke hadde utført blokert arbeide, da disse arbeidere hadde fått pålegg fra sine respektive forbund om å fortsette arbeidet og henviser til en skrivelse fra Jernbaneforbundet (hvorav vi er i besiddelse av en gjenpart) og hvorav det fremgår, at det har vært avholdt en konferanse mellom de interesserte forbunds tillitsmenn som har besluttet å anse saken for op og avgjort. Den blev vi ikke opfordret til å delta i.

Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening har imidlertid ikke fått nogen meddelelse fra de respektive forbund om at det har vært avholdt en sådan konferanse — som etter vår formening heller ikke har adgang til å avgjøre et sådant spørsmål. Blokaden er heller ikke innrapportert til forbundet som nogen tvist mellom de to anførte foreninger.

Som det vil fremgå av foranstående er det således Oslo og Omegns

Anleggsarbeiderforening (N. A. F.) på den ene side og Hovedbanen på den annen side som er de stridende parter.

Foruten de meddelelser som både muntlig og skriftlig er gitt de respektive forbund, anså vi også å være vår plikt å gjøre sekretariatet bekjent med hvordan saken lå an, og at organiserte arbeidere tilsluttet Landsorganisasjonen hadde optrådt som blokadebrytere. Vi vil i denne forbindelse gjøre oppmerksom på at de uorganiserte har respektert den iverksatte blokade.

Den tvungne «voldgift» som den faglige ledelse i sin egen midte nedsatte for å dømme de lockoutede arbeidere tilbake til arbeidsplassen sammen med blokadebrytere, «ophevet» også den blokade som vår forening har etablert for å hindre lønnsreduksjoner. Sekretariatets voldgiftsrett konkluderer med at vedkommende blokadebrytere — Bergs lag — ikke kunde betraktes som blokadebrytere. «Voldgiftsdommerne» med tilslutning av forbundets tillitsmenn har også på dette område vært helt i overensstemmelse med arbeidskjøpernes standpunkt. Vår forening har imidlertid ikke fremsatt nogen begjæring om voldgift og fraskriver sig heller ikke retten til å fatte beslutninger i saker som henhører under foreningens virksomhet. Foreningen har derfor enstemmig forkastet «voldgiftsdommen».

Til tross for denne enstemmige beslutning av foreningen, meddelte den faglige ledelse, at det ikke var nogen konflikt ved Hovedbanen og at arbeidet derfor fritt kunde gjenoptas. Dette medførte at de arbeidere, som respekterte fagforeningens beslutninger og ikke vilde optre som blokadebrytere mistet sitt arbeide ved Hovedbanen.

Foreningens standpunkt.

Den fremgangsmåte som den faglige ledelse i foreliggende tilfelle har anvendt i anledning denne blokade og mot de lockoutede medlemmer, må vi betrakte som et overgrep — en krenkelse av medlemmenes selvbestemmelsesrett og solidaritetsprinsippet. Et sådant forhold er uholdbart og kan medføre alvorlige vanskeligheter for fagforeningene i deres forsøk på å vareta medlemmenes interesser. På samme tid vil det også virke til skade for fagorganisasjonen som sådan. Vi må derfor på det bestemteste protestere mot at fagorganisasjonens tillitsmenn driver en organisasjonspraksis etter den linje de her har slått inn på og at de beslutninger, som fagforeningene fatter, ikke blir respektert.

Foreningen må forlange at alle arbeidere, uansett hvilke organisasjoner de tilhører (såvel som uorganiserte) stiller sig solidarisk med de arbeidere som gjennom sin organisasjon forsøker å hindre at arbeidernes lønns- og arbeidsvilkår forringes, samt hindrer andre overgrep fra arbeidskjøperne. Følgelig bør alle kamper som føres mellom arbeidere og arbeidskjøperne respekteres. Dette anser vi for en absolutt nødvendighet. Å forsøke å gjøre en annen opfatning gjeldende på dette punkt vil føre til farlige og vidtrekkende konsekvenser og kan under ingen omstendighet aksepteres.

I henhold til foranstående tillater vi oss å foreslå følgende:

«Landsmøtet er enig i Oslo og Omegns anleggsarbeiderforenings og

Hovedstyrets mindretalls (6 medlemmer) standpunkt ang. konflikten ved Hovedbanen.

Landsmøtet kan ikke godkjenne den taktikk og fremgangsmåte, som den faglige ledelse har anvendt, som virker til skade for samholdet blandt medlemmene og fagorganisasjonen som sådan.»

Karl Edvardsen: Denne sak er nokså gammel og man kan ha glemt den. Vi har derfor gitt ovenstående redegjørelse. Medlemmer har forlatt forbundet som følge av denne sak. Da vi blokkerte arbeidsplassene var det med fullt overlegg og forbundet var underrettet. Nu var dette like etter landsmøtet og i det moment at det var skifte i viseformannstillingen. Men forbundet fant sig ikke beføiet til å svare. Revisjonsutvalgets bemerkninger er delvis riktige. Det var et avslag på 27½ øre vi fikk. Når vi forkastet voldgiftsdommen var det på grunn av premissene. Man mente at saken ikke var behandlet organisasjonsmessig. Men det var den; ingen sak har vært så *grundig* behandlet som denne. Den aksjon vi igangsatte ved St. Halvards bro forbedret lønnsforholdene ved hele anlegget. Men det er mange punkter i denne sak. Forbundets viseformann går til de arbeidsvillige og spør dem hvordan saken ligger an, i stedet for å gå til avdelingen.

Hans Røste: Kravet om blokade kom fra medlemmene ved Hovedbanen, hvor vi hadde 40 medlemmer og ved Vestbanen 30 medlemmer. Jernbanen sendte ut sirkulære om lønnsreduksjon. Denne reduksjon skulde gjelde de arbeidere, som var beskjeftiget med anleggs- og ombygningsarbeider ved Hovedbanen og de som blev inntatt senere skulde inntas etter 0.90 pr. time og sesongarbeidere etter 0.75. For å hindre en lønnsreduksjon fant vi å ta en slik beslutning at vi blokkerte for inntagelse av underbetalte arbeidere. Jeg konfererte med forbundets formann om at det var alt som forelå, og jeg kan ikke forstå at noen avdeling som skal vareta sine medlemmers interesser kan undlate å ta det skritt som er nødvendig for å hindre lønnsreduksjoner. Ødegård var ikke til stede i det forretningsutvalgs møte det her først gjelder og viseformannen Eikefjord fant det ikke nødvendig å foreta beslutning, da det ikke hadde noen økonomisk forpliktelse for forbundet. Forholdet er det at det er ikke slike lønns- og arbeidsforhold for de ekstraarbeidere som er ved *driften*. De har hatt en noget større lønn enn over landet forøvrig. Vi har hatt en dyrtidzone gjeldende Oslo og Omegn og de har hatt en noget bedre tariff. Det er riktig som Nilsen sier at fra det og det tidspunkt foreligger ingen meddelelse fra avdelingen. Det er riktig, fordi det var ingen som tok det underbetalte arbeide. Jeg blev ofte forespurt av folk, som kunde få arbeide; men de tok det ikke da de fikk rede på forholdet. I september begynte imidlertid striden med at en del optok det blokkerte arbeide — ikke innenfor jernbanens innhegning; men ved et veiarbeide som jernbanen utførte utenom sitt område. Der optok et arbeidslag arbeidet på de reduserte lønninger. Jeg reiste da op og baneformann Tueng bekreftet da at de hadde arbeide efter 90 øre timen. Han sa da at hvis det bare er timelønnen, så skal vi rette på det. Innen mandag må vi ha rede på det sa jeg for da skal vi ha medlemsmøte. Det lover han. Imidlertid gikk det en

annen vei. Linjepersonalet gikk da til forhandlinger med Jernbaneforbundet. Baneinspektøren hadde sagt at dette kan vi da ordne. Men Alberti sa at dette skal Røste «ikke få æren av». Det er sagt av en av dem som var med. Saken utviklet sig slik at de sluttet det blokkerte arbeide nogen dager. Men efter Albertis uttalelser tok de det op igjen. Vi behandlet så saken i avdelingen og besluttet å opta konferanser med disse arbeidere for å klargjøre det uriktige i å ta dette underbetalte arbeide. Vi konfererte også med dem bl. a. jeg, og de sa selv at de forstod det var galt; men de var familieforsørgere og hadde dessuten fått lov av sitt forbund. Vi sa at de måtte være å regne som blokadebrytere. Møtet mellem Jernbaneforbundet og Arbeidsmannsforbundet om å *likvidere* striden kjenner ikke vi til. Veianlegget blev imidlertid ferdig og ut på våren kom det forhold at våre medlemmer måtte arbeide sammen med disse arbeidere, som vi regnet som streikebrytere. Jeg forsøkte da å få den ordning at dette arbeidslag blev satt ved driften, så de ikke var sammen med våre medlemmer. Det var baneformann Tueng også enig i selv om han sa at det var *ham* som fordelte arbeidet. De skulde nu begynne å skifte skinner mellem Lillestrøm og Strømmen og der vilde han sette dette arbeidslag. Imidlertid blev det også forhindret. Og dette foranlediget at denne sak kom til voldgift. Nevnte arbeidslag skulde mure en bro og da nekter våre medlemmer å arbeide sammen med dem. Vi nektet å være i arbeide med disse og så lockouter jernbanen våre folk. Før opsigelsen optok jernbanen *fortegnelse* over hvem som var medlemmer av vårt forbund og andre forbund. Saken utvikler sig så til forhandlinger mellem Jernbaneforbundet og Arbeidsmannsforbundet. Men det blev ikke til noget, da *Jernbaneforbundet* ikke kunde erkjenne at de var streikebrytere, når ikke *de* hadde sagt det. Men dette er en feilaktig organisasjonspraksis. Man må respektere hverandres organisasjoner og de beslutninger som er tatt. Vi fikk så voldgiftsdommen, som jeg er helt uenig i; dommen som premissene. Jeg tror det var Jernbaneforbundets feil og vesentlig Alberti. Waatvik var mer medgjørlig. Når denne sak blev innsendt til sekretariatet av foreningen, så var det ikke for at det skulde avgjøre den. Avdelingen fremholder hvilken vei den mener man kan få den løst på. Og det var aldeles ikke voldgiftslinjen. Det er naturlig at det blir strid når et annet forbund ikke vil respektere våre organisasjonsmessig fattede beslutninger. Vi optrådte ikke innenfor Jernbaneforbundets område; men kunn gjorde det som gjaldt våre medlemmer. Det har ikke vært dårlig samarbeide i utvalget. Det er ikke noget å si på at Henriksen henvendte sig til mig for å få rede på saken, han som var *ny* tillitsmann i forbundet. Men vi hadde sendt forbundet beskjed. Det som her foreligger til votering er sakens prinsipielle side. I hovedstyret har de 6 stemt for mitt forslag de 7 for et annet.

Frithjof Johansen: Dette gjaldt også Vestbanen og når vi blokkerte både Vest- og Østbanen var det fordi man tok inn arbeidere med 50 øre mindre i timelønn. Siden måtte de legge på og vi så således at blokaden hjalp. For Vestbanen var blokaden effektiv, idet vi fikk blokadebryterne til etterhvert å fjerne sig. Men mange av disse henvendte

sig til forbundet og kom tilbake og sa at det var ingen blokade. Da den blev ophevet ved voldgiftsdom, kom foreningen i en vanskelig stilling. Vi mistet også medlemmer og foreningens posisjon blev svekket. Her foreligger enstemmig mistillit i vår avdeling med tillitsmennene. Denslags opptreden som i dette tilfelle stagnerer vår virksomhet.

Ingv. Løggavlen: Jeg var forslagsstiller til det forslag som fikk flertall i hovedstyret. Når jeg stilte det var det fordi avdelingen selv hadde innbragt saken til sekretariatet. Og det er ikke bestridt. Når det er gjort, så må den samme institusjon som innbringer saken bøye sig for det — foreløpig iallfall. Det avdelingen da måtte ha gjort var å få den omstødt og da i Landsorganisasjonens representantskap eller kongress og ikke her i forbundet. Jeg er helt uenig i dommen. Man må ha adgang til å forsvare sine medlemmers rettigheter. Var ikke saken innbragt for sekretariatet før hovedstyret hadde møte vilde avgjørelsen i hovedstyret vært anderledes. Det var en feil av avdelingen. Når den høieste instans imidlertid har sagt sin dom må man rette sig efter den. Er feil begått er det bare Landsorganisasjonen som kan omgjøre det.

Møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet tirsdag 14 juni.

Dirigent: *Magnus Merli.*

Protokollen fra formiddagsmøtet referertes og godkjentes uten bemerkninger.

Konflikten ved Hovedbanen (fortsatt).

Man fortsatte derefter behandlingen av konflikten ved Hovedbanen.

Chr. Henriksen: Jeg har den opfatning at saken ikke er av den beskaffenhet at den burde opta så lang tid. Forholdet er at det har opstått *grensetvister* mellom to forbund. Statsbanene skulde bygge en veistump og det blev dertil tatt et arbeidslag, som tilhørte Jernbaneforbundet. De skulde få en forskudd på akkorden av 90 øre pr. time. Det var før min tid. Men det foreligger ikke noget om det i utvalgets protokoller skriftlig. Det som det er talt om underhånden har intet å si her. De ting som ikke foreligger skriftlig kan vi ikke ta hensyn til. Det blev ført konferanser mellom Arbeidsmandsforbundet og Jernbaneforbundet. Jeg kom også op i denne affære; idet Strømmen Arbeidsmannsforening bad mig komme for å se på dette forhold. Laget hadde da av den annen akkord ca. 8 dager igjen. De spurte mig da om de skulde slutte og jeg forklarte at det var blokade. Men jeg sa at det var best å få det mer klarlagt, da det ikke var nogen hjelp at bare disse sluttet; mens de andre arbeidet. Oslo og Omegns anleggsarbeiderforening har satt konflikten igang og de har fått anledning til å føre den. Og de har gjort det uten forbundets medvirkning. Og så ender det med

at foreningen anmoder sekretariatet å se på saken og sekretariatet nedsetter en 3-mannskomite til å avsi dom. Vi var i denne forbindelse klar over at når det gjaldt grensetvister måtte man finne veier til å undgå det og vi nedsatte en komité bestående av Røste, Bakken og mig for å undgå lignende affære. Jernbaneforbundet blev anmodet om å gjøre det samme. Vi blev da enige om at anleggsarbeide og større utvidelsesarbeider var vårt; mens det mere driftsmessige var Jernbaneforbundets.

Alfred M. Nilsen: Jeg går ut fra at ingen drar i tvil revisjonsutvalgets bemerkning. Den er bygget på utvalgets og hovedstyrets protokoller. Saken er muligens noget gammel; men det som er pointet er, at det her opstod strid mellom to forbund. Vi mener at den ene organisasjon ikke må iverksette konflikt, som kan få konsekvenser for de andre før man har optrådt i fellesskap. Her var det to foreninger — Linjebetjeningen — tilhørende Jernbaneforbundet og Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening, tilhørende Arbeidsmandsforbundet. Man er her altså kommet op i det forhold at våre medlemmer holder de andre for streikebrytere, medlemmer som også tilhører Landsorganisasjonen. Vi mener man må ta dette som en lærdom, for det har vært adskillige ubehageligheter for oss i denne anledning. Det er *fremgangsmåten* som her kritiseres, ikke det at Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening har villet holde lønsstandarden. Når så saken til slutt utvikler sig sådan at den innbringes for Landsorganisasjonen og man der ikke finner bedre måte enn å nedsette en voldgiftsrett, så må man iallfall bøye sig for denne avgjørelse. Det er vel alltid så at man er misfornøyd med en dom. Det måtte i sandhet være en merkelig Salomonisk dom, hvis alle skulde være fornøyd. Det går ikke an å si at man ikke vil respektere den. Siden den tid har vi i Landsorganisasjonen fått tvistenevnd og voldgiftsrett, som optrer i konflikter mellom kooperasjonen og dens arbeidere. Når imidlertid organisasjonsmessige avgjørelse er tatt må man respektere disse. Vi sier til slutt i vår bemerkning at vi i grunnen intet har å si til hovedstyrets endelige standpunkt. Det bør landsmøtet holde sig til og jeg vil foreslå: «*Landsmøtet tiltrer revisjonsutvalgets bemerkninger.*»

Hans Røste: Henriksen sier at han ikke kjenner til at avdelingen har skrevet til forbundet. Vi sendte beskjed også om denne konflikt før den brøt ut, og det var også en konferanse mellom bl. a. Ødegård og baneingeniøren. Her har foregått streikebryteri. Andre arbeidere tilhørende et annet forbund har optatt et arbeide som andre organiserte arbeidere har blokkert. Og dette er ikke det *eneste* tilfelle. Andre avdelinger har også vært brent av dette. Men jeg skal holde mig til dette. Vi har rapportert alt som har foreligget. Når striden opstod og det blev fremholdt at forbundet ikke kjente til det, nedsatte vi en komité for å undersøke om de forskjellige ting var sendt forbundet og vi fant at det var gjort. De som respekterte avdelingens beslutning har ennu ikke fått sitt arbeide igjen.

Konrad Karlsen: Saken er fra revisjonsutvalget reist på et *formelt* standpunkt. Men den har et *reelt* også. Avdelingen har gjort en feil

ved at den ikke på forhånd har hørt forbundets uttalelse og man kan også si at det var galt ikke å søke samarbeide med Jernbaneforbundet. Men så formelle kan vi ikke være. Det kan ofte være slik at man må etablere en konflikt og få den godkjent etterpå. Noget stort spørsmål er det ikke. Det var vår avdeling som dominerte denne arbeidsplass og det kunde ikke overlates Jernbaneforbundet, som bare hadde 7 medlemmer. I realiteten hadde Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening rett. Men så foreligger det ikke noget om forretningsutvalgets behandling. Når den endelig kommer op der, blir det som et *stridsspørsmål* mellom vårt og Jernbaneforbundet. Og det blir voldgiftsrett, hvor man avgjør saken slik at de som har optrådt som streikebrytere ikke er det. Jeg kan ikke forstå at man kan komme til et slikt resultat. Årsaken her er ikke Arbeidsmandsforbundet og Jernbaneforbundet, men at det har vært dårlig samarbeide mellom forbundet og vår avdeling. Det har vært sagt kraftige ord om Jernbaneforbundet før, bl. a. på fagkongressen, som man måtte ta avstand fra. Vi kommer ikke langt, hvis dette og lignende forhold skal kunne fortsette. Jeg kan tiltre forslaget fra revisjonsutvalget.

Strek blev satt.

Chr. Henriksen: Jeg var ikke i forbundsledelsen da konflikten utbrøt, og det foreligger intet som går ut på at saken har vært behandlet av utvalget. Siden jeg har vært i forbundet har alt blitt besvart med undtagelse av en skrivelse, som jeg fikk personlig og som bare inneholdt insinuasjoner. Den sa jeg fra til Edvardsen om, at den ikke vilde bli besvart. Men det er så rart når man kommer op i vanskeligheter. Da skal man finne en *syndebukk*, og her vil man ha utvalget til det. Vi har 2 av Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings styremedlemmer i forretningsutvalget og da skulde man vel få god rede på tingene. Dertil kommer at Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening av Jernbaneforbundets folk beskyldes for å ha tatt underbetalt arbeide.

Karl Edvardsen: Når Løgavlen sier at hovedstyret behandlet saken ut fra det at avdelingen hadde sendt den til sekretariatet, så kan han ikke være ubekjent med at vi gjorde det fordi vi ikke fikk ordening i forbundet. Vi vilde ikke ha voldgiftsrett. Vi hadde ikke tvist med Jernbaneforbundet. Vår kamp var basert alene på det cirkulære statsbanene utsendte om mindre lønnspriser. Med forbundet har vi ikke hatt føling før voldgiftsrettens avgjørelse forelå. Alfred M. Nilsen sa at det var tvist mellom to forbund og at det er derfor revisjonsutvalget har gjort sin bemerkning. Vi fikk også streikebidrag i 3 uker både av Landsorganisasjonen og forbundet før vi fikk denne voldgiftsdom. Når de gikk tilbake til arbeidet, så var det fordi de mente de ikke lenger vilde få understøttelse.

Hans Moen: Denne konflikt er jo en kamp mot lønnsreduksjon, og det er klart at om en slik aksjon som blir igangsatt enten av en avdeling eller et forbund skulde *alle* slutte sig op om. Men fra de ledendes side setter man sig imot og i særlig grad fra Jernbaneforbundet. Ledelsen i vårt forbund var klar over hvad det gjaldt, og da skulde det vel ikke være nødvendig å sende høytidelige skrivelser til forbundet om

det. Det var forbundets *plikt* å støtte. Nu kan det jo hende at det kan opstå spontane konflikter uten at man først har hatt anledning eller tid til å innhente utvalgets standpunkt. Når imidlertid en avdeling har erklært blokade, så har man å *respekttere* det og det var våre tillitsmenns plikt å gjøre de andre arbeidere opmerksom herpå. Den forbundsledelse som således opfordret til streikebryterarbeide, er ikke bedre enn de som utførte det. Det gjelder Jernbaneforbundet. Det er også oplagt at det har vært for lite samarbeide mellom Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening og de arbeidere som tilhørte Jernbaneforbundet. Man måtte ha gjort dem opmerksom på at de måtte samarbeide på tross av ledelsen i Jernbaneforbundet. Men av den grunn går det ikke an å si at ledelsen innen vårt forbund er helt klar av affæren. Voldgiftsretten bestod av Teigen, Tranmæl og Lie, og de tar standpunkt for dem som foreningen har betegnet som streikebrytere.

Nils Bakken (da strek var satt) innleverte følgende skriftlige forespørsel hos dirigentene:

«I anledning Henriksens uttalelse om at Norsk Jernbaneforbund beskylder medlemmer av N. A. F. for å være blokadebrytere, må undertegnede (*Bakken*) be om å få gi en redegjørelse herfor.»

Denne adgang fikk han som man vil se nedenfor.

Alfred M. Nilsen: Det kan være så at det er svakheter ved Jernbaneforbundet og også i dette tilfelle, men det vi har påvist er behandlingen av saken i vårt forbund. Det første har vi ikke noget med her. Det har vært sagt at forbundsledelsen skulde ha grepet inn på tross av at de intet hørte fra avdelingen. Jeg kan være tilbøielig til å være enig i det, men det blir ofte på den annen side unådig optatt. Det som kunde bebreides forbundet er det, men vi har hatt dokumentene og derav fremgår at saken ikke har vært forelagt utvalget. For å komme til en konklusjon i denne sak, så er det intet annet å vedta en mitt forslag om at man tiltrer revisjonsutvalgets bemerkninger.

Nils Bakken: Jernbaneforbundet har beskyldt oss for blokadebryteri. Jeg er en av dem som rammes av den beskyldning. Etter ferien fikk jeg ordre om å ta folkene med ut på Sydbanen til et skjæringsarbeide til dobbeltspor. Jeg nektet først, men gikk med på 95 øre i time-lønn og akkord. Vi tok da arbeidet. Men vi stoppet i 3 dager fordi vi ikke fikk de akkordpriser vi forlangte. Det var da beskyldningene kom. Etter cirkulæret fra statsbanene skulde lønnen være 1.18 $\frac{3}{4}$ pr. time. Men vi tok den lønn som var gjeldende for Statens anleggsarbeide for øvrig. Det blev til slutt helt stille med beskyldningene.

Klokken var 4 da man var nådd frem til votering.

Navneoprop blev forlangt over forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening. Det opstod debatt herom og om voteringsmåten i det hele tatt.

Hans Røste: Vi kan stemme pro og kontra avdelingens (Oslo og Omegn o. s. v.) og Alfred M. Nilsens forslag.

Hans Moen var enig i denne voteringsmåte.

Chr. H. Henriksen: Man må kunne stemme uten navneoprop her.

Alfred M. Nilsen: Jeg har ikke gjort forsøk på hindre navneoprop, men jeg er imot sabotering av landsmøtets tid. Derfor bør man stemme først over mitt. Forkastes det, kan man jo ta navneoprop over foreningens forslag.

Ved votering blev *navneoprop* besluttet.

Votering med navneoprop.

For forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening svartes *ja*, imot *nei*.

Ved navneopropet blev forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening vedtatt med 57 mot 52 stemmer.

Følgende 57 representanter stemte for forslaget: Julie Ingebrigtsen, Borghild Tharaldsen, Frithjof Johansen, Oskar Kvernbo, Karl Edvardsen, Andreas Rekke, Ingv. Holte, Karl Bottenvand, Alfr. Brandt, Jørgen Hersleb, Alfr. N. Johansen, Trygve Hansen, Anders Haugen, Olaf Holm, Johannes Dørdahl, John Solberg, Rolf Jensen, Johan Fagerli, Alfred Stensbak, O. P. Gautestad, Johan Skjolberg, Edvard Hemli, Tilly Johansen, Einar Nagel, B. Petersen, Marius Limstrand, Lars Bakken, Ole Jamtli, Alsing Moen, Idar A. Kleveland, Hans Moen, Munan Pedersen, Sandberg Setsaa, Mikal Svaba, Ole Nergaard, Arthur Borgen, Harald E. Rødaas, Einar Vinaas, Haldor Johansen, Peder Gylland, Kristen Mortensen, Tønnes Moi, Johan W. Hansen, Konrad Karlsen, Jakob Hagen, Sigvart Westgaard, Bernhard Reines, Ragnar Fossum, Ingebrigt Aasgaard, Oskar Misvær, Marselius Lorentzen, F. G. Erikson, Iver O. Brekken, Ole Wenge, Karl Pedersen, Martin Trovaag, Oskar Hansen.

Følgende 52 representanter stemte mot: Anna Nicolaysen, Georg Nicolaysen, Ole Bech, Olav Stavrum, Thorleif Mihle, A. Gjøranson, N. Benjaminsen, Emil Hellman, Johan Fossflaten, Einar Schei, Johan Røttereng, Peder Monge, Aksel Nygren, Ole P. Bonde, Peder O. Moan, Jacob Kvikstad, Anders Myren, John Nergaard, Theodor Jordal, Rasmus Aslesen, Aanon Larsen, Alfr. Andersen, Simen Thorsen, Jørgen Sundt, Sigurd Oshaug, Manberg Pedersen, Edv. Kjelle, Lauritz Sundt, Johan Berlid, Arne Endresen, Hans Lund, Martin Ihøkken, Louis Jensen, Magnus Merli, Nils Andersen, Anders Brovold, Bottolv Tunshelle, Magnar Kristiansen, Alberg Antonsen, Georg Grongstad, Jørgen Gjerstad, Edmund Edvardsen, J. Karlsen Fineide, Paul Fredriksen, Petter Viken, Thorv. Thorstensen, Aksel Grimnes, Anders Olafsen, Olaf Sletten, Kristian Slaatsveen, M. Hestnes, Birger Bekkevold.

Følgende 6 representanter var fraværende: Einar Messelt, Arthur W. Eck, Johan Berg, Knut Hartmark, Lorentz Johannesen, Ole Nordvik.

Følgende 2 representanter ennå ikke fremmøtt til landsmøtet: Hans Andresen og Nils Bekken.

Efter denne votering bortfalt Alfred M. Nilsens forslag.

Derefter gikk man videre i beretningen for 1929.

Under punkt *Bergverksindustrien* (fellesoverenskomsten) blev følgende bemerkning av *revisjonsutvalget* referert:

«Sak nr. A, 1/1929: Bergverksindustrien.

«Av protokollen fra forretningsutvalgets møte 14 januar 1929 sees at forretningsutvalget har besluttet å innkalle hovedstyret til møte 20 januar for å behandle det foreliggende resultat av tarifforhandlingene for bergverkene.

Hovedstyret trådte derefter sammen 20 januar. Protokollen fra behandlingen av denne sak samme dag er sålydende:

«Formannen redegjorde for denne sak og meddelte, at arbeiderne med overveiende majoritet hadde besluttet å opsi voldgiftsdommen.

Fra Bergverkene Landssammenslutning hadde man mottatt anmodning om forhandling angående ny overenskomst. Disse forhandlinger blev optatt den 12 januar. Protokollen som var opsatt i anledning disse forhandlinger, referertes og gikk ut på at den gjeldende voldgiftsdom prolongeres som overenskomst med 2 års varighet og utløp 31 mars 1929. I overenskomsten inntas samme bestemmelse om indeksregulering februar 1930 som er gjort gjeldende i verkstedsoverenskomsten.

Det gjøres den forandring at siste punktum i voldgiftsdommen § 2 punkt c. utgår.

Svar på forslagene skal avgis torsdag den 31 januar.

Formannen foreslo følgende:

«Hovedstyret tiltrer forhandlingskomitéens forslag til overenskomst for grubeindustrien og forelegger forslaget for avdelingene med anbefaling om godkjennelse.»

Ved votering forkastedes forslaget med 8 mot 5 stemmer.

Følgende forslag blev enstemmig vedtatt:

«Det foreliggende forslag til overenskomst i grubeindustrien foreligger avdelingene til avgjørelse.»

Som det fremgår herav, har hovedstyret ikke tatt nogen stilling til det forslag til overenskomst som forelå. Det har ikke anbefalt det hverken til vedtagelse eller forkastelse, men bare besluttet å oversende det til foreningene. Denne behandlingsmåte finner revisjonsutvalget svært lite tilfredsstillende. Så vidt man kan forstå, forelå det en så betydningsfull situasjon, at forretningsutvalget og forhandlerne fant at de ikke alene kunde ta nogen avgjørende stilling. Man innkaller hovedstyret — som er forbundets høyeste myndighet mellem landsmøtene — men dette skyver saken fra sig uten å ta standpunkt. Her melder sig da uvilkårlig de spørsmål: Hvad skal man med et hovedstyre, når dette ikke vil ta standpunkt til de viktige saker som foreligger? Og har ikke medlemmene krav på — til veiledning for sig — å få vite styrets mening?

Å holde hovedstyremøter er en forholdsvis kostbar affære. Denne gang varte møtet i 3 dager og 4 saker behandledes. Utgiftene til møtet utgjør kr. 3 089.52. Men når styret undlater å ta stilling til de saker som foreligger, må pengene efter revisjonsutvalgets mening nærmest ansees som bortkastet. Utvalget er av den opfatning at forbundet og dets medlemmer ikke er tjent med at pengene finner en slik anvendelse og at styret behandler viktige saker på en så lettvindt måte.»

Ingv. Løgavlen: Første gang protokollen blev forelagt hovedstyret blev vi adskillig forbauset. Om vi ikke tar standpunkt kan sies å være feigt, får stå hen, men vi fant at det som forelå var umulig å vedta. Det sa vi tydelig fra om og da medbestemmelsesretten bør ligge mest mulig i foreningene, var vi enige om å sende det til avdelingene, som vi gjorde. Når man stemmer ned formannens forslag, så er det så vidt alvorlig, at man må bli oppmerksom på det. Vi har stemt ned forslaget. Da har vi vel også tatt standpunkt. Jeg kan ikke forstå annet. Nilsen sa tidligere her, at man ikke hadde nogen instruks for revisjonsutvalget, og jeg kan forstå at det etter dette burde være nødvendig. Jeg har også en protokolltilførsel, hvor vi protesterer mot revisjonsutvalgets påstand.

N. Benjaminsen: Under forhandlingene deltok Arnesen, og han redegjorde for hovedstyrets behandling i Samorganisasjonen. Arnesens redegjørelse er i korthet således: Etter at tarifforhandlingene var tilendebragt blev foretningsutvalget sammenkalt for å se på tarifforslaget og om mulig å uttale sin mening derom. Forretningsutvalget fattet imidlertid beslutning om at hovedstyret skulde sammenkalles på kortest mulig varsel og at saken da blev forelagt for det, samt at de forhandlere som hadde deltatt, overvar hovedstyrets møte under den saks behandling. Hovedstyret trådte så sammen og Ødegård redegjorde for de forhandlinger som var ført og refererte de forslag til overenskomst som forhandlerne var blitt enige om. Og han konkluderte med å si, at når saken var forelagt det, så var det for å høre om hovedstyret var av den mening, at tarifforslaget skulde ledsages med en uttalelse fra styrets side eller om det skulde oversendes uten at hovedstyret uttalte noget — hverken for eller mot vedtagelse. I den debatt som påfulgte, var meningene delte. En del av hovedstyrets medlemmer mente at tarifforslaget kunde ledsages med en uttalelse fra hovedstyret, andre mente at medlemmene selv burde fatte sin avgjørelse uten hovedstyrets innblanding. Han husker spesielt Moljords innlegg. Han sluttet sin tale med å si at «jeg anser medlemmene voksne nok til å fatte sin beslutning uten nogen pekepinn fra hovedstyrets side.» Ødegård fremsatte så forslag om at hovedstyret gav forslaget sin anbefaling. Ved voteringen blev Ødegårds forslag forkastet med 8 mot 5 stemmer. Og tarifforslaget blev således utsendt uten nogen uttalelse fra hovedstyrets side. Etter dette måtte det jo være klart at *avgjørelsen* ikke gjaldt tarifforslaget, men kun om hvorvidt det skulde ledsages med en uttalelse fra hovedstyret eller ikke. Da Arnesen kom til Sulitjelma møtte han op i Samorganisasjonen og redegjorde for de forhandlinger som var ført og om så vel foretningsutvalgets som hovedstyrets beslutning og sluttet med å si, at hovedstyret fant ikke å ville ta standpunkt til tarifforslaget, men overlate til medlemmene selv å ta det standpunkt som de mente var det rette. I det møte deltok ikke Moljord, men i . . . gens Forening var de begge to til stede, og der gav Arnesen ordrett den samme redegjørelse som i Samorganisasjonen, og Moljord satt ved siden av ham og hadde ikke noget å bemerke mot hans redegjørelse. Det måtte jo være hans plikt å gripe inn, hvis Arnesens redegjørelse angående hovedstyrets behandling av saken var feilaktig. Men først etter at resul-

tatet av avstemningen forelå for Samorganisasjonen og det viste sig at forslaget var vedtatt, var det at Moljord påstod at hovedstyret har forkastet tarifforslaget. Dette er sakens historie.

Alfred M. Nilsen: I hovedstyret har man sagt at man ikke vil være med på å anbefale forslaget. Man tar standpunkt blandt sig selv, men vil ikke være med på å si det utover til medlemmene. Du er en grei kar Løgavlen, men jeg skulde ønske du hadde det litt lettere for å ta standpunkt. For det har du ikke. Hvordan skal man egentlig greie sakene, når man ikke vil ta standpunkt. Vi har nettop tatt saken op, fordi vi mener at de ansvarlige styrer må ta standpunkt. Det er ikke ledelse, som skyver det fra sig uten å si et ord eller gi en eneste veiledning til medlemmene.

Johs. M. P. Ødegård: Representanten fra Sulitjelma var til stede også i hovedstyremøtet og han reiste tilbake og gav uttrykk for det samme som mig. Det forelå nemlig ingen andre forslag i hovedstyret enn det jeg foreslo. Nu kan man jo si at det også er en standpunkttagen ved at de stemte mot dette forslag. Men til medlemmene var det ikke nogen tilkjennegivelse av hvad man mente om selve forslaget. Og det i en så betydningsfull sak som en overenskomst. Senere blev det også besluttet i hovedstyret, at man skulde ta standpunkt herefter. Det blev da av flertallet også sagt hvorfor de tok det standpunkt som de gjorde ved bergverksoverenskomsten. Jeg hadde samme opfatning som Arnesen, som den han tilrettela i Sulitjelma.

Kristian Moljord: Det er tydelig sagt fra i hovedstyret at man ikke kunde godta forslaget. Kopperprisene lå da høit, og jeg sa tydelig fra at nettop nu var tiden inne til konflikt. Mitt inntrykk var at det burde ikke vedtas og jeg mente at Ødegård burde ha sendt dette ut til medlemmene i redegjørelsesform. Jeg har villet ha inn et tilsvaer i «Arbeidsmannen» i anledning diskusjonen om denne overenskomst, men den er ennå ikke inntatt. Jeg vil derfor benytte leiligheten til å referere den:

«Ifølge Brandts artikkel og formannens svar på samme finner jeg å måtte fremkomme med følgende redegjørelse: Når Brandt i sin artikkel i «Arbeidsmanden» for 1. kvartal i år sier at jeg hevdet at styret har tatt stilling til tarifforslaget, så er det riktig og selvfølgelig ut fra mine uttalelser i Samorganisasjonen, idet jeg sa følgende: Hovedstyret har med 8 mot 5 stemmer besluttet at det ikke kan tiltre eller anbefale det foreliggende tarifforslag. Mine uttalelser var bygget på følgende beslutning i hovedstyremøte den 20 januar i år.

Forslaget og avstemningsresultatet over det, er efter avskrift av styrets protokoll. Skal med det samme få opplyse at avskriften har jeg fått mig tilsendt fra forbundets kontor, så det er ikke min egen. Den lyder slik:

Hovedstyret tiltrer forhandlingskomitéens forslag til overenskomst for grubeindustrien og forelegger forslaget for avdelingene med anbefaling om godkjennelse. Ved votering forkastedes forslaget med 8 mot 5 stemmer. Legg merke til. Ved votering forkastedes forslaget. For holdet er nemlig at det forelå ikke flere forslag. Og det finnes heller

ikke flere i protokollen. Ergo måtte voteringen gjelde dette forslag. Spørsmålet er da, var disse mine uttalelser i strid med styrets beslutning? Jeg mener nei. *For øvrig overlater jeg til medlemmene å svare.* Når formannen sier i sitt svar til Brandt, at voteringen blev ordnet således at formannens forslag skulde danne grunnlaget for spørsmålet om hovedstyret skulde ledsage overenskomstforslaget med nogen uttalelser eller ikke. Ja, dette høres nokså besnærende ut. Imidlertid kan ikke jeg huske at det var snakket om eller blev benyttet en sådan fremgangsmåte under voteringen, må tilstå med den erfaring jeg har høstet i mitt organisasjonsarbeide, at dette er noget nytt. At en votering skal kunne ordnes slik at den danner forslaget ordlyd og innhold. Det må bli resultatet etter formannens påstand, for forslaget inneholder ikke det formannen vil ha det til å gjøre. Er det derfor ikke lenger så at det er de nedskrevne forslag og voteringene over disse i protokollen man har å rette sig efter? Hvis formannens uttalelse her blir den riktige, så vil det for ettertiden være overflødig å fremsette forslag i styret, for formannen kan etterpå komme og si at voteringen var ordnet slik at forslaget skal ha det innhold og ikke det som er nedskrevet. Det er sogar ikke nødvendig at det står noget i protokollen om en sådan voteringsmåte, det er overlatt formannens forgodtbefinnende å avgjøre. Kan ikke frigjøre mig for annet enn at dette må bli i høyeste grad uholdbare tilstander. Kan derfor på ingen måte være enig i en sådan fremgangsmåte.

Formannens påstand om at styret ikke har tatt stilling til tarifforslaget kan derfor ikke forståes på annen måte enn at han ikke vil vedstå sig styrets protokoll, for etter protokollen er det en uholdbar påstand. For i det øieblikk man tiltrer et forslag, må man nødvendigvis ha godkjent det og omvendt, godkjenner man ikke forslaget, tiltrer man det heller ikke. Ja, selv om det så bare var spørsmål om å anbefale et forslag, så måtte man nødvendigvis godkjenne det for å kunne anbefale det og omvendt. Ergo må styret etter den foreliggende beslutning ha tatt stilling til tarifforslaget. Flertallet 8 imot, mindretallet 5 for.

Et spørsmål, herr formann. Hvorfor rettet de følgende spørsmål til styret umiddelbart etter at voteringen over forslaget var falt. Ligger det i beslutningen at forslaget ikke skal sendes ut til avdelingene? Og som foranlediget følgende beslutning: Det foreliggende forslag til overenskomst i grubeindustrien forelegges avdelingene til avgjørelse. Selvfølgelig fordi at etter voteringen over det første forslag var utsendelse av tarifforslaget til avdelingene også forkastet, idet at det inneholdt følgende: Og forelegger forslaget for avdelingene. Hvis man overveier Deres påstand litt, hvordan kunde det så være nødvendig å fatte beslutning om å sende tarifforslaget til avdelingene. Etter Deres påstand om at styret hadde besluttet ikke å lede forslaget med nogen uttalelse, måtte det være en selvfølge at det skulde oversendes avdelingene til avgjørelse. Hvem andre skulde ellers avgjøre tarifforslaget? Det fremgår også av denne beslutning at den røkkes intet ved den første, hvad som angår styrets uttalelse til tarifforslaget. Så sier formannen

under behandlingen av formannens forslag blev det fra styremedlemmer hevdet at styret ikke skulde ta stilling hverken for eller mot forslaget, og disses mening skulde så dekkes i formannens voteringsordning. Å nei, her formann, jeg tror å kjenne styremedlemmene så pass, at hvis et forslag ikke dekker deres mening, så de kan stemme over det, så makter de å fremme forslag som gjør det. Kan det derimot ikke tenkes at den diskusjon som var ført over tarifforslaget som jo var både for og imot, grunnene var jo også fremholdt, at det klarnet begrepene såpass at de fant å kunne stemme for eller imot forslaget som det er skrevet.

Til slutt vil jeg presisere at det finnes ikke i styrets protokoll flere forslag og beslutninger i denne sak enn de som jeg har referert her. Skal så disse følges, hvilket jeg mener, må saken være grei.»

Ingv. Løggavlen: Jeg skal bare referere hovedstyrets protokoll fra møtet 26 januar, da vi fikk vite om revisjonsutvalgets anmerkning. Den lyder:

- «1. Undertegnede medlemmer av hovedstyret var av den opfatning, at det foreliggende forslag til overenskomst for bergverksindustrien, både prinsipielt og hvad lønnssetser angikk — lå disse på et sådant lavmål, at det ikke kunne anbefales. Videre mente man det kunde få innflytelse på de øvrige tarifforhandlinger, som også fremgikk av diskusjonen, og var det vår uttrykkelige mening, at forslaget ikke kunde tiltrede, heller ikke anbefales medlemmene til vedtagelse. Voteringen gjaldt for eller mot formannens forslag, andre forslag forel å ikke.
2. At vi etterpå ikke motsatte oss at tarifforslaget blev utsendt medlemmene til avgjørelse var en selvfølge, da dette jo påbys i våre lover.

Ingv. Løggavlen, Hans Røste, S. Simonsen, W. Nordahl, Kristian Moljord, Nils Bakken.»

Det blev også foreslått at dette skulde offentliggjøres i fagbladet, men det blev forkastet. Det står ikke noget i forslaget om at det ved utsendelsen skal ledsages av nogen bemerkninger fra hovedstyret, hverken i den ene eller annen retning.

Strek blev nu satt.

Alfred Brandt: Vi var den gang oppe i en kobberpris som vi ikke har hatt på lange tider, og vi var forbauset over at man da kom med prolongasjon. Vi hadde da chansen som aldri før til å opnå høiere lønn. Men det var vel så at man skulde ta et pust i bakken og ruste sig. Ødegårds standpunkt er jo klart og han har medlemmene med sig.

Manberg Pedersen: Det er mulig at de 8 representanter, som stemte mot formannens forslag la det i det at også forslaget til overenskomst burde forkastes. Men det er ikke så liketil for medlemmene å forstå det, når det ikke medsendes noget til medlemmene.

Simon Simonsen: Når jeg stemte mot formannens forslag var det fordi overenskomsten burde nedstemmes. Men jeg kan være enig i at flertallet ikke fikk dette frem i forslagsform. Jeg vil derfor ta mig revisjonsutvalgets bemerkning ad notam.

Johs. Tøgstad: Når Løvgavlen kan dosere at hovedstyret har tatt standpunkt, så må man få en merkelig opfatning av hvad et standpunkt er. Spørsmålet gjaldt om man skulde ledsage forslaget til overenskomst med noen bemerkninger. Det blev sagt fra at konjunktorene var gode. Men når en sak utsendes til medlemmene bør man også ha tatt standpunkt. Flertallet burde derfor ha stoppet utsendelsen av forslaget. Det hadde vært fornuftig. Jeg har oppfattet saken slik som representanten fra Sulitjelma. Styret har ikke tatt organisasjonsmessig standpunkt.

Chr. Henriksen: Saken kom op ved revisjonsutvalgets bemerkninger og dermed fremkom den protokolltilførsel, som en referert. Etter at man har nedvotert det første forslag — formannens — spør formannen som rimelig er: Er det ensbetydende med at forslaget til overenskomst skal sendes ut uten bemerkninger? Ja, blev det svart. Flertallet burde ha sagt tydelig i fra at man skulde sende forslaget ut og at man anbefalte at det blev forkastet. Det blev ikke gjort.

Alfred M. Nilsen frafalt.

Kristian Moljord likeledes.

Dermed var man ferdig med punktet: Bergverksindustrien — fellesoverenskomsten.

Under *A/S Sydvaranger* — side 46 i beretningen — blev det debatt.

Alfred M. Nilsen: Vi kommer her kanskje til en ennu mer vidtløftig sak enn Sulitjelma. Det gjelder nemlig konflikten ved *A/S Sydvaranger*. Vi har her formet våre bemerkninger i det som står anført fra side 16 i revisjonsutvalgets innstilling og som lyder:

«Denne konflikt finnes omtalt i forbundets beretning for 1928 og 1929.

Den var også under behandling på forbundets landsmøte i 1928.

Imidlertid blev konflikten først avsluttet i april 1929 etter å ha pågått i ca. 1 år. Helt ferdig med *Sydvaranger*-saken er man dog ikke ennu, idet det fremdeles verserer rettssak om utbetalingen av de lønninger, som selskapet tilbakeholdt for arbeiderne, da arbeidet blev nedlagt. Revisjonsutvalget har derfor ventet i det lengste med å gjennomgå saken i påvente av dens endelige avslutning. Senere falt dom i byretten hvor arbeiderne tapte, men den er appellert. Da imidlertid saken rimeligvis vil komme frem på landsmøtet i forbindelse med behandlingen av beretningen, skal revisjonsutvalget få bemerke følgende:

Ved å gjennomgå protokollene og sakens dokumenter kan det ikke sees, at forbundets styre og forretningsutvalg i forbindelse med denne sak har handlet i strid med forbundets lover. Man er ennvidere oppmerksom på at forbundets lover ikke gir forretningsutvalget nogen myndighet til å nekte noen avdeling å iverksette konflikt i anledning lønnskrav m. v. når avdelingene ellers forholder sig som i lovene foreskrevet.

Imidlertid mener revisjonsutvalget at forretningsutvalget ifølge forbundets lover har både rett og plikt til å si sin mening om hvorvidt en konflikt bør iverksettes eller ikke. Og i nærværende tilfelle mener revisjonsutvalget — efter å ha gjennomgått alle sakens dokumenter — at forretningsutvalget så bestemt som mulig burde frarådet avdelingene ved *A/S Sydvaranger* å gå til arbeidsnedleggelse.

Av de rapporter, som innlöp til forbundet høsten 1927 og i de første måneder av 1928 fremgikk nemlig at organisasjonens stilling ved *A/S Sydvaranger* var meget svak. Således rapportertes 1 oktober 1927 at av 488 mann var bare ca. 60 organisert. Og selv om stillingen bedredes noget fremover vinteren hadde dog allikevel, ifølge de siste opgaver før konflikten bröt ut, begge avdelinger ved *A/S Sydvaranger* ikke mer enn tilsammen 165 medlemmer, hvorav en del ikke arbeidet ved *A/S Sydvaranger*, mens det samlede antall arbeidere var oppgitt til 555 mann.

Det viste sig da også at da konflikten bröt ut, var det ikke mere enn 109 medlemmer som var berettiget til streikeunderstøttelse.

Samtidig måtte man på forhånd være klar over, at man her hadde å gjøre med en arbeidsgiver, som i tilfelle konflikt vilde sette alt inn på å tilföie organisasjonen et nederlag. Hvordan man under slike forhold kunde gi sitt bifall til arbeidsnedleggelse må synes ganske uforståelig.

Revisjonsutvalget er dog oppmerksom på, at det ikke bare er forretningsutvalget som her kan klandres, men at en stor del — kanskje den største del — av kritikken må ramme ledelsen av de lokale organisasjoner på stedet, og da i første rekke ledelsen for *Øst-Finnmark* faglige Samorganisasjon, som kort tid før konflikten utbrudd sendte forretningsutvalget de mest optimistiske fremstillinger av mulighetene for å vinne konflikten, til tross for den svake organisasjonsmessige stilling. Således heter det i en rapport fra Samorganisasjonen datert 24 april 1928, at dette oppgjör med selskapet «bare kan få det utfall at fagorganisasjonen atter kommer til heder og værdighet som medbestemmende faktor ved fastsettelsen av fredsbedingungen.» Og videre: «Utsiktene for et godt resultat er efter all menneskelig beregning de beste som nogensinde har forelagt i de tyve år organisasjonen her oppe har virket, og den anledning vi nu har for en endelig og avgjørende seier må ikke forskjertes ved overdreven forsiktighet eller ved nogen slags kompromis.» Ennvidere: «Adelingen her oppe vil i samarbeide med forbundet, Landsorganisasjonen og *Øst-Finnmark* faglige Samorganisasjon denne gang forhåpentlig være i stand til å hevde fagorganisasjonens stolte kamptradisjoner i en grad som hittil kun i sjeldneste tilfelle har lykkedes.»

Før streiken bröt ut sendte forretningsutvalget et av sine medlemmer til Kirkenes for å undersøke forholdene på stedet. Man skulde da tro at han måtte bli så tilstrekkelig orientert om stillingen, at han, både overfor de lokale organisasjoner og overfor forretningsutvalget kunde gjøre oppmerksom på hvilken galskap man stod i begrep med å kaste sig ut i. Av hans rapport fremgår det dog ikke, at han har frarådet iverksettelse av konflikten.

Derimot fremgår det av en skrivelse fra et felles styremøte på Kirkenes, datert 5 juli 1928, at vedkommende medlem av forretningsutvalget ikke alene må ha tilrådet å gå til streik, men også har stilt i utsikt at det vilde bli utbetalt understøttelse utover det som er fastsatt i forbundets lover.

Hvor lettsindig det var å gå til denne konflikt og hvor totalt feilaktig man hadde bedømt mulighetene for å kunne gjøre streiken ef-

fektiv fremgår kanskje best av et telegram som avsendtes fra Kirkenes til forbundet 3 dager etter konflikten iverksettelse. Telegrammet er sålydende: «Første døgn streiken helt effektiv, mandag to hundre streikebrytere ialt, idag tilkommet 15 nye. Samorganisasjonen.»

Nærmere forklaring på dette telegram får man i en rapport fra Samorganisasjonen datert 20 mai 1928, hvori det heter: «Konflikten kom til utbrudd på det klokkeslett, som av organisasjonen besluttet, nemlig kl. 22 lørdag kveld 12 mai. Verket var oss til og med behjelpelig med å gjøre streiken så effektiv som mulig, idet alle fikk beskjed om at verket skulde stå til mandag morgen kl. 6, og at kun de nødvendige brandvakter skulde fungere. Arbeidsstansen var således helt effektiv fra lørdag kveld til mandag den 14 mai 1928 kl. 6 da selskapet hadde fått mobilisert ikke mindre enn 105 funksjonærer, betjenter og arbeidere til operasjonsverkene på Kirkenes og 40 stykker av samme sort på Bjørnevatn.»

Videre heter det i samme rapport: «Stillingen under de første fire dager til og med onsdag 16 mai utviklet sig i tendens av økning av streikebryternes antall, slik at man noterte som høyeste tall 214 inklusive funksjonærer.»

Det kunne skrives en lang beretning om hvordan streikebryternes antall stadig øket, om alle de vanskeligheter de streikende var utsatt for og om hvordan konflikten tilslutt endte i april 1929 med totalt nederlag for organisasjonen, men revisjonsutvalget finner ikke å kunne gå ytterligere i detaljer. Det får være nok å konstatere at konflikten blev en av de største organisasjonsmessige skandaler, som fagorganisasjonen her i landet har oplevd og at det sannsynligvis vil ta årreker innen skaden kan gjenoprettes.

Revisjonsutvalget mener dog, at som forholdene lå an, burde man på forhånd kunne se, at iverksettelsen av en konflikt under de omstendigheter som forelå, måtte ende galt.

Hvad angår forretningsutvalgets befatning med spørsmålet om konflikten iverksettelse bemerkes, at i møte den 3 mai 1928 fremsatte forbundets daværende næstformann forslag om at forretningsutvalget skulde forespørre den stedlige organisasjon om man ikke burde utsette arbeidsstansen. Dette forslag blev nedstemt mot forslagsstillerens stemme. Forbundets formann var ikke til stede i møtet. (Bortreist.)

Revisjonsutvalget mener, at en slik henstilling som av næstformannen foreslått burde vært vedtatt, men helst i en adskillig mere bestemt form og helst på et noget tidligere tidspunkt.

Konflikten kostet forbundet kr. 104 736.30 i streikeunderstøttelse. Senere er bevilget forskjellige bidrag med tilsammen kr. 5 750.00 og til rettssaker er medgått inntil 30 juni 1931 kr. 3 286.00 tilsammen kr. 113 772.30. Rettssakene vil fremdeles komme til å påføre forbundet omkostninger.»

F. G. Erikson: Det var sandelig en kraftig dosis. Bedriften begynte allerede ved Bjørnevatn å ansette forskjellige arbeidere på månedskontrakter og med gode arbeidsbetingelser. Først tok man på denne måte de dyktigste folk, siden inntokes dem som kom på kontoret og bad

om arbeide selv om de aldri hadde sett et anlegg før. Etterhvert blev på denne måte de andre arbeidere utløst eller bare arbeidet på jobber. Vi bad forbundet om å gjøre noget og Ødegård konfererte med Sydvaranger her i byen; men de kunde ikke gå til en ordning da, da de var under akkord. I 1927 var vi hos direktøren for å få inn en del avskjedigede. Vi fikk også nogen inn; men han sa at dette var siste gang han mottok deputasjoner fra organisasjonen. Han følte sig allerede da sterk nok ved de månedskontraktede arbeidere han hadde fått. Jeg sa fra da Røste senere kom opover, at denne konflikt blev langvarig. Første gang kom det 16 av de kontraktede arbeidere og senere 20, så det var 40 igjen av disse som ikke gikk i arbeide. Senere kom det så lastebiler med folk fra Kirkenes og de blev innstallert deroppe. Kirkenes ødela for oss på Bjørnevatn. Men vi må dog være klar over at hadde vi ikke tatt konflikten den gang, så hadde vi måttet ta den senere.

Sigurd Oshaug: Vi må erkjenne at det er den største skandale. Men at Sydvaranger-arbeiderne var innstilt på konflikt var en følge av alle de trakasserier, som vi var utsatt for helt fra 1923. Det var ikke bare ved Bjørnevatn det blev månedskontraktede; men selv sjauere nede på Kirkenes blev det. Da konkursen var over begynte ansettelsene for alvor på kontrakter. Det begynte slik at de som var organisert først blev opsagt. Og de nye arbeidere som kom til stedet blev inntatt på 3 måneders kontrakter — folk som ikke hadde vært i industrien før. Under akkordtiden pågikk også denne hvervning. Det var også medlemmer av «Nordens Klippe» som blev arbeidsledige på grunn av at de ikke vilde gå med på kontrakter. Vi hadde spesielt en mann, som gikk i 14 uker før han fikk en jobb. Vi bad om understøttelse til ham, men kunde ikke få det for konsekvensenes skyld. Det var så at mange av de kontraktede var villig til å gå inn i organisasjonen, hvis de fikk dispensasjon derfor fra lovene. Og de var da villig til å være med på en samtidig opsigelse av sine månedskontrakter. Vi fikk en fastlønnnet mann opover. Man skulde ha trodd at det blev agitasjon i det; men det blev det ikke. I 1928 fant vi å måtte henstille til forbundet — enten å sende en mann opover for å undersøke forholdene eller så måtte 2 mann komme nedover. Da kom det en mann fra forbundet. Vi hadde lite kjennskap til ham. Det hørtes greit ut på møtene og forbundets representant var enig i at man burde ta et oppgjør. Men det var røster som mente at vi ikke kunde klare det alene, men at vi måtte få en blokade av produktene. Det blev stilt spørsmål til Røste derom om man klarte det og dertil blev svart ja. Og Samorganisasjonens formann spør om hvordan man vilde stille sig til de uorganiserte og de månedskontraktede. Selv om han nu sa at det var uriktig å kjøpe folk til å streike, så svarte han da at Landsorganisasjonen og forbundet selvfølgelig vilde spytte i børsa. I Røstes rapport er intet nevnt om disse spørsmål. Når utvalget har fått det inntrykk at Røste tilrådet konflikten, så vil jeg ikke bestemt si det. Men han sa det slik at det blev forstått derhen at vi burde ta konflikten. Vi har bare 3 medlemmer av «Nordens Klippe» som til idag har fått arbeide. Resten går arbeidsledige. Jeg

må beklage at denslags rapporter er inngått til forbundet, som i denne sak. Denne gang kan det ikke sies at det er den reformistiske del, som har satt dette igang. Men de revolusjonære har fått denne suppe i stand.

Hans Røste: Det er riktig at jeg dessverre var på Kirkenes; men jeg fikk ikke noget pålegg fra utvalget om hvordan jeg skulde optre. Flere måneder før forelå krav fra avdelingen om forbundets medvirkning til opprettelse av overenskomst. Samorganisasjonens formann meddelte at søndag før jeg kom hadde medlemmene gjentatt beslutningen om overenskomst. Det som er årsaken til konflikten er kontraktssystemet. Jeg sa at det var medlemmene selv som måtte si sin mening og at Landsorganisasjonen og forbundet selvfølgelig da vilde godta det. Med hensyn til spørsmålet om *utenlandsk blokade* måtte jeg selvfølgelig gå ut fra at organisasjonens instanser vilde gjøre sitt derfor og derved gjøre konflikten effektiv. Det var forøvrig i de dager da Transportinternasjonalen hadde møte her i landet. Men jeg sa at jeg hadde ikke nogen tro på denne utenlandske blokade. Det er riktig at Eriksen sa at de folk som var på Kirkenes ikke vilde respektere en slik blokade. Og da sa jeg at man burde se nærmere på det. Med hensyn til spørsmålet om understøttelse så var jeg ikke spurt derom på noget møte; men underhånden. Jeg er personlig imot å understøtte de som ikke er berettiget; men jeg sa at så langt som Landsorganisasjonen vilde gå vilde også forbundet gjøre. Det var arrangert masse møte, da jeg kom, men jeg gikk ikke dit. Og det gjorde jeg av forsiktighetshensyn, fordi det vilde bli utlagt på forskjellig måte. Jeg sa at jeg ikke vilde ha møter med andre enn de organiserte. Det jeg holdt på med, mens jeg var på Kirkenes var å formulere arbeidernes tariff-forslag og jeg gav min tilslutning til de krav arbeiderne fremkom med.

Dirigenten: Budgettkomitéen har møte klokken 7 i aften.

Johs. M. P. Ødegård: Konflikten på Kirkenes var for en del behandlet på landsmøtet i 1928; men den pågikk da og det er naturlig at den melder sig igjen fordi den er like fersk nu som i 1928. Bølgene på Kirkenes går sikkert like høit. Vi var klar over organisasjonsforholdene der oppe, og straks Samorganisasjonen hadde skiftet sekretær blev det meget korrespondanse om forholdene der og jeg understreket at organisasjonsforholdene var så skralle at man måtte være forsiktig. Det utviklet sig så derhen, som meget omfattende redegjort av revisjonsutvalget. I slike tilfelle kunde det vært ønskelig å ha med positive ting i lovene om å kunne nekte konflikt. Hadde vi det hatt vilde denne konflikt nok vært nektet. Men det var som man også hørte det av revisjonsutvalgets bemerkninger en meget optimistisk stemning på stedet. Resultatet blev at vi sendte et medlem av forretningsutvalget til stedet for å undersøke forholdene og man fikk den rapport som Røste avgav til landsmøtet i 1928 og som gikk ut på følgende:

«Ved min ankomst til Kirkenes onsdag 22 mars var det ordnet med møter, så jeg allerede samme dag holdt fellesstyremøte med fagforeningsstyrene for Nordens Klippe og Grubernes Arbeidsmannsforening hvor man gav de opplysninger som kunde gis angående inntagelse av

arbeidere på enkeltmanskontrakt, samt om arbeidsforholdene ved A/S Sydvaranger for øvrig.

I følge de opplysninger som fremkom på dette møte, blev det — som forbundet kjenner til i følge tidligere meddelelser — allerede under den tid konkursboet drev verket, inntatt arbeidere på enkeltmanskontrakt. Ved selskapets rekonstruering blev disse kontrakter fornyet med 3 måneders opsigelse for samtlige, men for øvrig av samme innhold som tidligere. En del av disse som har undertegnet enkeltmanskontrakt er yngre arbeidere som ikke har tenkt nøiere over saken, eller vært klar over hvilke konsekvenser en sådan fremgangsmåte kunde medføre. Men det er også de som har undertegnet disse kontrakter fullt vitende om den stilling de på denne måte kommer i til de øvrige arbeidere ved verket og til organisasjonen.

Det er bl. a. organiserte arbeidere med op til 15 å 20 års medlemskap i fagorganisasjonen som har meldt sig ut av fagforeningen og festet sig på enkeltmanskontrakt. Det fortaltes at enkelte av de som har kontrakt endog håner dem som fremdeles holder på organisasjonen.

Til jul 1927 blev som tidligere meddelt ved Samorganisasjonen, samtlige arbeidere ved verket som ikke stod på kontrakt opsagt. Disse har dog i alt vesentlig efter hvert blitt gjeninntatt utover vinteren. For enkeltes vedkommende med den bemerkning fra verkets side, at de før eller senere alle vilde bli forelagt kontrakter og at de likeså gjerne kunde hoppe i det som å kripe i det.

Det har dog i den senere tid begynt å vise sig en del misnøie også blandt de som har kontrakter. I enkelte tilfelle har dette resultert i at vedkommende arbeider har gått til å opsi kontrakten, *fullt vidende om at de derved utsetter sig for ikke å få arbeide ved A/S Sydvaranger mere.*

Hvad angår den påtenkte blokade for tilgang av arbeidere ved verket, så var jeg straks klar over at slik som forholdene for nærværende lå an, idet at verket hadde inntatt så mange arbeidere som det for tiden trengte, vilde en sådan blokade ikke ha nogen vesentlig betydning for å bekjempe inntagelse av arbeidere på enkeltmanskontrakt. Den vilde så vidt jeg kunde forstå heller ikke føre til at organisasjonen kunde få nevneverdig innflydelse over de lønns- og arbeidsvilkår som skulde være gjeldende ved verket. Skulde det vært utsikter for at en sådan blokade vilde føre frem til en organisasjonsmessig ordning av forholdene ved verket, måtte den ha vært iverksatt på et tidligere tidspunkt.

Slik som alt tatt i betraktning for tiden arter sig ved A/S Sydvaranger, er jeg av den opfatning at man må reise krav om opprettelse av overenskomst ved verket. Jeg anser dette som den fremgangsmåte som nu kan anvendes og hvorved det kan være muligheter for organisasjonen å få tak i saken igjen og derved bli medvirkende når arbeidernes lønns- og arbeidsvilkår skal ordnes. Og samtidig ved en eventuell overenskomst forsøke å få inn bestemmelser i denne som fastslår en op-

sigelsesfrist som gjøres gjeldende for samtlige arbeidere ved verket. På dette grunnlag blev saken optatt til drøftelse i fagforeningene.

Saken blev drøftet i 4 fellesstyremøter hvor man enedes om å utarbeide forslag til overenskomst og forelegge saken til behandling i vedkommende foreninger.

På foreningsmøtene hvor saken blev behandlet, var det enstemmighet om å gi sin tilslutning til den fremgangsmåte som vi var enig om på fellesstyremøtene.

Man drøftet og var fullt på det rene med de eventuelle vanskeligheter som kunde melde sig under en konflikt. Men man var på samme tid klar over at hvis det ikke blev gjort noget forsøk på å foreta noget som kunde hitføre en endring av forholdene ved verket, vilde det bli vanskelig for ikke å si umulig for organiserte arbeidere å få arbeide ved A/S Sydvaranger.

Efter at saken var ferdigbehandlet av våre avdelinger og de nødvendige beslutninger angående forbundets mandat var fattet, som alle var enstemmige, hadde jeg en konferanse med direktør Knudtsen angående spørsmålet om opprettelse av overenskomst med verket. Herunder fremholdt direktøren at han hadde inntrykk av at Arbeidsmandsforbundet hadde mistet all innflytelse på Kirkenes, men at han for øvrig ikke hadde noget særlig å innvende mot å opprette overenskomst med forbundet. *Men tidspunktet for ham passet best enten til høsten eller til neste vår.*

I hvert fall vilde det for hans vedkommende bli spørsmål om en overenskomst av lengere varighet, idet verket var i den stilling at det ikke kunde ta en konflikt hvert år. Han hevdet til slutt at han ikke kunde gå med på andre betingelser enn de som er gjeldende ved bergverkene for øvrig og at de eventuelle forhandlinger måtte føres i Oslo. Jeg gjorde direktøren oppmerksom på at de spørsmål som han berørte, fikk han fremlegge under de eventuelle forhandlinger og at vi ikke hadde noget å innvende mot at forhandlingene blev ført i Oslo.

Våre avdelinger blev gjort bekjent med direktørens svar, hvorefter jeg fant at det ikke var mere å kunne utrette på Kirkenes i anledning denne sak.

I følge de opplysninger jeg kunde få, arbeider det for tiden ved A/S Sydvaranger omkring 550 mann. Heri ikke medregnet funksjonærer og kontorpersonale. I følge opgave fra herredssekretæren skal det være omkring 150 arbeidere som har undertegnet enkeltmannskontrakt. Av disse er høit regne 140 ved Bjørnevatn og resten på Kirkenes. I den opgave som forbundet tidligere har fått fra Samorganisasjonen over disse forhold var også medregnet funksjonærer og kontorpersonale.

Verket utbetaler en forskuddslønn for akkordarbeidere av kr. 0.85 pr. time. Dette ansees ikke som nogen garantert minstelønn, idet arbeiderne ved overtagelse av akkordseddelen gjøres oppmerksom på at de får hvad de tjener på akkorden og intet mere, selv om det ikke blir mer enn 25 øre timen. Fortjenesten på akkord er litt forskjellig, men i almindelighet dreier det sig omkring kr. 1.40 pr. time.

For timelønnede arbeidere varierer timelønnen fra kr. 1.00 til kr.

1.25 pr. time. For arbeidere på enkeltmannskontrakt ligger timelønnen noget høiere, samtidig som disse arbeidere også får 12 dagers ferie om året, for de øvrige arbeidere praktiseres i almindelighet den samme ordning som ved bergverkene for øvrig.

I følge opgaver har vår avdeling ved Bjørnevatn 55 medlemmer, Nordens Klippe, Kirkenes 110 medlemmer. Av disse er for Nordens Klippes vedkommende en del medlemmer som for nærværende ikke arbeider ved A/S Sydvaranger.

Som det vil fremgå av foranstående er organisasjonsprocenten ikke stor ved denne bedrift. Dette har naturligvis sin årsak i de vanskelige arbeidsforhold som i de senere år har gjort sig gjeldende her. Men til tross herfor er det min opfatning at *organisasjonens medlemstall kunde vært adskillig større.*

I løpet av de siste måneder har dog organisasjonen begynt å få tilslutning igjen. Dette skyldes dog en vesentlig del det prisverdige arbeide som de få medlemmer — som vi utover høsten 1927 hadde igjen i våre avdelinger — har utført for å holde organisasjonen i sammen og for å få ny tilslutning. I dette sitt arbeide har de selvfølgelig fått all den støtte fra Samorganisasjonen som denne har kunnet gi dem. Det er også min opfatning av forholdene der oppe, at forbundet bør ofre litt på agitasjon. Jeg går ut fra at det blir anledning til å komme til dette spørsmål senere.»

Jeg vil spesielt fremheve av rapporten: «Slik som alt tatt i betraktning for tiden arter sig ved A/S Sydvaranger, er jeg av den opfatning at man må reise krav om opprettelse av overenskomst med verket. Jeg anser dette som den fremgangsrate som nu kan anvendes og hvorved det kan være muligheter for organisasjonen å få i orden igjen og derved bli medvirkende når arbeidernes lønns- og arbeidsvilkår skal ordnes. Og samtidig ved en eventuell overenskomst forsøke å få inn bestemmelser i denne som fastslår en opsigelsesfrist som gjøres gjeldende for samtlige arbeidere for verket.» Det var nettopp dette med den *uensartede opsigelsestid*, som var det hemmende. Når konflikten begynte, var det et punkt som var særlig aktuelt — *understøttelsen*. Og det påstås så sent som i november 1931, at det falt slike uttalelser fra forbundets representant, at de kunde regne med understøttelse enten de var organisert eller uorganisert. Derom har det aldri vært uenighet i foretningutvalget. Man har alltid vært uenig i bidrag til de uorganiserte. Og dette er blitt tillagt at resultatet av konflikten ikke blev som man vilde ha det. At understøttelse var nødvendig var det ingen tvil om. Allerede få dager efter konflikten utbrudd blev Landsorganisasjonen og forbundet anmodet om å stille sig som garantist for varekjøp i kooperative. Men det kunde man ikke gå med på. De organiserte vilde få understøttelse som vanlig og man kunde regne med at denne garanti vilde bli anvendt til uorganiserte og det kunde vi ikke gå med på. Det er så at man også talte om utenlandsk blokade. I den anledning blev det foretatt en undersøkelse, idet Alfred Madsen og jeg var i Holland på Landsorganisasjonens vegne og undersøkte det. Organisasjonsforholdene i Rotterdam var imidlertid så dårlige at det var

intet håp om blokadé. De kunde ikke en gang gi antydning til et forsök. Det var et betraktelig antall havnearbeidere i Rotterdam, men bare $\frac{1}{3}$ var organisert og de meddelte oss at mange bondegutter forsökte å få havnearbeide. Da fant vi ikke å kunne gå videre. I England foreligger et lovverk om at engelske organisasjoner ikke kan blande sig op i konflikter som har beröring med andre land. Det er situasjonen idag, som er vanskelig i Sydvaranger. Det har neppe nogen gang vært et sted, hvor uenigheten er så stor og forholdene så tilspisset som der. Og det har også sin årsak. Da konflikten bröt sammen og bedriften hadde nok folk, organiserte de sig i avdeling 1 og 2 og disse har vist meget krigerske stemninger overfor våre medlemmer og andre forbunds avdelinger. Det har vært gjort meget for å få vekk de lokale misforhold som er til stede. Og det er det jeg vil komme litt nærmere inn på. Hvis jeg ikke husker feil, kom det allerede i november 1930 forhandlinger i stand mellem de lokale avdelinger på stedet for å finne frem til en lösning av stridighetene og at de som da ikke var i organisasjonen kunde komme inn. Den ledet også til en protokoll. De som var utenfor, fremholdt til sitt forsvar at det ikke var gitt dem anledning til å opsi sine plasser. De vilde ikke erkjenne at de var streikebrytere, og man var enige om at Samorganisasjonen skulde ta *tilbake* disse rapporter og det blev også gjort, idet det blev sendt de andre samorganisasjoner liste med navn over disse og at de ikke var streikebrytere. Vi fikk ikke beskjed om disse ting direkte, men på annen måte. Vi sa, at vi kunde ikke akseptere det. De som var tilsluttet de nevnte lokale foreninger vilde nemlig fremdeles ha anerkjennelse av sine organisasjoner. Det kunde vi ikke være enig i. De var jo stiftet på et grunnlag som de frie arbeiderorganisasjoner og var nærmest dannet som kamporganisasjoner mot fagorganisasjonen. Saken utviklet sig derfor videre. De lokale avdelinger skjerp striden, og 1 mai 1931 blev det satt på spissen. Jeg skal ikke hefte mig nærmere ved det. Men forholdet for våre medlemmer er blitt ganske umulig. Det blev erklært blokade av Folkets Hus, som hittil hadde vært disponert til alle forskjellige tilstelninger, når det gjaldt Kirkenes. Det samme kan sies om Bjørnevatr, også der blev Folkets Hus blokert. Og man vil erindre den henvendelse arbeiderne er fremkommet med om økonomisk støtte til sine hus ellers vilde det gå nedenom. De nevnte organisasjoner er særlig begunstiget av bedriften. Det kom flere henvendelser til Landsorganisasjonen, Arbeidsmandsforbundet og til partiet om å finne en ordning, så forholdene på stedet kunde løses. Det er jo nemlig ikke bare det faglige som er berört, men også det politiske. Det siste får man et tydelig inntrykk av at det råder virvar efter det utall av valglistes som forelå ved kommunevalget. Volan og jeg skulde for Landsorganisasjonen reise til stedet, og vi var der i oktober 1931 og satte oss straks i forbindelse med organisasjonene for å finne et grunnlag til lösning. Selv om det ikke var større møte den første gang, så var det sandelig mange opfatninger. Enhver hadde sin mening om hvordan det skulde begynnes. Det blev allikevel et fellesmøte i «Nordens Klippe» og Grubenes Arbeidsmandsforening og det blev et fellesmøte av alle de som har organisasjoner på

stedet. Det var litt av et hurramøte og det som gikk igjen var konflikten og de mente sig å ha krav på understøttelse og det blev videre sagt, at årsaken til tapet var at de ikke fikk understøttelse. Det blev for övrig tydelig tilkjennegitt at man på forhånd var opmerksom på at konflikten vilde tapes. Jeg oppfattet det tydelig derhen. Og det var jo videre dem som mente å ha noget å si Volan personlig og organisasjonen som sådan, og det utviklet sig til en vask av skittentøi. Det gikk også så vidt at man gikk til provokasjoner, som utløste sig i det at det var en kommunistisk spekulasjon å iverksette konflikten. Det blev benektet. Men Volan kunde meddele at han visste det. Jeg har aldri villet ytre det, selv om jeg har hört det. Men jeg mente at nu måtte det engang få blö ut. Og jeg mener at det var en uansvarlig handling som blev begätt i og med igangsettelsen av denne konflikt. Det var en vrien og vanskelig arbeids giver og bedriften har hatt stor makt på stedet. For mig blev det klarlagt slik, at man var på det rene med at det kunde bli en affære som kunde havne både her og der og den ramlet i grøften. Med den lille organisasjon vi hadde, mener jeg at det var en ganske lett-sindig handling. I nogen grad har dette medvirket til at jeg for mitt vedkommende har begynt å reflektere anderledes enn jeg kanskje ellers vilde ha gjort det. Oshaug oplyste at bare 3 virkelig organiserte nu har arbeide ved bedriften og tidligere var det «Nordens Klippe» og Grubenes Arbeidsmandsforening som hadde arbeidet. Ved bedriften har man ingen organisasjon tilsluttet fagorganisasjonen idag. Volan og jeg mente det var nødvendig å sondere alle forhold og Sydvarangerarbeiderne hadde som nevnt innledet forhandlinger med de lokale organisasjoner om likvidasjon av striden. Det blev optatt en protokoll over det fellesmøte vi hadde av alle organisasjoner og den gikk ut på, at styrene i de lokale foreninger skulde anbefale å ophøre med all skrivning og strid mot de legale organisasjoner. De måtte da først og fremst la «Rösten» gå inn, det blad de hadde. All blokade av de legale organisasjoner og av Folkets Hus skulde ophøre. Volan og jeg kunde ikke fire noget her. Vi kunde ikke på nogen måte være med på å gi de gule foreninger fagorganisasjonens anerkjennelse. Så var det nytt fellesmøte av de organiserte hvor vi skulde fremlegge bl. a. denne protokoll, men det utviklet sig til rabalder. Det var gitt adgang for personer som ikke da stod i nogen organisasjon. Men det var møtets opfatning at det var rett og møtet opløstes efter litt av sig selv. Da det hele var i virvar og kaos, så foretas det votering og denslags kan man ikke tillegge vekt. Den protokoll jeg nevnte fikk vi ikke referert og den er visstnok ukjent fremdeles for arbeiderne på stedet. Den lyder:

«År 1931 den 7 november holdtes en konferanse på hotell Heimen, Kirkenes, mellem formannen i N. A. F., Johs. M. P. Ödegård, sekretær Volan i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og styrene i de lokale arbeiderforeninger ved A/S Sydvaranger.

Fra avdeling 1 møtte: Hans Andersen, Aksel Witsöe, Olaf Karl- sen, Henrik Norhus, Trygve Martinsen, John Fosling og Martin Olsen.

Fra avdeling 2: Alfred Lorentsen, Arne Hansen, Wiktor Larsen, Julius Tennes, Johan Hansen, Th. Skavhaug.

Dessuten deltok redaktør Th. Dahl.

Konferansen behandlet den strid som er opstått mellem fagorganisasjonen og arbeiderne ved A/S Sydvaranger.

Man drøftet spørsmålet om hvorvidt det kunde finnes et grunnlag for bileggelse av striden. Møtet enedes om følgende:

Hovedorganisasjonen slår fast i beslutnings form at der før konflikten utbrøt ved A/S Sydvaranger, uriktig og uten mandat er forespeilet de uorganiserte arbeidere økonomisk støtte hvis de deltok i konflikten.

Likeledes slæes det fast at det like overfor hovedorganisasjonen uriktig er hevdet at de uorganiserte arbeidere vilde delta i arbeidsnedleggelsen, slik at det faktisk var et ønske av det overveiende flertall av arbeiderne å gå til konflikt.

Videre slæes fast, at dersom de på stedet værende organisasjoner tilsluttet N. A. F. og A. F. L. hadde gitt en nøktern og faktisk fremstilling av det virkelige forhold, vilde arbeidsstansen ikke ha blitt godkjent og iverksatt av hovedorganisasjonene.

Efter det oplyste ligger forklaringen til at det opprettedes lokale foreninger ved A/S Sydvaranger deri, at man ikke var enig i konflikten iverksettelse på dette tidspunkt og kunde ikke gi sin tilslutning til arbeidsnedleggelsen. Det overveiende flertall av arbeiderne var heller ikke tilspurt om sin stilling til arbeidsnedleggelsen.

For å få gjenoprettet et normalt forhold mellom arbeiderne, så vel lokalt som landsomfattende, enedes man om følgende forslag til foreleggelse for sine mandater:

I.

Hovedorganisasjonene gir L. O.s lokale samorganisasjoner en utførlig fremstilling av konfliktsforholdene ved A/S Sydvaranger. Det av Øst-Finnmark faglige Samorganisasjon i sin tid utsendte og senere tilbakekalte register over de som arbeidet ved A/S Sydvaranger under konflikten, bekreftes tilbakekalt og det legges ingen hindringer i veien for at de arbeidere som har eller får arbeide ved A/S Sydvaranger å søke arbeide andre steder og å tilslutte sig de regulære organisasjoner.

II.

De lokale avdelinger 1 og 2 ved A/S Sydvaranger sørger for at de på masse møter, henholdsvis 26 oktober 1930 og 10 mai 1931 besluttede vedtak mot den stedlige fagorganisasjon og Folkets Hus i Kirkenes og Bjørnevatn effektivt blir ophevet.

III.

For å fremme sammenslutningen av arbeiderne i de regulære fagorganisasjoner, skal de lokale foreninger ikke drive agitasjon, hverken skriftlig eller muntlig, mot fagorganisasjonen og avbryter enhver forbindelse med de personer, organisasjoner og organer som ikke respekterer denne beslutning.

IV.

I betraktning av de lokale forhold og stedets befolknings velferd, optas arbeidet for at de i Sør-Varanger hjemmehørende arbeidere fortrinnsvis skaffes beskjeftigelse ved A/S Sydvaranger, etterhvert som selskapet inntar arbeidere efter at nærværende ordning er vedtatt av de respektive parter, og motarbeider enhver hindring for at arbeiderne står tilsluttet eller tilslutter sig Norsk Arbeidsmandsforbunds avdelinger i Kirkenes og Bjørnevatn.»

Når Th. Dahl deltok var det fordi han hadde deltatt i de tidligere forhandlinger. Vi hadde grunn til å tro at det var et almindelig ønske om at konflikten måtte tas, men det påstod de ikke var riktig. Alle var enige om å kritisere Røste enten det var kommunister, optimister eller pessimister. Men jeg tror ikke han var blitt så godt informert som han burde ha vært. Skulde vi imidlertid få en ordning i stand, måtte vi lempe på det med streikebrytere og betraktningmåten. De kunde ikke erkjenne det og det var den vanvittige konflikt som var skylden. Det de grelte mest over, var at de skulde ophøre med sin agitasjon. Da saken kom til de lokale foreninger, så fikk ikke disse som deltok i denne konferanse og som var enig i å anbefale forslaget støtte for dette. Det foreligger således ikke noget grunnlag lenger. Situasjonen er den i Kirkenes, at skal vi ha håp om å beholde organisasjonen der oppe, så må man følge utviklingen og ikke la det seile sin egen sjø. Det har jo heller ikke vært meningen. Forholdene har utviklet sig slik at det spørsmål trenger sig frem til drøftelse om vi kan finne en ordning for de folk som skal ha sin beskjeftigelse ved A/S Sydvaranger. Hittil har det vært helt umulig for en som står tilsluttet fagorganisasjonen å få arbeide ved bedriften. Det er nu en mindre arbeidsstyrke ved A/S Sydvaranger enn da Volan og jeg var der. Hvorvidt det er så aktuelt å arbeide for en løsning, vet jeg ikke, men jeg vil be de representanter som er derfra om å gi landsmøtet en orientering, hvis de mener det har interesse.

Møtet hevet.

Formiddagsmøtet onsdag 15 juni.

Dirigent: *Kristian Moljord.*

Navneoprop blev foretatt. 3 representanter var fraværende.

Representanten *Hans Andresen* — representerende Degernes Gru bearbejderforening og Sarpsborg Arbeidsmandsforening — var nu kommet til stede og tok sete på landsmøtet.

Protokollen fra eftermiddagsmøtet igår blev referert og godkjent uten bemerkninger.

Sydvarangerkonflikten drøftes videre.

Derefter fortsattes behandlingen av beretningen for 1929 — A/S Sydvaranger.

Hans Moen foreslo: Edv. Sjølander som i egenskap av sekretær for Øst-Finnmåkens faglige Samorganisasjon ledet Sydvaranger-konflikten innkalles til landsmøtet for å redegjøre for konflikten utvikling.

Ingv. Løggavlen: Sjølander har sandelig hatt anledning nok til å forklare sig om denne streik. Han kan ikke fremkomme med nye ting. Det er derfor overflødig å få ham hit.

Hans Moen: Det er nye folk her nu. Det er langt fra de samme som på landsmøtet i 1928. Derfor bør man la Sjølander komme til stede.

Johs. M. P. Ødegård: Det skulde være andre representanter til stede her enn i 1928 og derfor skulde vi tilkalle Sjølander. Det er meningsløst og jeg vil advare mot forslaget.

Votering: Ved voteringen blev Hans Moens forslag forkastet med stort flertall.

Hans Moen: Oshaug gjorde rede for konflikten og sa at grunnårsaken til den var trakaserier fra 1923—1928 fra bedriftens side. Og det er nok riktig. Det er nok hovedårsaken til at den brøt ut i 1928. Forholdene ved A/S Sydvaranger var da jeg var der det, at det var stor tilgang og avgang ved bedriften, så det gjennom årene var vanskelig å holde et stabilt medlemstall. Det var stadig fluktuasjon i medlemsstokken. Man vil her gi det utseende av, som Volan skal ha sagt, at det var «en kommunistisk spekulasjon», og Oshaug sier til å begynne med at det var trakasserier, men *slutter* med å si at det var de revolusjonære «som hadde gjort den suppa». Det er ikke riktig. Konflikten måtte komme og det var visstnok umulig å forhindre den. Røste har fått veldig kritikk for de og de løfter han skal ha avgitt. Nu sier imidlertid Røste, at han ikke har lovet det. Og vi må tro det. Røste må også kjenne ledelsen i Landsorganisasjonen og dens uvillighet til å igangsette sympatistreik. Men hvis han har sagt det, er det skjedd i god tro. Han så forholdene på stedet og vilde sveise arbeiderne sammen. Det har også hendt før, at uorganiserte har fått understøttelse. Hvorfor blev det ikke understøttet? Jeg har en mistanke, og det er fordi Sjølander da var Samorganisasjonens sekretær og han hadde en annen opfatning enn ledelsen. Man har talt om det møte som opløstes. Midt under det kom det meddelelse om at 100 mann skulde inntas ved bedriften, og da var det ikke rart at det blev virvar. I 1928 da arbeiderklassen på stedet stod i fare kunde man ikke understøtte arbeiderne gjennom kooperasjonen, men i 1925 gjorde man det. Av månedsfolkene var det 20 av de 60 som sprengte ut, og det viste sig altså å være en tendens til stede her, men hvordan det er utnyttet av forbundet vet jeg ikke. Ødegård var inne på spørsmålet om hvordan man skulde få løst dette. Hvordan man skal få spaltet de «frie» organisasjoner på stedet. Det er fascistiske organisasjoner, men det er arbeidsfolk som også står der og vi kan ikke slå disse vekk. Det organ de har er fascistisk og redaktøren der kjenner jeg. Når man bare har 3 mann på arbeidsplassen, kan man ikke få gjort meget. Men er det da klokt å si til de proletarer som står i de fascistiske organisasjoner at

vi vil ha dem før vi oppgir å si at de er streikebrytere. Det må optas en kamp for å komme inn på arbeidsplassen for derved å søke å spalte de fascistiske organisasjoner. Det er direktøren ved A/S Sydvaranger som er leder av disse organisasjoner. Vi makter ikke å få en ordentlig organisasjon på stedet, før disse forhold er bragt i orden. Man må altså på den måte at Ødegård og Volan forhandler med toppen av dem som legge taktikken slik at man får tak i arbeiderne, men det gjøres ikke leder disse organisasjoner. Man må få tak i arbeiderne, i medlemmene i disse organisasjoner.

Alfred M. Nilsen: Landsmøtet er liberal når det gjelder taletiden. Jeg har hatt anledning til å studere forholdene og også ved personlig besøk på stedet. Når man ser sakens dokumenter, så er det første som faller i øinene organisasjonens svake stilling. Og vi nevner det i våre bemerkninger. Det var et forsvinnende antall som var organisert da konflikten utbrøt. Det er selvsagt ikke nogen som er imot en konflikt med A/S Sydvaranger. Men når vi skal forsøke en aksjon mot et selskap som A/S Sydvaranger — en av de argeste bedrifter å ha med å gjøre — er det klart at vi måtte stå sterkere i det før vi gikk til aksjon. Selv om det hadde tatt tid, måtte man først se å få en sterk organisasjon på stedet. Når det var gjort, kunde man gå til aksjon. Men her går man til aksjon og innbilder sig å få de uorganiserte med. Det er oplagt at det er lettsindig å regne med det. Men ikke bare det. De uorganiserte kom sammen til masse møte, hvor de protesterte mot at et mindretall skulde beslutte konflikt. Og de bad også om å utsette konflikten en 3 måneders tid for at de kunde gå ut i en konflikt på lovlig måte. Noget man kan forstå når de ikke hadde nogen organisasjon å støtte sig til. Det var nettopp da den situasjon forelå at forbundets viceformann foreslo at man skulde forespørre avdelingene på stedet om de ikke burde utsette konflikten. Men det blev nedstemt i forretningsutvalget. Da jeg var tillitsmann i organisasjonen oppfattet jeg min stilling slik at jeg skulde undersøke forholdene helt ut og selvstendig ta mitt standpunkt. Det er voksen manns ferd å si fra. Det var forbausende at man sendte den mann til Kirkenes som man gjorde. Det går nemlig ikke an å snakke folkene efter munnen. Det gikk derfor også fanden i vold. Det som senere har pågått er at man har fått strid mellem arbeiderne. De frie organisasjoner behersker ikke helt arbeiderne på stedet. Av de 600 mann som arbeider hos A/S Sydvaranger, så har de frie organisasjoner tilsammen 150 medlemmer, så de representerer ikke nogen majoritet. Men de har en ledelse innen disse organisasjoner, som terroriserer hele arbeidsstokken. Folkene vil ikke erkjenne at de var streikebrytere. De protesterte mot konflikten og de var i flertall. Og når mindretallet gikk til konflikt mener de at de heller ikke kan betegnes som streikebrytere. Mange vil ha en ordning; men det kan ikke nytte så lenge streikebryternavnet står der. Jeg talte med formannen i en av disse foreninger og han var ikke enig i meget av det som var foregått. Han hadde også sagt fra. Derfor var han ikke lenger i krittuset og vilde nok ha fått slutt, hvis han ikke hadde vært spesialarbeider. Streikebryternavnet må vekk. Nu kommer det forhold til at man følger sig

utrygg ved bedriften på grunn av arbeidsinnskrenkning. Også et moment. Så kommer den 1ste mai, da man skulde lage en såkaldt revolusjonær 1 mai. Den kommunistiske taler, som kom til stedet, skjeldte disse folk huden full som streikebrytere, og den kommunistiske avis gjorde det samme. Resultatet var boykot av Folkets Hus og den gjennomførte de så godt at ingen av verkets folk tør sette sine ben ikke en gang i nærheten av Folkets Hus. Og ved valgene blev disse folk utsatt for et veldig press. Denne blokade vil ikke bli ophevet så lenge streikebryternavnet står der. Og de sier videre at de går ikke inn i fagorganisasjonen så lenge kommunistene har makten. Det er ikke kommunistene som helt har makten. Vi har hatt en rekke partiløse, som kommunistene har utnyttet. Men disse har også nu vendt kommunistene ryggen og det er utsikt til at kommunistene har mistet sitt tak. Og det er det som først må skje. Fagforeningen fikk ikke lov å holde fest 1ste mai av den kommunistiske ledelse i huset. De som eier huset måtte transportere sine folk i store omnibusser op til Bjørnevatn og holde fest der. Kommunistene må kjøres til veggs. Når det er gjort kan man begynne å ordne forholdene. Jeg er enig med Moen i at man ikke må forhandle med toppen. Man må først sparke benene undav blokaden av Folkets Hus og få verkets folk til våre arrangements, så vi får de i tale.

F. G. Erikson: Jeg kan dokumentere min påstand om at vi var lovet understøttelse også til de uorganiserte. Det er ikke tilfelle at alle arbeidere gikk inn på verket under konflikten. Ved Bjørnevatn er det av 330 arbeidere, 240 nyhvervede. Jeg vil henstille at landsmøtet vedtar en beslutning til ordning av konflikten, således at avdelingene på stedet og forbundet i fellesskap kan samarbeide. I de frie organisasjoner sitter overingeniøren og andre og bestemmer. Vi må få en ordning med disse streikebrytere; for det har de vært.

Konrad Karlsen: Alle og enhver er sikkert klar over at denne konflikt er noget for sig selv. Det var et uforsvarlig og vanvittig grunnlag for en konflikt. Og den kom ikke igang på grunn av trakasserier. Det har pågått i mange år og det var ikke trakasserier akkurat da konflikten utbrøt. Det var kravet om ny overenskomst etter at man var ferdig med konkursen og akkorden ved selskapet. Det var selvsagt riktig at man vilde ha ny tariff; men det var ikke riktig da å ta konflikt på saken. De som stod på månedskontrakter hadde føling med organisasjonen og vilde ha en ordning for felles optreden. Men det blev der ikke tatt hensyn til. Man må ha spesiell kjennskap til forholdene og personene på stedet for å kunne forstå det. Er det så mulig å få rettet på forholdene? Det er ingen vei utenom at her gjelder det å finne en ordning. Skal man kunne si at disse arbeidere var streikebrytere, så må man også si at det er sterke formildende omstendigheter til stede. Jeg tror ikke de er fascistiske som står i disse organisasjoner; men de drives nok i fascistisk retning derfor. Vi må være klar over at det her ikke bare gjelder nogen medlemmer; men at det er av viktighet for hele organisasjonen å få løst denne sak. Forbundet må bemyndiges til fortsatt å arbeide for løsning. Jeg vil foreslå følgende:

«I erkjennelsen av at betingelsen for at forbundet igjen kan få fotfeste i Sør-Varanger er å få en ordning med de nuværende arbeidere, gis forretningsutvalget eller hovedstyret bemyndigelse til å fortsette arbeide med å få de nuværende arbeidere i Sør-Varanger tilknyttet organisasjonen på er forsvarlig grunnlag.»

Forbundet har vært litt for slepphendt i denne sak; men hovedskylden har den mann forbundet sendte opover. Han har gitt folkene illusjoner, som de dessverre har lagt for megen vekt på.

Frithjof Johansen: Arbeiderne i Kirkenes gikk til streik for sine lønnsforhold. Den var uundgåelig. Jeg tror ikke Røste har lovet de uorganiserte streikebidrag; men han har vel kanskje sagt noget om at det vilde vel bli en ordning også i det spørsmål. I 1928 i den såkaldte ulovlige bygningsstreik blev det bevilget bidrag til de uorganiserte. De som gikk i streik var selv skyld i utfallet. Når utfallet blev som det blev må det ikke lastes Røste. Han gjorde sitt beste og måtte se saken ut fra arbeidernes synspunkt på stedet.

Sigurd Oshaug: Jeg er blitt opfordret av mine kamerater til å si sandheten om konflikten. Det synes mig at Røste husker meget dårlig. Jeg vil minne ham om at Brendberg, som var formann på det tidspunkt spurte ham om bidrag til de uorganiserte. Det var ikke spurt om streikebidrag; men om økonomisk støtte. Da svarer Røste: Det er usmakelig å kjøpe folk til å gå i konflikt, men i det her tilfelle vil Landsorganisasjonen og forbundet spytt i børsa. Det er således heller ikke av Røste lovet direkte streikebidrag; men det er lovet støtte. Og det kan også Erikson bekrefte med medlemmers underskrift. Moen var også inne på Kirkenes og han er jo gammel mann der. Men forholdene er jo anderledes nu enn den gang han var der. Jeg vil understreke det Ødegård og Alfred M. Nilsen sa om den politiske side ved disse forhold. Hvis Moen hadde vært medlem av D. N. A. eller vært partiløs vilde han blitt betegnet på stedet som foreder. Slik var forholdet.

Lars Bakken: Man må ikke i denne viktige sak gå til personligheter. Det fører ikke frem. Det er faktisk to *synspunkter* som her tørner sammen. Det er Røste og Samorganisasjonens syn om at også de som er uorganiserte bør få støtte, mens den faglige ledelse ikke vilde gi den. Røste tok feil av ledelsen, men det er ikke hans feil. Og kan ikke lastes ham. Røste er voldsomt kritisert og det er også sagt at han ikke var voksen for sin sak. Men det går ut over dem som sendte ham opover. Konflikten årsak var kontraktssystemets utvikling, som holdt på å vokse dem over hodet. De gikk etter hvert ut av organisasjonen, og da måtte man gjøre noget. Hvordan skal man så få ordnet saken? Hvis man slår inn på den linje, som kommunistpartier forfekter at alle understøttes også de uorganiserte så at de ikke sultes tilbake til arbeidsplassen.

Ingv. Løgavlen: Det er en sørgelig historie. Men hvis vi kunde høste lærdom av dette, så kanskje det vilde vise sig i fremtiden at lærdommen ikke er for dyrt kjøpt. Det var 555 arbeidere og bare 109 medlemmer. Det vil jeg pointere at i fremtiden må intet forretningsutvalg gå med på konflikt i et slikt tilfelle. Man taler om fascistiske organisa-

sjoner; men det er for stort navn å gi disse gule organisasjoner. Det sies videre at Ødegård og Volan ikke skulde forhandle med toppene. Men det var jo så at disse foreninger valgte sine forhandlere og de fikk et forslag i stand til en ordning. Men da det kom til proletarerne — medlemmene i disse foreninger — blev det forkastet.

Karl Bottenvand: Når man skal gå til en aksjon med A/S Sydvaranger, må man stå sterkt i det. Disse folk som gikk med på kontrakter vilde ut av fagorganisasjonen. Direktøren ved A/S Sydvaranger førte en skjult kamp mot organisasjonen ved å få folkene over på enkeltmannskontrakter. Det kunde ikke fortsette og det er en av de vesentligste grunner for at kampen kom. Ære være Kirkenesarbeiderne for det at de gjorde sitt til å avvise arbeidsgivernes attack. De var svake; men hvor lenge skulde de vente? Til at direktøren hadde fått alle ut av organisasjonen? Det sies fra Alfred M. Nilsen at i år den 1ste mai var det kommuniststyre i Folkets Hus. Vi arrangerte en fest til inntekt for huset og for å bevare det for arbeiderklassen. Disse kommunister vil man ha vekk. Vil man ha de fjernet som vil bevare organisasjonen og dens midler og ta inn de som var streikebrytere?

Hans Moen: Alfred M. Nilsen var enig i den linje jeg anførte til kamp mot de fascistiske organisasjoner om å ta de innenfra. Men samtidig sier han at man må rette brodden mot kommunistene, mot dem som har villet bevare organisasjonen. Nilsens innlegg var et politisk innlegg mot en bestemt retning i arbeiderbevegelsen. Jeg har vært på Kirkenes i lange tider, hvor vi også har ført kamper til seier for arbeiderne. Jeg tror ikke arbeiderne på stedet er så korrumpert at de ikke vil en ordning med fagorganisasjonen. Når Oshaug sier at det jeg her har forfektet ikke er den kommunistiske linje, så vil jeg stå for hvad jeg her har sagt og arbeide for det. Av 500 mann har vi nu bare 3 medlemmer igjen.

Johs. M. P. Ødegård: Det er et par ting som jeg vil feste mig ved. Lars Bakken var inne på det at alle som var med i en konflikt bør ha støtte. Det kan være meget som taler for en slik tankegang. Men jeg kan ikke tenke mig at de organiserte mener at man skal overse om folkene er organisert og uten videre gi støtte. Organisasjonen er oppbygget for å gi de organiserte den best mulige understøttelse og jeg tror ikke det er heldig å slå inn på nogen annen vei. De opplysninger vi fikk kom ikke bare fra de såkaldte fascistiske ledere. Og det var heller ingen innsamling av opplysninger for å kritisere Røste. Men er de opplysninger vi fikk av folkene riktige og det er idag på ny bekreftet av talere fra stedet, så er det oprådt galt. Det fremsatte forslag mener jeg er et brukbart forslag og man må gå ut fra at forbundet vil finne en ordning.

Strek blev satt.

Alfred M. Nilsen: Jeg var opmerksom på at det jeg sa måtte svi noget; men det måtte sies. Det er ikke bare min opfatning, men den deles av mange og jeg tør si av flertallet på Kirkens. Det var kommunistene som hadde makten da konflikten blev igangsatt og det er ikke tvil om at det kommunistiske parti stod bak konflikten. Og Skjollbones for-

teller i «Allarm» at da kommunistene ikke klarte det lenger, så vilde de ha syndikalistene til å forsette. Husets styre var også kommunistisk og det vilde ikke la fagforeningene få holde fest 1ste mai i huset. Den første betingelse for en ordning av forholdene er derfor å få en ordning innad. Men det ser svart ut der oppe. Det er som Tranmæl ofte uttrykker det — en rykende brandtomt.

Elias Volan: Konflikten på Kirkenes er såvidt jeg kan skjønne den bedrøveligste fagorganisasjonen har hatt. Jeg er ikke betenkt på å si at hadde det forelagt fullgyldige opplysninger før konflikten kom så var den aldri blitt noget av, iallfall ikke med Landsorganisasjonens billigelse. Jeg var medlem av det kommunistiske parti den gang og formann i det faglige utvalg. Jeg var av den mening at man ikke kunde ta nogen konflikt, hvis man ikke var sikker på understøttelse også til de uorganiserte. Efter at sekretariatet godkjente konflikten var jeg hos Ødegård og spurte om det ikke var anledning til å stille en garanti for varekjøp til de uorganiserte. Da det ikke gikk svarte jeg at da bør konflikten ikke komme igang. Det var sagt på Kirkenes av gamle organisasjonskåmerater, at de arbeidere som stod på kontrakter hadde prinsipielt foreslått konflikten utsatt 1 år, subsidiært at den iallfall blev utsatt i 3 måneder, så de fikk anledning til å si op sine kontrakter. I 1927 var det falt voldgiftsdom for bergverksindustrien, men disse kontraktsarbeidere arbeidet på de betingelser som var før den. Det er oplagt at det var en vanvittig konflikt — i høieste grad og som bare kunde igangsettes av uansvarlige folk. Jeg er også klar over at det finnes personer på Kirkenes som er av slik habitus, så man må behandle dem særskilt. Jeg forstår det så at det bare foreligger et forslag og det er Konrad Karlsens. Det er den eneste vei.

Lars Bakken: Hvis det ikke er de revolusjonære som har makten, må det vel kunde gå an å finne en ordning. Men hvorfor satte ikke Volan i sin tid noget inn på virkelig å stanse denne konflikt, som han selv finner så meningsløs?

Sig. Oshaug: En misforståelse må ryddes vekk. Når man taler om 1ste mai, så var det slik at man satte inn et kommunistisk styre for Folkets Hus både fra «Nordens Klippe» og fra transportarbeiderne. Samorganisasjonen gikk sammen med fagforeningene om arrangementet av 1ste mai. Flertallet vilde ha en faglig taler. Sovjet-Unionens Venners representant — en kvinne — stemte for det. Og efter den votering gikk kommunistene ut av 1ste maikomiteén og laget sitt eget arrangement. Da fagforeningene stilte op med sine faner agiterte kommunistene med at man ikke skulde slutte sig til det tog for det var et streikebryttertog. Det er revolusjonære som har vasket sig.

Konrad Karlsen frafalt.

Hans Moen: Sekretæren for Samorganisasjonen der oppe var her i byen; men det faglige utvalg fikk ikke tale med ham sa Volan, som da var formann i kommunistpartiets faglige utvalg. Det tror jeg ikke. Jeg tror heller ikke det er vanskelig å få en ordning i stand mellem de proletariske medlemmer av D. N. A. og Kommunistpartiet i denne

sak. Men det kan ikke skje på den linje Alfred M. Nilsen og andre har gjort sig til talsmenn for.

Hans Røste: Jeg skal ikke gå inn på alt det som er sagt om mig. Det vil føre for langt. Når beslutningen av 3 mai i utvalget er kritisert og hvor meningsløs den beslutning var, så var den som forela saken i den forfatning at vi ikke egentlig forstod hvad han mente. Jeg må si det selv om det er ubehagelig.

Votering: Klokken 11.30 var man nådd frem til votering. Konrad Karlsens forslag blev *enstemmig* vedtatt.

Dermed var man ferdig med punktet i beretningen om A/S Sydvaranger.

Under punktet om *Opdal Stenindustri* forlangte *Chr. Henriksen* ordet og uttalte:

Denne bedrift var stadig i økonomiske vanskeligheter, slik at arbeiderne ikke fikk sine lønninger utbetalt. Ødegård og jeg har ofte vært deroppe for å få pengene og det har da blitt en eller annen ordning. Men til stadighet har folkene hatt innestående lønninger. Høsten 1930 var situasjonen den at de hadde til gode rundt regnet ca. 8 000 kroner. Nu skriver de 10 000 kroner. De besluttet da å gå til konflikt og vi godtok den. Den varte og rakk helt til juli 1931, da fikk arbeiderne sine lønninger utbetalt. Da arbeiderne nedla arbeidet hadde bedriften huggen sten for 2 000 kroner og vi tok beslag i den. På den måte blev det 6 000 kroner igjen. Men noget arbeide kom ikke igang efter at den innestående lønn var betalt. Efter det kunde ikke forbundet utbetale mere. Men arbeiderne mente de hadde rett. Vi kan imidlertid ikke betale når en bedrift *stanser*. Det var så en av de tidligere arbeidere som igangsatte bedriften og han tok med sig en 8 mann og disse organiserte sig i tilslutning til Stenindustriarbeiderforbundet. Vi spurte da om det ikke var riktig at Kleven Arbeiderforenings medlemmer gikk inn der og det blev også enighet om at disse efterhvert som de kom i arbeide skulde gå inn i Stenindustriarbeiderforbundets avdeling. Foreningen har imidlertid sendt et brev til forbundet, og det går ut på en anmodning til forbundet om økonomisk støtte.

Vi mente i utvalget at selve konfliktmomentet var bortfalt. Jeg vil foreslå at skrivelsen oversendes budgettkomiteén.

Votering: Henriksens forslag blev *enstemmig* vedtatt.

Om man fortsatte videre i beretningen fra side 46 til side 66, hvor det var redegjort for overenskomsten med *Oslo Kommune* for det ekstraordinære arbeide.

Trygve Hansen: Avdeling 102 tilhørte før 1929 Norsk Kommuneforbund. Da vi kom over i dette forbund blev det i mars måned 1929 optatt forhandlinger om det ekstraordinære arbeide. Det blev på Kommuneforbundets landsmøte i 1928 vedtatt:

«Når en arbeiderstyrt kommune igangsetter ekstraordinært arbeide for å motvirke arbeidsløshet innenfor kommunen, må det, om mulig før arbeidet igangsettes, treffes avtale med vedkommende forbund om lønns- og arbeidsvilkår, således at det ingen strid blir mellem fagorganisasjonene og den arbeiderstyrte kommune.»

Avdelingen mente at man da hadde krav på å få den lønn som Kommuneforbundet fastsatte. Men så begynte det et renkespill, som førte til at vi skulde overføres til Arbeidsmandsforbundet. Vi vedtok da følgende beslutning:

1. Forutsetningen for at det opprettes overenskomst med Oslo Kommune angående lønns- og arbeidsvilkår ved det ekstraordinære vinterarbeide, enten vår avdeling blir stående i Norsk Kommuneforbund eller overført til N. A. F., er at de lønns- og arbeidsvilkår som fastsettes, ikke ligger lavere enn de lønns- og arbeidsvilkår som er gjeldende for lignende arbeider i Oslo og omegn.

2. Det forslag til overenskomst som er fremlagt av komunens forhandlingsutvalg, hvori det foruten de lave timelønnssetser, kr. 1.15 pr. time, også fastsettes rasjonering av arbeidstiden til 36 timer pr. uke, samt de regler som er gjeldende ved inntagelse av arbeidere til dette arbeide, som vil medføre en sterk begrensning av arbeidernes fortjeneste, og føre til en klassifisering av arbeiderne som vil virke til skade for arbeiderne og fagorganisasjonen som sådan. En sådan arbeidsordning kan foreningen under ingen omstendighet godkjenne som overenskomst.

Følgen var at det blev foretatt en agitasjon ute på arbeidsplassen og på et nytt medlemsmøte kom det 100 mann fra Kommuneforbundet og 100 mann fra Arbeidsmandsforbundet. Vi måtte da se å få en ordning i stand om hvilket forbund vi skulde tilhøre. Vår forening blev overført 16 februar 1929 til Arbeidsmandsforbundet og det blev optatt forhandlinger mellem kommunen og vår avdeling. Bystyrets beslutning av 21 mai kunde vi ikke gå med på. Rådmann Iversen sa da at man kunde få forbundet til å underskrive tariffen. Vi nektet imidlertid å vedta tariffen. Så blev det innkalt et rabaldermøte, hvor både organiserte og uorganiserte møtte, og her blev overenskomsten vedtatt. Det var en viss politisk spekulasjon i dette fra et parti, nemlig D. N. A. for å reklamere med at nu hadde man klart å få nødsarbeiderne under tariffmessig betaling. Samorganisasjonens formann sa til og med, at hvis man ikke vedtok beslutningen fra bystyret, så vilde arbeiderne ikke få utbetalt sine lønninger. Så gikk det som nevnt, at Ødegård fikk dette rabaldermøte i stand og vedtagelse av overenskomsten. Det går igjen hver høst dette at hvis man ikke tar overenskomsten, så vil man ikke få nogen betaling eller noget arbeide igang. Jeg vil foreslå følgende:

«Forbundets ledelse må ikke medvirke til at det påtvinges medlemmene lønns- og arbeidsvilkår som ligger lavere enn de tariffmessige lønns- og arbeidsvilkår for lignende arbeider på vedkommende sted.»

Johs. M. P. Ødegård: Det er litt overraskende at Hansen reiser denne sak. Jeg formoder at han har meddelt at som følge av omordningen så skulde medlemmene av avdeling 102 gå inn i Arbeidsmandsforbundet, som var beskjeftiget med vinterarbeide som nødsarbeide. Man hadde videre Landsorganisasjonens kongress' beslutning av 1925 om at man skulde få tariffmessige forhold ved dette nødsarbeide. Men det var en åber ved overenskomst her og det var at når

det gjaldt arbeidstid og lønnsbestemmelser, så var det på forhånd avgjort av bystyret. Det var en stor aber, men det var også andre spørsmål som det kunde ha sin interesse av å få ordnet ved forhandlinger. 1.15 pr. time var normert, men arbeidet utførtes på akkord, så man tjente noget mere. Nu vel, vi fikk disse forhandlinger og det var utsikt til tillegg og det fikk man også. Men det blev vanskeligheter med vedtagelsen av forslaget. Det var flere møter om det, og betegnelsen rabaldermøte får stå for Hansens regning. Man *forlangte* møte, og når Hansen og andre spurte om andre forbunds medlemmer kunde være til stede, så mente jeg ikke det gikk an. Deltok det derfor andre, så var det ialfall ikke meningen. Det skulde bare være medlemmer av forbundet. Det blev også *forlangt* møte på arbeidsplassen og der rådet det ingen sterke divergerende opfatninger og man var *for* overenskomsten og den blev også *vedtatt*. Det må være en erindringsfeil at man ikke kunde få lønninger før overenskomsten var kommet i stand. Kommunen vilde ha forhandlinger, men vi kunde ikke gå med på det før arbeidet var kommet i gang. Da så en del arbeider var igangsatt, blev forhandlinger optatt. Man kan være misfornøyd med resultatet, det er så. Men det blev *vedtatt*. Jeg var også innkalt i Samorganisasjonens representantskap her i byen om saken. Jeg kan ikke forstå at Hansens forslag har nogen mening eller hensikt. Det er nemlig ingen tvil om at medlemmene selv har *vedtatt* det. Tillitsmennene må vel for øvrig få si sin mening.

Alb. Karlsen: Med hensyn til overenskomsten som kom i stand, tror jeg man må være enig i at det var heldig at man fikk den for disse ekstraordinære arbeidere. Det må tilbakevises at det er agitasjon fra eller for et parti. Jeg tør påstå at den overenskomst vi fikk i Oslo, har vært til nytte over landet for øvrig. Vi har ved det fått gjennomført bestemmelser som vi ellers ved ordinært arbeide ikke en gang har fått, som lønn under sykdom etc.

Chr. Henriksen: Jeg vil henstille til Hansen å ta forslaget tilbake. Han burde spare sig for dette. Jeg var fristet til å si at man burde fremsette forslag tilsvarende dette mot avdeling 102.

Hans Moen: Denne forening stod før tilsluttet Kommuneforbundet og det hadde besluttet at det ikke skulde opprettes overenskomster for disse nødsarbeidere, som var under de kommunale lønninger. Nu var det arbeiderflertall her i byen og tillitsmennene i det forbund tilhørte Arbeiderpartiet. Da blev det plutselig så aktuelt å overføre disse folk til Arbeidsmandsforbundet for å få en lavere minstelønn. Det var her et spill mellom flertallet i kommunen og Kommuneforbundet. Det fremgikk også tydelig av Mørks uttalelser, at hvis de ikke vilde godta det bystyret har *vedtatt*, så får de sparken. Det er utillatelig og utilbørlig på den måte å varetta de arbeidslediges interesser. De metoder som her er benyttet for å spare kommunen vil jeg sette fingeren på. Den slags metoder kan ikke organisasjonens tillitsmenn anvende, selv om det er arbeiderflertall i kommunen. Nødsarbeideroverenskomster skal ikke opprettes som, ligger under de lønnsforhold kommunen ellers betaler. Det mener jeg det ligger i Hansens forslag, men det har en svak ut-

formning. Den taktikk som utvises fra kommunene for å spare sine budgetter, må man være opmerksom på. Det er å drive lønnspress.

Jørgen Hersleb: I beretningen står det avdelingen blev tilmeldt Arbeidsmandsforbundet i 1928, men det var i 1929. Da høire hadde makten vilde det ikke opprette tariffen, men ved streiker etc. så lykkedes det dog å opnå visse forbedringer. Kommuneforbundet sa det var ulovlig, men vi fikk allikevel streikeunderstøttelse. Da Det norske Arbeiderparti fikk makten i 1929 og avdelingen stod i Kommuneforbundet, var de klar over at overenskomst måtte opprettes. Men så setter man sig plutselig i bevegelse for å få avdelingen over i dette forbund for å få lønnen ned. Avdeling 102 blev *tvunget* inn i dette forbund. Overenskomsten blev *vedtatt* på Sjursøia, hvorunder alle andre forbunds medlemmer var med og godtok den.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg har ikke hatt befatning med hvem som var til stede på disse møter, idet jeg bare sa ifra at kun medlemmer av vårt forbund kunde delta. Det var et praktisk spørsmål hvordan møtene holdtes. Folkene krevde selv møte på arbeidsplassen og det hadde vi intet imot. Det Moen var inne på, stiller saken anderledes. Man skal ikke kunne vedta tariffen som ligger under hvad det betales for det ordinære arbeide. Det er all right, men skal man kreve det f. eks. nu, så vil man ikke få nogen overenskomst her i byen, hvor høire nu har makten. Sine tradisjoner tro vil de nok ikke da gå med på nogen overenskomst. De har jo også alltid funnet ydelsene for det ekstraordinære arbeide å være for meget. Partiets forhold hører ikke hjemme her, og jeg vil anbefale landsmøtet ikke å vedta Hansens forslag.

Alfred M. Nilsen: Siden denne sak er kommet frem, så er det kanskje riktig å referere revisjonsutvalgets bemerkninger side 14 nederst, hvor det heter: «I denne forbindelse vil revisjonsutvalget feste oppmerksomheten ved at Arbeidsmandsforbundet i den senere tid har fått i oppdrag å organisere arbeiderne ved kommunalt ekstraarbeide og å ordne tariffforholdene for disse. Av forretningsutvalgets protokoller fremgår det ikke, at det er gjort noget for å *hindre* at forbundet måtte ta sig av denne opgave. Revisjonsutvalget er imidlertid av den opfatning, at skal de *faste* arbeidere ved kommunen være tilsluttet Kommuneforbundet, så bør dette også være tilfelle med dem som er beskjeftiget ved kommunalt ekstraarbeide. Erfaringene viser for øvrig at Arbeidsmandsforbundet hittil har hatt svært liten glede av organiseringen av de sistnevnte arbeidere. Og når hovedstyret i sitt møte den 30 januar 1930 har besluttet at forbundet skal *fortsette* med å organisere arbeiderne ved kommunalt ekstraarbeide og medvirke ved opprettelse av tariffavtaler for disse, så burde det vært større grunn for styret til å opta arbeidet for å få overført også disse arbeidere dit hvor de rettelig hører hjemme, nemlig i Norsk Kommuneforbund. Man vil i denne forbindelse henvise til innledningen til forbundets lover, hvor det er fastslått at Norsk Arbeidsmandsforbund er en sammenslutning av alle fagforeninger, hvis medlemmer er beskjeftiget i bergverksindustrien, ved offentlige og private anlegg, som jernbaneanlegg, kraft- og fabrikanlegg samt veianlegg, når vedkommende arbeidere hovedsakelig har veiarbeide som

erhverv. Revisjonsutvalget kan ikke finne at arbeidere som er beskjeftiget ved kommunalt ekstraarbeide kommer inn under nogen av de her nevnte grupper av arbeidere.» Når vi har sagt fra om dette er det særlig ut fra forholdene her i byen. Det var så at man mente disse burde stå i Kommuneforbundet. Disse hadde jo en annen god lønnsoverenskomst og et annet system, mens vi har en lav minstelønn, men med akkordarbeide. Nu fant man altså at det her i byen var mest hensiktsmessig å få disse arbeidere inn under Arbeidsmandsforbundet og det lønssystem vi hadde. Det ekstraarbeide som foregikk her i byen, var sprengningene og planeringen av Sjursøia — et arbeide som skjedde til *utvidelse* av havneområdet, og vi mente at det var et kommunalt arbeide. Men Kommuneforbundet vilde ikke ha disse og så dytter de disse arbeidere inn på vårt forbund. Utover landet kan det kanskje være anderledes derved at det kanskje for det meste er veiarbeide. Ser vi imidlertid på de vilkår disse arbeidere har oppnådd, så har de ofte tjent mer enn anleggsarbeiderne ved jernbanen utover landet.

Trygve Hansen: Kjensgjerningen er, at vi under samarbeidet med Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening fikk en dårligere tariff. Kommuneforbundet hadde 1.39 og Bygningsarbeiderforbundet 1.40. Vi mente derfor det var uheldig å binde arbeiderne til denne overenskomst.

Arthur Borgen: Når vi ser på hvordan nødsarbeidet har artet sig hvor de borgerlige har makten, så må det erkjennes at selv om det er dårlig betaling, så har man da fått tariffmessige forhold for dette ekstraordinære arbeide. De borgerlig styrte kommuner har gått arbeidskjøpernes ærender. Vi hadde 60 øre timen utbetalt hos oss, og så finner de borgerlige ut at det ikke går an å gi denne faste utbetaling. I stedet foreslår de at det fra 8 juli 1929 skal arbeidet utsettes på akkord og utbetales etter arbeidets fremskritt. Det var overlatt til arbeidsformannen utbetalingen. Men de 60 øre timen fant man for meget. Når vi derfor ser at avdeling 102 har fått overenskomst, så kan man ikke miskreditere dem som har fått det i stand. Når høsten kommer, så skal de nok få se om de klarer å få en slik overenskomst. Jeg betviler det.

Jørgen Hersleb: Jeg vil gjøre landsmøtet oppmerksom på at fra avdeling 102 er det ikke klaget over betalingen. Men vi kritiserer måten, hvorpå denne overenskomst blev påtvunget oss. Tariffen i sig selv er bra. Siden dens vedtagelse i 1929 er det stadig blitt gjentagelse av den, ellers vilde ikke arbeidet bli igangsatt. Vi er klar over at det blir vanskeligere til høsten. Men hadde vi under arbeiderstyret fått stå i Kommuneforbundet, så hadde vi hatt en bedre overenskomst.

Rolf Jensen: Jeg er enig i den opfatning som ligger til grunn for forslaget, men det er ikke riktig utformet. Jeg vil foreslå følgende:

«Under henvisning til revisjonsutvalgets bemerkninger og revisjonsutvalgets formanns uttalelser godkjenner ikke landsmøtet at det ekstraordinære arbeide innen Oslo Kommune blev overført fra å ligge under Kommuneforbundets arbeidsområde til Norsk Arbeidsmandsforbund.»

Møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet onsdag 15 juni.

Dirigent: *Konrad Botten.*

Protokollen for formiddagsmøtet referertes og godkjentes uten bemerkninger.

Beretningen for 1929 behandles fortsatt.

Man fortsatte derefter debatten om *Oslo Kommune* (det ekstraordinært arbeide) under beretningen for 1929 — side 66.

Chr. Henriksen: Jeg bad Hansen ta forslaget tilbake fordi jeg så det bare som en *demonstrasjon* mot forbundsledelsen. Da tariffen kom i stand var det bare Sjursøia det gjaldt. Over halvparten av 102's medlemmer var arbeidsledige. Det var derfor man innvilget i å holde møte på arbeidsplassen. Det var et fåtall som tilhørte andre forbund og de hadde ingen avgjørende betydning for tariffen i 1929. Hersleb, foreningens formann, har intet mot tariffen og heller ikke betalingen. På grunnlag av at arbeiderne ved Bærum hadde lønn under sykdom, derfor fikk Oslo det. Det er et greit forhold at man vil ta standpunkt til hvorvidt forbundet fortsatt skal arbeide for overenskomster for det ekstraordinære arbeide. Jeg er enig med Rolf Jensens forslag, men da vil følgen være at avdeling 102, Oslo og andre avdelinger må gå tilbake til Kommuneforbundet. Mener man sig kraftige nok til det, så bør man vedta Jensens forslag. Da må vi også ta konsekvensen av det. Men jeg tror også det er betenkeligheter ved dette.

Trygve Hansen: Mitt forslag er ikke ment som en demonstrasjon, men for å gardere oss mot lignende affærer senere. Det var for fremtiden dette gjaldt. Mitt forslag kan derfor trygt vedtas.

Johs. M. Ødegård: Når Hansens forslag inneholder det at forbundsledelsen ikke skal medvirke til opprettelse av overenskomst for disse arbeider, hvis det ikke betales som annet ordinært arbeide, så vil det bety det samme som at forbundets folk *ikke kan delta* i forhandlinger herom. Man vet at det ikke nytter å få like betingelser her, som for det ordinære arbeide. Skal man vedta noget bør man vedta Rolf Jensens forslag. Det er da en realitet. Jeg har imidlertid mine tvil om at det vil bli til gagn i fremtiden.

Strek blev satt.

Rolf Jensen: Det er et vanskelig og ømtålelig spørsmål, men ved Henriksens og Ødegårds uttalelser er det lagt noget annet i mitt forslag enn det som er min mening med det.

Votering: Ved voteringen blev Trygve Hansens forslag forkastet med stor majoritet.

Rolf Jensens forslag blev vedtatt med 44 mot 40 stemmer (33 representanter var fraværende eller undlot å stemme).

Dermed gikk man videre i beretningen for 1929, hvortil ingen ytterligere forlangte ordet.

Derefter gikk man over til *beretningen for 1930*. Dirigenten refererte også her avsnittenes titler.

Under *anleggsvirksomheten*, — Statens anlegg hadde *revisjonsutvalget* en bemerkning i anledning avsnittet om ekstraarbeiderne ved Ljans-linjen sålydende:

Sak nr. A 39/30. Statens anlegg, Ljans-linjen.

«Forretningsutvalget har i møte den 22 august 1930 behandlet en forespørsel fra avdeling 21 om understøttelse til en del medlemmer, som har nedlagt arbeidet ved Ljanslinjen. Det fremgår imidlertid intet av forretningsutvalgets protokoller om at spørsmålet har vært forelagt forretningsutvalget før arbeidsnedleggelsen blev iverksatt. Arbeidsstansen inntrådte den 9 august 1930. Forbundet blev første gang tilskrevet 14 juni 1930.»

Ingen forlangte ordet til dette punkt og man gikk videre i beretningen, som blev ferdigbehandlet uten ytterligere debatt.

Derefter tok man fatt på *beretningen for 1931*.

Under *Anleggsvirksomhet* (Statens anlegg) hadde *revisjonsutvalget* følgende bemerkning i det hele tatt til dette års beretning:

«Revisjonsutvalget har i møte den 6 juni 1932 gjennomgått forretningsutvalgets og hovedstyrets protokoller for tidsrummet juli—desember 1931.

Ad reglementsrevisjonen ved Statens anlegg.

Det fremgår av protokollene at saken to ganger blev forelagt medlemmene til avstemning. Første gang stemte man over et av Riksmeglingsmannen fremsatt forslag, som blev forkastet med 559 mot 482 stemmer.

Næste gang stemte man over hvorvidt man skulde gå til arbeidsnedleggelse eller ikke. Det blev da besluttet med 662 mot 532 stemmer at arbeidet ikke skulde nedlegges.

Revisjonsutvalget mener at det ved den første avstemning samtidig med at man stemte over Riksmeglingsmannens forslag, også burde vært stemt over spørsmålet om arbeidsnedleggelse. Det vilde ikke vært nogen vanskelighet forbundet med å forelegge saken for medlemmene på en slik måte, at avstemningen kunde gitt uttrykk for medlemmenes standpunkt til begge spørsmål samtidig. I så fall måtte det ved den første avstemning vært gitt medlemmene den redegjørelse for stillingen som blev gitt ved den siste avstemning. Det burde samtidig av forbundets forretningsutvalg og av foreningenes forhandlere vært sagt tydelig fra, hvorvidt Riksmeglingsmannens forslag burde vedtas eller ikke og anført tilstrekkelig begrunnelse for forretningsutvalgets og forhandlerens standpunkt til saken. At dette ikke blev gjort, mener revisjonsutvalget var en stor feil. Den siste avstemning hadde da blitt overflødig. Men når det ved første avstemning ikke blev gått frem slik som foran anført, finner revisjonsutvalget det rimelig, at en ny avstemning måtte foretas, og har forsåvidt ikke noget å bemerke til at dette blev gjort.

For øvrig fant revisjonsutvalget ikke noget særlig å bemerke.»

Alfred M. Nilsen. Adolf K. Lien. Minius Braaten

Peder O. Moan: I landsmøteperioden har vi vært oppe i revisjon av vårt reglement ved Statens anlegg. Det er den forskjellige fremgangsmåte som har vært anvendt som man er uenig i. Forretningsutvalget burde også ha forstått at det ikke går an til stadighet å sende et forslag til avstemning. De taktiske forhold kan det være rivninger om, alt annet bør borteliminieres. Det er heldig at sinnene nu har lagt sig til ro. Men hadde man vært ute på anleggene den gang disse avstemninger kom, så vilde man ha hørt stemningen og forstått den. I 1929 fikk vi tilsendt et sirkulære, hvor 3 forskjellige punkter var oppsatt og man måtte forstå at det var smarte organisasjonsfolk, som hadde avfattet det. Det het bl. a. at man skulde opta nye forhandlinger for å søke å bedre forholdene. Det var lokkemat. På side 15 i beretningen står i siste linje: «Reglementets § 1 til og med § 15 bibeholdes uforandret». Tross det er det innsneket sig et tillegg i § 11, som bl. a. har ført til at arbeidere som har vært syke i lengere tid ikke har fått sitt arbeide tilbake, når de er kommet.

Albert Karlsen: Jeg hadde den tvilsomme ære å være med i disse forhandlinger og når revisjonsutvalget sier at forretningsutvalget burde ha sagt greit og tydelig fra om Riksmeglingsmannens forslag burde vedtas eller ikke og anført tilstrekkelig begrunnelse for sitt standpunkt til saken, så er det jo arbeiderne selv som bestemmer hvem som skal være forhandlere og som også skal ha avgjørelsene. Hvis man ser på side 14 i beretningen, så vil man se at vi har fått banedirektør Aubert's erklæring for «at det ikke var meningen å komme ned på tidligere levestandard, men noget ned må lønningene». Vi har imidlertid ikke bare fått 5½—6½ procent nedsettelse av akkordsatsene, men op til 17—18 procent. Ved Sørlandsbanen vilde vi ha dette inn for Arbeidsretten for å få fastslått at selv om det bare er et *reglement*, så gjelder det like meget som en *overenskomst*. For å få grunnlag for en slik sak hadde vi forhandlinger med banens overingeniør 22 januar i år. Han sier da, at selv om vi får rett, så må Staten da gå inn for nye forhandlinger. Vi vilde ha fastslått at den reelle lønn ikke skulde være 50, men vel 60 pct. over forskuddslønn. Vi hadde også et fellesmøte av arbeiderne ved Sørlandsbanen, hvor vi vedtok følgende:

«Arbeidere ved Sørlandsbanen avholdt møte 24 januar og vedtok følgende: Fellesmøte av arbeidere ved 12 avdelinger på Sørlandsbanen, behandlet på møte 24 januar 1932 anleggsledelsens krav om reduksjon av akkordprisene for å presse gjennomsnittsfortjenesten ned på et nivå av kr. 1.35 pr. time. Møtet anmoder Norsk Arbeidsmandsforbund om å søke saken innbragt for Arbeidsretten, idet møtet mener at den krevde reduksjon er i strid med de forutsetninger som blev gjort gjeldende ved siste reglementsrevisjon og banedirektørens protokollerte forutsetning under forhandlingene.»

Når jeg tar det op her, så er det for å høre hvor langt forbundsledelsen er kommet med dette krav. Moan nevnte en ting som også jeg vil komme inn på og det er § 11 og det som er kommet til der. Hvordan denne bestemmelse er kommet til vet vi ikke. Virkemåten av denne

bestemmelse kan imidlertid være forskjellig. Vi har også hatt tilfeller, hvor folk som har vært syke ikke har fått sitt arbeide igjen.

Konrad Botten: Det gikk sikkert med alle anleggsarbeidere, som det gikk med mig, at vi blev helt forundret da vi leste Røstes artikkel i «Arbeidsmanden». Jeg redegjorde for saken og forhandlingene på flere steder. Jeg så også etter i reglementet. Sammenholdt det med det gamle og fikk da se at det var et helt nytt punkt tilkommet. Hvordan det er kommet med forstår jeg ikke og jeg kan ikke huske at det var nevnt under forhandlingene. På side 15 vil man se arbeidernes krav og side 16—17 det staten krevde. Det forelå ikke noget da om dette. Det må være kommet efter at vi har reist fra Oslo. Vi som deltok i forhandlingene har intet kjennskap til dette. Og det skulde være lett å forstå at vi som ligger ute på anleggene er uenig i det. Det kan til nød gå an, hvor det er forståelsesfulle anleggschefer. Men vi har også mange andre og rare anleggsschefer som kan benytte sig av dette til skade for arbeiderne. Jeg vil henstille til tillitsmennene og det kommende forbundsstyre om å få en skriftlig erklæring fra banedirektøren om at denne bestemmelse skal komme ut igjen.

Lars Bakken: Vi fikk nedslag, og forbundsstyret benyttet både i 1929 og 1930 samme taktikk å sende saken gjentagende ganger til avstemning. En konflikt med staten nu er vanskelig, idet den da gjerne lar arbeidet ligge. I sirkulære 29 var det bare meddelt, hvad forslaget gikk ut på, intet om forbundsstyrets stilling eller om forbundets økonomiske stilling. Vi forkastet forslaget. Men så kom det igjen på ny frisk og da så man at forbundet ikke hadde penger. Da blev forslaget vedtatt. Nu var nedslaget 5—6 procent ikke så avskrekkende; men det blev optil 23 procent nedslag i akkordprisene. Slik var det iallfall ved Nordlandsbanen. Vi søkte forhandlinger med den stedlige ledelse; men de kunde intet gjøre. Vi gjorde også opmerksom på Auberts uttalelser om at levestandarden ikke skulde nedsettes. Vi vilde da ha en mann nedover til Oslo; men blev nektet det av forbundet. Men det blev sagt av Henriksen at saken ikke skulde bli gravlagt. Vi har dog intet hørt om det senere. Vi har også krevd at det skal betales for anfangstid. Det spørsmål var nær sin løsning; men det er det nu blitt helt stille om. Med hensyn til tillegget i reglementet, som har vært nevnt, så er det et faremoment; idet vi kjenner til at sirkulære er utsendt fra hovedstyret for Statsbanene om å praktisere det, og det går ut over arbeiderne.

Aanon Larsen: Våren 1929 ventet vi kamp, istedet fikk vi det sirkulære som blev forkastet og som sendtes utvalget. Men derfra kom det tilbake igjen til ny avstemning og da blev forslaget vedtatt. Vi mistet medlemmer av den grunn. Jeg vil foreslå følgende:

«Landsmøtet uttaler sin misbilligelse over den måte forretningsutvalget og forhandlerne har gått frem på i anledning revisjonen av reglementet ved statens anlegg. Når medlemmene med stort flertall har sagt i fra, at der ved sløifning av familietillegget reises krav om forhøielse av minstelønnen, og med stort flertall har besluttet at plassene skal opsies, så er det innlysende at forretningsutvalget og for-

handlerne får holde sig medlemmenes beskjed etterrettelig. Man må beklage at arbeidernes representanter var nikkedukker for riksmeglingsmannen så de tilslutt lurte medlemmene til å kripe fra sitt krav. Landsmøtet uttaler sin avsky mot dette og fastslår at sådant ikke bør forekomme.»

Blir det trakasseringer ved det nye tillegg som er kommet til i reglementet så legger vi ned arbeidet på tross av forbundsstyret. Sirkulæret i 1930 burde inneholdt begge ting med en gang og ikke være delt op i to. Vi holdt på at saken skulde inn for arbeidsretten. Men herom har vi intet hørt. Banedirektøren hadde alle ingeniører sammenkaldt og forlangte at de skulde få lønningene ned på kr. 1.35.

Ragnar Fossum: Under landsmøteperioden i 1928 var vi også inne på dette og jeg fremholdt at jeg ikke kunde gi det forslag min støtte. I forhandlingsutvalget var jeg også imot og sa tydelig i fra. Det samme gjorde jeg i min avdeling. Under forhandlingene i 1928 blev det også to avstemninger; men det skal jeg ikke legge forbundsledelsen til last. Det var Sørlandsbanen som stilte sig i en annen stilling og så fikk vi disse 3 spørsmål, som blev stilt medlemmene. Da disse ting kom ut og blev stemt over, fulgte imidlertid ikke forretningsutvalget det som det var stemt over. Det het bl. a.: «Er medlemmene enig i at plassene i henhold til den foretatte avstemning opsies til fratredelse 15 oktober eller er medlemmene enig i at tidspunktet for opsigelse på grunn av årstiden utsettes og at lønnskravet søkes fremmet i fellesskap med de industriarbeidere, som har tariffrevisjon til våren 1929.» Hvorfor forbundet legger det slik an skyldes sikkert det at forbundsledelsen ikke finner å kunne ta en kamp. Å gå nærmere inn på alle disse ting nu finner jeg ikke anledning til. Men vi må få en ledelse som har medlemmenes interesser for øiet.

Einar Nagel foreslog: «De protester og resolusjoner, som en innsendt i anledning revisjonen av reglementet ved statens anlegg, refereres.

Chr. Henriksen: Når det gjelder kritikk og man sier at saken blev utsendt helt til man fikk den vedtatt, så er det ikke riktig og det skulde anleggsarbeiderne best forstå. I 1928 var jeg med i forhandlingsutvalget og vi blev enige om å utsette konflikten til neste år. Forholdet er den ting at vårtariffene blev ordnet, idet Landsorganisasjonen og Arbeidsgiverforeningen og for vårt vedkommende Bergverkernes Landssammenslutning, blev enige om de såkaldte anteciperede forhandlinger. Vi gav medlemmene og avdelingene beskjed om hvordan stillingen var og de sa nei til å fremme spørsmålet om plassopsigelse. For 1931s vedkommende hadde vi virkelig regnet med at staten ikke vilde ha kommet med noget krav om reduksjon. Men ikke før var lockouten over før vi hadde jernbanen på oss med krav om reduksjon. Vi hadde saken ute i avdelingene og vi blev enige om et forhandlingsutvalg. Vi må jo optre her noget anderledes enn ved de private bedrifter. Vi fikk megling og også et forslag fra Riksmeglingsmannen. Da vi konsiperte det sirkulære som sendtes ut vil jeg som en faktisk opplysning si at jeg mente det vilde vært riktig å gå noget videre og gi medlemmene noget fyldigere opplysninger. Men forhandlingsutvalget vilde bare ha utsendt

protokollen og forslaget. Det blev så forkastet. 48 procent av de organiserte medlemmer ved anleggene deltok og det var et flertall på 72 medlemmer. Vi skulde avgi svar til 9 november og vi meddelte da at forslaget var forkastet. Og konferer cirkulæret 29, så erklærte jernbanens vedkommende at de godtok og vilde gjennomføre meglingsmannens forslag fra 16 november selv om vi hadde forkastet det. Skulde vi da ha erklært stans 16 november? Vi fant ikke å kunne gå til det skritt. Derfor anmodet jeg statens representanter om å få saken utsatt til utgangen av nevnte måned. Vi anså det riktig som forholdene lå an at medlemmene måtte få anledning til å ta standpunkt til, hvorvidt de skulde gå til arbeidsstans i det øieblikk Riksmeglingsmannens forslag blev praktisert fra statens side. De konfererte med departementets chef og kunde meddele at de kunde gå med på 8 dagers utsettelse fra 16 til 23 november. Da var det ikke forhandlingsutvalg i byen. Det er vel ingen som tror at man ved en kamp kunde opnådd noget mere. Her var det 5 procents reduksjon på minstelønn; i de private var det større reduksjoner. Med den reaksjonære regjering kunde man ikke fått noget bedre. Utvalget blev også enig om å utsende cirkulære nr. 30. Her stod det til medlemmene å ta standpunkt om arbeidsstans skulde inntræ, ikke om meglingsmannens forslag. Det annet var nemlig avgjort i cirkulære nr. 29. Det sa så arbeiderne nei til. Deltagelsen i den votering var også dårlig; men dog noget bedre enn første gang og majoriteten var nu også noget større enn første gang. Så sender Sørlandsbanen og enkelte andre avdelinger nogen sure resolusjoner. Vi forela dem for hovedstyret og det mente at vi burde gi medlemmene en nærmere redegjørelse for saken. Men vi mente det var bedre å reise ut og jeg var på hele Sørlandsbanen. Det var naturlig at anleggsarbeiderne så det slik at man ikke kunde gå til konflikt. Da hadde man gjort den reaksjonære bonderegjering den største tjeneste, hvis man hadde gått til kamp. Hvordan tror man en slik kamp vilde ha gått? I vår hadde vi vært nødt til å be om forhandlinger; men da hadde vi nok ikke fått det forslag, som Riksmeglingsmannen kom med. Da vilde staten ha krevd ytterligere nedslag og mange anleggsarbeidere kan være sikker på at de da ikke vilde ha fått arbeide igjen. Konferer krisekomitéen og arbeidsinnskrenkningene. Man kan kritisere, det er riktig, men man skal ikke sette sig til å være sur og opkonstruere tingene. Som stillingen nu ligger an skulde det ikke være nødvendig å reise en stor debatt om denne sak. Spørsmålet har vært behandlet ute i avdelingene og det foreligger ingen beslutning om at man var uenig i at det ikke blev arbeidsstans i høst. Jeg tror også at det er nødvendig for anleggsarbeiderne å gå i sig selv og undersøke hvordan det er på arbeidsplassene og om de ikke selv har noget skyld i forholdene. Så var det spørsmålet om arbeidsrett. Vi mente at før det blev gjort noget med det var det nødvendig å få en konferanse med meglingsmannen. Det er nemlig også et spørsmål om vi kan få en arbeidsrettssak av dette. Vi tilskrev foreningene og anmodet om å få rede på oppgjørene efter nedslaget. Det gikk smått; men vi har da nu fått inn de fleste således at vi nu kan ekspedere den til Arbeidsretten og forsøke å få det avgjort

der. Man må imidlertid være opmerksom på at selv om vi vinner, står det til staten å få lønningene ned til det nivå den vil. Det er en gammel beslutning hos anleggsarbeiderne som sier at akkordfortjenesten skal ligge minst 50 procent over den til enhver tid gjeldende minstelønn. (Forskuddslønn.) Fortjenesten var 1.56 pr. time på det tidspunkt vi forhandlet. Men den sier de var for høi; den skulde være på 1.42 når timelønnen var på kr. 0.95. Foreningenes opgaver viser at fortjenesten ligger noget over 1.42, i almindelighet på 1.46. Vi får neppe, tror jeg medhold i at staten ikke har fulgt det reglement som er.

Konrad Botten foreslo:

«Landsmøtet pålegger forbundets tillitsmenn, eventuelt det nye forretningsutvalg, å sørge for å få tilleggsbestemmelsen i paragraff 11 fjernet.»

Sigvart Westgaard: Da staten gikk til angrep på familietillegget, så fikk man forretningsutvalgets ord for at saken skulde bli optatt våren 1929. Det burde vært gjort i 1928. Det var en feil av utvalget at det ikke søkte samarbeide med andre fagforbund om en felles optreden i 1928. Ved siste reglementsrevisjon var det også et forhandlingsutvalg og om det overenskomstforslag som blev utsendt blev det sagt at det bare var nogen små redaksjonelle forandringer. Men når reglementet kommer får man se noget annet. Da får man se en helt ny paragraff. Allerede i 1912, da vi søkte om å få oprette tariffoverenskomst blev det sagt av statsråden at staten ikke hadde nogen folk å stille op imot de drevne forhandlere som arbeiderne hadde. Men nu ser det ikke ut til at det er så dyktige folk lenger.

Jacob Hagen: Vi fikk tilstillet cirkulære 15, hvor spørsmålet 1 og 3 blev besvart så kraftig, som det burde. Det stod medlemmene fritt for å forkaste forslaget. Det er riktig. Men ved cirkulæret nr. 30 blev man tvunget til å vedta. Og ingen har kjennskap til det nye tillegg i paragraff 11.

Rolf Jensen: Jeg tror alle er enige om å innrømme at anleggsarbeiderne står overfor en sterkere arbeidsgiver enn andre. Det er vanskelig å slå statens angrep på levevilkårene tilbake. Men selv om en streik ved statens anlegg ofte ikke har stor betydning, så må anleggsarbeiderne få ta den når de vil. Den metode forbundsledelsen har anvendt helt fra 1923 i denne sak må det være slutt med. Jeg var i 1928 enig i at vi ikke måtte ta en konflikt, fordi ledelsen ikke hadde lagt grunnlaget for en sådan tilrette. Men hvordan skal disse arbeidere komme ut av den isolasjon de nu befinder sig i? Deres kamp må knyttes sammen med de andre arbeideres tariffoverenskomster. Jeg vil foreslå følgende:

«Det pålegges det nye forretningsutvalg og hovedstyre i samarbeide med Landsorganisasjonen å få revisjonen om lønns- og arbeidsforhold ved statens anlegg knyttet sammen med lønnsrevisjonen i de viktigste industrier og at tvistespørsmålene ved statens anlegg løses sammen med disse.»

Dette forslag er ikke noget sterkt forslag og heller ikke noget godt

forslag, så selv om det blir vedtatt avhenger det av forbundsledelsen hvorvidt anleggsarbeiderne skal styrkes i sin stilling mot staten.

L. Bergundhaugen: Det som var årsaken til at saken 2 ganger blev sendt til avstemning i 1928 var det såkaldte Arendalsforslag. I 1929 meddelte forhandlerne fra Nordlandsbanen at de hadde regnet med å få saken frem til votering en gang til. Om hvad der skjedde i 1931 er bare det å si at det er merkelig med den paragraf som er tilkommet med § 11.

Peder O. Moan: Jeg har aldri sagt at jeg var stemt for arbeidsnedleggelse. Med hensyn til året 1931 kunde man godt i sirkulæret til avdelingene ha sagt noget om forbundets økonomi. Jeg stod så nær ledelsen at jeg visste det var dårlig med forbundets økonomi; men jeg visste ikke om alle låneveier var stengt. Med hensyn til protestskrivelsene til forbundet, så blev det hos oss nedsatt en komité på 3 mann til å fremkomme med en protest. Jeg hadde laget mitt eget; men da de andre skulde ha det så sterkt la jeg ikke mitt frem.

Einar Nagel: Det er en kjennsgjerning at vi i flere år har befunnet oss på defensiven. Det som er det gale er at vi har en ledelse som er innstillet på defensiven. Det fremgår tydelig av beretningen i 1929 at det har vært benyttet manøver for å få saken igjennem. Ved reglementsrevisjonen i 1931 har ledelsen gjort det samme som tidligere. Allerede tidlig på våren viser det sig og sirkulæret nr. 8 er også til å få lærdom av. Man måtte undgå konflikt. Men de skulde opta reglementsrevisjonen snarest. Derfor var det at vi gav oss. Men fra beslutningen falt er det ikke foretatt et eneste forhandlingsmøte, og vi på Oslo-strekningen var helt klar over at slik vilde det gå. Fra ledelsen blev det ved utsendelsen av sirkulæret nr. 8 fratatt medlemmene anledning til å fremkomme med krav; men samtidig skulde det velges forhandlere og i løpet av 14 dager. Det er vanskelig å klare på et anlegg. Forhandlerne skulde inn for å forhandle om lønnsnedslaget. Det kunde ikke vi på vår strekning være med på. Vi forlangte status quo og at man senere skulde kreve krisetillegg. Jeg vil komme tilbake til sirkulæret nr. 30, hvor vi med 70 stemmers overvekt forkastet meglingsmannens forslag. Det var da iallfall flertall. Staten truer så med at de vil begynne med de nye lønninger 16 november. Det er en trussel. Det har også vært nevnt at man kunde vente sig en kongelig proposisjon herom. Men det var dog et sørgelig produkt og det er en skamstøtte at forbundsledelsen har øvet press på medlemmene ved å skremme de med økonomien. Medlemmene blev derved skremt inn i et rottehull. Ikke kampen fro kampens skyld; det er så. Men det er dog bedre å ta en kamp selv om man taper istedetfor stadig å bli drevet tilbake. Vi har istedetfor 5.6 procent fått helt op til 34 procents reduksjon i prisene. Jeg vil foreslå:

«Landsmøtet tar avstand fra den taktikk forbundsledelsen benyttet under siste lønnsrevisjon ved statens aulegg.

Landsmøtet finner det forkastelig og stridende mot medlemmenes selvbestemmelsesrett og retten til selv å bestemme over sine egne lønns- og arbeidsvilkår, når forbundets ledelse utsender til ny avstemning det

av medlemmene forkastede meglingsforslag uten at det i mellemtiden er oppnådd forbedringer og sirkulære nr. 30 for å øve økonomisk press på medlemmene for å få det tidligere forkastede forslag vedtatt.

Landsmøtet pålegger det nye forbundsstyre nøie i overensstemmelse med prinsipperklæringen og forbundets lover å arbeide for en skjerping av kampen for å høine arbeidernes levestandard og under enhver tariffrevisjon utnytte medlemmenes kampvilje.»

Hans Røste: Herefoss fremlegger et forslag her, som er en kritikk mot forretningsutvalget. Men hvis man ser på revisjonsutvalgets bemerkninger, side 4, så er Riksmeglingsmannens henstilling ikke sendt ut av forretningsutvalget. Det må man være opmerksom på. Jeg er uenig i at meglingsmannen kan fremkomme med denslags om ny avstemning av en sak. Man kan ved disse gjentagne voteringer i samme anledning komme op i uheldige situasjoner. Når man sender ut en sak må det gjøres på en slik måte at alle tar sitt standpunkt. Det er ikke enighet om sirkulæret nr. 30. Det er enighet om å spørre avdelingene om deres standpunkt til spørsmålet opsigelse. Men innholdet i sirkulæret var jeg uenig i nemlig denne pasus om at man ikke måtte påregne økonomisk støtte. Jeg fremholdt at det vilde virke skadelig. Det jeg har stemt for er konklusjonen i Henriksens forslag om medlemmenes stillingtagen til arbeidsoppsigelse. Bestemmelsen i paragraf 11 har jeg ikke sett før reglementet kom og jeg mener den er uheldig og vil virke til trakasserier. Den er nok ikke kommet med uten grunn.

Konrad Karlson: Det blev rettet tre spørsmål til arbeiderne i 1928 nemlig: 1. Er medlemmene enig i at der ved sløifning av familietillegget reises krav om en forhøielse av minstelønnen? 2. Er medlemmene enig i at plassene i henhold til den foretatte avstemning opsis til fratredelse 15 oktober? 3. Eller er medlemmene enig i at tidspunktet for opsigelse av plassene på grunn av årstiden utsettes, og at lønnskravet søkes fremmet i fellesskap med de industriarbeidere, som har tariffrevisjon til våren 1929? Det avgjørende spørsmål her var om det skulde reises krav om forhøielse av minstelønnen og videre om det skulde utsettes til våren og sees i forbindelse med de øvrige industriarbeidere. Og disse ting blev vedtatt. Spørsmålene var klare og de blev vedtatt. 16 mai kommer det i stand meglingsmøte og her er følgende protokoll opsatt:

«År 1929 den 16 mai holdtes møte hos Riksmeglingsmannen med de samme representanter for partene som i tidligere møter.

Riksmeglingsmannen henstilte til arbeidernes representanter påny å forelegge saken for anleggsarbeiderne, idet statens representanter på Riksmeglingsmannens henstilling hadde erklært, at det ikke vilde bli foretatt nogen nedregulering av de nugjeldende lønninger i innværende eller i kommende budgett-termin.

Arbeidernes representanter erklærte å ville etterkomme Riksmeglingsmannens henstilling og gi svar 28 mai.»

Denne avstemning viste så 397 for arbeidsstans og 558 imot arbeidsstans. I grunnen måtte medlemmene tre ganger ta standpunkt til samme sak. I meglingsprotokollen finnes intet nytt og det kan ikke

være riktig å gå frem på denne måte. Når det blev gjort og spesielt siste gang, så var det fordi ledelsen ikke hadde tro på nogen kamp. Men da burde man også si ifra. Det hadde vært greit. Jeg kommer til å minnes en artikkel i siste «Arbeidsmanden», hvor det bl. a. heter at «avdelingene sender diplomater ikke kamerater til forhandlingene». Forholdet lå i 1928 og 1929 godt an. Da kunde det med god svekk gått an å få dratt andre arbeidsgrupper ut til fordel for anleggsarbeiderne. Men siden har dette ikke vært tilfelle. Gang på gang har man ladet sig drive tilbake. Det hadde vært bedre å ta en kamp selv om man tapte. Engang må man dog også sette sig til motverge.

Bottolv Tunshelle: Jeg skal være kort og holde mig til regimentsrevisjonen i 1931. Vi heftet oss ved forhandlingsutvalget. De stilte de krav vi mente. Men siden gikk de fra skanse til skanse og reduserte sine krav, så til sist var det intet igjen av det vi krevde og vi fikk til og med forringelser i reglementet. Da de hadde frafalt alle krav, så stod lønsspørsmålet igjen. Da bragte man det inn for Riksmeglingsmannen. Det mente vi var galt. Vi hadde da tapt alle de andre ting og det var oplagt at han vilde ta midt på treet. Når man ikke kunde få enighet med Statens representanter, burde hele reglementet vært bragt inn for Riksmeglingsmannen og ikke bare dette ene punkt: lønnen. Vi hadde også forskjellige andre bestemmelser som hadde fordel for våre medlemmer. Etter sirkulæret nr. 29 kom det berømmelige sirkulære nr. 30 om intet streikebidrag. Det burde man ha sagt fra om tidligere. Protestene er ikke sure. Medlemmene må jo få si sin mening uten at man karakteriserer det som surhet. Forhandlingsutvalget må fine sig i kritikk som andre.

Alfred M. Nilsen: Jeg synes debatten er bra, for når det ligger og verker noget, så bør det også få verke ut. Derved blir det så meget friskere etterpå. I 1929 har vi påpekt at saken ikke blev forelagt for retningsutvalget før den blev sendt ut. Men vi har også presisert at da burde utvalget også ta standpunkt. Vi fikk også svar fra tillitsmennene på denne vår bemerkning, at de var enige heri. I 1931 påpeker vi også at saken er sendt avdelingene uten redegjørelse for hvordan man bør forholde sig og heller ikke om forslaget bør vedtas eller forkastes. Det er forkastelig og det må det bli slutt med. Det er jo ikke dermed gitt at medlemmene skal følge det. Men det ligger en verdi, en garanti for medlemmene i det. Det som står i sirkulæret nr. 30 burde vært sagt i nr. 29. De som stemte mot meglingsmannens forslag stemte også for arbeidsstans. Slik burde det ha vært forelagt. Skal man gå til arbeidsstans, må medlemmene få anledning til positivt å si fra. Man kan imidlertid ikke kritisere at medlemmene ikke har hatt selvbestemmelsesrett. Det har de hatt. Stillingen høsten 1931 var imidlertid vanskelig. Det kan man ikke komme forbi. Det var ikke mulig å gå til kamp da. Det resultat anleggsarbeiderne fikk, er stort sett ikke dårligere enn det andre industriens arbeidere fikk. Det man kan kritisere er at man ikke gav medlemmene fullstendig redegjørelse i første omgang. Det kan hende at det vil være av interesse og betydning å knytte anleggsarbeiderne til andre industriens arbeidere. Men det had-

de ikke vært klokt ifjor. Der må man innrette sig som situasjonen ligger an til de forskjellige tider. Jeg vil minne om at jeg i sin tid kritiserte at det alltid var så vanskelig å få nogen sympatiaksjon når det gjelder anleggsarbeiderne. Det er like aktuelt den dag i dag. Landsorganisasjonen må være opmerksom på at det kunde være av større betydning å se solidaritet i handling. Dette at man ikke sier sin mening om forslagene må vi se å få en forandring i. Jeg vil foreslå følgende:

«Landsmøtet uttaler at ved omsendelse av tarifforslag til avstemning bør forslagene først behandles av forretningsutvalget (eventuelt hovedstyret) som tar stilling til hvorvidt forslagene bør vedtas eller forkastes.

På grunnlag herav tilstilles foreningene en utførlig begrunnelse for de nevnte instansers mening om saken og i forbindelse hermed en redegjørelse for forbundets økonomiske stilling og mulighetene for å kunne tilveiebringe den i forbundets lover foreskrevne økonomiske støtte i tilfelle konflikt.»

Dette mener jeg vi må vedta, så vi slipper gjentagelser.

Konrad Botten: Når forhandlingsutvalgets medlemmer reiser rundt til medlemmene, så skal man også ha med sig alle de krav og spørsmål som har vært fremme under forhandlingene. Jeg er enig i det. Det har videre vært sagt at man skulde ta standpunkt til forslagene. Ja vel. Jeg husker også at man i sin tid i grubeindustrien ved siden av å sende ut forslaget, sendte man også ut en mann fra forbundet for å male fanden på veggen. Det vilde være meningsløst når jeg er imot et forslag fra f. eks. meglingsmannen da å skulle reise ut å anbefale det. Bakken nevnte også at det var reist noen krav fra Nordlandsbanens søndre del. Jeg spurte også Henriksen om det, da jeg ikke kjente til det. Vi fant en del spørsmål som forkortelse av arbeidstiden etc. Men det var ikke forelagt forhandlingsutvalget og det erkjente også Henriksen.

Henriksen (avbryter): Men vi var jo enige om ikke å reise disse stridsspørsmål.

Botten: Men forhandlingsutvalget skulde hatt rede på kravene. Det fikk det ikke.

Hans Lund: Cirkulæret nr. 30 har visst ikke mange rede på. Det heter deri:

«Forretningsutvalget har derfor funnet å måtte forelegge spørsmålet til fornyet behandling. Vi kan i denne forbindelse heller ikke undlate å meddele, at organisasjonens økonomiske stilling efter den store og omfattende kamp, man har hatt i år, er yderst slett, og en konflikt ved statens anlegg betyr understøttelse til over 2 000 medlemmer.» Videre: «En konflikt med det omfang som dette gjelder vil bety store økonomiske utgifter, som forbundet ikke ser sig istand til å innfri. Å forsøke å opta ytterligere lån anser vi helt nytteløst. Vi går derfor ut fra, at medlemmene helt ut forstår situasjonen og årsaken for at man igjen finner det nødvendig å forelegge saken npå nytt.»

Dette er skyld i misstemningen og harmen på arbeidsplassene. Da stiller spørsmålet sig slik for oss at vi må få en forandring.

Johan W. Hansen: Hva skal anleggsarbeiderne gjøre? De er fredløse, har ofte ingen hjemstavn. Vi har mange ganger tilskrevet forbundet om å få i stand reglementsforhandlinger, men vi har intet hørt ennå. Jeg mener det er meningsløst. Vi må kvitte oss av med den slags folk, som ikke vil hjelpe medlemmene. Ifjor sendte vi også inn krav om forandringer i reglementet, men vi fikk intet svar. Vi sendte purringsskrivelse, men heller ikke den er det svart på. Ved Nore er vi da redd for helt å måtte gi oss over. Vi er nu 25 medlemmer. Det er over halvparten av de som arbeider. Men det går ikke an slik å tie en avdeling ihjel.

Anton Hansen: Det var mange som så på forslaget som en forbedring, men da vi kom lenger ut og Botten kom hjem og forklarte det, så blev vi skuffet. Vi mente ekstraarbeide skulde betales som annet arbeid med kr. 1.25, men da skulde § 3 være gjeldende. Det blev som sagt en stor skuffelse. Så er det § 11 og det som er tilkommet der: Under lengere fravær o. s. v. Dette kan gi anledning til trakasserier og at man vil forsøke å få mange vekk. Vi må se å få rede på hvordan denne bestemmelse er kommet med og om det ikke går an å få den vekk igjen.

Chr. Henriksen refererte nu de skrivelser og protester som var kommet til forbundet i anledning denne sak:

Til Norsk Arbeidsmandsforbund.

Hynnekleiv Jernbanearbeiderforening samlet til møte den 15 nov. 1931 protesterer på det bestemtste mot den fremgangsmåte som forbundet bruker mot anleggsarbeiderne ved konflikt ved å sende ut til avstemning det samme forslag flere ganger.

15 november 1931.

Johan Berlid, form.

Karl Sundt, sekr.

Til Norsk Arbeidsmandsforbund, Oslo.

På møte i vår forening den 20 november 1931 blev følgende forslag enstemmig vedtatt:

«Da det i de siste år er blitt til regel innen N. A. F. at Statens anleggsarbeidere skal motta alle lønnsavslag uten kamp, finner vi å måtte kreve: at ekstrakontingenten ophører øieblikkelig, da vi ikke finner oss beføiet til å betale så høi kontingent, når den ikke skal brukes til kamp mot lønnstrykkeriet.

Vi finner å måtte protestere på det skarpeste mot den måte som har gjort sig gjeldende ved de siste års avstemning om «reglemente», da det viser sig, at er forslagene til nytt reglement forkastet ved avstemning innen avdelingene blir det ikke respektert av våre såkalte «ledere» innen N. A. F., da de finner det å være i takt med en kamporganisasjons praksis å sende det ut til annen og tredje gangs avstemning.

Samtidig som de henger op skremmebilleder om at nogen økonomisk støtte kan vi ikke gjøre regning på. Våre ledere innen N. A. F. er fullt opmerksom på at ved å henvise til en tom forbundskasse blir stemmegivningen en annen enn ved første avstemning og de kan i forbundet sove videre på sin «seier».

Vi krever også at landsmøtet blir innkalt snarest, da lederne ikke har medlemmenes tillit.

For avdeling 50, Moripen Jernbanearbeiderforening.

Jørgen Sundt, f. t. formann.

Til Norsk Arbeidsmandsforbund.

Myrdal Jernbanearbeiderforening har på møte den 15 november d. å. behandlet cirkulære nr. 30 angående lønnsreduksjon ved Statens anlegg.

Myrdal Jernbanearbeiderforening har med 18 mot 3 stemmer besluttet å henvise til forrige avstemning, hvor det var avgitt 16 stemmer mot og 5 stemmer for forslaget.

Begrunnelse:

Myrdal Jernbanearbeiderforening vil på det kraftigste kritisere den fremgangsmåte og undfallenhet, som forbundets ledelse går frem på, og igjen sende forslaget ut til avstemning igjen for annen gang for på den måte å trosse forslaget vedtatt.

Vi går ut fra at medlemmene er så voksne og var fullt på det rene med hvad de stemte for, og når forslaget er nedstemt ved første avstemning, så har forbundets sekretariat bare å ta resultatet til følge.

Vi vil heller ikke undlate å påtale at forbundets ledelse ikke undser sig for å benytte «som skremmemiddel» at forbundets økonomi er så dårlig, og opta noget lån for å skaffe penger til bidrag i tilfelle streik er også umulig.

Vi synes det er merkelig. Så snart andre grupper kommer ut i streik, da blir ikke anleggsarbeiderne uteglemt, når det angår å være med å betale stor ekstrakontingent, men når anleggsarbeiderne kommer i den situasjon at de trenger hjelp, så får alle utveier stengt og blir henvist til å hjelpe sig selv. Det vil med andre ord si, at anleggsarbeiderne skal være en melkeko for andre.

Vi vil til slutt bemerke, at i tilfelle forbundets ledelse står maktesløse for å skaffe de nødvendige beløp for å finansiere i tilfelle en streik ved Statens anlegg, så får anleggsarbeiderne selv velge sitt aksjonsutvalg, som kan sette sig i forbindelse med de institusjoner, som kan ordne den side av saken.

Myrdal den 16 november 1931.

For Myrdal Jernbanearbeiderforening.

Ole Børgdølmo, f. t. formann.

Til Norsk Arbeidsmandsforbund.

Bjorvatten Jernbanearbeiderforening vedtok enstemmig på møte den 15 november 1931 følgende:

Bjorvatten Jernbanearbeiderforening protesterer på det kraftigste over den stedmoderlige behandling som blir Statens anleggsarbeidere til del ved hver fremkommen konflikt ved Statens anlegg. Vi blir oversendt en begretilig skrivelse hver gang over økonomiens besverligheter og lite håp om støtte. Vi kan ikke finne oss i bestandig å være arbeiderne i bikuben. Når man appellerer til oss, er vi de første til å lyde solidaritetens bud, og derfor krever også vi solidaritet.»

Legårdshei, 16 november 1931.

For Bjorvatten Jernbanearbeiderforening.

Anker Wiik, f. t. formann.

Overhalla den 15 november 1931.

Til Norsk Arbeidsmandsforbund, Oslo.

I medlemsmøte den 15 november 1931 blev det enstemmig besluttet å sende krav inn til forbundsstyret om at det ordinære landsmøte innkalles snarest mulig, så at dette blir avholdt innen årets utgang.

Foreningen er av den opfatning at det ingen grunn er til å utsette dette lengere.

Med faglig hilsen

For Ranumslettens Anleggsarbeiderforening.

Jakob Hagen, f. t. formann.

Norsk Arbeidsmandsforbund,
Forretningsutvalget.

Vattenstrøm den 16 november 1931.

Landekil Jernbanearbeiderforening, avd. 15 av N. A. F. vil med avsky protestere mot den behandling som Statens anleggsarbeidere er blitt behandlet ved denne lønnsreduksjon så vel fra forbundets som Landsorganisasjonens side.

Det er ikke foretatt et eneste skritt for å protestere mot den av regjeringen påbudte kongelige resolusjon.

Det er vår mening at dette burde ha vært gjort av Landsorganisasjonen.

For da Riksmeglingsmannens forslag er forkastet og det kommer igjen til medlemmene å velge mellom å gå til streik eller ikke streik for å avverge en kongelig resolusjon. Har vår organisasjon ingen maktfaktor lenger?

Vi er av den opfatning at forbundets styre og Landsorganisasjonens formann her har gjort en bjørnetjeneste som har skadet organisasjonen i den grad, at den er ødelagt for bestandig ved Statens anlegg, det vil bli en masseutmeldelse som det ikke blir maken til, det må dere være klar over etter det som nu er passert.

Den dårlige side av denne behandling er: Da Riksmeglingsmannens forslag er forkastet, kommer cirkulære nr. 30 med den bønn, at vi bør vedta dette forslag på grunnlag av at forbundet ikke makter understøttelse under en konflikt.

Dette er et spørsmål som det er naturlig blir møtt med mishag fra anleggsarbeidernes side. Vi vil spørre hvilken gruppe innen en annen organisasjon som har ydet så stor økonomisk støtte til andre grupper innen organisasjonen som anleggsarbeiderne, derfor forlanger vi av andre grupper innen organisasjonen, at de skal yde igjen. Dette er solidaritet i praksis etter vårt skjønn!

Vi vil pålegge forbundets forretningsutvalg i tilfelle dette kompromis blir vedtatt, å stille dette krav til Landsorganisasjonen at ekstrakontingenten opheves for anleggsarbeiderne fra den tid lønnsreduksjonen inntreffer. Det må være et rimelig forlangende etter den fremgangsmåte som er brukt mot anleggsarbeiderne denne gang.

Vi er ikke ufornuftige eftersom stillingen ligger an. Vi har i vår avdeling imøtekommet deres bønn, og det er blitt flertall for ikke å gå til streik, men fremgangsmåten som er brukt, den har ødelagt organisasjonen, det er en kjensgjerning.

Foreningene er i oppløsning og situasjonen er faretruende. Det er i gjære enkelte avdelinger å ta initiativet til dannelsen av eget forbund for Statens Jernbaneanlegg.

Denne resolusjon ble vedtatt enstemmig på medlemsmøte den 15 november d. å.

Landekil Jernbanearbeiderforening,
Kristen Mortensen, formann. Marius Mortensen, sekretær.
Martin Olasrud, kasserer. Torkil Førland, viceformann.
John Hølen, H. J. Svare, Matias Sanden, styremedlemmer.

Den 18 november 1931.

Til Arbeidsmandsforbundet.

Vossebanens Anleggsarbeiderforening har i møte idag behandlet forbundets cirkulære nr. 30. Følgende forslag ble enstemmig vedtatt:

1. Den tidligere stemmeavgivning over Riksmeglingsmannens forslag til nytt lønnsreglement for jernbaneanleggene opprettholdes.
2. Foreningen forlanger av forbundsstyret at medlemmenes beslutning respekteres.
3. Foreningen krever at landsmøtet innkalles snarest og senest innen midten av februar 1932.
4. Forbundet søker straks forbindelse med det russiske grubeforbund for å fremme spørsmålet om økonomisk støtte fra dette forbund.

Med solidarisk hilsen

For Vossebanens Anleggsarbeiderforening
J. P. Karlsruud, formann.

Protest

mot Norsk Arbeidsmandsforbunds cirkulære nr. 30.

Ad Reglementsrevisjonen for Statens Jernbaneanleggs vedkommende.

Herefoss Anleggsarbeiderforening avholdt ekstraordinært møte 15 november d. å. til fornyet behandling av forbundets cirkulære nr. 29 innbefattet Riksmeglingsmannens forslag om arbeidslønninger for Statens Jernbaneanleggs vedkommende, samt forbundets cirkulære nr. 30, samt en rundskrivelse fra anleggsgruppens formann, Alb. Karlsen, av Aust-Agder faglige Samorganisasjon. I henhold til vedlagte avstemningsblankett besluttet møtet med stor majoritet å opprettholde sin stemmegivning over Riksmeglingsmannens forslag fra møte i foreningen den 25 oktober d. å.

Samtidig besluttet møtet å oversende forbundet foreningens bestemte protest mot den fremgangsmåte som her er bragt i anvendelse, som vi også betrakter stående i strid med organisasjonens prinsipper samt forbundets lover.

Vi gjør oppmerksom på at når vår forening i medlemsmøte av 2 oktober d. å. hvor 82 procent av foreningens medlemmer var fremmøtt til behandling og avstemning over Riksmeglingsmannens forslag i henhold til forbundets cirkulære nr. 29, så skjedde både behandlingen og avstemningen ut fra den forutsetning, at dette var realiteter, da det allerede på dette tidspunkt var et meglingsforslag som blev oss forelagt. For øvrig viser den oss tilsendte meddelelse over den samlede stemmegivning, at Riksmeglingsmannens forslag er forkastet med 559 mot 482 stemmer.

Dette resultat skulde jo forplikte forbundet til straks å opsi plassene for Statens anleggsarbeideres vedkommende.

Hvad som senere er foretatt fra forbundets side ved omsendelsen av samme sak til fornyet behandling og avstemning uten minste endring av situasjonen og tillike med en anbefaling til vedtagelse av foreliggende forslag, kan vel neppe være organisasjonsmessig optreden og finner vi å måtte karakterisere dette som reneste forpurringstaktikk og vedføier vi også for all korrekthets skyld, at det synes være en dårlig organisasjonsmessig optreden på denne måte å gå ærender for Staten som arbeidskjøper.

Da vi forøvrig kunde ha mange ting å innvende både mot Norsk Arbeidsmandsforbunds og Landsorganisasjonens holdning overfor Statens organiserte anleggsarbeidere, angående både dette tilfelle og tidligere, skal vi innskrenke oss til å anføre med samme situasjon fra 1928—29 i frisk erindring, at vi skal komme tilbake til denne sak på forbundets førstkommande landsmøte.

Tegner i henhold til foreningens beslutning av 16 november 1931.

Pr. Herefoss den 16 november 1931.

Herefoss Anleggsarbeiderforening.

Jørgen J. Rønning, formann. Gunnulf Hogga, sekretær.

Fellesmøte av anleggsarbeidere på strekningen Krøssen—Øydnevatn vil på det kraftigste protestere mot den fremgangsmåte N. A. F. har benyttet under de siste forhandlinger og avstemninger for Riksmeglingsmannens forslag.

Vi stempler det som et simpelt forræderi mot den organiserte arbeiderklasse å utsende et sådant cirkulære som nr. 30, da vi mener at når N. A. F. sender ut et cirkulære med et sådant innhold som opplysninger om forbundets dårlige økonomiske stilling, samt en bønnlig appell til sine medlemmer om å godta lønnsreduksjon uten kamp, så må vi stemple N. A. F.s forretningsutvalg som kapitalens og den sittende bonderegjerings lakeier.

Et sådant cirkulære kan falle Statens representanter i hende, og da er det nytteløst å føre en kamp for å bedre lønnsvilkårene for Statens anleggsarbeidere og de er som bekjent elendige fra før.

Øg det må N. A. F.s forretningsutvalg være klar over, at medlemmene ikke betaler den store kontingent og eventuelle ekstrakontingenter kun for at forbundets lønmede tillitsmenn skal leve i velvære og falle medlemmene i ryggen ved første anledning som gis til å bedre vilkårene for Statens Anleggsarbeidere.

Da Statens anleggsarbeidere under hele lockouten i sommer har betalt en stor ekstrakontingent for å støtte sine organiserte kamerater, så gjorde også vi

regning på at de samme kamerater skulde hjelpe oss under kampen for våre interesser.

Og vi har hatt den opfatning at forbundet skulde være vår støtte i den kamp som arbeidsgiverne og kapitalismen har forsøkt i år, først med den store lockout som blev iverksatt i våres, og nu som den fascistiske bonderegjering skal bruke beskjeringskniven på de små lønsmottageres rygg for å lette statsbudgettet.

Men etter det som nu er skjedd må vi endre vår opfatning og til slutt bemerke, at *forbundsledelsen ikke er sin stilling voksen*, da de etter *et sådant skjendig forræderi* har svekket vår organisasjon både innad og utad.

De bør derfor ta under overveielse å stille sine plasser til disposisjon på førstkomende landsmøte.

Denne resolusjon er vedtatt enstemmig.

J. Berg, møtets dirigent.

R. Johansen, møtets sekretær.

Bergsmo, 17 november 1931.

Til Norsk Arbeidsmandsforbund, Oslo.

Det har i de senere år ved revisjoner av arbeidsreglementet for Statens anlegg vært praktisert en fremgangsmåte ved behandlingen av avstemningsresultatene som er helt forkastelig. Ett og samme forslag blir utsendt til fornyet avstemning opptil 3 ganger ledsaget av advarsler og skremser som nødvendigvis må svekke motet og kampviljen blandt arbeiderne.

Resultatene har jo svart til hensikten. Anleggsarbeiderne er ved sin undfallenhet kommet ned på et lønnsnivå som er det slettteste i landet, når det tas hensyn til de større ulemper og dyrere leveomkostninger i forhold til andre grupper og fag.

En første avstemning må være nok. Et forhold som dette skaper harme og likegyldighet blandt organisasjonens medlemmer, og det er selvsagt høyst skadelig.

Våre tillitsmenn i forbundet må misforstå sin stilling. De sitter ikke der for ved å øve trykk på organisasjonene i den hensikt å få dem til å avstå lønnskamp bare for selv å leve i fred og ro.

Vi er ikke tjent med sådanne tillitsmenn. Vi er en kamporganisasjon og kan selvfølgelig ikke ha tillitsmenn på så utsatte poster, som selv ønsker fred for enhver pris og som det synes saboterer våre interesser.

Det har tilmed hendt at det fra de samme tillitsmenn har fremkommet flåsete uttalelser av ondskap eller dumhet, uttalelser som man ikke skulde tro eller tenke kunde komme fra våre tillitsmenn. Sådanne menn må vi bli kvitt. Vi må ha menn som er sig sitt ansvar bevisst, men som gjør sin plikt og ikke går arbeidskjøpernes ærender. Det må overlates arbeiderne selv å ta bestemmelse i sine egne saker, uten påtrykk av trusler og skremser.

For Øisletta Jernbanearbeiderforening.

Anders Uhlen, sekretær.

Peder O. Moan, formann.

Norsk Arbeidsmandsforbund.

Aune Jernbanearbeiderforening tillater sig herved å henstille til forbundet om å få gjennomført at det kun blir benyttet organiserte arbeidere ved statens jernbaneanlegg.

Det er så alt for mange arbeidere, som allerede har satt sin lit til at det blir ingen streik ved statens anlegg, og som nu igjen har fått sin fordom bekreftet idet forbundet atter har erklært at de ikke er kampdyktige.

Det er fare for at hele fagorganisasjonen ramler i grus, hvis det skal fortsette slik.

De uorganiserte oppebærer jo samme rettigheter som de organiserte, tross det at de undrar sig fagkontingent og ekstrakontingent til forbundet samt underarbeider organisasjonen på arbeidsplassen.

Vi vil på det bestemteste henstille til forbundet om å sende en agitator til Nordlandsbanens S. del og således kan få anledning til å gjøre sig bekjent med hvor svak organisasjonstanken er blandt anleggsarbeiderne.

Aune Jernbanearbeiderforening.

(Ingen underskrift.)

Til Norsk Arbeidsmapdsforbund, Oslo.

Bergkvam Jernbanearbeiderforening har på møte den 15 november 1931 behandlet sirkulære nr. 30 fra forbundet med resultat som vedlagte avstemningsblanket viser.

I samme møte besluttet enstemmig å sende følgende skrivelse:

Foreningen uttaler sin beklagelse over den inntrådte situasjon i anledning reglementsrevisjonen med de etter vårt syn optatte forhandlinger, som er ført inn på feil spor fra begynnelsen.

Vi må da i denne forbindelse henvise til kravet om overenskomst istedet for reglement med prolongasjon av nuværende lønnssetninger som ved første givne anledning blev forlatt av forhandlingsutvalget, for så betingelsesløst, når undtas lønsspørsmålet å akseptere statens forhandleres forslag til forandringer i reglementet, og som vi etter Deres sirkulære nr. 29 ikke har begrep om hvad inneholder.

I og med at kravet om overenskomst med de deri formulerte punkter var frafalt og kun lønsspørsmålet bragt inn for Riksmeglingsmannen, var feilen gjort, og grunnlaget for en akseptabel ordning for vårt vedkommende bortfalt, da vi mener at saken i sin helhet burde vært forelagt Riksmeglingsmannen.

Riksmeglingsmannens forslag til lønnssetninger er, som man kunde vente, sammenlignet med kravene fra partene, men kunde dette lønnsnedslag, som forslaget innebærer, muligens blitt opveiet av andre fordeler, når det hele i sammenheng var blitt behandlet under meglingen.

Ovenstående er et resume av vårt syn på forhandlingene, og det resultat som foreligger. Vi kan heller ikke undlate å gjøre oppmerksom på enkelte avsnitt i sirkulære nr. 30, som ikke kan sies å virke oppløftende med nogen særlig spore til å fremme interessen for organisasjonen.

Alle medlemmer er sikkert klar over at forbundets økonomiske stilling ikke er god etter den påkjønning det har hatt, men å bruke dette som et våpen til å tvinge anleggsarbeiderne å falle til fote og godta forslaget er noget som vi må reagere mot, og da særlig under en så tydelig tilkjennegivelse gjennom sirkulære at forbundet ikke kan innfri sine forpliktelser, og som av oss må forståes på den måte at streikebidrag ikke kan erholdes.

Når vi blir stilt overfor en sådan tvangssituasjon, valget mellom streik uten understøttelse og arbeide under de elendige lønnsforhold som nu skal bli gjort gjeldende, må nok mange som ellers ikke vilde gjort det velge det siste.

Hvilke følger en sådan situasjon vil få for organisasjonen er ikke i øieblikket godt å bedømme, men sikkert er det at det vil få følger, og disse vil ikke gå i forbundets favør.

Bergkvam den 16 november 1931.

For Bergkvam Jernbanearbeiderforening,

B. Thunshelle, formann.

Ö. Ohnstad, sekretær.

Norsk Arbeidsmannsforbund, Oslo.

Vedlagt oversendes resultatet av avstemningen over spørsmålet om arbeidsnedleggelse eller ikke med et noget endret resultat enn forrige avstemning og til det bedre

Og jeg må personlig uttale at de som under de foreliggende forhold vil gå til arbeidsnedleggelse kan ikke tenke over spørsmålet med det alvor som organisasjonen har krav på, og jeg må, så sterkt jeg kan, anmode forretningsutvalget om å avverge arbeidsstans om der ved avstemningen skulde bli et lite flertall for arbeidsnedleggelse. Om det skulde være så mange som i tankeløst overmot ved sin avstemning kan bringe hele anleggsgruppen ut i en aldeles håpløs kamp.

15 november 1931.

Med solidarisk hilsen,

Sigv. Vestgaard.

Til Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte 1932.

Ranumslettens Anleggsarbeiderforening vil uttale sin største misbilligelse over forbundsledelsen for den taktikk og fremgangs måte som er blitt brukt overfor anleggsarbeiderne under de to siste lønnsreduksjoner.

Resultatet av avstemningen viste at det var stort flertall for spørsmålene 1 og 3. Der var fra anleggsarbeidernes side tydelig sagt fra at de ikke fant sig i noget lønnsnedslag, idet de fant at den lønn som var måtte bibeholdes, hvis de skulde eksistere som mennesker. De vil forsøke sin styrke. De vil forsøke en kamp med staten. De vil ikke godvillig gi fra sig noget av det som før var for lite å eksistere av.

Til tross for at anleggsarbeiderne den gang så greit og tydelig sa fra forsøkte forbundsstyret med all kraft å få denne sterke beslutning kullkastet og det maktet de til slutt. De sendte ut det ene sirkulære etter det annet med krav om ny avstemning på samme grunnlag som arbeiderne med stort flertall før har sagt nei til.

I 1931 kom spørsmålet på nytt op om reduksjon i anleggsarbeidernes før så dårlige lønnsforhold. Der blev optatt forhandling som ikke førte frem, og saken blev undergitt frivillig meglingsmannen fremsetter forslag, som blir utsendt til uravstemning. Avstemningsresultatet viste at meglingsforslaget var forkastet av arbeiderne. Forbundsstyret bøier sig ikke for den fattede beslutning, men sender det ut på nytt. Denne gang med en følgeskrivelse, som maler fandan på veggen om forbundets finansielle stilling. Med trussel om den moralske og finansielle stilling blir forslaget truffet igjennem.

Anleggsarbeiderne kan ikke lengere finne sig i dette forhold. De blir tvunget til å se sig om etter andre veier.

Her kommer da i første rekke tanken om dannelse av eget forbund for anleggsarbeiderne frem på nytt. Det er ikke med glede foreningen vil bringe dette spørsmål på bane på nytt, men slik som forholdene har utartet sig i de senere år blir de tvunget til å ta standpunkt.

Dertil kommer at anleggsarbeiderne må betrakte sig som et underbruk for de andre organisasjonsgrener. Anleggsarbeiderne er med andre ord kun med som en melkeko i den samlede organisasjon, for de har aldri fått forsøkt sin styrke samlet med de andre industrigrener og er det en gang anleggsarbeiderne forlanger moralsk støtte fra den samlede organisasjon, da svares der med der er ingen å sende ut.

Økonomisk får anleggsarbeiderne være med og støtte de andre industrier innen om rammen av fellesorganisasjonen, men når de trenger enten økonomisk eller moralsk støtte, da sies der nei. Anleggsarbeiderne er glad for å få støtte de andre industrigrener som kommer ut i kamp, men vi forlanger også støtte tilbake, og vi forlanger ennvidere av fellesorganisasjonen at den yder oss den moralske støtte som vi trenger. Statens anleggsarbeidere har ganske andre motstandere å kjempe med enn den private arbeidsgiver, vi har den kapitalistiske stat å kjempe med.

Så fremt de nuværende forhold skal fortsette med det ene lønnsnedslag etter det andre, uten at der blir forsøkt en kamp mot staten, vil rekkene forsvinne meget hurtig fra organisasjonen. Mange av de gamle prøvede organisasjonsmedlemmer forlater organisasjonen og å få nye medlemmer blir en umulighet, idet de ser det nyttesløst å fortsette.

En videre redegjørelse for saken vil bli foretatt på landsmøtet.

Ranumslettens Anleggsarbeiderforening.

Ole Beck foreslo:

«Som første sak i morgen formiddag optas til behandling valgkomitéens innstilling angående forslaget om ansettelse av en fastlønnet tillitsmann for veiarbeiderne, og spørsmålet om en eventuell utvidelse av forretningsutvalget og hovedstyret.»

Votering: Ved voteringen blev forslaget enstemmig vedtatt.

Alfred M. Nilsen foreslo at man fortsatte forhandlingene til man blev ferdig med den foreliggende sak.

Votering: Forslaget falt.

Forsikringsbidraget sendes redaksjons- og budgtetkomité til innstilling.

Johs. M. P. Ødegård: Under konstitueringen søndag var jeg ikke på det rene med hvordan man skulde forholde sig til gamle medlemmer som vil ha sitt forsikringsbidrag helt eller delvis utbetalt. Jeg vil nu foreslå:

«De andragender som foreligger om hel eller delvis utbetaling av forsikringsbidrag i levende live, som av forretningsutvalget og hovedstyret er besluttet oversendt landsmøtet til avgjørelse, oversendes redaksjonskomitéen der har i oppdrag å utarbeide forslag til § 17 til utarbeidelse av innstilling.»

Konrad Karlsen: Som formann i redaksjonskomitéen vil jeg ikke undra mig arbeidet, men jeg synes dette er et økonomisk spørsmål som bør overlates budgtetkomitéen. Og jeg vil foreslå det. Subsidiært at det behandles av redaksjons- og budgtetkomitéen.

Johs. M. P. Ødegård: Hvis Karlsen frafaller sitt prinsipielle forslag, er jeg enig i hans subsidiære forslag om at budgtetkomitéen også er med i behandlingen av denne sak.

Konrad Karlsen frafalt sitt prinsipielle forslag og det subsidiære blev vedtatt.

Møtet hevet.

Formiddagsmøtet torsdag 16 juni.

Dirigent: *Magnus Merli.*

Navneoprop blev foretatt. 5 representanter var fraværende.

Protokollen fra eftermiddagsmøtet onsdag blev referert og godkjent uten bemerkninger.

Ansettelse av tillitsmann for veiarbeiderne.

Efter beslutningen igår blev som første sak behandlet valgkomitéens innstilling angående forslaget om ansettelse av en fastlønnet tillitsmann for veiarbeiderne.

I hoveddagsordenen og tilleggsdagsordenen fantes følgende forslag og krav i denne anledning fra veiarbeidernes avdelinger:

Fra avd. 104, Kolvereid Veiarbeiderforening, forelå:

«Kolvereid Veiarbeiderforening samlet til møte 22 mars vedtok følgende henstilling:

Under den rivende utvikling veiarbeidet foregår, tillater vi oss å henstille til landsmøtet om å vedta eller utvirke at veiarbeiderne enten de er anleggs-, veivedlikeholds- eller veivoktere blir organisert i et forbund og da nærmest i Arbeidsmannsforbundet.»

Motivering:

Det er jo klart at når det blir stadig mindre skille mellom de egentlige statens veianleggsarbeidere og den gruppe arbeidere som er beskjeftiget ved vedlikeholdet, både ved at Staten mer og mer blir arbeidsgiver og ved at anlegg og vedlikehold går mer og mer op i hinannen, vil det også være innlysende at disse må samles i en organisasjon så de kan opptre i fellesskap.

Ellers vil det lett gjensidig vanskeliggjøre forhandlinger med arbeidsgiveren enten det er stat fylke eller kommune.

Under de pågatte forhandlinger har man jo erfaring nok for hvor langt man kommer med den nuværende organisering.

Opnår man ikke å høine de elendige og uensartede lønnsforhold som f. t. råder blandt veiarbeiderne, vil interessen og organisasjonen blandt veiarbeiderne slappes og til slutt forsvinne.

Fra hovedstyret:

I anledning foranstående forslag fra avdeling 104, Kolvereid Veiarbeiderforening vil hovedstyret meddele at det i lengere tid har vært arbeidet med denne sak, idet flere konferanser er avholdt mellom representanter for Norsk Skog- og Landarbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund. Den 9 april 1931 avholdtes den avsluttende konferanse mellom nevnte forbund som resulterte i følgende forslag:

«Undertegnede forbund tillater sig herved å foreslå for sekretariatet at de vei- og vedlikeholdsarbeidere, som for tiden er tilsluttet Norsk Skog- og Landarbeiderforbund snarest og inntil videre overføres til Norsk Arbeidsmandsforbund.»

Begge interesserte forbunds styrer har tiltrådt forslaget. Ved gjennomførelsen av denne ordning vil man være kommet langt på vei til realisering av den tanke som Kolvereid Veiarbeiderforenings forslag er grunnet på. Man kan imidlertid ikke anse spørsmålet løst fullt ut, idet en del veivoktere og vedlikeholdsarbeidere også er tilsluttet Norsk Kommuneforbund. Det er forutsetningen å fortsette med arbeidet for å søke samlet hele denne arbeidsgruppe inn i ett og samme forbund.

Det er videre forutsetningen å søke overføringen av Norsk Skog- og Landarbeiderforbunds medlemmer i så god tid, at det kan være mulig for disse å bli representert på vårt landsmøte 9 august d. å.

Fra avd. 74. Veiarbeidernes Forening, Tofteland bro, Mandal.

«Forretningsutvalget bemyndiges til midlertidig å ansette en agitator som skal prøve å organisere arbeiderne ved statens veianlegg, utbedringsarbeide, riksveivoktere og andre som arbeider ved statens veivesen.

Foreninger av arbeidere ved de foran nevnte anlegg, utbedringsarbeide og riksveivoktere som står tilsluttet andre forbund, søkes overflyttet til Norsk Arbeidsmandsforbund.»

Motivering:

Når vi finner det nødvendig å opta dette forslag, så er det fordi at lønns- og andre arbeidsvilkår ved statens veivesen er så dårlige at der snarest mulig må en forandring til. Det kan nevnes at forskuddsbetalingen som regel ikke overstiger kr. 0.70 pr. time. I de fleste tilfelle er det helst under. Dagarbeide betales med kr. 0.70, 0.80 og op til kr. 1.00 pr. time.

Det skulde jo være i alle anleggsarbeideres interesse å få en forandring i dette forhold. Som det nu er så kan man næsten si at veiarbeiderne virker som lønnstrykkere likeoverfor de andre anleggsarbeidere. Dette kan jo ikke vedvare og det behøver det ikke heller, fordi at anlegg og vedlikehold av statens veier er en så viktig funksjon at man med en nogenlunde god organisasjon ikke bare vil kunne presse veiarbeidernes krav igjennem; men også kunne støtte f. eks. jernbaneanarbeiderne under en felles kamp.

Det er derfor aldeles nødvendig å opta et kraftig arbeide for å få organisert alle arbeidere ved statens veivesen. Og dette tror vi man opnår lettest og billigst ved å ansette en flink agitator som er kjent med forholdene ved veianleggene.

Fra hovedstyret:

Forslaget går for en del ut på det samme som forslaget fra Kolvereid Veiarbeiderforening, og hvad så angår henvises til hovedstyrets anførsler dessangående.

Hvad angår spørsmålet om midlertidig ansettelse av en fast agitator, må man anta at styret dertil har adgang i den utstrekning det ansees tjenlig og påkrevet.

Hittil har man søkt å samarbeide med de forskjellige distriktsorganisasjoner i agitasjonen blandt veiarbeiderne. Likeledes har man også anvendt de lokale organisasjoner av veiarbeidere der hvor dette har vært mulig og støttet med bidrag til agitasjonsarbeidet.

Forbundsstyret vil selvsagt i fremtiden som hittil anvende den fremgangsmåte i agitasjonsarbeidet på dette område som ansees mest formålstjenlig.

I landsmøtets tilleggsdagsorden var inntatt følgende fra *Veiarbeidernes stedlige styre, Østfold*:

«Stedsstyret for de organiserte arbeidere ved veivesenet i Østfold foreslår for landsmøtet at veiarbeidergruppen får sin egen mann fast ansatt ved forbundskontoret.

Hvis landsmøtet finner å kunne gi vårt forslag sin tilslutning er det vårt ønske at denne mann velges fra arbeidsplassen, og fra veiarbeidernes egne rekker.

Motivering:

Når man ser på vei- og vedlikeholdsarbeidernes organisasjoner slik som de nu er, må man tilstå at disse er nokså mangelfulle.

Til tross for at man i enkelte fylker har en ganske god organisasjon, så er det igjen andre, som nær sagt ingen har.

Dette er selvsagt meget uheldig og virker som en tung klamp om foten for de som nu står i sin forening, og som har tatt kampen op for å bedre vei- og veivedlikeholdsarbeidernes usle lønns- og arbeidsvilkår.

Vi er klar over at vårt forslag medfører betragtelige utgifter for forbundet, men vi håber at Norsk Arbeidsmandsforbunds medlemmer forstår betydningen av å få organisasjonsmessig ordnede forhold ved veivesenet. Da dette vil være en fordel, ikke bare for veiarbeiderne, men for den samlede, organiserte arbeiderklasse i dette land.

Slik som stillingen nu er har staten full adgang til å dirigere løningene nedover som den selv finner for godt. Og resultatet er ikke uteblitt.

Ved lønnskonferanser og forhandlinger blir det til stadighet fremhevet hvad staten betaler ved sine veianlegg. Og de private arbeidsgivere benytter de elendige lønnsforhold ved veivesent som argument, når det gjelder å trykke løningene ned.

Dette forhold må absolutt bringes til ophør, selv om det skal koste noget.

Hvad som trenges nu er en organisert vei- og veivedlikeholdsarbeidergruppe som vet hvad den vil, og som vil hvad den vet!

Ut fra dette syn på saken er det vi har tillatt oss å fremme foranstående forslag, da vi er overbevist om at den arbeidskraft forbundet nu råder over ikke er tilstrekkelig til å føre den agitasjon og opplysning som må til for å opnå et heldig resultat.

Ole Beck: Samtlige medlemmer i valgkomitéen var på det rene med at dens arbeide vilde bli meget vanskelig. Når det gjelder valg i forbundet av tillitsmenn som av selve styret, så er det en ting man også må se på og det er alle de krav som er innsendt om nedskjæringer og besparinger. Det er forståelig; men vi mener at vi ikke helt ensidig kan se på det økonomiske. Det er medlemmenes interesser, som skal veie mest. Hvis man hensynsløst skulde slå inn på disse besparinger i fagorganisasjonen — det eneste organ som nogenlunde makter å hjelpe arbeiderklassen — så vil organisasjonsmedlemmenes interesser bli skadelidende. Ser vi på forbundets vekst og den er en *kjennsgjerning* så forsår man at det er blitt mere arbeide å utføre også i forbundet. Den største tilvekst er blandt veiarbeiderne og de skaffer meget arbeide. Forøvrig må vi regne med de egenartede og spesielle forhold vi har på de mange steder i landet. Forbundet har således fått et stort arbeide å utføre. En annen ting er at forbundets utviklingsmuligheter og arbeidsmuligheter er øket i de senere år og det må der også tas hensyn til. Dette har valgkomitéen meget samvittighetsfullt gjennomgått og flertallet er enig i ansettelsen av en ny mann ved forbundskontoret, spesielt for veiarbeiderne. Men også av hensyn til den øvrige økning i arbeidet ved kontoret. Medlemmene vil ikke være tjent med at forbundet ikke har tilstrekkelig hjelp. Det kunde forøvrig være meget å si om dette, men jeg skal innskrenke mig. Jeg vil referere valgkomitéens innstilling:

«I anledning av oversendelsen av tillegsdagsordenens punkt 7 til valgkomitéen, med anmodning om at denne skal komme med innstilling til landsmøtet, når det gjelder forslaget om en eventuell ansettelse av

en ny fastlønnet tillitsmann i forbundet for veiarbeiderne, tillater valgkomitéen sig å foreslå for landsmøtet følgende:

1. Fra 1ste august i år ansettes det en ny fastlønnet tillitsmann ved forbundskontoret, som ved siden av det almindelige kontorarbeide, i første rekke får i oppdrag å arbeide med forholdene blandt veiarbeiderne. Valgkomitéen forutsetter da, at den nu leiede midlertidige kontorhjelpe ophører.
2. Valgkomitéen vil anbefale for landsmøtet at hovedstyrets innstilling om en utvidelse av forretningsutvalget fra 5 til 7 representanter og en utvidelse av hovedstyret fra 13 til 15 representanter, vedtas.»

Innstillingens punkt 1 er i valgkomitéen vedtatt med 8 mot 1 stemme (Brandt). Punkt II er enstemmig vedtatt. Vi må som nevnt sørge for å sette forbundet i den stilling at våre medlemmers interesser tjener på det. Hvad den økonomiske hjelp for øvrig angår, så vil den nye mann kunne avlaste meget av dette arbeide. Når vi tar stilling til utvidelsen av forretningsutvalget og hovedstyret, så er det en følge av vår stillingtagen til spørsmålet om en ny tillitsmann i forbundet. Jeg tror vi vil tjene fagorganisasjonens interesser best ved å vedta denne innstilling.

Alfred Brandt: Jeg har i valgkomitéen dissertert i spørsmålet om ansettelse av flere folk ved forbundskontoret. De som nu er der, må kunne klare det arbeide som er. Vi har erfaring for at vi stadig på landsmøtene har hatt krav om innskrenkninger og det er forslag her inne om å innskrenke det vi idag har. Men det er jeg ikke enig i. Det vi nu har må vi beholde. Men jeg er enig i at utvalget og hovedstyret må utvides.

Thorv. Thorstensen: Når vi i valgkomitéen er enig i en ny mann, så er det som nevnt av valgkomitéens formann spesielt hensynet til veiarbeiderne som har gjort sig gjeldende. Under anleggsvirksomheten blev det adskillig kritikk under beretningen og det tror jeg kommer av at det har vært for lite hjelp ved kontoret. Det har iallfall ikke manglet på god vilje hos de folk vi nu har ved kontoret. Tilveksten i forbundet skyldes vel også nærmest veiarbeiderne, og når vi da skal ta en ny mann, bør vi ta den nye mann fra veiarbeidernes gruppe. Jeg vil derfor anbefale utvidelsen med en ny mann ved forbundskontoret.

Ingv. Løggavlen: Efter at valgkomitéens formann har hatt ordet og har levert sitt gode innlegg, er det ikke nødvendig å si stort mere. Det er nødvendig for forbundet i sin helhet å få mere hjelp mener jeg, ikke bare for veiarbeidernes skyld. Det er noget som heter å spare på skillingen og la daleren gå. Det bør vi ikke være med på. I august måned ved forrige landsmøte hadde forbundet 5165 medlemmer. I mai 1932 var medlemstallet 8909. Når man ser på disse tall, så kan det ikke være uansvarlig å gå til utvidelse. Hvor mange av dere har ikke personlig erfaring for hvor det ofte kan være vanskelig å få svar på henvendelser til forbundskontoret. Jeg har også erfaring for hvordan arbeidet er ved kontoret og jeg har sett arbeidsmengden der. Hvis man tror på forbundet vårt — dets fremgang og vokster — må man ikke se pessimistisk på denne sak, men være med på å ansette en ny mann ved

kontoret. Vi har en stor brakkmark å pløie. Etter veidirektørens op-gaver arbeider der gjennemsnittlig 7 200 arbeidere ved veianlegg, som har stats- eller fylkesbidrag. Rundt regnet er 2 000 veiarbeidere orga-nisert i vårt forbund og i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund. Av de øvrige 5 000 går det an å få organisert minst 2 000 mann i løpet av kort tid. Hvis den konflikt blir ordnet som nu pågår, så vil mange nye mem-ber strømme til organisasjonen. Vi har også allerede sett at mange er kommet med i organisasjonen. Det foreligger også anmodninger om hjelp til organisering av veiarbeidere. Jeg vil derfor anbefale flertallets forslag.

Strek blev nu satt.

Johs. M. P. Ødegård: Med hensyn til innstillingen fra valgkomitéen kan jeg kort og godt si at jeg er enig i den. Men det var i anledning den begrunnelse som blir gitt for forslaget jeg vilde si litt om. Det er riktig at forrige landsmøte sa at den ene kontorhjelp vi hadde, skulde opsies. Man mente å kunne klare sig med mindre assistanse. Det måtte spares det som kunde spares. Utviklingen har imidlertid gått den rik-tige vei og det varte ikke lenge før man blev på det rene med at skulde arbeidet ved kontoret holdes å jour, kunde det ikke innskrenkes noget på hjelpen. Og hovedstyret besluttet å la det fortsette som det var. Hvad arbeidet ved kontoret angår, så er det naturlig at det vokser med forbundets vekst. Flere medlemmer og avdelinger skaper større arbeide og jeg vil for mitt vedkommende si at jeg beklager at jeg særlig i 1931 og 1932 i så liten utstrekning som skjedd er, ikke har hatt anledning til å besøke avdelingene. Men det har ikke vært anledning til det. Henrik-sen og jeg har forsøkt så godt det har latt sig gjøre å komme ut, men det er ikke skjedd i den utstrekning som medlemmene og avdelingene har ønsket det. Det er også riktig som Løgavlen sa, at man ønsker for-bundet representert utover. Men man må være opmerksom på at når forbundets medlemmer og avdelinger er så spredt utover det hele land og med de lange avstander, så kan man ikke overkomme det med den hjelp man nu har. Jeg har også forstått begrunnelsen fra valgkomitéen for ansettelsen av den nye mann, at han kunde utføre adskillig kontor-arbeide. Jeg mener det blir en noget kostbar arbeidshjelp. Den hjelp vi trenger, må være å få en mann som kan utføre *organisasjonsarbeide*. Det som var nødvendig før landsmøtet på grunn av alt arbeidet i den forbindelse var å få en kontordame til assistanse. Vi har også under konflikter som den pågående meget å gjøre. Men hvad det kurante kon-torarbeide angår, må man la forretningsutvalg og hovedstyret få foreta det nødvendige ut fra en bedømmelse av de foreliggende forhold. Vi må også ha en omlegning av vårt kartotek, det er ikke som det bør være. Dette vil skaffe meget arbeide særlig den første tid. Disse forandringer blir litt efter litt gjort i alle forbund og går vi til våre naboland, så har de allerede gjort det der. Jeg har ikke noget forslag her. Det er en administrativ affære som hovedstyret får ta stilling til. Vi har ikke for meget assistanse, heller for liten. Jeg vil derfor henstille til lands-møtet alvorlig å overveie valgkomitéens innstilling. Jeg har imidlertid villet si fra og det er min plikt å gjøre det. Det som det er mest om å

gjøre er å få bedre anledning til å arbeide ute i feltet og da kan man ikke se på det som en økonomisk tyngde for forbundet. Men man må se på det ut fra den valuta man sikkert får igjen ved dette.

L. Bergundhaugen: Jeg ser man vil innskrenke kontorhjelpen og få en tillitsmann i stedet. Det mener jeg de bør forandre. Jeg er enig i ansettelsen av en ny mann, men vi bør ikke ta vekk den billige arbeids-hjelp vi har av den grunn. Den nye mann bør være en som ikke fryser fast ved kontoret, men bli en reisesekretær. Det er nødvendig for vei-arbeiderne å få en slik mann.

Alfred M. Nilsen: Vi kommer sent, men vi kommer forhåpentlig godt. Det er nu ca. 13 år siden jeg henstilte til hovedstyret å ansette en mann som spesielt skulde skjøtte om veiarbeidernes interesser og reise rundt og organisere disse og arbeide for deres lønns- og arbeids-forhold. Det blev ikke gått frem slik som jeg mente. Men nu er man kommet til det punkt at det er nødvendig. Var det nødvendig tidligere, så er det mer enn nødvendig nu. Vi ser jo også at veiarbeidet stadig utvides. Jernbanen hadde tidligere ute omkring 5 000 mann på sine an-legg. Nu er det 2 000 og det er all grunn til å tro at dette tall vil gå ytterligere ned. Veiarbeidernes antall derimot stiger efter hvert. Man må da forståå at det også er nødvendig å få en mann som skal ha dette som sin spesielle opgave å ta sig av disse arbeidere. Det er en opgave så omfattende at de to mann som ellers er optatt med forbundets ar-beide ikke kan overkomme det arbeide. Det er ikke en kontorist som skal ansettes, men en *organisasjonsmann*, som skal reise til hver krok i landet, hvor det er veiarbeidere. Den mann som får dette arbeide, blir ikke arbeidsløs. Det skal jeg garantere for. Å gå til innskrenkning av den lille kontorhjelp forbundet nu har, bør man ikke. En innskrenk-ning i den kan det ikke være tale om. Arbeidsmandsforbundet har all tid spandert mange penger på agitasjon og det har vist sig å være lønn-somt. Forbundet har kanskje den vesentligste del av æren for det agi-tasjonsarbeide som har vært utført her i landet. Den økonomiske side vil i det lange løp vise sig å være til fordel for oss. Jeg vil derfor an-befale valgkomitéens forslag om en ny mann.

Aksel Nygren: Som medlem av valgkomitéens flertall har jeg ikke meget å tilføie til formannens uttalelser. Ved forrige landsmøte vilde man innskrenke, men vi har senere sett medlemstallets økning. Bare til forhandlinger og agitasjon brukes 20 000—32 000 kroner. Ved å få en fast agitator vilde vi kunne spare inn på det beløp. Vi mener ikke at vi skal ha en kontormann, men en *organisasjonsmann* som skal kun-ne utføre alt i forbundets tjeneste. Valgkomitéen mener heller ikke at hvis arbeidsmengden tilsier det, så skulde ikke utvalget eller hoved-styret få anta den hjelp som trenges.

Edmund Edvardsen: Jeg er høist forbauset over valgkomitéens innstilling, når vi nu over alt hører at det må spares og innskrenkes. Når organisasjonsformene blev omlagt var det også for å innskrenke antallet av tillitsmenn. Vi har samorganisasjonene som skal utføre det meste agitasjonsarbeide rundt i landet. Hvad forbundets vekst angår,

så er forholdet det at kanskje hele 2 000 medlemmer bare betaler til forsikringskassen.

M. Hestnes: Da vi så forslaget fra Østfold, var vi glad over det vi veiarbeidere som vet hvor vanskelig det er mange steder med organisasjonsforholdene. Det er så at det å ansette en ny mann vil bringe utgifter, men jeg er sikker på at får vi den rette mann, så vil vi tjene på det. I vår avdeling har vi medlemmer spredd i 4—5 bygder. Jeg vil så sterkt jeg kan anbefale valgkomitéens flertalls innstilling.

Frithjof Johansen: Jeg synes ikke det er riktig av veiarbeiderne å stille dette krav, når man ser at alle forslag i dagsorden går ut på besparelser. Det blir ingen forandring fordi om vi ansetter en mann til. Vi må selv utføre det agitasjonsarbeide som skal til for å føre organisasjonen fremover.

Karl Bottenvand: Man må se på om man har råd til dette i forbundet. Det mener jeg vi ikke har. Vi ser forholdene i Sulitjelma. Jeg kan under slike forhold ikke være med på nogen utvidelser ved forbundskontoret. Vi har villet ha innskrenkning i det vi nu har, men etter forbundets vekst hittil, så skal vi ikke holde på det. Men noen utvidelser av tillitsmennes antall vil vi ikke gå med på. Derimot finner jeg det riktig å utvide hovedstyrets antall.

Hungermarsjen søker om økonomisk støtte.

Dirigenten (Merli) refererte nu en skrivelse fra de arbeidsløses aksjonsutvalg om økonomisk støtte i anledning hungermarsjens ankomst til Oslo. (Hungermarsjen fra Trondheim og Sarpsborg som i de dager kom til Oslo etter å ha gått landeveien fra sine hjemsteder.)

Dirigenten: Jeg vil foreslå saken oversendt budgettkomitéen.

Votering: Dirigentens forslag blev vedtatt.

Og debatten om valgkomitéens innstilling fortsatte.

Jakob Hagen: Ser vi på de arbeidsløses antall i forbundet idag, så holder ikke Løggavlens tall stikk. Stillingen er så prekær ute på arbeidsplassen nu at man makter næsten ikke det som er. Vi har jo samorganisasjoner rundt i landet, disse burde i første rekke ha med agitasjonen blandt veiarbeiderne å gjøre.

Sigvart Westgaard: Ansettelse av en ny mann i forbundet er neppe i overensstemmelse med medlemmenes opfatning rundt i landet. Når det gjelder agitasjon, så har Arbeidsmandsforbundet organisert både sagbruk, papir og tekstil. Men det er grupper som senere er gått ut av forbundet. Når vi skulde ha hjelp av disse, så har vi ikke fått det. En midlertidig sekretær til å reise rundt kunde jeg være med på men ikke en helt fastlønnet mann.

Hans Moen: Jeg kan ikke være enig i valgkomitéens innstilling. Det må kunne innrettes praktisk slik med den kontorhjelp man nu har og med noget ekstrahjelp, at en av forbundets nuværende tillitsmenn kunde reise mer rundt og da spesielt blandt veiarbeiderne. Forbundet kan nu legge sin vesentlige arbeidskraft på veiarbeiderne. De andre grupper har dyktige folk som kan drive den agitasjon som skal til og organisasjonsprocenten er der god. Vi har så videre distriktsorgani-

sasjonene, de skal jo nettop være til hjelp for agitasjonen. Hvis distriktsorganisasjonene er slappe og gjør dårlig arbeide, må forbund og Landsorganisasjonen innskjerpe at de skal gjøre mere. Det er riktig at distriktsorganisasjonen i Bergen er en død organisasjon, som ikke får gjort noget for veiarbeidernes organisasjon. Men jeg kan ikke på det nuværende tidspunkt være med på ansettelse av en ny mann.

Jørgen Hersleb: Søndag blev det uttalt at forbundet hadde liten råd, og at det måtte utvises forsiktighet. På tross av at forbundets formann selv opplyser det, så kommer valgkomitéen og foreslår en ny mann, nye utgifter. Det er så at kanskje veiarbeiderne allerede er en stor gruppe, men det er ikke av den grunn nødvendig å få en betalt mann for veiarbeiderne. Setter veiarbeiderne så meget inn på det, så må en av de andre fastlønnede forlate plassen. Efter beslutningen på forrige landsmøte, så skulde man innskrenke på kontorhjelpen. Men efter 4 år — siden landsmøtet — sitter vedkommende sikrere enn nogen sinne. Vi var for vår del ikke enig i Østfolds forslag. Vi stemmer imot enhver ny fastlønnet mann.

Oskar Kvernbo: Jeg var i sterk tvil om vi kunde gå med på ansettelse av en ny mann i ledelsen. Ved å innskrenke på kontorhjelpen kunde jeg imidlertid gå med på det. Derved vilde ikke utgiftene bli så store. Det trodde jeg også var valgkomitéens mening. Nu hører jeg at Ødegård mener, at man ikke kan innskrenke den ekstraordinære hjelp. Da må jeg få stå fritt.

Olaf Sletten: Man bør ikke se ensidig på dette og bare se på det økonomiske. Skal vi gjøre det blir vi stående stille. Kan vi få samlet en så viktig gren som veiarbeiderne, så vil dette også styrke økonomien. Men jeg er uenig i at man av den grunn skal innskrenke på kontorhjelpen. Det står ikke forbundet sig på. Jeg vil anbefale at landsmøtet vedtar valgkomitéens innstilling. Det var nevnt at veiarbeidet var sesongarbeide, men det er feil. Det kan gjelde noen enkelte. Utviklingen viser at de fleste nu går på veiarbeide for det meste, mens jernbanen innskrenker.

Idar A. Kleveland: Innstillingen ser liketil ut, idet man ved å ansette en ny tillitsmann skal innskrenke på kontorhjelpen. Men jeg er enig med Ødegård i, at det kan man ikke, den bør heller utvides. Jeg går ut fra at veiarbeiderne blir godt representert i det nye styre, men når vi ser forslagene her om nedsettelse av lønninger, ophevelse av viceformannsstillingen etc., så ser man at medlemmene mener at nu bør det spares. I Møre er vi nogenlunde heldig stillet, iallfall på flere steder. I Romsdal har vi faktisk alle med. I Nordmør har vi hatt 2 avdelinger og det er nu dannet 2 nye avdelinger av Samorganisasjonen og den tredje er under dannelse. Jeg vil henstille til landsmøtet å la veiarbeiderne bli godt representert i forretningsutvalg og hovedstyre. Men noen ny mann kan jeg ikke være med på.

Ingv. Løggavlen: Hagen arbeider på et sted hvor det er gode organisasjonsforhold og hvor det er virkelig gode organisasjonsfolk. Det er også et distrikt hvor befolkningen ikke er fiendtlig stemt mot organisasjonen. Men du har allikevel ingen garanti for hvor lenge du står

ved jernbanen. Du kan komme over på veiarbeide før du aner det. Og det gjør stor forskjell. Veiarbeiderne idag må begynne fra nytt av, og jernbanearbeiderne burde se litt større på tingene. Besparelser eller ikke. Men det er meget som taler for besparelser. Til Hans Moen vil jeg si, at han neppe idag kan bedømme det arbeide veiarbeiderne har tilført forbundet. Men forbundets formann har rede på hvilket stort arbeide veiarbeiderne har lagt på organisasjonen. Veiarbeiderne er sesongarbeidere, sies det. Nei, selv veidirektøren har fremholdt, at det gjennomsnittlig arbeider 5 000 mann ved veianleggene.

Edvard Hemli: Forbundets vekst skulde tilsi utvidelser i ledelsen, sier man. Jeg tror ikke det er riktig. Veiarbeidernes interesser krever ikke nogen ny mann. Det som trenges er at forbundets tillitsmenn optrer slik at de har medlemmenes tillit. Flere folk er ikke nødvendig.

Lars Bakken: Når man her innbyr til ansettelse av en ny mann, anvendes det at veiarbeiderne vokser i forbundet. Men veiarbeiderne er ikke anderledes enn anleggsarbeiderne for øvrig. Det er ikke nødvendig å få en mann for hver gruppe. De folk vi velger skal vareta *alles* interesser. Når man nu videre skal spare inn på nødvendig kontorhjelpe, så blir det ingen besparelse ved å få en ny tillitsmann. Det vil jeg ikke være med på. Vi trenger den rutinerte kontorhjelpe, vi har. I Møre og Namdalen har Samorganisasjonen gjort et godt agitasjonsarbeide med de bidrag de har fått fra Landsorganisasjonen. Løygavlen søkte sterkt å fremholde at det var forskjell på veiarbeiderne og anleggsarbeiderne. Det er uriktig å fremstille det slik.

Arthur Borgen: Man får inntrykk av at det er misnøje med det som er utført og det må ha sin grunn. Det må være den ting at den ledelse vi har hatt hittil, ikke har klart å overkomme den voksende arbeidsmengde. Det inntrykk har jeg fått av å høre debatten. Nogen skal *alltid* spare. Andre fremholder at ved å få en ny tillitsmann i ledelsen, så vil det bli lettere å slippe ut en mann fra forbundet til avdelingene og til nyarbeide, og at det sikkert vil bringe gode resultater. Det siste er jeg enig i, fordi vi har kjennskap til forbundets tillitsmenns arbeide. Jeg har sett at de har sittet oppe i et så stort arbeidspress, at jeg faktisk ikke har kunnet forstyre dem. Det er ikke klokt å stagnere arbeidet på denne måte. Vi har erfaring for hvordan det er med Samorganisasjonen, når det gjelder spørsmålet om agitasjon. Vi henstilte til den 5 ganger om assistanse, men det gikk lang tid før vi fikk en mann utover — $\frac{1}{2}$ times reise fra Oslo. Det er ikke alltid slik at den på stedet som leder avdelingen har den beste anledning til å bedømme situasjonene. Derimot kan en mann som kommer til avdelingen eller ut i feltet oftere lettere overskue forholdet og se hvad som best bør gjøres. Jeg vil derfor anbefale at det blir en ny mann ved forbundskontoret.

Knut Hartmark frafalt ordet.

Ole Beck: Jeg vil tilbakevise at valgkomitéen ikke har tatt økonomiske hensyn. Vi har gjort det, og vi har fremholdt at man ikke må se så ensidig på dette. Den kjensgjerning som ligger i en *utvikling*, av forbundet, kommer man ikke forbi. Det viktigste er de vanskelig-

heter forbundet har å kjempe med på hver eneste arbeidsplass mer enn nogen gang tidligere og så er det *veiarbeiderne* og den brakkmark som der ligger og venter. Bare den konflikt vi nu har gående, viser utviklingen. Det vil være en fordel for organisasjonen og oss alle å sette den i stand til på beste måte å kunne vareta våre interesser. Det er ingen tvil om, at den nye mann personlig må ta sig av veiarbeidernes sak. Hvad den leiede kontorhjelpe angår, så sa også forrige landsmøte at man hadde adgang til det, når det var nødvendig. Jeg har konferert med valgkomitéen om det og man er enig om den tilføielse her også. Men det er riktig å innskjerpe at hvis det kan undgås, så skal ekstrahjelpen ikke utvides. Det skal være adgang til å leie kontorhjelpe hvis det er *nødvendig*. Jeg vil anbefale innstillingen.

Talelisten var nu tilendebragt.

Mikal Svaba (til forretningsorden): Jeg forlangte ordet før strek blev satt, men dirigenten har ikke vært opmerksom på det. Jeg må derfor be landsmøtet om å få ordet.

Ingen ytret sig derimot.

Mikal Svaba: Det foreligger i dagsorden en rekke forslag om innskrenkninger i ledelsen. Ved nu å vedta dette, binder vi oss imidlertid overfor de forslag som senere foreligger. Jeg er personlig ikke for innskrenkning, men jeg vil ikke være med på nogen utvidelse.

Votering: Man var så nådd frem til votering. Det votertes over 1. del i valgkomitéens innstilling i punkt 1 (ansettelse av en ny mann ved kontoret). — Dette blev forkastet med 63 mot 47 stemmer, som blev avgitt for ansettelse av en ny tillitsmann.

Ole Beck: Efter den votering er det ikke nødvendig å votere over forutsetningen (om ekstrahjelpen).

Heri var landsmøtet enig.

Utvidelse av forretningsutvalg og hovedstyre.

Derefter blev valgkomitéens innstilling punkt II optatt til debatt. Innstillingen lød:

II. Valgkomitéen vil anbefale for landsmøtet at hovedstyrets innstilling om en utvidelse av forretningsutvalget fra 5 til 7 representanter og en utvidelse av hovedstyret fra 13 til 15 representanter vedtas.

Til § 12 (hovedstyret) og § 13 (foretningsutvalget) var til dagsorden for øvrig innsendt en rekke forslag.

Til § 12 (hovedstyret) var innsendt følgende forslag:

Fra avd. 67. Nøtterøy Arbeidsmandsforening.

Foreningen foreslår at betegnelsen *hovedstyre* forandres til *representantskapet* og har innsendt forslag til hel formulering av paragrafen, som inntas her i sammenheng i motsetning til at forslagene for øvrig inntas for hver paragraf punktvis.

Representantskapet.

1. Mellem landsmøtene er representantskapet forbundets høieste myndighet og fatter beslutning i alle viktigere spørsmål, som måtte bli det forelagt av forbundsstyret.
2. Representantskapet består av 15 medlemmer, hvorav 11 velges fra foreninger utenfor Oslo og 2 fra foreninger innenfor Oslo. 3 av de utenbys samt de 2 innenbys medlemmer utgjør sammen med formannen og næstformannen forbundsstyret. For de utenbys medlemmer velges 6 varamenn.
3. Representantskapet avholder et ordinært møte hvert år til behandling av forbundets beretning og regnskap samt alle forslag som blir forelagt fra forbundsstyret.
4. Ekstraordinære representantskapsmøter holdes så ofte forbundsstyret finner det påkrevet.

Motivering (se også foreningens forslag ad § 13):

Vårt forbund har sine medlemmer spredt utover det hele land, og har en forholdsvis betydelig del av medlemmer i Oslo eller nærmeste omegn. Skal man kunne få en sterk ledelse av forbundets daglige virksomhet, er det derfor nødvendig å velge noen inn fra foreninger utenfor Oslo og omegn. Ved å sette grensen til høist en halv dagsreise fra Oslo kan en rekke av foreningene ute i provinsen komme på tale, og representantene kan, når det er påkrevet, varsles på formiddagen og rekke samme dags ettermiddag til møte i Oslo. For ytterligere å styrke den daglige ledelse av forbundet og for at medlemmene og foreningene mest mulig skal kunne sette sitt preg på forbundets virksomhet bør antallet forhøies fra 5 til 7.

Vi mener da at det vil være riktig å gå over til betegnelsen forbundsstyre istedenfor tidligere forretningsutvalg, og likeledes at den tidligere betegnelse hovedstyre forandres til representantskap. Etter vår opfatning har vår hovedstyre alltid hatt karakteren av et representantskap, idet medlemmene alltid har vært utpekt fra visse bestemte distrikter eller arbeidsplasser.

I flukt med vårt forslag om å forhøie antallet av forretningsutvalget (forbundsstyret) fra 5 til 7 faller dermed etter vår opfatning av sig selv at hovedstyret (representantskapet) forhøies fra 13 til 15, først og fremst fordi forbundsstyret ikke bør danne flertall innenfor representantskapet. Ved å øke antallet med 2 mann blir det også mulig å velge flere representanter for veiarbeiderne inn i forbundets ledelse. Hvilket etter vår opfatning er aktuelt, da det må formodes at veiarbeiderne i stadig større grad vil komme til å bli en viktig gruppe innenfor vårt forbund.

Fra Ranumslettens Anleggsarbeiderforening:

Ad punkt 2.

Det samlede styre består av 10 medlemmer. Av disse velges 5 fra foreninger utenfor Oslo og 5 fra Oslo og omegnen. De 5 siste danner forretningsutvalget.

Motivering:

Med den sammensetning som forbundet har, nemlig anleggs-, grube- og veiarbeiderforeninger, finner man at det burde kunne foretas en innskrenkning for de 3 utenbys medlemmer uten skade for den samlede organisasjon.

Fra avd. 34. Stord Arbeiderforening:

Ad punkt 2.

Det samlede styre består av 15 medlemmer. Av disse skal 8 velges fra avdelingene utenom Oslo og 7 fra avdelingene i Oslo og omegn. De 7 siste utgjør forretningsutvalget. For de utenbys styremedlemmer velger landsmøtet 6 suppleanter.

Motivering:

Forbundets medlemsantall har i de siste 3 år øket med ca. 60 pct. og vi finner at hovedstyret bør utvides. Vi tror at det skulde være en styrke for hele forbundet og dets arbeide om det utøvende organ blev utvidet.

Fra avdeling 83. Sanddøla Jernbanearbeiderforening blev foreslått:

Ad punkt 2.

Siste passus forandres til:

For de utenbys styremedlemmer velger landsmøtet 8 personlige varamenn.

Motivering på landsmøtet.

Fra avd. 34. Stord Arbeiderforening.

Ad punkt 4.

Punktet tilføies:

Eller når minst halvparten av hovedstyrets medlemmer finner det påkrevet.

Motivering:

Vi mener at ikke bare forretningsutvalget, men også hovedstyret må ha anledning å bestemme når ekstraordinært styremøte bør avholdes.

Fra hovedstyret:

I anledning de fremkomne forslag til endringer i § 12, vil hovedstyret anbefale at antallet av medlemmer i styret forandres fra 13 til 15 representanter og at forretningsutvalget utvides fra 5 til 7 representanter.

Likeledes vil hovedstyret anbefale forslaget fra avd. 34, Stord Arbeiderforening, hvad angår forandring av p. 4.

Nogen stilling til de øvrige foreslåtte forandringer er ikke tatt, men vil der til landsmøtet bli fremlagt nærmere utformet forslag.

Til § 13 (forretningsutvalget) var innsendt følgende forslag:

Fra avd. 34. Stord Arbeiderforening:

Ad punkt 1.

Punktet forandres i henhold til foreningens forslag til endringer i § 12, punkt 2.

Fra avd. 67. Nøtterøy Arbeidsmandsforening.

Foreningen foreslår betegnelsen *forretningsutvalget* forandret til *forbundsstyret*. Se motiveringen ad § 12.

Ad punkt 1.

Forbundsstyret består av formann, næstformann og 5 av landsmøtet valgte representanter, hvorav 2 velges fra Oslo og 3 velges utenbys, men høist en halv dagsreise fra Oslo.

Fra avd. 67. Nøtterøy Arbeidsmandsforening.

Ad punkt 4.

For forbundsstyret velges 4 varamenn fra Oslo eller nærmeste omegn som innkalles efter tur i tilfelle et medlem uttrer eller har forfall.

Fra *hovedstyret* forelå følgende:

Som følge av hovedstyrets standpunkt til forandringer i § 12, punkt 4, anbefales forslaget fra avd. 67, Nøtterøy Arbeidsmandsforening, ad punkt 4.

For øvrig blir paragrafen å redigere på den måte som nødvendigjøres som følge av de beslutninger som fattes til forandringer i § 12.

Alfred M. Nilsen: Jeg har intet imot å gå tilbake til 7 representanter i forretningsutvalget og jeg vet ikke hvorfor man innskrenket det i sin tid. Men det står at 4 skal velges i Oslo og 3 utenbys fra. Men hvordan vil det bli, hvis man skal gå lenger utenom Oslo enn hittil? Det gjør at man bør se på saken noget nærmere. Det er ikke så lett å få dyktige folk ved bare å gå til Oslo. Jeg vil ikke være ondskapsfull, men jeg har sett at i de siste 2—3 perioder har vi ikke hatt et utvalg som har vært tilfredsstillende. Det har vært svake og lite tilfredsstillende utvalg vi har hatt. Det er derfor vanskelig å finne et kvalifisert styre med det antall vi nu har og vanskeligere blir det ved en utvidelse.

Johs. M. P. Ødegård: Når det gjelder paragrafene 12 og 13, så er det omdelt til representantene og hvor hovedstyret har foreslått en redaksjon av disse. Men hensyn til Nilsens forespørsel, så var det av økonomiske hensyn at man i sin tid gikk til innskrenkning her. Men man får følelsen av at et utvalg på 5 medlemmer er for lite. Da var vi imidlertid et lite forbund. Men vi er jo nu vokset og man fant det riktig å utvide hovedstyret og dermed få veiarbeiderne med. Det er riktig som Nilsen sa, at det er vanskelig å få et forretningsutvalg utelukkende fra Oslo. Man har måttet gå utover Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening. Jeg vil imidlertid høre om man ikke nu kunde innskrenke sig

til antallet medlemmer i de 2 styrever og avgjøre det nu. Og jeg vil foreslå at man konsentrerer sig om 15 istedenfor 12 og 7 istedenfor 5 og så se på selve loven når man kommer til lovbehandlingen.

Ole Beck: Valgkomitéen har sluttet sig til forretningsutvalgets og hovedstyrets innstilling. Men ved den avgjørelse man tok til forrige sak, er det vel tvilsomt om ikke det økonomiske også her vil spille inn. Som Nilsen sa, så har det vært vanskeligheter når det gjelder utvalgsmedlemmer her fra byen, men jeg tror vanskelighetene vil bortelimeres ved å utvide utvalget. Jeg vil for øvrig henstille til landsmøtet å velge en ny formann for valgkomitéen.

Hans Moen: Om man får et nederlag skal man ikke tape hodet. Man gir ikke op for det. Jeg er enig i utvidelse, men det står at man skal velge fra *nærmeste* distrikter. Hva mener man med det? Hvis det f. eks. skal gjelde inntil 1/2 dags reise, så må man jo betale for tapt arbeidsfortjeneste og diett. Og da blir det en stor utgift for forbundet. Vi har imidlertid her i Oslo og nærmeste omegn flere avdelinger og det må da kunne finnes folk der som kan velges. De må jo også kunne innkalles på kortest mulig varsel. Jeg er også enig i at veiarbeiderne blir med i utvalget med 1 mann. Men den mann må kunne finnes i Oslo og nærmeste omegn.

Aksel Nygren: Jeg anser det helt overflødig å fortsette denne debatt efter den avgjørelse forrige sak fikk. Den bør sendes tilbake til valgkomitéen til ny behandling.

Johs. M. P. Ødegård: Når det er et uttalt ønske av valgkomitéen vil jeg trekke mitt forslag tilbake.

Ole Beck: All den stund forrige avgjørelse falt som den gjorde kan jeg ikke forstå at man nu skal sende saken tilbake til valgkomitéen. Det har ingen hensikt. Valgkomitéen har ikke tillit.

Johs. M. P. Ødegård: Det er ikke landsmøtets mening at valgkomitéen ikke har tillit. Jeg vil henstille at man nu stemmer over mitt forslag om å avgjøre antallet og så sender det til valgkomitéen til endelig redaksjon.

Votering: Ødegårds forslag blev enstemmig vedtatt.

Johs. M. P. Ødegård: Jeg har tatt standpunkt for utvidelse og det er enstemmighet i hovedstyret. Hva angår spørsmålet om hvor man skal ta disse fra, går jeg ut fra at valgkomitéen ikke misforstår hva der menes med Oslos *nærmeste* omegn. Det kan være Aker og Bærum, men det er også distrikter som grenser inn til disse og hvorfra man ofte kan komme like hurtig inn til Oslo. Kommunikasjonene er såvidt utviklet at man må kunde innrette det mer praktisk.

Bottolv Tunshelle: Jeg er enig i utvidelse, men ikke av forretningsutvalget. Men med 8 representanter fra de utenbys distrikter kommer ikke alle med. Jeg vil derfor foreslå at hovedstyret utvides til 10 utenbys medlemmer, ialt 15. Dog under den forutsetning at forretningsutvalget blir på 5 medlemmer.

Birger Bekkevold: Jeg synes det var rart at landsmøtet nedsablet valgkomitéens innstilling med hensyn til en mann fra veiarbeiderne. Men jeg håper at man nu tar hensyn til veiarbeiderne. Når det gjelder

forretningsutvalget burde man når det gjelder veiarbeiderne finne en mann som er utenfor Oslo og nærmeste omegn.

Jacob Hagen: Jeg må opta Ranumslettens Anleggsarbeiderforenings forslag, som er inntatt i dagsordenen, side 17. (Inntatt ovenfor ved sakens begynnelse.)

Lars Bakken: Hvis det er praktisk gjennomførlig har jeg intet imot en utvidelse av utvalget; men hvis det er slik at det vil koste forbundet bortimot 1 mann i årslønn, så er jeg ikke enig i det. Veiarbeiderne har ikke lidt noget nederlag her. Valgene står enda åpne. Jeg for min del kan godt være med på en utvidelse av hovedstyret med 2 mann.

Jørgen Hersleb: Man skal nu også ta med kassereren i forretningsutvalget. Hvis derfor ikke utvalget utvides til 7 er jeg ikke enig i utvidelse av hovedstyret til 15.

Johs. M. P. Ødegård: Tidligere har kassereren alltid vært medlem av utvalget. Når det ikke har vært tilfelle i siste årene, så kommer det av innskrenkningen fra 7 til 5 medlemmer. Da gikk kassereren ut for å få stillingen slik at flertallet i styret blev fra arbeidsplassen. Når man nu utvider til 7 bør han bli med. Da vil forholdet mellom tillitsmennene og de som er valgt fra arbeidsplassen bli det samme som hittil.

Alfr. N. Johansen: Det er meget som taler for at vi skal utvide fra 5 til 7 og fra 13 til 15. Det skulde også finnes dyktige folk til å besette forretningsutvalget. Jeg vil anbefale valgkomitéens innstilling.

Votering: Valgkomitéens innstilling, punkt 2, blev vedtatt med overveldende flertall. — Dermed bortfalt de øvrige forslag.

Beretningsdebatten om statens anlegg fortsetter.

Derefter fortsatte man behandlingen av beretningen for 1931 — punktet: *Anleggsvirksomheten.* (Statens anlegg.)

Albert Karlsen: Etter de mange protester vi hørte oplest igår, så forstod man at de ikke var fremkommet på naturlig måte. De er laget. Når arbeiderne får nedslag så må misnøien få et utslag og man stemmer for de protester, som fremlegges. Men jeg kan ikke tillegge disse protester så stor vekt. Forslaget fra Herefoss f. eks. er ikke fremkommet på et reelt grunnlag. Det var i Arendal holdt fellesmøte og man fikk der fullstendig redegjørelse. Allerede før dette møte hadde foreningen stemt for forslaget uten å vite hvad der lå bak. Det har vært misforståelse til stede om lønn i dagarbeide og lønn for ekstraarbeide. Det siste skal det alltid forhandles om. Men lønnen for reelt dagarbeide er fastsatt. Det går ikke an å si det slik som Rolf Jensen nu, og så konkludere med at denne virksomhet skal settes i forbindelse med andre industrier. Det er nemlig uheldig av landsmøtet å vedta det. Staten har det i sin makt når som helst å kunne manøvrere det slik at vi ikke kommer med de andre industriers arbeidere. Vi må komme vekk fra *arbeidsreglementet* og se å få *tariffoverenskomst*. Som stillingen er idag er det ikke en industri vi kan være tjent med å tilkobles. Men det

kan være spørsmål om sympatiaksjoner i visse mindre tilfeller. Det er bedre å ta en kamp enn å bøie sig sier man. Hvis vi hadde tatt kampen ifjor var den på forhånd dømt. Det sa jeg fra til anleggsarbeiderne.

Hans Moen: Med hensyn til spørsmålet om å koble anleggsarbeiderne med andre industrier, kan jeg ikke forstå, at det at anleggsarbeiderne har et reglement skulde forhindre det. Man må være klar over at statens anleggsarbeidere har vanskelig for på egen hånd å føre sin aksjon. I 1931 sier Henriksen at man ikke hadde regnet med at staten vilde kreve reduksjon. Jeg kan ikke forstå det. Staten er da dårligere arbeidsgiver enn de private, og når vi hadde fått reduksjon i andre industrier, måtte man være klar over at staten også vilde kreve reduksjon. Det forekommer mig at man ikke forbereder og planlegger kampen og søker samarbeide på arbeidsplassene slik at også de andre arbeidere støtter op om anleggsarbeidernes aksjon. Derimot støtter man sig til Riksmeglingsmannen og at han vil redde oss ut av situasjonene. Men det er feilaktig taktikk. De institusjoner som står i statens makt har ingen interesse av å vareta arbeiderklassens sak. Derfor fører det å ha slike forutsetninger ved forhandlingene ikke frem. Jeg har min innstilling her og det er den at vi må ta avstand fra dette og få revet fagorganisasjonen løs fra den forbindelse man allerede nu har med det kapitalistiske samfund. Aubert hadde sagt at levestandarden ikke skulde foringes! Hvad ligger der i det? Ikke annet enn at lønnsreduksjonen skulde gå så langt som her er skjedd. Det går ikke an å bygge på slike løse uttalelser. Så er det kommet inn nye ting i reglementet, som forhandlerne ikke har vært opmerksom på. Føres der ikke protokoll over forhandlingene? Gjøres det, så kan det ikke komme inn formuleringer i reglementet, som ikke står i protokollen. Den danner grunnlaget. Så var det utsendelsen ifjor av meglingsforslaget, som blev nedstemt av arbeiderne. De var ikke fornøid over forslaget. Og de måtte være på det rene med at det betød kamp. Imidlertid kom det et nytt sirkulære med krav om ny votering og det er formulert slik at hvis man nedvoterer det, så kan ikke anleggsarbeiderne gjøre regning med å få understøttelse. Det er et *press* på anleggsarbeiderne. Jeg er enig i at når et forslag er fremkommet må det ikke bare behandles av forhandlingsutvalget, men også av forbundsstyret. Det har den høieste myndighet her. Det er ikke gjort i dette tilfelle og det må man slå fast at forretningsutvalget i første rekke skal ta sitt standpunkt. Det er ikke gjort. Er det disenser i utvalget så må medlemmene få rede på det. I gamle dager var det så at man sendte ut folk fra forbundene, som malte fanden på veggen. Jeg er ikke enig i en slik fremgangsmåte og jeg er enig med Botten i at det vil han ikke være med på. Men man må fremstille hvilken behandling saken har fått i utvalget, flertallet og mindretallets synspunkt.

Johs. M. P. Ødegård: Det har vært en hel del innlegg her, som har behandlet sakens detaljer og man har også vært inne på hele systemet. En rekke av innleggene har gått i den retning at anleggsarbeiderne ikke har fått den tilstrekkelige støtte fra andre industriers arbeidere. Man har også talt om det før og jeg vil dvele litt ved det. Hvis man

mener å ha stått *alene* fordi at man ikke har gått i *felles konflikt* med de andre og således ikke fått støtte av de andre arbeidere, har man rett. Men man må være opmerksom på at arbeidsforholdene ved staten har innflytelse på de private og omvendt. Som det faktiske forhold kan jeg slå fast at alle de kamper som har vært ført i siste 20 år i en ikke uvesentlig grad har hatt innflytelse på statens lønns- og arbeidsforhold. Når forbedringer er opnådd for en industri så har det også lykkedes å få noen forbedringer ved statens anlegg. Det er også noget av *samarbeide*. Hvordan har det vært siden 1922? Vi har hatt mange og omfattende kamper; de fleste tilfelle av lockout og man kan si at man har holdt sig på den *defensive* linje. Men det er også *betinget*. De kamper vi har hatt siden 1922 har vært hårdnakkede kamper, virkelige forsvarskamper. Men det har ikke vært kamper under den innstilling å gi etter. Vi har kjempet for å beholde det vi hadde og også for å opnå forbedringer. I 1929 var forholdet det at det ikke var avgjort i avdelingene — iallfall ikke i alle — at dersom et forslag ikke var slik at det kunde vedtas så skulde det være oplagt at man skulde gå til arbeidsstans. Det har flere foreninger villet se på senere. Og da kan jeg ikke forstå annet enn at man måtte gå frem som gjort i dette tilfelle. Når forslaget var forkastet så var det en meningsytring; det er så. Men det var ikke klart om man vilde kamp. Derfor måtte saken tilbake til avdelingene. For 1931s vedkommende er det riktig som Henriksen sier at vi reflekterte slik at staten ikke vilde gå til reduksjoner. Vi hadde jo hatt den store lockout, som virket oprivende i alle forhold, og det kunde jo tenkes en konflikt på ny. Staten hadde jo også fått føle sitt av den langvarige lockout. Vi regnet derfor med det som Henriksen sa. Det skjedde imidlertid det at staten stilte sine krav og det blev disse forhandlinger, og jeg var med i nogen av disse. Der fremla statens representanter sine krav og det samme blev gjort fra arbeidernes side. Kvintessensen var *lønsspørsmålet* og man kom til det resultat at det blev lønnsreduksjon fra 95 til 90 øre pr. time. Jeg kan si som mitt inntrykk at etter den reduksjon som var krevd og som blev til 5 øre, kunde det ikke sies at det stilte anleggsarbeiderne i en særstilling. Det blev også sagt av anleggsarbeiderne, ikke i forhandlingsutvalget, men av andre at når staten krevde lønnsreduksjon hadde de ikke tenkt å kunne opnå et slikt resultat. Stort sett tror jeg anleggsarbeiderne var av den opfatning at de ikke kunde opnå bedre resultater ved kamp. Det er heller ikke lenger den stilling på arbeidsplassen som tidligere. Det er et nokså stort nytt element som er kommet inn i anleggsvirksomheten. Det er uerfarne folk når det gjelder organisasjon iallfall. Og disse ting gjorde sig i nogen grad gjeldende under våre refleksjoner.

Alfred M. Nilsen: Bøtten sa at han ikke vilde anbefale noget han ikke var enig i. Hvis han har forstått revisjonsutvalgets bemerkninger derhen, så tar han feil. Det er ikke vår mening. Det er ikke meningen at man skal anbefale noget man er uenig i. Man sendte tidligere ut folk, når forslagene forelå, for å male fanden på veggen sier man. Det er nu ikke riktig. Man sendte gjerne ut de som hadde deltatt i forhandlingene for å orientere medlemmene. Og det var aldeles ikke slik at

man malte hverken Kristus eller fanden på veggen. Det var ofte slik at forbundsledelsen den gang måtte be medlemmene stramme sine krav.

Frithjof Johansen: Bøtten sa at Henriksen ikke hadde vært på Nordlandsbanen. Etter et par artikler i fagbladet kom Henriksen opover og i et intervju i «Arbeiderbladet» sa han at hadde han visst at anleggsarbeidernes forhold var så dårlige, så vilde han aldri gått med på det reglement. Det burde han visst før. Men det er ikke bare Henriksen som her må kritiseres; men også de andre som deltok i forhandlingene. Forbundet har ikke benyttet de avtaler de har under konfliktsituasjoner. De kunde utnyttet den gjensidighetsavtale vi hadde med russerne.

Simon Simonsen: Det er forståelig at anleggsarbeiderne reagerer når de får lønnsreduksjoner. Men man må se på forholdene som var ifjor. Næsten hele arbeiderklassen var ute i konflikt i 6 måneder og det var nokså naturlig at den kamp vilde influere også på de grupper som ikke var ute i konflikten. Når man ser på resultatet kan man si at anleggsarbeiderne slapp heldigere fra det enn de øvrige arbeidere, som ovenikjøpet førte en langvarig konflikt. Det er derfor ikke riktig å optre så hardsk som man her gjør og som også kom til uttrykk i de resolusjoner som blev lest op her igår. Det er innlysende at når arbeiderorganisasjonene drøfter arbeids- og lønnsforhold, så er det ikke bare godviljen det kommer an på. Man må sandelig se på forholdene forøvrig. Det er ikke godviljen som mangler. Alt tatt i betraktning tror jeg ikke anleggsarbeiderne fikk hårdere press enn de andre. Grubearbeiderne fikk en lønn av 77 øre pr. time. De grupper som ligger dårligere an må hjelpes opover. Når denne sak er utdebattert og meget av det opkonstruerte er kommet vekk, så kan man nok etter dette møte rekke hverandre hånden.

Dirigenten: Forhandlerne i veiarbeiderkonflikten møter kl. 13.45. Møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet torsdag 16 juni.

Dirigent *Kristian Moljord.*

Protokollen fra formiddagsmøtet referertes og godkjentes uten bemerkninger.

Beretningsdebatten om statens anlegg fortsetter.

Man fortsatte derefter behandlingen av beretningen for 1931 — punktet: *Anleggsvirksomheten.* (Statens anlegg.)

H. O. Jupskås: I det forslag som er innsendt fra Herefoss heter det at man må «beklage at arbeidernes forhandlere var nikkedukker for Riksmeglingsmannen så de til slutt lurte medlemmene til å krype fra sitt krav». Jeg må beklage at denslags uttalelser fremkommer. I møtet på stedet var det enighet om at man ikke kunde optre anderledes. Hadde man stukket noget under stolen, så kunde det være grunn til å si det som her sies. Men i dette tilfelle er det *ikke aktuelt* og riktig.

Forholdet er at jeg for min del ikke kunde anbefale forslaget. Saken blev utsendt for at medlemmene selv kunde ta standpunkt. Men jeg protesterte på det bestemteste mot Heredsfoss forslag.

Strek blev satt.

Johan W. Hansen frafalt.

Ragnar Fossum: Oppgaven synes nu for enkelte å være den å avvekke de resolusjoner som er fremkommet i avdelingene. Det burde vært gjort i avdelingene. Jeg kjente ikke den resolusjon som var vedtatt i min avdeling, før jeg hørte den her. Men skal anleggsarbeiderne som andre stå organisert, så er det da ikke bare for å ha et kontor. Det er imidlertid mange som er innstilt slik at de ikke kan være med på dette. Hvis det er slik at denne mistillit er til stede mellom medlemmene og forbundsledelsen, så er det vel riktig at det fremkommer her. Vi må se saken som den ligger an. Det er misforhold tilstede. Man kan regne med det, at selv om man forkaster en sak en gang så kan man få den igjen og da kan man ta nytt standpunkt. Det må vi komme bort fra.

Rolf Jensen: I et av de dokumenter som har vært nevnt var også spørsmålet om dannelselse av et eget forbund for jernbaneanleggsarbeidere. Det må vi ta avstand fra. Det er *samling* som må til, ikke *opløsning* av kreftene. Det vil ikke styrke anleggsarbeiderne. Når jeg talte om god vilje, så mente jeg at vanskelighetene ikke var større enn at de kunde overvinnes.

Aanon Larsen: Henriksen sa at vi ikke hadde oppnådd dårligere betingelser enn de andre arbeidere. Kan Henriksen garantere at vi bare skal beholde 5.26 procent i reduksjon så er det bra. Men vi har fått reduksjon fra 1.57 til 1.35, det samme som op til 15 procent. Cirkulæret nr. 30 gikk ut uten at de som skulde ha behandlet det hadde tatt standpunkt til det. Det skulde aldri ha vært utsendt. Det forslag vi har stilt fra Herefoss er ikke ment som mistillit til forhandlingsutvalget eller forretningsutvalget; men vi vilde ikke ha nogen gjentagelse av det som skjedde ved at der blev stemt 3 ganger.

Peder O. Moan: Hvordan siste del i paragraf 11 er tilkommet er alle i uvidenhet om. Men den står da der og den praktiseres av arbeidsgiverne. Jeg vil foreslå: «Landsmøtet forlanger å få en rede-gjørelse for hvordan dette tillegg i punktet er fremkommet.»

Dirigenten: Strek er satt, så forslag kan ikke fremsettes.

Einar Nagel: Protestene skulde være laget. Henriksen og Karlson får ha sin oppfatning; men jeg vil også ha min. Jeg mener det var en tydelig tilkjennegivelse av medlemmenes standpunkt. De vilde ikke ha den manøver som blev utvist her. Karlson da det også slik tilrette at cirkulæret nr. 29 ikke skulde være så lett å fatte. Men det var ikke en mann hos oss som stemte mot uten at de var opmerksom på at det betød konflikt. På tross av at Karlson fremholdt at vi kunde risikere kongelig resolusjon, så stemte halvparten av deltagerne i Arendalsmøtet for mitt standpunkt.

Albert Karlson: Rolf Jensen var klar over at forslaget var svakt og det var likegyldig om man vedtok det eller ikke. Men det er ikke det. Forslaget bør oversendes det kommende forbundsstyre. Når jeg stemte

for forslaget var jeg forpliktet til å si min mening om forslaget også. Vi hadde tidligere gode forhandlere som det stod respekt av; men nu hadde man folk som gikk fra skanse til skanse sa Tunshelle. Men han sier også at vi skulde ha tatt med alle de krav som var fremkommet; men vi visste at statens forhandlere vilde overhodet ikke høre tale om det. Jeg har vært med ved alle anleggsforhandlinger og jeg synes det har vært flinke folk. Nilsens forslag vil vel landsmøtet komme til å vedta. Og jeg mener det er riktig å få en avgjørelse i den retning.

Chr. Henriksen: Jeg skal ikke gå inn på alle de innlegg som her er gitt. Diskusjonen er på få undtagelser nær helt negativ. Selve realiteten er om vi maktet å ta op en kamp. Men det undgår man. Cirkulæret nr. 29 gikk ut på en meddelelse om at statens representanter hadde sagt at de kunde gå med på Riksmeglingsmannens forslag og det vilde de sette i verk. Vi hadde ingen fullmakt til å erklære arbeidsstans fra 9 september. Det skulde arbeiderne selv ta standpunkt til. Derfor bad vi om utsettelse til det kunde være behandlet i avdelingene. Jeg var også i Herefoss og Aanon Larsen sa da, at det vilde vært vanvittig å gå til konflikt i høst. Når forbundet sendte ut en mann var det ikke på grunn av de sure resolusjoner; men for å forklare medlemmene saken. Skulde vi tatt kampen hadde det ikke vært mulig å komme til en ordning før i vår og da måtte vi bedt hovedstyret for Statsbanene om forhandlinger. Og vi vilde nok fått forhandlinger. Men da vilde de ikke ha gått med på Riksmeglingsmannens forslag; men krevd ytterligere reduksjoner. Den stilling vilde blitt værre og jeg er sikker på at mange anleggsarbeidere da ikke vilde ha kommet inn på arbeidsplassen. Man må ta ansvaret for det som gjøres. I cirkulæret nr. 29 forelå ikke Riksmeglingsmannens forslag. Det forelå hos anleggsarbeiderne det. Vi må stort sett være begeistret for det resultat som kom. De andre arbeidere fikk etter en lang kamp større reduksjoner.

Elias Volan: Når man skal diskutere tariffrevisjonen eller lønnsbevegelsen for anleggsarbeiderne ifjor, må man se det i forbindelse med de andre arbeidere. Forholdet var jo det at arbeidsgivernes taktikk gikk ut på å få ut så mange arbeidere som mulig uten å lide sammenbrudd i sine egne rekker. De gjorde det fordi de for å knekke fagorganisasjonen — som var deres hensikt — måtte få ut så mange at det blev vanskelig for oss å gi økonomisk støtte. Hadde vi tatt det skritt å kaste anleggsarbeiderne ut, så vilde vi ha *hjulp* Arbeidsgiverforeningen på et område, hvor den *selv* ikke hadde *makt* til å gjøre noget. I de siste 12 år er det ingen fagorganisasjon, som har hatt så mange konflikter som vår. I løpet av 12 år er det utbetalt næsten 50 millioner kroner i understøttelse under konflikter på et medlemstall varierende fra 83 000 til 140 000. Det hadde vi ikke maktet uten hjelp fra de danske og svenske organisasjoner. Men vi kan ikke alltid bygge på at vi skal få støtte fra disse. De har jo også sine egne arbeidskjøpere å kjempe med. Ved siden av det har vi måttet legge på en kontingent som for mange har vært en stor byrde. Skal vi under sådanne forhold foreta utvidelser av konflikter, som bare påfører fagorganisasjonen større utgifter, uten at man kan se at det kan bringe virkelige resultater? Ingen organisa-

sjon kan ta det slik. Og hvis man hadde tatt anleggsarbeiderne ut etter konflikten ifjor, hvem skulde man da ha tatt ut i sympati? Papirindustrien som hadde vært over 6 måneder i konflikt? Jernindustrien? Eller bygningsarbeiderne? Det var utelukket å ta nogen av disse ut. De var ikke i stand til å kjempe videre. Prisforholdene var anderledes da anleggsarbeiderne tok stilling til forslaget enn da konflikten ifjor var over. Ophevelsen av gullvalutaen vilde føre til prisforhøielse mente man. Men også i Norge har man istedet et prisfall, som gir arbeidsgiverne anledning til reduksjoner. Vi må idag ha en prisforhøielse av 1 points, hvis man ikke skal få indeksregulering i januar. Det er statens prisindeks og det er ingen makt som tar hensyn til annet enn den som Det Statistiske Sentralbyrå fremlegger. Og den viser prisfall. Disse forhold gjør det av viktighet for oss ikke å fatte uriktige beslutninger. Det er riktig som Henriksen sa at reduksjonen av 5 øre på minstelønnen er en tildels lavere reduksjon enn den de private arbeidere fikk. Det kan man kontrollere. Men 5 øres reduksjon for folk som før har lite å leve av kan man være enig i er urimelig. Men det at jernbanens anleggsvirksomhet opprettholdes idag er en politisk affære. Hele jernbanedriften går idag med underskudd. Om landsmøtet vedtar Nilsens forslag så forstår jeg det slik at når et forslag sendes medlemmene skal de få rede på alle forhold også forbundets økonomiske stilling. Det er intet å si på det. Jeg har forstått det slik at forbundet kvitte sig for første gang å omtale forbundets økonomiske stilling. Når arbeiderne forkastet forslaget måtte det også forelegges for medlemmene forbundets økonomiske stilling.

Konrad Botten frafalt.

Johan Berlid likeledes.

Hans Moen: Det var i nogen av de refererte resolusjoner en tendens til at man vilde gå ut av organisasjonen. Det er galt. Man forbedrer ikke sine forhold ved det. Nilsen sa at man ikke hadde fått større reduksjon enn andre. Men man skal vel sette alt inn på å hindre reduksjoner i det hele tatt. Fordi om andre industrier har fått reduksjon så skal man vel ikke rolig finne sig i det samme. Volan sa at man idag har fått prisfall istedet for prisstigning og derfor kan risikere indeksregulering. Men man må da også ta i betraktning kronens kjøpeevne; den er mindre. Volan bør som sekretær i Landsorganisasjonen innstille jernbanefunksjonærene og andre på nødvendigheten av sympatiaksjoner.

Mikal Svaba frafalt.

Konrad Karlsen: Utgangspunktet er det at man ved en sløifning av familietillegget skulde kreve forhøielse av minstelønnen. Det var altså krav om forbedring av lønnsforholdene. Det forelå intet nytt i sirkulæret av 16 mai og da skulde man ikke ha utsendt det. Jeg mener man burde ha tatt konflikten første gang, da lå forholdene anderledes an. Det var ikke riktig å sende saken ut flere ganger. Medlemmene må ikke få det inntrykk at en sak sendes på ny ut og at de således kan ta standpunkt igjen. Jeg kan ikke være med på annet forslag enn det fra

Alfred M. Nilsen. Jeg stemmer for det under den forutsetning at da skal ledelse og medlemmer ta konsekvensene av det som blir bestemt.

Trygve Hansen: Volan nevnte det store streikebeløp, som var utbetalt i siste 12 år. Husker han anleggs konflikten i 1920, som pågikk i 19 uker og som førte til at mange ikke kom inn i arbeide igjen. Når et forslag er forkastet er det minste man kan forlange at ledelsen tar standpunkt slik at medlemmene kan se det. Men det forelå ikke og det er uriktig. Så nevner Volan indeksreguleringen. Hvem begynte med den? Skal vi innrette oss etter den, så får vi aldri nogen kamp for våre krav. Jeg vil anbefale at landsmøtet stemmer for Rolf Jensens forslag.

Chr. Henriksen: Det gjelder paragraf 11 og bestemmelsen der. Ødegård og jeg har konferert med banedirektøren og han har erklært at den ikke vilde bli praktisert slik som den stod. Spørsmålet arbeidsrettssak med hensyn til akkordfortjenesten er forbundsstyret enig i og det vil bli fremmet.

Voting: Først votertes over Konrad Bottens forslag, som blev enstemmig vedtatt. Derefter votertes over Rolf Jensens forslag som blev vedtatt med stort flertall.

Alfred M. Nilsens forslag blev enstemmig vedtatt.

Videre blev Einar Nagels forslag vedtatt. Endelig votertes over Aanon Larsens forslag (Herefoss avd.). Det blev forkastet med 49 mot 39 stemmer.

Dermed var man ferdig med punktet om anleggsvirksomheten (statens anlegg) og man gikk videre i beretningen for 1931.

Under *bergverksindustrien* (fellesoverenskomsten) forlangte *Olav Stavrum* ordet og uttalte: Ved siste tariffrevisjon ved bergverkene var det slik, at de som hørte inn under jernindustrien skulde utlønnes etter kr. 1.05, men vi blev skuffet idet vi blev utbetalt etter 95 øre. Vi meddelte det til forbundet og det var enig med oss. Vi henvendte oss da igjen til bedriften, men driftsbestyreren holdt sig til. Bergverkene Landssammenslutnings uttalelse om at vi skulde ha 95 øre pr. time, og det fortsetter bedriften med.

Chr. Henriksen: Det er riktig at etter siste tariffrevisjon skulde fagarbeiderne ha den lønn, som betaltes i jernindustrien. Vi har ofte hatt det til behandling og det er vel ikke annet å gjøre enn å innbringe det for Arbeidsretten.

Flere forlangte ikke ordet til dette punkt og man gikk videre.

Under *Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S* forlangte *Ole Negaard* ordet og uttalte: Arbeidsgiverne opsa overenskomsten og forlangte stor reduksjon. Forhandlingene pågikk her i byen en tre ukers tid og vi fant da å måtte avbryte og komme til et forslag. Vi blev enige om et forslag, men vi kunde ikke anbefale det. Vi godtok den lønnsreduksjon bergverkene fikk, men ikke nogen senkning for de arbeidere som arbeidet utelukkende på timelønn. Det gjaldt 42 arbeidere. Vi forlangte at timelønssatsene for dagarbeide bibeholdtes, nemlig 1.35, 1.40 og 1.50. Vi gikk så langt at vi bad forretningsutvalget om å ta standpunkt, og det anbefalte forslaget mot 1 stemme. Nu har det vært så at det har vært krangel om maten, bl. a. om fisken. Den blev også sendt

hit til byen for at forbundet kunde prøve den. I overenskomsten står det, at vi skal ha god og nærende mat. Forbundet telegraferte, at hvis fisken hadde den kvalitet som den tilsendte prøve, så var det ikke noget å si på den. Jeg kom imidlertid i et uheldig lys som følge av den sak. Vi blev imidlertid enige om å godta reduksjonen i akkordsatsene, men forlangte timelønnen oprettholdt og 10 øres nedsettelse i kostprisen. Vi fikk da følgende telegram fra forbundet:

Telegram av 24 mottatt. Konfererte idag med selskapet som erklærer at forandringer i foreliggende forslag ikke kan innvilges. I tilfelle forbedringer i landsoverenskomsten for bergverkene i Norge opnåes, er dog selskapet villig til å gå med herpå for Svalbard. Selskapet krever endelig avgjørelse snarest av hensyn til nødvendige disposisjoner. Under henvisning hertil anmodes foreningen omgående å foreta ny avstemning. På grunnlag av situasjonen for bergverkene i Norge, som tydelig viser, at vanskelighetene øker med hensyn til mulighetene for beskjef-tigelse av det tidligere antall arbeidere, vil vi henstille at forslaget for Svalbard godkjennes.

Arbeidsmannen.

Vi fikk altså tilrettelagt hvad forbundet her mente. Vi måtte ta møter og man gikk tilbake på 10 øres nedsettelsen i kostprisen, men fastholdt timelønssatsene. Det forslag blev vedtatt med 123 mot 9 stemmer. Vi meddelte det til forbundet og fikk følgende svar:

Longyearbyens Arbeiderforening, Longyearbyen.

På foranledning har man idag igjen forhandlet med selskapet. Timelønssatsene kr. 1.50, kr. 1.40 og kr. 1.35 reduseres med 3 øre som svarer til reduksjonen i kostprisen fra kr. 2.80 til kr. 2.60 pr. dag. Hermed er de nevnte timelønssatser prolongert, idet disse arbeidsgruppers nettofortjeneste på timelønnen blir den samme som tidligere. Selskapet har satt som betingelse at Landsorganisasjonen og forbundet hermed undertegner overenskomsten, hvilket organisasjonene har akseptert. Nærmere redegjørelse skriftlig.

Landssekretariatet. Arbeidsmanden.

Den 31 august hadde vi mottatt følgende telegram:

Longyearbyens Arbeiderforening, Longyearbyen.

Landsorganisasjonen og forbundet har idag hatt konferanse med selskapet og fått meddelt at dets beslutning om fortsatt drift kun kan skje på grunnlag av foreliggende forslag. Selskapet har dog innvilget i å avvente fornyet avstemning som må finne sted tirsdag aften. Eftersom middagsskiftet tirsdag får friskoft for å delta i avstemningen. Selskapets bestemmelse om nedreise med «Kaprimo» er etter henstilling fra oss utsatt til neste båt. Organisasjonene må bestemt tilråde forslaget vedtatt. I motsatt fall kan organisasjonene ikke forhindre at selskapet går til opprettelse av enkeltmannskontrakter og kan derved risikere at organisasjonen for ubestemt tid mister enhver innflytelse på Spits-

bergen. I tilfelle av konflikt kan det heller ikke under de nuværende forhold påregnes nogen økonomisk støtte fra organisasjonene. Under henvisning hertil bedes foretatt avstemning over følgende forslag: Sekretariatet og forretningsutvalget gis bemyndigelse til å avslutte overenskomst på grunnlag av det foreliggende forslag. Telegrafer innen onsdag middag avstemningsresultatet med angivelse av stemmetall for og imot.

Landsorganisasjonen — Arbeidsmanden.

Det er dette vi finner uønsket at man setter sig utover en så å si enstemmig beslutning på stedet. Det er ikke så meget de pengene det angår. Men det var en bagatell for selskapet. Det gjaldt i alt bare 16 kroner pr. dag for selskapet og det hadde ikke blitt nogen stans ved selskapet av den grunn. Det man gjorde her var i strid med lovene. Nu er det vel så, at det har vært vanskelig å få istand en bedre ordening, men jeg vil si at det også er inntrådt forandringer hos oss, således at vi har fått en stabil medlemsstab. Vi burde ha gitt forbundet et ultimatum som vi gjorde i 1929. Jeg vil slutte med å foreslå:

«Landsmøtet uttaler: Forbundets ledelse optrådte uriktig mot Longyearbyens Arbeiderforening ved opprettelsen av overenskomsten med Store Norske Spitsbergen Kullkompani 1931.»

Chr. Henriksen: I tilslutning til det Negaard sa, så er det ikke noget å si på referatet av sakens gang. Vi forhandlet først på Spitsbergen, men det blev ikke noget resultat der, og så blev forhandlingene flyttet her til byen. Vi fikk et forslag som gikk ut på 8.3 pct. reduksjon i akkordprisene og på timelønssatsene av 5 øre, likesom vi fikk en reduksjon i kostprisen fra 2.80 til 2.60. Det vil faktisk bety 2 procents nedslag. Vi fikk meddelelse om at avdelingen godtok forslaget, for så vidt angikk akkordprisene, men timelønssatsene vil de de ikke godta og kostprisen vilde de ha til 2.50. Det var da umulig å få nogen representant fra Spitsbergen, og vi hadde ikke annet å gjøre enn å forelegge det for selskapet. Men det fastholdt at det kunde ikke gå lenger og saken var virkelig ikke så enkel. Vi henstilte så til arbeiderne å vedta forslaget. Det stod da bare på den 5-øringen og det representerte ikke meget. Vi fikk da det svar at avdelingen ikke kunde godta forslaget. Jeg sendte da telegram om at nu får det bli stans og jeg meddelte selskapet det. Vi får da oppringning fra selskapet om en konferanse. Bedriften hadde da båt liggende ferdig til nedsendelse av folkene. Direktøren hadde da sendt bud etter styrets formann som var på jakt, og denne hadde så forelagt styret spørsmålet om prolongasjon og en nedsettelse av kostprisen. Dette fikk han styret med på, og det var under forutsetning av at organisasjonen her nede godtok det, at han overhodet anbefalte det for styret. Vi hadde da intet annet å gjøre enn å vedta det. Som forholdene da lå an, var det vel også for lite å gå til kamp på. Men det er jo lett idag å si, at selskapet ikke vilde slått igjen. Jeg tror det i det hele er vanskelig å uttale sig om det. Nu er det jo så at det også er vanskelig for forbundet å komme i forbindelse med medlemmene uten gjennem telegrammer. Å ta en konflikt senhøstes vilde blitt en konflikt

som hadde vart til isen gikk op igjen, så arbeiderne atter kunde komme til bedriften. Det er et moment som må nevnes. Foreningen sendte oss et telegram efter vårt siste. Det står i beretningen om hvorfor vi ikke fikk det telegram. Telegrammet er lagt i postkassen og på en eller annen måte er det falt under denne og derved under avisreolen. Det var kjedelig, men jeg synes det er riktig å si i fra om det, og vi har også meddelt avdlingen det. Vi skal ikke prosedere om hvorvidt vi har gått utenom lovene, for det har vi. Folkene protesterte også mot nedreise før 1 oktober, da overenskomsten utløp. Jeg trodde ikke Negaard hadde nevnt det med fisken, men når han har gjort det, får vi også ta den. Det har vært meget trubel om matspørsmålet. Det var også tilfelle ifjor at det var noget fisk som var dårlig, og spørsmålet kom op under forhandlingene. Direktøren mente at fisken var spiselig, og han sendte telegram opover om å sende noget av fisken nedover for at vi kunde prøve den. Negaard, Bruflatt, Ødegård og jeg blev invitert til fiskemiddag på selskapets kontor, hvor vi altså smakte på fisken og jeg tør forsikre, at ingen av de nevnte gjester hadde noget å beklage sig over fisken. Var den slik den som var på Spitsbergen, så var den spiselig. Dagen efter reiser folkene opover til Spitsbergen, og selskapet ber oss si vår mening om fisken. Vi gjorde det i et telegram sålydende: «Forbundets tillitsmenn og forhandlere er forelagt den fisk som er nektet spist grunnet den skulde være ødelagt. Er fisken av den kvalitet som blev forelagt her inne, må den kunne spises. Foreningen gitt anledning ved en komité å sortere fisken. I henhold til ovenstående må vi gi selskapets telegram vår tilslutning. — *Arbeidsmanden*. Negård protesterte mot dette. Men jeg har det inntrykk at folkene på Spitsbergen ikke tror at Negaard og Bruflaten var med og smakte på fisken. Men da må det jo bli galt.

Konrad Botten frafalt.

Hans Moen: Kostforholdene er et av de vanskeligste spørsmål der oppe. Da jeg var der, måtte vi streike 8—9 dager for å få direktøren til å slakte ned nogen griser, så vi kunde få forandring i kosten. Jeg er enig med Negaard i, at en overenskomst ikke kan vedtas på den måte som gjort av forbundet i dette tilfelle. Det er en gammel og kjent regel der oppe, at selskapene har skremt arbeiderne med å sende dem hjem igjen. Arbeiderne her har imidlertid mange gode trumfer på hånden.

Forandring i dagsordenen.

Konrad Karlsen foreslo:

«Spørsmålet om, hvorvidt forsikringsbeløpene skal utbetales ved medlemmets død eller i levende live, foreslås optatt til avgjørelse som første sak i morgen.»

Votering: Forslaget blev vedtatt.

Chr. Henriksen: Det er spørsmål om hvordan man fremtidig skal ordne sig på Svalbard. Jeg mener det er uriktig å ha det slik som vi hittil har hatt det. Jeg vil derfor foreslå:

«I anledning forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkårene på Spitsbergen, er landsmøtet av den opfatning at disse må foregå og avsluttes på Spitsbergen.»

Derved undgår man de vanskeligheter man nu har og man får avsluttet saken i direkte forbindelse med medlemmene på stedet.

Ole Negaard: Det var en svakhet fra selskapet som viste sig tydelig efter det siste telegram vi sendte forbundet. Da vilde selskapet med en gang ha konferanse med forbundet. Det lå båter ferdig for å sende folkene hjem. Men det har også skjedd tidligere. I 1928 sendte de 32 mann nedover, men de vendte straks tilbake med 35 mann. Vi krevde ikke understøttelse, vi hadde ordnet med tilbakereise. Skal forbundet ta standpunkt, må det skje i samarbeide med arbeiderne på Spitsbergen. Jeg er enig med Henriksen i at det er mer betryggende å få forhandlingene på stedet.

Lauritz Sundt: Jeg tror det blir en papirbestemmelse å vedta Henriksens forslag. Jeg vil anbefale Negaards forslag.

Votering: Ole Negaards forslag blev vedtatt. — Chr. Henriksens forslag blev vedtatt mot 3 stemmer.

Dermed gikk man videre i beretningen for 1931.

Under punktet: *Ekstraarbeiderne Kongshavn—Ski* forlangte *Oskar Kvernbo* ordet og uttalte: Det er kommet en ny sak i tilslutning til denne konflikt, idet det har optrådt en del blokadebrytere. Jeg vil først få referere en protokoll fra konferansen mellom Jernbaneforbundet og vårt forbund angående selve konflikten. Det heter her:

«Den 23 januar 1931 blev undertegnede valgt som sekretariatets representant i en komité, nedsatt av Arbeidsmandsforbundet og Jernbaneforbundet til å behandle Arbeidsmandsforbundets konflikt ved banestrekningen Kongshavn—Ski, og eventuelt lage en innstilling til sekretariatet angående de foreliggende spørsmål mellom forbundene.

Komitéen trådte ikke sammen sommeren 1931, da konflikten blev bilagt, og Arbeidsmandsforbundet i skrivelse av 10 august meddelte Jernbaneforbundet at konflikten var bilagt og at saken derved ansåes op- og avgjort.

Jernbaneforbundet meddeler nu, at formannen i Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening, Hans Røste, fremdeles karakteriserer Jernbaneforbundets medlemmer som blokadebrytere, og har foranlediget at et av forbundets medlemmer ikke er gjeninntatt i sitt arbeide.

Saken er derfor idag optatt til behandling av den nedsatte komité som tillater sig å fremlegge følgende fremstilling for sekretariatet:

I august 1930 iverksatte Arbeidsmandsforbundet konflikt ved banestrekningen Kongshavn—Ski. Konflikten omfattet oprindelig arbeidet ved utvidelse til dobbeltspor.

Arbeidsmandsforbundets medlemmer var om sommeren hovedsakelig beskjeftiget med utvidelsesarbeidet. Om vinteren blev de som regel overført til forefallende ekstraarbeide ved banestrekningen. (Snerydning og annet forefallende arbeide).

Da konflikten ved utvidelsesarbeidet ikke var avsluttet i løpet av sommeren og høsten 1930, utvidet Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening blokaden til også å omfatte alt ekstraarbeide, vedlikehold av skinnegangen m. v. Denne utvidelse av konflikten og blokaden blev bekjentgjort i «Arbeiderbladet» for 31 desember 1930.

I almindelighet er de arbeidere som er beskjeftiget med vedlikeholdsesarbeide ved jernbanen tilsluttet Norsk Jernbaneforbund, og går under betegnelsen «faste ekstraarbeidere» og «sesongarbeidere». I henhold til ansettelsesvilkårene må de «faste ekstraarbeidere» utføre arbeide til tid og sted som bestemmes av administrasjonen — i samme utstrekning som det fast ansatte personale for øvrig. Ekstrarbeider kan som følge herav overføres fra det ene distrikt til det annet.

Før Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening offentliggjorde sin blokade av ekstraarbeidet og vedlikeholdsarbeidet, konfererte de ikke med Jernbaneforbundet, og saken er heller ikke forelagt sekretariatet til godkjenning. Forsåvidt angår det arbeidsområde som kommer inn under Jernbaneforbundet.

Foreningen krevde at Jernbaneforbundet skulde si op de sesongarbeidere og ekstraarbeidere som var tilsluttet dette forbund, og således delta i blokaden.

Jernbaneforbundet har hele tiden bestridt Arbeidsmandsforbundet og dets avdelingers rett til å blokere arbeidsplasser som kommer inn under Jernbaneforbundets organisasjonsområde. I dette tilfelle hevder Jernbaneforbundet at ekstraarbeidet og vedlikeholdsarbeidet i samtlige jernbanedistrikter er sådanne arbeidssteder. Forbundets standpunkt er at Arbeidsmandsforbundet bare kunde blokere utvidelsesarbeidet ved Kongshavn—Ski (omlegning til dobbeltspor). Den omstridte blokade av ekstra- og vedlikeholdsarbeide omfatter arbeider, som kommer inn under jernbanens almindelig sikkerhetstjenester og regulær drift, og kan ikke blokeres av andre organisasjoner enn Jernbaneforbundet eller i forståelse med dette.

Av de dokumenter som foreligger i saken fremgår:

1. Landsorganisasjonen har godkjent Arbeidsmandsforbundets blokade av utvidelsesarbeidet.
2. Jernbaneforbundet har motsatt sig opsigelse av ekstraarbeiderne som er beskjeftiget i sikkerhetstjeneste.
3. Landsorganisasjonen har ikke pålagt Jernbaneforbundet å foreta denne opsigelse og derved gå til sympatistreik.
4. Ved foretatt undersøkelse viste det sig at Jernbaneforbundet hadde bare en organisert ekstraarbeider, de øvrige organiserte arbeidere stod tilsluttet Arbeidsmandsforbundet.

Under henvisning til foranstående vil undertegnede foreslå for sekretariatet å fatte følgende beslutning:

1. Arbeiderne ved den almindelige sikkerhetstjeneste ved jernbanen kommer inn under Jernbaneforbundets organisasjonsområde. Blokade av dette arbeide kan ikke iværksettes av andre organisasjoner enn Jernbaneforbundet. Undtatt herfra er sympatistreiker, som iværksettes av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

2. Hvis Jernbaneforbundet eller Landsorganisasjonen ikke har erklært streik eller sympatistreik for dette arbeide, kan de arbeidere som utfører sitt vanlige arbeide, ikke betegnes som streikebrytere av nogen organisasjon.
3. Arbeidsmandsforbundet må sørge for at Oslo- og Omegns Anleggsarbeiderforening og dens tillitsmenn ophører med sine trakasseringer overfor Jernbaneforbundets medlemmer, som i dette tilfelle ikke har utført annet arbeide enn det de har hatt tillatelse til fra sin organisasjon.
4. Den arbeider som er fjernet fra arbeidsstedet etter påkrav fra formannen i Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening, må Jernbaneforbundet søke gjeninntatt i sitt arbeide.
5. Arbeidsmandsforbundet og Jernbaneforbundet pålegges hurtigst mulig å gjennomføre den ordning forbundene er enig om angående organisasjonsforholdene ved driftsbanene.
6. Ved fremtidige konflikter som vedrører driftsbanene må de to forbund på forhånd konferere om konflikten omfang og sørge for behørig godkjenning i sekretariatet før konflikten og blokaden settes i verk.

I konferansen deltok:

For Arbeidernes faglige Landsorganisasjon: E. Volan.

For Norsk Jernbaneforbund: E. Buland og Kiil.

For Arbeidsmandsforbundet: Johs. M. P. Ødegård og Chr. Henriksen.

Til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, Oslo.

Ad konflikten ved Kongshavn—Ski.

På anmodning har vi fått oss tilstillet gjenpart av en beslutning som sekretariatet har fattet etter innstilling av Elias Volan, Landsorganisasjonen, Bueland og Kiel, Jernbaneforbundet, Johs. M. P. Ødegård og Chr. Henriksen, Arbeidsmandsforbundet, angående den konflikt som Arbeidsmandsforbundet og dets avdeling 1930—31 førte med banestrekningen Kongshavn—Ski.

Saken blev behandlet på medlemsmøte den 3 mai d. å. Møtet vedtok enstemmig sådan beslutning:

1. Den av sekretariatet etter innstilling av Elias Volan, Landsorganisasjonen, Bueland og Kiel, Jernbaneforbundet, Johs. M. P. Ødegård og Chr. Henriksen, Arbeidsmandsforbundet fattede beslutning angående konflikten ved banestrekningen Kongshavn—Ski, som bl. a. går ut på at en blokadebryter som etter anmodning av de fagorganiserte arbeidere er fjernet fra arbeidsplassen, skal inntas igjen, kan under ingen omstendigheter godkjennes av foreningen.
2. Da den fremstilling av saken som er gitt sekretariatet av ovennevnte tillitsmenn også inneholder ubeføide beskyldninger mot foreningens tillitsmenn, blir det i overensstemmelse med de foreliggende bilag og de av foreningen fattede beslutninger å utarbeide en fremstilling av saken som oversendes Landsorganisasjonen og forbundet.
3. Saken blir å opta til behandling på forbundets landsmøte.

I henhold hertil skal vi i overensstemmelse med det faktiske forhold anføre følgende:

Ved dobbeltsporet Ljan—Holm blev det iløpet av våren 1930 igangsatt en del arbeide som betaltes med 90 øre pr. time. Denne timelønn var også gjeldende for ekstraarbeiderne på strekningen Kongshavn—Ski. (Den ordinære timelønn er kr. 1.18 $\frac{3}{4}$).

Disse arbeidere blev efter egen anmodning og i samråd med forbundet, organisert i tilslutning til Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening. I henhold til krav fra vedkommende arbeidere blev det gjennom foreningen i skrivelse til forbundet, datert 14 juni 1930 reist krav om at den ordinære timelønn, kr. 1.18 $\frac{1}{4}$ også skulde gjelde for disse arbeidere. De konferanser som man hadde med jernbanens vedkommende angående denne sak, føre imidlertid ikke til nogen akseptabel ordning, idet jernbanen hevdet at den ikke kunde gå med på nogen annen timelønn, enn den som for nærværende blev utbetalt (kr. 0.90).

Da arbeiderne blev gjort bekjent med at jernbanen hadde avvist deres krav, besluttet de i møte på arbeidsplassen den 17 juli 1930 med 41 mot 3 stemmer å nedlegge arbeidet lørdag den 26 juli 1930 ved arbeidstidens slutt, hvis det innen den tid ikke forelå nogen innrømmelse av deres krav. Arbeidsstansen blev dog uttsatt i påvente av en ordning av lønnskravet. — Følgende skrivelse blev i den anledning oversendt forbundet:

Til Norsk Arbeidsmandsforbund.

Ad Ljanslinjen.

Fra våre medlemmer på Ljanslinjen, strekningen Kongshavn—Ski, har vi fått meddelelse om at de i anledning av at jernbanen har avvist deres krav om en forhøielse av timelønnen fra kr. 0.90 til kr. 1.18 $\frac{1}{4}$ pr. time, i møte på arbeidsplassen den 17 juli 1930 med 41 mot 3 stemmer, har besluttet å nedlegge arbeidet lørdag den 26 juli 1930 ved arbeidets slutt. Hvis det ikke innen den tid foreligger innrømmelser av arbeidernes krav.

Arbeidsstansen omfatter dobbeltsporet Ljan—Holm, samt ekstraarbeiderne ved avdelingen på strekningen Kongshavn—Ski. Under henvisning til foranstående og foreningens tidligere skrivelse angående samme sak, anmodes forbundet om å ta arbeidernes beslutning til følge, og oversender opsigelsen til Statsbanene m. v.»

Fra forbundet fikk man meddelelse om at jernbanen fremdeles oprettholdt sitt standpunkt om ikke å gå med på nogen forhøielse av timelønnen. I henhold til beslutning i gruppemøte den 26 juli 1930 inntrådte arbeidsstans den 9 august 1930. Følgende blokadeannonse blev av foreningen besluttet inntatt i «Arbeiderbladet» og «Arbeideren»:

«På grunn av lønnskonflikt ved banestrekningen Kongshavn—Ski, er alt ekstraarbeide, vedlikehold av skinnegangen samt utvidelser og anlegg av sidespor og dobbeltspor på nevnte strekning blokert.

Det advares mot å søke arbeide der før forholdene er ordnet.»

Denne blokadeannonse blev senere ombyttet med følgende blokadeannonse som er skrevet av forbundets formann, Johs. M. P. Ødegård:

Blokade.

På grunn av lønnskonflikt ved banestrekningen Kongshavn—Ski, er alt ekstraarbeide og tilgang av ekstraarbeidere blokert. Dette gjelder så vel det ekstraarbeide som knytter sig til vedlikehold av skinnegang, utvidelser og anlegg sidespor og dobbeltspor ved nevnte strekning.»

Som det vil fremgå av foranstående har ekstraarbeiderne (sesongarbeiderne) som var beskjeftiget med vedlikehold av skinnegangen med videre, både deltatt i møte hvor konflikten blev besluttet og deltatt i konflikten fra dens utbrudd 9 august 1930. Alle forhandlinger som er ført med Statsbanene angående denne konflikt, er ført av Norsk Arbeidsmandsforbund. Fra statsbanene er der såvidt oss bekjent heller ikke fremkommet nogen påstand om at konflikten var i strid med de gjeldende ansettelsesvilkår for ekstraarbeiderne, (sesongarbeiderne). Disse arbeidere ansattes heller ikke på samme måte som det øvrige personale ved jernbanen, men inntas i almindelighet av vedkommende banemester, for kortere eller lengere tid, eftersom arbeidsmengden krever det og får slutt eftersom arbeidet blir ferdig.

De ekstraarbeidere (sesongarbeidere) så vel som de arbeidere som var beskjeftiget med anlegg av dobbeltspor, som har deltatt i konflikten, og har stått

tilsluttet Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening, har under hele konflikten fått sitt ordinære streikebidrag. De arbeidere som umiddelbart foran konflikten overførte sitt medlemskap fra Skog- og Landarbeiderforbundet til Arbeidsmandsforbundet, fikk etter beslutning av sekretariatet, refundert streikebidrag som for halvtbetalende medlemmer. Av ekstraarbeiderne ved den blokerte banestrekning, Kongshavn—Ski, stod bare en mann tilsluttet Jernbaneforbundet. Denne deltok også i det møte hvor konflikten blev besluttet. Men såvidt oss bekjent blev han overført til annet arbeide ved jernbanen og deltok således ikke i konflikten. Han har også arbeidet ved nevnte banestrekning etter at konflikten blev bilagt i god forståelse med våre medlemmer.

Ved konfliktens bileggelse blev samtlige arbeidere gjeninntatt i arbeide. Dessuten blev det også inntatt nogen av de arbeidere som på grunn av innskrenkning blev opsagt ved Østbanestasjonens utvidelse. Det blev overlatt til streikekomiteén å ordne med gjeninntagelse av de streikende arbeidere. Det foreligger heller ingen klage fra nogen av arbeiderne angående fremgangsmåten med gjeninntagelse av arbeiderne.

Angående det blokerte arbeide som blev utført under konflikten, er forholdet følgende:

Omkring årsskiftet og utover vinteren 1931 blev det iverksatt en del arbeider ved Ski stasjon, bl. a. med ophugning av slipers som ikke har noget med sikkerhetstjeneste å gjøre. Da også dette arbeide tidligere hadde vært utført av de arbeidere som deltok i konflikten, måtte naturligvis også dette arbeide bli å betrakte for blokert. Streikekomiteén gjorde vedkommende arbeidere opmerksom på forholdet, blandt annet ved å forevise følgende meddelelser:

Inntil anderledes bestemmes, blir ophugning av slippers ved Ski stasjon å betrakte som blokert. De som utfører dette arbeide, blir således å betrakte som blokadebrytere.

Oslo den 31 januar 1931.

H. Røste.

De arbeidsvillige fortsatte imidlertid med sitt arbeide med den begrunnelse at de hadde organisasjonens tillatelse til å utføre dette arbeide. Dette forhold blev nærmere undersøkt av en nedsatt komité. Komiteéns beretning går også ut på at det skal være gitt en sådan tillatelse. Foreningen fant imidlertid at en sådan tillatelse ikke kunde godkjennes, og fattet i den anledning sådan beslutning:

Ad konflikten ved Kongshavn—Ski.

1. I tilslutning til skrivelser til forbundet angående det streikebryterarbeide som er iverksatt ved Ski stasjon, vil foreningen fastslå at det som er foretatt for å søke å hindre at dette arbeide utføres, er i overensstemmelse med de fattede beslutninger og medlemmenes interesser. Omhandlede arbeider er således å betrakte som blokerte.
2. Ifølge foreliggende opplysninger har den tillatelse som er gitt til å utføre det blokerte arbeide ved Ski stasjon, virket skadelig både for de organiserte arbeidere som er ute i konflikt og organisasjonen som sådan. Forholdet har enn videre medført, at de angjeldende streikebrytere har overfalt en av de organiserte arbeidere som deltar i konflikten. Tillatelsen til å utføre det av konflikten berørte arbeide, må ansees for å være i strid med de fattede beslutninger, og kommer således i motsetning til foreningen og de streikende arbeideres standpunkt i saken, og kan under ingen omstendighet godkjennes av foreningen.

Det arbeide som blev igangsatt ved Ski, utføres av følgende personer:

Emil Eriksen, organisert. Karl Wilberg, uorganisert. Birger Evensen, uorganisert. Andreas Huseby, uorganisert. Thor Huseby, uorganisert. Albert Johansen Sannerud, uorganisert. Lauritz Aas Kjeppestad, uorganisert.

Meddelelse om det som foregikk ved Ski stasjon samt foreningens beslutning i saken, blev oversendt forbundet, som i skrivelse til foreningen meddelte at det fra forbundets side ikke er gitt tillatelse til å utføre arbeide som ligger innenfor det blokerte område.

To av de personer som optrådte som blokadebrytere ved Ski stasjon, nemlig Andreas Huseby og Birger Evensen, anmeldte også to av de streikende arbeidere til fellelse etter tukthuslovens § 222. Etter at stedets lensmann hadde undersøkt forholdet mottok de anmeldte arbeidere følgende meddelelse fra Follo politikammer:

Avskrift.

«Herved meddeles at Birger Evensens anmeldelse over Dem av 26 mars 1931, for å ha beskyldt ham for streikebryter m. m. etter bevisets stilling er henlagt uten videre forføining fra politimyndighetenes side.

Follo Politikammer, 5 juni 1931.»

Da Andreas Huseby, (der som foran nevnt hadde optrådt som blokadebryter) i april måned d. å. blev inntatt i arbeide ved Ski stasjon m. v., mottok foreningens formann følgende skrivelse fra de organiserte arbeidere dersteds.

«Herr formann Hans Røste.

Da banemester Baarud nu har inntatt en av de som arbeidet på Ski under jernbanekonflikten, vil jeg innrapportere dette til Dem.

Har samtidig underrettet alle arbeidere som er enig i at De må underrettes. Det er full enighet for at mannen må og skal fjernes, og vilde derfor at De skulle ta Dem av saken snarest mulig. Vedkommendes navn er Andreas Huseby, den samme som overfalt O. Moe, og han arbeider på Ski stasjon.

7 april 1932.»

Foreningens formann etterkom denne anmodning fra medlemmene, og etter en konferanse med banemester Baarud om saken, blev Andreas Huseby avskjediget igjen samme dag.

Vi har imidlertid bragt i erfaring at Andreas Huseby i overensstemmelse med innstillingen fra Elias Volan, Bueland og Kiel, Johs. M. P. Ødegård og Chr. Henriksen er inntatt i arbeide igjen ved Ski Stasjon. Samtidig har vi fått meddelelse om at han skal være optatt som medlem av Jernbaneforbundet. Der skal i denne forbindelse være uttalt at enhver som fornærmer Huseby vil bli avskjediget fra sitt arbeide. Refleksjonen gjør sig selv.

I henhold til beslutninger, rapporter og skrivelser, skal anføres:

1. Arbeidernes krav om forhøielse av timelønnen er oversendt forbundet den 14 juni 1930. Beslutningen om arbeidsstans ved banestrekningen Kongshavn—Ski er fattet av arbeiderne selv i møte på arbeidsplassen den 17 juli 1930 med 41 mot 3 stemmer.
2. Foreningen har i skrivelse til forbundet meddelt at arbeidsstansen omfatter både ekstraarbeide ved banestrekningen Kongshavn—Ski samt dobbeltsporet Ljan—Holm. Konflikten inntrådte den 9 august 1930.
3. Av ekstraarbeiderne på banestrekningen Kongshavn—Ski, stod bare 1 tilsluttet Jernbaneforbundet, men deltok i møtet hvor arbeidsstansen blev besluttet.
4. Det er etter vår mening ikke foreningen som sådan, men forbundet, som skal forelegge konfliktspørsmålet for Landsorganisasjonens Sekretariat til godkjennelse. Ekstraarbeiderne så vel som de arbeidere der var beskjeflig med anlegg av sidespor og dobbeltspor, har under hele konflikten fått utbetalt ordinært streikebidrag, henholdsvis som halvt og heltbetalende medlemmer etter beslutning av forbundet og Sekretariatet.
5. Alle forhandlinger som er ført med Statsbanene angående arbeidernes krav er ført av Arbeidsmandsforbundet.
6. Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening har ikke stillet krav om sympati-streik av Jernbaneforbundet. Forandring av blokadeannonse var etter krav fra de streikende arbeidere og på grunn av det forhold som begynte å gjøre sig gjeldende ved Ski st.
7. Da konflikten blev bilagt i august 1931, blev samtlige arbeidere som hadde deltatt i konflikten gjeninntatt i arbeide. Der blev også inntatt nogen av

de arbeidere som på grunn av innskrenkning fikk slutt ved Østbanestasjonens utvidelse.

8. Påstanden om at formannen i Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening, har foranlediget at et av Jernbaneforbundets medlemmer ikke blev gjeninntatt etter konflikten må betegnes som grov usandhet, som må være fremsatt for å skade foreningen og formannens navn og rykte.
9. Andreas Huseby var ikke ansatt ved sikkerhetstjenesten ved jernbanen. Var uorganisert og utførte sammen med flere blokert arbeide ved Ski vinteren 1931.
10. Andreas Huseby overfalt en av de organiserte arbeidere under konflikten, og har sammen med Birger Evensen (blokadebryter) anmeldt to av de streikende arbeidere til fellelse etter tukthusloven.
11. Andreas Huseby blev inntatt i arbeide i begynnelsen av april d. å. og er fjernet fra arbeidsplassen etter krav fra de fagorganiserte arbeidere, som ikke vilde arbeide sammen med ham, på grunn av hans opptreden under konflikten.

(Kvernbo har nu brukt ½ time og får landsmøtets tillatelse til å forsette med det «*tredje avsnitt*» — om at Huseby forlanger erstatning — med følgende):

Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening,

avdeling 21 av Norsk Arbeidsmandsforbund.

Herr formann Røste.

Sak angående Andreas Huseby, ekstraarbeider ved Ski st.

Undertegnede sakfører, Ole Herrefosser, Ski tillater sig herved å tilskrive Dem, herr formann, da jeg er blitt konsultert av Huseby i denne sak.

Bekjent med Sekretariatets kjennelse av 15 april 1932, referert i «Jernbanemanden» for 6 mai 1932, som i flere punkter ordner op i forholdet mellem forbundene, og dessuten skaffer de enkelte arbeidere beskyttelse og sikkerhet mot vilkårlig behandling i fremtiden. Men kjennelsen ordner ikke forholdet hvad angår den økonomiske side av saken, den skade som er anrettet for den enkelte. Den arbeider som er nevnt i punkt 4, Andreas Huseby, er ikke ved kjennelsen holdt skadesløs. I et helt år fra 9 april 1931 til og med 2 mai 1932, har han ved ulovlig arbeidsstengning, trakassering og nedrakning blitt påført stort arbeidstap og skade.

Slik som hans økonomiske stilling nu er blitt, vesentlig forårsaket ved denne arbeidsstengning, finner jeg det er min plikt å skaffe ham de rettigheter og den beskyttelse som norsk lov gir, under prinsippet alles likhet for loven.

For det første, arbeidsstengningen. Den begynte med slippershuggingen ved Ski st. Huseby var i det hele 3 ganger i Oslo og spurte sig for. Først i Norsk Arbeidsmandsforbund. Kontordamen refererte da, hvad formann Ødegård hadde sagt ved en tidligere forespørsel, Ødegård var nemlig ikke til stede. Han hadde da sagt at vedhugging til lokstalden kom ikke inn under blokaden. Så forespurte han i Jernbaneforbundet. Samme svar av formannen. Blokaden gjaldt bare dobbeltsporet og nybygningen ved stasjonsutvidelse. For sikkerhets skyld var Huseby en tredje gang og spurte og denne gang med vidne. Bueland ringte så, for at karene skulde få helt sikker beskjed, til sekretær Henriksen i Norsk Arbeidsmandsforbund, og spør om det er tillatt å hugge ved av gamle sviller på Ski st. Henriksen bekrefter dette, for høit sier Bueland i telefonen: «På det ord lar jeg dem fortsette med vedhuggingen.» Tross dette og tross Huseby handlet i fullstendig god tro blev han så holdt frem som streikebryter som den der har foretatt blokert arbeide. Dette skyldes Oslo og Omegns anleggsarbeiderforenings inngripen og herr formannens holdning og opptreden i saken. Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening måtte forstå at en vilkårlig inngripen her vilde føre til stor skade. Denne karakteristikk får også Deres handlemåte i sekretariatets kjennelse. De hadde å konferere med Deres overordnede, Arbeidsmandsforbundet og sekretariatet for Landsorganisasjonen, før De grep positivt inn. Så spent som forholdet var her under blokaden måtte De forstå at enhver uttalelse og enhver handling vilde bli tatt for helt ut bindende og rettslig riktig, som utgått fra høieste hold. Masse-

suggesjon og den skapte opinion blandt de streikende arbeidere og andre likesom den lokale presse måtte De også være på det rene med, vilde føre til trakassering og arbeidsstengningen ut i ytterste konsekvens. De måtte være forberedt på alt det De sa samt Deres holdning forøvrig vilde bli tatt for god fisk, og gi så meget mer holdning for at sneballen kunde rulle videre. De måtte forstå at enhver handlemåte her kunde bli rettsstridig, når De ikke hadde spurt Dem for. Deres forening og forbund vilde i telfelle måtte svare for den skade som opstod, hvis den ikke var hjemlet i loven. Dette fordi enhver i erstatningsretten handler på egen risiko, og svarer for all adæpat som opstår av den erstatningsforpliktende kjennsgjærning.

Og rettsstridig er Deres handlemåte også blitt karakterisert i kjennelsen i flere punkter. De måtte forstå at slik som situasjonen lå an, var det farlig å opptre ensidig, ved selvstendig agitasjon på arbeidsplassen og foranstaltning av massemøter. De måtte forstå at en arbeider som fikk et slikt stempel på sig, vilde være avskåret fra å søke arbeide hverken her eller på noget annet arbeidssted. Det vilde opinionen og trakasseringen på videre og videre basis sørge for. Vedkommende arbeider vilde bli gjort umulig på arbeidsplassen, og hans arbeidskamerater vilde også vende ham ryggen. Slik gikk det da også. Etter at vedkommende hadde vendt ham ryggen, var Andreas Huseby omtrent helt avskåret fra å få noe arbeid her eller på noe annet arbeidssted i eller utenfor Oslo som var organisert. Han spurte gjentagne ganger baneformann Bårud etter arbeide, men denne sa alltid at han intet arbeid hadde å la ham få. Bårud begrunnet det selv sagt ikke med at årsaken var den stilling og det stempel Huseby hadde fått. Men selv sagt var det grunn av den skapte opinion, trakassering og indre splid i arbeidslaget. Utenom seks uker som Huseby hadde arbeide for jernbanen på Ås, fikk Huseby intet arbeid fra 9 april 1931 til 5 april 1932. For å få konstatert hvor meget de andre ekstraarbeiderne har hatt forespurte vi hos arbeidsformannen, som sa at listene lå hos jernbanens hovedstyre. Men han kunde bekrefte at de andre ekstraarbeiderne hadde hatt arbeid helt fra jul. Hvor meget hver enkelt hadde tjent var på grunn av akkordarbeide umulig å si bestemt, men de hadde alltid tjent mere enn timelønnen og optil over de dobbelte av denne. Dette arbeide hadde sikkert også Huseby fått deltatt i, men på grunn av arbeidsstengningen blev han tross gjentagne forespørslser gående uten arbeide. Dette arbeidstap mener jeg Huseby etter norsk lov og rett og etter almindelige skadeserstatningsregler har krav på erstatning for hos Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening samt Norsk Arbeidsmandsforbund som solidarisk ansvarlig.

Norsk Arbeidsmandsforbund hadde jo gitt tilsagn om at slippershuggingen ikke var blokkert arbeid. Det var da også dets plikt straks å hindre slik ulovlig arbeidsstengning både direkte og ved å gi sine underavdelinger deriblandt Oslo og Omegn Anleggsarbeiderforening klare instruksjoner siktede til å hindre den slags. Ifølge kjennelsen, punkt 3, fremgår også at dette ikke er blitt gjort, skjønt det var fullt opmerksom på forholdet.

Derfor mener jeg at Norsk Arbeidsmandsforbund har gjort sig delaktig i skaden og den ulovlige arbeidsstengning.

Jeg henviser til loven om arbeidstvist av 5 mai 1927, nr. 1, som også i flere bestemmelser har til hensikt å beskytte den enkelte arbeider. Således kan nevnes § 6. Videre kan nevnes § 4, som handler om erstatningen. Endelig gjøres opmerksom på § 40, særlig dens punkt 3, litra c og d.

Erstatning for tapt arbeidsfortjeneste har jeg beregnet således: Ekstraarbeiderne hadde arbeid til jul 1931. Man må gå ut fra at også Huseby hadde fått arbeid i denne tiden. Huseby hadde arbeid 6 uker som fragår. Fra 9 april 1931 og seks uker utover, da kan man i hvert fall rundt regnet gå ut fra 1 juni som utgangspunkt. Fra 1 juni til jul skulde således Huseby sikkert ha påregnet å fått arbeidsfortjeneste. For å ha et sikkert grunnlag å beregne etter, har jeg gått ut fra tarifflønnen kr. 0.90 og kr. 7.20 pr. dag. Seks hele arbeidsmåner gir kr. 1 036.80. Samt tre arbeidsuker av desember kr. 129.60.

Videre kommer hertil den arbeidsfortjeneste han tapte ved arbeidsstengningen fra 11 april 1932 til 2 mai 1932, da endelig kjennelsen blev gjennomført og Huseby blev gjeninnsett i arbeid. Det er et tap på 18 arbeidsdager. Han fikk

arbeide fra 5 april og hadde arbeid til 11 april, da det blev betydet at enten fikk Huseby gå, eller der skulde organiseres streik blandt de andre ekstraarbeiderne. Dette tap på 18 arbeidsdager blir kr. 129.60.

Tilsammen skulde således det samlede arbeidstap bli kr. 1 296.00. Dette er ihverfall en erstatning som er beregnet på et sikkert og rimelig grunnlag, efter de opplysninger som arbeidsformannen kan gi om tiden ekstraarbeiderne hadde arbeid. I hver fall er dette det minste Huseby kunde ha tjent om han hadde fått arbeid denne tiden. Dessuten skal Huseby ha en rimelig erstatning for tort og svie ved ulovlig trakassering og nedrakning. Å bli holdt frem som streikebryter og bli trakassert for å ha foretatt noget som han hadde lov til av sine forbund, har bevirket en skade av hans omdømme og bevirket sinnslidelser som vanskelig lar sig opprette. En rimelig ekvivalent herfor har han krav på. Hadde derfor tenkt at hele erstatningssummen rimelig ansatt derfor måtte kunne settes til rundt kr. 1 500.00.

Dette forslag til mindelig ordning håper jeg Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening samt Norsk Arbeidsmandsforbund vil ta under villig overveielse.

Der opplyses at dette er en velferdssak for Huseby. Der kan bevidnes av undertegnede at hans fars hus den 18 mai var oplest til tvangsauksjon. Denne blev utsatt ved venners og bekjentes hjelp og villighet. Men ennå står der forfallne terminer som er udekket, så ved senere auksjon kan huset gå fra dem. En vesentlig årsak til dette er at Andreas Huseby i løpet av det omtalte år praktisk talt intet har kunnet bidra til sitt og sine foreldres underhold. Familien trues nu med å måtte gå fra hus og hjem. Hans far er eldre og krøpling, og hans mor har ved smånæring og hjemmearbeide søkt å holde hjemmet oppe. Men dette rekker ikke langt. Denne erstatning vil derfor være meget rimelig og være til stor hjelp i dette tilfelle. Jeg forfølger ikke mine egne særinteresser i denne sak, men søker efter beste evne å yde den rettsbeskyttelse som den enkelte har krav på efter den objektive lov og rett.

Har også talt med formann Buland i Jernbaneforbundet. Han sa at dette var en ny fase som han ikke hadde vært opmerksom på ved sakens behandling. Men han holdt det ikke urimelig at det blev ydet erstatning slik som saken lå an.

Idet jeg håper dette forslag til mindelig overenskomst vil bli tatt under overveielse, tør jeg forvente Deres ærede svar pr. omgående.

Ski den 27 mai 1932.

Høiaktelsesfullt

Ole Herrefosser, sakfører.

Jeg vil fremsette følgende forslag:

«Landsmøtet er enig i Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings beslutning og standpunkt i saken angående det blokadebryteri som foregikk ved Sydbanen.»

Ingv. Løgvallen foreslo:

«Landsmøtet avsluttes kl. 6.30, grunnet at veiarbeiderne må ha en konferanse kl. 7.»

Votering: Løgvallens forslag blev vedtatt.

Frithjof Johansen: Kritik er både riktig og nødvendig i dette tilfelle. Våre tillitsmenn hadde gitt en rekke arbeidere anledning til å opta dette blokkerte arbeid. Vi oplever også at en av streikebryterne blir tatt under armen og satt inn på arbeidsplassen, og vi får et erstatningskrav på 1 500.00 kroner og Røste får kritikk for sin optreden. Her gjelder det vårt forbunds medlemmers interesser. Formann og viceformann plikter å opptre til varetagelse av medlemmernes interesser. Halvard Olsen sa at medlemmene avgjør organisasjonens liv og død. Men det ser ut til å være våre tillitsmenn, som gjør det.

Streik blev satt.

Hans Røste: I innstillingen er det referert at 1 av Jernbaneforbundets medlemmer ikke har fått arbeide etter konflikten. Men det er ikke riktig. Jernbaneforbundet hadde ikke noen konflikt og de satte ham da også i driften ved jernbanen. Vi hadde en streikekomité, som behandlet saken og folkene vedtok avslutning på konflikten. Jeg deltok ikke engang i noen av de avsluttende møter på grunn av forholdet ved Hovedbanen og annet. Fordi man gjør det til «å være Røstes verk». Nogen trakassering av Jernbaneforbundets medlemmer foreligger ikke fra mig eller andre. Foranledningen til saken er det at jernbanen tok inn en mann, som arbeiderne krevde vekk. Det skulde ikke være nogen forbrytelse å vareta medlemmenes interesser.

Jeg sa fra til banemesteren at folkene ikke vilde ha noget med vedkommende å gjøre. Han spurte så om det var noget i veien ved å ta Huseby ved Ski stasjon. Han kom mig imidlertid i forkjøpet og meddelte at han hadde gitt vedkommende slutt. Alle forstår hvilke forviklinger det blir ved å innta en mann som er blitt fjernet som streikebryter. Jeg bad foreningen ta det med ro og vi hørte intet før dette med erstatningssøksmålet. Vi hadde 8 streikebrytere og det kan få konsekvenser for disse også, hvis det søksmål lykkes. De påberoper sig Landsorganisasjonen.

Elias Volan: Det som her foreligger er at et forbund er kommet inn på arbeidsområder som sorterer inn under et annet forbund. Etter fagkongressens beslutning skal alle arbeidere under driftsbanerne stå i Jernbaneforbundet og de under jernbaneanleggene i Arbeidsmandsforbundet. Alle ekstraarbeidere, som utfører arbeide for driftssikkerheten, har ikke Arbeidsmandsforbundet rett til å organisere eller erklære blokade for. Det er det avdelingen her har gjort. Den har erklært blokade av et område som hører inn under et annet forbund og den har ikke gjort det på vanlig måte ved å søke om sympatistreik. Det er klart at skal Landsorganisasjonen holde sammen så må de organisasjonsmessige beslutninger kongressen har fattet gjennomføres. Det er ingen vei forbi der. En gang kan det gå det ene forbund imot, en annen gang et annet forbund. Men kongressens beslutninger må respekteres og det er det som er skjedd. For tydelighets skyld skal jeg referere konklusjonen i sekretariatets innstilling: «Arbeiderne ved den almindelige sikkerhetstjeneste ved jernbanen kommer inn under Jernbaneforbundets organisasjonsområde. Blokade av dette arbeide kan ikke iverksettes av andre organisasjoner enn Jernbaneforbundet. Undtatt herfra er sympatistreiker som iverksettes av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.» Det er alene Landsorganisasjonen som kan erklære sympatistreik. Og i punkt 2 heter det: «Hvis Jernbaneforbundet eller Landsorganisasjonen ikke har erklært streik eller sympatistreik for dette arbeide, kan de arbeidere, som utfører sitt vanlige arbeide ikke betegnes som streikebrytere av nogen organisasjon.» I en så sammensatt organisasjon som Landsorganisasjonen kan ikke andre enn Landsorganisasjonen avgjøre disse ting. Hvilket forhold vilde vi komme op i hvis hvilken som helst avdeling skulde kunne erklære blokade uten videre. Vi undlot så lenge vi kunde utsettelsen med å ta en beslutning.

Men til slutt krevde Jernbaneforbundet at det måtte gjøres noget. De måtte få løst dette at deres medlemmer blev trakassert. Vi har pålagt Jernbaneforbundet å få denne mann inn i arbeidet. Spørsmålet om erstatning er et juridisk spørsmål. Men det er vel drøit av avdelingen å kreve av landsmøtet at det skal godkjenne dens handlinger. Da blir forbundet økonomisk ansvarlig. Det er da galt nok at avdelingen har optrådt slik at den kanskje kan få erstatningsansvar om man ikke også skal gjøre landsmøtet ansvarlig. Det går ikke an å oprettholde samarbeidet organisasjonene imellem, hvis ikke disse enkle regler følges. Jeg vil henstille at landsmøtet ikke fatter nogen beslutning og iallfall ikke den beslutning avdelingen innbyr landsmøtet til å fatte.

Chr. Henriksen: Man hadde ventet at saken var avgjort ved den meddelelse man fikk fra Vogt Kielland. Det har her ikke vært uoverensstemmelser mellom foreningen og forbundet. Jeg har ikke gitt tilatelse til nogen mann å hugge slippers. Det er ikke sandt. Men selv om det er sandt er det vel tvilsomt om det ikke var riktig. Jeg slutter mig forøvrig til det Volan sa.

Konrad Karlsen: Det er betegnende for denne sak hvordan Volan nu optrådte. Forholdet er det at det blev en blokade, og den blev godkjent av forbundet og blokadeannonser blev inntatt av forbundets tilitsmenn. Så kommer det en mann som er blitt streikebryter. Han var ikke da organisert, først senere går han inn i Jernbaneforbundet. Etter å være inntatt i arbeidet igjen går han inn i Jernbaneforbundet og ber om beskyttelse. Da sier Landsorganisasjonen at vårt forbund ikke hadde noget å gjøre med disse arbeidere. De hørte imidlertid ikke til Jernbaneforbundet. Jeg har hatt sesongarbeiderne ved jernbanen i Telemark i vårt forbund. I det øieblik de står i vårt forbund har vi med disse folk å gjøre. Forslaget fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening er riktig her. Den praksis som har vært fulgt i denne sak går ikke an.

Votering: Oskar Kvernbo's forslag (Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening) blev vedtatt mot 2 stemmer.

Elias Volan: Jeg bad om ordet til voteringen for å høre om man ikke først burde ha votert over om hvorvidt det burde vedtas noget. Men dirigenten var ikke opmerksom på det.

Møtet hevet.

Formiddagsmøtet fredag 17 juni.

Dirigent: *Kr. Moljord.*

Navneprop blev foretatt. Fraværende var Munan Pedersen og Karl Pedersen.

Sekretæren refererte protokollen som blev enstemmig godkjent.

Dirigenten refererte derefter

Redaksjonskomitéens innstilling i anledning av forslagene om forsikringskassen.

Komitéens forslag var sålydende:

«Da overgang til utbetaling av forsikringsbidraget i levende live for

det første vil medføre store uttellingene for forbundet som nødvendig-gjør kontingentforhøielse, og for det annet vil skape vanskeligheter ved overgang fra vårt forbund til andre forbund, og omvendt, foreslår redaksjonskomitéen at § 17 formes på grunnlag av fagkongressens beslutning angående forsikringskassene.»

Konrad Karlsen, redaksjonskomitéens formann: Det synes å fremgå av de innsendte forslag at det er et almindelig ønske blandt medlemmene å få reglene forandret derhen at forsikringsbeløpet skal utbetales i levende live. Hvis så er tilfellet, ligger der en ny realitet i dette. Tanken med forsikringskassen var jo at den skulde være til hjelp for forsørgens etterlatte ved dødsfall. Men her er altså et nytt moment bragt inn. Personlig mener jeg at den tankegang som ligger til grunn for den nuværende paragraff 17 — og slik som man har bestemmelsen i de andre forbund — er langt mere tiltalende enn dette at man skal få pengene utbetalt for å bruke dem, mens man lever. Jeg skal ikke foreløpig si mere om dette.

Et par av de foreninger som har foreslått at beløpet skal utbetales i levende live har tatt *konsekvensen* av det og foreslått kontingentforhøielse. Jeg vet ikke om medlemmene overalt har vært opmerksom på at en forhøielse av kontingenten i tilfelle vil bli nødvendig — hvor meget kan være et skjønsspørsmål — men jeg skulde anta at under 25 øre slipper man ikke. Jeg tror imidlertid at noen hver vil betenke sig på å gå op med kontingenten. Og dette hensyn har veiet vesentlig for redaksjonskomitéen. Det er også andre hensyn som har spillet inn. Man skal blandt annet merke sig at jo flere forandringer man gjør, des mer vanskeliggjøres bestemmelsen om overgang fra et forbund til et annet. Siste fagkongress henstilte enstemmig til forbundene å lage lovene så enslydende som mulig; også N. A. F.s representanter stemte for det. Men det er vel liten hjelp i å vedta enstemmige henstillinger, når landsmøtene arbeider i *motsatt* retning. Vi i komitéen har ikke kunnet undlate å legge meget vekt nettop på denne kongressens standpunkt-tagen, og jeg antar at den samme betraktning vil veie meget også for landsmøtet. Jeg vil innskytte her som min rent prinsipielle opfatning at spørsmålet om forsikringskassene og hvordan de ordnes, må tross alt bli et bispørsmål i fagorganisasjonen. De kan ikke bli noget annet enn et sideformål, og det mest praktiske vilde utvilsomt være at de blev underlagt fellesorganisasjonen. Vi må som en kampporganisasjon først og fremst tenke på det som er organisasjonens egentlige formål og *kjer- nen* i vårt arbeid, nemlig å spare sammen penger og underbygge vår økonomi til fordel for den faglige kamp vi må føre.

Med disse ord anbefaler jeg redaksjonskomitéens innstilling vedtatt.

Nygren: Det er vel ingen tvil om at medlemmene ønsker, og at det også vilde være en stor fordel, at forsikringsbidraget kunde utbetales i levende live. Det vilde ha til følge at man måtte sette aldersgrensen slik at man virkelig kunde ha nytte av det, f. eks. ved å gå ned med 10 år. Jeg tror dog ikke kassen vilde tåle en slik påkjenning som dette vilde være, og det vilde uvegerlig føre kontingentforhøielse med sig. På den annen side ser vi at der foreligger krav om *nedsettelse*.

Som stillingen ligger an, bør ikke dette landsmøte, mener jeg, gå til dette skridt; man bør heller senke aldersgrensen noget for å prøve en landsmøteperiode til. Næste gang kan man da ta saken op igjen. Ut fra dette vil jeg foreslå at den *nuværende ordning bibeholdes, men at aldersgrensen nedsettes fra 60 til 55 år for kontingentfrie medlemmer.*

Formannen: Jeg kan være enig i de betraktninger som blev fremholdt av komitéens formann, at tidspunktet for en forandring som nevnt kanskje ikke i dette øieblikk foreligger. Det er jo et økonomisk spørsmål i hele sin fulle utstrekning. Vi har nu i flere år hatt dette spørsmål oppe på landsmøtene. Der kommer også en annen ting til, som ikke blev nevnt av ham, og som jeg gjør opmerksom på, idet det nemlig foreligger forslag som er besluttet oversendt til redaksjonskomitéen og budgетtkomitéen i fellesskap angående de tilfelle hvor et medlem som dør ikke har nogen etterlatte som han stod i forsørgelsesplikt til da dødsfallet inntrådte. Landsmøtet må også se på hvordan man i fremtiden skal forholde sig med det. Jeg antar at dette kommer som et særskilt punkt på dagsordenen for dette landsmøte. Med hensyn til Nygrens forslag vil jeg si, at det vel er et forslag som uvegerlig må gjøre landsmøtets deltagere klar over at om det vedtas vil det ikke bare bli spørsmål om å forhøie kontingenten til forsikringskassen, men også om å forhøie kontingenten *i sin helhet*. Det forslag kan efter min mening ikke realitetsbehandles nu, men bør i tilfelle sendes til de komitéer som får med å utarbeide innstilling også om forbundskontingenten. Jeg vil derfor foreslå at forslaget fra Nygren *oversendes redaksjons- og budgетtkomitéen til behandling*, og at man under den videre drøftelse av denne sak henholder sig til det forslag som foreligger fra redaksjonskomitéen allerede nu, og at man på grunnlag herav tar stilling til selve spørsmålet om en systemforandring som her er reist.

F. G. Erikson: Jeg vil anbefale det forslag som er innsendt fra Stord Arbeiderforening, om at når et medlem har fylt 60 år og medlemsbøkene viser 20 års sammenhengende medlemskap, blir forsikringssummen, 1 000 kroner, å utbetale som livsforsikring. Særlig de gamle anleggfolk må kanskje slutte lenge før den tiden på grunn av trakassier og annet. De har da intet å falle tilbake på, og når de er 60 år, vil det være bra for disse folk, som ikke kan få arbeide og ernære sig på, å få utbetalt sin forsikring.

Bottenvand: Jeg deler helt ut den siste talers betraktninger. Giken Grubearbeiderforening har innsendt et forslag som jeg sterkt vil anbefale. Det går ut på at medlemmer som er blitt æresmedlemmer og som på grunn av sykdom eller alderdomssvakhet er arbeidsudyktige eller ikke kan få arbeide, får utbetalt forsikringsbeløpet. Vi mener at det er absolutt riktig at gamle, utslitte arbeidsmenn som på grunn av forholdene er ute av stand til å ernære sig, må kunne erholde det beløp de er forsikret for. Det er mer rettferdig enn at pengene skal gå f. eks. til en sønn eller en annen ute i slekten, som kanskje ikke trenger dem heller.

Dirigenten refererte Ødegårds forslag. Strek blev satt.

Røttereng: Jeg tror at dette spørsmål vil gå igjen på så å si alle landsmøter inntil det er vedtatt. Jeg er klar over at dette landsmøte ikke kan ta standpunkt til hele den vidløftige materie, men det må fatte beslutning slik at forsikringen kan gjøres til gjenstand for utbetaling i levende live i en nær fremtid. Løkken Grubearbeiderforening har foreslått at beløpet skal kunne utbetales når vedkommende medlem har fylt 65 år — etter 20 års medlemskap — slik at han kan leve av det på sin alderdom, og jeg vil anbefale det, tross jeg er opmerksom på at det må en kontingentforhøielse til som en overgang.

Anna Nicolaysen: Oslo Vask- og Rengjøringskvinnens Forening har innsendt et forslag om at der av forsikringsbeløpet skal utbetales 500 kroner ved fylt 65 år, resten ved medlemmets død. Vi har i motiveringen pekt på at for de fleste av vår gruppe som når denne alder, vil dette være en god hjelp; man kan da skånes for å bli henvist til forsorgsvesenet. Jernbanen — og staten i det hele — vil ikke ha oss lenger enn til 65 år, da må vi gå. Og vi er ekstrarfolk som ingen pensjon har. Vi synes at dette forslag er ganske beskjedent. Det vil sikkert også ha betydning for å stabilisere medlemskapet i foreningene.

Ahlstrand: Konrad Karlsen har sagt det som etter min mening er å si. Det er et stort økonomisk spørsmål, etter min mening et av de største vi har behandlet her, næst etter Sulitjelma-saken. Jeg tror ikke tiden er inne til å gå til den lovforandring at forsikringsbidraget skal kunne utbetales i levende live. Og Nygrens forslag om de 55 år er verre enn det annet, for det vil dra store økonomiske konsekvenser etter sig ved at så mange medlemmer blir kontingentfrie. Det blev nevnt en kontingentforhøielse av 25 øre. Jeg lurer på hvor langt man kan komme med det. Det er heller ikke mange forbund som har denne æresmedlemsformen. I de fleste forbund utbetales nu forsikringsbidraget etter ordinære merker. Jeg mener at man skal betenke sig minst to ganger før man går til dette skritt.

Oshaug: Dagsordenen viser at dette spørsmål er behandlet nokså inngående i foreningene utover landet. Der er mange forslag som det er fristende å gå med på, og meget taler for at landsmøtet vedtar et av de forslagene som går i den retning. Men her er jo betenkelighetene allerede kommet sterkt frem i innlegget fra komitéens formann, og det er nokså alvorlige ting å ta i betraktning. Jeg vil peke på at det ofte forekommer tilfelle hvor det er gamle folk som ikke har nogen å forsørge, men som av forskjellige grunner ikke har nogen eksistensmidler. Hvis de hadde hatt en liten sum, vilde de kanskje settes i stand til å komme i vei med et eller annet. Vår forening har uttalt sig for Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag, men vi har ikke bundne mandater. Det er nu optatt forslag om utbetaling av halvt forsikringsbidrag. Det er et spørsmål om ikke dette vil være det heldigste i dette tilfelle, så kunde man komme tilbake til saken siden, når man så hvordan det gikk. Jeg vil etter de opplysninger som er gitt anbefale Oslo Vask- og Rengjøringskvinnens forslag.

Julie Ingebregtsen: Da vår avdeling innsendte sitt forslag, var vi fullt klar over at det vilde ha konsekvenser, og at det vilde bli en svær

utbetaling for forbundet. Men vi fikk så mange henstillinger fra våre gamle medlemmer som har oppnådd 65 års alder, at vi fant å måtte fremsette det. Jeg understreker i så henseende hvad det blev sagt av Anna Nicolaysen. Som opplyst får de fra den alder ikke lov til å arbeide lenger ved jernbanen. De må forlate sin stilling. Og kvinner i 65 års alderen har jo ingenting å falle tilbake på. Aldersgrensen for den kommunale alderdomspensjon er 70 år, og den pensjon man får er heller ikke så rar til å greie sig med. Jeg tillater mig å opta avdelingens forslag.

Nygren: Med hensyn til behandlingen av mitt forslag angående aldersgrensen er jeg enig i Ødegårds forslag om oversendelse, og jeg vil anbefale at de andre forslag som berører samme tema går samme vei.

Simonsen: Der kan sies meget om saken, men vi må være klar over at for et litet forbund som vårt, blir det et betraktelig beløp som her må regnes med. Jeg henholder mig til hvad redaksjonskomitéen har uttalt. Vi har drøftet saken inngående, men hvor meget det enn kunde være ønskelig har vi ikke for nærværende funnet å kunne fremme en slik innstilling.

Konrad Karlsen: Til Bottenvand vil jeg bare si at pengene kommer aldri folk til gode langt ute i slekten, kun de som forsørges av medlemmet. Når man ser på forsikringsbidragets størrelse, vil man sikkert snart kunne bli enig om at de 1 000 kroner, om de utbetales mens medlemmet lever, ikke kan være noget å leve av eller falle tilbake på, som det er sagt. Hensikten med forsikringsbidraget har vært at det skulde bli en første hjelp når forsørgeren falt bort, og noget mer kan det ikke bli. Jeg anbefaler innstillingen ut fra de grunner jeg har nevnt. Jeg har inntrykk av at de som taler for denne forandring, ikke tilstrekkelig har vært opmerksom på hvad det vil bety for kontingents størrelse.

Dirigenten: Vi voterer først over redaksjonskomitéens forslag, vedtas det, må de øvrige forslag ansees for bortfalt.

Ved voteringen blev komitéens innstilling vedtatt med 57 mot 52 stemmer.

Ødegårds forslag om oversendelse av Nygrens forslag til redaksjons- og budjettkomitéen blev vedtatt enstemmig.

En skrivelse oversendt fra Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund på vegne av Ålesunds stedlige styre om støtte til de streikende hermetikkarbeidere i Ålesund blev efter forslag av dirigenten enstemmig besluttet sendt budjettkomitéen.

Fortsat behandling av beretningen 1931.

Som siste punkt av beretningen for 1931 refererte dirigenten de forskjellige overskrifter under *tabeller* (side 82 og flg.): Lønnsbevegelser avsluttet i 1931, konflikter 1931 og lockouter 1931.

Ingen forlangte ordet, og ved voteringen blev de refererte avsnitt godkjent enstemmig.

Derefter fortsattes gjennomgåelsen av

revisjonsutvalgets bemerkninger.

Sak nr. a 10/1929. Valberg Makadam A/S.

Av sakens dokumenter fremgår at Valberg Arbeiderforening er op- tatt i forbundet som halvtbetalende. Revisjonsutvalget finner det tvil- somt om det var adgang hertil etter forbundets lover. Det besluttedes å anmode forretningsutvalget om å foranledige at foreningen overgår til heltbetalende.

Overensstemmende hermed blev forretningsutvalget tilskrevet, og ved svarskrivelse av 4 november 1929 meddelte forretningsutvalget at foreningen var overgått til heltbetalende.

Votering: Revisjonsutvalgets bemerkning blev enst. godkjent.

Ad. Representasjon ved utenlandske kongresser.

Forretningsutvalget har i møte 3 januar 1929 valgt 2 represen- tanter til Dansk Arbeidsmandsforbunds landsmøte, og i møte 24 mai har det valgt 2 representanter til Svensk Grubeindustriarbetareförbun- dets kongress.

Revisjonsutvalget skal bemerke, at representasjonen til utenland- ske kongresser av hensyn til forbundets økonomi bør innskrenkes til det minst mulige. Man finner at det i de foran nevnte tilfelle vilde vært fullt tilstrekkelig å sende bare 1 representant til hvert møte. Utgiftene til den annen representant kunde godt vært spart uten at nogen interes- ser derved vilde vært skadelidende. Man henstiller at det for eftertiden forholdes i overensstemmelse hermed.

Forretningsutvalget blev tilskrevet om saken, og det svarte i skri- velse av 4 november 1929 følgende:

«Forretningsutvalget tiltrer revisjonsutvalgets opfatning i sin almin- delighet. Dog kan det tenkes, at representasjonen i visse tilfelle, særlig til organisasjoner man har samarbeide med, bør utvides til mere enn en representant. I sådanne tilfelle skal begrunnelse herfor tilføres protokollen.»

Alfred M. Nilsen: Dette blev skrevet av revisjonsutvalget i 1929. Forbundet var da mindre og økonomien ikke god. Dette forklarer den be- merkning som blev gjort.

Ahlstrand: Ved landsmøter som avholdes i Danmark og Sverige har man som regel forholdt sig på den måte at valget av represen- tanter er blitt kombinert med avholdelsen av *gjensidighetskomitémøter*. Derved har man spart penger, selv om man har sendt 2 representanter.

Nilsen: Ja, i det tilfelle har ikke revisjonsutvalget noget å be- merke.

Fremmøtet til forretningsutvalgets møter.

Ved gjennomgåelsen av forretningsutvalgets protokoller erfarer revisjonsutvalget, at det for flere møters vedkommende ikke var anført i protokollen hvem eller hvor mange som hadde vært til stede. Revi- sjonsutvalget mente, under henvisning til forbundslovens § 13, punkt 5, at det alltid burde anmerkes i protokollen enten hvem som var til stede eller hvem som i tilfelle var fraværende og grunnen til fraværelsen.

Av protokollen fra en rekke andre møter fremgikk det, at ikke alle utvalgets medlemmer hadde vært til stede. Dette fant revisjonsutvalget uheldig, særlig i betraktning av at forretningsutvalget bare består av 5 medlemmer. Revisjonsutvalget besluttet i møte 1 oktober 1929 derfor å henstille til forretningsutvalget å la innkalde supleanter for de med- lemmer som hadde forfall. Man var opmerksom på at forbundslovens § 13, punkt 4, kunde bringe en i tvil om det har vært forutsetningen at så skulde skje. Bestemmelsen har i så måte en noget uklar form.

Mente man imidlertid — i likhet med revisjonsutvalget — at det var en fordel at forretningsutvalgsmøtene var fulltallige, kunde det neppe være noget til hinder for at suppleanter innkaldtes. Dette praktiseres jo også når det gjelder hovedstyret og er også ellers praksis i alle fag- organisasjonens instanser. Revisjonsutvalget bemerket at om ikke for- retningsutvalget fant å kunne treffe nogen avgjørelse i denne sak burde den forelegges hovedstyret.

I skrivelse av 4 november 1929 svarte forretningsutvalget:

«For fremtiden blir utvalgsmøtene å innkalde med så vidt langt varsel, at i tilfelle noget av utvalgets medlemmer har forfall kan vara- mann inkaldes, idet forretningsutvalget finner at ordningen med inn- kaldelse av varamann innføres.»

Alfred M. Nilsen: Tidligere har man, som det vil sees, ikke prakti- sert å innkalle suppleanter. Man har visstnok oppfattet det slik, at det helst skulde skje ved *oprykning*, når altså nogen av de valgte gikk ut. Dette mente jeg burde endres, og siden har det overensstemmende her- med vært praktisert å innkalle varamann ved forfall.

Ved *voteringen* blev punktet enstemmig godkjent.

Rapporter.

I møter 1 og 2 oktober 1929 gjennomgikk *revisjonsutvalget* proto- koller og dokumenter for å kontrollere om det forelå rapporter fra for- handlingsreiser, agitasjon m. v. Revisjonsutvalget konstaterte at det i en rekke tilfelle var utbetalt godtgjørelse til forskjellige personer for deltagelse i forhandlinger på forskjellige steder utenfor Oslo uten at det av protokollen og i mange tilfelle heller ikke av dokumentene frem- gikk i hvilken anledning forhandlingene var foretatt. Videre konsta- terte man at det i de fleste tilfelle ikke forelå nogen rapport for agita- sjon utført ved forskjellige personer. Hvad angikk tillitsmennenes rei- ser i anledning forhandlinger, agitasjon m. v. manglet det også rap- porter.

Revisjonsutvalget fant at det vilde være ønskelig om det i alle slike tilfelle som foran anført, kunde være avgitt en meddelelse til forret- ningsutvalget, skriftlig eller muntlig, og at anmerkning herom blev til- ført protokollen. Det vilde da være lettere å føre kontroll med anvendel- sen av de penger som ifølge bøkene er utbetalt til disse formål.

For om mulig å bringe disse ting i et bedre spor, besluttet revisjons- utvalget å få avholdt et møte med forbundets tillitsmenn til drøftelse av hvordan dette kunde ordnes. Møtet holdtes den 1 november 1929.

Til stede var av revisjonsutvalget Alfred M. Nilsen og O. M. Johansen og av tillitsmennene Ødegård og Adolf Lien. Chr. Henriksen var forhindret i å møte.

Efter å ha diskutert saken enedes man om å søke innført en slik ordning, at det i forretningsutvalgets protokoll innførtes rapport om alle saker av den art som foran nevnt, og hvortil det foretokes utbetalinger av forbundets midler. Rapportene vilde bli å innføre enten i forbindelse med vedkommende sak eller særskilt, alt ettersom det i hvert enkelt tilfelle fantes hensiktsmessig.

Senere har det vært praktisert i overensstemmelse hermed.

Ved voteringen blev punktet enstemmig godkjent.

Utbetaling av forsikringsbidrag til medlemmer i levende live.

Av hovedstyrets protokoll for møtet den 31 januar 1930 fremgår det at styret har besluttet å utbetale forsikringsbidraget til Lars Weiseth, Jens O. Dragmyrhaug, Lars P. Myran og K. E. Karlsen. Videre blev forretningsutvalget bemyndiget til å utbetale forsikringsbidraget til W. Anstensen, forsåvidt hans medlemsskap kunde ordnes i henhold til forbundslovens § 5, punkt 3. Og av forretningsutvalgets protokoll for 11 mars 1930 fremgår det, at det er fattet endelig beslutning om utbetaling av bidraget til Anstensen. Av forretningsutvalgets protokoll for 28 mars 1930 fremgår det, at man ifølge avstemning blandt hovedstyrets medlemmer har besluttet å utbetale forsikringsbidraget til Ole P. Kjelsberg. Videre fremgår det av forretningsutvalgets protokoll for 20 juni 1930 at man ifølge avstemning blandt hovedstyrets medlemmer har besluttet å utbetale forsikringsbidrag til Ole O. Viken og Ole L. Svendsli. Ingen av disse medlemmer var avgått ved døden.

Revisjonsutvalget skal bemerke:

Ifølge forbundets lover § 17 skal forsikringsbidraget bare utbetales til medlemmers *efterlatte*. I paragrafens punkt 3 er det presisert, at med medlemmers *efterlatte* menes *ektefelle, barn, foreldre eller andre slektninger*, som avdøde i levende live *har forsørget*. Har avdøde ingen slike pårørende utbetales et begravellesbidrag stort kr. 100.00. Videre vil man henvise til at det for forbundets landsmøte i 1928 forelå en rekke forslag til forandring av bestemmelsene vedrørende forsikringskassen, gående ut på at forsikringsbidraget under visse forutsetninger skulde kunne utbetales medlemmer i levende live. Disse forslag blev sterkt frarådet av forbundets daværende forretningsutvalg, og blev efter innstilling av budgettkomiteén forkastet mot 11 stemmer. Videre forelå det for landsmøtet et andragende fra Konrad Benjaminsen, Bjørnemyr, om å få utbetalt kr. 500.00 av forsikringsbidraget. Dette andragende blev, likeledes efter innstilling av budgettkomiteén, avslått mot 12 stemmer. De utbetalinger av forsikringsbidrag som er foretatt efter beslutning av hovedstyret, er således i strid med forbundets lover og de av landsmøtet fattede beslutninger.

Av forretningsutvalget protokoll for 20 juni 1930 fremgår det imidlertid, at man har stått i den formening, at hovedstyret av landsmøtet

var bemyndiget til å foreta slike utbetalinger. Dette må imidlertid bero på en misforståelse.

Det er ganske klart, at har man først slått inn på den linje at man utbetaler forsikringsbidraget til medlemmer i levende live, kan det trekke vidtrekkende konsekvenser efter sig. Det kan til slutt føre derhen, at forsikringskassen ikke lenger er i stand til å svare sine forpliktelser. Man kan også risikere at det blir utbetalt bidrag som forbundet ved vedkommende medlems død ikke vilde vært forpliktet til å utbetale, idet det jo kan tenkes, at når medlemmet avgår ved døden, er dets forsørgelsesplikter ophørt, så det ikke lenger er nogen som har lovlig krav på bidraget.

Man har forstått det så, at styret ved de nevnte utbetalinger har tatt hensyn til at utbetalingene bare er skjedd til æresmedlemmer, og at de har vært begrunnet i vedkommende medlemmers dårlige økonomiske forfatning. Men disse hensyn berettiger dog ikke til utbetaling i strid med lovens og landsmøtets beslutninger.

Alfr. M. Nilsen: Dette avsnitt burde vel helst vært referert før, idet vi jo allerede har behandlet den sak, men det gjelder jo det som er gått forut.

Ved voteringen blev anmerkningen enstemmig godkjent.

Optagelse av streikebrytere som medlemmer av forbundet.

Av forretningsutvalgets protokoller fremgår det, at det i en rekke tilfelle har vært behandlet andragender fra personer, som har optrådt som streikebrytere, om å bli optatt som medlemmer av forbundet. I en rekke tilfelle er slike andragender avslått, mens de i andre tilfelle er innvilget.

Revisjonsutvalget er opmerksom på at de bestemmelser i forbundets lover, som man i slike tilfelle har å henholde sig til, er meget uklare og til dels motstridende. Det kan derfor i mange tilfelle være vanskelig å avgjøre hvordan man skal stille sig til de nevnte andragender. Det bør derfor sørges for at det til kommende landsmøte fremmes forslag om slike forandringer av lovene, at bestemmelsene om optagelse av streikebrytere blir mere klar enn nu er tilfelle. Inntil så kan skje, bør man dog sørge for at det blir den mest mulige konsekvens i de avgjørelser som treffes.

Ved *voteringen* blev punktet godkjent uten bemerkning.

Sak B 2/30. Andragender.

Det fremgår av forretningsutvalgets protokoll for 12 februar 1930 at det er bevilget kr. 50.60 til dekkelse av utgifter, som Sør-Trøndelag Veiarbeiderforening har hatt til reise for to av sine medlemmer til Berkåk for å ordne med forskjellige organisasjonsanliggender, nærmest av administrativ art. *Revisjonsutvalget* mener, at den slags utgifter bør de enkelte avdelinger utrede selv, idet de bør sørge for å ha så pass stor administrasjonskontingent, at de kan klare sin egen administrasjon.

I denne forbindelse vil revisjonsutvalget, uten å komme inn på de enkelte tilfelle, bemerke, at det nokså ofte forekommer at forbundet utreder omkostningene ved rent lokale forhandlinger om arbeidstvister.

Revisjonsutvalget vil anse det ønskelig at man mer og mer kommer derhen, at også den slags utgifter utredes av de lokale avdelinger selv, og man vil henstille til styret å søke den slags utlegg for forbundet redusert til det minst mulige.

Ved *voteringen* blev punktet godkjent uten bemerkninger.

Sak b 12/1930. Organisasjonsforholdene i Bærum.

Av forretningsutvalgets protokoll for 1 april 1930 fremgår det, at Landsorganisasjonens sekretariat etter innstilling av organisasjonsutvalget har besluttet at de medlemmer av Bærum Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening, som utfører arbeide for Bærum Kommune, skal overflyttes til Norsk Kommuneforbund, og de som arbeider for private skal tilhøre Norsk Bygningsarbeiderforbund. I den anledning har forretningsutvalget med 3 mot 2 stemmer besluttet følgende: *Forretningsutvalget kan ikke gi sin tilslutning eller medvirkning til at Bærum Sten-, Jord- og Cementarbeiderforenings medlemmer skal overføre sitt medlemskap til Kommuneforbundet eller andre forbund. Foreningen fortsetter som avdeling av Arbeidsmandsforbundet.*

Revisjonsutvalget skal i den anledning bemerke, at her har man igjen et tilfelle, hvor en organisasjonsinstans nekter å etterkomme beslutninger, som på fullt lovlig og organisasjonsmessig måte er fattet av andre organisasjonsinstanser med avgjørende myndighet. Revisjonsutvalget er av den opfatning, at den av sekretariatet fattede beslutning burde etterkommes.

Alfr. M. Nilsen: Jeg vil bare tilføie at idag er det spørsmål ikke aktuelt, så det foreligger ikke lenger.

Røste: Det var mig som fremmet det forslag i utvalget, men det var ikke for å tilkjenne at forretningsutvalget ikke skulde respektere Landsorganisasjonens beslutninger. Det vil også fremgå av begrunnelsen i protokollen. Jeg har der redegjort for min opfatning, og den har også vist sig å være riktig etter den utvikling og de forhold som er blitt senere etter den affære.

Nordahl refererte av organisasjonsutvalgets protokoll i saken og uttalte: Vi fant det meningsløst av sekretariatet å gå til å påby oppløsning eller splittelse av en forening på 150 medlemmer, som det her var tanke på. Vi ønsker ikke å rive noget i stykker, og *det* har heller ikke vært kongressens forutsetning. Utsiktene peker nu på at N. A. F.s avdeling i Bærum vil bli sterkere og sterkere etter hvert.

Efter bemerkninger av *Chr. Henriksen* blev punktet enstemmig godkjent.

Sak nr. B 1/30. Agitasjon.

Forretningsutvalget har i møte den 10 april 1930 bevilget kr. 300.00 som agitasjonsbidrag til Stord Arbeiderforening. *Revisjonsutvalget* er av den opfatning, at dette er et for stort agitasjonsbidrag til en enkelt avdeling av forbundet, når denne har et så vidt begrenset virkefelt som tilfelle er med Stord Arbeiderforening.

Ved *voteringen* blev anmerkningen enstemmig godkjent.

Lån på forsikringsbidrag.

Av protokollen for hovedstyrets møte den 16 september 1930 sees at styret har besluttet å yde Gustav Bergkvist lån på forsikringsbidraget, stort kr. 500.00.

Revisjonsutvalget vil i den anledning henwise til sine tidligere bemerkninger om utbetaling av forsikringsbidrag til medlemmer i levende live. Idet man forutsetter, at lån som ydes av forsikringsbidraget eller med garanti i dette i de ferreste tilfelle vil bli tilbakebetalt, må de av revisjonsutvalget tidligere gjorde bemerkninger også komme til anvendelse i nærværende tilfelle.

Ved *voteringen* blev punktet enstemmig godkjent.

Ad forbundets landsmøte.

I møte den 2 juli 1931 besluttetes å henstille til forretningsutvalget om å foreslå for hovedstyret at forbundets landsmøte utsettes til neste år, idet *revisjonsutvalget* på grunn av forbundets vanskelige økonomiske stilling fant det uforsvarlig å holde landsmøte i år. Dette resulterte i at forretningsutvalget foreslo for hovedstyret at landsmøtet skulde utsettes inntil videre. Forslaget blev vedtatt av hovedstyret.

Ingen bemerkning fremkom, og man var dermed ferdig med gjennomgåelsen av revisjonsutvalgets bemerkninger.

Votering over beretningen for 4-årsperioden.

Dirigenten foreslo nu at beretningen for 4 års perioden blev godkjent samlet.

Hans Moen: Jeg kan ikke stemme for beretningen uten at der blir forelagt en beretningserklæring til *voteringen*, og jeg vil fremlegge følgende som landsmøtet bør vedta:

«I landsmøteperioden og under de skjerpede forhold som krisen har medført, har ikke forbundsledelsen og i særdeleshet de lønnede tillitsmenn stått på høide med situasjonen som de virkelige ledere og ansvarlige.

Arbeidernes lønns- og arbeidsvilkår i den forløpne periode er forringet. Ledelsen har ikke evnet å lede arbeiderne i kamp mot arbeidskjøpernes angrep, men stått på en retrettlinje som har bevirket en skjerpert kamp fra arbeidskjøperne.

Den misstemning som har vært og er til stede blandt forbundets medlemmer, kunde ha vært unngått, hvis organiseringen av kampene har vært konsentrert til arbeidsplassene, istedenfor å konsentrere virksomheten hovedsakelig til forhandlingsbordet og tilliten til meglingsinstitusjonen samt arbeidsretten.

Deres virksomhet og holdningsløshet karakteriseres i deres stilling til anleggsarbeidernes krav om lønns- og arbeidsvilkår samt arbeidskjøpernes krav om kriseoverenskomster.

Landsmøtet har allerede under beretningsdebatten gjennom de vedtatte forslag tatt anstand fra ledelsens forskjellige handlinger.

Ut fra dette kan ikke landsmøtet godkjenne forbundsledelsens virksomhet i landsmøteperioden som tilfredsstillende.»

Alfr. M. Nilsen: Jeg har forlangt ordet til forretningsordenen for å foreslå at det forslag *ikke optas til behandling*. Vi har nu holdt på i 4 stive dager med beretningen, og det er ganske oplagt at skal vi opta Moens forslag, får vi hele beretningsdebatten op igjen. Vi bør tenke litt på økonomien, og for øvrig må det da være litt grenser for hvad vi foretar oss også på dette landsmøte.

Efter forskjellige bemerkninger blev det ved *voteringen* besluttet ikke å opta Moens forslag.

Dirigenten: Jeg foreslår nu at beretningen for 4. årsperioden *godkjennes med de bemerkninger som tidligere er vedtatt*.

Dirigentens forslag blev vedtatt enstemmig.

Regnskapene.

1928.

Dirigenten refererte de forskjellige avsnitt ved regnskapet.

Nygren: Det er ikke til postene jeg forlangte ordet, men for å få litt mer oversikt over hvordan pengene brukes vil jeg foreslå:

«Postene *agitasjon, forhandlinger, lønninger og bevilgede lån* kreves bedre spesifisert for eftertiden.»

Ahlstrand: Ja, det er selvsagt intet i veien for det. Men det er jo om å gjøre å gjøre regnskapsutdraget så kortfattet og samtidig så begripelig som mulig. Den oppstilling som er benyttet, er også godkjent av hovedstyret. Det går selvfølgelig an å opføre agitasjon og forhandlinger gruppevis; hovedstyret og revisjonsutvalget får da i tilfelle ta op det.

1929 og 1930.

Ingen bemerkninger fremkom til regnskapene for de to nevnte år.

1931.

Aanon Larsen pekte på posten forhandlinger, som var opført med en utgift av kr. 36 379.37, hvorav kr. 3 948.85 til næstformannen, hvilket han fant unødig høit.

Chr. Henriksen svarte med en redegjørelse for hvad det var medgått.

Frithjof Johansen henstillet at det for fremtiden blev mere spesifisert, hvor meget det gikk med til forhandlinger og til reiseutgifter, like så bevilgninger.

Ahlstrand fremla en spesifisering over de gitte bevilgninger i 1931, og besvarte likeledes en forespørsel av *Røttereng* under status angående avskrivning på Møllergaten 3.

Efter forslag av *dirigenten* blev samtlige 4 års regnskaper godkjent enstemmig.

Likeså blev det av *Nygren* fremsatte forslag vedtatt enstemmig.

Forslag til forandringer i forbundets lover.

(Dagsordenens post 3).

Prinsipperklæringen

Bottenvand optok følgende forslag fra Gikens Grubearbeiderforening:

«Den til prinsipperklæringen knyttede kommentar utgår.»

Hovedstyret foreslo bestemmelsen bibeholdt uforandret.

Votering: Hovedstyrets forslag blev vedtatt mot nogen få stemmer.

§ 1. Formålet.

Dirigenten refererte de innkomne forslag fra Gikens Grubearbeiderforening og Stord Arbeiderforening. Det siste ansæes bortfalt ved voteringen under § 17 om forsikringskassen.

Gikens Grubearbeiderforening foreslo tilføiet formålsparagraffen: *samt søke gjennomføre en daglig arbeidstid av 6 timer*. Forslaget, som var tiltrådt av hovedstyret, blev ved *voteringen* vedtatt enstemmig.

§ 2. Optagelse.

Dirigenten refererte de innkomne forslag: Fra Eidsvoll Arbeidsmandsforening, Løkkens Grubearbeiderforening, Nøtterøy Arbeidsmandsforening og Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening.

Fra *hovedstyret* forelå følgende innstilling:

Ødegård, Henriksen, Botten, Simonsen, Karlsen, Togstad, Jubskås og Lie anbefaler forslaget fra avd. 111, Løkkens Grubearbeiderforening.

Løgavlen, Moljord, Røste, Bakken og Nordal anbefaler forslaget fra avd. 67, Nøtterøy Arbeidsmandsforening.

Forslaget fra *Løkkens Grubearbeiderforening* lød (punkt 5):

«Den eller de personer, som har utført streikebryterarbeide, og som ønsker å bli optatt som medlemmer, må innsende skriftlig ansøknings herom til den avdeling, hvor de søker optagelse.

Ansøknings med fyldestgjørende opplysninger om søkerens forhold, oversendes forretningsutvalget, som avgjør hvorvidt vedkommende kan erholde medlemsskap.

Hvis det opstår tvist kan saken innbringes for hovedstyret til avgjørelse.»

Nøtterøy Arbeidsmandsforening foreslo under samme punkt:

«Personer som utfører streikebryterarbeide kan ikke optas som medlemmer av forbundet. Hvor der i enkelte tilfelle måtte opstå tvist avgjøres saken av forbundsstyret, eventuelt representantskapet.»

Togstad henviste til motiveringen for forslaget fra Løkkens Grubearbeiderforening. Når forslaget var innsendt var det av rent praktiske grunner, idet det viste sig at de forskjellige forbund hadde svært uensartede bestemmelser. Neppe et forbund hadde en bestemmelse her som gikk så langt som arbeidsmandsforbundets, og det hadde voldt vanskeligheter av forskjellig slag. Derfor burde det gjøres en forandring. Det kunde hende at forslaget fra Løkken ikke hadde fått den beste ordlyd,

men i så fall burde det være anledning for redaksjonskomitéen til å se på paragrafen for å gi den en bedre form.

Frithjof Johansen: Forslaget fra vår forening (avd. 21) fremkom med den motivering at kampen mot streikebryterne måtte skjerpes. Vi ser jo hvordan disse judasser søkes beskyttet gjennom lovgivningen på enhver vis; det skulde tilsi oss å ta affære. Derfor har vi foreslått kort og godt, at den eller de personer som har optrådt som streikebrytere eller har utført blokert arbeide, ikke kan optas som medlemmer av forbundet.

Formannen: Slik som lovenes bestemmelser er på dette punkt, er de greie og klare når det gjelder *forbundsstyrets* behandling av disse spørsmål. De er så greie, at når det kommer henvendelse til forbundsstyret fra en forening om at en eller flere som har optrådt som streikebrytere må bli gitt anledning til å ordne sig, da har vi ikke annet å gjøre enn å svare rett og slett nei, det hjemler ikke lovene oss noen adgang til. Jeg har tidligere sagt at jeg anser den bestemmelsen uheldig, og jeg fastholder det. Det viser sig at det er ikke få henvendelser fra foreninger som meddeler at de har behandlet forskjellige tilfelle av den art og besluttet å uttale at de for sitt vedkommende ikke har noget imot at personer som søker optagelse får ordne sitt medlemsskap. Det er da også avdelingene selv som har reist spørsmålet overfor styret om hvordan der skal forholdes, og jeg mener at landsmøtet da ved en bestemmelse i den retning bør gi styret adgang til å følge og etterkomme de ønsker som reises fra medlemmene. Jeg føler mig også overbevisst om at det forbundsstyre som vil komme etter dette landsmøte, vil være i stand til å fatte de beslutninger som er riktige, efter en omhyggelig vurdering av de tilfelle som kan melde sig av den art. Bestemmelsen som den nu lyder, er ikke bare uheldig, jeg vil si at den er ikke ufarlig. Jeg vil anbefale at man vedtar Løkkens Grubearbeiderforenings forslag, som også er tiltrådt av det sittende hovedstyre; det vil være riktig også av den grunn at landsmøtet dermed vil være i konsekvens med de beslutninger det tidligere har fattet, nemlig når det gjelder organisasjonsforholdene i Sørvaranger.

Løgavlen: Efter det vedtak som er gjort av dette landsmøte, og som formannen refererte til, er det klart at jeg oprettholder ikke den stilling jeg tidligere har tatt i hovedstyret, og jeg optar således ikke forslaget fra Nøtterøy Arbeidsmandsforening. Det må jo være en linje i det vi gjør, og vi kan selvsagt ikke sette de folkene i Sørvaranger i en særstilling. Landsmøtet må derfor følge den kurs det har tatt i det spørsmål. Jeg vil samtidig overfor det som blev sagt av Togstad advare mot å sende denne sak til redaksjonskomitéen; den har sikkert hendene fulle før!

Strek blev besluttet satt.

H. Moen: Jeg er enig i den opfatning at vår behandling av streikebryterne har vært for stiv. I den skjærpede klassekampsituasjon vi nu er i, og hvor alle muligheter utnytttes mot oss, gjelder det å få sjaltet ut de fascistiske organisasjoner. Dette er også bakgrunnen for behandlingen av spørsmålet Kirkenes. Vi må i vår organisasjonspraksis ha

så meget bevegelse at organisasjonen som sådan har anledning til å foreta nogen manøvrering i slike tilfelle. Jeg stemmer fra forslaget fra Løkken.

Erikson vilde også anbefale dette forslag vedtatt ut fra de erfaringer man hadde høstet.

Kleveland: Det er sagt at vi skal ikke ha streikebrytere i forbundet. Det er lett å si, og også lett å hevde, hvor der er sterke organisasjoner på stedet. Men forholdene er forskjellige, og vi har på vårt sted hatt mange ubehageligheter på grunn av den bestemmelse som vårt forbundslover har. — Tal. nevnte et par tilfelle fra Kristiansund som belyste dette, og uttalte at arbeiderne på de steder hvor de var så sterke at de kunde holde full kontroll skulde ta hensyn til de små plasser og de kamper som de måtte føre for å hevde organisasjonens interesser og samholdet.

Thv. Thorstensen: Det forhold vi står oppe i idag er uholdbart. Jeg nevner at Skog- og Landarbeiderforbundet i sine lover har en bestemmelse tilsvarende den som her er foreslått, og vi må nødvendigvis ta den inn bl. a. som en følge av overføring av medlemmer fra andre forbund.

Oshaug: Vi i vår forening på Kirkenes var også av den mening at forslaget fra Løkkens Grubearbeiderforening bør vedtas. Men vi er samtidig opmerksom på svakheter ved det. Efter forslaget kan således en mann som har forbrutt sig mot organisasjonen f. eks. i Sørvaranger, reise sydover og bli optatt som medlem hernede. Dette finner vi uholdbart. Ansøkningsen må derfor gå inn til foreningen på *den arbeidsplass hvor vedkommende har forbrutt sig*. Jeg hadde formet et forslag og forlangt ordet før strek blev satt. Jeg beklager nu at jeg ikke får adgang til å fremsette det. Men jeg vil dog anmode dirigenten om ved voteringen å søke å få en slik passus innflettet at vedkommende forening skal komme med innstilling. Det er jo den som best kan bedømme hans kvalifikasjoner. Hvis ikke det blir fastslått, vil det bli like uholdbart som det er idag.

Peder O. Moan: Når vi behandler streikebryterne ut fra det synspunkt som gjør sig gjeldende her, er det klart at ingen av oss ser med blide øine på disse lave individer, men vi finner at man ikke organisasjonsmessig skal stenge dem ute så vi risikerer å få en fast stab av folk som er en fare for vår organisasjon under hvilken som helst konflikt. Det er nødvendig her å være på vakt; det er ingen gitt å si her på dette landsmøte hvad den tid vi går imøte vil utvikle sig til. På den annen side vet vi at vi har funnet *godt* organisasjonsmateriale blandt mange av dem som under tidligere situasjoner har optrådt som streike- og blokadebrytere. Jeg har selv i mitt organisasjonsarbeide hatt adskillig med dem å gjøre, bl. a. har jeg i sin tid organisert 300 streikebrytere ved Løkken Verk. Jeg mener vi gjør ingen velgjerning mot organisasjonen ved konsekvent å holde disse elementer ute, og jeg vil så varmt jeg kan anbefale vedtatt det forslag som er innsendt av Løkken-kameratene. Jeg vil også henstille at man får innflettet det som Oshaug vilde ha med. Jeg går ut fra som selvsagt at den forening ved-

kommende kommer til må grundig undersøke den manns forhold. Jeg anser det for helt gitt at så vil skje.

Konrad Karlsen: Når Nøtterøy Arbeidsmannsforening sendte inn sitt forslag var det først og fremst for å gjøre loven mer tydelig på dette punkt. Det lå ikke i det noget egentlig standpunkttagen til sakens realitet. Imidlertid er spørsmålet kommet i en vesentlig annen stilling etter den enstemmige beslutning som blev fattet under behandling av situasjonen i Sør-Varanger, nemlig at det skal være adgang for dem der oppe til å stå i organisasjonen. Jeg synes da at det eneste vi har å gjøre, er å vedta Løkken-forslaget. Som allerede oplyst av Løggavlen vil Nøtterøy Arbeidsmandsforenings forslag ikke bli optatt. Men beslutningen bør få en tilføielse, som jeg har formet slik, at *oplysninger om ansøkerens forhold og foreningens uttalelse i saken oversendes forretningsutvalget*. Dette er Togstad enig i blir tilføiet, og jeg vil anbefale det innskutt i paragraffen.

Ltz. Sundt anbefalte Løkken Grubearbeiderforenings forslag med det tillegg som var nevnt av Karlsen.

Simonsen: Vi kan vel med en gang fastslå at der ingen meningsforskjell er, prinsipielt sett, når det gjelder streikebryternes virksomhet. Derimot tør det kanskje være delte meninger om hvorvidt de bør komme inn eller ikke. Hva tjener arbeiderklassen best? Det blir da spørsmålet. Jeg mener at hvis man ikke legger an på å få disse direkte inn under organisasjonens kontroll, kan de bli en fare for arbeiderne og for organisasjonen i sin helhet. Men da skal vi gjøre loven så elastisk at vi kan få anledning til å kikke på dem. Vi har også to kategorier av streikebrytere. Beslutningen under Sør-Varanger pålegger landsmøtet å vise konsekvens ved avgjørelsen av denne lovforandring. Jeg har ikke endret opfatning siden saken var oppe i hovedstyret, og jeg vil anbefale Løkkens forslag vedtatt.

Nygren frafalt ordet.

Dirigenten: Der foreligger bare et forslag, nemlig Løkken Grubearbeiderforenings, som er tiltrådt av hovedstyret. For at der imidlertid ikke skal være tvil om hvordan der etter landsmøtets mening skal forholdes ved behandlingen av disse ansøknings om optagelse, vil dirigenten opta Konrad Karlens antydde forslag. Det skulde da ikke bli nogen misforståelse.

Ved *voteringen* blev lovforandringen vedtatt i den form mot 2 stemmer.

Konrad Botten inntok dirigentplassen.

§ 3. Kontingents størrelse.

Efter forslag av *formannen* besluttet enstemmig og uten debatt: *Spørsmålet om kontingents størrelse utsettes til budgettkomiteens innstilling foreligger.*

§ 5. Kontingentfrie medlemmer.

Denne paragraff besluttet, likeledes enstemmig, behandlet i forbindelse med § 17 om forsikringskassen.

§ 6. Helt- og halvtbetalende medlemmer.

Nøtterøy Arbeidsmannsforening foreslo som nytt punkt i § 6: «Halvtbetalende medlemmer som går over til heltbetalende erholder rettigheter som heltbetalende efter å ha betalt kontingent som sådan i 12 uker.»

Hovedstyret anbefalte forslaget vedtatt med den forandring at der i stedet for 12 uker blev satt 8 uker.

Løggavlen: Jeg har i hovedstyret stemt for 8 uker, og er bemyndiget av avdelingen til å gå over til det.

Efter bemerkning av *Hagen* blev det endrede forslag vedtatt enstemmig.

§ 7. Forbundskassen.

Nygren optok Gjerstad Jernbanearbeiderforenings forslag, sålydende:

Siste passus i punkt 3 forandres således:

«Under ekstraordinære omstendigheter kan utligningen forhøies efter foretatt uravstemning blandt medlemmene.»

Ahlstrand mente at forbundsstyret måtte ha den rettighet å treffe beslutning her. Skulde et slikt spørsmål gå til uravstemning, vilde det bli virvar, og ofte vilde det også bli for kort tid.

P. O. Moan var enig med *Ahlstrand*. Han trodde ikke at styret utskrev ekstrakontingent uten tvingende grunn, og man skulde ikke vanskeliggjøre stillingen for dem som satt med ansvaret.

Efter bemerkninger av *Nygren* blev hovedstyrets forslag vedtatt mot nogen få stemmer.

§ 8. Konflikter.

Til denne paragraf var det innsendt en rekke forslag.

Kvernbo optok forslaget fra avd. 21, sålydende:

«Ad punkt 12. Punktet tilføies efter ordet streik, eller blokade, kan ikke o. s. v. Punktet får da følgende ordlyd: En streik eller blokade, o. s. v.»

Skjølberg begrunnet forslaget fra Sanddøla Jernbanearbeiderforening om sløfning av punkt 11, samt om tilføielse av nytt punkt 13:

«På steder hvor streikebrytere optrer, skal en streik ikke avsluttes før alle streikebrytere er fjernet fra arbeidsplassen.»

Negård optok Longyear City Arbeiderforenings forslag til punkt 12, sålydende:

«Forbundets tillitsmenn kan under ingen omstendighet avslutte en overenskomst uten at den er vedtatt av vedkommende forening.»

Rødaas motiverte forslaget fra Hankens Grubearbeiderforening, sålydende (punkt 13):

«Ved avslutning av en konflikt (streik eller lockout) må ingen organisert arbeider eller organisasjon opta arbeidet på det av konflikten berørte sted før samtlige i konflikten på stedet delaktige medlemmer er gitt adgang til å komme i arbeide igjen.»

Er en midlertidig innskrenkning eller andre forhold til hinder for at ikke samtlige organiserte får begynne arbeidet straks, gir organisasjonen ingen adgang til at det benyttes eller fastsettes et bestemt tidsrum for inntagelsen, men skal samtlige organiserte som er berørt av forholdet inntas etter hvert som nevnte forhold opphører.»

Ahlstrand talte mot en endring i § 11.

Formannen: Med hensyn til punkt 11 er jeg enig med *Ahlstrand*. Når det gjelder Longyear City Arbeiderforenings forslag skulde jo dette i og for sig være overflødig, idet bestemmelsene i de nuværende lover sier akkurat det samme. Med hensyn til forslagene fra Hanken og Sanddøla har hovedstyret uttalt sig enig i disse i prinsippet, men det har ikke funnet det mulig å gi det form av en konkret lovbestemmelse. Vi er imidlertid av den opfatning at forslagene er riktige, og at det bør gis uttrykk av landsmøtet for at det skal arbeides for å gjennomføre prinsippet i disse ved tariffenes avslutning. Jeg vil henstille til de øvrige av hovedstyrets medlemmer å gi sin tilslutning til følgende forslag som jeg har formet, og som skulde dekke det som her er meningen:

«Hovedstyret har tiltrådt prinsippet i de foreliggende forslag, men har ikke funnet det mulig å innta bestemmelser herom i lovene.

Hovedstyret pålegges å søke gjennomført og følge den prinsipielle linje som forslagene gir uttrykk for.»

H. Moen foreslo tilføiet etter siste komma i punkt 3: «—må rapportene innsendes til forretningsutvalget snarest mulig.»

Røste erklærte å kunne slutte sig til formannen og hans forslag.

Løgavlen: Til *Moen* vil jeg si at hans forslag er en gjenganger vi har hatt på omtrent alle landsmøter siden 1913. Det står jo i begynnelsen av paragrafen, *hvorfor* kravene skal være innsendt 2 måneder i forveien, nemlig for at forbundet kan sikre sig den refusjon Landsorganisasjonen skal gi etter sine lover. N. A. F.s praksis skulde ikke tilsi at man skulde stille slike forslag.

Formannen: Jeg frafaller ordet, idet jeg gir min tilslutning til *Løgavlen*'s uttalelser.

Moljord sluttet sig til *Rødaas* og formannen. Det var vanskelig å få dette inn i lovs form, men debatten viste en grei linje, idet den fastslo at det ikke skulde være anledning for en arbeidsgiver til ved avslutningen av en konflikt å trakassere arbeiderne bort fra arbeidsplassen.

Bottenvand repliserte til *Løgavlen* og anbefalte *Moens* forslag.

Ved *voteringen* blev det av formannen refererte forslag — tiltrådt av det samlede hovedstyre — vedtatt mot få stemmer.

Dermed bortfalt *Hans Moens* og de øvrige forslag.

§ 9. Understøttelse under konflikter.

Paragrafen blev behandlet punktvis.

Gjøranson motiverte forslaget fra Sandnes Arbeiderforening under punkt 1 om at bidrag til barn under 15 år blev forandret til barn under 16 år.

Efter oplysninger av *Ahlstrand* blev forslaget tatt tilbake.

Forslaget fra Vinnholmen Jernbanearbeiderforening til samme punkt blev ikke optatt.

Under punkt 2 optok *Rekve* forslaget fra Stord Arbeiderforening, sålydende:

«Hvor det gjelder krav fra avdelingens side må de enkelte medlemmer for å være berettiget til understøttelse, ha stått i forbundet i minst 16 uker før konfliktens utbrudd.»

Hovedstyret foreslo den nuværende bestemmelse bibeholdt uforandret.

Benjaminen måtte her opta forslaget fra Sandnes Arbeiderforening under punkt 4 om utbetaling av bidrag for første streikeuke, ellers blev man avskåret fra å stemme over det hvis forslaget fra Stord blev vedtatt.

Man besluttet å gå videre under punkt 2.

Alfr. M. Nilsen: I Landsorganisasjonens lover heter det «minst 2 måneder», og man bør vel følge det som gjelder.

Chr. Henriksen var enig heri, mens *Alsing Moen* anbefalte Stord Arbeiderforenings forslag.

Ved *voteringen* blev det mot få stemmer vedtatt å bibeholde punkt 2 uten forandring.

Under punkt 3 optok *Rekve* Stord Arbeiderforenings forslag sålydende:

«Ved angrep fra arbeidsgivernes side er alle som er innmeldt i forbundet 8 uker før konflikten bryter ut, berettiget til understøttelse etter den under punkt 1 nevnte skala.»

Av hovedstyrets medlemmer stemte *Karlsen*, *Nordal*, *Togstad*, *Moljord*, *Røste* og *Løgavlen* for bibehold av den nuværende bestemmelse, mens *Ødegård*, *Simonsen*, *Lie*, *Jubskås*, *Botten* og *Bakken* stemte for vedtagelse av forslaget.

Limstrand optok *Bjørkaasen* Grubearbeiderforenings forslag om følgende tilføielse til punkt 3:

«Dette gjelder for arbeidere som nylig er ansatt ved bedriften. De arbeidere som tidligere i tariffperioden har vært organisasjonsmulige er bidragsberettiget når de har stått i forbundet i minst 2 måneder. De medlemmer som viser sådant solidaritetsbrudd at de står organisert den i loven begrensede tid foran en konflikt og melder sig ut like etter, må minst ha stått i forbundet i 6 måneder for atter å være bidragsberettiget.»

Forslaget var ikke anbefalt av hovedstyret.

Oshaug hadde stemt for bibehold av punkt 2, men hvad punkt 3 angikk, mente han man måtte få den forandring som var foreslått fra *Bjørkaasen*. Forbundet kunde ikke bli nogen kamporganisasjon, hvis medlemmene skulde ha lov til å gå ut og inn på den måten.

Møtet hevet kl. 13.

Fredag eftermiddag 17. juni.

Dirigent *Magnus Merli*.

Protokollen godkjentes.

Fortsatt behandling av lovene.

(§ 9, punkt 3.)

Borgen: De foreslåtte forandringer tilsikter å motarbeide at enkelte kan snylte på organisasjonen ved å løpe ut og inn, og i den anledning er det foreslått å skjerpe adgangen til at sådanne kan bli bidragsberettiget. Men vi kan gjerne utstrekke dette til ikke bare å gjelde under konflikter, jeg mener det er full grunn til at vi får videre retningslinjer her. Det er ikke sjelden dem som tar chansen for å bli strøket, når de mener å kunne tjene på det ved på denne måte å slippe å betale kontingent; når de så senere kommer i den situasjon at de blir nødt til å organisere sig for å få en jobb, vet de at vi ikke har annet å straffe dem med enn ved å tilplikte dem å betale boken to ganger. For å holde bedre justis med disse, må vi gå til å skjerpe kravene utover hvad forbundsloven idag sier, nemlig at vi ikke kan ta mere enn dobbelt bok, og det vilde være av interesse her å få opplyst, om det er adgang for foreningen til å gjøre dette for å stenge for dette uvesen. Vi i vår forening har besluttet, at hvis et medlem er strøket på grunn av kontingentrestanse, må han for å komme inn igjen betale 10 kroner og dobbelt bok og ordinære merker, og næste gang det skjer må han betale dobbelt. Jeg tror det er nødvendig at foreningene vedtar særbestemmelser i den retning. Strek blev satt.

Løgavlen: Det har en rekke steder vært benyttet den praksis å lage særlover og særbestemmelser med sikte på et eventuelt mulktssystem for den slags folk som driver ut og inn, og uvesenet kan forebygges i en vesentlig grad ved dette. Men man må ikke glemme at forholdene er uensartede. På de steder hvor arbeidsgiverne gjør forsøk på å slå ned organisasjonen i det øieblikk man arbeider for å stifte den — og også når den er stiftet — er det bra å følge den ordlyd lovene nu har; jeg tenker på kampen om selve organisasjonsretten, det dyreste vi har. Jeg tror at med den adgang forbundets lover gir til vedtagelse av slike særbestemmelser som nevnt, kan vi beholde paragrafen som den er.

Moljord mente også det var den riktige linje i visse tilfelle å gå til et skjerpet mulktssystem. For øvrig anbefalte han i likhet med Løgavlen å beholde punkt 3 som det nu lød.

Alfr. M. Nilsen: Det er en meget gammel bestemmelse i våre lover dette, at når man står overfor angrep fra arbeidsgiverne — og det er jo dette det tales om i punkt 3 — skal medlemmene ha understøttelse straks. I Landsorganisasjonens lover har man noget lignende, det sies der at «hvor organisasjonsretten angripes» skal de straks være berettiget til understøttelse. Jeg tror det er litt betenkelig å stryke den bestemmelse vi har. Derimot kan det være en tanke til overveielse å få inn en ny bestemmelse under paragrafen om eksklusjon av medlemmer. I Kjemisk Industriarbeiderforbund har man en bestemmelse som sier

at medlemmer som har oppebåret understøttelse, og som uten godkjent grunn innen 1 år efter at siste understøttelse utbetaltes, går ut av organisasjonen, tilpliktes å betale alt hvad han har oppebåret i understøttelse siste år, regnet fra det tidsrum siste kontingentmerke blev betalt; for inndrivelse av sådanne midler har forretningsutvalget rett til å benytte øvrighetens bistand.

Røste talte sterkt mot forandring av punkt 3 i den retning som de innsendte forslag pekte på.

Stavrum opplyste at Malmö Grubearbeiderforening hadde pålagt sine representanter å stemme for Stord Arbeiderforenings forslag.

Simonsen: Forslagene tar jo sikte på at foreningene skal gardere sig mot disse snyltere, og det kan ikke gjøres uten at det gis uttrykk i lovene gjennom konkrete bestemmelser. Efter de dyrekjøpte erfaringer man har hatt bør landsmøtet ikke gå fra hverandre uten å søke å sette en stopper for det. Hvilket av forslagene man da vedtar, kan være underordnet. Det er bra nok å innføre særbestemmelser for avdelingene, men det er et spørsmål om det strekker til. Det er nødvendig for organisasjonen å sette avdelingene effektivt i stand til å gjennomføre dette rent generelt.

Oshaug vilde anbefale at man ved voteringen vedtok Bjørkaasen Grubearbeiderforenings forslag som tilføielse til punkt 3.

Ved voteringen blev Stord Arbeiderforenings forslag vedtatt med stort flertall.

Alfr. N. Nilsen: Stord Arbeiderforenings forslag svarer praktisk talt til første halvdel av forslaget fra Bjørkaasen, og dette kan dermed ansees bortfalt. Derimot kan man votere over siste avsnitt.

Ved voteringen blev hovedstyrets forslag — ingen forandring — vedtatt.

Under punkt 4 optok *Rekve* Stord Arbeiderforenings forslag om at streikbidrag utbetales fra første streikuke. Han begrunnet dette med den store arbeidsløshet som stadig øket og som følge derav den dårlige økonomi arbeiderklassen nu hadde.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at det forelå et likelydende forslag fra Sandnes Arbeiderforening.

Hovedstyret innstillet med 8 mot 7 stemmer på vedtagelse av lovforandringen.

Alfr. N. Nilsen: Når jeg blander mig inn i dette, er det fordi vi i revisjonen selvsagt har interesse av de økonomiske spørsmål som angår forbundet. Jeg nevner hvad landsorganisasjonens lover sier på dette punkt, nemlig fra og med 8de streikedag. Hvis vi nu bestemmer oss for å utbetale understøttelse fra og med første streikuke får vi for denne uke ingen refusjon, og da må forbundet i tilfelle betale det hele. Og det kan bli et betraktelig tillegg til forbundets utgifter til konflikter; det vil iallfall utvilsomt spille en rolle hvis stansen blir omfattende.

Formannen: Vi i mindretallet i hovedstyret har sett på spørsmålet under den synsvinkel at der på dette område bør være mest mulig

overensstemmelse med Landsorganisasjonens lover. Hvis landsmøtet imidlertid vedtar lovforandringen, må det være på det rene at det kan *ikke gjelde annet bidrag enn det som utredes av forbundet*, og at man altså ikke overtar nogen del som påhviler landsorganisasjonen.

Løggavlen: Så anstrengt som forbundets kasse er for tiden, anser jeg det ikke forsvarlig å gå til denne utvidelse, og jeg vil advare imot det.

Gjørandsen anbefalte forandringen vedtatt overensstemmende med hovedstyrets flertalls anbefaling.

Ved *voteringen* blev hovedstyrets flertalls forslag vedtatt med 62 stemmer mot 56, som stemte for bibehold av den nuværende bestemmelse i punkt 4.

§ 10. Landsmøtet.

Konrad Karlsen optok Nøtterøy Arbeiderforenings forslag til punkt 2, sålydende:

«Mindre foreninger velger i fellesskap representant, såfremt medlemstallet sammenlagt når op i 40. Valget foretas på medlemsmøte.»
Tal. bemerker at det bare var en annen redigering, men en riktigere form.

Westgaard optok Namsos Jernbanearbeiderforenings forslag (inntatt i tilleggsdagsordenen). Forslaget lød:

«Punkt 2. Valg av representanter til landsmøtet foregår efter følgende regler: 1 representant for det første fylte 30 tall, og siden 1 for hvert fylt 100 tall, mindre foreninger kan i fellesskap med andre mindre foreninger velge en representant, såfremt det samlede medlemstall når op i 30. Hvor valg av representant i fellesskap blir nødvendig, blir valget å foreta på felles medlemsmøte.

Forbundet må nøie påse at foreningene er så nær hverandre som mulig.

Landsmøte avholdes hvert annet år.

Nye foreninger med eldre medlemmer beholder alle rettigheter med hensyn til representasjon til landsmøtet, ellers punktet uforandret.

Punkt 7. Ekstra landsmøte kan under ekstraordinære omstendigheter sammenkalles av hovedstyret, eller når minst en tredjedel av medlemmene krever det efter uravstemning.

De øvrige paragrafer uforandret.»

Taleren fremholdt at når man krevde grensen i punkt 2 senket fra 40 til 30, var det for at flere foreninger kunde få selvstendig representasjonsrett.

Formannen: Det er to punkter i forslaget fra Namsos Jernbanearbeiderforening, det ene er senkningen av grensen for medlemstallet, det annet er at valget, hvor det må foregå i fellesskap, skal foretas på «felles medlemsmøte». Hvad det første angår, tror jeg neppe, at noget forbund i dette land har en lavere grense enn 40 for å få valgt en representant, og jeg vil anbefale at man iallfall ikke går lavere enn efter den nuværende lov. Med hensyn til bestemmelsen om valg i felles medlemsmøte, vil den absolutt umuliggjøre adgangen for en hel del små foreninger til å delta i valget. Jeg må derfor anbefale at man ikke vedtar

dette. Som Løggavlen sa, går forslaget fra Nøtterøy Arbeidsmandsforening ikke ut på nogen realitetsforandring; den form bestemmelsen har i de nuværende lover er i overensstemmelse med den gamle terminologi.

Ved *voteringen* blev Nøtterøy Arbeidsmandsforenings forslag vedtatt mot få stemmer.

Forslaget fra Namsos Jernbanearbeiderforening med hensyn til representasjonsretten ansæes dermed bortfalt.

Under punkt 3 i paragrafen optok *Lorentzen* Bosmo Arbeidsmandsforenings forslag sålydende:

«Landsmøtet har å behandle: Hovedstyrets beretninger og regnskaper, alle fra medlemmer og styret innkomne forslag som ligger innenfor rammen av forbundets virksomhet, velge styre og revisjonsutvalg, fremkomme med innstilling på de forskjellige grupperes kandidater til samtlige de fastlønnede funksjonærers stillinger. Hver enkelt innstilling undertegnes av hver sin gruppe. Bestemmer de fastlønnede funksjonærers lønninger og for hovedkassereren kausjonsforpliktelsen samt bestemmer tid og sted for neste landsmøte eller i motsatt fall gi hovedstyret fullmakt dertil.»

Som motivering for forslaget anførtes: Da vår forening er opmerksom på at det efter hvert avholdt landsmøte hersker stor uenighet blandt medlemmene om de foretatte valg på fastlønnede tillitsmenn, finner vi at en forandring av valgordningen er nødvendig. For at alle parter kan komme til sin rett, mener vi at den foreslåtte form er den eneste som er rettfærdig, å gjøre medlemmene delaktig i valget på sine tillitsmenn.

Hovedstyret fant ikke å kunne anbefale forslaget.

Formannen: Jeg ser dette som en ordning der i det hele tatt vanskelig lar sig praktisere. Vi kan komme til det, at det ikke bare blev spørsmål om en, men om to eller tre kandidater til tillitsstillinger, og når resultatet av uravstemningen foreligger kan det — teoretisk iallfall — bli likt stemmetall på alle. Skal så valget gå ut til ny uravstemning? Jeg tror at den ordning som er gjeldende her i landet, med valg på landsmøtene er så betryggende for medlemmene som man overhodet kan få den. Jeg henviser til at hovedstyret *enstemmig* har uttalt at det ikke kan anbefale forslaget fra Bosmo.

Ved *voteringen* sluttet landsmøtet sig mot få stemmer til hovedstyret.

Under punkt 4 optok *Rekve* Stord Arbeiderforenings forslag om følgende tilføielse:

«Heller ikke har de stemmerett ved valg av forbundsstyre.»

Som begrunnelse uttalte forslagsstilleren at det heldigste måtte være at bare representanter valgt fra foreningene hadde innflytelse på det nye hovedstyres sammensetning.

Hovedstyret hadde ikke kunnet anbefale forslaget.

Rolf Jensen talte for forandringen, idet han henviste til tilsvarende vedtak på fagkongressen og Kjemisk Industriarbeiderforbunds siste landsmøte.

Formannen: Det er riktig at det ikke er noget ukjent prinsipp man her går inn på. Men det gamle prinsipp er ikke dårligere enn det

nye som foreslæes. Personlig har jeg alltid vært av den opfatning at om et medlem av organisasjonen nyter den tillit blandt medlemmene at han velges som medlem av styret, burde han ihvertfall ikke ha *mindre* rettigheter til å ytre sig i de forskjellige spørsmål enn et medlem i almindelighet. Det er den betraktning som har ligget til grunn for vårt vedkommende i hovedstyret. Jeg mener at det må kunne gå an i fortsetningen som hittil å praktisere det som vi før har hatt det; det er ingen saklig grunn til å gjøre nogen forandring.

Jakob Hagen optok Rena Jernbanearbeiderforenings forslag om at punkt 4 tilføies:

«Heller ikke har de stemmerett ved valg av komitéer, forbundsstyre eller ved fastsettelse av lønninger.»

Fossum: Forslaget fra Stord Arbeiderforening er et meget godt forslag, for det dekker den mening man har på arbeidsplassen, derom er det ikke tvil. Jeg anbefaler forslaget på det varmeste.

Hersleb: Jeg er også enig med forslagsstillerne i at hovedstyrets medlemmer ikke bør ha stemmerett ved de forskjellige valg. Det hadde vært en annen sak hvis de var blitt valgt som representanter til landsmøtet, men så lenge det forhold ikke er til stede, stemmer jeg for Stord Arbeiderforenings forslag.

Rolf Jensen: Etter Ødegårds forslag skulde man tro at man ved lovforandringen vilde avskjære hovedstyrets medlemmer fra å delta i diskusjoner eller gjøre sig gjeldende på annen måte. Det er selvfølgelig ikke tilfelle. Derimot hevder vi at folk som ikke er valgt av en organisasjon, ikke skal ha den avgjørende innflydelse, og det er *det* som det er spørsmål om her.

Løggavlen: Jeg er jo part i saken, og for mig som hovedstyremedlem spiller det ingen rolle hvad man gjør, men jeg tror nok at hvis dere vedtar en slik bestemmelse, vil de efterfølgende hovedstyrer sørge for å få mandater. Og de står neppe så fjernt fra medlemmene at de ikke skulde være valgbar i så henseende. Tross alt som er sagt, tror jeg ikke at medlemmene selv ser så smått på tingene som enkelte her.

Konrad Karlsen: Jeg kan ikke med min beste vilje forstå idéen ved å frata styremedlemmene stemmeretten ved valg av forbundsstyre. Det er da i kraft av medlemmenes mandater at de er *kommet* til landsmøtet, og det er vel ingen som sikter valgene til styret bedre enn landsmøtet selv. Det er et kunstig skille man her vil skape, når man argumenterer for denne sak.

Formannen: Jeg oppfatter Herslebs begrunnelse som en direkte anvisning til fremtidige hovedstyremedlemmer om å sørge for å skaffe sig mandater til landsmøtene. Hittil har man søkt å innrette sig slik at hovedstyrets medlemmer ikke skulde *berøve* medlemmene adgangen til representasjon i størst mulig utstrekning, og derved har deres representasjon ved valg av representanter direkte fra arbeidsplassen kunnet bli mer fyldig. Jeg tror også at medlemmenes store flertall vil resonnerer som hovedstyret har gjort i dette tilfelle.

Strek blev satt.

Hestnes: Det høres ut som man vil forsøke å skape mistillit til sty-

remedlemmene og ledelsen, idet det skal være en «fare» ved å la hovedstyret ha stemmerett på landsmøtet. Jeg synes ikke dette er fair, og jeg slutter mig helt til hvad Ødegård har sagt.

Borgen: Det smaker uaktelig litt dårlig å komme med slike vidtgående mistillitsforslag som å frata hovedstyremedlemmene stemmeretten ved valg. Jeg vil spørre de kamerater som har fremsatt forslaget, om de vil praktisere det i deres egne foreninger når det gjelder valg av nytt styre? Det er så at opposisjon er god å ha, men det bør ha en grense. Og et forslag om mistillit som hadde en noget *annen form*, vilde vært mere ærlig. Vi ser hvordan det i politikken nu om dagen gjøres angrep på folks statsborgerlige rettigheter, og vi motsetter oss det. Og så skulde vi arbeide for det samme innen vår egen midte!

Trygve Hansen repliserte til Løggavlen og anbefalte Stord Arbeiderforenings forslag, mens *Manberg Pedersen* ikke kunde innse hvad som skulde nødvendiggjøre en forandring.

Ved *voteringen* blev hovedstyrets standpunkt tiltrådt med stort flertall.

Ved punkt 7 optok *Edwardsen* Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings forslag sålydende:

«Landsmøtet avholdes annet hvert år. Ekstra landsmøte kan under ekstraordinære omstendigheter sammenkalles av hovedstyret, eller når minst 500 av forbundets medlemmer krever det.»

Tal. uttalte, at når man så den store arbeidsmengde på dette landsmøte var det all grunn til å gå til kortere perioder, og det var dette forslaget tok sikte på.

Rolf Jensen: Jeg er enig i at medlemmene får nogen innflydelse på spørsmålet om sammenkallelse av ekstraordinært landsmøte, men jeg kan ikke slutte mig til utformningen i nogen av de innsendte forslag, derfor vil jeg foreslå følgende tilføielse: «— eller når minst en tredjedel av forbundets avdelinger forlanger det.»

Konrad Karlsen foreslo:

«Landsmøtet holdes hvert tredje år. Ekstraordinært landsmøte kan under ekstraordinære omstendigheter sammenkalles av hovedstyret eller når minst $\frac{1}{3}$ av forbundets medlemmer ved uravstemning krever det.»

Formannen: Jeg kan ikke si det på hovedstyrets vegne, men jeg kan personlig akseptere Konrad Karlsens forslag, det faller for øvrig sammen med forslaget fra Namsos Jernbanearbeiderforening. Rolf Jensens forslag innebærer en inkonsekvens; efter det er det ikke medlemmene som teller, men det skal avgjøres i henhold til antallet foreninger, og det kan jeg ikke være enig i.

Ved *voteringen* blev punkt 7 i den nuværende lov forkastet, hvorpå Konrad Karlsens forslag blev vedtatt. Dermed bortfalt de øvrige forslag.

§ 11. Avstemninger.

Aanon Larsen optok det innsendte forslag fra Herefoss Anleggsarbeiderforening sålydende:

«Over viktigere spørsmål kan forbundsstyret mellem landsmøtene

la foreta avstemninger innen forbundet. Ved sådanne avstemninger, heri også innbefattet forandring av reglement, tariff og overenskomst, gjelder simpelt stemmeflertall. Avdelingene innsender til hovedkontoret de avgitte stemmer for og imot.»

Formannen: Jeg kan ikke se nogen som helst redaksjonsforskjell i den uuværende ordlyd og forslaget fra Herefoss, det eneste nye i dette er passusen «heri også innbefattet forandring av reglement, tariff og overenskomst.»

Efter bemerkning av *Johan Berli* blev ved *voteringen* den nuværende ordlyd av paragrafen besluttet bibeholdt. Ingen av de øvrige innsendte forslag blev optatt.

§ 12. Hovedstyret (representantskapet).

Formannen fremla og anbefalte følgende forslag til redaksjon av paragrafen, fremsatt av hovedstyret:

Representantskapet.

1. Mellom landsmøtene er representantskapet forbundets høieste myndighet og fatter beslutning i alle viktigere spørsmål, som måtte bli det forelagt av forbundsstyret.
2. Det samlede representantskap består av 15 medlemmer. Av disse skal 8 velges fra avdelinger utenfor Oslo og 4 fra Oslo og nærmeste distrikter. De 4 siste utgjør sammen med formannen, næstformannen og kasserer forbundsstyret. For de utenbys medlemmer velges 6 varamenn.
3. Representantskapet holder et ordinært møte hvert år til behandling av forbundets beretning og regnskap for foregående år. Alle således på årsmøtet avgitte regnskaper og årsberetninger henvises til landsmøtet til endelig godkjennelse. Dessuten behandler årsmøtet forslag til budgett og alle andre forslag, som måtte bli det forelagt til avgjørelse.
4. Ekstraordinære representantskapsmøter holdes så ofte forbundsstyret finner det påkrevet eller når minst halvparten av representantskapets medlemmer finner det påkrevet.
5. Som i nuværende lov.

Formannen: Det er et særspørsmål i forbindelse med dette forslag, nemlig om man skal endre betegnelsen hovedstyre til representantskap. Det er jo en ren formell ting. Betegnelsen representantskap er nu almindelig visstnok i de fleste forbund, samtidig som man for forretningsutvalget er gått over til betegnelsen forbundsstyret.

Alb. Karlsen fant den nuværende betegnelse å være riktigst og vilde anbefale bibeholdt den tidligere benyttede navneform.

Alfr. M. Nilsen sluttet sig til hovedstyrets forslag. Forretningsutvalget hadde hele tiden arbeidet som et styre — fattet beslutninger og tatt ansvaret som et styre. Av den grunn burde man gi det et tilsvarende navn. For øvrig var det ingen forandring.

Ved *voteringen* blev formen «representantskap» vedtatt med 50 stemmer mot 45, som blev avgitt for «hovedstyre».

I medhold herav forutsattes betegnelsen «forbundsstyre» innført i § 13.

For øvrig blev hovedstyrets forslag til redaksjon av paragraf 12 referert postvis og vedtatt enstemmig.

§ 13. Forretningsutvalget (forbundsstyret).

Hovedstyret foreslo:

1. Forbundsstyret består av formannen, næstformannen og kasserer samt 4 av landsmøtet valgte representanter fra Oslo og nærmeste distrikter.
2. Forbundsstyret har minst et møte 14-daglig. Det påser at alle av landsmøtet og representantskapet vedtatte beslutninger blir utført, kontrollerer om forbundets fastlønnede funksjonærer utfører sine plikter og at representantskapet virker.
3. Viktigere spørsmål skal det forelegge det hele representantskap — enten årsmøtet, ekstramøter eller ved skriftlig avstemning. Tilla-ter ikke tiden en slik fremgangsmåte, fatter det selv under ansvar den fornødne beslutning.
4. For forbundsstyret velges 4 varamenn fra Oslo eller nærmeste omegn som innkalles efter tur i tilfelle et medlem uttrer eller har forfall.
5. Medlemmer av forbundsstyret som uten gyldig grunn er borte i 3 på hinannen følgende møter betraktes som uttrådt. Ved *voteringen* blev forslaget vedtatt enstemmig uten debatt.

§ 14. Formann og næstformann.

Formannen: Så vidt jeg forstår, skulde efter de tidligere fattede beslutninger forslaget fra Ranumslettens Anleggsarbeiderforening være bortfalt, og likeså forslagene fra Brødsjø Jernbanearbeiderforening og Bosmo Arbeidsmandsforening.

§ 15. Hovedkassereren.

Formannen: Forslaget under denne paragraf fra Bosmo Arbeidsmandsforening utgår, idet det er satt som forutsetning for forslaget, at foreningens forslag til forandring av §§ 10 og 11 blev vedtatt. Angående forslaget fra Namsos Jernbanearbeiderforening er dette helt overflødig, da det er slik det nu blir forholdt.

§ 16. Revisjonsutvalg.

Limstrand meddelte at Bjørkaasen Grubearbeiderforening frafalt sitt forslag ved *voteringen*.

Formannen refererte følgende enstemmige innstilling til beslutning fra hovedstyret:

«Landsmøtet gir sin tilslutning til Landsorganisasjonens representantskaps vedtak av 20 mai 1932.

Da det imidlertid sannsynligvis vil ta nogen tid før omordningen av revisjonen kan gjennomføres helt ut, opprettholdes den nuværende re-

visjonsordning inntil videre. Det forutsettes dog at det kommende hovedstyre om nødvendig kan beslutte forandring i henhold til ovenstående.»

Rolf Jensen foreslo som tillegg til punkt 2:

«Revisjonsutvalgets bemerkninger til forbundsstyrets og representantskapets beslutninger og disposisjoner vedlegges årsberetningen og utsendes sammen med denne.»

Efter bemerkninger av *Alfred M. Nilsen* blev ved *voteringen* hovedstyrets forslag vedtatt mot 3 stemmer.

§ 17. Forsikringskassen.

Denne paragraf blev besluttet forbigått til i morgen, da redaksjonskomitéens innstilling vilde foreligge.

§ 18. «Arbeidsmanden».

Formannen fremla følgende forslag fra hovedstyret:

Angående forslag fra Nøtterøy Arbeidsmandsforening (dagsordens side 24) og forslag fra Herefoss Anleggsarbeiderforening (tilleggsdagsordenen side 10) foreslås følgende:

1. I første halvdel av hver måned utsender forbundets hovedkontor fagbladet «Arbeidsmanden».
 2. «Arbeidsmanden» redigeres av forbundets formann og skal inneholde en oversikt over lønnsbevegelser og andre meddelelser fra hovedkontoret i foregående måned samt rapporter fra avdelinger, som måtte ha interesse for forbundets øvrige medlemmer. Dessuten artikler og stoff av agitatorisk og opplysende art.
 3. For så mange medlemmer avdelingen har betalt kontingent erholdes eksemplarer av «Arbeidsmanden».
- Ved *voteringen* blev hovedstyrets forslag vedtatt enstemmig.

§ 21. Overføring.

Hovedstyret foreslo i dagsordenen følgende tilføielse til punkt 2:

«Dog således, at overføring av medlemmer fra organisasjoner som ikke har motsvarende kasser (kamp og forsikringskasser) må rettigheter heri oparbeides i henhold til bestemmelsene i §§ 9 og 17.»

Ved *voteringen* blev forslaget vedtatt enstemmig.

§ 25. Avdelingenes lover.

Oshaug optok under punkt 3 det innsendte forslag fra «Nordens Klippe», sålydende:

«Medlemmer som inngår på enkeltmannskontrakt med annen opsigelse enn den for hans kamerater vanlige, kan være medlem efter spesiell ansøkninng gjennom sin forening til forbundets forretningsutvalg eventuelt hovedstyret, som kan gi en sådan tillatelse.

Foreningene kan organisere arbeidere som har tre måneders kontrakter, hvis hovedstyret finner det hensiktsmessig.»

Taleren henviste til motiveringen for forslaget, hvor det uttaltes: Man ser nu dagligdags at arbeidsgiverne bruker alle midler som står til deres rådighet, selv store pengeutlegg, når det bare kan hjelpe dem i kampen mot organisasjonen. Derfor har de nu slått inn på den linje å sikre sig et visst antall arbeidere på tre måneders kontrakter for å benytte disse under konflikter og i andre tilfelle mot de organiserte og deres organisasjon. Man kan bare se på hvad A/S Sydvaranger har opnådd i så måte. Vi mener derfor at organisasjonen må til enhver tid og under enhver situasjon være beredt til å bekjempe arbeidsgivernes angrep på organisasjonen. Under denne synsvinkel mener vi at forbundets lover må gjøres mere elastiske enn de nu er. —

Hovedstyret hadde behandlet forslaget, men ikke funnet å kunne anbefale det.

Chr. Henriksen: Også nu har vi i loven bestemmelser vedkommende dette, men det tar jo ikke særlig sikte på forholdet på Kirkenes. Vi har også i det siste vært nødt til å ta op medlemmer som står på lenger opsigelsestid, nemlig veivokterne. Jeg forstår imidlertid forslaget slik at for Kirkenes gjelder det ikke funksjonærer i den forstand, men arbeidere. Under den forutsetning mener jeg at meget taler for at vi kunde vedta foreningens forslag, og jeg vil henstille at så blir gjort.

Hans Moen: Jeg vil stemme imot forslaget. Jeg mener at vi bare forverrer det forhold på Kirkenes under en eventuell kampsituasjon ved å trekke disse folk inn i organisasjonen, når de øvrige forlater arbeidet.

Alfr. M. Nilsen foreslo:

Forslagene til § 25 oversendes redaksjonskomiteen.

Strek blev satt.

Lorentzen frafalt ordet.

Hestnes: Når jeg stemmer for det forslag som foreligger, er det fordi lovene til en viss grad bør gjøres noe elastisk her; jeg går da ut fra at hovedstyret ikke gir tillatelse uten så å si i ytterste nødsfall, men jeg gjør oppmerksom på at det er uheldig at vi skal få en slik bestemmelse om 3 måneder ved siden av 14 dager; å ha f. eks. veivokterne gående der på fylkesveiene under en arbeidsstans er ikke bra.

Alfr. M. Nilsen: Jeg kan ikke stemme for forslaget i den form det har fått; men på den annen side er jeg på det rene med at lovene nu er lidt for stivbent. For folk som allerede er organisert og ikke er ansatt på månedskontrakt, bør det heller ikke være tilladt å inngå på sådanne; noget annet er å søke å organisere disse som på forhånd arbeider på slik kontrakt — og da arbeide for å løse dem ut av det og få dem over på almindelig opsigelse som de øvrige. Det er dette jeg vilde at redaksjonskomiteen skulde se på.

Oshaug: Jeg tror at de som taler mot forslaget ikke er tilstrekkelig oppmerksom på den taktikk som her tenkes brukt fra vår side under en eventuell kampsituasjon. Jeg kan være enig med Nilsen i at saken går til redaksjonskomiteen, men jeg må fastholde det som er hovedsaken for oss, nemlig å få bestemmelsene så bøielig at man

til enhver tid kan være beredt til å motarbeide arbeidsgivernes attack på vår organisasjon.

Henriksen: Alle er enig i at vi bør komme bort fra kontraktsforholdet, men hvis det skal bli mulig å realisere de beslutninger som tidligere er vedtatt av landsmøtet om å organisere arbeiderne på Kirkenes, da må vi finne en form her å samle oss om. Derfor er jeg enig i at saken blir sendt til redaksjonskomiteen.

Bottenvand: Vi har de verste fiender nettopp blandt disse månedsfolkene, og vi vil ikke være tjent med å få dem inn.

Ved *voteringen* blev forslaget om oversendelse til redaksjonskomiteen vedtatt enstemmig.

§ 27. Kontingentinnbetaling.

Nygren forbeholdt sig å opta det innsendte forslag fra Gjerstad jernbanearbeiderforening når innstillingen i kontingentspørsmålet kom fra budgettkomiteen.

Formannen foreslo paragrafen samtidig oversendt budgettkomiteen, og at behandlingen imens blev utsatt.

Dette blev enstemmig vedtatt.

§ 32. Forholdet under konflikter.

Ridaas meddelte at forslaget fra Hankens grubearbeiderforening ikke vilde bli optatt, da han anså saken avgjort i og med beslutningen under § 8.

Dirigenten refererte forslag fra *Gjøranson* og *Benjaminsen* om å slutte forhandlingene nå, da representantene fra Sulitjelma skulde møte i sekretariatet og andre komitémøter og ikke ønsket å være fraværende ved sakenes behandling på landsmøtet.

Overensstemmende hermed blev eftermiddagsmøtet hevet klokken 17.35, efter at *dirigenten* hadde oplyst at dagsordenens post 4: *De internasjonale forbindelser* vilde bli optatt som første sak lørdag.

Lørdag formiddag 18. juni.

Dirigent: *Kr. Moljord.*

Navneoprop blev foretatt Samtlige tilstede.

Protokollen referertes og godkjentes.

Før man gikk over til dagsordenens post 4 referertes først

Innstilling fra redaksjonskomiteen om lovenes § 17 (Forsikringskassen).

Innstillingen var sålydende:

1. Kassens formål er ved ordnet gjensidig solidaritet å sikre Norsk Arbeidsmandsforbunds medlemmers etterlatte et beløp, hvorved de i nogen grad kan hjelpes når deres forsørgere faller bort.

2. Til dette formål avsettes det av hvert solgt kontingentmerke 10 øre til forsikringskassen.

3. Dør et medlem og medlemsbøkene viser, at det ved sin død har vært medlem av forbundet navbrutt i minst 1 år og betalt 52 ordinære merker, utbetales til medlemmets etterladte, som bevislig helt eller delvis var forsørget av avdøde eller de, som hadde avdøde til hel eller delvis forsørgelse kr. 100.00.

Efter 2 års medlemsskap		104	merker	kr.	200.00
» 3 » »		156	»	»	300.00
» 4 » »		208	»	»	400.00
» 5 » »		260	»	»	500.00
» 6 » »		312	»	»	600.00
» 7 » »		364	»	»	700.00
» 8 » »		416	»	»	800.00
» 9 » »		468	»	»	900.00
» 10 » »		520	»	»	1 000.00

Har avdøde ingen pårørende, som her nevnt, utbetales et begravellesbidrag stort kr. 200.00.

4. Ved medlems ektefelles død utbetales medlemmet forsåvidt vedkommende har vært medlem minst et år og betalt 52 kontingentmerker kr. 100.00.
5. Skulde det vise sig at den fastsatte kontingent til forsikringskassen ikke er tilstrekkelig, kan forretningsutvalget foreta ekstra utligning.
6. Forsikringsbeløpet kan ikke gjøres til gjenstand for noget som helst krav fra offentlige myndigheter eller private fordringshaveres side, likesom det heller ikke kan overdras ved testament.
7. Kassens regnskaper føres særskilt og revideres samtidig med forbundets øvrige regnskaper.

Konrad Kålsen redegjorde for de avvikelser komiteen foreslo fra de nuværende lover. Som det fremgikk, bygget forsikringskassens inntekter efter forslaget på *ordinære kontingentmerker*. (I dette punkt dissenterte komiteens medlem Viken). Den forandring flertallet her foreslo lå i linje med kongressens henstilling, og den var allerede gjennomført i de aller fleste forbund. Kassereren hadde også gitt uttrykk for at det vilde være en meget stor fordel å få dette prinsipp innarbeidet i kassens lover.

Efter henstilling av flere blev det besluttet å utsette den videre behandling til man hadde fått komiteens innstilling mangfoldiggjort.

De internasjonale forbindelser.

(Dagsordenens sak 4.)

Fra hovedstyret forelå i denne sak følgende *flertallsinnstilling* (Ødegaards forslag):

1. *Landsmøtet konstaterer, at de beslutninger som er fattet i de skandinaviske og internasjonale organisasjoner Norsk Arbeidsmands-*

forbund nu har forbindelse med utvetydig fastslår, at den med det Russiske Grubearbeiderforbund inngåtte overenskomst for Norsk Arbeidsmandsforbunds vedkommende medfører, at de hittil bestående forbindelser så vel skandinaviske som internasjonale avbrytes.

2. Landsmøtet fastslår nødvendigheten av, først og fremst oprettholdelse av de skandinaviske forbindelser og samarbeide, dernæst samarbeide med flest mulig andre lands broderorganisasjoner gjennom de bestående forbundsinternasjonaler.

3. På grunn av at den mellom det Russiske Grubearbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund inngåtte gjensidighetsavtale medfører ophevelse av så vel de skandinaviske som internasjonale forbindelser Norsk Arbeidsmandsforbund har, opsties den norsk-russiske overenskomst til ophør 1 — en — måned efter at beslutning herom er fattet av landsmøtet.

Hans Røste fremsatte i hovedstyret følgende forslag:

Den nuværende gjensidighetsavtale med de russiske grubearbeidere oprettholdes.

Ved voteringen stemte følgende 6 for Ødegårds forslag: Ødegård, Henriksen, Karlén, Botten, Togstad og Simonsen.

For Røstes forslag stemte følgende 5: Røste, Nordahl, Bakken, Moljord og Lie.

Løgavlen og Jubskås avgav ikke stemme hverken for eller imot nogen av de fremsatte forslag, under henvisning til sin stemmegivning over det av Løgavlen fremsatte forslag gående ut på at hovedstyret ikke skulde fremme innstilling til beslutning for landsmøtet.

Formannen: Det spørsmål vi nu står i begrep med å opta til behandling, har ihvertfall jeg ansett for å være et av de store spørsmål for landsmøtet. Det kan vel trygt sies at neppe i noe land har man i så stor grad beskjeftiget sig med det internasjonale spørsmål — i dets forskjellige faser — som det er gjort her i landet. Man har her hjemme søkt å behandle den sak på aller bredeste basis, idet man har lagt an på å se den som et fullt og helt *internasjonalt spørsmål*. Og vårt arbeide har da også i stor utstrekning gått ut på å skape en hel sammensveisning klassemessig av det internasjonale proletariat.

Jeg skal ikke komme inn på enkelthetene med hensyn til den historiske utvikling av de begivenheter vi alle kjenner, det være sig på det politiske eller faglige område; det er heller ikke nødvendig for den sak vi her behandler. Jeg nevner bare at vi gjennom årene, efter hvert som drøftelsene innen organisasjonene og mann og mann imellem har artet sig, er kommet mer og mer inn på livet av spørsmålet rent praktisk, og det har utkrystallisert sig til at man har fått visse konkrete *beslutninger*.

På bakgrunn av den opfatning som har rådet her hos oss når det gjelder disse spørsmål fattet Landsorganisasjonens kongress i 1927 beslutning om at man skulde forsøke etablert et mer fast og organisasjonsmessig samarbeide innen de skandinaviske land; at man videre skulde søke utvidet dette samarbeide til å omfatte også de russiske faglige organisasjoner, og at man endelig skulde arbeide hen imot en

sammensmeltning av de bestående to faglige internasjonaler. I samme forbindelse besluttet kongressen å pålegge forbundene å opta forhandlinger for å søke etablert et organisasjonsmessig samarbeide med de tilsvarende russiske organisasjoner, likesom forbundene blev pålagt å virke for optagelse av de russiske fagforbund i de internasjonale fag-sammenslutninger.

For vårt vedkommende var forholdet det at vi allerede var medlemmer av Grov- og Fabrikkarbeiderinternasjonalen og Grubearbeiderinternasjonalen; det som stod igjen, gjaldt pålegget om å arbeide for å etablere et samarbeide med de motsvarende russiske organisasjoner. Vi gikk straks igang hermed og optok forhandlinger, som ledet til overenskomsten med Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund om gjensidig solidarisk samarbeide og støtte.

Jeg personlig var ikke uopmerksom på at det spørsmål ikke bare hadde en rett og slett faglig side; det hadde også en *politisk* side. Jeg var opmerksom på den diskusjon som har versert i flere år nettop om den sak, og var vel vitende om at der rådet et ganske sterkt motsetningsforhold mellom de russiske organisasjoner, representert gjennom R. F. I., og de vesteuropeiske organisasjoner, representert gjennom hvad man populært kalder Amsterdam-Internasjonalen. Jeg var derfor opmerksom på at der vilde opstå spørsmål som nødvendiggjorde at vi måtte behandle den sak *flere* ganger forsåvidt. Og den formodning har vist sig riktig.

Men efter det pålegg forbundsstyret fikk av landsmøtet i 1928 var det selvfølgelig styrets ufravikelige plikt å gjennomføre beslutningen. Og resultatet blev, som nevnt, den foreliggende gjensidighetsavtale.

For ikke å gå altfor omstendelig inn på dette og opholde tiden vil jeg henvise til den trykte dagsorden side 26 og flg., hvor der er gjengitt de hovedspørsmål som har versert og de standpunkter som de forskjellige organisasjoner, som vi er i samarbeide med, har inntatt til vårt forbund når det gjelder denne sak. Jeg vil henvise spesielt til side 30, hvor det er gitt et referat av behandlingen i hovedstyrets møte 25—31. januar 1930. Her blev saken gjort til gjenstand for en meget ingående behandling på grunnlag av de standpunkter som til dette tidspunkt var tilkjennegitt av så vel vårt forbunds skandinaviske som internasjonale forbindelser.

Det blev i dette hovedstyremøte, som det vil sees, fremsatt et forslag av mig, et forslag som bygget på de faktiske kjensgjerninger som på det tidspunkt forelå når det gjaldt våre andre samarbeidende og medarbeidende organisasjoners syn på saken. Jeg var allerede da på det rene med at der måtte treffes et *valg*. Og når valget gjaldt på den ene side det samarbeide vi tidligere hadde hatt og på den annen side det nye samarbeide vi hadde innledet var valget ikke tvilsomt for mig, og jeg inntok straks det standpunkt at vi måtte fortsette med det samarbeide som tidligere hadde eksistert. Min mening var at hovedstyret burde ha vedtatt det forslag jeg fremla — ikke for å markere nogen uvennlighet eller avstandtagen overfor det russiske broderforbund og det arbeide det har optatt og fremdeles utfører; mitt

forslag var basert på den forutsetning at når man allerede da var klar over at en realitetsavgjørelse — enten i den ene eller annen retning — måtte finne sted, burde man ha utsatt ikrafttrekningen av den norsk-russiske gjensidighetsoverenskomst inntil avdelingene og derefter forbundets *landsmøte* også hadde fått anledning til å drøfte saken på grunnlag av de faktiske kjensgjerninger man da kunde påvise meget tydelig. Jeg anså dette for å være et riktig standpunkt også av den grunn at det var ønskelig at det samarbeide vi har hatt, og som det var nødvendig å fortsette med overfor våre gamle forbindelser, skulde bringes på et nivå slik at samarbeidet kunde foregå uten nogen slags forstyrrelse i de prinsipielle spørsmål. Min hensikt med forslaget var således, ikke minst hensett til den diskusjon som til sine tider var foregått i pressen, at man skulde kunne få nogen ro omkring saken.

Jeg skal ikke si mere om det. Jeg går da direkte over til å snakke lidt om det forslag som er inntatt i dagsordenen på side 32, og som refererer sig til hovedstyrets møte i mai ifjor da vi behandlet dagsordenen for det *landsmøte* som det var meningen å sammenkalle i 1931.

Det heter i forslaget punkt 1:

«Landsmøtet konstaterer, at de beslutninger som er fattet i de skandinaviske og internasjonale organisasjoner Norsk Arbeidsmandsforbund nu har forbindelse med utvetydig fastslår, at den med det Russiske Grubearbeiderforbund inngåtte overenskomst for Norsk Arbeidsmandsforbunds vedkommende medfører, at de hittil bestående forbindelser så vel skandinaviske som internasjonale avbrytes.»

Jeg understreker at de beslutninger som der her henvises til, har jeg oppfattet som de organisasjoners *ufravikelige standpunkt*. Og de har naturligvis like stor rett til å treffe avgjørelse om *sine* organisasjonsmessige forbindelser som vi har rett til å treffe avgjørelse når det gjelder våre forbindelser.

På grunn av det gamle og solidariske kameratskap som har bestått innenfor de skandinaviske land har disse organisasjoner sagt: Vi innrømmer dere all den tid dere finner nødvendig til behandling av saken for å kunne bli klar over en orientering for dere selv, og dere står fritt til å treffe de beslutninger som dere finner formålstjenlig sett ut fra *deres egne interesser*. Derfor foreligger ikke idag nogen definitiv beslutning for deres vedkommende. Men *grunnlaget* for en kommende definitiv beslutning foreligger, og det er vi nødt til å se på når vi skal ta vårt standpunkt.

I punkt 2 i mitt forslag har jeg sagt:

«Landsmøtet fastslår nødvendigheten av, først og fremst opprettholdelse av de skandinaviske forbindelser og samarbeide, dernæst samarbeide med flest mulig andre lands broderorganisasjoner gjennom de bestående forbunds-internasjonaler.»

Spørsmålet om nødvendigheten av det skandinaviske samarbeide er så klart — det er bevist til evidens — at vi ikke behøver å diskutere den ting. Hvad det dernæst gjelder samarbeide med flest mulig andre lands broderorganisasjoner gjennom de bestående *faginternasjonaler*, er det kanskje nødvendig å undersøke og se lidt nærmere på det.

Hvad er forholdet f. eks. for bergverksindustrien idag? Vår bergverksindustri her i landet befinner sig i en krise som historien neppe tidligere har sett sidestykke til. En av årsakene til den situasjon er at der eksisterer et til det ytterste skjerpert konkurranseforhold mellom de forskjellige bergverksproduserende land om omsetningen og forbruksmarkedet. Der pågår en økonomisk kamp mellom de store kapitalinteresser, og den ene gruppe søker å slå den annen ut efter beste evne. Det gjelder her et spørsmål om å være eller ikke være for de parter som deltar i kampen. Og den kamp skjer ikke uten konsekvenser for arbeiderne — ja det er til og med arbeiderne som får ta den *største* konsekvens. Det er denne internasjonale konkurranse som danner en av hovedårsakene til at vi idag befinner oss i den situasjon vi gjør i bergverksindustrien.

Man kan spørre: hvad har *det* å gjøre med våre internasjonale faglige forbindelser? Det har den aller dypeste sammenheng. Våre internasjonale forbindelser skal ikke bestå utelukkende i den ting at man, når man er oppe i større eller mindre konflikter, kan gå til hverandre og be om et større eller mindre antall kroner og ører i direkte økonomisk hjelp til støtte under konflikten. Selvsagt er og blir også dette en hovedsak. Men det er ikke hele saken. Kanskje det viktigste av alt — jeg mener det — er at man gjennom sine internasjonale forbindelser kan komme i mer direkte og intim kontakt med *alle* arbeidere verden rundt som har de samme interesser, og at man gjennom dette samarbeide kan søke å komme frem til det at der blir stillet mest mulig ensartede krav når det gjelder lønns- og arbeidsvilkårene og i det hele fordelingen av produksjonsutbyttet. Vi sitter internasjonalt sett i samme båt, og det foreligger faktisk og praktisk slik idag at et hovedpunkt i våre bestrebelse må bli å søke å arbeide på en *ensartet linje* her. Men da blir det uomgjengelig nødvendig å innrette oss slik at vi får anledning til å snakke sammen med de andre organisasjoner som vi vil stå i forbindelse med. Og vi kan ikke få det til på annen basis enn ved at man er tilsluttet de bestående internasjonale organisasjoner.

Det standpunkt er den krystallklare konsekvens av organisasjonsproblemet i sin helhet. Og jeg mener for vårt vedkommende at det er et *riktig* standpunkt.

Jeg vil tilføje at spørsmålet er heller ikke et spørsmål bare for bergverksindustrien. Vi kan si som sikkert at når det gjelder de arbeidsfelter, hvor Arbeidsmandsforbundet har sitt virke, innenfor så vel anleggs- som grubeindustrien, er det en vekselvirkning til stede, direkte eller indirekte. En forringelse av forholdene for grubearbeiderne har så lett for å smitte over på de andre grener av bedriftslivet — det er ikke til å undgå; på den annen side ligger det klart at en forandring til det bedre kan utnyttes, og *vil* også bli utnyttet, til fordel for de øvrige grupper av medlemmer. Det er derfor ingen skillende interesser her, mer det motsatte. Og det tilsier oss å styrke og utbygge vår organisasjon på alle måter.

I punkt 3 i mitt forslag uttales:

«På grunn av at den mellom det Russiske Grubearbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund inngåtte gjensidighetsavtale medfører ophevelse av så vel de skandinaviske som internasjonale forbindelser Norsk Arbeidsmandsforbund har, opstod den norsk-russiske overenskomst til ophør 1 — en — måned efter at beslutning herom er fattet av landsmøtet.»

Jeg har med dette forslag ment å ville innby landsmøtet til å ta konsekvensen av de forhold som er påvist, og som idag foreligger med sin fulle tyngde. Det er et forslag som ikke bygger på uvilje eller fiendtlighet overfor de russiske organisasjoner, det har intet med det å gjøre, det er et forslag som er fremkommet på grunnlag av den vurdering jeg har vært i stand til å foreta på grunnlag av de uomtvistelig faktiske forhold. Jeg fastslår at de fordeler som følger av et overenskomstmessig samarbeide med de russiske organisasjoner idag ikke er av sådan verdi og betydning for oss her i Norge som et lignende samarbeide med de forbindelser vi tidligere har hatt. Og det er i vår interesse å innrette oss slik at vi først og fremst kan trekke den største nytte selv av de forhold vi etablerer, og dernæst at vi yder nyttig bidrag til våre samarbeidende broderorganisasjoner i Skandinavia. Og det kan vi gjøre. Ethvert skritt henimot forbedring for vårt vedkommende er en støtte også for dem til å få et bedre spendtak når det gjelder å fremme krav innen deres eget land. Og det er disse forutsetninger som skal tilfredstilles innen begrepet samarbeide.

Landsmøtet må, når det nu sitter sammen, treffe en beslutning som er klar og grei. Vi kan ikke drive med dette spørsmål, vi må komme på ren bunn. Vedtagelse eller forkastelse av mitt forslag, det får være en sak for sig, men vi plikter å bringe full klarhet i de spørsmål.

For mitt vedkommende er spørsmålet klart. Mitt standpunkt er tilrettelagt i det forslag jeg fremsatte under hovedstyrets behandling, og jeg tør med beste samvittighet si til deltagerne at den beslutning som skal fattes, må være den at forslaget, slik som det foreligger i dagsordenen, vedtas.

Røste: Når vi idag er kommet i den stilling, at det kreves at vi skal bryte samarbeidet med det russiske broderforbund, da må jeg være dypt uenig i det. Det er helt uriktig å trekke op et skille slik at det kløver arbeiderklassen. Det smaker ikke at man skal «rekke hånden utover landegrensene», når internasjonale kan optræ på den måte; den taktikk fører bare til splittelse av arbeiderklassen internasjonalt. Man samler ikke ved å ekskludere den ene eller annen gruppe, slik som man her har villet gjøre.

Man har også snakket om at man skulde forsøke å få de russiske faglige organisasjoner tilsluttet de forbundsmessige internasjonale. Jeg har ansett dette for å være utelukket, og jeg mener det fremdeles.

I sin skrivelse av 20 januar 1930 — som også er inntatt i dagsordenen — oppfordrer Grov- og Fabrikkarbeiderinternasjonalen vårt forbund til å ta gjensidighetsavtalen op til fornyet behandling, idet det anføres at det vil bli nødvendig å velge mellom to retninger. Jeg mener at vi også før eller senere må gjøre det. Arbeiderklassen her i

landet vil stå overfor å velge mellom Den internasjonale faglige Central og den annen retning, som vender sig mot klassesamarbeidet.

Men hensyn til Landsorganisasjonens stilling, så har jo kongressen tilrettelagt organisasjonsspørsmålene så greit at det ikke kan være synderlig nødvendig å gå inn på dem. Vår landsorganisasjon har selv brutt med Amsterdam-Internasjonalen, og mig bekjent er det ikke foregått nogen forandring i det forhold. At man samtidig fører samarbeide med fag-internasjonale er riktig og greit nok, men jeg kan ikke innse at man — i den stilling man står — ad den linje kan føre grubearbeidernes eller anleggsarbeidernes sak frem til et resultat. Det forum som I. F. C. — og også de forbundsvise internasjonale — fører saken på, er *Arbeidsbyrået*, som de organiserte arbeidere ikke kan ha særlig interesse av; det er mest formelle spørsmål man der kan få frem til avgjørelse.

I en replikk til formannen gikk tal. litt leiøer tilbake når det gjaldt vårt medlemsskap i Grubearbeider-Internasjonalen. Han pekte på at utviklingen i Skandinavia var slik at det første grubearbeiderforbund som inngikk overenskomst med vårt broderforbund i Russland, var det svenske. Det opstod gnidninger og man var klar over at de samme vanskeligheter kunde melde sig hos oss. For å utelukke enhver sådan eventualitet blev man enige om å innføre i overenskomsten med det svenske broderforbund følgende bestemmelse, som han refererte (§ 5):

«Idet man erkjenner nødvendigheten av en alle grubearbeidere omfattende internasjonale, bør de solidariske forbund være tilsluttet Internasjonale Grubearbeiderforbund og arbeide for Internasjonalens utvikling, så den settes i stand til et effektivt arbeide og kamp for grubearbeidernes interesser på klassekampens grunn.

Skulde nogen av de forbund, som denne overenskomst omfatter, uttre eller utelukkes av Internasjonalen skal av den grunn ikke inntræ nogen forandring i nærværende overenskomst.»

Vi var, sa taleren, allerede den gang klar over med våre svenske kamerater at det vilde opstå vanskeligheter, og det hadde også slått til ved den førte utelukkelsespolitikk.

Vi er alle, fortsatte han, enig om at det er nødvendig å få en internasjonale for alle grubearbeidere, men det er også presisert at det må bli en internasjonale som er av den beskaffenhet at den på klassekampens grunn kan føre arbeiderne til seier i en kamp man må føre mot arbeidskjøperne. Men Grubearbeider-Internasjonalen er ikke i den forfatning at den kan gjøre det.

Taleren fremla følgende mindretallsforslag med motivering:

«I anledning den solidariske gjensidighetsoverenskomst, som vårt forbund i henhold til landsmøtets beslutning og ved uravstemning blandt medlemmene, har opprettet med våre russiske broderforbund, har det Internasjonale Grov- og Fabrikkarbeiderforbund og Grubeinternasjonale i overensstemmelse med Amsterdam-Internasjonalens standpunkt til samarbeide med de russiske faglige organisasjoner besluttet å utelukke vårt forbund fra sine organisasjoner. Den samme

stilling til saken har også Den skandinaviske Gjensidighetskomité tatt.

Det er vår opfatning at det samarbeide, som forbundet har etablert med det russiske broderforbund på ingen måte har skadet forbundet i dets arbeide for å ivareta medlemmenes interesser. Like så litt kan det virke skadelig på vårt samarbeide med våre skandinaviske broderorganisasjoner. Vi er tvert imot av den mening, at også disse organisasjoner burde rekke broderhånden til våre russiske klassefeller for sammen med disse så vel som med de organiserte arbeidere i andre land å knytte den broderkjede, som skal føre kampen frem til seier over den samlede kapitalist- og utbytterklasse.

Når de internasjonale fagsekretariater og den skandinaviske gjensidighetskomité truer med å utelukke vårt forbund, fordi det pleier samarbeide med våre russiske broderforbund, mener vi at en sådan holdning fra disse organisasjoner er et inngrep, som man har ondt for å tro at de svenske og danske arbeidere i første rekke vil være med å gjennomføre. Men selv om de av en eller annen grunn skulde bli nødt til dette, så tror vi ikke dermed at broderbåndene er brutt. Denne stillingtagen fra nevnte organisasjoner like over for oss og de russiske klassefeller, kan neppe sies å tjene til arbeiderklassens internasjonale forbrødring og samling på klassekampens grunn, men heller føre til at den isoleres og føres fra hverandre, og vil da utvilsomt være til skade for arbeiderklassen i dens kamp mot utbytning og undertrykkelse.

Videre må vel en sådan optreden fra disse organisasjoners side oppfattes som et direkte inngrep i forbundets rett til å bestemme over det samarbeide med andre lands broderorganisasjoner, som det finner nødvendig for ivaretagelse av medlemmenes interesser.

Hovedstyret vil derfor foreslå for landsmøtet å fatte følgende beslutning:

Den nuværende gjensidighetsavtale med det russiske grubeforbund opprettholdes.»

Løggavlen: Jeg kan gi min tilslutning til formannens uttalelse om at dette er en av de viktigste, om ikke den *aller* viktigste, sak som foreligger på landsmøtet.

Jeg vil ikke gi nogen særlig historikk i den sak, men det er nødvendig som en slags orientering å nevne at landsmøtet i 1928 med 46 mot 26 stemmer vedtok det forslag som var stillet av *Aasmund Selfors*, og *det* er egentlig den linje som flertallet i det nuværende hovedstyre har fulgt. Jeg stemte med mindretallet i 1928, men når landsmøtet med så stort flertall hadde fastslått en linje, var jeg lojal; overfor dette veiet min personlige mening som medlem av forbundet intet. Jeg tror jeg tør påstå at jeg har fulgt den linje lojalt.

Imidlertid gikk det ikke svært lenge før jeg forstod at den overenskomst som var opprettet med Det russiske Grubearbeiderforbund praktisk talt ikke lenger betød noe særlig for det russiske forbund, fordi situasjonen ute i verden — de store politiske begivenheter som fant sted — konsentrerte selve brennpunktet i østen. Oprindeligg pleiet de

russiske fagforbund en tid — også Det russiske kommunistiske Parti — et samarbeide med Vest-Europa gjennom den engelsk-russiske komité og Norge blev sett på som en slags bro mellom Vest-Europa og Sovjet-Unionen. *Den* gang satte russerne tilsynelatende noget inn på å ha et samarbeide med Norsk Arbeidsmandsforbund. Det som er skjedd siden, viser at brennpunktet for Sovjet-Unionens interesser har flyttet sig fra vest til øst. Og det er en kjensgjerning at en avtale med N. A. F. idag er av sekundær betydning for dem.

Det kan av dagsordenen se ut som om Jubskaas og jeg har tatt et tilsynelatende lunkent standpunkt, idet det anføres at vi ikke har villet stemme hverken for eller mot nogen av de to forslag. Allerede da øinet vi hvad som vilde skje, og som siden har bekreftet sig til evidens. Men vi vilde være lojale mot landsmøtets vedtak og uravstemningen som med 1454 mot 813 stemmer hadde godkjent avtalen med Sovjet-Unionens Grubearbeiderforbund. Jeg innså imidlertid fullt vel at samarbeidet ingen praktisk betydning hadde for oss, og ennå mindre for russerne, slik som disse måtte se det.

Idag har det utviklet sig slik, efter de skrivelser som foreligger, at det rette og riktige for vårt forbund må være å følge flertallet. Har man valget mellem en fugl i hånden og ti på taket, kan det ikke være tvil om hvad vi har å gjøre. Det er soleklart at vi kan ikke holde på med luftlinjer, vi må jo *følge jorden*. Jeg henviser særlig til og understreker det som *Ødegaard* sa om konkurransen, og jeg er enig i hans forslag, jeg mener også man må gå et skritt videre, ved ikke bare å opsi det bestående «ekteskap», men at vi også med alle mulige midler prøver å få en «legall» og ordnet forbindelse med Grubearbeider-Internasjonalen.

P. O. Moan: Jeg kunde for så vidt frafalle ordet, som jeg helt deler *Ødegaard*s anskuelse av den foreliggende sak. Røste sa at det styrket ikke broderhånden å si op avtalen med russerne. Det kan være riktig, men vi har rakt ut broderhånden til de russiske kamerater. De tok også imot den, men overenskomsten har ikke virket til sin hensikt, den er blitt rett og slett en papirbestemmelse. Og når forholdet ligger an som det gjør, må vi orientere oss på annet hold, nemlig henimot dem fra hvem vi har mottatt støtte, det må være den positive oppgave nu og for fremtiden. Jeg vil på det beste anbefale hovedstyrets flertalls forslag vedtatt.

Bottenvand: Det er nødvendig for landsmøtets representanter, når de skal gå til å fatte beslutning i denne sak, å ha for øiet det solidariske bånd som skal binde alle arbeidere sammen, uansett landegrensene, og utbygge og styrke de forbindelser mest mulig. *Ødegaard* sa at det ikke *bare* var en faglig linje som det blev gitt uttrykk for gjennom vår tilslutning til gjensidighetsavtalen med de russiske kamerater, men at det også til en viss grad hadde et politisk innhold. Det kan være noe riktig i at den hadde det tilsnitt den gang. Men når nu de svenske og danske organisasjoner likefrem sender oss en trusels-erklæring om å avbryte forbindelsene, dersom avtalen opprettholdes, er

dette da uttrykk for et nøytralt faglig standpunkt, eller er ikke også *det* politisk?

Man kjører op med situasjonen i bergverksindustrien i den ganske verden. Ja, den er av unaturlig art, og den er vanskelig. Men man kan ikke gjennom våre internasjonale opnå nogen særlig forandring i dette like overfor de kapitalistiske bedrifter. Vi sitter, sa Ødegaard, alle i samme båt som arbeidsgiverne — går de under, følger vi med. Den kapitalistiske båt, Tsar-Russland er gått tilbunns for mange år siden, men de russiske arbeidere gikk ikke til grunne, de fløt oppå, det var bare kapitalismen som gikk til bunns ved revolusjonen. Og når vi har sluttet gjensidighetsoverenskomst med de russiske arbeidere, som har overtatt makten i sitt land, da betrakter jeg det som et redningsbelte som vi skal flyte på når den gamle kapitalistiske båten Mor Norge går til bunns.

Spørsmålet her er av så stor betydning at landsmøtet bør overveie grundig hvad det gjør i dette tilfelle. De russiske arbeidere har på alle vis søkt å få internasjonale forbindelser i stand, men det er blitt avslått; da mener jeg at den gjensidighetsoverenskomst vi har, bør stabiliseres og utnyttes mest mulig, slik at vi kan ha nytte av den. Og hvis vi *ikke* trekker den fulle fordel av den, for våre medlemmer, er det ikke de russiske kameraters skyld; skylden for dette må ligge i ledelsen for vårt eget forbund.

Hans Moen: Ødegaard pekte på den politiske side spørsmålet hadde. Har ikke også tilslutningen til de organisasjoner som sorterer under Amsterdam en politisk side? Det er klart at de russiske kamerater har interesse av er å få knyttet enhetsbåndet med samtlige proletariske organisasjoner i alle kapitalistiske land. Jeg er enig med Ødegaard i, at man her ikke bare må se på det økonomiske, men på utviklingen fremover. Men man trekker ikke konsekvensen av den utvikling ut fra *arbeidernes* interesser ved å knytte forbindelse med de organisasjoner som står under ledelse av Amsterdam-Internasjonalen, og som idag ikke har til opgave å planlegge grunnlaget for verdensrevolusjonen eller for revolusjon i de enkelte kapitalistiske land; det man opnår er det *motsatte*. Skal vi bøie oss for trusler fra dem som *bekjemper* enhver utvikling som tar sikte på tilintetgjørelse av kapitalismen? Nei! De russiske kamerater som erobret makten for arbeiderklassen i 1917 har interesse av å knytte forbindelse med proletariatet i alle land for å styrke dem i kampen for å kaste av åket. De optrer ikke som nasjonalister, men som internasjonallister, de vet at kapitalismens krise idag er så dyptgående, at det gjelder ikke om kroner eller ører, men om arbeiderklassens væren eller ikke væren. Og vi har i denne situasjon ingen andre å vende oss til for å få støtte og hjelp enn de russiske organisasjoner og de organisasjoner som er representert gjennom R. F. I. Når man nevner kolonilandene og den konkurranse som pågår om eksploiteringen av markedene vil jeg minne om at det er den revolusjonære arbeiderbevegelse som har reist også de andre verdensdelers arbeidere til kamp mot utbytterne, og det er bare gjennom de organisasjoner som står på revolusjonær

plattform at kolonilandenes slaver så vel som alle andre lands kan øine muligheten av å få sine levevilkår bedret.

Jeg anbefaler det forslag som er fremsatt av mindretallet i hovedstyret.

Rolf Jensen: Jeg skal ikke opholde tiden med noget langt innlegg. Men jeg vilde gjøre en bemerkning til Ødegaard angående gjensidighetsavtalens tilblivelse. Da landsmøtet i 1928 hadde besluttet uravstemning om dens opprettelse og saken blev utsendt, var det i forslaget et avvikende forslag fra Ødegaards side, et forslag som — hvis det hadde fått flertall ved uravstemningen — vilde ha ført til at en slik overenskomst *ikke var blitt opprettet*. Når han stillet det forslag, var det fordi han ikke ønsket landsmøtets beslutning gjennomført, han vilde trosse den. Det har også hele tiden vært linjen i Ødegaards optreden å få overenskomsten med det russiske grubearbeiderforbund avvirket. Jeg kan heller ikke frigjøre mig for det inntrykk at han har utnyttet så vel Grubearbeider-Internasjonalen som de svenske og danske broderorganisasjoner for å få den overenskomst likvidert. Vi har imidlertid interesse av at det etablerte samarbeide opprettholdes, og også utvikles.

Konkurransen fra kolonilandene er nevnt i debatten. Men Amsterdam-Internasjonalen og dens avdelinger har aldri på nogen måte søkt å sette en stopper for den utbytning som pågår eller å reise disse mennesker til kamp mot sine utsugere. Bortsett fra India har Amsterdam heller ikke nogen organisasjon i koloniene, og det blir ikke fra den kant at koloniarbeidernes kamp mot borgerskapet kommer til å bli organisert. Teorien innen Amsterdam er nu den at arbeiderklassen skal ikke være kapitalismens dødsgraver men dens *læge*, og det er den teori som får uttrykk i Ødegaards ord om at går kapitalismen under, så går vi under med den. Men det er stikk i strid med den prinsipperklæring som står i våre lover.

Når det gjelder Grubearbeider-Internasjonalen, kan det ikke pekes på et eneste tilfelle hvor den har foretatt sig noget for å organisere en samlet kamp mot lønnsnedslagene, noget som skulde ha ligget naturlig til f. eks. for kullindustriens vedkommende. Om vi står i den internasjonale eller ei, vil for oss ikke spille nogen som helst rolle, aldri har vi fått nogen støtte derfra, og vi vil heller aldri få det.

Til slutt nogen ord om fascismen og kampen mot krigsfaren. Vi har sett hvordan tvangslover er blitt rettet mot arbeiderklassen og dens organisasjoner, og vi har videre sett dannelsen av de gule foreninger og «forsvarskorps» o. s. v., også mot stemmeretten og valgbarheten til offentlige hverv er det rettet anslag. Det er den vei fascismen går hos oss. I et land som Tyskland er fascismens fremmarsj ikke til å ta feil av. Der gikk amsterdammerne ved valget inn for Hindenburg som president, men etter valgene blev det innsatt en enda mer fascistisk regjering end Brüning's var. Hvad krigsfaren angår må vi være klar over, at en krig mot Sovjet-Unionen vil være en krig mot hele verdens arbeiderklasse, derfor er det enhver klassebevisst arbeiders plikt å sette sig i forsvarsstand og forsvare Sovjet-Unionen. Jeg vil i denne sak frem-

legge et forslag som er en kopi av det forslag som blev vedtatt i denne måned av Norsk Jernbaneforbunds landsmøte.

Dirigenten refererte forslaget som lød:

«Norsk Arbeidsmandsforbund vil i anledning krigen i Østen og den truende krigsfare overfor Sovjet-Unionen uttale:

Det er enhver klassebevisst arbeiders plikt med alle midler å forhindre en ny verdenskrig, og særlig forhindre at de kapitalistiske røverstaters angrep på Sovjet-Unionen gjennomføres.

Da vi vet at også det norske borgerskap gjennom sine interesser i Østen allerede faktisk er med i krigsforberedelsene mot Sovjet-Unionen, retter landsmøtet en appell til alle medlemmer og hele den norske arbeiderklasse: Ingen produksjon eller transport av våben og krigsmateriell til anvendelse i krigen mot Kina og Sovjet-Unionen.

Skulde krigen mot Sovjet-Unionen bryte ut, må hele arbeiderklassens samlede kraft settes inn på aktivt forsvar av verdens første arbeider- og bondestat.»

Hersleb: Når vi diskuterer dette spørsmål, skal vi huske på alle de overenskomster og gjensidighetsavtaler som har vært sluttet mellom de russiske og de norske fagforbund. Det har vist sig at den norske arbeiderklasse iallfall ikke har hatt nogen fordel av dem, og derfor er gått til å opheve dem. Ifølge dagsordenen står nu, foruten Norsk Arbeidsmandsforbund bare Skog- og Landarbeiderforbundet tilbake. (*J. Ødegaard:* Nei, den er ferdig for lenge siden). Ja, da står bare N. A. F.s avtale tilbake. Og så vidt mig bekjent har heller ikke vårt forbund hatt nogen fordel av avtalen med russerne.

Den engelsk-russiske komité var nevnt av Løgavlen. De politiske organisasjoner i Norge søkte også forbindelse med den på grunnlag av deres interesse for en internasjonal samling. Men hvad fikk den norske arbeiderklasse til svar? Jo, at det var Norge uvedkommende. Og det har vist sig i flere tilfelle at om nordmennene har lagt godvilje til og handlet ærlig, da har russerne lagt for dagen det motsatte. Det foreligger ikke her spørsmål om de svarte eller gule, men om vi skal ha samarbeide overenskomstmessig med russerne eller de skandinaviske broderorganisasjoner, vi har nok med det. Det er dette spørsmål, og det som står mest på spill for N. A. F., som vi skal avgjøre.

Jeg er forpliktet av min avdeling til å stemme for at det skandinaviske samarbeide opprettholdes. Fra Grubearbeider-Internasjonalen referertes søndag et telegram efter hvilket den anså oss uttrådt nettop på grunn av vårt samarbeide med russerne. Jeg ser ikke det som en trusel, slik som Hans Moen ser det, det bare henviser til fakta. Og hvad våre svenske og danske broderforbund angår, rår de selv for den vei de vil gå, det står ikke i vår makt å hindre dem i å opheve samarbeidet med oss, hvis de ikke vil ha noget samarbeide. Jeg stemmer for avtalens opsigelse.

Volan: Ved inngåelsen av gjensidighetsavtalene mellom de norske og de russiske organisasjoner var det en naturlig forutsetning fra norsk side, at de skulde bety et støttepunkt i den faglige kamp og styrke den

norske arbeiderklasse i gjennomførelsen av dens krav på den basis som de norske organisasjoner *besluttet*. Imidlertid har det vist sig at den rent faglige forutsetning som de norske organisasjoner hadde ved gjensidighetsavtalenes opprettelse ikke lenger er til stede. Idag må man uvilkårlig få den oppfatning at de russiske organisasjoner ikke *ønsker* å opprette gjensidighetsavtaler med de regulære faglige organisasjoner. Jeg minner om at Norsk Skog- og Landarbeiderforbund bad om den økonomiske hjelp som var lovet av dets russiske forbindelser, men fikk det ikke. Derimot mente russerne at penger til understøttelse under skogsarbeiderkonflikten skulde formidles gjennom en komité sammensatt av personer til dels utenfor N. S. L. F. Hvorfor? Jo, fordi linjen nu er den at samarbeide med de regulære organisasjoner som ikke har kommunistisk ledelse er en politisk uriktig handling fra de russiske organisasjoner. Hvis organisasjonen er under kommunistisk ledelse, vilde forbindelsene være blitt opprettholdt fordi man da gjennom den regulære ledelse og samarbeidet kunde bli i stand til å fremme den rent politiske differensiering av arbeiderklassen; er det omvendte tilfelle, da skal den politiske differensiering søkes nådd gjennom komitéer eller grupper *utenfor* den regulære organisasjonsledelse.

Det er klart at som partipolitikk kan dette nok høres. Men et land og en fagorganisasjon må jo også ta et faglig standpunkt. Og den faglige basis for organisasjonens internasjonale samarbeide, og da i første rekke samarbeidet interskandinavisk, må nødvendigvis bygge på samarbeidet med de regulære fagorganisasjoner i de andre land. Jeg tror ikke at Norsk Arbeidsmandsforbund, eller nogen annen organisasjon, kan få noget samarbeide med Sverige og Danmark uten gjennom disse lands regulære fagorganisasjoner. Det er mildest talt tøv å snakke om — som den revolusjonære opposisjon gjør — å etablere et samarbeide over hodet på lederne; det lar sig nemlig ikke gjøre.

I spørsmålet om kampen mot krigsfaren og krigen er det vel ingen innenfor den norske arbeiderbevegelse som ikke vil gjøre hvad de norske arbeidere makter og formår for å hindre en krig mot de russiske arbeidere og Sovjet-Unionen. Men forholdet er naturligvis det at man også må se på i hvilken grad Norge kan *anvendes* i en krig og hvilken rolle et land som vårt spiller. Da vil jeg si som min oppfatning at under en krig f. eks. mellom Japan og Russland finnes det ikke svært mange stater som kan komme til å spille en større rolle enn Norge. Årsaken ligger i den betydelige andel av verdenstonnasjen som Norge representerer. Men hvis de norske arbeidere skal kunne hindre at vår dampskibsflåte settes inn i kampen på Japans side og mot Sovjet, kan vi ikke gjennomføre det på annen måte enn ved å ha organisasjonsmessig samarbeide med de organiserte sjøfolk og transportarbeidere i andre land. De norske fagorganiserte arbeidere blir derfor i dette spørsmål først og fremst avhengig av hvad de organiserte transportarbeidere i andre land sier, og hvad støtte de kan gi. Og tror man at man kan *opnå* den støtte ved å stå utenfor det organisasjonsmessige, kameratslige samarbeide med transportarbeiderne internasjonalt? Jeg tror det iallfall ikke. Vi kan ta for oss en enkelt industri som den kjemiske. Hvis organisasjo-

nen innen denne industri her hjemme isolerer sig fra sine forbindelser utad, hvordan kan vi så hindre at der blir produsert til krigsbruk? Vi må se hele sammenhengen i dette problem. Og da kommer vi ikke utenom betydningen av en effektiv internasjonal organisasjon, først og fremst for de viktigste grupper som berøres.

Der kan være meget å innvende mot det standpunkt I. F. C. og dens avdelinger har inntatt i organisasjonsspørsmålene ved flere anledninger. Men vi skal ta samarbeidet ut fra vår egen socialistiske opfatning av kampen mot kapitalismen og borgerskapets herredømme over arbeiderklassen. Men det kan vi ikke opnå uten gjensidig forståelse og solidarisk samarbeide.

Frithjof Andersen: Da avtalen med det russiske grubearbeiderforbund blev opprettet efter foretatt uravstemning, var det forutsetningen at avtalen skulde være gjort gjeldende. Man kan godt si at den har vært sabotert. I 1928 var Volan for; idag er han imot. Med mitt kjennskap til ham fester jeg mig dog ikke så meget ved det. For mig har det langt større betydning at medlemmene ikke vil ha nogen isolering fra den russiske arbeiderklasse. I et manifest inntatt i «Arbeiderbladet» har Det norske Arbeiderparti gitt sin tilslutning til nødvendigheten av en samling til fremme av en socialistisk verdenspolitikk; det gir oss herigjennem en anvisning på at vi ikke skal si op den avtale vi har. Hvis vi vil ha et skulderklapp av borgerskapet, da skal vi stemme for Ødegårds forslag, men vil vi *renonsere* på det, da stemmer vi for bibehold av avtalen med det russiske grubearbeiderforbund.

Formannen: I diskusjonen er man kommet inn på de forskjellige internasjonalers virksomhet, og da også Grubearbeider-Internasjonalen. Det vilde da være av interesse å få eksakte opplysninger om dens virksomhet i de senere år, idet det svenske grubearbeiderforbunds representant, Mattson, er medlem av Grubearbeider-Internasjonalens styre og således sitter inne med første hånnds kjennskap til disse ting.

Forøvrig kan jeg, hvad debatten og selve saken angår, innskrenke mig til noen polemiske bemerkninger. Rolf Jensen tok sig fore å analysere den linje jeg har fulgt og påstod herunder bl. a. at jeg hadde utnyttet Internasjonalen og de danske og svenske organisasjoner i den retning — som jeg kunde opfatte det — at de kunde innta de standpunkter de har inntatt. Det er mildest talt en misforståelse av den virksomhet jeg har utført på det område. Der er fra mig hverken i skrift eller tale fremkommet *noget* som kunde legges ut på den måte som antydtes. Mitt virke er gått ut på å søke *hindret* at der blev foretatt beslutninger som skulde kunne medføre noget brudd i de forbindelser vi har hatt, inntil vi igjen hadde fått anledning til å behandle spørsmålene. Og da jeg var av den opfatning at vi også burde sende en representant til den internasjonale eksekutivkomité's møte i Madrid, var det utelukkende i den hensikt at vår representant skulde arbeide for at internasjonale ikke skulde fatte noen beslutning i saken; dernæst la jeg vekt på den store betydning det vilde ha for grubearbeiderne her i landet om det gikk an å komme i forbindelse med de *spanske* grubearbeidere, fordi interessene her tangerer hverandre så sterkt.

Jeg vil også ha rettet en annen misforståelse. Det sies at der er utvist sabotasje. Konferansen i Leningrad i 1930 førte riktig nok ikke til noget resultat, men der skjedde ikke nogen med hensikt lavet «sabotasje»; det skyldtes at de resolusjoner som blev fremlagt der, var av den art at jeg mente at det ikke vilde være til nogen fordel for våre interesser og ikke det spor til fordel for det fortsatte samarbeide at man på det tidspunkt optok de resolusjoner og lanserte dem for offentligheten. Min medrepresentant erklærte i et av de møter vi hadde at han var enig i resolusjonenes *innhold*, men han vilde ikke være med på å lansere dem på det tidspunkt.

I anledning de fortolkninger som er søkt gitt av mine uttalelser angående konkurranseforholdet på de internasjonale markeder og de eksempler jeg nevnte i mitt første innlegg for å illustrere dette, går jeg ut fra at landsmøtet forstod i hvilken sammenheng dette blev nevnt. Det var for å understreke det som jeg mener er nødvendig, nemlig å etablere et samarbeide som er av den art at vi kan komme i *videst mulig* forbindelse med de arbeidere det gjelder. Samarbeidet på det område skal selvsagt ikke gå ut på å virke som en helbredende foranstaltning for det kapitalistiske samfund, tvert om er det *motsatte* hensikten, å omstyrte det rådende økonomiske system.

Overfor Rolf Jensens forslag angående krigsfaren kan jeg kort slutte mig til hvad Volan sa; jeg anser det oplagt at i den utstrekning man evner det, vil *alle*, både enkeltvis og organisasjonsmessig, medvirke til å avverge og tilbakeslå et slikt angrep. Jensens forslag markerer det som er min opfatning, at alle krefter må settes inn på å forhindre at det i det hele kan bli spørsmål om en veibnet fiendtlig aksjon mot Sovjet-Unionen, og jeg har ingenting imot å stemme for forslaget.

Jeg er forvissnet om at alle som her er til stede fra broderorganisasjonene i Danmark og Sverige, vil kunne bekrefte at mitt arbeide bl. a. er gått ut på også den ting at man skulde sammensveise de forskjellige opfatninger slik at det ikke vilde bli antydning til noget brudd. Jeg vil tilføie at jeg i mitt arbeide har fulgt den gamle linje å tilstrepe et gjensidig faglig og økonomisk samarbeide på obligatorisk basis. Og om riktigheten av det burde det ingen tvil være.

Tross de divergerende meninger som der er på landsmøtet om den foreliggende sak, tror jeg det mest gagnlige vilde være at man så *enstemmig som mulig* fattet beslutning overensstemmende med det forslag jeg har optatt fra en fraksjon i hovedstyret, og jeg vil anbefale at så blir gjort.

Bakken: Det er sagt at den siste skanse som binder fagorganisasjonen til et fast samarbeide med de russiske kamerater, nu skal falle, idet Skog- og Landarbeiderforbundet — som det er oplyst — allerede har avbrutt *sin* forbindelse. Jeg må sterkt advare Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte mot å gå over på den linje. Det hevdes til begrunnelse for forslaget at vi skal opsi overenskomsten i vår *egen* interesse. Er dette værdig tale? Skulde ikke solidariteten bety noget mer? Siden uravstemningen blev holdt er der intet hendt i mellemtiden som skulde tilsi oss å fatte en endret beslutning. Og der var så stor overvekt ved

uravstemningen for gjensidighetsavtalens opprettelse at landsmøtet skulde ta hensyn til det. Det er medlemmenes vilje som skal gjelde.

Det er argumentert med at Skog- og Landarbeiderforbundet ingen økonomisk interesse har av en avtale lenger, fordi det blev nektet hjelp under kampen. Det kan være riktig på en måte, men saken er den at de norske skog- og landarbeidere blev tilbudt 100 000 kroner, som Volan var med på å avslå.

Jeg anbefaler Rolf Jensens forslag og forslaget fra mindretallet i hovedstyret.

H. Moen: Volan og Ødegård har forsikret at de ikke vil nogen krig med Sovjet, tvertimot; de har heller ikke hørt en arbeider som har sagt noget annet. Nei, hele verdensproletariatet vil motsette sig en intervensjon eller aksjon overfor Sovjet-Russland. Men de som sitter på *toppen* vil ikke gå inn på den linje som hele verdens arbeiderklasse står bak; de foretrekker å innta en passiv holdning. Hvad vil det i virkeligheten si? Å indta en passiv holdning mot krigen og mot Sovjet vil si det samme som å understøtte de som idag planlegger og organiserer en ny verdenskrig.

Den økonomiske støtte som kan gis, er ikke det vesentligste når det gjelder samarbeidet; det viktigste er om man kan make å understøtte arbeiderklassen moralsk gjennom aksjoner i de forskjellige land, når det gjelder en boikott o. s. v.

Der har vært arbeidet, og jeg vil si arbeidet konsekvent, fra de organisasjoners side som er tilsluttet Internasjonale for at vi skulde bryte med russerne, og vi har fått det ultimatum at hvis det ikke skjedde, vilde de nevnte organisasjoner bryte med oss. Og idag er vi kommet frem til den «siste skanse» som man mener skal falle. Til det vil jeg ha sagt at om dette landsmøte går til det skritt å bøie av, har dog ikke de russiske grubearbeidere eller de russiske organisasjoner dermed tapt forbindelsen med proletarene i de kapitalistiske land. Amsterdam har sterke opposisjonsgrupper innenfor de forskjellige fagforbund, og det er disse grupper som vil komme til å vokse sig enn sterkere etter den kurs som her blir lagt. Derfor har de russiske arbeidere og organisasjoner voksende tillit blandt verdensproletariatet selv om den organisatoriske forbindelse for vårt vedkommende ophører.

Johan Ødegård: Norsk skog- og landarbeiderforbunds tidligere, nu avbrudte, forbindelser er kommet i forgrunnen i diskusjonen, og der søkes av enkelte spredd en hel del tåkesvada i den anledning. Jeg skal gi en del fakta om dette samarbeides forløp. Allerede i 1927 sluttet vårt forbund en gjensidighetsavtale med det tilsvarende russiske forbund, en avtale hvori inngikk dannelsen av en norsk-finsk-russisk komité for samarbeide og vennskap. N. S. L. F. var det første norske forbund som etterkom fagkongressens henstilling i så måte. Og vi har også hatt erfaringer som har vært av interesse.

Volan refererte hvordan det lå an med de 100 000 kroner. Etter at pengene var lovet oss og kampen var brutt ut 1. august 1930, telegraferte og skrev vi til Russland, uten å få svar. I desember måned henvendte vi oss til landsorganisasjonen og sa at stillingen var blitt

så prekær at øieblikkelig hjelp var påkrevd etter at den lovede støtte fra våre utenlandske forbindelser var uteblitt. Det eneste vi hadde hørt, var et såkalt åpent brev som uten konferanse med oss eller det finske forbund var blitt offentliggjort i kommunistpressen.

Landsorganisasjonen intervenerte øieblikkelig overfor den russiske faglige landsorganisasjon. Og først da blev det liv i leiren. Til slutt slo A. F. L.s sekretariat tvers igjennem vrøvlet og bevilget oss uten nogen som helst betingelse — og uten angivelse av nogen kónto hvor pengene blev tatt — 100 000 kroner. Denne bevilgning som N. S. L. F. fikk av landsorganisasjonens kasse, hadde ingen som helst forbindelse med de 100 000 kroner som i sin tid blev lånt den norske landsorganisasjon av den russiske.

Hvad hendte så? Jo, den såkalte revolusjonære fagopposisjonsleder, Skramstad, innfant sig i Landsorganisasjonen og vilde heve de 100 000 kroner som var bevilget til støtte for skogs- og landarbeidernes kamp. Det er noe av det freidigste, frekkeste og dumme man har sett innen arbeiderbevegelsen i noen fase av utviklingen her i Norge. Så sendte det russiske forbund et telegram til oss om at det ikke hadde nogen tillit til Ødegård og Vestad. Vi skulde ikke være berettiget til å formidle denne fattige understøttelse til medlemmene!

Dette bidrog til å slå ihjel den siste rest av de illusjoner vårt forbunds medlemmer ennu måtte ha i behold. Jeg vil si til Moen og Rolf Jensen: den svada dere representerer her, den vilde dere ikke kunne klare hos oss; *vi* er blitt kureret.

N. S. L. F.s landsmøte tok avstand fra disse midler, og vi forlangte et oppgjør med det russiske forbund. Det viste sig at det var fullkommen desorientert om norske forhold, men gikk dog av taktiske grunner med på nedsettelsen av en undersøkelseskommisjon som vi forlangte av hensyn til de stadige bakvaskelser bak hvilke stod medlemmer av vårt eget forbund. Hvad oplevde vi så? Jo, kommisjonen forsøkte å konstituere sig som et kontrollorgan overfor forbundets valgte ledelse. Derfor gikk disse forbindelser i stykker, fordi russerne selv brøt forutsetningene for dem. Og det kan være en lærepeng også for medlemmene av Norsk Arbeidsmandsforbund.

Moljord: Formannen nevnte konferansen i Leningrad. Russerne vilde der at vi skulde si vår mening, og jeg erklærte mig enig i innholdet av den fremlagte resolusjon med det forbehold som er nevnt i beretningen fra konferansen. Men Ødegård var ikke enig heri, og da man således ikke kunde komme frem til enighet om nogen beslutning, fant russerne at det ingen interesse hadde og ikke var nødvendig å ta det med.

Med hensyn til hvad det var nevnt om sabotasje, er det grunn til å se lidt på det. Mens lockouten pågikk ifjor traff hovedstyrets flertall beslutning om at man ikke kunde ta imot anmodningen om å sende representanter til Russland, hvorom det forelå innbydelse fra vårt russiske broderforbund; i stedet blev russerne på ny anmodet om å komme til Norge, tross at de ikke kunde. Så *der* må man vel si at der er

lagt hindringer i veien. Vi burde tatt imot den innbydelse, men det blev altså ikke gjort.

Bottenvand: Her drar man i hop alle de krefter man rår over for å kaste smuds på de organisasjoner som har stått imot alle prøvelser og påkjenninger, nemlig den russiske arbeiderklassens organisasjoner. Hvilke organisasjoner kan man påvise har utrettet mere i klassekampen? Det finnes ikke parallell i historien. For oss som klassebevisste arbeidere betyr samarbeidet med dem noget langt mere enn samarbeide med dem som arbeider for det kapitalistiske samfunns stabilisering.

Jeg vil si at hvis ledelsen i forbundet, og særlig Ødegård, hadde hatt kjennskap til stemningen på arbeidsplassen ifjor i Sulitjelma, da landsorganisasjonen innskrenket bidraget under lockouten, vilde han neppe ha uttalt sig som han gjorde idag. Arbeiderne har et annet syn på våre forbindelser enn Ødegård; skal man så bak ryggen på disse medlemmer gå hen og bryte det samarbeide vi har? Jeg tror det er risikabelt å gjøre det på den måte. Skal det gjøres, bør iallfall de menige medlemmer høres. De ønsker ikke å få forbindelsen brudd, men *utdypet*, slik at de kan komme til å virke til det beste for arbeiderklassen. Og det er dette standpunkt landsmøtet må ta idag. —

Strek blev satt.

Rolf Jensen: Det er unødvendig for mig å komme inn på de sprogblomster Johan Ødegård serverte når det gjaldt samarbeidet med de russiske kamerater; de karakteriserer sig selv. Det russiske skog- og landarbeiderforbunds mening var at pengene skulde deles ut til de streikende medlemmer gjennom en komité, men det var det man ikke vilde godta.

Formannen: Jeg henviser i anledning av Moljords uttalelser til den telegramkorrespondanse som blev vekslet med det russiske grubearbeiderforbund ifjor, og som er inntatt på side 4 og 5 i beretningen for 1930. Vårt svartelegram blev ikke sendt før det var forelagt hovedstyret i møte 4. mai, og det var i møtet vistnok enstemmighet om telegrammets form. Det lød:

«Deres telegram av 24. april, hvori stilles forslag at konferanse avholdes Moskva, eventuelt Leningrad, slutningen mai måned behandlet av vårt styre idag. Grunnet lockouten er det vanskelig for våre representanter være fraværende og må derfor vennligst anmode om at Deres representanter møter Oslo. Forsåvidt det er uoverkommelig møte Oslo slutningen mai, kan våre representanter møte Leningrad 24. mai eller nærmeste dager. Svar imøtesees snarest. (Arbeidsmandsforbundet)».

Efter det telegram vi derefter mottok som svar på dette, gikk vi ut fra at så snart det var mulig for de russiske organisasjoner vilde disse arrangere den av oss søkte konferanse, og vi regnet med at den vilde bli henlagt til Leningrad. Først i september innløp imidlertid svar fra Smirnow på vegne av sentralkomitéen. På dette tidspunkt var lockouten avsluttet, og konferansen vilde således ikke egentlig få anledning til å drøfte konfliktsituasjonen. Efter beslutning av forretningsutvalget blev så brevet av september besvart med, at man anså at

konferansen kunde utsettes inntil videre. Senere blev det ikke utvekslet ytterligere korrespondanse vedkommende spørsmålet. Dette er det faktiske forhold vedkommende den sak.

Angående konferansen i Leningrad i 1930 kan nok Moljord og jeg supplere hverandre lidt her. Moljord vil sikkert bekrefte hvad jeg sa, at vel er jeg ikke enig i resolusjonenes innhold, men jeg skal allikevel være villig til å forelegge det for forbundsstyret og ta det med som de *russiske representanters forslag på konferansen*. Til det blev det svart at vi skulde først akseptere resolusjonene i Leningrad og så fremme dem til styret. Det kunde jeg ikke gjøre, og konferansen blev uten resultat. Moljord og jeg var forøvrig enig om at offentliggjørelse av resolusjonenes innhold på det tidspunkt ikke vilde være av nogen interesse.

Robert Nielsen (Danmark): Jeg skulde ikke blandet mig inn i diskusjonen her hvis det ikke var fordi de skolerte kommunister her synes å benytte den samme fremgangsmåte som i Danmark; at man mistenkeliggjør alle andre enn de som vil underkaste sig Moskva. Hjemme hos oss har vi vår mening opgjort om den ting; vi hylder demokratiet og medlemmenes selvbestemmelsesrett, og vi hevder *forbundenes* suverenitet under berettiget hensyntagen til hvad der kan være av verdi for det enkelte forbund. Men hvad byr man oss av samarbeide fra øst? Jo, de byr oss simpelthen underkastelse. *Det vil de danske arbeidere ikke la sig by*. Skal vi gå sammen med russerne i det selvsamme øieblik som de står med knyttet hånd overfor oss? Vi ønsker ikke det i Danmark. Og vi ønsker heller ikke å solidarisere oss med nogen art av undtagelseslovgivning. Hvad er sannheten om arbeiderstyret i Russland? Den russiske arbeiderklasse har idag ingen streikere. Skal vi lede vår faglige organisasjon efter *de* prinsipper? Nei, vi vil at de skal ledes efter de gamle. Den norske fagorganisasjon er *også* et resultat av den bevegelse som er utgått av Amsterdam. Den faglige og økonomiske reisning er ikke kommet fra Russland, men fra vestens arbeidere. Vi har også hatt kamper i Danmark, men hvis vi skulde ha stølet på hjelpen østfra, vilde det stå dårlig til. Jeg bestrider riktigheten av den karakteristikk som nogen vilde feste på de kamerater som bekjenner sig til Amsterdam-retningen. Man skal ikke så splittelse og tvedrakt, som bare én part kan ha fryd av, nemlig arbeidskjøperne. Den evindelige demagogiske måte hvorpå man mistenkeliggjør alt man foretar sig kan virke besnærende en tid på de som reflekterer mindre, men de vil finne at det er å gå fra dynen i halmen hvis man skal praktisere østens teorier. Vi skal ikke ha våre demokratiske og parlamentariske organisasjonsformer erstattet med diktatur. Jeg ønsker her å stille de to ting op mot hverandre: diktaturet fra øst og medlemmenes selvbestemmelsesrett fra vest, og det er det *siste* vi vil sette i høisetet. Jeg protesterer mot Moens uttalelse om at der i dette ligger nogen art av «trusel» mot dere; jeg vil be mig fritatt for det, men vi forlanger respekt for våre egne beslutninger på samme måte som dere krever *deres* beslutninger respektert. Vi står tilsluttet I. F. C.; vi har våre retningslinjer, og de følger vi lojalt, enten

vi så er enig i dem i ett og alt eller ei; vi kan prøve å bedre dem, men vi melder ikke pass eller render vår vei for det. Man skal gjensidig respektere ens rett til å velge den omgangskrets man ønsker. Jeg vilde se på det med sorg hvis det gamle samarbeide — det som har stått sin prøve og også har vist *resultater* — skulde lide en brist på grunn av den historie; jeg tror det er bare et spørsmål om tid, så kommer dere tilbake, etter at en revne er slått, og så tar vi dere tilbake. Hvad *vi* ønsker, er å stå med føttene på jorden, ikke å sveve oppe i de tåkete teorier, og vi hevder vår rett til å bestemme over den ting og over vår stilling, akkurat som dere krever den samme rett for dere selv.

Konrad Karlsen: Bottenvand sa at ledelsen kjører op med alle krefter for å forsvare en dårlig sak. Jeg tror ikke det er nogen grunn til å kjøre op imot ledelsen i den anledning. Han sa videre: «Vi skal ikke ha noget å gjøre med organisasjoner som samarbeider med borgerskapet.» Var det samarbeide med *borgerskapet* da vi fikk de hundre tusener av kroner i støtte for å bringe konflikten ifjor til et nogenlunde resultat? Hvad vilde forbundene ha fått uten sine internasjonale forbindelser da bidraget fra landsorganisasjonen ophørte? Når landsorganisasjonen ikke klarte *sitt*, var det fordi den ikke hadde de internasjonale forbindelser i orden for sitt vedkommende.

Jeg har arbeidet for de forbindelser vi har så lenge som jeg trodde de hadde nogen betydning og førte frem. Men vi må se den ting klart idag at det fører ikke frem. Vi har bl. a. erfaringene fra skog- og landarbeiderforbundet foran oss, og de kan ikke oversees. Det må være en ugjenkallelig forutsetning at den støtte vi skal ha fra våre internasjonale forbindelser skal formidles av det *styre vi velger* og ikke av nogen andre. Det må vel være elementært nok. Men selv *det* var ikke russernes forutsetning. Vårt samarbeide med russerne har ikke resultert i noget som helst; det var ikke mulig ifjor å få forbindelse med dem, og den støtte vi fikk var fra en helt annen kant.

Der har alltid vært en bestemt forutsetning hos mig at man ved inngåelse av overenskomster med russerne ikke samtidig måtte svekke de *andre* forbindelser vi hadde med å gjøre. De kjensgjerninger vi har for oss viser at en gjensidighetsoverenskomst med det russiske forbund ikke bare fører til svekkelse, men til brudd — jfr. Grubearbeiderinternasjonalen —, og som stillingen er har man, mener jeg, ikke mere enn ett å gjøre, nemlig å vedta Ødegårds forslag.

Moljord: Protokollen fra hovedstyremøtet viser at beslutningen angående avsendelsen av telegrammet blev fattet med 7 stemmer av 13, idet et mindretall på 6 stemte for et annet forslag av Røste. Med hensyn til russernes stilling under konferansen i Leningrad erklærte de at når ikke *vi* som representanter for Norge tok stilling i realiteten til resolusjonene, hadde det ingen interesse å ta disse med.

Formannen: Jeg sa at telegrammets *ordlyd* var behandlet og godkjent av hovedstyret.

Ved *voteringen* blev det stemt ved navneoprop mellem hovedstyrets (Ødegårds) forslag og Røstes forslag.

Hovedstyrets forslag blev vedtatt med 79 mot 39 stemmer.

De 79 var: Julie Ingebregtsen, Anne Nicolaysen, Borghild Tharaldsen, Georg Nicolaysen, O. J. Omland, Ole Beck, Einar Messelt, Olav Stavrum, Thorleif Mihle, A. Gjøranson, N. Benjaminsen, Jørgen Hersleb, Emil Hellmann, John Fossflaten, Einar Schei, Johan Røttereng, Anders Haugen, Peder Monge, Aksel Nygren, Ole P. Bonde, Peder O. Moan, Jakob Kvikstad, Anders Myren, Theodor Josdal, Rasmus Aslesen, Aanon Larsen, Alf Andersen, Simen Thorsen, Jørgen Sundt, Sigurd Oshaug, Johan Fagerlien, Manberg Pedersen, O. P. Gautestad, Edv. Hjelle, Laurits Sundt, Johan Berlid, Sandberg Setsaa, Hans Lund, Martin Illøkken, Arthur Borgen, Nils Andersen, Anders Brovold, Halvor Johansen, Kristen Mortensen, Tønnes Moe, Knut Hartmark, Konrad Karlsen, Bottolv Tunshelle, Ragnar Kristiansen, Jacob Hagen, Sigvart Westgaard, Alberg Antonsen, Georg Grongstad, Jørgen Gjerstad, Edmund Edvardsen, Oskar Misvær, J. Karlsen Fineide, Iver O. Brekken, Paul Fredriksen, Petter Viken, Hans Andersen, Ole Wenge, Thv. Thorstensen, Aksel Grimmes, Anders Olafsen, Olaf Sletten, Kristian Slåtsveen, M. Hestnes, Ole Nordvik, Oskar Hansen, Ingar Bekkevold, Johs. M. P. Ødegård, Chr. Henriksen, Konrad Botten, Simon Simonsen, L. Bergundhaugen, Johs. Togstad, Ingv. Løgavlen og Alfr. M. Nilsen.

De 39 var: Frithjof Johansen, Oskar Kvernbo, Karl Edvardsen, Ingv. Hatle, Karl Bottenvand, Alfr. Brandt, Alfr. N. Johansen, Trygve Hansen, John Solberg, Rolf Jensen, Alfr. Stensbak, Johan Skjøberg, Edv. Hemlie, Tilly Johansen, Einar Nagel, B. Petersen, Marius Limstrand, Lars Bakken, Ole Jamtil, Alsing Moen, Arthur W. Eck, Idar A. Kleveland, Hans Moen, Munan Pedersen, Ole Negaard, Harald E. Rødaas, Johan Berg, Bernhard Reines, Ragnar Fossum, Ingebrigt Aasgaard, M. Lorentzen, F. G. Erikson, Karl Pedersen, Martin Trovåg, Hans Røste, Viktor Nordahl, Nils Bakken, Kr. Moljord og Arthur Lie.

Følgende 10 var fraværende: Andreas Rekve, Johs. Dørdahl, Jon Nergaard, Olaf Holm, Arne Endresen, Louis Jensen, Magnus Merli, Einar Vinaas, Johan W. Hansen og Lorentz Johannessen.

To (Mikal Svaba og Peder Gylland) *stemte ikke*.

Efter at avstemningen var referert fremsatte *formannen* følgende forslag:

Landsmøtet bemyndiger forbundsstyret til å fremme ansøknings om optagelse av N. A. F. i Grubeinternasjonalen.

Møtet hevet klokken 13.

Eftermiddagsmøtet lørdag 18. juni.

Ordstyrer: *Konrad Botten*.

Protokollen fra formiddagsmøtet blev godkjent.

De internasjonale forbindelser. (Fortsatt.)

Ved *voteringen* blev *Rolf Jensens* forslag angående krigsfaren vedtatt enstemmig.

Ødegårds forslag (se foran) blev vedtatt mot få stemmer.

Forsikringskassen.

(Lovenes § 17).

Ordstyreren refererte på ny *redaksjonskomitéens innstilling*, som nu forelå mangfoldiggjort og omdelt på plassene.

Nergaard: Jeg ser ikke dette forslag som nogen forbedring, men tvert om som en forverring av det vi har. Når vi først skal ha en forsikringskasse, synes det å være liten resong i det som komitéen foreslår. Jeg kan ikke stemme for forslaget, men for ikke å gjøre mere bråk, skal jeg innskrenke mig til å stemme for ordningen som den nu er.

Viken: Jeg har fått i oppdrag å fremlegge et forslag fra Bonde, som nu er syk og fraværende. Som min egen opfatning som medlem av komitéen vil jeg si at paragrafen som den idag er, er absolutt uholdbar, og jeg tiltrer komitéens forslag så nær som punkt 3 om satsene. Dette punkt kan jeg ikke gå med på, da jeg mener at det bryter med det hele. Man måtte kunne lempe punkt 3 en del, og jeg hadde tenkt mig som en mellomvei, at man i stedet for 52 ordinære merker satte 26, altså det halve — jeg skal kunne tøye mig så langt. For de øvrige punkters vedkommende er jeg forsåvidt tilfredsstillet som de gjør loven noget klarere enn nu er tilfelle.

Ordstyreren refererte *O. P. Bondes* forslag sålydende:

«Betingelsene for å erholde rettigheter i forsikringskassen blir de samme som hittil.»

Johan Røttereng: Jeg synes komitéens forslag er nokså eiendommelig. 52 ordinære merker skal jo svare til et år, men i grubeindustrien er det vel ingen som har 52 ordinære arbeidsuker, og det samme gjelder vel på anleggene. Den opsatte skala er uantagelig; da holder jeg heller på den nuværende ordning uten nogen forandring.

Røste: Det er jo en helt ny ordning vi her innbys til å vedta. Vi ser at kassen bærer sig ved den 10-øringen som vi alle betaler, uansett om de er i arbeid eller er ledige, og det skulde ikke av den grunn være nødvendig å legge systemet om. Jeg skjønner ikke at komitéen kan fremlegge et slikt forslag under de forhold vi har idag.

Lorentzen: Komitéen har ikke tatt hensyn til den stemning som landsmøtet har gitt uttrykk for, når det gjelder forsikringskassen, eller til de forslag som er innsendt. Man skal huske at veiarbeiderne har mest bare sesongarbeide, og det vil gå ikke 10, men både 20 og 30 år før de kan opnå de rettigheter det her er tatt sikte på. Også de grupper som kommer inn i en lengere arbeidsledighetsperiode vil tape på dette. Jeg slutter mig derfor til hvad det er fremholdt som konklusjon av de fleste talere.

Jacob Hagen: De foregående talere har sagt det meste av hvad jeg vilde si. Jeg kan ikke forstå at landsmøtet skulde kunne vedta en *dårligere* ordning enn den som nu er, og jeg vil stemme for at det ingen forandring gjøres.

Nordvik: Veiarbeiderne og veivokterne vil etter 10 års medlemskap — som forslaget forutsetter — ha opnådd 346 merker. Det vil si

at de vil være nødt til å ha vært medlemmer i 15 år for å opnå de største fordeler etter komitéens innstilling. Dessuten er de jo forpliktet til, om de er arbeidsledige, å være med å betale til forsikringskassen. Hvis ikke komitéen vil gjøre en forandring her, stemmer jeg for den nuværende ordning.

Bottenvand: Jeg må også stemme mot og anbefale det nuværende, som jeg finner å være en rimelig ordning i forhold til dette nye. I Sultjelma forekommer det ikke at man har 52 merker for året. Forslaget vil virke brutalt mot mange. De som har fremsatt forslaget bør ta det tilbake igjen og foreslå noget som er mer fornuftig.

Hersleb: Forslaget er praktisk talt det samme som det som er innsendt fra Nøtterøy, og jeg er forbauset over at en arbeidsmandsforening kan komme med noget slikt, uten forsåvidt de har medlemmer i arbeid hele året rundt. Jeg vil anbefale landsmøtet å forkaste det forslag. Jeg fremsetter følgende forslag:

«Den nuværende ordning bibeholdes mot at begravellesbidraget forhøies til 200 kroner.»

Komitéen har her foreslått 100 kroner; det er et forslag som ikke hører noget steds hjemme.

Aanon Larsen: Jeg har mandat til å stemme for et beløp av 20 øre, idet vi mener at man må komme til det at forsikringsbidraget kan utbetales medlemmet i levende live. Jeg håper det blir gjennomført fra neste landsmøte f. eks. Jeg vil her nu stemme for at paragrafen blir vedtatt uforandret på dette landsmøte.

Bergundhaugen: Jeg mener også at man iallfall bør søke å få inn i loven en ventil for hovedstyret som gir det anledning til å utbetale bidraget i levende live. Det var ikke forutsetningen da landsmøtet tok denne sak op, at det skulde komme et forslag om *foringelse*, og jeg vil etter den mottagelse komitéens forslag allerede har fått her, foreslå:

«Saken tilbakesendes redaksjonskomitéen.»

Borgen gav sin tilslutning til at den gamle ordning var å foretrekke.

Nils Bakken uttalte sig i tilslutning til Hersleb.

Løgavlen: Etter den innstilling dette landsmøte har, skulde det synes temmelig ørkesløst å si nogen ting. Men det synes også å herske en stor forvirring. Man «taper jo ingen rettigheter», som det sies; det er tydelig at man ikke har satt sig inn i systemet. Har man 104 merker, selv om de er oparbeidet på 3 år eller lenger, så *har* man 2 års medlemskap i kassen. Og de rettigheter man har oparbeidet, de forfaller jo aldri, men blir stående. Det er mange forbund innen Landsorganisasjonen som har de bestemmelser i sine lover for forsikringskassen, og det har også vært kongressens forutsetning at lovene skulde nærme sig til hverandre så meget som mulig. Man skal også være opmerksom på at efter forslaget faller *fri-merkene* bort, og de arbeidsledige betaler ingen ting. Jeg mener at det må veies op mot det annet. Videre bør man se noget på forbundets økonomi i sammenheng.

Simen Simensen: Når det er foreslått tilbakesendelse av saken til redaksjonskomitéen, tviler jeg på at komitéen vilde kunne komme

til et annet forslag. Vi har i komitéen tidligere uttalt oss om forslagene om at forsikringsbidraget skal kunne utbetales et medlem mens han lever, og landsmøtet har allerede tatt sitt standpunkt her og avgjort at bidraget kun skal utbetales ved død. De vesentligste forandringer ved de forslag som er innkommet, går ut på at bidraget skal utbetales ved en bestemt *alder*, men det bortfaller jo ved landsmøtets vedtak. Når det gjelder det nye forslag fra komitéen, og som vi så å si har kopiert, så blev det vedtatt på fagkongressen sist så å si enstemmig, og vi har fremmet det bl. a. ut fra den betraktning at det burde være et visst forhold mellom inn- og utbetalinger av forsikringskassen. Og det skulde være oplagt at det ikke går an å opprettholde den gamle paragraf som den nu lyder.

Lorentz Johansen: Det blir vel, kan jeg tenke, veiarbeiderne som blir mest berørt av dette. Jeg er sikker på at de kan arbeide i 10 år, før de vil kunne ha oparbeidet det som en skulde hatt etter ett år, slik som forholdene idag er. Jeg vil støtte forslagene om at man blir stående ved den nåværende ordning.

Konrad Karlsen: Det som er foreslått av komitéen, er jo ikke noget *nytt* forslag; det er omtrent likelydende med Nøtterøys, og da jeg er i den stilling her på landsmøtet at jeg representerer denne forening, er det klart at mitt standpunkt i allfall er gitt. Hvad er da årsaken til at vi vil ha den forandring? Jo, fordi den er rettferdigere. Rent teoretisk er det intet i veien for at et medlem som har betalt inn 50 kroner — altså *en tyvendedel* av forsikringsbidraget — kan få utbetalt sine 1000 kroner. Det inntreffer naturligvis ikke i praksis, men *den* ting inntreffer iallfall — opplyser kassereren — at man betaler inn langt mindre enn de er berettiget etter loven til å få. Hertil kommer det gamle problem med inn- og utgangen av medlemmer, som er nevnt ofte før; mange søker å få flere fri-merker enn de skulde ha, men også der vil man opnå å bremse ved vårt forslag. Det har også veiet sterkt for mig og flere at de forandringer som foreslås, er i overensstemmelse med de gjeldende bestemmelser i de fleste andre forbund. Av 8 forbund som vi har sett på, har 6 innført den nye ordning, mens 2 har den ordning vi har hatt. Det er ingen grunn til å uttale nogen forundring over komitéens forslag, det står i full harmoni med landsmøtets egen beslutning tidligere i denne sak, idet det er vedtatt at forslaget skal «utarbeides i henhold til kongressens beslutning», og komitéen hadde vel da intet annet å gjøre. Det er spurt hvordan det blir med fri-merker. Jeg anser det gitt at da bortfaller kontingenten til forsikringskassen som nu betales ved fri-merker. Som jeg før har sagt, anser jeg ikke dette med forsikringskassen for noget stort spørsmål, og jeg beklager at debatten om det har vakt så stort bråk. Jeg vil si, at hvis det er sterk meningsforskjell, så vedta enten forslaget som det er, eller send saken tilbake til komitéen.

Alfr. M. Nilsen: Jeg slutter mig til komitéens forslag. Jeg kan ikke skjønne at det skal vekke så sterk motstand. Etter forslaget strammes betingelsene for å opnå rettigheter en liten smule, men på den annen side opnår man jo *større* rettigheter enn nu. Før kunde man

ikke få utbetalt noget, før man hadde stått i forbundet i 3 år, efter komitéens forslag vil det kunne skje allerede efter et års medlemsskap. Riktignok blir det i dette tilfelle bare 100 kroner, men mer kan man ikke vente efter 1 år. En betydelig forbedring har også forslaget i punkt 3, hvor det tales om forsørgelsen. Nu er det vel uvisst hvordan behandlingen av dette vil bli, idet flere har sagt at de vil heller beholde det gamle. Tidligere er det jo vedtatt at forsikringsbidrag ikke skal utbetales til medlemmer i levende live; jeg vil foreslå at dette får sitt uttrykk i *lovene*, for det tilfelle at de gamle bestemmelser blir stående. Jeg foreslå derfor inntatt som tillegg til punkt 3 i § 17:

«Forsikringsbidrag utbetales ikke noget medlem i levende live.»

Men dette er bare subsidiært fra min side, prinsipielt vil jeg anbefale innstillingen fra komitéen.

Oshaug: Slik som innstillingen i sin *helhet* er utformet, kan jeg ikke med min beste vilje stemme for den. Den orientering Løgavlen gav, gjorde hele saken heller mer forvirret for mig, og jeg mener at paragrafen bør omredigeres.

Strek blev satt.

Endresen: Det heter i punkt 4, at ved medlems ektefelles død utbetales 100 kroner, når medlemmet har stått i forbundet minst 1 år. Jeg mener at denne bestemmelse også bør gjøres gjeldende ved medlemmets død.

Alfr. Johansen: Det hadde vært bedre om komitéen var kommet med et forslag om at forsikringskassen helt skulde *opheves*. Det vilde iallfall ha vært klarere, for de medlemmer som kommer inn herefter, vil neppe nogen sinne få krav på bidrag gjennom denne kasse. Jeg vil støtte Herslebs forslag om å forhøje satsen for begravellesbidraget fra 100 til 200 kroner og henstille til landsmøtet å forkaste forslaget fra redaksjonskomitéen.

Hersleb: Løgavlens fremstilling bekrefter forholdet slik som jeg har oppfattet det. Men vi skal ikke behandle de arbeidsledige på den måte at med det samme de uforskyldt er kommet ut i ledighet, skal de komme til å fortape sine rettigheter, det er en dårlig behandling, og derfor reagerer jeg mot det forslag. Kassens stilling skulde heller ikke gjøre det nødvendig når vi ser på regnskapene.

Hestnes: Det er rimelig at komitéens forslag har måttet skape forvirring, men jeg er enig med Oshaug i at forvirringen er ikke blitt mindre efter at Løgavlen var oppe for å forklare saken.

Erikson: Hvis komitéens forslag blev gjennomført, vilde det bli en direkte krenkelse av de arbeidsledige utover landet. Og det vil igjen bety, at det går medlemmer *tapt for organisasjonen* — det blir så å si den eneste rettighet som står igjen for dem.

A. Antonsen: Til Alfr. M. Nilsen vil jeg si, at vi som anleggsarbeidere ikke kan få så mange ordinære merker at vi kan få utbetalt bidraget efter et år, og jeg tviler på at nogen i det hele tatt vil kunne det. Jeg vil i likhet med de øvrige henholde mig til den gamle ordning.

Viken: Jeg vil støtte forslaget om å tilbakesende saken til komitéen til ny behandling, og jeg tror at det nok kunde gå an å få forsla-

get omlaget slik, at man kan bli fornøiet med det. Derimot kan jeg ikke være enig med dem som har sagt at det vil være bedre å beholde helt ut den ordning som er.

Hersleb: I punkt 1 tales det om «gjensidig solidaritet». Men det vilde ikke være noget utslag av gjensidig solidaritet å gi et medlem 100 kroner etter op til 10 års medlemskap. Jeg finner ingen grunn til å få dette forslag redigert om igjen; vi vedtar den nuværende ordning, men med tillegget om de 200 kroner samt punktet om at bidrag også skal kunne utbetales dem som har forsørget vedkommende, hvis han er så gammel.

Arthur Lie: For mange blir dette forslag en 50 procents forringelse. Man har påberopt fagkongressen. Men kongressen sa ikke at betingelsene eller ydelsene skulde forringes, tvert om. Forsikringskassens inntekter vokser til stadighet, og det kan vel ikke være meningen, at man skal nedskjære for medlemmene slik som her. Jeg anbefaler at man vedtar å holde sig til den gamle ordning, med de endringer som er foreslått av forskjellige, men at man *forkaster* redaksjonskomitéens forslag.

Ordstyreren: Talerne etter streken er ferdig. Vi voterer først over forslaget om tilbakesendelse. Dirigenten har forstått det slik, at redaksjonskomitéen har tiltrådt forslaget.

Ved *voteringen* blev Bergundhaugens forslag om tilbakesendelse til komitéen forkastet med 57 mot 44 stemmer.

Ordstyreren refererte følgende forslag av *Løgavlen:* Av hensyn til komitéarbeide og mangfoldiggjørelse av forslagene foreslås at landsmøtet slutter klokken 5 idag og begynner klokken 10 formiddag i morgen.

Forslaget blev vedtatt mot 2 stemmer.

Det blev nu stemt over *O. P. Bondes* forslag med forbehold om særskilt å stemme over endringsforslagene til punkt 3. Forslaget lød: «Betingelsen for å erholde rettigheter i forsikringskassen blir de samme som før.»

Forslaget blev vedtatt mot 3 stemmer.

Dernæst votertes over følgende tilleggsforslag av *Bakken:* «— eller de som hadde avdøde medlem til hel eller delvis forsørgelse.»

Forslaget blev vedtatt enstemmig.

Mot 2 stemmer vedtokes *Herslebs* forslag om at begravellesbidraget forhøies til 200 kroner.

Bjørkaasen Grubearbeiderforenings forslag (i dagsordenen) blev forkastet mot få stemmer.

Til slutt forelå *Alfr. M. Nilsens* forslag sålydende:

«I nuværende § 17, punkt 3, innredigeres følgende bestemmelse: Forsikringsbidraget utbetales ikke noget medlem i levende live.»

Forslaget blev vedtatt mot få stemmer.

Efter at det var oplyst at budgettkomitéen og redaksjonskomitéen skulde ha møte kl. 17.30 på forbundets kontor, blev møtet hevet kl. 17.

Søndag formiddag 19. juni.

Ordstyrer: *Merli.*

Navneoprop blev foretatt. Fraværende var Ole Beck, E. Messejt, O. P. Bonde (sykmeldt) og M. Hestnes.

Protokollen godkjentes.

Avdelingens lover.

(§ 25).

Av avdeling 53, «Nordens Klippe», var innsendt følgende forslag til punkt 3:

«Medlemmer som inngår på enkeltmannskontrakt med annen opsigelse enn den for hans kamerater vanlige, kan være medlem etter spesiell ansøknning gjennom sin forening til forbundets forretningsutvalg eventuelt hovedstyret, som kan gi en sådan tillatelse.

Foreningene kan organisere arbeidere som har tre måneders kontrakter, hvis hovedstyret finner det hensiktsmessig.»

Hovedstyret kunde ikke anbefale forslaget.

Ordstyreren refererte følgende innstilling fra *redaksjonskomitéen:*

«I anledning forslag fra avdeling 53, «Nordens Klippe» til forandring av § 25, punkt 3, vil redaksjonskomitéen foreslå at loven beholdes i sin nuværende form.

Representantskapet kan dog i særlige tilfelle gi dispensasjoner fra lovens bestemmelser etter anbefaling fra vedkommende avdeling av forbundet.

Forutsetningen må dog være at de som i henhold til sådan gitt dispensasjon blir medlemmer av forbundet, snarest mulig ordner sitt forhold i overensstemmelse med lovens bestemmelser.»

Oshaug var ikke tilfreds med innstillingen og begrunnet nærmere det innsendte forslag fra avdelingen på Kirkenes. Han vilde ikke sette så meget inn på vedtagelsen av forslaget, men henstillet til det kommende hovedstyre og landsmøtet å være opmerksom på de midler arbeidsgiverne brukte til å bekjempe fagorganisasjonen, som i tilfellet ved A/S Sydvaranger.

Efter bemerkninger av *Jacob Hagen* og *Erikson* uttalte *formannen:* Jeg oppfatter det slik at man ikke finner tiden beleilig til å foreta nogen direkte *forandring* av loven her. Men som det tidligere er gitt uttrykk for, er det riktig at man, når man kommer op i den situasjon, lager det litt elastisk. Man kan ikke stenge adgangen for det kommende hovedstyre til å gå den linje som det nu — i virkeligheten — er fastslått av landsmøtet at man skal gå. Redaksjonskomitéen har også konferert med mig om formene her, og jeg er enig i den form komitéen har gitt det, og at det bare er undtagelsesvis og i ganske sterkt presserende tilfelle at det kan bli tale om en avvikelse.

Efter bemerkning av *Konrad Karlsen* som understreket den garanti som lå i at forslaget forutsatte dispensasjon gitt kun efter *anbefaling av vedkommende avdeling av forbundet*, blev ved voteringen redaksjonskomitéens innstilling vedtatt enstemmig.

Forbundslovens § 5.

(Kontingentfrie medlemmer).

Redaksjons- og budgettkomiteén innstillet:

«I anledning av de foreliggende forslag til forandring av § 5 vil redaksjonskomiteén og budgettkomiteén foreslå de nuværende bestemmelser i loven *bibeholdt uforandret.*»

Limstrand tilhørte et mindretall på 2 medlemmer som stemte for *Bjørkaasen* Grubearbeiderforenings forslag. Han optok forslaget, som var inntatt i dagsordenen og lød:

Ad punkt 3.

«Den som har fylt 55 år og opfylt alle sine forpliktelser til forbundet i minst 25 år fritas for kontingent. I tilfelle hvor helbreden er svekket og arbeidsevnen er nedsatt i betydelig grad settes aldersgrensen til 50 år. I sådanne tilfelle må medlemsboken innsendes til forbundets kontor og påføres bevidnelse herom.»

Jacob Hagen optok det innsendte forslag til samme punkt fra avd. 2, Ranumslettens Anleggsarbeiderforening, sålydende:

«De medlemmer som har fylt 50 år fritas for kontingent til forbundskassen, når de har opfylt alle sine forpliktelser til forbundet i 20 år.»

Formannen: Det viser sig å være delte meninger i de foreninger som har fremsatt forslag her; det er ikke nogen ensartet behandling som gjør sig gjeldende. Jeg kan forsåvidt forstå *motivene* for at man vil ha senket aldersgrensen. Men det er ikke noget litet økonomisk spørsmål; det vil bety minsket kontingentinnbetaling for det tidsrum det blir tale om. Hovedstyret kom også til det resultat at man ikke kunde anbefale foretatt nogen forandring i det spørsmål. Jeg mener at dette landsmøte bør være tilfreds med og bli stående ved den ordning vi hittil har hatt, og at man gir hovedstyret adgang til, sammen med foreningene, å drøfte tilfelle av lignende art, med bemyndigelse for styret til å handle efter de samme linjer som hittil.

Nygren talte for *Gjerstad* Jernbanearbeiderforenings forslag, som han optok, sålydende:

«Den som har fylt 55 år og opfylt alle sine forpliktelser til forbundet i mist 20 år fritas for kontingent. I sådanne tilfelle må medlemsboken innsendes til forbundets kontor og påføres bevidnelse herom.»

Tal. fremholdt at da de fleste grube- og anleggsarbeidere må trekke sig tilbake fra dette virke i 50—60 års alderen, måtte det ansees fullt berettiget at disse blev kontingentfrie medlemmer når de er 55 år. Han trodde ikke at konsekvensene av dette vilde gripe så sterkt inn som det her var sagt.

Ahlstrand: Det vil iallfall føre til forhøielse av kontingenten. Og det er vel meningen at forbundskassen skulde greie sig selv og ha litt den også. Men efter dette får forsikringskassen det meste. Jeg må henstille at man oprettholder den nuværende ordning.

Konrad Karlsen: Det hadde vært ønskelig, under hensyn til rasjonaliseringen, om man kunde gå til å senke grensen til 55 år; min forening har også et forslag i den retning. Men efter de opplysninger kassereren gir om forholdet med kontingenten, er det på det rene, at det vil bety en svekkelse av vår økonomi, og en kontingentforhøielse kan vi under ingen omstendigheter gå til. Dette mener jeg må være helt avgjørende slik som det ligger an; derfor vil jeg anbefale komiteéns innstilling, iallfall for denne gang.

P. O. Moan uttalte sig i samme retning.

Mortensen sluttet sig til *Bjørkaasen* Grubearbeiderforenings forslag, men med følgende tilføielse som han foreslo:

«I tilfelle hvor helbreden er svekket og arbeidsevnen er nedsatt i betydelig grad, settes aldersgrensen til 55 år. I sådanne tilfelle må medlemsboken og bevidnelse herom sendes forbundsstyret.»

Ved *voteringen* blev redaksjons- og budgettkomiteéns forslag vedtatt med stort flertall.

Dermed bortfalt de øvrige forslag.

Utbetaling av forsikringsbidrag.

Ordstyreren refererte videre følgende forslag fra redaksjons- og budgettkomiteén:

«I anledning av de foreliggende andragender om utbetaling av forsikringsbidrag til medlemmer i levende live mener budgettkomiteén og redaksjonskomiteén at den sak ansees avgjort med landsmøtets vedtak til § 17. Under henvisning hertil kan *andragene ikke innvilges.*»

Forslaget blev ved *voteringen* vedtatt enstemmig.

Forskjellige forslag.

(Dagsordenens sak 7).

Høyanger Veiarbeiderforenings eksklusjon.

Formannen: Under åpningsmøtet fremsatte *Rolf Jensen* et forslag angående eksklusjon av medlemmer — —.

Rolf Jensen: Jeg trekker det forslag tilbake, og likeså det innsendte forslag fra *Sauda*.

Formannen: Jeg vil allikevel fremsette forslag angående *Høyanger*, og jeg foreslår:

«Landsmøtet bemyndiger det kommende hovedstyre til å søke å finne frem til en ordning gående ut på at de tidligere medlemmer av *Høyanger* Veiarbeiderforening kan gjeninntre i forbundet som medlemmer.

Hvad angår foreningens medlem *Johan Hovland*, som optok det blokerte arbeide i dagbladet «Arbeidet», Bergen, blir hans forhold å opta til behandling når det foreligger en organisasjonsmessig ordning av konflikten i dagbladet «Arbeidet», Bergen.»

Ved *voteringen* blev formannens forslag vedtatt enstemmig.

Statistikk.

Formannen: Umiddelbart før landsmøtet kom det en skrivelse fra Grovane Jernbanearbeiderforening, som foreningen ønsket behandlet. Skrivelsen (tal. refererte den) konkluderer med et forslag om at statistikk innføres obligatorisk i foreningene. Jeg foreslår: Forslaget fra Grovane Jernbanearbeiderforening angående statistikk *oversendes forbundsstyret.*

Simen Thorsen motiverte og anbefalte forslaget.

Chr. Henriksen: Det er et viktig, men også et stort og vanskelig spørsmål dette, og det er ikke gjort rett og slett med en landsmøtebeslutning å realisere det. Jeg tror at forslaget bør sendes ut til samtlige foreninger til behandling for å vekke interesse for spørsmålet. Når det gjelder anleggsarbeiderne, er forholdet det, at de i stor utstrekning selv har skyld i at det er som det er; de har ikke tenkt på sine egne interesser når det gjelder systemet med hensyn til akkordarbeide. Det er på sett og vis et stykkearbeide anleggsarbeiderne idag utfører, og nu er akkordprisene nede på et lavmål, slik at man ikke tilnærmesvis kan greie sig på dem med mindre det er gamle og øvede folk. Det burde for mange år siden vært innført en kontroll her, og sørget for at det også var blitt *respektert*. Det er galt i aller høyeste grad å drive på den måten man har gjort. Jeg er enig i Ødegaards forslag, men jeg tror det vil være nødvendig å få saken grundig behandlet i avdelingene før forbundsstyret foretar noget endelig skritt.

Alb. Karlsen: Jeg tror ikke det er mulig å pålegge foreningene å føre statistikk; det har vist sig at den statistikk foreningene selv kan skaffe til veie, har svært liten verdi; den erfaring har jeg iallfall fra Sørlandet. Det vilde etter min mening være meget lettere og mer rasjonelt for dem som er formenn for *arbeiderutvalgene* å få avskrift fra avdelingskontorene enn at man går i lagene og samler inn disse opgaver. Opgavene fra avdelingskontorene har vist sig å være pålitelige. Jeg anbefaler at styret eventuelt ber foreningene pålegge formennene i de respektive arbeiderutvalg om å skaffe dette materiell til veie.

Røste: Hvis man skal innføre over hele linjen et slikt registersystem som man kan nyttiggjøre sig, må det ta sikte på at organisasjonen får en kontroll over arbeidsplassen; *det* må være forutsetningen. Det har vist sig før å være vanskeligheter med dette, og det blir vel nu enda vanskeligere. Jeg er enig i at forbundsstyret skal undersøke saken nærmere og eventuelt sammen med foreningene finne frem til en ordning som kan være til nytte for anleggsarbeiderne og eventuelt andre grupper når det gjelder kontroll over arbeidsplassen.

Togstad: Vår forening innførte i 1924 et statistikkssystem; det er ikke blitt så effektivt som det skulde ha vært, men det har allikevel hatt ganske stor betydning for organisasjonen ved at man gjennom det har fått rettet på forskjellig. Skal en statistikk bli nogenlunde tilfredsstillende blir det også et økonomisk spørsmål. Jeg mener at forbundet bør vie det all oppmerksomhet; bl. a. bør der søkes utsendt originaler fra forbundet — det vil gjøre anskaffelsen av materiell noget billigere.

Thorsen gikk over til Ødegårds forslag.

Ved voteringen blev forslaget om sakens oversendelse til forbundsstyret vedtatt enstemmig.

Ludv. Antonsens sak.

Formannen: Det er kommet et rekommandert brev til landsmøtet undertegnet Ludvig Antonsen; jeg antar flere husker ham og hans sak fra landsmøtet i 1925. Skrivelsen gjelder hans eksklusjon av landsmøtet. (Tal. refererte den.) Jeg vil ikke her komme inn på den sak, bare rette på noget som er misvisende i hans fremstilling. Når han således sier at han «ikke fikk anledning til forsvar», så vet de som var til stede på landsmøtet i 1925 at det er en oplagt uriktighet. Det er kanskje første gang det er hendt at et landsmøte *enstemmig* har funnet forholdene å være av den beskaffenhet at eksklusjon måtte foretas. Jeg vil foreslå at skrivelsen fra Ludv. Antonsen *oversendes forbundsstyret* til videre behandling. Jeg mener det kan være grunn til å se på saken, men jeg vil si at hvis han skal optas igjen som medlem av forbundet — hvad han søker om — må han finne et annet grunnlag for sakens behandling.

Rolf Jensen vilde henstille til det nye forbundsstyre iallfall å lempe lidt på betingelsene for Antonsen, så han kunde komme tilbake igjen.

Formannen: Jeg kan opplyse at der aldri fra Antonsens side har vært forelagt noget overfor forbundsstyret før dette dokument foreligger.

Ved voteringen blev formannens forslag vedtatt enstemmig.

Anleggsarbeidernes hjemstavnrett.

Johan Berlid: Dette spørsmål er kommet op i foreningene på Sørlandsbanen. Vi diskuterte saken i anleggsgruppen og besluttet å opta arbeidet for å få en forandring først og fremst av skattelovens § 24. Gruppen mente å fremme vedtaket på den måte at der skulde sendes en skrivelse fra den gjennom forbundet — for å få dettes tilslutning — for videre oversendelse til skattelovskommisjonen og departementet. Imidlertid er denne skrivelse visstnok ikke ekspedert og har således ikke vært forelagt forretningsutvalget. Jeg vil her på vegne av anleggsarbeidernes gruppe av Aust-Agder faglige Samorganisasjon opta følgende forslag, som jeg henstiller til landsmøtet å vedta.

«Landsmøtet gir sin tilslutning til Anleggsarbeidernes gruppe av Aust-Agder faglige Samorganisasjon med krav om forandring av landskattelovens §§ 24 og 44. Forretningsutvalget pålegges å ekspedere kravet straks til Skattelovskomiteén gjennom Finansdepartementet.»

Når det gjelder landsskattelovens § 24 om *skattekommunen* mener vi at at man ved revisjon av skattelovene bør få en klarere bestemmelse. Prinsippet må være at den kommune som har forpliktelser likeoverfor skatteyderen (skole-, forsorgsutgifter o. l.) også må ha skatten. Følgelig bør en anleggsarbeider skatte til den kommune hvor hans familie bor.

For å påskynde behandlingen av denne paragraf bør der gjennom forbundet innsendes motivert forslag om at denne regel blir så klart utformet at tvist mellom kommuner om en skatteydere skatt om mulig helt undgås.

Vi har også ment at der bør reises krav i forbindelse med lovens § 44, selv om dette spørsmål kanskje kan sies å komme i annen rekke. Å fastsette et visst beløp skattefritt vil ikke gå, ikke føre frem og ikke være rettfærdig. Forholdene er ikke så ensartede overalt. Der bør etter vår mening fastslås følgende:

At arbeidere som må bo borte fra sine familier har krav på fradrag for fordyret kosthold ved at familien er delt, og at de har krav på fradrag for rimelige reiseutgifter for å besøke sine familier.

At der for samtlige anleggsarbeidere skal gis et skattefritt fradrag i stil med hvad det er praksis i almindelighet for ingeniører, opsynsmenn etc.

En anleggsarbeiders ikke stedbundne karakter medfører en uanstendig fordyrelse av leveomkostningene, og på dette grunnlag kan et slikt forslag kreves gjennomført.

Vi har om behandlingen av disse forhold konferert med skatte- lovskommisjonens medlem Hjelmtveit. Vi har også på våre kanter søkt å få en mann inn i de forskjellige ligningsnevnder. Det grunnleggende for vår stilling til disse spørsmål må være at en anleggsarbeider skal skatte til den kommune hvor hans familie bor; det bør være prinsippet. Vi vil derigjennem innføre et friere forhold for de av våre medlemmer som tilhører denne gruppe. Og nu skulde saken være aktuell å reise, da de kommunale skattelover er i støpeskeen.

Chr. Henriksen: Det spørsmål som her er bragt inn, blev første gang aktuelt oppe i Nore, hvor det gikk til voldgift, og departementet tilkjente Nore skatten. Vi har også hatt tilfelle ved Flåmsbanen, hvor voldgiftskjennelse er avsagt. Det har vært arbeidet på forskjellig vis med den sak. Men det er klart at interessene brytes mellom de kommuner som mener sig interessert, idet hver søker å karre til sig. Bl. a. har det vært konferert med ekspedisjonssjef Thomle og likeså med vår partifelle, stortingsmann Nordanger, som sekretær for kommunalkontoret, men resultatet er hittil blitt det at som loven er, må det søkes ordnet ved avgjørelse for hvert enkelt tilfelle. Imidlertid er det klart at spørsmålet har stor interesse for anleggsarbeiderne, og det gjelder også andre grupper. Vi var inne på saken ved den siste reglementsrevisjon for statens anlegg, og den bør ikke slippes. Jeg er derfor enig i forslaget til Berlid, og vi kan naturligvis bringe den sak videre.

Alb. Karlsen: De fleste av disse folk er jo familieforsørgere, og det er rimelig at hvor de har familie, har de også skatt. Hjelmtveit mener at der er stor chance for at vi kan få inn en forandring i § 24 overensstemmende med det som er krevd. Anderledes kan det stille sig for § 44; det vil her ikke bare støte på forskjellige vanskeligheter, men det kan også tenkes at en forandring her som nevnt vil komme til å virke urettferdig for en hel del av forbundets medlemmer.

Bakken nevnte forskjellige forhold som hadde gjort sig gjeldende på Nordlandsbanen, og som hadde ført til opsigelse på grunnlag av at vedkommende arbeidere ikke hadde hjemstavnrett i kommunen. Det forslag som var fremlagt anså han ikke helt ut fyldestgjørende; det dekket ikke helt hvad man mente burde forandres, men han gikk ut fra at når saken nu gikk videre til styret vilde dette se nærmere på den og formulere de krav til myndighetene som ansåes nødvendige.

Strekk blev satt.

Borgen: Det er kanskje ikke nogen kommuner som har hatt så man tilfelle av skattetvister som tangerer dette forhold som nettop kommunene omkring Oslo. Og som regel vil voldgiften dømme at arbeidskommunen skal ha skatten. På landskommunalmøtet i vår blev det gitt en fyldig redegjørelse for de forslag som er oppe i forbindelse med skattelovsrevisjonen, og det blev ansett der for å være et av de viktigste spørsmål konferansen behandlet.

Røttereng: Det er sandt som det er sagt, at spørsmålet har to sider, og det er overordentlig vanskelig å trekke op en ensartet linje. Jeg hadde tenkt å fremsette et forslag, men strekk er satt; tanken med forslaget var imidlertid at forbundsstyret skulde sette sig i forbindelse med Det norske Arbeiderpartis kommunalkontor for at de i fellesskap skulde få utredet det spørsmål.

Formannen: Jeg er enig i at det er den fremgangsmaate vi må benytte.

Sletten frafalt.

Bottenvand: Hvis de fagorganiserte arbeidere i industrien skal finne sig i at det går slik som nu, vil det bli skapt en stor del arbeidsløshet nettop ved det. Vi må ikke godkjenne at de folk som administrerer kommunene skal være borgerskapet behjelpelig med å øke arbeidsløsheten.

Chr. Henriksen: Det Bottenvand snakker om kan vi vel snakke om i forbindelse med neste punkt, Røstes forslag.

Ved *voteringen* blev det av *Berlid* fremsatte forslag vedtatt enstemmig.

Ordstyreren refererte forslag av *Togstad* om at møtet skulde avsluttes klokken 14. Forslaget blev vedtatt enstemmig.

Man gikk derefter over til de i *dagsordenen* innkomne forslag under sak 7.

Forslagene fra avd. 104, *Kolvereid Veiarbeiderforening*, og avd. 74, *Veiarbeidernes Forening ved Tofteland bro, Mandal*, blev ikke optatt.

Organiseringen av Statsbanenes sesong- og ekstraarbeidere.

Fra avd. 57, *Notodden og omegns arbeidsmannsforening*, var innsendt følgende forslag:

Det henstilles til Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte å pålegge det nyvalgte styre å opta arbeidet for å få statsbanenes sesongarbeidere inn i organisasjonen.»

Hovedstyret uttalte til forslaget:

«Organiseringen av sesongarbeidere ved statsbanene kan i og for sig se ut som en organisasjonsmessig kurant sak og i første rekke bero på de enkelte arbeideres egen vilje til organisering og deres forståelse av organisasjonens nødvendighet.

Det er imidlertid visse momenter som spiller inn som har nogen betydning, først og fremst at det er også sesongarbeidere og ekstraarbeidere som anser det rettest å være tilsluttet samme organisasjon som det fast ansatte personale er tilsluttet, Norsk Jernbaneforbund. Det er derfor av betydning for et fruktbringende organisasjonsarbeide å få klarlagt forholdet mellom forbundene til hvilke de forskjellige sesong- og ekstraarbeidere skal være tilsluttet.

For å bringe orden i denne side av saken, har de to her nevnte forbund latt spørsmålet utrede ved en komité som har bestått av Buland, Kiil og Bjørnsgaard fra Norsk Jernbaneforbund og Henriksen, Røste og Bakken fra Norsk Arbeidsmandsforbund.

I komitéen er oppnådd enighet til en ordning som begge forbund har gitt sin tilslutning.

Komitéens innstilling til beslutning er sålydende:

«At ekstrapersonalet som er antatt med fast ansettelse for øie samt det ekstrapersonale som ved driftsbanene er beskjeftiget med vanlig vedlikeholdsarbeide organiseres i tilslutning til Norsk Jernbaneforbund.

De øvrige arbeidere, de som er beskjeftiget med etterarbeide ved en banes overgang fra anlegg til drift, eller ved utvidelser og annet anleggsarbeide, eller arbeide som ikke vedrører den daglige drift, organiseres i tilslutning til Norsk Arbeidsmandsforbund.»

Denne ordning kan tilsynelatende se således ut at den angår ekstraarbeiderne og ikke sesongarbeiderne, men stort sett vil de samme forhold gjøre sig gjeldende.

Når den foran nevnte ordning er gjennomført vil mulighetene for organisering av sesong- og ekstraarbeidere ved statsbanene være større, idet man da vet hvordan arbeidet skal legges an for å få best mulige resultater.»

Fagerlien: Når Notodden og Omegns Anleggsarbeiderforening har fremsatt dette forslag, er det for å få saken diskutert ut fra de erfaringer vi har høstet fra etterarbeidet ved overgang til drift ved baneanleggene. Hovedstyrets forslag om at sesong- og ekstraarbeidere skal organiseres i tilslutning til Jernbaneforbundet vil iallfall medføre den ting for en forening som vår, som hadde sitt 25-års jubileum i høst, at vi må oppløse den; og ikke bare det: De fleste av disse folkene vil bli stående uorganisert. Som vi har uttalt i motiveringen, er det en kjennsigjerning at det forhold som nu er til stede, virker skadelig for de øvrige anleggsarbeidere, og da vi mener at disse arbeidere bør tilhøre Norsk Arbeidsmandsforbund må vi også ta saken op i sin fulle bredde. Jeg henstiller til representantene å stemme for det forslag vi har innsendt; jeg er ikke i tvil om at det er *den* linje som vil gagne organisasjonen best. Derimot kan det vel tenkes at forholdene omkring Oslo kan være noget anderledes. Vi har behandlet denne sak ganske inngående; vi hadde i

Drammen ifjor en konferanse som var sammenkaldt av Øst-Telemark faglige Samorganisasjon, og hvor 6 samorganisasjoner var representert; også forbundet var representert ved næstformannen. Jeg er sikker på at han vil gi mig rett i at det ikke var én på dette møte som var i tvil om at det mest riktige var å få sesong- og ekstraarbeiderne til Arbeidsmandsforbundet.

Fridthjof Johansen: Jeg mener at det må pålegges forbundet å organisere vedlikeholdsarbeiderne i tilslutning til vårt forbund. Jeg hadde tenkt å fremsette et noget lignende forslag som Notoddens, bare med den forskjell at *vedlikeholdsarbeiderne* settes inn der hvor det står sesongarbeiderne.

Konrod Karlson: Jeg uttaler min fulle tilslutning til det Fagerlien har sagt. Da Jernbaneforbundet optrådte på arenaen og gjorde krav gjeldende førte det til at folk begynte å gå ut av organisasjonen, og jeg tror det vil bli vanskelig å organisere noen gruppe av dem. Det vil virke meget uheldig, ja skadelig for organiseringen av disse folk hvis det virkelig er meningen å gjennomføre at de skal tilhøre Jernbaneforbundet. Og selv om dette forbund kan få dem organisert, tror jeg ikke det er egnet til å gjennomføre ordnede forhold for sesongarbeiderne. Hvis det var mulig nu å få en forandring på dette forhold, vilde jeg anse det meget ønskelig, og jeg anbefaler det av Fagerlien fremsatte forslag.

Streik blev satt.

Chr. Henriksen: Jeg trodde nærmest spørsmålet var avgjort i og med vedtagelsen av beretningen for 1931, hvor de forhandlinger som er ført med Jernbaneforbundet og innstillingen fra den nedsatte felleskomité er utførlig gjengitt. Det er min mening at den beslutning vi er kommet til ved mindelig ordning forbundene imellem er absolutt nødvendig. Det er ikke bare om å gjøre å få *organisert* disse medlemmer, men hvad man kan gjøre for dem praktisk og organisasjonsmessig. Og det er da nødvendig for forbundene å ha en klar, grei linje å arbeide efter. Man skal ikke fatte beslutninger som vil føre forbundsstyret og forbundet forøvrig op i de vanskeligheter man kan komme til ved å røre ved dette. Og skal et slikt forslag voteres over, må det bli en kontravotering mellem det og på den annen side beretningen og hovedstyrets uttalelse, altså i form av godkjennelse av den inngåtte overenskomst eller ikke. Jeg nevner at det fellesforslag som ligger til grunn for ordningen, er enstemmig tiltrådt av det samlede hovedstyre.

Røste: I Oslo og omegn kjenner vi adskillig til det forhold som der er ved driftsbanene. Ved Vestbanen har vi en gruppe som har stått i N. A. F. siden 1925, og det var mig som organiserte den. Det kom til en konflikt, hvis resultat var at man fikk en arbeidsordning med jernbanen som begge parter hadde forhandlet sig frem til; det er den beste som man har ved driftsbanene. I 1928 da den almindelige reduksjon blev gjennomført var der nye forhandlinger, og de har idag fremdeles en bedre lønn og gunstigere arbeidsvilkår enn nogen annen gruppe av ekstra- og vedlikeholdsarbeidere som ikke er fast ansatt. Folkene har hatt den opfatning at når de står i N. A. F., har de iallfall rett til å

stille lønnskrav, og forbundet har vært dem behjelpelig. De rivninger som er kommet op, gjorde imidlertid at man måtte trekke en grense mellom de to forbund, og etter de drøftelser som er ført, er man i komiteén — hvis forslag foreligger her — blitt enig om at de som er beskjeftiget i sikkerhetstjenesten og trafikken, skal stå i Jernbaneforbundet og alle de øvrige arbeidere i N. A. F.; slik har jeg forstått at grensen er trukket, og jeg mener at det er riktig.

Fagerlien: Det gjaldt også om hvad man «kunde gjøre for dem», sa Henriksen. Ja, det er derfor vi har tatt dette op, fordi vi mener at N. A. F. kan gjøre noget for disse sesongarbeidere, som vi kalder dem, derimot ikke N. J. F. Bare siden medlemmene blev bekjent med at de skal gå over til Jernbaneforbundet har vi mistet 26—27 mann. Jeg skal ikke opta tiden mer, men jeg vil bare si, ut fra de erfaringer jeg har, at hvis representantene mener at man skal opprettholde det forhold med to organisasjoner i motsetningsforhold til hverandre, da vedtar man hovedstyrets forslag; men vil man ha rimelige forhold, da vedtar man vårt. Men jeg kan gjerne gå over til den navneforandringen som var nevnt av Frithjof Jahansen.

A. Haugen: Norsk Arbeidsmandsforbund har de bruk for, hvis de skal stå organisert, men de har ikke bruk for Jernbaneforbundet — det er deres egen opfatning. Henriksen sier at det er vanskelig å få gjort noget for sesongarbeiderne, og det er riktig; men jeg tror dog det er riktig at N. A. F. tar hånd om hanke med de folkene og vil gjøre hvad det kan.

Ved *voteringen* blev hovedstyrets forslag i innstillingen vedtatt med stort flertall. Dermed bortfalt de andre forslag.

Forslag som tas tilbake.

Forslagene for avd. 102, Oslo og avd. 3, Brødsjø Jernbanearbeiderforening (se dagsordenens side 39), blev tatt tilbake.

Grube- og hyttarbeiderne.

Av avd. 77, Evje Nikkelverks Arbeiderforening, var innsendt følgende forslag:

«På steder hvor bedriftene har smeltehytter henhørende til bergverkene skal de stedlige foreninger ved lønnsforhandlinger og eventuelle konferanser innen forbundet som er av særlig interesse for arbeiderne i vedkommende avdelinger være representert med en representant for grubearbeiderne og 1 representant for hyttarbeiderne.»

O. P. Gautestad: Vi har i motiveringen for forslaget sagt at den nuværende ordning med avdelingenes representasjon har ført til misforhold mellom grube- og hyttarbeiderne av til dels meget usmakelig art, likesom arbeidsforholdene ved grubene og hyttene kan være forskjellige, hvorfor vi har funnet å måtte fremkomme med dette forslag eller subsidiært at landsmøtet treffer en annen ordning i saken som kan bringe mislighetene av veien. Forslaget vil forsåvidt være retningslinje for hovedstyret, men den strid som er ført, er det om å gjøre å få klarlagt og avvirket, slik at det gode forhold kan bestå fremtidig.

Simon Simonsen: Jeg innser ikke at forslaget fra Evje Nikkelverks Arbeiderforening kan være fremsatt for å skape et «godt samarbeide», og jeg hadde nærmest ventet at representanten vilde tatt det tilbake. Da det ikke er skjedd, finner jeg å burde gi et referat av hvad der virkelig er foregått. Det var nettopp vår forening — som er den største av de to — som ifjor *tilbød* samarbeide umiddelbart etter at forbundets meddelelse blev utsendt. Men den minste gruppe ved bedriften *avviste* samarbeide. Og vi fant det da riktig å protestere overfor forbundet mot den fremgangsmåte ved valget som var benyttet.

Formannen: Det spørsmål som knytter sig til forslaget, er jo av så indre art at jeg trodde at man — i og med de bemerkninger hovedstyret har gjort — ikke skulde behøve å opta nogen debatt om det. Hovedstyret sier at det «kan ikke anbefale at landsmøtet fatter nogen beslutning i dette spørsmål, da det må være de forskjellige interesser i hver enkelt tilfelle som må være avgjørende for på hvilken måte representasjonen under forhandlinger ordnes.» Og noget annet standpunkt kan jeg ikke skjønne at landsmøtet kan gå inn for. Det var ment fra forbundsstyrets side ifjor at det måtte være tilstrekkelig med 1 representant fra den bedrift det gjelder, selv om det var to forskjellige arbeidsplasser. Man har jo også andre bergverker hvor det kan være et lignende forhold, og vi har ikke hatt noen vanskeligheter med hvordan man skal ordne representasjonen for dem. Jeg går ut fra at man ikke fremtidig skal komme op i lignende forhold som de vi hadde ved Evje ifjor.

Etter ytterligere bemerkninger av *Gautestad* og *Simonsen* vedtok landsmøtet hovedstyrets uttalelse mot 1 stemme.

Det innkomne forslag fra avd. 32, *Knaben Arbeiderforening*, blev ikke optatt.

N. A. F. og Landsorganisasjonen.

Av avd. 1, *Myrdal Jernbanearbeiderforening*, var innsendt følgende forslag:

«Forbundet sender ut til uravstemning blandt medlemmene om å melde Norsk Arbeidsmandsforbund ut av Landsorganisasjonen.»

Ordstyteren: Forslaget er ikke optatt.

Moen: Selve motiveringen til forslaget er jo riktig; man må komme dithen at arbeiderne reagerer sterkere enn hittil mot de eksklusjonstendenser man har vært vidne til, og mot fagorganisasjonens understøttelse av Det norske Arbeiderpartis politiske virksomhet. Jeg vil samtidig si, at da *Ødegårds* forslag var fremsatt her angående *veiarbeiderforeningen i Høyanger*, var det flere som var uopmerksomme eller ikke helt klar over avstemningen. Jeg var ikke enig i forslagens form, og vi vil forbeholde oss rett til på landsmøtet å fremlegge en *erklæring* hvori vi tar standpunkt til det forslag; det var ikke enstemmig.

Formannen: Jeg oppfattet representanten fra Myrdal slik at han ikke aktet å opta foreningens forslag; da er også andre representanter avskåret fra å snakke om det. Motiveringen gir vel uttrykk for hvad som egentlig er bakgrunnen for forslaget, nemlig det forhold som opstod i forbindelse med konflikten i Bergen. Nu, kongressen og representant-

skapet har behandlet det, og beslutningene går jo i den retning, at de organisasjoner som dette har rammet skal søke å komme frem til en ordning slik at de medlemmer kan komme inn i organisasjonen. — Tal. repliserte kort til Moen angående den stedfundne votering.

Bottenvand: Jeg mener at landsmøtet burde fatte beslutninger som *avverget* at medlemmerne med grunn skulde reagere overfor politiske kneblingsforsøk innen fagorganisasjonen. Motiveringen for forslaget er berettiget, men jeg må fraråde at vi går ut av fellesorganisasjonen.

Ordstyreren: Forslaget er ikke optatt, og jeg mener det er unødvendig å diskutere spørsmålet videre.

Det innsendte forslag fra avd. 3, *Brødsjø Jernbanearbeiderforening* («Ingen av de fastlønnede funksjonærer må ha fastlønnen stilling utenom forbundet») blev ikke optatt.

Man gikk derefter over til de forslag som var inntatt i *tillegsdagsordenen*.

Forslagene fra *Veiarbeidernes stedlige styre, Østfold*, og fra avd. 115, *Hønnekleiv Jernbanearbeiderforening* (side 11—12) blev ikke optatt.

Kommunenes monopol på anleggsarbeide.

Røste optok følgende forslag:

- «1. Landsmøtet kan ikke godkjenne at den kommunale hjemstavnsrett settes som betingelse for å erholde arbeide.
2. Forretningsutvalget, eventuelt hovedstyret, må i forbindelse med opprettelse av overenskomster ang. lønns- og arbeidsvilkårene og på annen måte virke for at retten til å erholde arbeide ved offentlige og private anlegg ikke gjøres avhengig av hjemstavnsretten i de kommuner hvor sådant arbeide igangsettes.
3. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og de politiske arbeiderpartier anmodes om å fatte beslutninger i overensstemmelse hermed.»

Tal. begrunnet forslaget ut fra den motivering det hadde fått i dagsordenen, og som gjengis her:

Under den arbeidsledighet som i de senere år har gjort sig gjeldende i de forskjellige industrier har flere kommuner besluttet å forskuttere sitt distriktsbidrag til vei- og jernbaneanlegg, for derved å få anbragt sine hjemmehørende arbeidsledige ved anlegget. De forskjellige kommuner har — ved å sette hjemstavnsretten som betingelse for å erholde arbeide — også underlagt sig den private anleggsvirksomhet for sine hjemmehørende arbeidere.

De arbeidere som har anleggsarbeide til enhver blir på denne måte etterhvert satt utenfor sin almindelige beskjeftigelse og blir gående arbeidsledige.

Kommunenes overtagelse av arbeide ved statens anlegg for sine hjemmehørende arbeidsledige, hvad enten dette foregår som nødsarbeide eller efter ordinære lønns- og arbeidsvilkår, vil i begge tilfeller virke uheldig for statens anleggsarbeidere, og under de nuværende forhold medføre at et tilsvarende antall anleggsarbeidere ikke vil få anledning

til å få overflytning fra et ferdig anlegg — eller avdeling — og til en ny avdeling eller anlegg som skal påbegynnes. Det samme forhold gjør sig også gjeldende for de anleggs- og grubearbeidere som søker beskjeftigelse ved de private anlegg. Det kommunale monopol som ved hjelp av hjemstavnsretten etableres på arbeidet ved de offentlige og private anlegg har virket skadelig både for anleggsarbeiderne og andre arbeidere som er henvist til å søke arbeide utenfor bosteds- og hjemstavnskommunen.

Formannen: Saken har jo et ganske stort omfang forsåvidt, når vi ser hen til de tilstander vi er kommet op i ved krisen. Det synspunkt som i almindelighet gjør sig gjeldende fra kommunens side kan man jo forstå, men på den annen side virker det jo til skade for de folk som har ambulerende arbeidsplasser. Jeg har sett på det slik, når det spesielt gjelder statens jernbaneanlegg og forskudningen av distriktsbidragene, at når dette arbeide skal være forbeholdt stedets eller distriktets innvånere stenger det ikke bare andre ute fra muligheten av å få arbeide, men det river også i stykker noget av den *økonomiske plan* som arbeidet er grunnlagt på, selve planen for anlegget. Når der på denne måte stilles betingelser for oparbeidelsen av distriktsbidraget, slik som der f. eks. blev gjort i forbindelse med utbetalingen av Oslo kommunes bidrag til Sørlandsbanen og overflytningen av arbeidere dit, har det til virkning at mange av de gamle anleggsarbeidere blir stående utenfor. Vi har snakket med statsmyndighetene om de ting, og vi har fremlagt en motivering for vårt syn, hvor vi også tok med det som ligger i forslaget fra Røste. Jeg har intet imot at der fattes beslutning her overensstemmende med Røstes forslag. Men når man vet hvordan det henger sammen i de forskjellige kommuner, og ser den rekke av deputasjoner fra distriktene som forlanger at arbeide som settes i gang skal fortrinnsvis komme deres egne innvånere til gode, da er det ikke nogen lett materie å arbeide med i denne arbeidsløshetsens tid; enten det er tale om borgerlige eller arbeiderstyrte kommuner antar jeg at de anser sig nødt og tvungen i mange tilfeller til å ta de forbehold som er nevnt. Men som sagt, man kan godt vedta forslaget. I punkt 1 vil jeg anbefale at man i stedet for «kan ikke godkjenne» setter: «landsmøtet *tar avstand fra,*» og denne forandring er akseptert av forslagsstilleren. Punktene 2 og 3 har jeg ingen innvending å gjøre imot og kan således stemme for det.

Tunshelle: Som tiden og forholdene er, tror jeg det blir nokså vanskelig å få dette igjennem, men jeg vil ikke si at landsmøtet ikke skal vedta forslaget. Det var imidlertid et annet spørsmål jeg forlangte ordet til. Stortinget har som bekjent vedtatt, gjeldende fra 1. juli, å nedskjære jernbanens anleggsbudgett i forbindelse med overføringen av en del av den nuværende arbeidsstokk ved baneanleggene til *veianleggene* — der er nevnt et antall av ca. 250 mann. Det er et spørsmål hvordan disse regler vil bli praktisert, og det er dette jeg mener landsmøtet bør se på. Vi mener at når overføringen blir aktuell, må organisasjonen ha klare linjer slik at det ikke blir altfor stor misnøie og slik at det ikke går altfor sterkt inn på de faste anleggsarbeidere.

Man kan f. eks. risikere at fremstående tillitsmenn, som administrasjonen ser med ublide øine på, kan bli overført — at man med andre ord vil benytte denne anledning til å befri sig for dem i de tillitsposter de innehar. Jeg vil, ut fra den betydning dette spørsmål har for organisasjonen og dens medlemmer, på egne og fleres vegne fremsette følgende forslag:

«I henhold til Stortingets krisekomité's forslag om nedskjæring av jernbaneanleggenes budgett, med disse midlers overføring til veianleggene, og med derav følgende innskrenkning i arbeidsstyrken ved jernbaneanleggene, som forutsettes overført til veianleggene, vil landsmøtet i anledning ovenstående fatte sådan beslutning:

1. Den med denne ordning forbundne overføring av arbeidere fra jernbaneanleggene til veianleggene blir å foreta blandt de arbeidere, som ikke kan henregnes til jernbaneanleggenes faste arbeidsstokk, men er satt inn i denne beskjefligelse på grunn av hjemstavnsretten.
2. Ennvidere pålegges forbundsstyret å søke å utvirke at samme lønns- og arbeidsvilkår som ved statens jernbaneanlegg gjøres gjeldende.

B. Thunshelle, L. Bergundhaugen, Magnar Kristiansen.
Strek blev satt.

Chr. Henriksen: Man må være opmerksom på de vanskeligheter som gjør sig gjeldende på alle arbeidsplasser. Når det gjelder Statens anlegg, fikk vi jo en erklæring fra den forrige regjerings side om at de profesjonelle anleggsarbeidere, de som er gamle og øvet i dette arbeide, skulde ha fortrinnsrett til arbeide ute på anleggene, *uansett* hjemstavnsrett. Det blev også fulgt, og man undgikk derved opsigelse. Men i den siste tid har det ikke vært så greit, og vi har idag en regjering som ikke er enig med venstre regjeringen av 1928. Med hensyn til de *private anlegg* så er det særdeles vanskelig, og jeg tror ikke det kan gjennomføres der i samme grad. Vi har hatt å gjøre med Skjerka, Grønvoldsfoss o. s. v. Her står organisasjonen maktesløs, først og fremst fordi arbeiderne i de kommuner selv er ledige og trenger å komme i beskjefligelse, og vel også må sies å ha krav på det. Jeg er enig i Røstes forslag, med den endring formannen har gjort, og jeg er likeledes enig med Thunshelle. Det er klart at vi kan komme op i vanskelige situasjoner ved den overføringen som er besluttet, selv om den ikke fikk det omfang som krisekomiteen først bygget sitt forslag på. Det er jo ikke godt å vite hvad det hele vil føre til, men har staten først slått inn på den vei og knesatt prinsippet, kan man vel gå ut fra at den også kommer til å fortsette med det og føre den samme linje videre.

Erikson nevnte forholdene i Sør-Varanger, hvor 7—800 arbeidere hadde måttet henvende sig til kommunen om hjelp fordi selskapet hadde importert folk fra forskjellige kanter utenbygdsfra.

Efter bemerkninger av *Sletten* uttalte *Bergundhaugen:* Når vi fra vestlandet har fremsatt det forslag som Thunshelle refererte, har det sin årsak i at krisekomiteens forslag gikk særlig sterkt ut over Voss—

Eide-banen; også Flåmsbanen blev rammet, om ikke i den utstrekning. Vårt stedlige styre har vedtatt å fremlegge dette, og vi mener at organisasjonen må begynne å arbeide energisk i den retning. Det kan være så sin sak at statsmyndighetene finner å burde forsere veibygningen i denne tid, og at dette må sees i sammenheng med en reduksjon av bevilgningen til jernbaneanleggene. Men vi må være klar over at konsekvensen innebærer at de jernbaneanarbeidere som på denne måte blir overflødig og skal overføres til veivesenet efter planen skal overføres til *nødsarbeide*. Jeg mener at ved at man vedtar vårt forslag, styrker vi også veiarbeidernes kamp i det spørsmål, samtidig som vi understreker at vi kan ikke klare oss på annen lønn enn den vi nu har, og det er jo en kjemsgjærning. Jeg går ut fra at landsmøtet enstemmig vedtar forslaget.

Hans Moen: Anleggsarbeiderne har, i realiteten, ikke hjemstavnsrett noget sted; når *den* skal være bestemmende for om de skal få arbeide eller ikke, blir resultatet at anleggsarbeiderne ikke får arbeide *noe* sted, hvor de enn henvender sig. De blir hjemløse i sitt eget land — det er den utvikling vi går i møte. Jeg vil anbefale Røstes forslag og Thunshelles som et tilleggsforslag.

Manberg Pedersen: Det er greit at under de nuværende forhold utestenges de ambulerende arbeidere, og landsmøtet må vedta Røstes forslag. Med hensyn til punkt 3 i forslaget må dette, mener jeg, jo ha konsekvenser også for de *arbeiderstyrte* kommuner. Jeg vil ikke være med på at disse skal settes i en særstilling; prinsippet skal hevdes helt ut.

Røste: Vi er sikkert alle opmerksom på de vanskelige arbeidsforhold i kommunene. Men forbundet som sådant må i første rekke arbeide for *våre medlemmers* interesser, de kommunale autoriteter passer nok på *sine*. Jeg kjenner anleggsarbeidere som går helt i hundene på grunn av de restriksjoner som hevdes med hensyn til hjemstavnsretten. Folk med op til 20—25 års arbeide ved anleggene får slutt, og en konsekvens av den politikk som føres er at de ingen andre steder har å henvende sig. Det er dette system vi må få snudd på. Og skal man kunne gjennomføre den linje — som vi allerede var inne på i 1928 — må man samarbeide med landsorganisasjonen og de politiske arbeiderpartier. Jeg vil henstille til landsmøtet å vedta forslaget så enstemmig som mulig; det vil være en styrke for arbeiderne utover.

Ved *voteringen* blev Røstes forslag — med den endring som var anbefalt av formannen — vedtatt enstemmig.

Likewise blev det av Thunshelle m. fl. fremsatte forslag vedtatt enstemmig.

Overenskomst eller reglement?

Av avd. 115, *Hønnekleiv Jernbaneanarbeiderforening*, var innsendt følgende forslag:

«Det nuværende reglement for arbeidsordningen ved statens jernbaneanlegg bibeholdes.»

I forbindelse hermed blev optatt forslaget fra avd. 61, *Skrovers Jernbanearbeiderforening*, sålydende:

«Der kreves oprettet overenskomst ved statens anlegg i stedet for det nuværende reglement.»

Berlid: Jeg har sett det som en taktisk fordel ifjor at vi hadde reglement ved jernbanen; hadde vi hatt overenskomst med fast utløps-tid vilde vi etter all sannsynlighet ha kommet med i storlockouten og fått vårt oppgjør sammen med de andre, og det vilde ikke vært til fordel for anleggsarbeiderne og heller ikke for organisasjonen som sådan. Selv om det ikke kan påvises at arbeidsforholdene ved statens anlegg har vært *bedre* ved at vi har hatt reglement, betinger reglementet allikevel en friere stilling, som kan utnyttes den dag arbeiderne ønsker. Jeg optar det innsendte forslag fra avd. 115 med den korte begrunnelse som er gitt; det er en retningslinje for det hovedstyre og de forhandlere som skal ta fatt neste gang vi skal ha revisjon.

Ordstyren refererte følgende forslag:

«Spørsmålet reglement eller overenskomst ved statens anlegg fore-legges avdelingene til behandling og uttalelse.»

Rolf Jensen.

Formannen: Jeg hadde tenkt å stille et forslag; men det går i samme retning som Rolf Jensens, og jeg kan gå over til det. Jeg forstår det da slik at der skal foretas en *uravstemning* i avdelingene om hvad de vil ha.

Strek blev satt.

Alb. Karlsen: Allerede i 1927 sendte vi om til uravstemning spørsmålet om overenskomst eller reglement; resultatet da var et så dårlig fremmøte at man ikke kunde bygge på det. Etter revisjonen i 1929 kom spørsmålet op på nytt, og der foreligger beslutning på Sørlandsbanen om at man vil gå over fra reglement til en fast, tidsbestemt overenskomst. Overensstemmende hermed handlet vi under forhandlingene sist som det vil sees av beretningen fra 1931. Jeg har bare her villet gi den opplysning. Vi er altså prinsipielt enig med forslaget fra Skrovers Jernbanearbeiderforening, men når Rolf Jensen nu har foreslått spørsmålet utsendt til særskilt behandling og uravstemning kan jeg anbefale det.

Bergundhaugen: Vi er også for å gå tilbake til overenskomst. Ved et arbeidsreglement stilles ikke bare arbeiderne, men også *staten* friere — den kan overrumple oss hver eneste høst, om den vil. Jeg tror ikke at det vilde være i strid med medlemmenes ønske å få overenskomst oprettet, og jeg har for min del ingen tvil om hvad resultatet vil bli ved behandlingen i foreningene.

Efter at de følgende talere, *Lars Bakken*, *Hans Moen* og *Aanon Larsen* hadde frafalt ordet, blev ved *voteringen* Rolf Jensens forslag vedtatt enstemmig.

Det innsendte forslag fra avd. 15, *Landekil Jernbanearbeiderforening*, ansåes bortfalt.

Forslaget fra avd. 152, *Aune Jernbanearbeiderforening*, blev ikke optatt.

Fagarbeiderne og tarifforhandlingene.

Av avd. 70, *Sulitjelma Jernarbeiderforening*, var innsendt følgende:

«Sulitjelma Jernarbeiderforening forlanger herved at forbundets landsmøte godkjenner kravet fra samtlige fagarbeidere i Sulitjelma om at disse får opnevnt egen forhandler til tariffrevisjonen for efter-tiden.»

Jakob Kvikstad: Da vi stod tilsluttet Norsk Jern & Metalarbeiderforbund, hadde vi alltid en representant som ivaretok våre interesser under tarifforhandlingene, og vi mener at da Arbeidsmandsforbundet er en sammenslutning av så mangartede fagforeninger, bør det pålegges forretningsutvalget å innkalle representanter fra de forskjellige håndverk til forhandlinger.

Det har vist sig at den forhandler som samorganisasjonen sender, har så mange hensyn å ta, at han ikke kan representere oss slik som vi ønsker og forlanger det. Vårt krav er så rimelig at vi håper at forbundets landsmøte tar hensyn til det.

Formannen: I forbindelse med dette kan det vel praktisk talt gjøres gjeldende de samme refleksjoner som da det gjaldt forholdet med Evje Nikkelverk. Etter omorganisasjonen, da fagarbeiderne kom med, har vi jo optatt krav om at fagarbeiderne i bergverksindustrien skulde ha de samme lønnsbestemmelser som de motsvarende fag hadde i de forbund, og det har vært den forutsetning at man skal fortsette å arbeide videre for at fagarbeiderne skal være betalt i bergverksindustrien som de er betalt i andre industrier. Jeg tror det vil være tilstrekkelig at landsmøtet vedtar et pålegg til det kommende forbundsstyre om at man ved valg av representanter til forhandlinger sørger for at der også blir representanter med fra fagarbeiderne, men at man ikke binder det til nogen bestemt arbeidsplass.

Bottenwand: Jeg kan være med Ødegård. Hvad forhandlingene ifjor angår, hadde jo Sulitjelma Jernarbeiderforening en representant, så de har intet å beklage sig over.

Ordstyren refererte følgende forslag av Ødegård:

«Landsmøtet pålegger forbundsstyret at der ved valg av representanter for å delta i forhandlinger angående lønns- og arbeidsvilkårene forholdes således at fagarbeiderne i bergverksindustrien blir representert.»

Kvikstad gikk over til dette forslag, som ved *voteringen* blev vedtatt enstemmig.

Forslaget fra avd. 43, *Sanda Anleggsarbeiderforening*, var forut tatt tilbake. Forslaget fra avd. 156, *Sør- og Nord-Odal Veivokterforening*, blev ikke optatt, og forslaget fra avd. 141, *Mosby Jernbanearbeiderforening*, ansåes for ikke å foreligge.

Som det siste under «Forskjellige forslag» referertes følgende spørsmål innsendt av *Evje Nikkelverks arbeiderforening*:

«Når en bedrift kun er delvis igang eller der foretas innskrenking i arbeidet, bør da organisasjonen om den finner det påkrevet med-

virke til at familieforsørgere blir å betrakte som fortrinsberettiget, selv om de ugifte intil videre må vike plass til fordel for familieforsørgere?»

Gautestad: Da der innen organisasjonen omkring dette spørsmål kan forekomme dissens og kritikk, finner vi det nødvendig at landsmøtet avgir en uttalelse til orientering om hvordan man bør forholde sig. Jeg vil fremsette følgende forslag.

«Ved bedrifter eller anlegg som kun er delvis igang eller der foretas innskrenkning, skal organisasjonen medvirke til at familieforsørgere så vidt mulig blir å betrakte som fortrinsberettiget til arbeide.»

Formannen: Jeg har ingen ting imot å drive en mest mulig familievennlig politikk når det gjelder det forhold, men jeg vil henstille til Gautestad ikke å fremme det forslag. Det er et spørsmål som må utvikle sig fritt på de enkelte arbeidsplasser — det må være omstendighetene på stedet selv som bestemmer hvordan man skal innrette sig.

Gautestad frafalt forslaget.

Dermed var dagsordenens sak 7 ferdigbehandlet.

Efter at ordstyreeren, *Botten*, hadde bedt arbeiderpartiets medlemmer om å delta i en konferanse i samme sal klokken 15.30, blev møtet hevet 13.40.

Formiddagsmøte mandag 20. juni.

Ordstyrer *Botten*.

Navneoprop blev foretatt. Fraværende var O. J. Omland og Jakob Hagen.

Protokollen godkjentes.

Ordstyreeren refererte følgende

erklæring:

«Ved fremsettelsen og avstemningen av Ødegårds forslag angående eksklusjonen av Høyanger Veiarbeiderforening vil undertegnede erklære, at såvel fremsettelsen som avstemningen over forslaget gikk så hurtig at flere av landsmøtets deltagere ikke fikk den nødvendige tid til å reflektere over forslaget.

Vi er uenig i Ødegårds forslag fordi konflikten i dagbladet «Arbeidet», Bergen, som eksklusjonen hviler på, er en politisk aksjon og ikke en faglig konflikt.

Vi mener at Høyangers Veiarbeiderforenings medlemmer må få sine gamle rettigheter i forbundet tilbake og at eksklusjonen av foreningen opheves.»

Undertegnet av:

*Rolf Jensen, Ole Jamtli, Hans Moen,
Lars Bakken, Alfred Brandt, Karl Bottenvand, Marius Limstrand,
John Solberg, Ingvald Hotle og Alfred Stenbek.*

Ordstyreeren: Dirigenten mener at landsmøtets behandling og avstemningen er foregått i regulære former, og at erklæringen ikke gir anledning til nogen ny behandling og avstemning. Jeg går ut fra at landsmøtet er enig heri.

Forslag fra budgettkomiteen.

(*Andragender*).

Løgavlen (komiteens formann) fremla innstillingen som under de forskjellige punkter var enstemmig. Han uttalte at der forelå andragender hvor komiteen gjerne hadde villet foreslå ydet noget mer, men under hensyntagen til den sparelinje landsmøtet hadde slått inn på og den stilling det hadde tatt med hensyn til de økonomiske forhold var beløpene så avknapet som det overhodet kunde ansees forsvarlig.

Ordstyreeren refererte innstillingen:

1. Andragende fra *Godtfred Hølvold* om godtgjørelse for reise tur-retur Oslo—Kirkenes.

Komiteen foreslår at der bevilges 250 kroner.

Andragendet fra *Hølvold*, datert 17. juni, lød:

«Den 17. mai d. a. blev jeg av «Nordens Klippe», Kirkenes, valgt som supleant til forbundets landsmøte. Representanten meldte forfall hvorfor jeg reiste sydover allerede 1. juni. Jeg behøvde naturligvis ikke å reise så tidlig, men da jeg ikke hadde den svakeste anelse om at det var noget i veien med mitt mandat og jeg hadde noget privat å utrette i Narvik blev reisen foretatt.

Ved min ankomst hit får jeg imidlertid greie på at mitt valg er kuldkastet.

Da jeg er arbeidsledig har jeg satt mig i gjeld for å komme hit og er uten midler til å dekke utgiftene ved opholdet her og reisen hjem.

Jeg vil derfor søke forbundet om å dekke mine utgifter, så jeg ikke — på grunn av det foretatte nyvalg efter min avreise — blir satt på bar bakke.»

Konrad Karlsen: Jeg synes den er nokså troskyldig, den innstillingen fra komiteen. Jeg som er så godt kjent der oppe, kan si at når *Hølvold* er reist så tidlig, var det nettop fordi han visste det var noget i veien med hans mandat. Jeg vil hevde at den reise og de utgifter må ansees å være forbundet uvedkommende, og jeg vil foreslå:

«Da det må ansees på det rene at *Godtfred Hølvold* er reist til Oslo på tross av at han visste at hans mandat ikke var i orden, blir utgiftene ved hans reise forbundet uvedkommende.»

Oshaug gav opplysning angående det tidspunkt på hvilket valget blev foretatt og om det kluss der var med mandatet. Avdelingens tillitsmenn var ubekjent med at der skulde være reist nogen før de var foretatt nytt valg, som påbudt av forbundet. Forøvrig fikk landsmøtet selv avgjøre dette angående refunderingen; han vilde ikke, slik som det lå an, sette sig imot det.

Løgavlen: Tross det kan være noget «mistenkelig» i det, er det dog ikke her ført noget bevis for at han er reist på falske premisser. Jeg finner at billighetshensyn tilsier at denne bevilgning gis.

Hans Moen og *Bottenvand* anbefalte den enstemmige innstilling.
K. Karlsen: Når jeg har fremsatt mitt forslag, er det ikke for pengenes skyld, men for prinsippet.

Ved *alternativ votering* blev budgettkomiteens forslag om 250 kroner vedtatt med stort flertall.

2. *Andragende fra Oslo og omegns fagl. Samorganisasjon.*

Komiteen foreslår for landsmøtet at der bevilges 100 kroner til ferieophold for arbeiderbarn.

Ved *voteringen* blev forslaget vedtatt enstemmig.

3. *Andragende fra Ole A. Berg.*

Komiteen tillater sig å foreslå for landsmøtet at der av forbundskassen bevilges Ole A. Berg et beløp av 250 kroner.

Løgavlen: Det er kanskje ikke alle her som kjenner til det arbeide denne mann har nedlagt i forbundet, og den økonomiske stilling han er kommet i. Jeg skal referere skrivelser:

«Undertegnede der nu er gammel og utslitt (snart 70 år) og ikke skikket til å arbeide mere, andrager herved det ærede landsmøte om på en eller annen måte å måtte bli bevilget en liten økonomisk støtte. Jeg tilhørte Sigdals Veiarbeiderforening som var med og stiftet forbundet og har med mindre avbrytelse den første tid stått tilsluttet forbundet den hele tid, nu endel år som æresmedlem.

Jeg bor i en kommune som er konkurs, så der er ingen hjelp. Det lille jeg har eid har jeg forlist på mine kamerater, jeg har bestandig vært lett å be om hjelp, men det er første gang jeg retter en sådan henvendelse til mine kamerater. Jeg har et lite hjem, som jeg trodde jeg skulde få leve mine siste dager i, men jeg kommer vel til å miste det uten lidt støtte, da jeg har vært nødsaget til å belåne det på grunn av kausjonsansvar til kamerater, som jeg har måttet overta.

Idet jeg ønsker landsmøtet alt hell til å arbeide videre på arbeidernes fremmarsj og i håp om litt velvilje over for en gammel kamerat og med hilsen til alle som kjenner mig tegnes med

solidarisk hilsen
 Ole A. Berg.»

Dette brev er så vel skrevet at jeg ikke tror det behøver å motive-
 res mer. Jeg anbefaler komitéens forslag.

Ved *voteringen* blev forslaget vedtatt enstemmig.

4. *Andragende fra Grubernes arbeidsmandsforening, Sydvaranger.*

Komiteen finner ikke å kunne anbefale dette andragende.

Løgavlen refererte foreningens skrivelse, sålydende:

«Grubernes arbeidsmandsforening avd. 44 samlet til medlemsmøte søndag den 15. mai 1932 andrager herved på det innstendigste landsmøtet om en pengebevilgning til våre medlemmer som fremdeles er arbeidsledige som følge av streiken ved A/S Sydvaranger i 1928. Vi er opmerksomme på de penible økonomiske forhold som er tilstede også innen Arbeidsmandsforbundet og de store uttellingene dette har hatt det siste år på grunn av lockouten; men i betraktning av den nødsituasjon som er tilstede her i Sør-Varanger, appellerer vi til landsmøtet om et lite bidrag til våre nødlidende medlemmer.»

Forholdet er det — uttalte komitéens formann — at hvis man skulde innvilge dette andragende, vilde man for konsekvensens skyld komme op i et uføre, og hvor berettiget det enn kan være i og for sig, tillater ikke forbundets økonomi at vi slår inn på den linje.

Erikson: Jeg vil høre om man ikke, tross innstillingen, skulde få støtte her for et litet beløp. Fattigkassen er nu det eneste for de folk, og den er også nedslått med 25 procent efter de betingelser som er stillet av fylket. Disse folk får aldri i sitt liv arbeide mere ved grubene, de er helt et offer for organisasjonssaken der oppe. Jeg er bekjent med at avdelingen på Kirkenes også har innsendt et andragende, uten at dette er medtatt; jeg går i tilfelle ut fra at det også ydes en bevilgning til den.

Formannen: Jeg kan bekrefte hvad Erikson har opplyst, at det likeledes foreligger et analogt andragende fra «Nordens Klippe», og jeg erkjenner at det skyldes en forglemmelse av mig, at den ikke er bragt frem for budgettkomiteen. Imidlertid er det vel ingen skade skjedd, idet beslutningen her må sees i sammenheng, slik at det blir landsmøtets beslutning for hele saken når det gjelder Sydvaranger. Det er opplyst i forbindelse med revisjonsutvalgets bemerkninger at det er ydet i nogen utstrekning støtte til Sydvaranger-arbeiderne, så der er gjort forsøk på å lindre vanskelighetene i den utstrekning man hitil har kunnet. Andragendet fra «Nordens Klippe» gikk ut på at det blev ydet 10 kroner pr. uke en stund, altså inntil videre. Og det sier sig selv at hvis vår økonomi hadde vært bedre vilde det ikke kunne være nogen avgjørende invendinger å reise i denne sak. Men det vil vel, som forholdene er, være vanskelig for landsmøtet å komme utenom budgettkomiteens innstilling.

Erikson: Da intet annet forslag er optatt, vil jeg foreslå: «Landsmøtet bevilger kr. 500.00 til Grubenes Arbeidsmandsforening, avd. 44.» Det vil beløpe sig til 20 kroner pr. medlem, det vil si en gang for alle.

Oshaug: Hvis landsmøtet skal vedta noget her, må det bli en felles beslutning for de to avdelinger. Jeg er enig med Erikson i det har sagt. De fleste, eller omtrent samtlige som har vært ute i konflikt, har ikke kunnet komme inn noget sted, enn ikke i nødsarbeide; det ser ut som de borgerlige helt vil forbigå dem. Og ved de innskrenkninger av arbeidsstokken som selskapet har foretatt, tør heller ikke de private sette noget i gang. De som har gått lenge arbeidsledige mangler klær og snart sagt alt, og de lever i det hele en kummerlig tilværelse. Jeg anbefaler at landsmøtet ser litt nøiere på dette innen det gjør sig ferdig med den sak.

Ahlstrand: Så tungt det kan være må jeg anbefale budgettkomiteens innstilling vedtatt. Vi vet at vi også må gå låneveien hvis vi skal gå til dette, vi har jo ikke stort igjen i forsikringskassen heller. Vi har også andre bevilgninger som er nødvendige, så jeg ser ikke da, at vi kan gjøre dette foreløbig iallfall. Når vi er ferdig med dette landsmøte, får vi se hvor meget vi har igjen.

Bottenvand: Som følge av nederlaget i kampen for organisasjonsretten og for sin eksistens er de kommet ut i arbeidsledighet, og efter

en slik behandling fra arbeidsgivernes side er det absolutt nødvendig at vi gjør noget. Til Sulitjelma bevilget man 20 000 kroner, tross det ikke der var nogen anerkjent konflikt, da bør det gis en æresskilling av oss til dem som har kjempet for organisasjonen og dens beståen. Jeg vil støtte en bevilgning som omfatter *alle* som har deltatt i kampen.

Ved *alternativ votering* blev budgettkomiteéns forslag forkastet med 44 mot 39 stemmer og *Eriksons* forslag vedtatt.

Alfr. M. Nilsen: Det må vel da være en forutsetning at forbundsstyret kan tildele «Nordens Klippe» et beløp svarende til det samme pr. medlem, uten at nogen annen beslutning fattes.

Ordstyreren: Jeg er enig heri.

5. *Andragende fra Norges Pionerforbund.*

Komiteéen finner ikke å kunne anbefale dette andragende.

Rolf Jensen: Jeg vil foreslå 100 kroner til Norges Pionerforbund. Jernbaneforbundet har bevilget 200. Likeledes vil jeg foreslå 50 kroner til Sovjet-Unionens Venners forbund og 50 kroner til de arbeidsløses hungersmarsj.

Ved *alternativ votering* blev komitééns forslag vedtatt med stort flertall.

6. *Andragende fra B. Berg.*

Komiteéen foreslår for landsmøtet at det bevilges B. Berg 100 kroner.

Løgavlen: Jeg vil bare opplyse at han er det eneste gjenlevende medlem av dem som var med da forbundet blev stiftet, og han har stått uavbrutt som medlem.

Ved *voteringen* blev forslaget vedtatt enstemmig.

7. *Andragende fra Arbeidernes Idrettsforbund om en årlig bevilgning av 600 kroner.*

Komiteéen foreslår at landsmøtet bevilger 300 kroner til arbeideridrettens årlige virksomhet.

Løgavlen: Da det muligens kan bli debatt om dette, vil jeg referere andragendet:

Til Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte.

Klassefeller.

Arbeidernes Idrettsforbund kan i løpet av de snart 8 år som det har bestått, se tilbake på en jevn og sikker tilslutning fra arbeiderungdommen fra praktisk talt alle kanter av landet.

Forbundet teller for tiden over 250 lag og 32 000 medlemmer, og har siden siste landsmøte i mai 1931 fått en tilvekst på vel 50 lag.

Men ennå står den store masse av arbeiderungdommen i den borgerlige idrettsbevegelse uforstående overfor vår bevegelse. Landsorganisasjonen og partiet har på sine kongresser og landsmøter vedtatt beslutninger og opfordringer til arbeiderne om å yde arbeideridretten all mulig støtte ut fra den opfatning at en sterk arbeideridrettsbevegelse betyr en styrkelse av den samlede arbeiderbevegelse, idet man

gjennom Arbeidernes Idrettsforbund svekker borgerskapets arbeiderfiendtlige innflydelse på all idrettsungdom.

Flere fagforbund, samorganisasjoner og partiforeninger viser stor forståelse overfor A. I. F.s virksomhet, men ennå er det mange klassefeller som opprettholder sitt medlemsskap i det borgerlige forbund og stiller sig avvisende og til dels i kampstilling til arbeideridretten.

Vi har således meget brakkmærke som må gjenempløies, før det kan sies at vi har fått samlet all den arbeidende idrettsungdom i tilslutning til A. I. F.

På den annen side skjerper borgerskapet kampen mot vår bevegelse. I Storting, i kommunestyre, i skolestyre rotter de borgerlige elementer sig sammen og avslår alle bevilgningsandragender og stenger alle arbeideridrettsmenn fra gymnastikksaler og baneanlegg. I kommuner hvor det er arbeiderflertall, som stiller sig velvillig overfor våre andragender, innanker alltid det borgerlige mindretall sakene vedkommende arbeideridretten for departementet, for derved å hindre arbeideridrettsbevegelsens utvikling.

Et av de viktigste argumenter for denne aksjon fra de borgerlige partiers side er arbeideridrettsbevegelsens solidaritet overfor fagorganisasjonen. Som følge herav må vi i A. I. F. og i de enkelte lag selv skaffe midler til veie, til treningslokaler, skibakker og baner, og når så dertil kommer at storparten av våre medlemmer er arbeidsløse, så er våre økonomiske forhold temmelig dårlige, og vi er av den grunn helt henvist til den støtte den øvrige arbeiderbevegelse kan gi oss.

Tidligere har vi, når det gjelder vårt tekniske apparat, vært henvist til å benytte det borgerlige forbunds regler og bestemmelser i de forskjellige idrettsgrener. Imidlertid har vi, på grunnlag av vårt landsmøtes beslutninger i mai 1931, besluttet å innføre nye konkurranseregler og klasseinndelinger i forskjellige idrettsgrener, med henblikk på en utvikling av forbundet på masseidrettens grunnlag. Dette har da medført at vi i alle idrettsgrener må trykke våre egne konkurranseregler, og det betyr jo med en gang store utlegg. Men det er heller ikke tvil om, at når vi får gjennomført dette, så er vi kommet et langt skritt på vei henimot det som er vårt mål, å få flest mulig av arbeiderklassens ungdom til å drive aktiv idrett.

I henhold til ovenstående tillater vi oss herved å andra Deres ærede forbund om en årlig bevilgning av kr. 600.00 — sekshundrede — til vår virksomhet, idet vi er forvisset om at denne vil bidra til at A. I. F. fortsatt vil gå frem — til gagn for den samlede arbeiderklasse.

Lars Bakken: Skal vi diskutere realiteten i den sak, vil det føre for vidt å gå inn på. Jeg gjør oppmerksom på at A. I. F. av Landsorganisasjonens kongress blev bevilget 15 000 kroner i perioden, og jeg mener at en organisasjon med det medlemstall bør kunne klare sig med det tilskudd pluss sin egen kontingent. Budgettkomiteéns forslag vil bety et samlet bidrag i perioden av 900 kroner for vårt forbund. Jeg vil foreslå:

«Andragendet innvilges ikke.»

Westgaard: Når komitéen foreslår dette, burde det iallfall være begrenset til *landsmøteperioden*.

Løggavlen: Det er det selvfølgelig også.

Westgaard: Jeg vil være enig med Bakken. Vi har mere presserende bruk for disse penger til det faglige arbeide.

Strek blev satt.

Nils Andersen: Jeg vil på det beste anbefale komitéens forslag. Når vi ser hvordan de borgerlige idrettslag driver på sin linje, burde landsmøtet enstemmig slutte sig om arbeidernes egen idrettsbevegelse.

Ordstyreren refererte følgende forslag fra Svaba:

«Bidraget nedsettes til 100 kroner årlig.»

Borgen: Det er presisert her at det er så mange andre berettigede formål, og det er så, men man må også huske på den ungdom som går arbeidsledig. Ved at den blir bortvendt fra den tvungne lediggang og satt inn i noget nyttig, som den kan kaste sig inn i med all sin interesse, bidrar vi til sunde former for kropp og sjel. Så det er en stor moralsk støtte vi gir den arbeidsledige ungdom ved denne bevilgning. Jeg ser det som en av de største oppgaver nu for tiden iallfall å støtte til her, og jeg vil anbefale bevilgningen på det beste.

Hersleb: Jeg kan ikke forstå at Bakken kan få sig til å si noget slikt at idrettsforbundet skal kunne klare sig med de 15 000 kroner årlig som det får fra Landsorganisasjonen, når vi ser at de *borgerlige* idrettslag har knapt nok med å greie sig med det betydelig større bidrag de får fra Staten. Vi må tenke på hvad A. I. F. har gjort ikke bare for idretten blandt arbeiderne, men også for fagorganisasjonen. Medlemmene er tilpliktet å være fagorganisert, og mange er blitt organisert i forbundene gjennom den rekruttering som er gjort. Jeg anbefaler at man innvilger forbundets andragende om 600 kroner årlig, det er ikke det ringeste for meget.

Konrad Karlsen: Jeg vil beklage at det er reist motstand mot denne beskjedne bevilgning. Idretten har fått økende tilslutning blandt arbeiderungdommen, og det er klart at vi må trekke dem til *våre* organisasjoner; det er en klassesak vi står overfor, og vi bør med godt hjerte gi denne støtte. Det hadde vært ønskelig å gå lenger; når vi ikke kan det, bør vi så enstemmig som mulig vedta budgettkomitéens forslag.

Tilly Johansen: Arbeidernes idrettsbevegelse er nu blitt så omfattende at den er fløiet forbi de borgerlige lag flere ganger. Det viser hvilken makt den er blitt. A. I. F. har hatt andragende inne flere ganger om en statsbevilgning på linje med de andre, men det er blitt blankt avslått. Det eneste vi da har å ty til, er fagbevegelsen. Idrettsforbundet er idag en klassekamporganisasjon innenfor vår bevegelse, og den fortjener all vår støtte og oppmuntring, både moralsk og økonomisk. Jeg vilde i likhet med Hersleb gjerne ha støttet et forslag på 600 kroner, som det er søkt om; jeg håper da at landsmøtet iallfall ikke slår noget av på det bidrag budgettkomitéen har funnet passende.

Ved *voteringen* blev Lars Bakkens forslag: ingen bevilgning, forkastet med stort flertall. Derefter blev, likeledes med stort flertall, budgettkomitéens forslag vedtatt.

8. *Andragende fra avdeling 116, Klevan Arbeiderforening*, om støtte til de arbeidsledige medlemmer.

Komitéen foreslår: Andragendet innvilges ikke.

Ved *voteringen* blev innstillingen vedtatt enstemmig.

9. *Andragende om bidrag fra Sovjet-Unionens Venners Forbund*.

Komitéen foreslår: Andragendet innvilges ikke.

Ordstyreren: Rolf Jensen har foreslått 50 kroner..

Ved alternativ *votering* blev komitéens innstilling vedtatt med stort flertall.

10. *Andragende fra bladet «Folkets Frihet», Kirkenes, om et bidrag.*

Komitéen kan ikke anbefale andragendet.

Komitéens innstilling blev vedtatt enstemmig.

11. *Andragende fra de arbeidsløses aksjonsutvalg* om et bidrag til bestridelse av utgifter ved hungersmarsjen.

Komitéen foreslår: Andragendet innvilges ikke.

Ved alternativ *votering* mellom innstillingen og Rolf Jensens forslag om 50 kroner blev innstillingen vedtatt med 55 mot 44 stemmer.

12. *Andragende fra hermetikkarbeiderne i Ålesund om et bidrag.*

Komitéen foreslår: Andragendet innvilges ikke.

Innstillingen blev vedtatt enstemmig.

Kontingentens størrelse.

Budgettkomitéens innstilling.

Fra budgettkomitéen forelå følgende innstilling:

«Kontingenten foreslås satt til kr. 1.25 pr. uke til forbundskassen og kr. 0.10 pr. uke til forsikringskassen for heltbetalende medlemmer. Halvtbetalende medlemmer kr. 0.65 pr. uke til forbundskassen og kr. 0.10 pr. uke til forsikringskassen.

Kontingenten for medlemmer som står direkte tilsluttet forbundet foreslås satt til kr. 1.50 for heltbetalende og kr. 0.85 for halvtbetalende pr. uke.»

Løggavlen: Da komitéen skulde behandle kontingentspørsmålet og man så på de forskjellige forslag, viste det sig at de fleste forslag gikk ut på en *nedsettelse*, mens forslaget fra en eller et par av avdelingene innebar en *forhøielse*. Komitéen har funnet, at slik som den økonomiske stilling ligger an for forbundet, kan den ikke forsvare med sin beste vilje å anbefale kontingenten nedsatt. Vi er vel alle opmerksom på at det beste når det gjelder kontingentforholdene er at den *ordinære* kontingent til enhver tid er av den størrelse, at man kan undgå en ekstrasutligning. Setter man den ned, jo større muligheter har man for å bli belastet med en ekstrakontingent. Og erfaringen viser alltid at det er lettere å få inn den ordinære kontingent, selv om den er 10 øre høyere.

Jeg vil konkludere i all korthet med å anbefale det forslag som foreligger. Jeg gjør det i trygg forvissning om at flertallet av denne forsamling vil la fornuften råde, og at det ikke følger sig bundet av de ønsker og forslag avdelingene i sin tid har fremsatt — på et tidspunkt som til dels ligger langt tilbake. Etter den oversikt vi idag har, efter storlockouten, kan ikke nogen nedsettelse finne sted på dette landsmøte.

I forbindelse med kontingenten er det et forslag fra avd. 102, Oslo, hvor det heter: «Da det råder sterk misnøie blandt medlemmene med at det står kr. 1.35 på heltbetalende merker og kr. 0.75 på halvtbetalende merker, mens kontingenten er forskjellig i de respektive avdelinger, foreslår man at det på merkene kun står $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ og F. i likhet med flere andre forbund.» Komitéen har sett litt på det, men finner ikke at dette vil være en praktisk løsning av spørsmålet. Jeg har konferert med noen av avd. 102, og jeg tror ikke at det forslag vil bli opprettholdt.

Innstillingen tangerer også *avdelingenes lover* angående kontingenten. Der foreslår vi ingen forandring; det får bli avdelingenes sak å bestemme den del av kontingenten som trenges til den stedlige administrasjon.

Nygren: Vår forening har jo et forslag i denne sak. Spørsmålet om en senkning av kontingentsatsene forelå for oss før storlockouten, da kassebeholdningen var større, og det kan vel ikke sies å være så aktuelt idag som den gang forslaget blev fremsatt. Men man må også ta hensyn til at innbetalingskraften svekkes stadig. Jeg må derfor opta vårt forslag om at kontingenten for heltbetalende settes til 1 krone og for halvtbetalende til 55 øre.

Løgvæn: Det var en ting jeg glemte. Komitéen har ikke tenkt sig muligheten av nogen forandring; derfor har vi heller ikke sagt noget om understøttelse under konflikter. Men det sier sig selv at hvis et forslag om nedsettelse skulde gå igjennem, må skalaen for understøttelse fastsettes i forhold hertil.

Konrad Karlsen: Jeg kan heller ikke forstå at det er mulig å presse kontingenten yderligere ned nu, derfor vil jeg så godt jeg kan anbefale innstillingen.

Stavrum opplyste at representantene fra Malmö Grubearbeiderforening vilde stemme for komitéens forslag.

A. Antonsen: Vi ser hvor vanskelig det er å få kontingenten inn; medlemmene finner det derfor rimelig at den bør følge i et visst forhold de reduksjoner de har fått på sine lønninger. Jeg vil derfor støtte forslaget fra Brødsjø Jernbanearbeiderforening om en nedsettelse til 1 krone for heltbetalende og forholdsvis for halvtbetalende.

Ordstyreren: Dirigentene er enig om å sette budgettkomitéens forslag under votering først; vedtas det, ansees de andre forslag bortfalt.

Ved *voteringen* blev innstillingen vedtatt mot noen få stemmer.

Ekstrakontingenten.

Budgettkomitéen foreslo:

«Forbundsstyret bemyndiges til å opheve den nuværende ekstrakontingent så snart dette ansees forsvarlig av hensyn til forbundets økonomi.»

Løgvæn begrunnet kort forslaget, som han anbefalte vedtatt.

Chr. Henriksen: Som bekjent har Landsorganisasjonen ophevet sin ekstrakontingent fra og med 4 juni. På grunn av forbundets økonomiske stilling er de uttellingene vi nu har — først og fremst til veiarbeiderne — så forretningsutvalget det imidlertid ikke mulig å gå til å opheve ekstrakontingenten nu, men fant iallfall at det måtte gå til landsmøtets drøftelse og avgjørelse. Jeg anbefaler innstendig budgettkomitéens innstilling, det er omtrent utelukket at landsmøtet under den nuværende situasjon kan gå til det skritt å opheve ekstrakontingenten.

Karl Edvardsen talte for ophevelse straks.

Formannen: Når det gjelder kontingenten i sin almindelighet og vi vet hvordan stillingen er innen forbundet, forekommer det mig at landsmøtet må gi det kommende styre iallfall den mulighet som ligger i å beholde den kontingent som er — og som er avgjort for den ordinære kontingents vedkommende — men dessuten slik at man kan la den ekstraordinære kontingent pågå så lenge dette finnes uomgjengelig nødvendig. Som nevnt har den av Landsorganisasjonen utlignede ekstrakontingent vært løpende til 4 juni, og hvert øre av den er gått til Landsorganisasjonen. Man har gjentagne ganger vært inne på at det vilde vært ønskelig å kunne foreta ytterligere en utligning av et tillegg som kunde tilfalle forbundet, men styret har ikke villet gjøre det. Når imidlertid Landsorganisasjonen har ophevet ekstrakontingenten for sitt vedkommende, var forbundsstyret av den opfatning at man iallfall inntil videre måtte beholde den nu pågående ekstrakontingent. Vi er jo ikke ferdig med våre konfliktaffærer, og så lenge veikonflikten varer, bør man bibeholde den kontingent vi har, *inklusive* ekstrakontingenten. De fleste ved veivesenet står som halvtbetalende; det vilde være berettiget — og det foreligger også anmodninger om det fra veiarbeiderne — om de fikk et lite tillegg til understøttelsen, så de kan få noget mere til det daglige behov enn det som understøttelse efter halvtbetalende medlemsskap gir adgang til. Jeg vil ut fra de grunner jeg her har nevnt anbefale innstillingen; det nye styre bør ikke settes i den ubehagelige situasjon så snart det er tiltrådt at det skal spekulere og snu og vende på hvordan man skal få det til å gå når det gjelder forbundets økonomi.

Ved *voteringen* blev budgettkomitéens forslag enstemmig vedtatt.

Lønninger, kontorhjelpe, diett m. v.

(Budgettkomitéens innstilling).

Fra *budgettkomitéen* referertes følgende innstilling under lønninger.

«Lønnen for formann, næstformann og kasserer	kr. 5 500.00	pr. år
Tellepenger til kassereren	« 200.00	—
Pensjon til Hans Berntsen	« 2 800.00	—
Utenbys diæt	« 14.00	pr. døgn
Arbeidstap	« 15.00	—
Innenbys diæt	« 6.00	—
Utenlands diæt	« 20.00	—

Enn videre foreslår budgettkomiteén at de nye satser trer i kraft fra 1 oktober 1932.

Videre foreslår budgettkomiteén et personlig tillegg av kr. 400.00 til formannen.»

Løggavlen: Når vi skal behandle lønnen til tillitsmennene, er det nødvendig å gå tilbake og se på hvordan forholdet var den gang disse lønninger ble stipulert; først dermed får man et riktig bilde. Til 1928 var lønnen 7 000 kroner. I 1928 blev det så foretatt en ganske drastisk nedskjæring — fra 7 000 til 5 500 kroner. På et brett blev altså lønnen avkuttet med 1500 kroner. Det er vel ikke tvil om at man nu idag vil se på dette som en urettferdighet, og det er også etter mitt syn utvilsomt at den betraktning er riktig, at man den gang gikk for vidt, særlig når man sammenligner med lønninger i andre forbund av en tilsvarende størrelse. Der er ikke et forbund av dem som i denne henseende kan stilles op mot vårt som gir sine tillitsmenn så lav lønn.

I den periode som er gått siden 1928 til idag er dessverre de fleste medlemmers lønn blitt redusert, mer eller mindre, det er så. Men på den annen side kan ikke et landsmøte sette sig i den stilling å betrakte sig som en arbeidsgiverinstans — vi må se litt større på tingene. Og jeg vil si at det i komiteén råder den *enstemmige* opfatning, at de nuværende lønninger for våre tillitsmenn er lave som de er. Av hensyn til tidene og medlemmenes dårlige økonomi fant man det ikke oppartunt å foreslå en forhøielse, men på den annen side kunde man ikke tenke sig muligheten av at man skulde ville gå til en nedskjæring.

Stort sett har komiteén bibeholdt rammen for beslutningen i 1928. Som man vil se har man nedsatt posten tellepenger for kassereren med 200 kroner og pensjonen til Hans Berntsen med 400. En del av det man derved innsparte var tenkt å skulle gå til et *personlig tillegg til formannen*, forutsatt at den nuværende formann gjenvelges. Han har stått i 19 år som formann, og han har hatt medlemmenes tillit; da vil det ikke være for meget om man påskjøner Ødegaard det årlange og til dels slit-somme arbeide han har hatt og nedlagt i forbundet. Jeg vil på det beste anbefale komiteéns innstilling vedtatt av landsmøtet.

Ragnar Fossum: I tilleggsdagsordenen på side 11 er det inntatt et forslag som er fremsatt av den forening jeg representerer. Vi har funnet det å være helt på sin plass at forbundets tillitsmenn får sin lønn redusert i samme forhold som forbundets øvrige medlemmer. Vi mener også at kameratskapet blir bedre mellom tillitsmennene og medlemmene, hvis de lever på mere like vilkår. Ut fra den motivering vi har gitt, når det gjelder en sammenligning med anleggsarbeidernes lønn efter de siste

lønnsnedslag, vil jeg opta *Aune Jernbanearbeiderforenings* forslag. Vi foreslår at det blir lagt til grunn for behandlingen av lønnen. Det lyder:

«Den nuværende lønn for formann, næstformann og kasserer nedskjæres med kr. 1 000.00, og at de i fremtiden følger med de fagorganiserte arbeideres eventuelle lønnsnedskjæring eller forhøielser.»

Røttereng: Vi har i komiteén sett så nøkternt som mulig på dette og søkt å ta hensyn både til de innkomne forslag og til det som ellers foreligger. Det nedslag landsmøtet gikk til i 1928 utgjorde mellem 20 og 25 pct. Det er nokså meget med en gang, og kanskje de fleste som er her på dette landsmøte vil måtte innrømme at det var for drøit. Det er nevnt at man iallfall kunde gå ned med 500 kroner. Men det spiller en overordentlig liten rolle for forbundet og medlemmene. Det vil utgjøre ca. 24 øre pr. medlem pr. år. Innstillingen er *ikke* oppgjort med stigning i budgett, men med nedgang, tross de 400 kroner som er foreslått som personlig tillegg til formannen. Og det bør han ha som ansvarshavende for kontoret og administrasjonen i det hele tatt. Jeg anbefaler den enstemmige innstilling.

Westgaard: Namsos Jernbanearbeiderforening har foreslått en lønn for hver av tillitsmennene av 5 000 kroner, og vi har beregnet en besparelse derved på kontoen lønninger av kr. 9 420.00. Nu ser jeg at hovedstyret drar dette i tvil og har gitt oss en «salve» for det. Men om det er nogen misforståelse, er det iallfall ikke foreningens feil, for det er beregnet efter det regnskap som kassereren og hovedstyret har satt op. Når vi foreslår 5 000 kroner, er det riktignok en reduksjon fra det som nu er, og jeg er opmerksom på at det er adskillig dyrere leveforhold i Oslo enn ute på arbeidsplassene i almindelighet for en arbeidsmann; allikevel mener vi at der i vårt forslag er tatt tilbørlig hensyn til den forskjell som er. Jeg optar Namsos Jernbanearbeiderforenings forslag.

P. O. Moan: Jeg er pålagt av avdelingen å forsøke å få lønningene ned. Og det er forståelig ut fra de vilkår vi på anleggene lever under, at man sier at her må det tales en liten beskjæring. Jeg vil støtte Aune Jernbanearbeiderforenings forslag.

Bottenvand: Det er riktig at vi må ha for øie de forhold hvorunder folkene på arbeidsplassen idag lever. Slik som lønningene idag er stipulert, ligger det nær for ledelsen i hvilken som helst organisasjon å resonere som så, at hvordan det enn går — om arbeiderne får lønnsreduksjon — så angår det ikke *mig*. Jeg mener at de resultater man opnår i organisasjonsvirksomheten også bør gjelde lederene selv, og hvis det får tilbakevirkende kraft på dem, slipper vi kanskje å høre dem si, at lønnsreduksjonen for medlemmene er uundgåelig. Jeg tror det vil virke sundt. Løggavlen anbefaler et lønnstillegg for formannen på 400 kroner under den forutsetning at den nuværende formann gjenvelges. Det er et aldeles uriktig syn komiteén gjør gjeldende her. Gikens grubearbeiderforening har foreslått samtlige lønninger nedsatt til 5 000 kroner, og at de gjøres *regulerbare* i forhold til forbundets øvrige medlemmer med hensyn til stigning og fall i arbeidslønningene. Det

er et forslag som er nogenlunde likt med Aune Jernbanearbeiderfor- enings; det ligger på centrum og jeg optar det.

Karl Edvardsen: Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening har foreslått en nedsettelse av 500 kroner, og vi mener å kunne forsvare den stilling. Vår forening vil derfor stemme for at lønningene settes til 5 000 kroner, med de samme tilleggspenger for kassereren som blev besluttet i 1928.

Bergundhaugen: Selv Arbeidsgiverforeningens formann, Finn Dahl, vilde skjemme sig for å fremsette slike forslag som enkelte her har gjort. Man skulde næsten tro at det er bonde regjeringen som hadde den ledende hånd. Det er iallfall en nedskjæringspolitikk i flukt med dens linje, når det gjelder arbeidsfolk. Det vilde for våre tillitsmenn bli en likefrem sultelønn. Man skal huske på, at også *de* er organiserte folk, og de skal ikke settes ut på et sultenivå. Man kan ikke uten videre trekke sammenligninger med dem som står ute på anleggene. Om jeg hadde hatt kvalifikasjoner til å motta en slik stilling, vilde jeg hatt betenkeligheter ved det på den lønn som av enkelte foreslås her. Jeg vil stemme for komitéens forslag, men en forhøielse av de nuværende lønninger vilde vært det riktige.

Hersleb: Finn Dahl vilde skjems, sier Bergundhaugen. Nei, Finn Dahl skjems ikke for å ta *alt* det en arbeidsmann har. Jeg mener at det heller ikke tar sig ut å nedsette en manns pensjon — tross jeg kjenner ikke hans forhold — når man ikke vil nedsette de faste løn- ninger. Men det er vel i harmoni med dette når budgettkomitéen vil nedsette tellepengene for kassereren på et budgett på 1 million, og samtidig gi formannen et personlig tillegg på 400 kroner. Jeg savner imidlertid logikken i alt dette. Jeg stemmer for Gikens Grubearbeider- forenings forslag.

Strek blev satt.

Løggavlen: Jeg vil hefte mig litt ved hvad Hersleb sier. Han kjen- ner ikke Hans Berntsens forhold, sier han. Da skulde han heller ikke ha sagt noget om det. Berntsen har oppebåret pensjon av Norsk Ar- beidsmannsforbund siden 1913, og en pensjon som er forholdsvis større enn noen annens; han har ingen forsørgelsesbyrde, og det skal sies at vi har behandlet ham pent. Så nevnte han tellepengene. Kassereren har oplyst at han er fornøiet med det vi foreslår, og det er i *forstå- else* med ham at vi har gjort det.

Om forholdene i sin almindelighet vil jeg si til de som taler for en reduksjon av de nuværende lønninger: Se dette spørsmål på bakgrunn av den urettferdighet som blev begått av landsmøtet i 1928! Man har bl. a. anvendt som et argument for nedsettelse de dårlige lønnsvilkår veiarbeiderne har. Ja, det kjenner jeg selv til. Men skulde vi være av samme skuffe som Finn Dahl eller kapitalistene i sin helhet — skulde vår moral og solidaritet stå på samme nivå som disse blodigler? Den ånd som råder blandt anleggs- og grubearbeiderne før, er nu ikke til å kjenne igjen. Jeg ser det som et ekko av den misnøie som hersker. Men man skal ikke blande sammen *sak* og *person* på den måte. Det er en grunnfalsk betraktning å sette ned lønningene — det må vi vel kjenne

på oss selv det. Hvis en mann som forhandler skal sitte og tenke på hvordan han skal klare det skattetrekket o. s. v., da har ikke den mann den evne han trenger til å optre selvstendig som arbeidernes forhand- ler. Vi må se det rent menneskelige i dette — men uten å behøve å være sentimentale. Vi må se rent nøkternt på dette, og jeg vil legge til: vi må være *rettferdige*. Jeg vil appellere til den gamle ånd blandt anleggs- og grubearbeiderne, og jeg vil legge et varmt ord inn for at våre tillits- menn får en lønn slik at de kan leve av det, og slik at vi ikke skal ha skam av det.

Formannen: Jeg hadde ikke tenkt å ta ordet; det kan jo på en viss måte opfattes slik at man snakker i egen interesse. Nu er det imidlertid ikke avgjort hvem som skal være formann etter dette landsmøte, så jeg står like fritt som noen annen. Årsaken til at jeg tok ordet var de refleksjoner Bottenvand gjorde gjeldende. Jeg synes det var noget som ligger så langt borti veggene at jeg vet næsten ikke hvad uttrykk jeg skal bruke for å karakterisere det. Jeg tror imidlertid ikke det er *mange* i denne forsamling som er i tvil om at det som en tillitsmann bestreper sig for og vil gjøre alt mulig for er å opnå de best mulige vilkår for dem han er satt til å representere, enten det er ved forhand- lingsbordet eller i andre institusjoner. Jeg tror ingen tillitsmann sitter med de følelser Bottenvand mente å kjenne til, og jeg vil bestemt ha mig den slags frabedt; jeg håper også at det ikke er noen annen som vil følge det eksempel å bringe diskusjonen inn på et nivå som er ganske meningsløst.

For øvrig vil jeg bare ha sagt til Edvardsen at når han snakker om et forslag fra Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening, så fore- ligger der ikke noget sådant; det er blitt undersøkt, og det er bekreftet at der ikke er fremsatt noget forslag i saken.

Thunshelle: Når vi ser lønnsforholdene for tillitsmennene i sam- menheng med andre forbund av samme størrelse, da ser vi at det alle- rede ligger på et lavmål. Etter mitt syn er jo hele arbeiderbevegelsen bygget på at man skulde søke å hevde sig på best mulig måte økono- misk; men her går man den motsatte vei. Jeg må gjenta hvad Bergund- haugen sa: det er ingen radikal linje man her er inne på, men en reak- sjonær. Jeg kan under ingen omstendighet være med på det. Når ko- mitéen enstemmig foreslår et gratiale til formannen av 400 kroner i tillegg til hans lønn, må det være i erkjennelsen av at lønnen ligger for lavt som den nu ligger. Jeg anbefaler varmt innstillingen.

Jubskås: I 1928 var jeg med i flertallet i budgettkomitéen som fo- reslo den sterke nedskjæring. Jeg var i *tvil* den gang, men jeg vil si at jeg er blitt klar over at den nedskjæring funksjonærene der fikk var altfor sterk. Det går igjen i så mange innlegg at man skal sammenligne med lønningene på arbeidsplassen. Ja, arbeidernes evne til å betale kon- tingent er sunket. Men hvis man går til å nedsette lønningene med 500 kroner for hver av de 3 tillitsmenn, vil det — fordelt på 9 000 medlemmer — bety 16 øre pr. år pr. medlem. Jeg vil konstatere at hvis budgettkomitéens innstilling var blitt vedtatt *uten debatt*, vilde forbun- dets økonomi vært like god. Anleggsarbeiderne har aldri vært små-

lige — det er iallfall en velsignet egenskap ved dem, hvad der enn kan sies. Men en ytterligere reduksjon nu vilde være en smålighet. Jeg anbefaler innstillingen om uforandrede lønninger og 400 kroner i personlig tillegg til formannen.

Scaba: Jeg synes ikke at vi som representanter kan gå tilbake til medlemmene uten å ha redusert et litte bitte grann. Det ligger deri fra min side iallfall ikke på nogen måte nogen slags bitterhet, og jeg vil be dem som blir valgt om at de ikke må føle det slik. Jeg stemmer for Giken Grubearbeiderforenings forslag, når det gjelder de faste lønninger. Med hensyn til de 400 kroner i tillegg til Ødegård må *det* bli en sak for sig.

Borgen: Jeg er forbauset over at der virkelig innen arbeiderbevegelsen kan være en slik bondeånd. Det høres ut som *alt* skal baseres på nedskjæring. Jeg har alltid vært en hater av den politik, for alt det gale vi ser har vi bare den konservative nedskjæringspolitikk å takke for. Hvis forbundets fortsatte virke skulde stå og falle med en reduksjon av lønningskontoen på 1 500 kroner, da tror jeg forbundet er dødsdømt. Man skal også se hen på den personlige dyktighet, og en dyktig og skikket mann reflekterer ikke på sultelønninger. Kommer man ut på et lavmål slik at en menneske ikke anstendig kan leve av det, da må han ikke ta det — slik ser *jeg* det.

Alfr. M. Nilsen: Jeg er fullstendig klar over at slik som det synes å ligge an på landsmøtet har komitéen hatt et nokså vanskelig arbeide. Men jeg vil gi komitéen mitt kompliment for at den har søkt, under de forhåndenværende omstendigheter, å gjøre så meget rett og skjell som i det hele tatt har vært mulig. Min opfatning er den at de lønninger tillitsmennene har er for små, og at nedslaget i 1928 var aldeles meningsløst. Derfor kom lønnen den gang på et lavmål. Men medlemmene forlanger like fullt at de skal kunne skjøtte sitt arbeide i Norsk Arbeidsmandsforbund, selv om det skal skje ved stort personlig offer. Man skal være opmerksom på at de dog sitter i *ansvarshavende* stillinger og skal være til disposisjon til enhver tid — natt og dag — når det kreves. Jeg synes at det er å vurdere arbeidet i N. A. F. på en aldeles forkjært måte slik som det snakkes her av enkelte. Jeg skjønner at det er ingen stemning for å gå *høiere* op; da burde man iallfall enstemmig vedta innstillingen — det *burde* der på dette landsmøte ikke være meningsforskjell om. Og de som har foreslått en nedsettelse, burde ta de forslag tilbake. Kjernen i anleggsarbeidernes lære har vært renhårighet i deres opptreden, men jeg savner den gamle gode ånd som det var blandt de gamle renhårige «sluskene» her i landet — den er det vanskelig å opdage. Man har henvist til stemningen i foreningene. Bare 9 foreninger har foreslått at man skal sette lønningene lavere ned. Da kan det ikke være slik stemning utover landet som man vil gi det utseende av — *heldigvis*. Man bør heller ikke glemme at arbeidsmengden vil bli øket. Det er bl. a. besluttet å utgi «Arbeidsmanden» hver måned i stedet for hvert kvartal. Det forslag som var rimelig og riktig her, var at man fastsatte lønnen etter oppgavene og ansvaret. Men mer arbeide og mindre lønn — er det

det som er blitt prinsippet for vårt arbeide? Jeg anbefaler så innstendig som jeg kan at man så samlet som mulig stemmer for budgettkomitéens innstilling.

Simonsen: Jeg er ikke stemt for å gå til nogen nedskjæring her. For det ene er det ikke noget å misunde en tillitsmann det arbeide han er satt til å vareta. Lønnen på arbeidsplassen er på et lavmål, og alle reagerer, men det kan vel ikke være noget prinsipp dette at lønnen for tillitsmennene skal settes slik at økonomiske bekymringer skal melde sig samtidig som de er overlesset med arbeide. Dernæst vil det være uværdig for forbundet om man skulde godta det syn som enkelte av forslagene gir uttrykk for. Røttereng nevnte nogen tall som var trefende; de viser hvad en lønnsnedsettelse *økonomisk* vil bety for forbundet og medlemmene. Det som da blir tilbake, er det *prinsipp* at lønningene skal ned tross alt. Men gir det noget saklig grunnlag for landsmøtets stillingtagen? Jeg sier nei. Jeg slutter mig helt til komitéens innstilling.

Bottenvand: Når formannen føler sig personlig såret over mine uttalelser, var det ikke nettop tilsiktet fra min side. Jeg vet ikke om Ødegård nogen gang har hatt den følelse. Men *arbeidsgivernes* følelser kjenner jeg. Og ut fra det har Gikens Grubearbeiderforening stillet sitt forslag. Arbeidsgiverne vil resonnerer slik at når arbeidernes organisasjoner har råd til å betale så store lønninger, da er arbeidernes lønninger for høie som de er. Og *det* kan jo høres — fra den side. Så får vi straks kravene om at arbeiderlønningene skal reguleres nedover. Jeg mener at det er renhårig å fastsette et visst forhold her. Å oprettholde høie lønninger gagnar oss ikke i lengden.

Westgaard: Det er sagt at det er et arbeidskjøpersyn som gjør sig gjeldende når vi krever en nedsettelse av tillitsmennes lønninger. Jeg vil på Namsos Jernbanearbeiderforenings vegne protestere mot at tillitsmennes arbeider på sultelønninger. Alfr. M. Nilsen forsøkte å agere feierkost — han har gjort det hele tiden — men når han snakker om den renhårige ånd blandt de tidligere anleggsarbeidere som nu skulde være borte, vil jeg henvise til de forslag som *tidligere* er vedtatt på landsmøtet — i motsetning til de argumenter som føres til fordel for budgettkomitéen.

Antonsen: Det er en almindelig opfatning i min forening at lønningene måtte ned. Hvis man skal se på dem i forhold til anleggsarbeiderne og de forhold disse lever under — ofte med husholdninger på to steder — må man spørre: Hvad blir det igjen til disse arbeidere? Hvis formannen eller næstformannen er ute på reise har de jo sin diettgodtgjørelse. Men er *vi* borte fra hjemstedet, må vi betale av den lønn vi har. Og det blir for dyrt. Jeg anbefaler Aune Jernbanearbeiderforenings forslag.

Konrad Karlsen: Det er snakket om renhårighet. Det er ikke det som foreligger; jeg vil bare ta avstand fra at Alfr. M. Nilsen er den rette til å tale om renhårighet, for det er han ikke. Jeg stemte på landsmøtet i 1928 for 6 000 kroner som jeg syntes var det de måtte ha;

det er ikke nu aktuell politikk å få satt lønnen op, men da bør man iallfall holde den på det den er, ikke sette den ned. Der er sammenlignet med medlemmenes lønn. Det er ikke alle av medlemmene som tjener så dårlig heller. Men *hvorfor* er lønningene kommet så langt ned for vårt forbunds medlemmer? Det er et maktspørsmål — vi har ikke vært sterke nok til å holde lønningene på det nivå de skulde være. Men det er klart at det gir oss ingen rett til å resonnerer som arbeidsgiverne; det vilde være prinsipielt å anerkjenne den lønnspolitikk de driver. En nedsettelse av tillitsmennesenes lønninger betyr praktisk ingen verdens ting for det enkelte medlem, hverken fra eller til — det har intet å si i den forbindelse. Jeg anbefaler innstillingen fra komitéen. Hvad angår tillegget til formannen er jeg helt enig i at forbundets øverste tillitsmann, som har det *største* ansvar, får et sådant tillegg; det er meget berettiget.

Nordvik: De som har foreslått nedsettelse, mangler ethvert grunnlag for å bedømme hvad det koster å bo i Oslo. Det er nevnt tillitsmennesenes arbeide. Vi har hatt bra fremgang i medlemstallet, uten at lønnen er øket, tross arbeidet tiltar. Personlig er jeg enig i Nilsens syn at lønningene skulde vært forhøiet. Vi arbeider for å få våre egne lønninger op og motsetter oss en forringelse; så skulde vi nedskjære våre egne tillitsmennes lønninger, når det ikke av andre grunner er berettiget! Det er iallfall ikke uttrykk for et arbeidernesyn.

Aanon Larsen: Det kan være så at de blev redusert for meget i 1928. Men vi kan ikke se bort fra den nedskjæring vi har fått i 1926, 1929 og 1931. De som skal greie å tjene 3 000 kroner på anleggene må bruke spaden temmelig hårdt. Om man gikk til en lønn av 5 000 kroner, synes jeg det vilde være passelig; jeg vil dessuten stemme for det foreslåtte tillegg til formannn.

Debatten var dermed avsluttet og man gikk til votering.

Det blev først stemt over *innstillingen fra budgетtkomitéen* vedkommende lønnen for formannen, næstformannen og kassereren.

Voteringen foregikk ved navneoprop.

Innstillingen — 5 500 kroner — blev vedtatt med 67 mot 58 stemmer.

De 67 var: Julie Ingebregtsen, Anna Nicolaysen, Borghild Tharaldsen, Georg Nicolaysen, Oskar Kvernbo, Ole Beck, Einar Messelt, Emil Hellmann, John Fossflaten, Einar Schei, Johan Røttereng, Aksel Nygren, Ole P. Bonde, Jacob Kvikstad, Jon Nergaard, Theodor Jordal, Alfr. Andersen, Sigurd Oshaug, Johan Fagerlien, Manberg Pedersen, Edv. Hjelle, Johan Berlid, Arne Endresen, Hans Lund, Arthur Borgen, Harald Rødaas, Louis Jensen, Magnus Merli, Nils Andersen, Einar Vinaas, Anders Brovold, Tønnes Moe, Knut Hartmark, Konrad Karlsen, B. Thunshelle, Magnar Kristiansen, Jørgen Gjerstad, Edmund Edvardsen, Oskar Misvær, J. Karlsen Fineide, M. Lorentzen, F. G. Erikson, Iver O. Brekken, Paul Fredriksen, Petter Viken, Hans Andresen, Ole Wenge, Thv. Thorstensen, A. Grimnes, Anders Olafsen, Olaf Sletten, Ltz. Johannesen, Karl Pettersen, Kristian Slaatsveen, M. Hestnes, Ole Nordvik, Oskar Hansen, B. Bekkevold, Viktor Nordahl, Nils Bakken,

Konrad Botten, Simon Simonsen, L. Bergundhaugen, Johs. Togstad, Ingv. Løgavlen, H. O. Jubskaas og Alfr. M. Nilsen.

De 58 var: Frithjof Johansen, Karl Edvardsen, Andreas Rekve, Ingv. Hotle, Olav Stavrum, Thorleif Mihle, A. Gjøranson, N. Benjaminsen, Karl Bottenvand, Alfr. Brandt, Jørgen Hersleb, Alfr. N. Johansen, Trygve Hansen, Peder Monge, Peder O. Moan, Johs. Dørdahl, Anders Myren, Rasmus Aslesen, Aanon Larsen, John Solberg, Rolf Jensen, Simen Thorsen, Jørgen Sundt, Alfr. Stensbak, O. P. Gautestad, Johan Skjølberg, Edvard Hemlie, Tilly Johansen, Einar Nagel, M. Limstrand, Lars Bakken, Ole Jamtil, Alsing Moen, Arthur Eck, Lauritz Sundt, Idar A. Kleveland, Hans Moen, Muman Pedersen, Sandberg Setså, Martin Illøkken, Mikal Svaba, Ole Negaard, Haldor Johansen, Peder Gylland, Kristen Mortensen, John Berg, John W. Hansen, Jacob Hagen, S. Westgård, Bernhard Reines, Ragnar Fossum, Ingebrigt Aasgaard, Albert Antonsen, Georg Grongstad, Martin Trovaag, Hans Røste, Kr. Moljord og Arthur Lie.

Fraværende: O. J. Omland, Anders Haugen, Olaf Holm og B. Pettersen.

Ødegård og Henriksen stemte ikke.

Der votertes videre over budgетtkomitéens innstilling.

Tellepenger til kassereren blev med stort flertall opført med 200 kroner.

Pensjon til Hans Berntsen, 2 800 kroner, blev bevilget enstemmig. Som utenbys diett var opført 14 kr. pr. døgn, arbeidstap 15 kroner. *Løgavlen* gjorde opmerksom på at budgетtkomitéen hadde knappet av 1 krone på disse poster.

Benjaminsen optok det innsendte forslag fra Sandnæs Arbeiderforening, sålydende:

«Innenlands: Tapt arbeidsfortjeneste kr. 12.00 pr. dag. Diettgodtgjørelse kr. 10.00 pr. dag. Innenbys diett kr. 4.00 pr. dag.

Utenlands: Tapt arbeidsfortjeneste kr. 12.00 pr. dag, diettgodtgjørelse kr. 13.00 pr. dag.»

Bottenvand optok Gikens Grubearbeiderforenings forslag:

«Diettgodtgjørelsen settes til kr. 10.00 og arbeidstap til kr. 15.00 pr. dag.»

Thunshelle anbefalte innstillingen, men mente at satsene burde gjøres gjeldende fra og med dette landsmøte.

Jakob Hagen optok forslaget fra Ranumsletten Anleggsarbeiderforening. Det lød:

«Diét og tapt arbeidsfortjeneste, daglønn for hovedstyre og andre representanter i organisasjonens tjeneste senkes fra den nuværende, tapt arbeidsfortjeneste kr. 13.00 pr. dag, diét kr. 12.00 pr. dag, søn- og helligdager innbefattet.»

Aanon Larsen foreslo 12 kroner pr. døgn i diett og 12 kroner i arbeidstap.

Ved *voteringen* blev budgетtkomitéens innstilling vedtatt med stort flertall. Dermed bortfalt de øvrige forslag.

Innenbys diett, 6 kroner, blev vedtatt enstemmig efter innstillingen.

Likeså vedtokes enstemmig innstillingen om 20 kroner som diett for reiser i utlandet.

Budgettkomiteén innstillet at de nye satser trådte i kraft fra 1 oktober 1932.

Thunshelle foreslo at satsene for diett og tapt arbeidsfortjeneste blev gjort gjeldende fra og med dette landsmøte.

Ved alternativ votering blev komiteens forslag vedtatt med stort flertall.

Innstillingen om et personlig tillegg til formannen av 400 kroner blev vedtatt med 60 mot 52 stemmer.

Lovenes ikrafttreden.

Formannen foreslo:

«De vedtatte lovendringer trær i kraft fra 1. oktober 1932.»

Forslaget blev enstemmig vedtatt.

Møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet mandag 20. juni.

Ordstyrer: *Merli*.

Protokollen blev godkjent.

Forretningsordenen.

Ordstyreren: Vi vil nu få formannens muntlige beretning for 1932. Vi går da over til valgene imorgen tidlig for å kunne avslutte landsmøtet imorgen.

Formannen: Jeg henstiller at man utsetter med å ta endelig bestemmelse om forretningsordenen, inntil man ser hvor langt man kommer idag.

Ordstyreren: Dirigenten kan være enig i at man da utsetter dette inntil videre.

Mundtlig beretning 1932.

Formannen: Når det gjelder virksomheten i 1932 har jeg tenkt at det kanskje ikke skulde foranledige så særlig bred behandling, da vi ikke i år har hatt så særlig mange store begivenheter når det gjelder overenskomster om lønns- og arbeidsvilkår.

Det største, og også vanskeligste, spørsmål i år er jo situasjonen ved veianleggene. Der står man jo ennå ikke foran nogen avgjørelse av tingen, men det er rimelig at det spørsmål optar en plass på landsmøtets dagsorden, og at man derfor vil se lidt på det.

Vi har hatt forøvrig en del tarifforhandlinger, og vi har også opprettet forskjellige overenskomster, men de er alle av mindre omfang, og de er blitt løst uten at det er blitt konflikt på den slags ting i år. Jeg har tenkt at jeg straks kunde berøre de tilfeller her; hvad forøvrig

behandlingsmåten angår hadde jeg tenkt å foreslå at behandlingen angående virksomheten i 1932 ordnes således at der gis en nærmere redegjørelse for *konflikten ved veianleggene*; vedkommende de øvrige spørsmål reiser de enkelte representanter de spørsmål som de finner av interesse for saken.

Det var i 1931 at man avsluttet den langvarige *Foldalskonflikt*. Jeg nevner den fordi der intet er skrevet om den i beretningen for 1931, eftersom avslutningen skjedde så umiddelbart på nyåret 1931 at man tok hele avslutningen med i beretningen for 1930. Det er imidlertid et moment i forbindelse med den konflikt som jeg vil nevne her, nemlig den ordning som blev truffet når det gjaldt å *fjerne de arbeidsvillige* som dannet sin «gule» forening der oppe. Også den ting blev ordnet, idet det mål man satte sig ved forhandlingene viste sig å føre frem.

På høsten 1931 fikk vi en ny virksomhet her i landet, *Orkla Metall*. Vi har ved denne bedrift opprettet en overenskomst som er vesentlig overensstemmende med den som gjelder for den elektrokjemiske industri.

Ved *Skjerka*-anlegget i Vest-Agder hadde man ikke nogen ordning for det arbeide som direkte blir utført av fylket. Det har vært forhandlinger, og vi har opnådd den ordning at de lønns- og arbeidsbetingelser som gjelder for *Skjerka*-anlegget også gjøres gjeldende for det arbeide som utføres av fylket selv.

Tidligere har landsmøtet behandlet *Sulitjelma*-saken; jeg skal ikke komme inn på den her — den er behandlet og avgjort av landsmøtet. Men det har vært et av de store spørsmål som har meldt sig i inneværende år.

Vi har også hatt en del arbeidsrettssaker om forståelsen av overenskomster og en masse forhandlinger om tvistes spørsmål som er opstått.

Blandt de overenskomster som er opprettet gjelder flere forskjellige bedrifter omkring *Oslo*. Bl. a. fikk vi på slutten av 1931 organisert de arbeidere som er beskjeftiget ved de såkalte nattvaktsskaper her, og vi har også fått ordnet overenskomstforholdet for disse på en tilfredsstillende måte. Når det gjelder overenskomstene ved *Oslo* kommune for forbundets medlemmer så er disse også behandlet i år; vi var inne på dette under beretningsdebatten, og jeg skal ikke si mer om det.

Videre har vi i forbundet ikke få vask- og rengjøringskvinner; de har en hel del grupper innen sitt område, og vi har hatt også det forhold til behandling. Bl. a. har vi også hatt til behandling forholdet for dem som er beskjeftiget i *Oslo Samvirkelag*, og det er bragt i orden for en tid siden.

Av annet nevner jeg at en bedrift i *Mo i Rana*, A/S Nord-Norge, er gått inn i arbeidsgiverforeningen. Det er først i 1932 at forholdet der blev bragt i orden, slik at de bestemmelser som gjelder for bergverksindustrien forøvrig blev gjort gjeldende for arbeiderne ved denne bedrift. Der er også avsluttet en overenskomst med *Graff feltspattgruber* i Nordland.

Som jeg sa: den konflikt som er av størst omfang, og hvor det vel

også vil være av største betydning hvordan den blir ordnet — for de medlemmer det gjelder så vel som for forbundet, og også utenfor forbundet — er konflikten ved veianleggene, som fremdeles pågår. Chr. Henriksen vil gi en nærmere orientering om hvordan hele den sak ligger an. Før vi imidlertid går videre, tror jeg det vil være greiest for arbeidsordningen at man vedtar det forslag jeg skitserte, slik at de representanter som vil reise spørsmål angående inneværende års virksomhet benytter anledningen til det nu; men allikevel vil jo saken komme tilbake i og med den samlede beretning for 1932. Jeg innskrenker mig til disse innledende bemerkninger.

Ved *voteringen* over formannens forslag blev dette vedtatt enstemmig.

Man gikk derefter over til

veianleggskonflikten.

Henriksen: Veiarbeiderne har jo først i de senere år funnet veien til organisasjonen. Man har praktisk talt gjennom hele Norsk Arbeidsmandsforbunds historie snakket om organiseringen av disse. Men det blev ikke nogen fast *linje* og derfor heller ikke noget resultat av det arbeide. Jeg er ikke i tvil om de lønns- og arbeidsvilkår som de arbeider under, og *har* arbeidet under, er en vesentlig årsak til at de ikke har kunnet samle sig om å slutte sig til fagorganisasjonen. Det har vært mange omstendigheter i forbindelse med det spørsmål, uten at jeg skal gå noe mer inn på det her; forrige landsmøte var jo sterkt inne på spørsmålet. Ikke så få av veiarbeiderne var som bekjent tilsluttet N. S. L. F. Etter 1928 tok man fatt for alvor, og det har vist sig at veiarbeiderne er kommet jevnt og godt med i organisasjonen.

Allerede i 1929 om høsten fremsatte vårt forbund krav overfor veidirektoratet om forhandlinger for veiarbeidernes vedkommende. Den gang var man innstillet vesentlig på veivedlikeholdsarbeidet; vi hadde praktisk talt ikke veivokterne med. Veivesenet har, i likhet med statens jernbaneanlegg, et såkalt reglement, eller hvad vi kaller «almindelige bestemmelser». Vi erklærte den gang at vi intet hadde imot å innta de såkalte almindelige bestemmelser i et reglement eller overenskomst, og at man fikk bestemmelse om lønn og ferie o. s. v.

Disse forhandlinger førte ikke til noe i 1929 vedkommende lønnen. Veidirektøren sa at kommuner, fylker og stat måtte ha anledning til å bestemme om det. Imidlertid fikk vi gjennomført *ferien* for veiarbeiderne. Den ordning som blev truffet, var ikke tilfredsstillende, men i prinsippet måtte det sees som et skritt på veien. Stortinget i 1929 konfirmerte det forslag veidirektøren fremla til ferieordning for veianleggene og som var basert på det samme system som man hadde ved jernbaneanleggene. Men så krevde direktoratet at det blev tatt en bestemmelse om en såkalt tjenestetid, og det var det som var uheldig for veiarbeiderne; det var også meningsløst idet det er bare et fåtall av dem som kan opnå en arbeidstid av 1800 timer i året.

I 1930 gjentok vi kravet om fornyede forhandlinger. Men heller ikke de resulterte i noe for lønsspørsmålets vedkommende, idet vei-

direktoratets representanter meddelte at svarene på direktoratets henvendelse til overingeniørene samtlige gikk ut på at de frarådet å gå inn på vårt krav om ensartede lønnsbestemmelser. For *feriens* vedkommende kunde de heller ikke gå inn på den form for feriebestemmelser, som krevdes fra arbeidernes side, derimot hadde overingeniørene anbefalt at tjenestetiden i de gjeldende feriebestemmelser blev senket noe, og de antydte at tjenestetiden (1 800 timer) blev senket til 1 600. I de videre forhandlinger om disse spørsmål gikk Veidirektoratet med på å anbefale tjenestetiden 1 800 timer senket til 1 400 timer og tjenestetiden 1 200 timer senket til 1 000 timer. Nogen ytterligere forandringer erklærte Veidirektoratet ikke å kunne gå med på.

Efter at det var konstatert at det ikke var mulig å komme lenger med gjennomførelsen av våre krav overfor Veidirektoratet, optok man forhandlinger med de enkelte fylker. Heller ikke disse førte til noe resultat, idet overingeniørene uttalte at de ikke hadde mandat til å avslutte nogen overenskomst eller forhøje de gjeldende lønnssetser. Dette kunde kun skje gjennom Veidirektoratet og departementet. I 1931 utgikk det så en rundskrivelse fra Veidirektoratet og departementet, hvorefter overingeniørene ikke skulde innlate sig på noe som kunde medføre en merutgift for det offentlige.

Senhøstes 1930 og på efterjulsvinteren 1931 hadde vi adskillige konferanser med Skog- og Landarbeiderforbundet. Dette forbund hadde organisert flere veiarbeidere enn vi den gang, særlig vedlikeholdsarbeiderne og veivokterne. Og det var jo de grupper som vi regnet med virkelig vilde bety noe når det gjaldt å sette makt bak kravene. Skog- og Landarbeiderforbundet var interessert i spørsmålet, og vi blev enig om å sammenkalle representanter av veiarbeiderne til en konferanse, først og fremst om selve organisasjonsspørsmålet og dernæst for å drøfte hvad man videre skulde foreta for å forbedre lønns- og arbeidsvilkårene.

En sådan konferanse kom i stand i mai 1931. Det blev her enstemmig besluttet at alle grupper skulde samle sig i et forbund — Norsk Arbeidsmandsforbund. Konferansens beslutninger med hensyn til overføring av disse grupper til vårt forbund resulterte i at vi fikk overført ca. 600 medlemmer, bestående av anleggs- og vedlikeholdsarbeidere samt veivoktere. Det blev videre vedtatt at N. A. F. skulde fortsette agitasjonen for organiseringen av veiarbeiderne og forberede krav til Veidirektoratet og tilrettelegge spørsmålene på beste måte.

Vårt hovedstyre behandlet saken i møte i desember forrige år, og besluttet at man igjen skulde søke forhandlinger med administrasjonen; hvis dette ikke lyktes eller forhandlingene ikke førte til noe resultat, skulde man gå til *opsigelse* for veiarbeiderne. Hovedstyret så det slik at man måtte begrense opsigelsene i nogen grad, slik at en eventuell arbeidsstans kom til å omfatte de fylker og steder hvor vedlikeholdsarbeiderne var organisert, og hvor organisasjonen måtte antas å være god — med andre ord i de distrikter hvor man kunde gå ut fra, at en konflikt vilde ha *størst virkning like overfor myndighetene*.

Vi fremmet vårt krav om forhandling videre til Veidirektoratet,

uten at det var mulig å få avgjørende svar. Til syvende og sist blev vi bevilget en konferanse, som kom i stand først 16 mars. Vi sendte saken ut til de interesserte foreninger, og representanter blev valgt. Under forhandlingene stillet vi kravet om først og fremst å få opprettet en *kollektiv overenskomst for samtlige veivesenets arbeidere* i vårt land, og at denne overenskomst skulde erstatte det arbeidsreglement som har vært ved veivesenet. Videre krevde vi at bestemmelsene om «tjenestetiden» skulde utgå, og at man blev stående ved de bestemmelser vedkommende ferier som vi har ved jernbaneanleggene. Endelig gikk kravet ut på at der for veivokterne blev fastslått en grunnlønn av 2 400 kroner pr. år med 3 alderstillegg av 200 kroner. Vi stillet dessuten krav om en minstelønn i akkord av 95 øre timen, og at prisene skulde settes slik at de gav et akkordoverskudd av minst 50 procent. Så har vi de såkalte dagarbeidere, for disse krevde vi en timebetaling av 1.25, og for fagarbeidere kr. 1.50 — i enkelte fylker har de denne betaling. For arbeidere som var henvist til å ligge borte fra hjemmet om natten, krevdes et dietttillegg av 40 øre. Endelig var det i forslaget medtatt satser for fremkjøring av veidekksmateriell o. s. v.

Det samme gjentok sig nu igjen, at Veidirektøren ikke kunde gi noget bestemt svar før saken var forelagt «fylkene og overingeniørene for fylkenes veivesen samt for Arbeidsdepartementet». Etter 16 mars, da vi kom i forhandling, stod vi dertil overfor det at Veidirektoratet i forbindelse med departementet hadde utsendt et sirkulære om *reduksjon av satsene med 10 øre i praktisk talt alle fylker*. Vi sa øieblikkelig fra, at vi diskuterte ikke det spørsmål, men vi vilde diskutere lønns-spørsmålet for veiarbeiderne på basis av de lønninger de hadde hatt tidligere. Det resulterte imidlertid ikke i noget, bortsett fra at Veidirektøren erklærte å ville anbefale nogen ytterligere nedsettelse av tjenestetiden for opnåelse av ferie — fra 1 400 til 1 000 timer.

Under de forhandlinger vi hadde blev det fra arbeidernes representanter så sterkt som mulig fremholdt nødvendigheten av å få det nuværende reglement erstattet med overenskomst. Dette krav blev *avvist* av prinsipielle grunner. Videre blev det fremhevet, at forskuddslønnen måtte settes til ensartet størrelse. Endelig blev det fremholdt, at den i den senere tid foretatte nedsettelse av forskuddslønnen skulde tilbakekalles, hvortil Veidirektøren bemerket, at når det gjaldt et så vesentlig spørsmål som selve lønnen, fant han ikke å kunne stille noget i utsikt eller fremme noget forslag herom til sine overordnede.

Ved forhandlingenes avslutning den 19 mars bebudet arbeidernes representanter at de vilde fremkomme med en skriftlig bemerkning til Veidirektørens bemerkninger. Forhandlingsutvalget blev enig om å oversende følgende skrivelse:

«I anledning Veidirektørens protokollerte bemerkninger anføres:

Under forhandlingene blev det gjentagne ganger fremholdt fra arbeidernes representanter, at den stilling veiarbeiderne nu befinner sig i er uholdbar, og særlig har den i den senere tid i enkelte fylker foretatte nedsettelse av forskuddslønnen medvirket sterkt hertil. Videre blev det påpekt flere tilfelle av påtagelig uensartethet i lønsvilkårene

så vel for de almindelige veiarbeidere som for veivokterne. Videre nødvendigheten av å erstatte det nuværende reglement med overenskomst, og at en overenskomst burde oppettes, i hvert fall for formens forkomme, i overensstemmelse med det av arbeiderne fremlagte forslag. Endelig blev tydelig tilkjennegitt nødvendigheten av en generell lønnsforhøielse, i hvert tilfelle *ophevelse* av den i den senere tid for enkelte fylker foretatte lønnsreduksjon.

På de her nevnte meget vesentlige punkter er ikke fremkommet nogen tilkjennegivelse fra Veidirektøren i imøtekommende retning, bortsett fra hvad det er anført i Veidirektørens bemerkninger — tilført protokollen — punktene 3 og 4.

Resultatet av forhandlingene er således negativt for de punkters vedkommende som har særlig interesse for arbeiderne. Man finner sig beføiet til spesielt å sette fingeren på avvisningen av ett i og for sig så berettiget krav som ophevelse av de i det siste foretatte lønnsnedsettelser.

Hvad man efter det foreliggende med sikkerhet kan regne med blir forandringen i feriebestemmelsen, ensartet arbeidstid for riks- og fylkesveivoktere, regulering av mulig innbyrdes uregelmessige forhold i riksveivokternes lønninger og natt-tillegg for fagarbeidere.

Ifølge de mange og sterke henvendelser som foreligger fra veiarbeiderne for undertegnede forbund, nærer vi ingen tro om at arbeiderne finner resultatet akseptabelt, og efter vår opfatning er den rådende misnøje blandt veiarbeiderne begrunnet.

Resultatet av forhandlingene vil selvsagt bli forelagt veiarbeidernes foreninger til behandling, og vi skal søke bragt behandlingen til avslutning snarest mulig, hvorefter vi skal underrette det ærede Veidirektoriat om resultatet.»

Vi hadde da ikke annet å gjøre enn å sende saken ut til foreningene. Vi trengte også en del flere opplysninger — om medlemstallet, arbeiderantallet i de enkelte grupper o. s. v. Dette blev foreningene spurt om i forbindelse med spørsmålet om de gav sin tilslutning til opsigelse av plassene innen de fylker det var tale om. Av svarene fremgikk at man var praktisk talt enstemmig om å gå til opsigelse. På grunnlag herav blev det av forbundet gjennom Landsorganisasjonen *oversendt opsigelse for veiarbeidernes vedkommende fra 23 april*.

Ifølge det gjeldende reglement har jo anleggsarbeiderne ved veianleggene ingen opsigelsesfrist, mens *veivokterne* og en del andre arbeidere delvis har opsigelsesfrist fra 1 til 3 måneder. Forhandlingsutvalget var derfor av den opfatning, at de foreninger som har medlemmer som er underlagt opsigelsesfrist av lengere varighet enn 14 dager, bemyndiget forbundet til straks å opsi disse arbeideres plasser til lovlig fratredelse. Efter dette formet vi opsigelsen på den måte at plassene for dem som ingen opsigelse hadde, eller 14 dager, skulde fratres som nevnt 23 april, mens de andre skulde slutte henholdsvis 9 mai og (for siste kategori) 9 juli.

Ifølge de svar som forelå fra de interesserte foreninger (i Akershus, Østfold, Vestfold, Opland, Hedmark og Sør-Trøndelag fylker)

er det innen disse fylker tilsammen 303 veivoktere med fra 1 til 3 måneders opsigelse og 135 fagarbeidere med henholdsvis ingen og 14 dagers opsigelse.

Det er klart at det hadde vært bedre om man kunde innrette sig slik, at man kunde ha uttatt de som står på lengere opsigelsestid på et tidligere tidspunkt. Når man ikke kan gjøre det, må man først og fremst se hen til at det har vært svært dårlige organisasjonsforhold, særlig blandt veivokterne. Dertil regnet man jo med at man skulde fått disse forhandlinger og fått dem avsluttet på et tidligere tidspunkt. Hvis det hadde vært god organisasjon blandt veiarbeiderne kunde vi allerede i januar—februar ha opsagt veivokterne, idet vi var klar over da, at en åpen konflikt ved veivesenet ikke var til å undgå. Men med den organisasjonsprocent det er blandt veivokterne vilde det være vanskelig å få det til. Mange resonerte også slik, at de vilde først se resultatet av de øvrige arbeideres opsigelser. Og det kan være naturlig.

Jeg vil si at resultatet hvad opsigelsene angår har vært overmåte bra etter omstendighetene. For anleggsarbeidernes vedkommende er konflikten helt og fullt effektiv, det gjelder også til dels for vedlikeholdsarbeiderne, om ikke fullt så helt. I forbindelse dermed hadde vi opsigelse av de som er beskjeftiget med transport av veidekksmateriell.

Vi tenkte jo på, når det gjelder *megling*, at når vi hadde foretatt opsigelse, vilde Riksmeglingsmannen se på den sak og foranledige partene inkalt. Men det viste sig at han gjorde ikke det. Hadde det gjeldt en privat industri, vilde det vært en kurant sak. Men det later til at meglingsmyndighetene ser på Statens bedrifter og områder på en ganske annen måte enn de ser på det private erhvervsliv. Og det kan de gjøre på basis av meglingslovens bestemmelser. Vi gjorde en underhåndshenvendelse i Trondheim til Riksmeglingsmannen, og han erklærte å ville innkalle til en konferanse om spørsmålet. Vi hadde så en konferanse hos Riksmeglingsmannen 27 april til hvilken vi igjen innkalte det forhandlingsutvalg vi hadde for veianleggene. Han søkte da ganske direkte å få Veidirektøren til å komme inn på selve realiteten for å kunne få en regulær megling i stand. Men Veidirektøren hadde fremdeles «intet mandat». Og med det skiltes vi.

Vi hadde igjen en konferanse 14 mai hos Riksmeglingsmannen. I dette møte erklærte Veidirektøren at han måtte konferere så vel med departementet som overingeniørene om saken. Og vi er bekjent med at han hadde samlet overingeniørene til en konferanse i Oslo, hvorefter han meddelte Riksmeglingsmannen at det var enstemighet hos disse om at de ikke kunde gå inn på vår linje, når det gjaldt lønsspørsmålet.

Efter den siste konferanse hos Riksmeglingsmannen fant vi det nødvendig å søke departementet til en konferanse. Vi fikk denne konferanse 26 mai i departementet, hvor vi drøftet situasjonen ut og inn med statsråd Langeland og anmodet ham om å henstille til Veidirektoriatet å opta virkelige realitetsforhandlinger. Statsråden sa, at saken var av den beskaffenhet at Veidirektøren samen med overingeniørene og fylkenes veistyrer måtte ordne med det, og han henstillet til

oss å konferere med disse instanser for å søke en ordning av forholdet. På grunnlag av denne konferanse med arbeidsministeren hadde vi en ny konferanse med veidirektør Baalsrud. Han inntok imidlertid praktisk talt det samme standpunkt som tidligere, dog uttalte han at han hadde intet imot å forhandle eller konferere med oss. Vi sa da til ham at forsåvidt han ikke kunde opta realitetsforhandlinger under den forutsetning, at man skulde søke å finne frem til en løsning, da ønsket ikke vi nogen «forhandling» av den art. Det merkelige er, at han efter dette uttalte, at han vilde *foranledige forhandling*, når han hadde konferert med fylkenes vedkommende. Men da vi hadde den siste konferanse den 16 ds. stillet han sig nøiaktig på samme negative standpunkt som tidligere.

Der ligger altså saken idag.

Jeg tror neppe det har foreligget nogen viktigere sak for landsmøtet enn denne. Det er et faktum at tross alt har veiarbeidernes lønns- og arbeidsvilkår i de senere år virket som et lønnstrykk på de arbeidere som har ordnede forhold. Derfor må vi sette alle krefter til for å få ordnede forhold for disse og få *medbestemmelsesretten anerkjent*. Blokaden ved veivesenet har efter omstendigheten virket efter sin hensikt, og vi har all grunn til å være tilfreds med det. Den respekteres av alle. Og jeg tror at når vi kommer frem til 9 juli, da vil også de veivoktere som *ikke* er organisert, slutte sig til de andre. Vi har forhandlingsutvalget for veiarbeiderne i disse dager i Oslo — de fleste er jo på møtet her, og vi må drøfte stillingen sammen. Spørsmålet om en *utvidelse* har også vært drøftet med Landsorganisasjonens sekretariat, og det er forsåvidt aktuelt. Men vi har trodd i det lengste at den arbeidsstans som nu er en realitet, i sig selv skulde veie så tungt, at man vilde kunne finne frem til en løsning. Det er mulig lite sannsynlig at vi får gjennomført *ensartede lønns- og arbeidsvilkår for samtlige veiarbeidere i vårt land*, men det får ikke hjelpe i første omgang. Hvis det ikke lykkes, får vi ta spørsmålet op med de enkelte fylker, det vil da si på basis av en *reel forhandling*. Den garanti må vi ha under alle omstendigheter før vi slipper en tøndel av det tak vi nu har ved veivesenet.

Så et par ord om forholdet for de veiarbeidere som nu er ute i konflikt. Det er nevnt at de står som halvtbetalende medlemmer av forbundet. Samtlige er vel klar over, at når vi har fått en ordning og konflikten er bragt til avslutning, vil de også tilslutte sig forbundet som heltbetalende — jeg tror det. Men som situasjonen er idag, med halvt bidrag for de som er ute i kamp, sier det sig selv, at det ikke blir noget til å greie sig og familien med. Derfor er det et viktig spørsmål for forbundet, om det ikke skulde være mulig å rette på dette forhold et lite gran. Konflikten er av den betydning at vi ikke kan risikere at det intet resultat blir; skulde den ryke i stykker med den nyorientering som nu holder på å arbeide sig frem, vil det vel være ensbetydende med at de mistet troen på organisasjonen og på det bånd de har knyttet til hverandre. *Det må ikke skje*, og jeg tror det er enig-

het om den ting på alle kanter. Det gjelder ikke bare veiarbeiderne dette, det gjelder den samlede arbeiderklasse i landet.

Jeg tror ikke vi kan fatte nogen beslutning i saken her; den må overlates forbundsstyrets representanter, både når det spørres om en eventuell *utvidelse*, hvis denne skulde bli nødvendig, og like så å finne frem til en ordning angående den *økonomiske* side, slik at man kan hjelpe veiarbeiderne iallfall i nogen grad.

Ordstyreren refererte følgende forslag fra *Georg Grongstad*:

«De veiarbeidere som står som halvtbetalende, får streikebidrag som heltbetalende under den nuværende konflikt fra 20 juni 1932.»

Ordstyreren: Jeg vil foreslå at det forslag oversendes *det nye styre*.

Ordstyrerens forslag blev enstemmig vedtatt.

Løgavlen: Som vi har hørt av den fremstilling som er gitt i store trekk, foreligger det intet nytt. Jeg går ut fra at forhandlingsutvalget, som nu er samlet, ikke blir hjemsendt, før det er forsøkt å innlede forhandlinger, og før det er holdt møte med de nye representanter. Jeg slutter mig, hvad det gjelder denne sak og dens utvikling, til Henriksen, og vil uttale som min forvissning, at når denne konflikt er avsluttet på en nogenlunde akseptabel måte, vil veiarbeiderne også være å finne som heltbetalende. Jeg vil henstille til det kommende styre å se på den økonomiske stilling så velvillig som mulig, slik at organisasjonen gjør hvad der overhodet kan gjøres for å hjelpe dem til å holde ut i kampen. For det er klart at vi skal i fellesskap bringe denne konflikt frem til et heldig resultat, hvis bare medlemmene *økonomisk* kan stå den påkjenning som der vil bli.

Hestnes: Det er jo ikke så stort å si om selve saken. Men jeg er sikker på at hverken sekretariatet eller forbundet kanskje helt ut forstår hvilke elendige forhold veiarbeiderne mange steder arbeider under. I Hedmark har man vært nede i 60 øre timen i forskuddslønn. For oss som er fagarbeidere er jo forholdet ikke så ilde. Men når jeg tenker på våre kamerater, og hvordan deres arbeidsvilkår er avhengig av unge ingeniørens og opsynsmenns påfunn, da er det all grunn til å sette noget inn på å føre den kamp frem til seier. Men hensyn til ferien vi fikk innført, viser det sig at det er vilkårligheter også der. Det gjelder derfor å komme frem til en fast og ensartet form så vidt mulig over hele linjen.

Borgen nevnte hvordan veiarbeidet blev administrert i fylkene, og uttalte: Jeg tror at vi må inn på den linje at vi kan sette all mulig press på. Akershus fylkesting sitter i denne uke samlet og behandler spørsmålet om opsigelsen av veivokterne; hensikten er at man skal sette arbeidet ut på *anbud* til de forskjellige bønder for på denne måte å få dem erstattet. Det er i korthet hvad ingeniørene har påsket ut og stillet forslag om. På samme måte visstnok også andre steder. Vi må derfor ta op til alvorlig overveielse å sette inn midler i kampen som virker *mer* enn bare blokader på veiene. Vi har bl. a. elektrisitetsforsyningen og vi skal være opmerksom på den. *Der* har de iallfall vanskeligere for å gjøre omgæelser. Jeg vil fremsette følgende forslag:

«Det henstilles til forbundet å opta til alvorlig overveielse hvilke bedrifter som i første rekke kunde komme i betraktning for sympati-streik for veiarbeiderne, ved herved å henlede oppmerksomheten på fylkenes og kommunenes elektrisitetsverker.»

Hans Moen: Jeg vil, før jeg tar ordet, stille et spørsmål til Ødegaard i anledning av en meddelelse i en avis angående konflikten på Nøtterøy. Det heter der at Ingvald Løgavlen blev løslatt av fengslet mot at han *ikke skal reise til Nøtterøy* så lenge konflikten varer. Forholder det sig riktig? Jeg antar forbundets formann vil være i stand til å gi svar på det.

Formannen: Konflikten ved Nøtterøy kommune er i og for sig en selvstendig konflikt, men den tangerer jo i ikke så liten utstrekning konflikten ved veivesenet. Hvad angår de omstendigheter som foranlediget denne arrestasjon, vil jeg henstille til selve delinkventen — om mulig — å oplyse om dette. Så snart vi fikk beskjed om Løgavlens arrestasjon for delaktighet i konflikten, fant jeg mig opfordret til å sette mig i bevegelse straks; man har jo sett tilfelle av det samme *før*, og det har vært almindelig at man har opnådd løslatelse på visse betingelser. Jeg hadde det eksempel å gå ut fra som gjaldt Menstadhistorien, og det er skjedd på samme måte og er ordnet på samme vilkår for Løgavlen som for de andres vedkommende. Jeg gjør opmerksom på, at det er så lenge *forundersøkelsene* pågår — i et efter statspolitiets mening straffbart forhold — at han skulde opholde sig utenfor stedet. Hvor langt forundersøkelsen er kommet, kjenner jeg ikke til, derimot vet jeg at de andre som var arrestert i forbindelse med Løgavlen, også er løslatt, og jeg håper at Løgavlens husarrest også blir ophevet.

Hans Moen: Jeg tror ikke at konflikten ved veivesenet løses tilfredsstillende bare ved konfliktens egen tyngde. Har forbundsstyret drøftet spørsmålet om en utvidelse som kan muliggjøre at det vil virke mer effektivt? Riktignok kan man ikke i alle tilfelle forutse løsningen av en konflikt, men det vil være klok politikk efter min mening å sette *alle* krefter inn for å bringe veikonflikten til en både best mulig og snarlig løsning.

Konflikten på Nøtterøy har utviklet sig nokså ondartet. Det er forholdsvis nye organisasjonsfolk, men det har vist sig at de har optatt kampen mot streikebryterne, tross *politiet* som er blitt utkommandert og har vært til stede. Men når forbundets formann er gått med på at Løgavlen skulde settes fri på betingelse av at han ikke skulde komme bort på kampplassen, da betrakter jeg det som en kapitulasjon. At en tillitsmann som deltar i en kamp for arbeiderne skriver under en «lojalitetserklæring» om å holde sig unda vil jeg også sette fingeren på, det er et prinsipp som ingen tillitsmann bør følge. Det er riktig nok at man skal søke å komme løs, men så er det *betingelsene*.

Løgavlen: Jeg hadde ikke ventet at landsmøtet skulde beskjeftige sig med den sak. Men når den er bragt frem, så gjerne for mig — *jeg* har så visst intet å skjule. Jeg skal gi en summarisk oversikt. Jeg erklærte at jeg var leder av demonstrasjonen og også ansvarlig for be-

slutningen om den; jeg tar ansvaret for begge, og det har jeg erklært for gud og hver mann. Som vi under demonstrasjonen står og parlaterer, kommer jo statspolitiet, vel forsynt i alle deler — både for og bak. Det står i tiltalebeslutningen at jeg «trosset politiets forbud, og ikke fjernet mig», og det må vel da være riktig. Jeg blev ført til Horten, der satt jeg, og politiet søkte så godt det kunde å lure mig. Da jeg blev spurt om jeg ønsket å komme ut, skrev jeg under på at det var politiet som beskyldte mig for å ha optrådt slik og slik. Jeg var virkelig så naiv, Hans Moen, at jeg trodde jeg kunde være til større nytte i Oslo enn i Horten under de omstendigheter. Jeg har også stått i rapport med kameratene der borte, men selvfølgelig illegalt. Jeg vet ikke om dette kan gjøre noget inntrykk på eller overbevise Moen. (Munterhet.)

Hemli: Det er enkelte bygder som er undtatt fra veikonflikten, således Eidsvoll. Veivokterne der står nemlig i et annet forbund. Jeg mener at forbundsstyret bør ta for sig dette og sørge for at de folk kommer med og det snarest.

Henriksen: Også Eidsvoll fikk det spørrecirkulære vi sendte ut; vi fikk da den beskjed at der var 50 veiarbeidere, hvorav 8 organiserte. Foreningen meddelte at konflikten for dens vedkommende må sies liten eller ingen betydning å ha. Det er riktig at i Eidsvoll står veivokterne i Norsk Komuneforbund, det er også tilfelle adskillig andre steder, ikke minst i Akershus.

Jeg vil, i tilslutning til det jeg sa og til den diskusjon som har vært ført, fremsette følgende forslag som jeg går ut fra at landsmøtet kan vedta enstemmig:

«I anledning den nu pågående konflikt ved veivesenet, beslutter landsmøtet:

1. Skulde ikke konflikten løses i den nærmeste fremtid, anmodes forbundsstyret om å ha sin spesielle oppmerksomhet på denne sak for å føre den frem til et for organisasjonen og arbeiderne tilfredsstillende resultat.

2. Spørsmålet om en eventuell forhøielse av streikebidraget avgjøres av forbundsstyret.»

Ordstyreren refererte også Borgens forslag.

Formannen: Jeg mener at vi kan vedta også Borgens forslag ved siden av det Henriksen har stillet. Det er jo markert av landsmøtet at det spørsmål bør fremmes, men det er momenter som har gjort at en avgjørelse på det ikke før har kunnet foreligge.

På spørsmål av *Wenaas* oplyste *Henriksen* at to foreninger hadde sendt inn krav om utvidelse av konflikten, så det spørsmål forelå allerede for forbundsstyret.

Ved *voteringen* blev de av Borgen og næstformannen fremsatte forslag i saken vedtatt enstemmig.

Formannen henstillet at de to vedtak ikke blev offentliggjort i pressens referat fra landsmøtet.

En hilsen fra Foldalarbeiderne.

Ole Beck: I forbindelse med den muntlige beretning for 1932 som forbundets formann gav, og hvori han også nevnte Foldalskonflikten, skal jeg få lov til etter pålegg å overbringe landsmøtet en hilsen fra arbeiderne i Foldal i anledning av det resultat konflikten bragte. *Resultatet* skyldtes den moralske og økonomiske og hele den organisatoriske støtte vi fikk fra samtlige organiserte arbeidere i landet. Det endelige sluttresultat, som var at Foldal etter den langvarige konflikt blev *renset for streikebrytere*, skulde vel også være verd det offer som dere alle har vært med på å bringe. Jeg vil også nevne at når man fikk bragt det dit, da har også det samhold og den solidaritetsfølelse som grubearbeiderne i Foldal har utvist — og fremdeles utviser — hatt sin store betydning. Som et eksempel på samholdet og solidariteten nekner jeg at der siden konflikten blev avsluttet har pågått en lokal ekstrakontingent blandt medlemmerne i tillegg til all den annen kontingent. Jeg kan forsikre at hvis det blir nødvendig og krevet vil Foldalarbeiderne også i *fremtiden* vise sin solidaritet. (Sterkt bifall.)

Valgene.

(Dagsordenens sak 10.)

Valgkomitéens innstilling.

Av *valgkomitéen* blev fremlagt følgende innstilling til valgene:

Formann: Komitéens flertall (8 mann) foreslår Johs. M. P. Ødegård.

Mindretallet (Brandt foreslår Hans Moen.

Næstformann: Komitéens flertall (8 mann) foreslår Chr. Henriksen.

Mindretallet (Brandt) foreslår Hans Moen.

Kasserer: Valgkomitéen innstiller enstemmig A. Ahlstrand.

Medlemmer av forbundsstyret: Flertallet (8 mann) foreslår: Nils Bakken, avd. 21, Oslo, Adolf Lien, avd. 21, Oslo, B. Petersen, avd. 91, Bærum, og Thv. Thorstensen, avd. 52, Follo.

Mindretallet (Brandt) foreslår: Hans Røste, avd. 21, Oslo, Fritjof Johansen, avd. 21, Oslo, Viktor Nordal, avd. 91, Bærum, og Trygve Hansen, avd. 102, Oslo.

Varamenn for forbundsstyret: Flertallet (8 mann) foreslår: Magnus Merli, avd. 154, Skedsmo, Oskar Kvernbo, avd. 21, Oslo, Arthur Borgen, avd. 145, Nesodden, og Karl Edvardsen, avd. 21, Oslo.

Mindretallet (Brandt) foreslår: Oskar Kvernbo, avd. 21, Oslo, Jørgen Hersleb, avd. 102, Oslo, Magnus Merli, avd. 154, Skedsmo, og Alf Kristoffersen, avd. 80, Strømmen.

Medlemmer av representantskapet: Flertallet (8 mann) foreslår: Alfr. Benjaminsen, Sulitjelma, Johs. Togstad, Løkkens verk, Simon Simonsen, Evje, Sigurd Oshaug, Sydvaranger, Konrad Botten, Nordlandsbanen, Lars Bergundhaugen, Vestlandsbanene, H. O. Jubskaaas, Sørlandsbanen, og Ingv. Løgavlen, Vestfold.

Mindretallet (Brandt) foreslår: Kristian Moljord, Sulitjelma, Lars Bakken, Nordlandsbanen, John Solberg, Inntrøndelag, Alfr. Stenbak, Svean, Arthur Lie, Stord, Johan Berlid, Sørlandsbanen, Johannes Tøgstad, Løkken, og Martin Trøvg, Hedemark.

Varamenn for medlemmer av representantskapet: Flertallet (8 mann) foreslår: Rasmus Aslesen, Sørlandsbanen, Bottolv Tunshelle, Vestlandsbanene, P. O. Moan, Nordlandsbanen, Johan Røttereng, Løkken, Manberg Pedersen, Sulitjelma, og Einar Messelt, Foldal.

Mindretallet (Brandt) foreslår: Marius Limstrand, Bjørkåsen, Ragnar Fossum, Nordlandsbanen, Konrad Jensen-Hammer, Mo i Rana, Olaf Sletten, Østfold, Tilly Johansen, Sørlandsbanen, og Lasse Bang, Sauda.

Revisjonsutvalget: Flertallet (8 mann) foreslår: Alfr. M. Nilsen, Minius Braaten og Karsten Løkken.

Mindretallet (Brandt) foreslår: B. Petersen, Bærum, Adolf Lien, Oslo, og Minius Braaten, Oslo.

Varamenn for revisjonsutvalget: Komitéen foreslår enstemmig: Anton Granrud, Oslo, Frithjof Johansen, Oslo, og Nils Andersen, Asker.

Representanter til Landsorganisasjonens representantskap: Flertallet (8 mann) foreslår: Ole Beck, Foldal, Simon Simonsen, Evje, og Konrad Botten, Nordlandsbanen.

Varamenn: Jon Nergaard, Sør-Trøndelag, Aanon Larsen, Herefoss, og Einar Schei, Løkken.

Mindretallet (Brandt) foreslår: Kr. Moljord, Sulitjelma, Rolf Jensen, Sauda, Hans Røste, Oslo.

Varamenn: Idar A. Kleveland, Kristiansund, Anders Rekve, Stord, og Lars Bakken, Nordlandsbanen.

Valg av forbundets tillitsmenn.

Ole Beck (Valgkomitéen formann): Jeg finner det å være riktig at jeg, som valgkomitéens formann, gir en kort begrunnelse for innstillingen i sin helhet, når det gjelder tillitsmennene. Jeg skal være ganske kort.

Det er riktig at man, når det gjelder stillingen til de forskjellige valg, må bedømme og se på de beslutninger som under beretningen er vedtatt av landsmøtet. Men man skal ikke bare ta hensyn til den debatt som er ført under de enkelte punkter og den *kritikk* som herunder er kommet til orde; man må også vurdere spørsmålet på grunnlag av det arbeide tillitsmennene i løpet av hele perioden har utført. Det vanlige er jo — det kjenner vi alle til — at når det gjelder den anerkjennelse man kan ha krav på for arbeide som er ydet, da er det en uskreven lov at *den* skal ikke komme frem på et landsmøte. Men en valgkomité med ansvarsfølelse må se anderledes på den ting.

Det som veier tyngst ved bedømmelsen av tillitsmennenes stilling, er saken angående jernbaneanleggene. Det fortoner sig for oss slik at konklusjonen, under den situasjon som forelå, er at vel nokk er der begått feil, både formelle og andre, men at det vilde ikke ha vært mulig selv med en annen behandling av saken å ha fått et bedre resultat enn det som idag foreligger. Kanskje kunde den blitt *dårligere*. Vi har

gått over alle forslag i forbindelse med beretningen og søkt nøie og samvitighetsfullt å vurdere saken. Det som har ligget til grunn for valgkomitéens innstilling er *organisasjonens* interesser; vi har intet personlig hensyn tatt, og vi har ikke vært under påvirkning fra nogen kant. Jeg anbefaler innstillingen for dette landsmøte; det vil tjene alle berettede interesser å vedta den.

Alfr. Brandt: Jeg, som representant for mindretallet, vil bare si at jeg kan ikke tilegne mig det syn at kritikken her bare skulde ha vært tomme talemåter. Jeg har som formann i stedet for Ødegård foreslått Hans Moen, og jeg vil anbefale det.

Oskar Kvernbo: Landsmøtet har hørt Becks fremstilling av valgkomitéens arbeide. Jeg kan ikke være helt enig med Beck når han sier at der ikke, efter den diskusjon som er ført, er fremkommet noget som begrunner et skifte i forbundets ledelse. Personlig mener jeg at der foreligger grunnlag for det, og jeg hadde tatt dissens i komitéen bl. a. når det gjaldt næstformannen. Av forskjellige grunner, bl. a. fordi de to som var nevnt som kandidater trakk sig tilbake, skal jeg imidlertid ikke opta noget forslag her, og jeg finner å kunne gå over til flertallets innstilling.

Bottenvand: Jeg støtter mindretallets forslag. Jeg hadde ventet at tillitsmennene hadde frasagt sig valg under de forhold som er. Når så ikke er skjedd, vil jeg handle i overensstemmelse med de av medlemmene på arbeidsplassen som har protestert.

Hemli anbefalte likeledes mindretallets forslag.

Man gikk så over til skriftlig valg på *formann* og derefter på *næstformann*.

Som *kasserer* gjenvalgtes *A. Ahlstrand* med akklamasjon.

Ordstyreren optok derefter valg av *forbundsstyre* med varamenn.

H. Moen foreslo Karl Pedersen som varamann til forbundsstyret i stedet for den av mindretallet foreslåtte Alf Kristoffersen, som oplystes å tilhøre Bygningsarbeiderforbundet.

Frithjof Johansen foreslo Minius Braaten i stedet for Adolf Lien som medlem av forbundsstyret.

Alfr. Johansen foreslo Jørgen Hersleb i stedet for Lien.

Bakken talte for gjenvalg av Hans Røste.

Ingen flere forlangte ordet, og man gikk over til valg.

Ordstyreren refererte derefter resultatet av avstemningen på formann og næstformann.

Som formann gjenvalgtes *Johs. M. P. Ødegård* med 85 stemmer. Derefter hadde Hans Moen 33, Kr. Moljord 2 og Konrad Karlsen 1 st. To stemmesedler var blanke.

Som næstformann gjenvalgtes *Chr. Henriksen* med 75 stemmer. Rolf Jensen hadde 36, K. Karlsen 5 og Røste 1, mens 3 stemmer blev avgitt blanke.

Møtet blev derpå hevet klokken 17.40, for at valgkomitéen kunde tre sammen og foreta optelling.

Tirsdag formiddag 22. juni.

Ordstyrer: *Moljord.*

Navneoprop blev foretatt. Fraværende var Einar Venaas og Haldor Johansen.

Protokollen godkjentes.

Eortsatt behandling av valgkomiteens innstilling.

Som første sak forelå innstilling på medlemmer av

Representantskapet.

Beck redegjorde for innstillingen. Med hensyn til fordelingen på *gruppene* var komitéen blitt stående ved det samme forhold som før: Grubearbeiderne 4, jernbaneanleggene 3 og veianleggene 1. Når det var innstillet en representant fra Sydvaranger, kunde landsmøtet kanskje reagere mot det valg av økonomiske hensyn. Men de penger var ikke bortkastet, og han gikk ut fra at landsmøtets store flertall delte den samme opfatning. Med hensyn til grubearbeidernes representasjon var det, som man vilde se, foretatt et skifte. Det var beklagelig — sa han — at valgkomitéen ikke kunde innstille på gjenvalg av *Moljord* denne gang. Men det var *Sulitjelma*-arbeiderne selv som hadde krevet en ombytning. Det forelå en henstilling for valgkomitéen undertegnet av representanter fra 9 avdelinger der oppe — et utvilsomt flertall. I *Moljords* sted innstillet komitéens flertall *Alfr. Benjaminsen*. Tal mente det vilde vært heldig om man også hadde kunnet ta med 1 fra de private anlegg, men det hadde ikke vært mulig, hvad han beklaget — det var mulig en feil og en svakhet ved innstillingen.

Ltz. Johannesen: At valgkomitéen har kunnet gå forbi veiarbeiderne i Østfold er å beklage. Vi er 100 pct. organiserte i Østfold. Veiarbeiderne bør ha en representant fra dette fylke, og jeg foreslår *Olaf Sletten* i stedet for *Ingv. Løgavlen* fra Vestfold.

Bottenvand: Formannen i valgkomitéen sa at det var et krav fra flertallet i *Sulitjelma* å skifte ut *Moljord*. Det er ikke så helt korrekt. Jeg har iallfall den tro at hvis medlemmene av fagorganisasjonen i *Sulitjelma* fikk velge mellom de to som er foreslått, og hvis de så helt faglig på det — ikke politisk — vilde de stemme for gjenvalg av *Kristian Moljord*. *Benjaminsen* representerer dessuten fagarbeiderne, idet han tilhører jernarbeiderforeningen, mens grubearbeiderne danner det overveldende flertall der oppe. Et flertall av representantene fra Nordland krever *Moljord* gjenvalgt, og landsmøtet bør ta hensyn til det.

Merli anbefalte *Løgavlen* gjenvalgt. Overfor *Lorentz Johannesen* pekte han på at *Thv. Thorstensen*, som var innstillet til medlem av forbundsstyret fra veiarbeiderne, tilhørte *Follo*-distriktet, på grensen av *Akershus* og *Østfold*.

Kvikstad: Jeg støtter forslaget på *Alfr. Benjaminsen*. Han har vært medlem av organisasjonen siden dens stiftelse i *Sulitjelma* og hatt en masse tillitshverv, bl. a. som samorganisasjonens formann. Han vil forstå å fylle sin plass, og det skal ikke lykkes *Bottenvand* å få det

til at han er en dårligere organisasjonsmann enn den andre. Jeg anbefaler valgkomiteens innstilling på det beste.

Bottenvand repliserte til *Kvikstad*. Også *Moljord* hadde vært formann for samorganisasjonen, og han hadde vært hovedstyremedlem siden 1916. Han anså det forøvrig unødvendig å peke på *Moljords* rulleblad som organisasjonsmann; det var en mann som man med *viss-het* kunde si alltid optrådte med den største ærlighet overfor fagorganisasjonen og sine kamerater.

Hans Moen: Flertallet her vil gjøre rent bord og slå ut de som har en annen opfatning enn flertallet når det gjelder de faglige kamper. I motsetning hertil har mindretallet ikke tatt den slags hensyn; på mindretallets forslag er *begge* retninger representert. Jeg stemmer for *Moljords* gjenvalg og mener også at veiarbeiderne bør bli representert av en annen enn *Løgavlen*.

Hersleb foreslo *Konrad Karlsen* istedetfor *Løgavlen*.

Chr. Henriksen opplyste at *Karlsen*, som fastlønnet tillitsmann i sin samorganisasjon, ikke var valgbar.

Hemli anbefalte mindretallets forslag i sin helhet.

Konrad Karlsen: Jeg må bare be om at forslaget på mig må bli tatt tilbake.

Nergård: Jeg står utenfor partiene her, og jeg vil si at etter de beslutninger som er foretatt kan jeg ikke fri mig fra den følelsen at landsmøtet gjør en kuvending når det går over til valgene hvis det følger valgkomiteens linje. Når komiteen vil kaste en mann som *Moljord* ut av styret, vil jeg bare si til flertallet: hvis dere følger den linje helt ut, da gjør dere det ikke mange ganger.

Innstillingen og de fremsatte forslag blev derpå optatt til skriftlig avstemning.

Ved valget på *varamenn* til representantskapet anbefalte *Bottenvand* valgt *Marius Limstrand*, *Bjørkaasen*, i stedet for den av flertallet foreslåtte fra *Sulitjelma*, *Manberg Pedersen*.

Konrad Botten foreslo for å forenkle optellingen at der blev gitt de som ønsket det anledning til å skrive «Flertallets» eller «Mindretallets» innstilling på stemmesedlen, der hvor de ikke ønsket å påføre dissenterende navn.

Moen og *Bottenvand* protesterte mot at der skulde være adgang til det, og forslaget blev forkastet med 46 mot 45 stemmer.

Stemmesedlene blev derpå innsamlet.

Revisjonsutvalg.

Konrad Karlsen: Siden forrige landsmøte har man fått en ny organisasjon tilsluttet *A. F. L.*, nemlig Arbeiderpartiets presseforening. I denne er også *Alfr. M. Nilsen* medlem, og han er foreningens kasserer. Presseforeningen optrer og fungerer som enhver annen faglig organisasjon. Det er imidlertid en uskreven lov innen fagorganisasjonen at *dobbeltmedlemsskap* skal man ikke ha. Fra vårt forbund har vi en tidligere avgjørelse, idet det blev fastslått at *Peder Vestad* ikke kunde fungere som *varamann* til hovedstyret etter at han var gått over til

N. S. L. F. Jeg antar at valgkomiteen ikke har vært opmerksom på dette forhold for Nilsens vedkommende. Jeg mener at de formelle grunner alene veier avgjørende mot at han iallfall velges som tillitsmann. Men etter mitt skjønn har spørsmålet også en reell betydning og det er min opfatning at han heller ikke kan fortsette å være medlem av Norsk Arbeidsmandsforbund. Jeg vil derfor fremsette følgende forslag:

«Da Alfr. M. Nilsen er medlem av Arbeiderpartiets Presseforening, som er optatt i Landsorganisasjonen som en selvstendig organisasjon, og da ingen kan være dobbeltmedlemmer i Landsorganisasjonen kan Nilsen ikke samtidig være medlem av Norsk Arbeidsmandsforbund, og følgelig heller ikke inneha tillitshverv i forbundet.»

Formannen: Når spørsmålet er reist, kan det vel ikke være noget uberettiget i det. Men tilfellet med Vestad er ikke helt det samme, og det kan ikke danne nogen analogi etter min mening. Vestad gikk over som fastlønnet tillitsmann i Skog- og landarbeiderforbundet og hadde sin virksomhet derefter helt knyttet til dette. Overensstemmende dermed handlet hovedstyret. — Angående Presseforeningen er det ikke helt avgjort hvordan der skal forholdes i fremtiden; meningen har vært å samle alle som er beskjeftiget i arbeiderpressen inn i en og samme organisasjon, og da i organisasjonen innen de grafiske fag. Når foreningen blev optatt i Landsorganisasjonen som selvstendig, var det fordi Typografforbundet ikke da hadde truffet nogen avgjørelse om denne gruppes medlemsskap. Men jeg tror ikke der er nogen prinsipiell uenighet om hvordan det bør være. Hvis landsmøtet vedtar Konrad Karlsens forslag, vil Alfr. M. Nilsen komme i en særstilling sett ut fra den stilling han står i som medlem av Arbeiderpartiets presseforening; flere av medlemmene der er før organisert, og de opprettholder medlemsskapet i de gamle organisasjoner. Dertil skal man huske at landsmøtet tidligere har behandlet en omordning av revisjonsordningen, idet det gjennom sin tilslutning til vedtaket på siste fagkongress har besluttet at man skal gå inn på den samme felles linje. Jeg ser derfor dette med revisjonsutvalget som en midlertidig ordning; der vil uvegerlig i inneværende år komme til å foregå en forandring, når landsorganisasjonens instanser har ferdigbehandlet den sak, og da vil også representantskapet (hovedstyret) selvsagt måtte foreta de forandringer som nødvendigvis gjøres derved.

Alfr. M. Nilsen: Jeg vil bare straks ha sagt at når Konrad Karlsen blander sig op i en sak, burde han skaffe sig kjennskap til de faktiske forhold først. Jeg kan opplyse at forholdet med Arbeiderpartiets presseforening er følgende: En del av oss som er ansatt i Arbeiderpartiets aviser var fra tidligere fagorganisert og tilhørte våre respektive forbund. Men så hadde vi en del som var uorganiserte faglig sett. Dette syntes vi ikke stemte godt, og vi optok arbeidet for å få også dem inn i fagorganisasjonen. Det var spørsmål om at foreningen skulde tilsluttes Norsk Centralforening for Boktrykkere. Imidlertid er organisasjonsforholdene i den grafiske industri ikke bragt i orden enda etter kongressens beslutning, og slik som det lå an blev man enig med

sekretariatet om at det mest hensiktsmessige foreløbig vilde være å la Arbeiderpartiets presseforening — som allerede hadde eksistert en tid — bli tilmeldt Landsorganisasjonen som egen landsforening. Slik er det altså senere blitt forholdt. De som var tidligere medlemmer av sine forbund i mange år, hadde imidlertid ikke lyst til å forlate disse, og Presseforeningen besluttet da at kontingenten til Landsorganisasjonen for disse medlemmer ikke skulde betales gjennom Presseforeningen. Forholdet er da det at det er gjennom Norsk Arbeidsmandsforbund at jeg står tilsluttet Landsorganisasjonen. I samme stilling står bl. a. redaktør Tranmæl og Jullum og visstnok flere som tilhører sine respektive fag- eller industriforbund. Slik forholder det sig med dette medlemsskap, og når jeg har mitt medlemsskap i Landsorganisasjonen gjennom N. A. F., skulde jeg anta at jeg også skulde ha mine rettigheter og være valgbar her.

Rolf Jensen: Jeg er enig i Karlsens forslag. De argumenter han har fremført for forslaget, er meget gode, og jeg vil stemme for det.

Formannen: Jeg uttalte mig ikke angående personene. Men jeg vil understreke den opplysning Nilsen gav, at hans medlemsskap i Landsorganisasjonen er knyttet gjennom Norsk Arbeidsmandsforbund, og jeg mener derfor at vedtagelsen av Konrad Karlsens forslag er en faktisk virklighet.

Karlsen: Det er en kjensgjerning at Arbeiderpartiets Presseforening er optatt som en selvstendig organisasjon i Landsorganisasjonen, og jeg fastholder mitt forslag som det eneste riktige i dette tilfelle. At innmeldelsen kan være av noget midlertidig karakter, som formannen la så stor vekt på, har i denne forbindelse intet å si.

Ved *voteringen* blev det av Konrad Karlsen fremsatte forslag vedtatt med stort flertall.

Beck: Det gjelder her innstillingen om sammensetningen av revisjonsutvalget, og den situasjon som er opstått ved denne votering har vi på ingen måte regnet med. Det bør da bli anledning for valgkomiteén til å drøfte innstillingen på ny.

Ordstyreren refererte resultatet av valget av

Forbundsstyre.

Til medlemmer av forbundsstyret valgtes *Nils Bakken*, Oslo, med 94 stemmer, *Thv. Thorstensen*, Follo, med 92, *B. Petersen*, Bærum, 91, og *Adolf Lien*, Oslo, med 76 stemmer.

Mindretallets kandidater, *Hans Røste*, *Viktor Nordahl*, *Fridtjof Johansen* og *Trygve Hansen*, hadde henholdsvis 41, 36, 30 og 26 stemmer. Videre hadde *Jørgen Hersleb* 11, *M. Braathen* 6 og *Karl Edvardsen* 1 stemme.

Videre referertes valget på *varamenn* til forbundsstyret. Valgt var *Oskar Kvernbo* 122 stemmer, *Magnus Merli* 121, *Karl Edvardsen* 98 og *Arthur Borgen* 90.

Derefter hadde *Jørgen Hersleb* 30 stemmer, *Karl Pettersen*, *Strømmen* 26, *Alf Kristoffersen* 5, *Frithjof Johansen* 4, *Hans Røste* 3, *Victor Nordahl* 2, *Trygve Hansen* 2 og *Braaten* 1 stemme.

Man gikk derefter til avstemning på medlemmer med varamenn til *Landsorganisasjonens representantskap*, idet ingen forlangte ordet til innstillingen.

Efter forslag av *ordstyreren* blev det nu tatt pause fra klokken 11 til 12 i påvente av valgkomitéens videre arbeide.

Efter pausen fortsatte forhandlingene med *Moljord* som ordstyrer.

Fortsatt valg.

Til medlemmer av *Landsorganisasjonens representantskap* valgtes *Ole Beck*, Foldal, med 75 stemmer, *Simon Simonsen*, Evje, 75 og *Konrad Botten*, Nordlandsbanen, med 66 stemmer.

Derefter hadde Kr. *Moljord* 37, Hans Røste 34, Rolf Jensen 30, Braaten 4, Nils Andersen 4 og følgende hver 1 stemme: A. Lie, K. Løkken, Nils Bakken, Fossum, Løgavlen, Aanon Larsen, Alfr. M. Nilsen og P. O. Moan.

Som *varamenn* valgtes *Jon Nergaard*, Sør-Trøndelag, med 63 st. *Aanon Larsen*, Herefoss, 61 og *Einar Schei*, Løkken, 58. Derefter hadde Lars Bakken 29, Idar A. Kleveland 26, Anders Rekve 26, Røste 9, *Moljord* 8, Rolf Jensen 5, S. Simensen 2, P. O. Moan, Hartmark, H. Braaten og Løkken hver en stemme.

Forbundets representantskap.

Til medlemmer av forbundets representantskap (tidligere hovedstyre) valgtes *Johs. Togstad*, Løkkens Verk, med 121 stemmer, *H. O. Jubskaas*, Sørlandsbanen, med 95, *Simon Simonsen*, Evje, med 91, *Lars Bergundhaugen*, Flåmsbanen, med 91, *Konrad Botten*, Nordlandsbanen, med 90, *Sigurd Oshaug*, Kirkenes, med 81, *Ingvald Løgavlen*, Vestfold, med 70, og *Kr. Moljord*, Sulitjelma, med 67 stemmer.

Derefter hadde Alfred Benjaminsen 63 stemmer, Lars Bakken 41, Johan Berlid 39, John Solberg 36, Arthur Lie 36, Alfr. Stenbak 34, Martin Trovaag 34 og Olaf Sletten 29.

Til *varamenn* for representantskapet valgtes *Rasmus Aslesen*, Sørlandsbanen, med 91 stemmer, *Bottolv Tunshelle*, Flåmsbanen, med 89, *P. O. Moan*, Nordlandsbanen, med 87, *Einar Messelt*, Foldal med 87, *Johan Røttereng*, Løkkens Verk, med 86 og *Manberg Pedersen*, Sulitjelma, med 78 stemmer.

Derefter hadde Marius Limstrand 43 stemmer, Ragnar Fossum 38, Olaf Sletten 38, Konrad Jensen-Hammer 34, Tilly Johansen 34, Lasse Bang 33, Aanon Larsen, Hartmark, *Moljord*, Stavrum, H. Moen og Benjaminsen hver 1 stemme, mens en seddel var blank.

Revisjonsutvalget.

Beck: Valgkomitéen har drøftet på ny sammensetningen av revisjonsutvalget. Det har vært et vanskelig hverv, og særlig vanskelig når man ikke nu kunde velge Alfr. M. Nilsen. Flertallet er efter å ha drøftet saken blitt enig om å foreslå som ny *Olaf Braaten*, Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforening, og oprettholder forøvrig forslaget på

Minus Braaten og *Karsten Løkken*. *Mindretallets* innstilling er endret og lyder på følgende navn: Hans Røste, Victor Nordahl og *Minus Braaten* — de to siste i stedet for B. Petersen og Adolf Lien, som er innvalgt som medlemmer av forbundsstyret.

Valgt blev til medlemmer av revisjonsutvalget: *Minus Braaten* med 117 stemmer, *Karsten Løkken* 77 og *Olaf Braaten* 65. Derefter hadde Røste 55, Nordahl 39, Adolf Lien 4 og Alfr. M. Nilsen og B. Petersen hver 1 stemme.

Som *varamenn* valgtes enstemmig, overensstemmende med innstillingen, *Anton Granrud*, *Frithjof Johansen* og *Nils Andersen*.

Landsmøtets avslutning.

Ordstyreren: Dermed skulde vi være ferdig med sakene på dagsordenen. Før jeg overlater plassen til formannen, vil jeg på dirigentenes og sekretærenes vegne takke for all overbærenhet som er vist. Jeg uttaler ønsket om at beslutningene må bli til nytte og gagn for medlemmene og til styrkelse av forbundet som sådant.

Formannen: Før vi går over til den endelige avslutning, vil de gjester som vi ennå har til stede fra andre organisasjoner, si nogen ord innen de forlater oss. Men før jeg gir ordet til nogen av de tilstedeværende, kan jeg meddele at representantene her fra Svenska Gruvindustriarbeiderforbundet har vært nødsaget til å forlate møtet på grunn av annet arbeide. De har anmodet mig om å overbringe sine beste hilsener med takk for de dager de har hatt anledning til å være til stede, og med de hjerteligste lykkønskninger for forbundets fremtidige arbeide, og de har bedt mig henstille til representantene at de medtar det svenske brøderforbunds hilsen til sine medlemmer, når de kommer hjem på arbeidsplassen.

Landsorganisasjonens formann og sekretær har også deltatt i forhandlingene; de har heller ikke vært i stand til å være til stede ved avslutningen, da de sitter i andre møter, og de har bedt mig overbringe Landsorganisasjonens hilsen, ledsaget av et ønske om at forbundet i fremtiden vil vise at det har evnen til å arbeide sammen med de andre organisasjoner av arbeiderklassen her i landet til bedring av medlemmenes vilkår. De har også bedt mig henstille til representantene å overbringe Landsorganisasjonens hilsen til sine medlemmer, når de kommer hjem.

Malfred Bergseth: På de norske forbunds vegne som har vært gjester ved dette landsmøte vil jeg gi uttrykk for den glede vi har følt ved å være til stede og ha fulgt forhandlingene. Det har vært viktige saker til behandling, f. eks. konflikten på Kirkenes, den situasjon som er opstått i Sulitjelma og mange andre spørsmål som springer ut av de rådende tilstander i det øieblikk vi ser at kapitalismen luter mot sitt fall. Et spørsmål som de internasjonale forbindelser griper inn også når det gjelder andre forbund. Jeg skal ikke trekke tiden ut, men

jeg skal på vegne av Kjemisk Industriarbeiderforbund, Skog- og Landarbeiderforbundet og Bygningsarbeiderforbundet uttale ønsket om at de beslutninger som her er fattet må bli til hell og lykke for Norsk Arbeidsmandsforbund og likeså for den øvrige arbeiderklasse, nasjonalt og internasjonalt. Takk for samværet! (Bifall.)

Oscar Hogström, Sverige: Når vi nu står foran avskjeden, vil jeg på mitt forbunds vegne, Svenska Grov- och Fabriksarbetareförbundet, uttale en takk for den anledning som er blitt vist oss til å være til stede og overvære disse dagers forhandlinger. De to landsarbeidere har så meget felles, når det gjelder fagforeningsspørsmålene; landegrensene står og skiller, men når det gjelder kameratskapet og samhørigheten, kjenner vi ingen grenser som skiller arbeiderne. Vi følger solidaritetens bud, og det er i handling vi skal vise den. Når dere kommer hjem til avdelingene og medlemmene ber jeg dere fremføre en hilsen og en varm takk til samtlige medlemmer, og i vår hilsen inneslutter vi håpet om at forbundet skal vokse sig sterkt i den tid som kommer. Hermed ønsker jeg lykke og fremgang til det fortsatte arbeide! (Bifall.)

Hans Nielsen, Danmark: Jeg skal først på Kvindelig Arbeiderforbunds vegne og dernæst på vegne av Dansk Arbeidsmandsforbund og de to forbunds representanter si en takk for disse dagers samvær og kameratskap. Jeg vil si for mitt vedkommende at det har ikke vært uten interesse. Og vi har alle høstet nogen erfaring. Jeg vil kun få lov til å si: Vi takker for de beslutninger som er fattet angående de internasjonale forbindelser. Når jeg sier dette, er det fordi vi navnlig i Danmark har nogen bitre erfaringer fra de folk som tilslutter sig kommunismen. Vi har ikke noget mot dem fordi de er *kommunister*, men når vi så å si har opsagt samarbeidet med kommunistene, som dere har gjort, da er det på grunn av den *illojalitet* som har vært utvist av dem som har sluttet sig til kommunismen. Jeg innser ikke hvad denne illojalitet har med kommunismen å gjøre. Vi forlanger at når arbeidernes organisasjoner, enten faglig eller politisk, har tatt sine beslutninger, da skal de som står i de organisasjoner *følge* disse, ellers blir vi handicappet, og vi svekker oss derved selv overfor våre motstandere. Enhet og samdrøktighet i arbeidet utadtil må være løsenet. Vi har også nede i Danmark fått en Lappobevegelse, navnlig blandt bønderne; siden fikk vi en slakteristreik. Men da slakteriarbeiderne opdaget at den konflikt fra lappobevegelsens side var ment å skulle utnyttes til en *politisk* konflikt, rettet mot socialdemokratene i Danmarks Riksdag, da sa de nei takk. Slik skal det være. Jeg uttaler håpet og ønsket om at når dette forbunds representanter ad åre samles igjen, vil medlemmene gå op i en felles forståelse. Vi har en *felles* motstander, da nytter det ikke at vi går forskjellige veier. Hermed takk for disse dager! (Bifall.)

Formannen: Jeg vil takke representantene for de organisasjoner som har vært våre innbudne gjester her, for de gode ønsker som er uttalt for vårt forbunds fremtidige arbeide. Jeg tror at jeg tør forsikre at det er et ganske enstemmig ønske som er kommet til uttrykk — om ikke *helt* enstemmig, så er det dog ikke meget som mangler på det —

et ønske som gjør sig gjeldende om at man i fellesskap først og fremst innenfor de nordiske land vil forsøke så godt man kan, side om side, å arbeide for arbeiderklassens fremgang og for forbedring av dens kår. Vi har jo her i landet vært med i så mange år som det har vært inter-skandinaviske forbindelser knyttet; vi har også vært med på å opta det forberedende arbeide for å få disse tingene i stand, ut fra den opfatning at arbeiderne her i landet har sett dette som en absolutt nødvendighet for å komme frem i arbeidet. Jeg vil be dere ta en hilsen med hjem til de respektive organisasjoner, med en *takk* for den bistand som er ydet for at vi her hjemme kunde komme gjennom de vanskelige kampsituasjoner som vi så ofte har stått overfor her i landet. Jeg tror også fremtiden skal vise at solidariteten blandt de nordiske lands arbeiderklasse er så stor, at selv om det hersker meningsforskjell, så er det *solidariteten* som vil legge det avgjørende lodd i vektskålen, når man skal treffe sitt valg.

Kamerater!

Forbundets 17. landsmøte er nu tilendebragt, og det kan med rette sies, at det er neppe nogen gang tidligere avholdt et landsmøte under så vanskelige tider som de vi nu oplever.

Det er forståelig at sindene blandt medlemmene er ømme, og det er forståelig at de handlinger som organisasjonen utfører, følges med den sterkeste oppmerksomhet. Dette skal også gjøres. Det er videre forståelig at arbeidet granskes og vurderes, og at det er mangt og meget som man finner må kritiseres.

All kritikk har noget nyttig med sig, saklig berettiget kritikk fører tingene mere på sin rette plass, og den usaklige, ubeføiede, den vil etterhvert som man kommer mere og mere til forståelse av, at kritikken ikke er beføiet, etterhvert bortfalle, og da har man bare den igjen som virker *fremmede* på organisasjonens arbeide.

Landsmøtets dagsorden var omfattende, og den inneholdt mange spørsmål, hvorom det var en selvfølge, at det rådet uensartede meninger. Behandlingen av sakene har vært grundig, og standpunktene er tatt ut fra den opfatning som flertallet representerer, og da må man lojalt etterleve beslutningene.

Da vi avsluttet det 16. landsmøte den 2. september 1928, var også tidene vanskelige. Det var nær sagt intet lyspunkt å øine i fremtiden. Det var kun håpet om bedring man hadde å holde sig til. Men man vet nu at det heller er gått betydelig den motsatte vei, så man idag har ennå mindre adgang til å håpe på bedring i den nærmeste fremtid enn i 1928. For da var det i hvert fall enkelte ting som hadde tendens i den retning — men som sagt det uteblev.

Det som har vært lyspunktet i den forløpne periode er den stigende interesse og forståelse av organisasjonens nødvendighet, og vi er alle glad for den tilvekst forbundet har hatt i medlemstallet, en stigning på over 70 procent. Men det er ennå meget igjen til man er nådd frem. Fremtiden vil ganske sikkert vise oss, at man kommer op i svingninger. Enkelte går trett og faller i fra, andre vil vente. Men med felles bestrebelse, og *det må til*, vil man være i stand til å hindre tilbakefall og fremme fremgangen.

Jeg vil særlig legge enhver her på hjertet, at når det gjelder den nye gruppe arbeidere som nu er på marsj inn i organisasjonen, veiarbeiderne, så må alle hjelpe til at interessen holdes oppe, og at tilslutningen øker.

I 1928 da vi avsluttet landsmøtet, stod vi oppe i en situasjon som hadde muligheten i sig for streik, nemlig ved Statens jernbaneanlegg. Nu ved dette landsmøtes avslutning står vi atter midt oppe i konflikt, og i begge tilfelle er det *Staten* som er motparten — den sterkeste av alle makter, nemlig selve statsmakten. Og med det styre som nu sitter, er stillingen alvorligere enn i 1928.

Dertil kommer at veivesenet er noget annet enn jernbanevesenet. Det råder en sterkere konservativ ånd i veivesenet enn noget annet vesen jeg har vært i berøring med i den tid min erindring strekker til. Men med samhold, moralsk og annen støtte fra oss alle, vil det være en mulighet for, at man også denne gang skal kunne hevde sig.

Hvad man i disse tider mangler mest, er evnen og ikke *viljen*. Et uttrykk for viljen ser jeg i den enstemmighet hvormed landsmøtet gav sitt samtykke til å opprettholde den nu pågående ekstrakontingent.

De av landsmøtet fattede beslutninger vil på hvert sitt område medvirke i arbeidet for å fremskaffe bedre samfundsforhold, om det end ikke medfører en snarlig påtagelig forandring til det bedre. Veien til målet er lang og besværlig, men det kan og skal nåes. *Måten* det skal skje på, må bli den man finner vil føre frem til det sikreste resultat.

Vårt arbeide i fagorganisasjonen er et med den politiske bevegelse meget sterkt knyttet arbeide. Jeg tror, at den nu pågående veikonflikt vil overbevise noen hver herom. På dette område er man i nogen grad avhengig av by- og heredsstyrenes beslutning, dernæst fylkestingene og til sist regjering og storting. En riktig arbeiderinnstilling i disse institusjoner vilde ha hjulpet oss godt i denne sak, og man må derfor innstille sig på å få dette endret snarest mulig, så man fra det hold i fremtiden kan vente hjelp i stedet for som nu i stor utstrekning *motstand*.

Dette nevner jeg bare fordi at man også skal ta dette moment med i betraktningen, når det gjelder organisasjonens muligheter for å fylle sin oppgave bedre i fremtiden enn hittil.

Et av de spørsmål som jeg anser for det største på dette landsmøte, er det internasjonale spørsmål. Den stilling landsmøtet her tok, vil kanskje for noen fortone sig som et fiendtlig skritt mot Sovjet-Unionens arbeiderklasse. Men det er feil vurdert. Jeg ser det således at det skritt man tok i 1928 var et skritt på veien før veien i det hele tatt var farbar. Og når man er på det rene hermed, så er det til ingens skade, at man snur før broene bak er sprengt og veien videre fremover er ufremkommelig. Man risikerer ikke da å bli stående alene på et drivende flak. Det står fremdeles urokkelig fast, at arbeiderklassen her i landet like sterkt som nogen annen er instillet på å fortsette sitt arbeide i fremtiden som hittil for å nå frem til verdensproletariatets samling, og jeg ser den fattede beslutning som et skritt i den retning.

Valgene har medført store forandringer i styrets sammensetning. Jeg takker de som nu trer ut av styret, for samarbeidet. Det har rådet mangen meningsforskjell om forskjellige spørsmål. Men det personlige samarbeide har vært uberørt herav. Jeg takker hver især av de uttredende for samarbeidet og kameratskapet og ønsker hver især av de nyvalgte velkommen til samarbeide og godt kameratskap. Jeg føler mig forvissset om, at arbeide blir det nok av. Men vi får alle, enkeltvis og i fellesskap og i tiltro til fremtiden ta de tak vi er i stand til. Og med tillitsfullt samarbeide med foreningene og medlemmene rundt omkring håper jeg vi skal opnå fortsatt fremgang for forbundet i medlemstall, og at man også skal være i stand til å fremme de enkelte medlemmers interesser.

Jeg takker dirigenter og sekretærer for vel utført arbeide og takker de av representantene som har vært bebyrdet med komitéarbeider og takker enhver især for deres medvirken, samarbeidet og samværet i disse dager. Jeg vil be alle om å ta med sig en hilsen til kameratene fra tillitsmennene og styret. Det vi mest av alt ønsker er det best mulige samarbeide om de saker man arbeider med til felles nytte, og vi vil anmode om hver enkeltts beste bistand hertil.

Vi ønsker alle vårt gamle og tradisjonsrike forbund en god og lys fremtid. Vi ønsker også et godt og fruktbringende arbeide i retning av å samle det store verdensproletariat til en fast sammensveiset enhet, og dette ønske besejler vi ved å synge første vers av «Internasjonalen».

Efter avsyngelsen av sangen blev protokollen fra møtet referert og godkjent.

Det nyvalgte representantskap blev anmodet om å møte på forbundets kontor den følgende dag klokken 11. Samtidig var innkalt veiarbeidernes forhandlingsutvalg.

Formannen: Ja, hermed erklærer jeg det 17. landsmøte i Norsk Arbeidsmandsforbund for avsluttet.

Møtet hevet klokken 13.45.

Landsmøtets beslutninger.

Sulitjelma og opsigelsene.

1. Landsmøtet kan ikke betrakte de foretatte opsigelser i Sulitjelma for lockout.
2. De særegne og vanskelige forhold for arbeiderne i Sulitjelma gjør det imidlertid nødvendig at forbundet yder de ledige arbeidere den hjelp som er mulig.

Der bevilges derfor av forbundskassen kr. 20 000 som overlates Sulitjelma faglige Samorganisasjon til fordeling blandt medlemmene efter beste skjønn, idet man vil anbefale at pengene i første rekke anvendes der hvor det trenges mest.

Man går videre ut fra at det nye forretningsutvalg eller hovedstyre vil følge forholdenes utvikling med den største oppmerksomhet, eventuelt også ved å igangsette innsamlinger m. v. yder Sulitjelma-arbeiderne den støtte som er mulig.»

Konflikten ved Hovedbanen.

«Landsmøtet er enig i Oslo og Omegns Anleggsarbeiderforenings og Hovedstyrets mindretalls (6 medlemmer) standpunkt ang. konflikten ved Hovedbanen.

Landsmøtet kan ikke godkjenne den taktikk og fremgangsmåte, som den faglige ledelse har anvendt, som virker til skade for samholdet blandt medlemmene og fagorganisasjonen som sådan.»

Sør-Varanger og organisasjonsforholdet.

«I erkjennelsen av at betingelsen for at forbundet igjen kan få fotfeste i Sør-Varanger er å få en ordning med de nuværende arbeidere, gis forretningsutvalget eller hovedstyret bemyndigelse til å fortsette arbeidet med å få de nuværende arbeidere i Sør-Varanger tilknyttet organisasjonen på et forsvarlig grunnlag.»

Det ekstraordinære arbeide.

«Under henvisning til revisjonsutvalgets bemerkninger og revisjonsutvalgets formanns uttalelser godkjente ikke landsmøtet at det ekstraordinære arbeide innen Oslo Kommune blev overført fra å ligge under Kommuneforbundets arbeidsområde til Norsk Arbeidsmandsforbund.»

Utvidelse av forretningsutvalget og hovedstyret (representantskapet)

Landsmøtet godtok hovedstyrets innstilling om en utvidelse av forretningsutvalget fra 5 til 7 representanter og en utvidelse av hovedstyret fra 13 til 15 representanter.»

Statens anlegg.

«Landsmøtet pålegger forbundets tillitsmenn eventuelt det nye forretningsutvalg å sørge for å få tilleggsbestemmelsen i paragraf 11 fjernet.»

«Spørsmålet reglement eller overenskomst ved statens anlegg forelegges avdelingene til behandling og uttalelse.»

«Det pålegges det nye forretningsutvalg og hovedstyre i samarbeide med Landsorganisasjonen å få revisjonen om lønns- og arbeidsforhold ved Statens anlegg knyttet sammen med lønnsrevisjonen i de viktigste industrier og at tvistespørsmålene ved Statens anlegg løses sammen med disse.»

Tarifforslag og behandlingsmåten.

«Landsmøtet uttaler at ved omsendelse av tarifforslag til avstemning bør forslagene først behandles av forretningsutvalget (eventuelt hovedstyret) som tar stilling til hvorvidt forslagene bør vedtas eller forkastes.

På grunnlag herav tilstilles foreningene en utførlig begrunnelse for de nevnte instansers mening om saken og i forbindelse hermed en redegjørelse for forbundets økonomiske stilling og mulighetene for å kunne tilveiebringe den i forbundets lover foreskrevne økonomiske støtte i tilfelle konflikt.»

«Landsmøtet pålegger forbundsstyret at der ved valg av representanter for å delta i forhandlinger angående lønns- og arbeidsvilkårene forholdes således at fagarbeiderne i bergverksindustrien blir representert.»

Forhandlinger på Spitsbergen.

«I anledning forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkårene på Spitsbergen, er landsmøtet av den opfatning at disse må foregå og avsluttes på Spitsbergen.»

De internasjonale forbindelser.

«1. Landsmøtet konstaterer, at de beslutninger som er fattet i de skandinaviske og internasjonale organisasjoner Norsk Arbeidsmandsforbund nu har forbindelse med utvetydig fastslår, at den med Det russiske Grubearbeiderforbund inngåtte overenskomst for Norsk Arbeidsmandsforbunds vedkommende medfører, at de hittil bestående forbindelser så vel skandinaviske som internasjonale avbrytes.

2. Landsmøtet fastslår nødvendigheten av, først og fremst oprettholdelse av de skandinaviske forbindelser og samarbeide, dernæst samarbeide med flest mulig andre lands broderorganisasjoner gjennom de bestående forbunds-internasjonaler.

På grunn av at den mellom Det russiske Grubearbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund inngåtte gjensidighetsavtale medfører ophevelse av så vel de skandinaviske som internasjonale forbindelser Norsk Arbeidsmandsforbund har, opsties den norsk-russiske overenskomst til opphør 1 — en — måned efter at beslutning herom er fattet av landsmøtet.»

«Landsmøtet bemyndiger forbundsstyret til å fremme ansøking om optagelse av N. A. F. i Grubeinternasjonen.»

Høyanger Veiarbeiderforening.

«Landsmøtet bemyndiger det kommende hovedstyre til å søke å finne frem til en ordning gående ut på at de tidligere medlemmer av Høyanger Veiarbeiderforening kan gjeninntre i forbundet som medlemmer.

Hvad angår foreningens medlem Johan Hovland, som optok det blokerte arbeide i dagbladet «Arbeidet», Bergen, blir hans forhold å opta til behandling når det foreligger en organisasjonsmessig ordning av konflikten i dagbladet «Arbeidet», Bergen.»

Anleggsarbeidernes hjemstavsrett.

«Landsmøtet gir sin tilslutning til forslaget fra anleggsarbeidernes gruppe av Aust-Agder faglige Samorganisasjon med krav om forandring av Landsskatte-lovens §§ 24 og 44. Forretningsutvalget (hovedstyret) pålegges å ekspedere kravet straks til skattelovskomiteén gjennom Finansdepartementet.»

Kommunenes monopol på anleggsarbeide.

«1. Landsmøtet tar avstand fra at den kommunale hjemstavnrett settes som betingelse for å erholde arbeide.

2. Forretningsutvalget, eventuelt hovedstyret, må i forbindelse med opprettelse av overenskomster ang. lønns- og arbeidsvilkårene og på annen måte virke for at retten til å erholde arbeide ved offentlige og private anlegg ikke gjøres avhengig av hjemstavnretten i de kommuner hvor sådant arbeide igangsettes.

3. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og de politiske arbeiderpartier anmodes om å fatte beslutninger i overensstemmelse hermed.»

Overføring av arbeidere fra jernbane- til veianleggene.

«I henhold til Stortingets krisekomité's forslag om nedskjæring av jernbaneanleggenes budgett, med disse midlers overføring til veianleggene, og med derav følgende innskrenkning i arbeidsstyrken ved jernbaneanleggene, som forutsettes overført til veianleggene, vil landsmøtet i anledning ovenstående fatte sådan beslutning:

1. Den med denne ordning forbundne overføring av arbeidere fra jernbaneanleggene til veianleggene blir å foreta blandt de arbeidere, som ikke kan henregnes til jernbaneanleggenes faste arbeidsstokk, men er satt inn i denne beskjeftigelse på grunn av hjemstavnretten.

2. Enn videre pålegges forbundsstyret å søke å utvirke at samme lønns- og arbeidsvilkår som ved statens jernbaneanlegg gjøres gjeldende.»

Veikonflikten.

«I anledning den nu pågående konflikt ved veivesenet, beslutter landsmøtet:

1. Skulde ikke konflikten løses i den nærmeste fremtid, anmodes forbundsstyret om å ha sin spesielle oppmerksomhet på denne sak for å føre den frem til et for organisasjonen og arbeiderne tilfredsstillende resultat.

2. Spørsmålet om en eventuell forhøielse av streikebidraget avgjøres av forbundsstyret.»

Ekstrakontingenten.

«Forbundsstyret bemyndiges til å opheve den nuværende ekstrakontingent så snart dette ansees forsvarlig av hensyn til forbundets økonomi.»

Lovnes ikrafttreden.

«De vedtatte lovendringer trer i kraft fra 1 oktober 1932.»

ARBEIDERBEVEGELSENS
ARKIV OG BIBLIOTEK

76278913